Documentele postume ale Clubului PICKWICK

CHARLES DICKENS

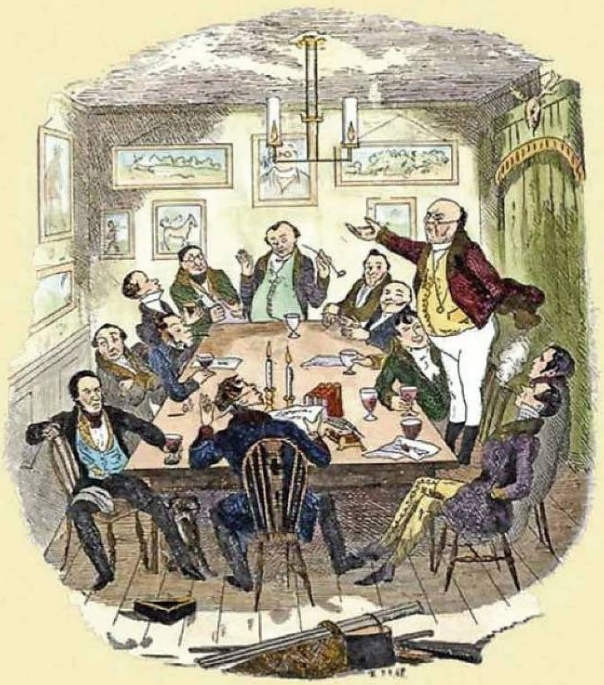

CHARLES DICKENS

DOCUMENTELE POSTUME ALE CLUBULUI PICKWICK

În româneşte de Ion Pas şi Nicolae Popescu

Ilustrațiile din text sunt reproduceri după gravurile primei ediții,
apărută în fascicule, la Londra, 1836—1837
Autori: *Robert Seymour* şi *„Phiz" (Hablot Knight Browne)*

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ
Bucureşti 1954

Charles Dickens,
The Posthumous Papers of The Pickwick Club,
1842

CUPRINS

DEDICAȚIE LA EDIȚIA ORIGINALĂ
PREFAȚĂ LA EDIȚIA ORIGINALĂ
CAPITOLUL I
CAPITOLUL II
CAPITOLUL III
CAPITOLUL IV
CAPITOLUL V
CAPITOLUL VI
CAPITOLUL VII
CAPITOLUL VIII
CAPITOLUL IX
CAPITOLUL X
CAPITOLUL XI
CAPITOLUL XII
CAPITOLUL XIII
CAPITOLUL XIV
CAPITOLUL XV
CAPITOLUL XVI
CAPITOLUL XVII
CAPITOLUL XVIII
CAPITOLUL XIX
CAPITOLUL XX
CAPITOLUL XXI
CAPITOLUL XXII
CAPITOLUL XXIII
CAPITOLUL XXIV

CAPITOLUL XXV
CAPITOLUL XXVI
CAPITOLUL XXVII
CAPITOLUL XXVIII
CAPITOLUL XXIX
CAPITOLUL XXX
CAPITOLUL XXXI
CAPITOLUL XXXII
CAPITOLUL XXXIII
CAPITOLUL XXXIV
CAPITOLUL XXXV
CAPITOLUL XXXVI
CAPITOLUL XXXVII
CAPITOLUL XXXVIII
CAPITOLUL XXXIX
CAPITOLUL XL
CAPITOLUL XLI
CAPITOLUL XLII
CAPITOLUL XLIII
CAPITOLUL XLIV
CAPITOLUL XLV
CAPITOLUL XLVI
CAPITOLUL XLVII
CAPITOLUL XLVIII
CAPITOLUL XLIX
CAPITOLUL L
CAPITOLUL LI
CAPITOLUL LII
CAPITOLUL LIII
CAPITOLUL LIV
CAPITOLUL LV
CAPITOLUL LVI

CAPITOLUL LVII
ILUSTRAȚII

DEDICAȚIE LA EDIȚIA ORIGINALĂ

DOMNULUI AVOCAT TALFOURD,
MEMBRU ÎN PARLAMENT ETC. ETC.

Chiar dacă nu aş fi avut fericirea de a vă cunoaşte personal şi de a mă bucura de prietenia dumneavoastră, v-aş fi dedicat totuşi această operă ca pe un slab şi foarte nepotrivit semn de recunoştință față de serviciile de neprețuit pe care le aduceți literaturii țării dumneavoastră, față de foloasele temeinice pe care le veți dărui autorilor acestei generații şi ai generațiilor viitoare, asigurând atât lor cât şi urmaşilor lor un avantaj permanent prin dreptul de editare a operelor lor.

Multe minți prinse de friguri, multe mâini obosite vor dobândi energie nouă în clipele de boală şi mâhnire, din admirabila dumneavoastră strădanie; în situația lor schimbată, multe mame văduve şi mulți copii orfani, care altminteri nu ar fi avut de dobândit din faima geniului plecat de pe acest pământ nimic altceva decât prea deseori numai moştenirea sărăciei şi-a suferinței lui, vor depune, cu privire la osârdia dumneavoastră, o mărturie mult mai prețioasă decât cele mai strălucite elogii pe care le-ar putea exprima vreodată graiul sau pana cuiva.

Pe lângă acest prinos, orice mărturisire a simțămintelor mele în legătură cu activitatea căreia v-ați închinat deopotrivă darurile elocinței, caracterului şi geniului dumneavoastră, ar fi pe drept cuvânt fără niciun rost. Totuşi, exprimându-mi astfel, în mod public, aprecierea adâncă şi plină de recunoştință față de strădania

dumneavoastră cu privire la literatura engleză şi la cei care se consacră celei mai vitrege dintre toate activităţile, nu aş da curs decât în mod cu totul imperfect simţămintelor puternice pe care le nutresc, *chiar dacă nu v-aş prilejui o plăcere.*

Aceste puţine fraze ar fi putut cuprinde tot ceea ce aş fi avut de scris în cazul când v-aş fi cunoscut numai din viaţa publică. În ce priveşte simţămintele mele proprii, lăsaţi-mă să mai adaug câteva cuvinte.

Primiţi, scumpe domn, dedicaţia acestei cărţi, ca mărturie a celei mai calde consideraţii şi stime – în amintirea clipelor celor mai plăcute pe care le-am petrecut cândva şi a unei prietenii faţă de care nutresc sentimente pline de cea mai vie recunoştinţă – ca un semn al puternicei mele admiraţii pentru toate însuşirile deosebite ale minţii şi sufletului dumneavoastră – ca o încredinţare a sincerităţii şi consideraţiei cu care voi rămâne întotdeauna, scumpe domn,

al dumneavoastră sincer şi devotat

Charles Dickens

48 Doughty Street
27 Septembrie 1837

PREFAȚĂ LA EDIȚIA ORIGINALĂ

Țelul autorului operei de față a fost acela de a pune dinaintea cititorului o înşiruire închegată de caractere şi întâmplări; de a le zugrăvi în culorile cele mai vii cu putință şi de a înfăţişa în acelaşi timp totul aidoma vieții şi într-un mod hazliu.

Ținând seama de părerea altora în întocmirea planului, autorul a recurs la motivul clubului, sugerat ca fiind cel mai potrivit pentru acest subiect; dar, observând că mai mult îl încurcă, l-a părăsit treptat, considerând o chestiune de foarte mică însemnătate, pentru operă, dacă clubului îi era atribuit un sens strict epic, sau nu.

Publicarea cărții în fascicule lunare, fiecare fasciculă cuprinzând numai treizeci şi două de pagini, a fost un fapt deosebit de important, căci în vreme ce diferite întâmplări erau îmbinate într-un lanț asupra căruia veghea stăruitor ochiul autorului ca nu cumva ele să apară dezlânate sau neverosimile, subiectul în general trebuia să fie atât de simplu încât să nu sufere deloc de pe urma felului trunchiat în care apărea cartea, în răstimp de nu mai puțin de douăzeci de luni. Pe scurt, era necesar – sau în orice caz, aşa i s-a părut autorului – ca fiecare fascicolă să fie, într-o oarecare măsură, de sine stătătoare, şi totuşi cele douăzeci de fascicule laolaltă să constituie un tot destul de armonios, fiecare număr urmând celuilalt printr-o continuitate delicată şi nu lipsită de naturalețe.

Este firesc ca, de la o operă publicată în aceste

condiții, să nu te poți aştepta la cine ştie ce acțiune artistic îmbinată sau ingenios concepută. Autorul are curajul să-şi exprime speranța că a trecut cu succes peste piedicile care i-au stat în cale. Şi dacă *Documentelor Pickwick* li s-ar aduce imputarea că sunt doar o simplă înşiruire de întâmplări, în care scenele se schimbă mereu, şi dacă personajele sunt într-un continuu du-te vino, aidoma bărbaților şi femeilor din viața reală, autorului nu i-ar rămâne decât să se declare mulțumit, gândind că şi-a atins scopul şi că aceeaşi imputare a fost adusă operelor unora dintre cei mai mari romancieri ai literaturii engleze.

Paginile care urmează au fost scrise în mod periodic, atunci când se ivea prilejul. Au fost scrise în cea mai mare parte în societatea unui tânăr prieten, care astăzi nu mai trăieşte, foarte drag autorului. Ele sunt legate de epoca cea mai fericită a autorului şi totodată de cea mai tristă, mai crâncenă durere.

La rândul său, domnul ale cărui desene însoțesc textul{1} are dreptul să spună că intervalul între compunerea fiecărui număr în manuscris şi apariția lui de sub tipar a fost foarte scurt, că cea mai mare parte a ilustrațiilor a fost executată de artist doar după descrierea verbală a autorului, în legătură cu ceea ce avea de gând să scrie.

Bunăvoința şi solicitudinea, aproape fără precedent, cu care aceste pagini au fost întâmpinate de către public, vor fi pentru autorul lor, tot restul vieții, un izvor nesecat de recunoştință şi plăcută amintire. El nădăjduieşte că, de-a lungul acestei cărți, nicio întâmplare sau expresie nu ar putea să facă să roşească obrazul cel mai delicat, să rănească sentimentele celei mai gingaşe făpturi. Dacă vreuna dintre povestirile sale imperfecte, stârnind hazul, ar determina un singur cititor să nutrească păreri mai bune despre semenul său şi să privească partea luminoasă şi bună a firii omeneşti, autorul va fi cu adevărat mândru şi fericit că

s-a putut ajunge la asemenea rezultate.

Charles Dickens

CAPITOLUL I

Pickwickienii

Prima rază de lumină care, străbătând întunericul şi preschimbând într-o strălucire orbitoare bezna ce părea că învăluie începutul carierei publice a nemuritorului Pickwick, s-a desprins din cercetarea amănunțită a următorului proces-verbal găsit printre documentele Clubului Pickwick, şi pe care editorul acestor pagini e foarte bucuros că poate să-l prezinte cititorilor săi, ca pe o dovadă a atenției plină de grijă, a stăruinței neobosite, a puterii de discernământ ce l-au călăuzit în studierea vrafurilor de documente încredințate lui:

„12 mai 1827. Preşedinte Joseph Smiggers, esquire V.P.P.M.C.{2} Au fost unanim acceptate hotărârile următoare:

Că această Asociație a ascultat cu un sentiment de deplină satisfacție şi cu aprobare totală, citirea hârtiilor comunicate de Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C.{3} şi intitulate „Cercetări asupra izvoarelor iazurilor din Hampstead, cu câteva observații asupra teoriei mormolocilor”; iar prin cele de față Asociația prezintă, pentru cele de mai sus, mulțumirile ei cele mai călduroase numitului Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C.

Că, adânc încredințată fiind de foloasele care vor rezulta, pentru cauza ştiinței, din lucrările luate chiar acum în considerație, şi de asemenea din neobositele

cercetări făcute de Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C., în Hormsey, Highgate, Brixton; şi Camberwell[4], Asociația nu poate decât să recunoască în mod viu neprețuitele beneficii ce vor rezulta neapărat pentru progresul cunoaşterii şi răspândirii învățăturii, ca urmare a ducerii cercetărilor acestui savant într-un domeniu mai larg, a extinderii călătoriilor sale şi, deci, a lărgirii câmpului său de observație.

Că, din punctul de vedere mai sus menționat, Asociația a luat în serioasă considerare o propunere, emanând de la susnumitul Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C. şi de la alți trei pickwickieni mai jos numiți, pentru a forma o nouă ramură de pickwickieni, uniți sub titlul de Societatea Corespondentă a Clubului Pickwick.

Că amintita propunere a obținut sancționarea şi aprobarea acestei Asociații.

Că Societatea Corespondentă a Clubului Pickwick este astfel, prin cele de față, constituită, şi că Samuel Pickwick, esquire P.P.M.P.C., Tracy Tupman, esquire M.P.C., Augustus Snodgrass, esquire M.P.C., şi Nathaniel Winkle, esquire M.P.C., sunt prin cele de față aleşi şi numiți membri ai Societății; şi că ei sunt însărcinați să trimită din când în când Clubului Pickwick, stabilit la Londra, rapoarte autorizate asupra călătoriilor şi investigațiilor lor, asupra observațiilor privitoare la caractere şi moravuri, precum şi asupra tuturor aventurilor, împreună cu istorisiri şi alte însemnări pe care le-ar putea prilejui scenele locale sau amintirile în legătură cu ele.

Că această Asociație recunoaşte din inimă principiul ca fiecare membru al Societății Corespondente să-şi suporte singur cheltuielile de călătorie, şi nu vede niciun neajuns în faptul că membrii amintitei Societăți să-şi urmeze cercetările cât timp vor vrea, în aceleaşi condițiuni.

Că membrii amintitei Societăți Corespondente

urmează să fie şi sunt, prin cele de faţă, înştiinţaţi că propunerea lor de a plăti timbrele scrisorilor şi transportul coletelor, a fost bine cumpănită de Asociaţie. Că Asociaţia consideră asemenea propunere vrednică de spiritele mari de la care porneşte, şi că, prin cele de faţă, ea îşi declară perfecta ei consimţire în această chestiune.

Un observator întâmplător – adaugă secretarul ale cărui note au servit pentru povestirea care urmează – un observator întâmplător n-ar fi remarcat, poate, nimic extraordinar privind capul chel şi ochelarii circulari care erau stăruitor îndreptaţi spre chipul său (al secretarului) în timpul citirii hotărârilor de mai sus. Pentru cine ştia că uriaşul creier al lui Pickwick lucra sub fruntea aceea, şi că ochii radioşi ai lui Pickwick licăreau dinapoia acelor sticle, spectacolul era cu adevărat interesant. Stătea acolo omul care urmărise până la izvoarele lor întinsele iazuri din Hampstead{5} şi care zguduise lumea ştiinţifică cu teoria sa asupra mormolocilor; stătea calm şi nemişcat, asemenea apelor adânci ale unui iaz într-o zi de îngheţ, sau ca un specimen singuratic al mormolocilor în străfundul unui chiup de pământ. Dar cu cât mai interesant deveni spectacolul când, tresărind plin de viaţă şi de însufleţire la strigătele rostite într-un singur glas, de „Pickwick”, ce izbucneau din gura adepţilor săi, ilustrul om se urcă domol pe scaunul simplu pe care şezuse mai înainte, şi se adresă Clubului întemeiat de dânsul. Ce subiect pentru un artist prezenta scena aceasta emoţionantă! Elocventul Pickwick, cu o mână ascunsă graţios sub coada fracului său, şi cu cealaltă fluturând în aer, spre a întări arzătoarea sa declaraţie; înălţat astfel, poziţia lui scotea în evidentă pantalonii strâmţi şi ghetrele care, purtate de un om oarecare, ar fi trecut neobservate, dar care, îmbrăcate de Pickwick – dacă ne este îngăduit să folosim expresia aceasta – inspirau fără voie temere şi

respect; înconjurat de oamenii care, de bună voie, consimțiseră să împartă primejdiile călătoriilor sale, şi care erau sortiți să se împărtăşească din gloria descoperirilor sale. În dreapta sa se afla dl. Tracy Tupman; prea susceptibilul Tupman care adăuga înțelepciunii şi experienței vârstei înaintate, entuziasmul şi înflăcărarea unui adolescent, în cea mai interesantă şi mai de iertat slăbiciune omenească – dragostea! Anii şi mâncarea bună îi dezvoltaseră silueta, altădată aşa de romantică; vesta neagră de mătase se rotunjise tot mai mult; puțin câte puțin, lanțul de aur de la ceas, dispăruse sub traiectoria ochilor lui Tupman; şi, treptat-treptat, bărbia-i grăsună se revărsase peste capătul cravatei albe; dar sufletul lui Tupman nu cunoscuse nicio schimbare – admirația pentru sexul frumos era încă pasiunea sa dominantă. În stânga marelui său conducător, stătea poeticul Snodgrass, şi, lângă el, îndată, sportivul Winkle – primul, înfăşurat poetic într-o haină albastră plină de mister, cu un guler de iepure, iar al doilea comunicând o şi mai mare splendoare hainei sale de vânătoare nou-nouță, fularului scoțian şi pantalonilor de postav cenuşiu lipiți pe corp.

Cuvântarea d-lui Pickwick, rostită cu această ocazie, precum şi dezbaterile care urmară au intrat în Documentele Clubului. Ambele au o asemănare izbitoare cu discuțiile altor celebre adunări, şi, pentru că e totdeauna interesant să comparăm expunerile oamenilor mari, vom transcrie amintita cuvântare cu titlul de introducere a acestor pagini.

1. „Dl. Pickwick adresându-se Clubului” – Robert Seymour, aprilie 1836

D. Pickwick a observat (spune secretarul) că gloria e dragă inimii tuturor oamenilor. Gloria poetică e dragă inimii prietenului Snodgrass, gloria cuceririlor e de asemenea dragă prietenului său Tupman, şi dorința de a dobândi gloria prin jocurile pe câmp, în aer şi în apă, există în gradul cel mai înalt în pieptul prietenului său Winkle. El (d. Pickwick) nu poate tăgădui că nu este influențat de pasiunile omeneşti şi de sentimentele omeneşti (aclamații) – poate chiar de slăbiciunile omeneşti (strigăte violente de: Nu); însă el numai atâta ar vrea să spună: că dacă văpaia orgoliului se va fi aprins vreodată în pieptul său, în schimb dorința de a fi folositor speciei omeneşti a stins-o pe deplin. Proslăvirea omenirii îi dădea aripi; dragostea pentru om îl readucea la cele pământeşti (aplauze furtunoase). A simțit oarecare mândrie – o recunoştea deschis; şi duşmanii pot să profite de această slăbiciune cât vor vrea – a simțit oarecare mândrie când a prezentat lumii teoria sa asupra mormolocilor; teoria aceasta poate să fie prețuită sau să nu fie. (Un strigăt: Este, şi aplauze puternice.) El ar lua ca bună afirmația onorabilului pickwickian a cărui voce a auzit-o – că este prețuită; şi chiar dacă renumele acelui tratat s-ar fi întins până în cele mai depărtate tărâmuri ale lumii cunoscute, mândria cu care s-ar gândi la calitatea de autor al acestei producții n-ar putea fi comparată câtuşi de puțin cu mândria cu care privea în jurul său, în momentul de față, cel mai măreț din existența sa. (Aclamații.) El este o persoană modestă. (Nu! nu!) Cu toate acestea, nu putea să nu-şi dea seama că a fost ales pentru o misiune de mare cinste şi care comportă unele primejdii. Condițiile în care se călătoreşte astăzi sunt jalnice şi vizitiii sunt nişte descreierați. Priviți oriunde aiurea, şi contemplați scenele care se petrec în jurul dumneavoastră. Diligențele se răstoarnă pretutindeni, caii zboară ca săgeata, vapoarele se răstoarnă, cazanele explodează.

(Aclamații – o voce: Nu.) Nu? (Aclamații.) Onorabilul pickwickian care a rostit un „Nu” aşa de zgomotos, să înainteze şi să tăgăduiască dacă poate. (Aclamații.) Cine a fost acela care a strigat „Nu”? (Aclamații entuziaste.) Nu e cumva vreun vanitos dezamăgit – n-ar vrea să spună un „pedant” – (vii aclamații) – care, gelos de laudele ce au fost, poate fără motiv, acordate cercetărilor sale (ale d-lui Pickwick) şi înciudat de criticile cu care au fost copleşite firavele sale încercări de rivalitate, apucă acum pe această cale josnică şi calomnioasă de…

Dl. Blotton (din Aldgate) se ridică să ceară chemarea la ordine. La el face aluzie onorabilul pickwickian? (Strigăte: La ordine! — Prezidentul!{6} Da! Nu! Continuați! Destul! etc.)

Dl. Pickwick nu se va lăsa intimidat de strigăte. La onorabilul gentleman a făcut el aluzie! (Senzație vie.)

Dl. Blotton are de spus numai că respinge cu profund dispreț acuzația onorabilului gentleman, ca falsă şi calomnioasă. (Aplauze furtunoase.) Onorabilul gentleman e un fanfaron. (Imensă stupoare, strigăte puternice de: Prezidentul! La ordine!)

Dl. Snodgrass se ridică să ceară chemarea la ordine. Apelează la prezident. (S-auzim!) Ar vrea să ştie dacă e îngăduit să continue această controversă dintre doi de vedere pickwickian. (S-auzim! S-auzim!)

Prezidentul este absolut sigur că onorabilul pickwickian va retrage expresia de care s-a servit.

Cu tot respectul posibil pentru prezident, dl. Blotton afirmă că este absolut sigur că nu o va retrage.

Prezidentul socoate ca o datorie imperativă să-l întrebe pe onorabilul gentleman, dacă a întrebuințat expresia care i-a scăpat din gură, cu sensul ce i se dă în mod obişnuit.

Dl. Blotton nu şovăie să spună că nu – şi că n-a întrebuințat cuvântul decât în sens pickwickian. (S-auzim! S-auzim.) Este dator a recunoaşte că, personal, nutrea cea mai mare considerație şi stimă pentru

onorabilul gentleman; l-a considerat fanfaron doar dintr-un punct de vedere pickwickian. (S-auzim! S-auzim!)

Dl. Pickwick se simte pe deplin satisfăcut de explicația cuviincioasă, sinceră şi completă a onorabilului său prieten. El doreşte neapărat să rămână stabilit că şi observațiile proprii pe care le-a făcut năzuiau să păstreze doar înțelesul pickwickian. (Aplauze.)"

Aci se încheie procesul-verbal, şi fără îndoială că şi dezbaterile, după ce se ajunsese la un punct atât de satisfăcător şi de limpede. Nu avem mărturii oficiale asupra faptelor pe care cititorul le va găsi trecute în capitolul următor, însă ele au fost culese cu grijă, după scrisori şi alte manuscrise adevărate a căror autenticitate de nediscutat îndreptățeşte înlănțuirea lor sub forma unei povestiri.

CAPITOLUL II

Prima zi de călătorie şi prima seară de aventuri, cu urmările lor.

Soarele, acest punctual slujitor al oricărei activităţi, tocmai răsărise şi începea să-şi reverse lumina în ziua de 13 mai 1827, când, ca un alt astru, dl. Samuel Pickwick, se smulse din braţele somnului, deschise larg fereastra camerei şi privi afară asupra lumii de sub el. Strada Goswell era la picioarele lui, strada Goswell era la dreapta lui – cât putea să vadă cu ochii – iar partea opusă a străzii Goswell era peste drum. „La fel, gândi dl. Pickwick, sunt vederile înguste ale acelor filosofi care, mulţumiţi să examineze lucrurile ce le au sub ochi, nu caută să afle adevărurile tăinuite dincolo de ele. Ca şi ei m-aş putea mulţumi să contemplu veşnic strada Goswell, fără să fac nicio sforţare pentru a pătrunde în regiunile ascunse care o înconjoară de pretutindeni." Şi după ce dădu drumul acestei frumoase cugetări, dl. Pickwick începu să-şi pună hainele pe el şi să-şi pună lucrurile celelalte în geamantan. Arareori oamenii mari sunt deosebit de scrupuloşi cu aranjarea ţinutei lor; operaţia bărbieritului, îmbrăcatul şi servitul cafelei fură curând îndeplinite, şi peste o oră, cu geamantanul în mână, cu ocheanul în buzunarul redingotei, cu carnetul în buzunarul vestei, gata să recepteze orice descoperire vrednică de a fi notată, dl. Pickwick ajunse la staţia trăsurilor de la Sfântul Martin cel Mare.

— Birjar! spuse dl. Pickwick.

— Aici sunt, domnule! strigă un ciudat specimen al genului uman, care, purtând o bluză din pânză de sac, un şorţ la fel, şi o tăbliţă numerotată la gât, părea că face parte dintr-o colecţie de rarităţi. Era argatul pieţei. „Aici sunt, domnule. Hei, trăsura din cap!” Şi, după ce primul birjar ieşi din cârciuma unde îşi fuma prima pipă, d-lui Pickwick şi geamantanului său li se făcu vânt în trăsură.

— Golden Cross, spuse dl. Pickwick.

— O cursă doar de-un shilling, Tomy! strigă birjarul, ursuz, ţinând să-l informeze pe prietenul său, argatul, când trăsura pornea.

— Ce vârstă are animalul acesta, prietene? întrebă dl. Pickwick, frecându-şi nasul cu shillingul pe care îl ţinea pregătit pentru a plăti cursa.

— Patruzeci şi doi, răspunse birjarul privindu-l iscoditor.

— Cum?! exclamă dl. Pickwick, punând mâna pe carnet.

Vizitiul repetă declaraţia de mai înainte. Dl. Pickwick îl privi fix în faţă, dar trăsăturile omului erau nemişcate, astfel că notă faptul numaidecât.

— Şi cât timp îl ţii afară din grajd? continuă dl. Pickwick căutând să capete şi alte informaţii.

— Două-trei săptămâni, replică omul.

— Săptămâni! glăsui dl. Pickwick plin de uimire şi scoase iar carnetul.

— Când e acasă, locuieşte în Pentonwill, explică birjarul cu nepăsare, dar, din cauza slăbiciunii, îl băgăm foarte rar în grajd.

— Din cauza slăbiciunii? repetă dl. Pickwick nedumerit.

— Cade totdeauna când îl iei de la brişcă, continuă birjarul, dar când e înhămat bine, ţinem frânele strâns, aşa că nu mai poate să cadă, şi avem o pereche de roţi straşnice care, când se urnesc, vin peste el, încât e nevoit să meargă; n-are încotro.

Dl. Pickwick notă în carnet fiecare vorbă a istorisirii birjarului, cu intenția de a o comunica la Club ca pe un deosebit exemplu de vitalitate a cailor în împrejurările cele mai grele. Abia mântuise de notat, când ajunseră în Golden Cross. Birjarul sări jos, dl. Pickwick coborî, d-nii Tupman, Snodgrass şi Winkle, care aşteptaseră cu încordare sosirea ilustrului lor şef, se îmbulzeau să-i ureze bun sosit.

— Ține plata, rosti dl. Pickwick întinzând birjarului shillingul.

Care nu fu uimirea savantului personaj, când nesocotitul acela zvârli moneda pe caldarâm, şi ceru în termeni figurați să-i fie îngăduită plăcerea de a boxa cu el (cu dl. Pickwick) ca preț al cursei.

— Eşti nebun, spuse dl. Snodgrass.

— Beat, spuse dl. Winkle.

— Şi una şi alta, spuse dl. Tupman.

— Hai încoa! spuse vizitiul repezind în juru-i o ploaie de lovituri. Veniți acilea tuspatru!

— Ce caraghioslâc! strigară şase birjari. La lucru, Sam! şi, plini de voioşie, se îmbulziră în jurul grupului.

— Ce-i hărmălaia asta, Sam? întrebă un gentleman cu mâneci negre de americă.

— Hărmălaie? replică vizitiul. Să-mi spuie de ce i-a trebuit numărul meu?

— Nu mi-a trebuit, spuse uimit dl. Pickwick.

— De ce l-ai notat atunci? întrebă birjarul.

— Nu l-am notat! exclamă dl. Pickwick cu indignare.

— Îi trăsneşte cuiva prin minte, continuă birjarul, adresându-se mulțimii, că vulpoiul ăsta se suie în brişcă omului şi nu numai că-i pune numărul pe hârtie, dar pe deasupra şi fiecare vorbă pe care o scoate? (Carnetul reveni ca un fulger în memoria d-lui Pickwick.)

— Cum, a îndrăznit să facă una ca asta? strigă alt birjar.

— Da, a îndrăznit, răspunse primul, şi după ce m-a împins prin ocările lui să-l atac, iată că are trei martori

gata să depună contra mea. Dar îi arăt eu lui, chiar de-o fi să intru la răcoare pe şase luni. Haide, veniți încoa! şi, cu un dispreț superb pentru propriile-i lucruri, birjarul îşi trânti pălăria pe caldarâm, zvârli cât colo ochelarii d-lui Pickwick, şi îşi continuă atacul cu o lovitură în nasul d-lui Pickwick, alta în pieptul d-lui Pickwick, a treia în ochiul d-lui Snodgrass, şi a patra, ca variație, în jiletca d-lui Tupman; apoi țopăi în mijlocul străzii, reveni pe trotuar, şi, în cele din urmă, răpi d-lui Winkle puținul aer respirabil pe care îl conțineau momentan plămânii lui; totul în vreo şase secunde.

— Unde-i un polițai? întrebă dl. Snodgrass.

— Bagă-i sub pompă, îşi dădu cu părerea un negustor de plăcinte calde.

— Ai să mi-o plăteşti, spuse dl. Pickwick trăgându-şi răsuflarea cu greutate.

— Copoilor! răcni mulțimea.

— Hai încoa! mugi birjarul care continuase să dea tot timpul lovituri de pumn.

Gloata fusese până atunci spectatoare pasivă a scenei, dar, cum zvonul că pickwickienii ar fi copoi se răspândise în rândurile sale, începu să discute cu o considerabilă însuflețire dacă nu s-ar cuveni să încerce propunerea înfierbântatului plăcintar; şi nu se poate spune la ce acte de violență s-ar fi dedat, dacă încăierării nu i se punea capăt în chip neaşteptat, prin intervenția unui nou venit.

— Ce e cu dănănaia asta? întrebă, ivindu-se deodată din remiza trăsurilor, un tânăr destul de înalt şi subțire, îmbrăcat într-un frac verde.

— Copoi! urlă din nou mulțimea.

— Nu suntem! răcni dl. Pickwick cu un ton care l-ar fi putut convinge pe orice ascultător obiectiv.

— Şi cum, nu sunteți – e adevărat? îl întrebă tânărul pe dl. Pickwick, în timp ce-şi făcea loc prin mulțime, cu ajutorul acelui procedeu sigur ce constă în a izbi cu coatele în dreapta şi în stânga.

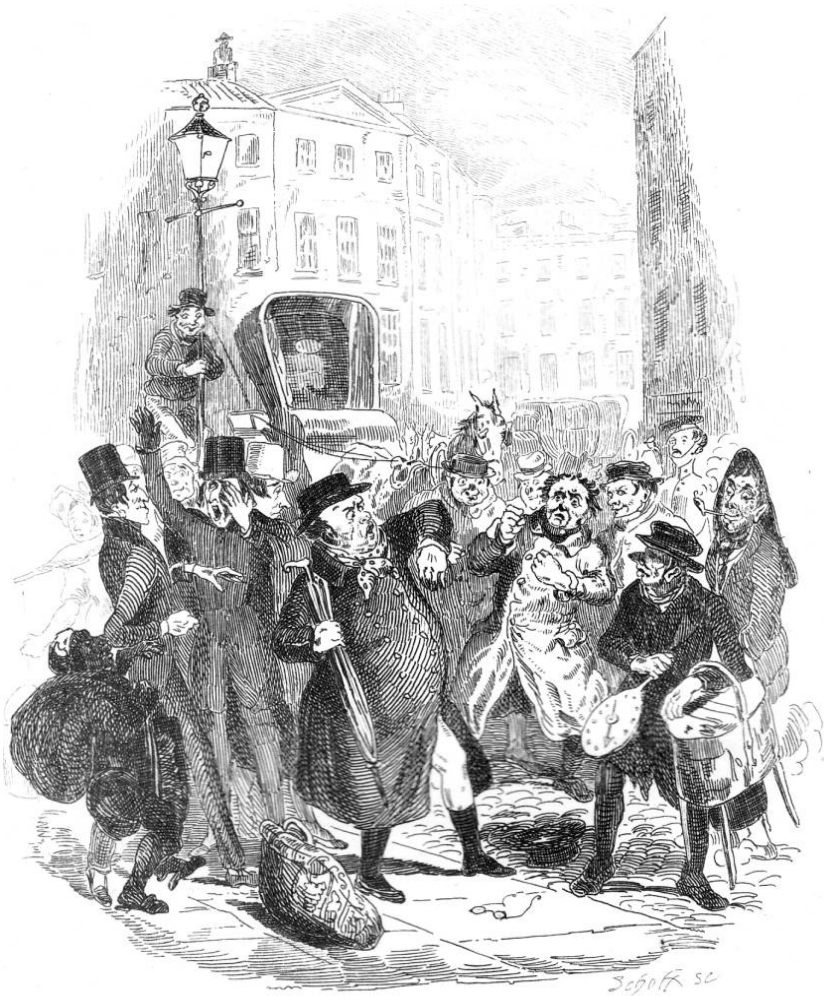

2. „Birjar bătăios” – Robert Seymour, aprilie 1836

Savantul îi explică, în câteva fraze grăbite, adevărata față a lucrurilor.

— Dacă-i aşa, veniți cu mine, spuse insul în frac verde, trăgând după sine, cu forța, pe dl. Pickwick şi vorbind tot timpul drumului. Numărul 924, ia-ți plata pentru cursă şi cară-te – gentleman respectabil – îl cunosc bine – lasă prostiile – pe aici, domnule – unde-s prietenii dumitale? După câte văd, a fost o eroare – nu-i nimic – accidente se întâmplă – în familiile cele mai distinse – nu se moare de asta – înhață-l la post – să-şi bage minţile-n cap – afurisiți ticăloşi!

Şi, îndrugând cu o volubilitate extraordinară un lung şir de fraze întretăiate, de natura acestora, străinul se îndreptă spre sala de aşteptare a călătorilor, urmat îndeaproape de dl. Pickwick şi de discipolii săi.

— Vino încoa, băiete! strigă străinul trăgând clopoțelul cu o violență înspăimântătoare. Pahare pentru toată lumea – rachiu fiert şi tare şi dulce, şi să fie mult – vătămat ochiul, domnule? Băiete, un biftec crud pentru ochiul domnului! Nimic mai bun ca biftecul crud pentru vătămătură, domnule; stâlp de felinar rece, excelent, dar stâlpul de felinar incomod – straşnic de caraghios ar fi să stai în plină stradă jumătate de oră, cu ochiul la felinar – bine! foarte bine – ha-ha!

Şi, fără a se opri să-şi tragă răsuflarea, străinul înghiți dintr-odată o jumătate de cană din rachiul cu apă care aburea, apoi se zvârli pe un scaun cu atâta plăcere de parcă nimic deosebit nu se întâmplase mai înainte.

Pe când cei trei tovarăşi se zoreau să prezinte mulțumiri noii lor cunoştințe, dl. Pickwick avu răgazul să-i studieze îmbrăcămintea şi ținuta.

Omul era de statură mijlocie, dar trupul subțire şi picioarele lungi îl făceau să pară mult mai înalt. Fracul verde fusese un veşmânt elegant în zilele când croiala în

forma cozii de rândunică era la modă, dar, nici vorbă, gătise, pe vremea aceea, un bărbat mult mai scund decât străinul, căci mânecile, murdare şi spălăcite, îi ajungeau abia până la încheietura mâinilor. Fracul era încheiat până sus la bărbie, cu riscul de a sta să plesnească în spate, şi un fular vechi, sub care nu se zărea nicio urmă de guler de cămaşă, împodobea gâtlejul. Pantalonii negri, strâmți, scoteau la iveală, ici-colo, acele pete lucitoare care trădau o întrebuințare îndelungată, şi erau prinşi strâns de pantofii peticiți pentru a ascunde nişte ciorapi albi, murdari, care cu toate acestea ieşeau la iveală în chip foarte vădit. De o parte şi de alta a unei pălării vechi, cu boruri sumese, cădea în şuvițe răvăşite, părul lung, negru; iar între marginea mânuşilor şi manşetelor fracului se întrevedea pielea mâinilor. Obrazul îi era slab şi supt, şi din întreaga-i ființă se desprindea un aer nelămurit de cutezătoare fanfaronadă şi de netulburată stăpânire de sine.

Aşa arăta individul pe care dl. Pickwick îl examina prin ochelarii (din fericire, regăsiți), şi către care se apropie să-şi exprime, în termeni aleşi, mulțumirile sale cele mai călduroase, pentru ajutorul dat adineaori.

— Pentru nimic, spuse străinul, tăindu-i vorba scurt. De ajuns – gata; straşnic vlăjgan, birjarul; învârtea bine pumnii; însă – dacă eram în locul prietenului dumitale în haină verde de vânătoare – afurisit să fiu, i-aş fi sfărâmat țeasta – uite aşa – cât ai zice peşte; şi pe a plăcintarului; da, să mor!

Vorbirea sa rostită pe nerăsuflate fu întreruptă de vizitiul din Rochester care anunță că *Commodorul* e gata de plecare.

— Commodorul! murmură străinul tresărind. Diligența mea – locul reținut – loc pe imperială; plătiți dumneavoastră rachiul cu apă – să nu mai schimb un bilet de cinci – monede false – moneda Brummagem[7] – nu – nu este aşa?

Şi clătină din cap cu mult înțeles.

Din întâmplare, dl. Pickwick şi cei trei tovarăşi ai săi hotărâseră să facă şi ei primul popas la Rochester; declarară deci noii lor cunoştințe că vor călători spre acelaşi oraş, şi se învoiră să ocupe banca de dinapoia diligenței, unde puteau să încapă cu toții.

— Haide! sus! glăsui străinul ajutând d-lui Pickwick să se cațere sus pe imperială, cu o grabă care ştirbi considerabil gravitatea ținutei obişnuite a gentlemanului.

— Niciun bagaj, domnule? întrebă vizitiul.

— Cine? Eu? Pachet de hârtie cafenie, asta-i tot, celelalte bagaje au plecat pe apă – lăzi țintuite – mari cât casele – şi grele, grele, afurisit de grele, replică străinul, în timp ce îndesa în buzunar, cât putea mai adânc, pachetul de hârtie cafenie care înfățişa indiciile cele mai suspecte că ar conține o cămaşă şi o batistă. Capu', capu'! Păzea capetele! strigă guralivul străin când ieşiră sub bolta scundă care, pe vremea aceea, alcătuia intrarea în remiză. Cumplit loc – primejdioasă treabă – deunăzi, cinci copii – mama – o femeie înaltă, mâncând sandvişuri – uită de boltă – trosc – buf – copiii se uită împrejur – capul mamei s-a dus – sandvişul în mână – gura care să-l mănânce, ioc – capul familiei s-a dus – groaznic, groaznic. Vă uitați la Whitehall, domnule? Frumos loc – fereastră mică – acolo a mai căzut capul cuiva{8}. Eh, domnule, nu luase nici el bine seama! Hei, domnule, hei, la ce vă gândiți?

— Meditam, spuse dl. Pickwick, asupra ciudatei nestatornicii a lucrurilor omeneşti.

— Aha, înțeleg: intri prin uşa palatului într-o zi, ieşi pe fereastră în ziua următoare. Domnul e filosof?

— Observator al firii omeneşti, domnule, spuse dl. Pickwick.

— Şi eu la fel. Aşa-s cei mai mulți oameni când n-au mare lucru de făcut şi cu atâta mai puțin de câştigat. Domnul e poet?

— Prietenul meu, domnul Snodgrass, are o dispoziție poetică pronunțată, lămuri dl. Pickwick.

— Şi eu la fel, glăsui străinul. Poem epic – zece mii de versuri – revoluția din iulie – compus la fața locului – Marte ziua – Apolon noaptea – zbang tunul – tang lira.

— Erați de față la acea glorioasă scenă, domnule? întrebă dl. Snodgrass.

— De față! Cred şi eu c-am fost{9}; slobozeam un foc de flintă – slobozeam o idee – o zbugheam în cârciumă – o aşterneam pe hârtie – din nou înapoi în stradă – vâjj! zbang! – altă idee – din nou în cârciumă – condeiul şi cerneala – în stradă din nou – tăiam şi spintecam. Vestite vremuri, domnule. Domnul e vânător? şi se întoarse brusc spre dl. Winkle.

— Oarecum, domnule, răspunse acesta.

— Frumoasă ocupație, domnule; frumoasă ocupație. Aveți câini, domnule?

— În momentul acesta, nu, spuse dl. Winkle.

— A, ar trebui să țineți câini – splendide animale – agere creaturi – aveam unul cândva – prepelicar – instinct uimitor – la vânătoare, într-o zi – intru într-un ocol – fluier – câinele se opreşte – mai fluier odată – Ponto, Ponto – degeaba; înlemnit – îl strig, Ponto, Ponto – nu se clinteşte – câinele pironit parcă – privind o placă – ridic privirea – văd o inscripție: *Pădurarul are ordin să ucidă toți câinii pe care îi va găsi în acest ocol.* Nu voia să înainteze; minunat câine; neprețuit animal, da, da, într-adevăr.

3. „Câinele inteligent" – Robert Seymour, aprilie 1836

— Extraordinară întâmplare[10]; spuse dl. Pickwick. Îmi dați voie s-o notez?

— Desigur, domnule, desigur – şi alte o sută de anecdote despre acelaşi animal. Nostimă fată, domnule. (Adresându-se d-lui Tracy Tupman, care arunca ocheade antipickwickiene unei tinere femei ce trecea pe marginea drumului).

— Foarte nostimă, spuse dl. Tupman.

— Englezoaicele nu-s aşa de frumoase ca spaniolele – făpturi nobile – păr ca tăciunele – ochi negri – forme seducătoare – făpturi dulci – încântătoare!

— Ați fost în Spania, domnule? întrebă dl. Tupman.

— Am trăit veacuri acolo.

— Ați făcut multe cuceriri, domnule? stărui dl. Tupman.

— Cuceriri? Cu miile. Don Bolaro Fizzgig – Grande d'Espania – fiică unică – dona Christina – ființă superbă – mă iubea la nebunie – tată gelos – fiică pasionată – frumos englez – dona Christina disperată – acid prusic – pompă stomacală în geamantanul meu – operație executată – bătrânul Bolaro în extaz – consimte la unirea noastră – ne împreună mâinile, potop de lacrimi – istorie romantică – foarte.

— Doamna este acum în Anglia, domnule? întrebă dl. Tupman, căruia descrierea farmecului ei îi produsese o puternică impresie.

— A murit, domnule – a murit, spuse străinul, punându-şi pe ochiul drept rămăşița neînsemnată a unei vechi batiste de chembrică. Nu s-a vindecat niciodată de pompa stomacală – constituție distrusă – căzut victimă.

— Şi tatăl său? întrebă poeticul Snodgrass.

— Remuşcări şi nenorocire, replică străinul. Dispariție subită – tot oraşul vorbeşte – cercetări făcute peste tot – fără succes – fântâna publică din piața

principală încetează țâşnirea – trec săptămâni – tot nu țâşneşte – lucrători angajați s-o curețe – apa absorbită – socrul descoperit cu capu-nțepenit în tubul cel mare, cu o spovedanie completă în cizma dreaptă – e scos, fântâna țâşneşte iar ca înainte.

— Îmi dați voie să notez acest mic roman? întrebă dl. Snodgrass adânc mişcat.

— Desigur, domnule, desigur. Alte cincizeci încă, dacă vreți să mai auziți – ciudată, viața mea – poveste mai degrabă curioasă – nu extraordinară, dar unică.

Străinul continuă să vorbească în felul acesta, întrerupându-se din când în când, la un pahar cu bere, în chip de paranteză, atunci când diligența îşi schimba caii. Până ajunseră la podul Rochester, carnetele d-lor Pickwick şi Snodgrass erau umplute cu o parte din aventurile lui.

— Splendide ruine! exclamă dl. Augustus Snodgrass cu toată înflăcărarea poetică ce-l distingea, când ajunseră în dreptul frumosului şi vechiului castel.

— Ce studiu pentru un arheolog! fură cuvintele care scăpară din gura d-lui Pickwick în timp ce ducea luneta la ochi.

— A, un loc frumos! declară străinul, clădire superbă – ziduri mohorâte – arcade şubrede – unghere întunecoase – scări dărăpănate. Şi o catedrală asemenea veche – miros muced – treptele vechi tocite de paşii pelerinilor – mici uşi saxone – confesionale ca la teatru – casa de bilete – ciudați oameni călugării aceştia. Popii şi cămăraşii şi toate soiurile de bătrâni cu fețe mari, dolofane, roşii, şi cu nasuri ciuntite care sunt scoase la iveală în fiecare zi – pieptarele din piele de bivol – flinte cu feştilă – sarcofaguri – frumos loc – şi legende vechi – istorii stranii, uimitoare.

Şi străinul îşi continuă monologul până ce ajunseră la hanul *Taurului,* de pe Strada Mare, unde diligența se opri.

— Rămâneți aici, domnule? îl întrebă dl. Nathaniel

Winkle.

— Eu, nu; dar dumneavoastră aţi face mai bine să rămâneţi – casă bună – paturi curate. Hotelul Wright de alături, scump – foarte scump – jumătate de coroană plată numai dacă te uiţi la chelner – şi te încarcă mai mult dacă iei masa la un prieten, decât dacă ai lua-o în restaurant; nu zău, ciudaţi oameni.

Dl. Winkle se întoarse către dl. Pickwick şi îi şopti câteva cuvinte; şuşotirea trecu de la dl. Pickwick la dl. Snodgrass, de la dl. Snodgrass la dl. Tupman, şi toţi schimbară semne de încuviinţare. Dl. Pickwick se adresă apoi străinului:

— Ne-aţi făcut azi dimineaţă un serviciu foarte însemnat, domnule, spuse el; daţi-ne voie să vă oferim o mică dovadă a recunoştinţei noastre, rugându-vă să ne faceţi onoarea de-a lua masa cu noi.

— Cu multă plăcere – nu îndrăznesc să comand, dar friptura de pasăre şi ciupercile – excelent lucru! La ce oră?

— Să vedem, răspunse dl. Pickwick, uitându-se la ceas; acum e aproape trei. La cinci, dacă voiţi?

— Îmi convine perfect, spuse străinul, la cinci fix; până atunci – vedeţi-vă de treburi.

Săltându-şi uşor de pe cap pălăria cu boruri ridicate, şi aşezând-o din nou, neglijent, foarte mult pe o parte, străinul străbătu sprinten curtea îndreptându-se spre Strada Mare, cu jumătate din pachetul de hârtie ieşit din buzunar.

— De bună seamă, un om care a călătorit prin multe ţări şi un profund cunoscător al oamenilor şi lucrurilor, spuse dl. Pickwick.

— Aş vrea să-i văd poemul, glăsui dl. Snodgrass.

— Şi eu aş fi vrut să-i văd câinele, spuse dl. Winkle.

Dl. Tupman nu zise nimic, dar se gândi la dona Christina, la pompa stomacală, la fântână; şi ochii i se umplură de lacrimi.

După ce reţinură un salon separat, după ce

examinară dormitoarele şi comandară cina, călătorii noştri ieşiră să vadă oraşul şi împrejurimile.

Am citit cu atenție notele d-lui Pickwick asupra celor patru oraşe, Stroud, Rochester, Chatham şi Brompton, şi n-am găsit că opiniile lui diferă materialmente de cele ale altor călători care au parcurs aceleaşi locuri. Descrierea lui se poate rezuma lesne.

„Principalele produse ale acestor oraşe, spune dl. Pickwick, par a fi soldați, mateloți, evrei, cretă, creveți, ofițeri şi docheri. Principalele mărfuri înşirate pe străzi pentru vânzare sunt articole de marină, pesmeți, mere, peşti turtiți şi stridii. Străzile au un aer vesel, însuflețit, care se datorează în special voioşiei militarilor. Este cu adevărat încântător pentru un spirit iubitor de oameni să-i vadă pe aceşti viteji clătinându-se de-a lungul străzilor sub influența unui exces de bunăvoie şi de spirtoase, mai ales dacă ne gândim la bucuria ieftină şi inocentă a băiețandrilor care îi urmează şi cu care ei glumesc. Nimic (adaugă dl. Pickwick) nu poate întrece buna lor dispoziție. În ajunul sosirii mele, unul fusese insultat grosolan în casa unui cârciumar. Chelnerița refuzase cu îndărătnicie să-i mai aducă alcool; drept care (pentru a glumi doar) el scoase baioneta şi o răni pe față la umăr. Cu toate acestea, a doua zi dimineață, bunul flăcău veni cel dintâi la cârciumă, şi spuse că era gata să treacă totul cu vederea şi să uite cele întâmplate!

Consumul de tutun în aceste oraşe (continuă dl. Pickwick) este desigur foarte mare, şi aroma pe care o răspândeşte pe străzi trebuie să fie nespus de plăcută pentru cei care sunt ahtiați după fumat. Poate că un călător superficial ar critica murdăria care constituie caracteristica de seamă a străzilor; însă celor ce văd într-însa o indicație a traficului şi a prosperității comerciale, ea este un prilej de adevărată satisfacție.”

La orele cinci fix veni străinul, şi puțin mai târziu veni cina. El se descotorosise de pachetul de hârtie cafenie, dar nu operase nicio altă schimbare în îmbrăcămintea

sa, şi fu, dacă se poate spune, mai vorbăreț decât oricând.

— Ce e asta? întrebă în momentul când chelnerul ridică un capac.

— Limbă de mare, domnule.

— Limbă de mare – a! – straşnic peşte – vine din Londra – antreprenorii de diligențe se întrec să transporte căruțe cu limbi de mare – duzini de coşuri; dați dracului; un pahar cu vin, domnule?

— Cu plăcere, răspunse dl. Pickwick – şi străinul închină, mai întâi cu el, apoi cu dl. Snodgrass, apoi cu dl. Tupman, apoi cu dl. Winkle, apoi, în sfârşit, cu toată societatea, aproape tot atâta de repede pe cât vorbea.

— Ce e tămbălăul ăsta pe scară, chelner? spuse străinul; bănci urcate – dulgheri coborând – lămpi, pahare, harfe. Ce se întâmplă?

— E un bal, domnule.

— O serată intimă, nu?

— Nu, domnule, nu o serată intimă. Un bal public în folosul săracilor.

— Nu ştiți, sunt multe femei frumoase în oraşul acesta, domnule? întrebă dl. Tupman cu un interes viu.

— Superbe – minunate. Kent, domnule – toată lumea cunoaşte ținutul Kent – mere, cireşi, hamei şi femei. Un pahar cu vin, domnule?

— Cu multă plăcere, răspunse dl. Tupman.

Străinul îşi umplu paharul şi îl goli.

— Tare aş vrea să merg, spuse dl. Tupman reluând subiectul balului; foarte mult.

— Bilete la bufet, domnule, interveni chelnerul, juma de guinee biletul.

Dl. Tupman exprimă din nou o serioasă dorință de a lua parte la petrecere; dar, neîntâlnind niciun răspuns. În ochii întunecați ai d-lui Snodgrass şi nici în privirea meditativă a d-lui Pickwick, recurse cu mult interes la vinul de Porto şi la desertul care tocmai fusese adus la masă. Chelnerul se retrase şi societatea continuă să

savureze cele două ore de tihnă care urmară cinei.

— Iertați-mă, domnule, spuse străinul, sticla doarme – să treacă din mână-n mână – drumul soarelui – pân' la fund – niciun strop.

Şi îşi goli paharul pe care îl umpluse puțin mai. Înainte, apoi, cu aerul omului deprins cu aşa ceva, îşi turnă altul.

Vinul trecu din mână în mână, şi o nouă provizie fu comandată. Musafirul vorbi şi pickwickienii ascultară. Dl. Tupman simțea cu fiecare clipă care trecea tot mai multă dispoziție pentru bal. Figura d-lui Pickwick strălucea cu o expresie de universală bunătate; d-nii Winkle şi Snodgrass căzuseră într-un somn adânc.

— Au şi început sus, glăsui străinul; ascultați zarva – înstrunează viorile – acum harfa – i-au dat drumul.

Sunetele variate care îşi găseau drum în jos pe scări, vesteau începerea primului cadril.

— Tare aş vrea să merg, spuse dl. Tupman din nou.

— Şi eu, spuse străinul – afurisit bagaj – vaporul în întârziere – n-am ce îmbrăca – nostim, nu?

Bunăvoința generală era desigur una dintre trăsăturile caracteristice ale teoriei pickwickienilor, şi niciunul nu era mai remarcabil pentru felul zelos cu care ținea seamă de un principiu atât de nobil, ca dl. Tracy Tupman. Numărul cazurilor însemnate în Documentele Societății, în care admirabilul om trimisese la ceilalți membri pe nenorociții care i se adresau lui, spre a căpăta veşminte vechi sau ajutoare băneşti, este de-a dreptul de necrezut.

— Aş fi fericit să vă împrumut un schimb de haine pentru ocazia aceasta, spuse dl. Tracy Tupman, dar dumneavoastră sunteți cam subțirel, pe când eu…

— Cam dolofan – Bachus trecut de floarea vârstei – fără frunză de viță; coborât de pe poloboc şi înțolit şi trecut prin ciur şi prin dârmon. Haha! dați-mi vinul!

Nu e în întregime dovedit dacă pe dl. Tupman l-a indignat cumva tonul poruncitor cu care i se cerea să

dea vinul care atât de repede luneca pe gâtlejul străinului, sau dacă pe drept cuvânt l-a scandalizat comparația netrebnică făcută între un membru influent al Clubului Pickwick şi un Bachus dat jos de pe boloboc. Bău vinul, tuşi de două ori şi-l aținti pe străin, câteva secunde, c-o privire severă; dar cum individul rămânea, cu toate acestea, absolut stăpân pe sine şi calm sub privirea-i scrutătoare, se potoli treptat şi aduse iarăşi vorba despre bal.

— Voiam tocmai să vă atrag atenția, domnule, spuse el, că dacă hainele mele vă sunt prea largi, un costum al prietenului meu, domnul Winkle, ar putea să vă vină mai bine.

Străinul luă dintr-o ochire măsura d-lui Winkle; şi fața i se lumină de mulțumire când spuse: – Ca turnate!

Dl. Tupman privi în jurul său. Vinul, care îşi exercitase influența somniferă asupra d-lor Snodgrass şi Winkle, toropise de asemenea simțurile d-lui Pickwick. Gentlemanul străbătuse, rând pe rând, diversele stări care preced letargia cinei şi urmările ei. Trecuse prin fazele obişnuite, de la voioşia exagerată până la abisul tristeții, şi de la abisul tristeții până la voioşia exagerată. Ca un felinar cu gaz, pe stradă, prin a cărui țeavă fluieră vântul, răspândise un timp o lumină extraordinară; apoi lumina pălise într-atâta, că abia puteai s-o mai zăreşti; după un scurt interval se aprinsese din nou, luminând doar o clipă, apoi pâlpâise cu un fel de flacără buimacă, nestatornică, şi pe urmă se stinsese cu totul. Capul îi era căzut în piept; un sforăit continuu, întrerupt doar de rare înecuri, era singurul semn care putea să-i confirme prezența.

Ispita de a merge la bal şi de a-şi forma primele impresii asupra frumuseții doamnelor din Kent, îl îmboldea puternic pe dl. Tupman. Ispita de a-l lua şi pe străin era la fel de mare. Habar nu avea de ținut şi de localnici; şi străinul părea să aibă cunoştințe despre el, despre ei, de parcă ar fi trăit din copilărie aici. Dl.

Winkle dormea, iar dl. Tupman avea destulă experienţă ca să ştie că prietenul său, în momentul în care se va trezi, se va târî, potrivit firii sale, anevoie spre pat. Nu ştia ce să facă.

— Umpleţi-vă paharul şi daţi-mi vinul, spuse neobositul musafir.

Dl. Tupman îi împlini cerinţa; iar noul imbold datorit ultimului pahar îi pecetlui hotărârea.

— Odaia de dormit a lui Winkle dă într-a mea, spuse dl. Tupman; dacă-l trezesc acum, n-aş putea să-l fac să înţeleagă ce anume doresc; ştiu însă că are un costum complet în geamantan; iar dacă l-aţi îmbrăca pentru bal şi l-aţi scoate după ce ne întoarcem, aş putea să-l pun la loc, fără să-l deranjez câtuşi de puţin.

— Admirabil! exclamă străinul, straşnic plan – afurisită situaţie – bizară – să am patrusprezece costume în cufăr şi să fiu obligat să-l îmbrac pe al altuia; nu, zău, bună idee – foarte bună.

— Să ne luăm bilete, spuse dl. Tupman.

— Nu merită să se schimbe o guinee, spuse străinul; tragem la sorţi, cine să le plătească pe amândouă; eu ghicesc; aruncaţi banul – haide primul – femeie – femeie, fermecătoare femeie.

Şi moneda căzu arătând balaurul numit în chip curtenitor femeie.

Dl. Tupman trase de clopoţel, luă bilete şi comandă lumânări pentru cameră. După un alt sfert de oră, străinul era gătit din creştet până în tălpi, cu costumul d-lui Nathaniei Winkle.

— E un frac nou, spuse dl. Tupman în vreme ce străinul se privea încântat în oglinda mobilă. E cel dintâi împodobit cu nasturii Clubului nostru – şi atrase atenţia însoţitorului său asupra nasturilor mari, auriţi, pe care se vedeau literele C. P. de o parte şi de alta a bustului d-lui Pickwick.

— C. P., spuse străinul, nostimă trăsnaie – portretul bătrânului şi C. P. Dar ce înseamnă C. P.? Costum

Particular, nu?

Cu multă importanță şi cu o indignare crescândă, dl. Tupman explică simbolul misticei devize.

— Cam scurt în talie, nu-i aşa? întrebă străinul, răsucindu-se pentru a vedea în oglindă nasturii din talia care-i venea la jumătatea spatelui. Aduce cu vestoanele poştaşilor; caraghioase, fracurile astea făcute de gata, fără să se ia măsura; căile misterioase ale providenței dau oamenilor scunzi fracuri lungi, oamenilor înalți, scurte.

Sporovăind astfel, noul tovarăş al d-lui Tupman îşi potrivi costumul său, sau, mai bine zis, al d-lui Winkle; şi, întovărăşit de dl. Tupman, urcă scara care ducea în sala balului.

— Cum se numesc domnii? întrebă omul de la uşă.

Dl. Tracy Tupman înaintă pentru a-şi spune titlurile, dar străinul îl opri.

— Nu dăm niciun fel de nume. Apoi îi şopti d-lui Tupman: Nume fără importanță – necunoscute – nume admirabile în genul lor, dar nu ilustre – nume mari într-o adunare mică, însă într-o adunare mare n-ar produce niciun efect; incognito, asta da; gentlemeni din Londra – nobili străini – sau cam aşa ceva.

Uşa se deschise larg şi dl. Tracy Tupman intră cu străinul în sala balului.

Era o încăpere lungă, cu bănci tapițate în roşu aprins şi cu lumânări de ceară puse în policandre de sticlă. Muzicanții erau aşezați în siguranță pe o estradă înaltă şi cadrilul era executat în mod conştiincios de două sau trei rânduri de dansatori. Într-o încăpere de alături erau aranjate două mese de joc, la care două perechi de doamne bătrâne, cu un egal număr de domni dolofani, îşi făceau partida lor de whist.

După terminarea cadrilului, dansatorii se plimbară prin sală, iar dl. Tupman şi tovarăşul său se opriră într-un colț pentru a observa societatea.

— Încântătoare femei! spuse dl. Tupman.

— Aşteptaţi o clipă, spuse străinul, interesant va fi îndată – elita n-a venit încă – ciudat loc – funcţionarii superiori din docuri nu vorbesc cu cei mici – funcţionarii inferiori nu vorbesc cu micii proprietari – micii proprietari nu vorbesc cu negustorii – comisarul guvernului nu vorbeşte cu nimeni.

— Cine e băieţelul acela cu păr blond şi ochi roşii, curios costumat? întrebă dl. Tupman.

— Sst, te rog! Ochi roşii – curios costumat – băieţel – haida-de – sublocotenent din regimentul 97 – onorabilul Wilmot Snipe – familie mare – foarte mare.

— Sir Thomas Clubber, lady Clubber şi domnişoarele Clubber! strigă cu glas de stentor omul de la uşă.

O senzaţie profundă cuprinse toată sala când intrară un domn înalt, în frac albastru, cu nasturii sclipitori, o doamnă corpolentă în atlas albastru şi două tinere domnişoare croite pe aceeaşi măsură şi împodobite cu rochii elegante de aceeaşi nuanţă.

— Comisarul guvernului – şeful docurilor – om mare – remarcabil de mare, şopti străinul la urechea d-lui Tupman, în timp ce reprezentanţii comitetului de binefacere conduceau pe Sir Thomas Clubber cu familia lui până la capătul sălii.

Onorabilul Wilmot Snipe şi alţi gentlemeni distinşi se îngrămădiră să prezinte omagii domnişoarelor Clubber, iar Sir Thomas Clubber, drept ca o lumânare, contempla maiestuos adunarea de la înălţimea fularului său negru.

Dl. Smithie, d-na Smithie şi d-şoarele Smithie fură anunţaţi îndată după aceea.

— Cine e domnul Smithie? întrebă dl. Tracy Tupman.

— Cineva din docuri, răspunse străinul.

Dl. Smithie se înclină cu respect în faţa lui Sir Thomas Clubber, şi Sir Thomas Clubber îi răspunse la salut cu o vădită condescendenţă. Lady Clubber examină de la distanţă, prin lornion, pe d-na Smithie şi familia ei; iar la rându-i d-na Smithie privi de sus în jos pe o doamnă oarecare, al cărui soţ nu făcea parte dintre

funcționarii docurilor.

Sosiră colonelul Bulder, d-na colonel Bulder şi miss Bulder.

— Şeful garnizoanei, lămuri străinul ca răspuns la o privire întrebătoare a d-lui Tupman.

Miss Bulder fu călduros primită de d-şoarele Clubber; salutul schimbat de d-na colonel Bulder şi Lady Clubber fu cât se poate de afectuos; colonelul Bulder şi Sir Thomas Clubber îşi oferiră reciproc o priză de tabac. Semănau amândoi cu Alexandre Selkirk{11}. Mărimi, oriunde întorceai ochii.

În timp ce aristocrația locului – Bulderii şi Clubberii şi Snipeii – îşi conservau astfel demnitatea la capătul de sus al sălii, celelalte clase ale societății imitau exemplul lor în alte colțuri ale încăperii. Ofițerii mai puțin aristocratici, din regimentul 97, îşi consacrau timpul familiilor de funcționari mai puțin importanți din docuri. Nevestele notarilor şi nevasta negustorului de vinuri stăteau în fruntea unui alt grup (nevasta berarului îi vizita pe Bulderi); iar d-na Tomlinson, diriginta oficiului poştal, părea a fi fost aleasă, printr-o consimțire mutuală, să conducă tabăra negustorilor.

Unul dintre cele mai populare personaje în cercul său, prezent aci, era un omuleț rotofei, cu o cunună de păr negru zburlit în jurul capului şi cu o chelie mare, netedă, în creştet: doctorul Slammer, medicul regimentului 97. Doctorul Slammer priza tabac cu toată lumea, vorbea cu toată lumea, râdea, dansa, glumea, juca whist, făcea orice. Acestor atât de numeroase îndeletniciri doctorul alătura încă una, mai importantă decât toate: el învăluia în atențiile cele mai neobosite, mai devotate, pe o văduvă bătrânică, a cărei toaletă scumpă şi al cărei belşug de bijuterii indicau o partidă foarte ademenitoare pentru un bărbat cu venit limitat.

Privirile d-lui Tupman şi ale tovarăşului său erau ațintite de câtva timp asupra doctorului şi a văduvei, când străinul rupse tăcerea.

— Bănet mult – femeiuşcă bătrână – doctorul îngâmfat – nu-i o idee proastă – straşnică glumă! fură singurele vorbe inteligibile care ieşiră de pe buzele sale.

Dl. Tupman îl privea în ochi, întrebător.

— Mă duc să dansez cu văduva, spuse străinul.

— Cine e ea? întrebă dl. Tupman.

— Habar n-am – n-am văzut-o de când sunt – vreau să i-o suflu doctorului – p-aci mi-e drumul.

Străbătând îndată încăperea, străinul se rezemă de prichiciul căminului şi-şi fixă privirile, cu un aer de admirație respectuoasă şi melancolică, asupra figurii grăsune a micuței doamne bătrâne. Dl. Tupman privea scena, mut de uimire. Străinul făcea progrese repezi; doctoraşul dansa cu altă doamnă; văduva lăsă să-i cadă evantaiul; străinul i-l ridică şi i-l înmână; un zâmbet, o plecăciune; o reverență; o conversație de câteva cuvinte. Străinul străbătu cutezător sala, spre maestrul de ceremonii şi reveni cu el; o mică pantomimă introductivă, şi străinul cu d-na Budger ocupară locuri în cadril.

Mare era surprinderea d-lui Tupman văzând procedeul acesta atât de sumar, însă uimirea doctoraşului o întrecea cu vârf şi îndesat. Străinul era tânăr şi văduva se arăta măgulită. Nu mai lua în seamă atențiile doctorului, iar indignarea acestuia nu producea nicio impresie asupra netulburatului său rival. Doctorul Slammer rămăsese parcă paralizat. El, doctorul Slammer din regimentul 97, să fie nimicit, într-o clipă, de un om pe care nimeni nu-l mai văzuse vreodată, şi pe care nimeni nici măcar acum nu-l cunoştea! Doctorul Slammer din regimentul 97, înlăturat astfel? De necrezut! Cu neputință! Da, şi totuşi era adevărat. Uite! Rivalul îşi prezintă prietenul! Cu neputință să-şi creadă ochilor! Privi din nou şi se văzu în penibila situație de a recunoaşte exactitatea organului său optic; d-na Budger dansa acum cu dl. Tracy Tupman, asupra acestui fapt nu mai încăpea nicio îndoială. Văduva se afla în fața

ochilor lui, în carne şi oase, ţopăind cu o vigoare neobişnuită; iar dl. Tracy Tupman sărea încoace şi încolo, cu o figură care exprima cea mai mare gravitate, dansând (ceea ce se întâmplă în bună parte multora) ca şi cum cadrilul nu ar fi o distracţie, ci un examen sever de conştiinţă pentru care îţi trebuie o hotărâre neclintită spre a putea să-l treci.

Doctorul îndură umilinţa; răbdător şi tăcut, îl văzu pe străin oferind punch, servind paharele, repezindu-se după pişcoturi, şi cochetând apoi; dar, la câteva secunde după ce străinul dispăruse spre a o conduce pe d-na Budger la trăsură, se năpusti din sală, şi fiecare părticică a mâniei lui îndelung stăpânită se revărsă într-un val de năduşeală pe chipu-i pătimaş.

Străinul se înapoie, şi dl. Tupman se afla lângă el. Vorbea încet, râdea. Doctoraşul se simţea însetat de sângele străinului oare era radios, căci triumfase.

— Domnule! rosti doctorul cu o voce teribilă, arătându-şi cartea de vizită şi retrăgându-se într-un ungher din coridor. Numele meu e Slammer! Doctorul Slammer, domnule – regimentul 97, cazarma din Chatham. Cartea mea de vizită, domnule! Cartea mea de vizită!

Ar fi vrut să spună mal mult, dar indignarea îl înăbuşă.

— A! replică străinul cu sânge rece, Slammer – foarte încântat – atenţie deosebită – nu sunt bolnav acum, Slammer; când am să fiu, voi bate la uşa dumitale.

— Dumneata eşti un intrigant, domnule, gâfâi furios doctorul, un poltron – un laş – un mincinos – un… Nimic nu te poate face să-mi dai cartea dumitale de vizită, domnule?

4. „Dl. Slammer îl sfidează pe Jingle” – Robert Seymour, aprilie 1836

— A, înțeleg! spuse străinul cu jumătate glas – punchul prea tare aici – darnic amfitrion – din cale afară – foarte – limonada e mult mai bună – camerele prea călduroase – gentlemanul bătrâior – suferă a doua zi – cumplit – cumplit.

Şi se depărtă câțiva paşi.

— Locuieşti în casa asta, domnule? strigă furios omulețul. Eşti beat acum, domnule? Vei auzi de mine mâine, domnule! Pun eu mâna pe dumneata, domnule, pun eu mâna pe dumneata.

— Poate în altă parte, dar nu aici, răspunse netulburat străinul.

Doctorul Slammer îl privi cu o ferocitate ce nu se putea exprima şi înfundându-şi pălăria pe cap cu o smucitură care îi trăda întreaga indignare; străinul şi dl. Tupman urcară în odaia acestuia din urmă pentru a înapoia gătelile împrumutate de la neştiutorul Winkle.

Gentlemanul dormea tun; restituirea se făcu repede. Străinul era extrem de bine dispus; iar dl. Tracy Tupman, tare amețit de vin, de punch, de lumini, de femei, privea întreaga afacere ca pe o admirabilă glumă. După plecarea noului său prieten, el găsi cu oarecare greutate deschizătura scufei de noapte, menită la origine să-i acopere capul; răsturnă sfeşnicul în sforțările de a şi-o pune şi, numai printr-o serie de evoluții complicate, izbuti să se urce în pat; la scurt timp după aceea, căzu într-un somn adânc.

A doua zi dimineața, orologiul abia încetase să sune orele şapte, când spiritul cuprinzător al d-lui Pickwick fu deşteptat din toropeala în care îl cufundase somnul, de bătăi violente în uşă.

— Cine-i? întrebă dl. Pickwick ridicându-se în capul oaselor.

— Servitorul, domnule.

— Ce vrei?

— Vă rog, domnule, aţi putea să-mi spuneţi, care domn din societatea dumneavoastră poartă un frac albastru cu nasturi auriţi şi cu C. P. pe ei?

„I l-o fi dat cineva să-l perie, gândi dl. Pickwick, şi omul a uitat cui aparţine."

— Domnul Winkle, strigă el, camera a treia pe dreapta.

— Mulţumim, domnule, glăsui servitorul şi se depărtă.

— Ce e? strigă dl. Tupman trezit din odihna-i plină de uitare la auzul bătăilor puternice în uşă.

— Pot să vorbesc cu dl. Winkle, domnule? întrebă servitorul de afară.

— Winkle – Winkle! strigă dl. Tupman, chemându-l pe dl. Winkle din camera de alături.

— Ei, da! răspunse de sub aşternut o voce slabă.

— Eşti chemat – cineva la uşă.

Şi, după ce articulă cu trudă cuvintele acestea, dl. Tracy Tupman se întoarse pe partea cealaltă, şi adormi din nou.

— Mă cheamă cineva? întrebă dl. Winkle, sărind din pat în grabă şi luând ceva pe spate. Chemat! La distanţa asta de oraş – cine dracu poate să mă cheme?

— Un domn, jos, în sala de mese, domnule, răspunse servitorul când dl. Winkle deschise uşa şi dădu cu ochii de el. Domnul zice că nu vă ţine decât o clipă, domnule; nu vrea să audă însă de nicio zăbovire.

— Foarte ciudat, spuse dl. Winkle. Spune-i că viu îndată.

Îşi înfăşură în grabă gâtul cu un fular de voiaj şi, în halat, coborî scara. O bătrână şi doi chelneri măturau sala de mese. Un ofiţer în ţinută de toate zilele privea pe fereastră; se întoarse la intrarea d-lui Winkle şi făcu o înclinare rigidă din cap. După ce porunci servitorilor să iasă şi zăvori uşile cu mare grijă, spuse:

— Domnul Winkle, nu e aşa?

— Da, domnule, numele meu e Winkle.

— Nu veți fi surprins, domnule, dacă vă aduc la cunoştință că am venit aici, în dimineața aceasta, din partea prietenului meu, doctorul Slammer din 97.

— Doctorul Slammer?! exclamă dl. Winkle.

— Doctorul Slammer. M-a rugat să vă spun din partea sa că purtarea dumneavoastră de aseară a fost de aşa natură încât niciun gentleman nu ar fi putut-o suporta; şi (adăugă el) pe care niciun gentleman nu şi-ar fi îngăduit-o față de altul.

Uimirea d-lui Winkle era prea reală şi prea vădită ca să nu fie remarcată de prietenul doctorului Slammer; de aceea ofițerul urmă:

— Prietenul meu, doctorul Slammer, mi-a cerut să adaug că e ferm convins că o parte din seara trecută dumneavoastră ați fost amețit, şi poate incapabil să vă dați seama de insulta de care sunteți învinuit. M-a însărcinat să vă spun că, dacă invocați motivul acesta ca explicație a purtării dumneavoastră, ar accepția să primească scuze scrise de dumneavoastră sub dicteul meu.

— Scuze scrise? repetă dl. Winkle cu tonul celei mai mari uimiri.

— Fără îndoială, cunoaşteți alternativa, reluă cu răceală ofițerul.

— Ați fost însărcinat cu mesajul acesta anume pentru mine? întrebă dl. Winkle, a cărui inteligență se afla, din pricina uluitoarei conversații, într-o buimăceală deznădăjduită.

— Nu eram de față când s-a petrecut scena, răspunse vizitatorul, dar, ca urmare a refuzului dumneavoastră îndărătnic de a da doctorului Slammer cartea de vizită, am fost rugat de către gentleman să identific pe purtătorul unui frac neobişnuit: un frac albăstriu, cu nasturi auriți, având pe ei un bust cu literele C.P.

Dl. Winkle se clătină plin de uimire, auzind descrierea atât de amănunțită a costumului său. Prietenul doctorului Slammer continuă:

— Din cercetările pe care le-am făcut la cârciumă, chiar acum, am fost sigur că proprietarul fracului în chestiune sosise ieri după amiază aici cu trei domni. Am trimis imediat la domnul care mi-a fost descris ca fiind conducătorul grupului, şi el de îndată m-a îndreptat la dumneavoastră.

Dacă turnul cel mare al castelului din Rochester s-ar fi desprins brusc din temelii, plantându-se în dreptul ferestrei sălii de mese, mirarea d-lui Winkle n-ar fi însemnat nimic în comparație cu aceea pe care o simți ascultând vorbele de mai sus. Prima lui impresie fu că i s-a furat fracul.

— Îmi permiteți să vă rețin o clipă? spuse el.

— Desigur, răspunse nepoftitul vizitator.

Dl. Winkle urcă repede scările şi deschise cu o mână tremurândă geamantanul; fracul albastru se găsea la locul obişnuit, arătând însă, după un control atent, semne vădite că fusese purtat noaptea trecută.

— Aşa trebuie să fie, glăsui dl. Winkle lăsând să-i cadă fracul din mână. Am băut prea mult vin după cină, şi-mi amintesc nelămurit că am umblat pe străzi şi am fumat pe urmă o țigară. Fapt e că eram turtit. Oi fi schimbat fracul, oi fi fost undeva, oi fi insultat pe cineva; nu încape îndoială. Şi teribilul rezultat e mesajul pe care l-am primit.

Spunând acestea, dl. Winkle îşi întoarse paşii către sala de mese, cu hotărârea sumbră şi îngrozitoare de a primi provocarea agresivului doctor Slammer, aşteptându-se la cele mai funeste consecințe care vor decurge dintr-însa.

Motive felurite îl împingeau la această soluție. Primul motiv era reputația sa față de Club. Fusese privit totdeauna ca o autoritate în toate chestiunile de amuzament şi performanță, fie ele ofensive, defensive sau inofensive; şi dacă, de la întâia ocazie, ocolea încercarea, numele şi poziția sa ar fi fost pierdute pentru de-a pururi în ochii şefului. Pe de altă parte, îşi amintea

a fi auzit adeseori spunându-se de către inițiați în atari chestiuni că martorii se înțeleg între ei şi că arareori ei încearcă pistoalele cu gloanțe; mai mult: gândea că, alegându-l pe dl. Snodgrass ca martor, şi zugrăvindu-i primejdia în culori vii, gentlemanul ar putea să împărtăşească vestea d-lui Pickwick care, de bună seamă, nu va pierde o clipă spre a înştiința autoritățile locale şi a preveni astfel uciderea sau mutilarea discipolului său.

Cu gândurile acestea, se înapoie în sala de mese şi comunică intenția sa de a accepta provocarea doctorului.

— Vreți să-mi indicați un prieten pentru a stabili ora şi locul întâlnirii? întrebă ofițerul.

— E cu totul de prisos, replică dl. Winkle. Vă rog să mi le comunicați dumneavoastră şi eu îmi voi aduce martorul.

— Să spunem – după asfințit, diseară? întrebă ofițerul cu ton indiferent.

— Foarte bine, răspunse dl. Winkle, gândind însă că era foarte rău.

— Cunoaşteți Fortul Pitt?

— Da. L-am văzut ieri.

— Ostenindu-vă să apucați pe câmpul ce mărgineşte şanțul, şi luând-o pe poteca din stânga, până la un unghi al fortificației de unde o veți ține drept înainte, veți da ochii cu mine. Vă voi conduce într-un loc izolat unde afacerea va putea să se termine fără teamă de întrerupere.

„Teamă de întrerupere!" gândi dl. Winkle.

— Nu mai avem nimic de aranjat, cred, glăsui ofițerul.

— Nu ştiu ce s-ar mai putea spune, răspunse dl. Winkle.

— Bună ziua.

— Bună ziua.

Şi ofițerul se depărtă fluierând o melodie veselă.

Micul dejun decurse în ziua aceea, trist. Dl. Tupman

nu era în stare să se trezească după desfrâul neobişnuit din timpul nopții; dl. Snodgrass părea că trece printr-o poetică depresiune de spirit; însuşi dl. Pickwick arăta o preferință deosebită pentru linişte şi pentru apa gazoasă. Dl. Winkle pândea cu nerăbdare momentul potrivit, care nu întârzie să se ivească. Dl. Snodgrass propuse vizitarea castelului şi, deoarece dl. Winkle era singurul membru al grupului dispus să facă o plimbare, ieşiră împreună.

— Snodgrass, spuse dl. Winkle când coteau colțul străzii, Snodgrass, scumpul meu prieten, pot să mă bizui pe discreția dumitale?

Şi, vorbind astfel, dorea arzător şi cu toată seriozitatea să nu se poată bizui.

— Poți, replică Snodgrass. Jur…

— Nu, nu! îl întrerupse Winkle, înspăimântat la gândul că tovarăşul său putea să se angajeze în necunoştință de cauză, că nu-l va denunța. Nu jura, nu jura; nu e deloc nevoie,

Dl. Snodgrass lăsă în jos mâna pe care o înălțase poetic când făcea jurământul, şi deveni atent.

— Dragă prietene, am nevoie de asistența dumitale pentru o chestiune de onoare, spuse dl. Winkle.

— O vei avea, replică dl. Snodgrass strângând mâna tovarăşului său.

— Cu un doctor, doctorul Slammer din regimentul 97, spuse dl. Winkle dorind să prezinte lucrurile cât mai solemn cu putință; o afacere cu un ofițer care are ca martor alt ofițer; astă seară, la apusul soarelui, într-un câmp singuratic, dincolo de Fortul Pitt.

— Te voi întovărăşi, declară dl. Snodgrass, uimit, însă nu speriat.

Este nemaipomenit cât sânge rece pot avea oamenii în împrejurările în care ei nu joacă rolul de frunte. Dl. Winkle uitase. El judecase sentimentele prietenului său după ale sale.

— Consecințele pot fi groaznice, zise dl. Winkle.

— Nădăjduiesc că nu, glăsui dl. Snodgrass.

— Doctorul este, îmi închipui, un foarte bun ochitor, spuse dl. Winkle.

— Aşa sunt cei mai mulţi militari, observă dl. Snodgrass; şi aşa eşti şi dumneata, nu?

Dl. Winkle răspunse afirmativ; şi, băgând de seama că nu-l neliniştise îndeajuns pe tovarăşul său, schimbă tactica.

— Snodgrass, spuse el cu o voce tremurândă de emoţie, dacă va fi să cad, vei găsi în pachetul pe care ţi-l voi înmâna o scrisoare pentru... pentru părintele meu.

Nici atacul acesta nu reuşi. Dl. Snodgrass fu mişcat, dar se obligă să predea scrisoarea cu promptitudinea unui factor poştal obişnuit.

— Dacă va fi să cad, spuse dl. Winkle, sau dacă doctorul va cădea, dumneata, dragă prietene, vei fi adus în faţa judecăţii drept complice în această chestiune. Să expun oare pe un prieten deportării – poate pe toată viaţa?

De data asta, dl. Snodgrass tresări; eroismul său era însă neclintit.

— Pentru cauza prieteniei, exclamă el cu aprindere, voi înfrunta orice primejdie!

Cât blestemă dl. Winkle, în cugetul său, devotamentul prietenului! Se plimbau unul lângă altul, tăcuţi, cufundat fiecare în meditaţii. Dimineaţa trecea fără rost şi deznădejdea d-lui Winkle creştea necontenit.

— Snodgrass, spuse el oprindu-se deodată, să nu laşi să mi se zădărnicească planurile – să nu mă trădezi cumva faţă de autorităţile locale – să nu ceri ajutorul acelor funcţionari împăciuitori care să ne bage, pe mine sau pe doctorul Slammer din regimentul 97, cu garnizoana actualmente în cazarma din Chatham, la închisoare, şi astfel să ne împiedice duelul. Ascultă, să n-o faci!

Dl. Snodgrass strânse cu căldură mâna prietenului său, răspunzându-i plin de entuziasm: pentru nimic în

lume!

Un fior străbătu oasele d-lui Winkle când îl copleşi convingerea că nu putea nădăjdui nimic de pe urma temerilor prietenului său, şi că era sortit să devină o țintă vie. După ce explică d-lui Snodgrass, metodic, cum stăteau lucrurile şi după ce închiriară de la un armurier din Rochester o cutie cu pistoale de duel, cu o provizie îndestulătoare de pulbere, gloanțe şi capse, cei doi prieteni se înapoiară la han; dl. Winkle pentru a cugeta asupra luptei apropiate, dl. Snodgrass pentru a pregăti armele de război şi a le pune într-o ordine desăvârşită, ca să poată servi numaidecât.

Era o seară posomorâtă şi apăsătoare, când ieşiră din nou pentru neplăcuta lor acțiune. Dl. Winkle se înfăşurase într-o manta largă spre a fi la adăpostul privirilor, iar dl. Snodgrass purta sub a sa instrumentele nimicitoare.

— Ai luat tot ce trebuie? întrebă dl. Winkle neliniştit.

— Tot ce trebuie, răspunse dl. Snodgrass, muniții suficiente în cazul când împuşcăturile n-au să dea rezultate. În cutie e un sfert de funt{12} de pulbere, şi în buzunar am două ziare pentru încărcătură.

În fața unor atari dovezi de prietenie, oricine n-ar fi putut să simtă decât recunoştință. De bună seamă că recunoştința d-lui Winkle era prea vie pentru ea el s-o poată exprima, căci nu spuse nimic, ci continuă să meargă cu pas domol.

— Venim tocmai la timp, spuse dl. Snodgrass, în vreme ce se cățărau peste gardul de mărăcini ai primului câmp; uite că soarele tocmai coboară la orizont.

Dl. Winkle privi discul care apunea şi se gândi îndurerat la posibilitatea apropiată a propriului său „apus”.

— Uite ofițerul! exclamă dl. Winkle după ce merseră un timp.

— Unde e? întrebă dl. Snodgrass.

— Colo; domnul în manta albastră.

Dl. Snodgrass privi în direcția indicată de degetul arătător al prietenului său şi zări o siluetă înfăşurată în felul de mai sus. Ofițerul făcu un semn uşor cu mâna, dovedind că i-a recunoscut, şi merse mai departe. Prietenii noştri înaintară, pe urma sa, la o mică distanță.

Din moment în moment seara devenea mai posomorâtă şi un vânt melancolic şuiera pe câmpiile pustii, ca un uriaş îndepărtat fluierând după câinele său. Tristețea scenei răsfrângea o undă lugubră în sufletul d-lui Winkle. Trecând unghiul şanțului, el tresări: i se păruse că vede un mormânt colosal.

Ofițerul coti de pe potecă, se cățără peste nişte uluci, încălecă un gard viu şi intră într-un loc ferit. Doi domni îl aşteptau acolo; unul era un bărbat mic şi gras, cu păr negru; celălalt, o persoană chipeşă, purtând o redingotă cu găitane, stătea cu totală indiferență pe un scăunel portativ.

— Uite-i pe adversarii noştri, cu un felcer, după câte presupun, glăsui dl. Snodgrass. Haide, soarbe o picătură de rachiu.

Dl. Winkle înhăță bidonul pe care i-l întindea tovarăşul şi dădu peste cap o duşcă bună din lichidul înviorător.

— Prietenul meu, domnule, dl. Snodgrass, spuse dl. Winkle ofițerului care se apropia.

Prietenul doctorului Slammer se înclină şi prezentă o cutie la fel cu aceea adusă de domnul Snodgrass.

— Îmi închipui că nu mai avem nimic să ne spunem, domnule, remarcă el rece deschizându-şi cutia. Scuzele au fost refuzate categoric.

— Nimic, domnule, răspunse dl. Snodgrass, care începea, şi el, să se simtă cam stingherit.

— Vreți să faceți un pas înainte? întrebă ofițerul.

— Desigur, replică dl. Snodgrass.

Terenul fu măsurat şi pregătirile fură îndeplinite.

— Veți constata că armele acestea sunt mai bune decât ale dumneavoastră, spuse martorul advers, oferindu-şi pistoalele. Ați văzut când le-am încărcat; aveți ceva împotriva folosirii lor?

— Nu, desigur, răspunse dl. Snodgrass.

Oferta îl scotea dintr-o mare încurcătură, căci ideile sale în materie de încărcare a unui pistol erau cam vagi şi nedefinite.

— Gândesc, în cazul acesta, că putem să ne aşezăm oamenii, continuă ofițerul cu nepăsare, ca şi cum combatanții ar fi fost nişte piese de şah, iar martorii ar fi fost jucători.

— Cred că putem, spuse dl. Snodgrass care ar fi admis orice propunere, dat fiind că nu avea nicio pricepere în această materie.

Ofițerul trecu dincolo la doctorul Slammer, în timp ce dl. Snodgrass se apropie de dl. Winkle.

— Totul e gata, spuse el oferindu-i pistolul. Dă-mi mantaua.

— Ai în ea pachetul meu, dragă prietene, glăsui bietul Winkle.

— Foarte bine, spuse dl. Snodgrass. Fii calm şi ocheşte la umăr.

Dl. Winkle socoti că sfatul semăna cu îndemnul pe care spectatorii îl dau îndeobşte ştrengarului mai mic în încăierările de pe străzi; adică: „Dă-i la cap şi doboară-l". Sfat admirabil, dacă ştii să-l urmezi! În orice caz, îşi scoase mantaua, în tăcere – totdeauna îi lua timp dezbrăcatul mantalei – şi acceptă pistolul. Martorii se retraseră; domnul cu scăunelul portativ făcu la fel; beligeranții înaintară unul către altul.

Dl. Winkle se remarcase întotdeauna prin extrema lui omenie. E de presupus că, în împrejurarea de față, sila ce încerca de a face rău cu intenție unui semen al său, îl obligase să închidă ochii când sosi la locul fatal, iar faptul de-a fi închis ochii îl scuti să observe conduita extraordinară şi inexplicabilă a doctorului Slammer.

Doctorul tresări, holbă ochii, se trase înapoi, se frecă la ochi, holbă iarăşi ochii, şi în cele din urmă strigă:

— Opriți! Opriți! – Ce înseamnă asta? spuse doctorul Slammer când prietenul său şi dl. Snodgrass veniră în goană. Nu e omul meu.

— Nu-i omul dumneavoastră?! exclamă martorul doctorului Slammer.

— Nu e omul lui? spuse dl. Snodgrass.

— Nu e omul lui? rosti domnul cu scăunel portativ în mână.

— Bineînțeles că nu, replică doctoraşul. Nu e persoana care m-a insultat azi noapte.

— Extraordinar! exclamă ofițerul.

— Foarte! spuse gentlemanul cu scăunel portativ.

Singura chestie este, însă, dacă domnul, găsindu-se pe teren, nu urmează că trebuie considerat, formal, ca fiind individul care l-a insultat aseară pe prietenul nostru doctorul Slammer, fie că e sau nu, realmente, individul în cauză.

După ce sugeră, inteligent şi misterios, această idee, omul cu scăunel portativ luă o priză enormă de tabac şi privi adânc în juru-i cu aer de expert.

Dar dl. Winkle deschisese ochii şi, de asemenea, urechile când îl auzise pe adversar cerând încetarea ostilităților. Văzând din cele spuse apoi că era la mijloc, fără îndoială, o eroare de persoane, înțelese îndată cât putea să crească reputația sa dacă tăinuia motivele adevărate ce-l determinaseră să se bată; înaintă, deci, cutezător, şi declară:

— Ştiu bine că nu eu sunt adversarul dumnealui.

— Atunci, glăsui omul cu scăunel portativ, acesta e un afront pentru doctorul Slammer, şi un motiv îndestulător de a continua pe dată.

— Te rog, stai liniştit, Payne, spuse martorul doctorului; de ce nu mi-ați comunicat asta azi dimineață, domnule?

— De bună seamă! De bună seamă! strigă indignat

omul cu scăunel portativ.

— Te implor să stai liniştit, Payne, reluă celălalt. Pot repeta întrebarea mea, domnule?

— Pentru că, domnule – replică dl. Winkle care avusese timp să-şi chibzuiască răspunsul – pentru că mi-ați spus, domnule, că individul beat şi nemanierat era îmbrăcat cu un frac pe care am onoarea, nu numai să-l port, dar şi să-l fi inventat – uniforma proiectată, domnule, a Clubului Pickwick din Londra. Mă cred obligat să susțin onoarea acestei uniforme şi, de aceea, fără alte informații, am primit provocarea.

— Scumpe domn, rosti doctoraşul cu bună dispoziție, întinzându-i mâna, prețuiesc noblețea dumneavoastră. Permiteți-mi să adaug că admir nespus de mult purtarea dumneavoastră şi că regret profund deranjul acestei întâlniri fără niciun rost.

— Vă rog să nu vorbiți de aceasta, spuse dl. Winkle.

— M-aş simți onorat, domnule, să fac cunoştința dumneavoastră, glăsui doctoraşul.

— Mi-ar face cea mai mare plăcere să vă cunosc, domnule, replică dl. Winkle.

După aceste cuvinte, doctorul dădu mâna cu dl. Winkle, şi apoi dl. Winkle cu locotenentul Tappleton (martorul doctorului), apoi dl. Winkle cu posesorul scăunelului portativ, în sfârşit dl. Winkle cu dl. Snodgrass; cel din urmă cuprins de năvalnică admirație în fața nobilei conduite a eroicului său prieten.

— Cred că acum ne putem înapoia, spuse locotenentul Tappleton.

— Desigur, adăugă doctorul.

— Dacă nu cumva, interveni omul cu scăunel portativ, dacă nu cumva dl. Winkle se consideră ofensat de provocarea ce i-a fost adresată; în cazul acesta, mărturisesc că ar avea dreptul la o satisfacție.

Cu multă abnegație, dl. Winkle se declară în întregime satisfăcut.

— Sau poate că, spuse omul cu scăunel portativ,

martorul gentlemanului se va fi simțit personal jignit de unele observații pe care le-am făcut la începutul acestei întâlniri; în acest caz, aş fi fericit să-i dau îndată satisfacție.

Dl. Snodgrass se grăbi să declare că era foarte îndatorat gentlemanului pentru frumoasa ofertă pe care i-o făcea, şi că îl împiedica să se folosească de ea numai faptul că se simțea deosebit de satisfăcut de felul în care se desfăşuraseră lucrurile. Cei doi martori îşi puseră cutiile în ordine, apoi părăsiră cu toții terenul, mult mai voioşi decât se simțiseră la sosire.

— Rămâneți mult aci? întrebă doctorul Slammer pe dl. Winkle, mergând împreună în modul cel mai prietenos.

— Cred că vom pleca poimâine, i se răspunse.

— Sper că voi avea plăcerea să vă văd, pe dumneavoastră, şi pe prietenul dumneavoastră, la mine pentru a petrece o seară plăcută împreună, după încurcătura aceasta penibilă, spuse doctoraşul. Sunteți liber astă seară.?

— Avem câțiva prieteni aici, răspunse dl. Winkle, şi n-aş vrea să-i părăsesc astăzi. Poate că ne veți vizita dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră la hanul *Taurul.*

— Cu multă plăcere, glăsui doctoraşul. La orele zece nu va fi prea târziu spre a vă face o scurtă vizită de o jumătate de oră?

— O, nu, deloc, spuse dl. Winkle. Aş fi tare fericit să vă pot prezenta prietenilor mei, dl. Pickwick şi dl. Tupman.

— Îmi va face mare plăcere, sunt sigur, replică doctorul Slammer nebănuind cine era acest Tupman.

— Veniți negreşit? întrebă dl. Snodgrass.

— O, sigur!

Vorbind astfel, ajunseră în şosea. Despărțirea se făcu în termeni cordiali. Doctorul Slammer şi prietenii săi se îndreptară spre cazarmă, iar dl. Winkle, întovărăşit de

prietenul său dl. Snodgrass, se înapoie la han.

CAPITOLUL III

O nouă cunoştinţă. Povestea unui comediant ambulant. O întrerupere supărătoare şi o întâlnire neplăcută.

Dl. Pickwick simţise oarecare nelinişte din pricina lipsei neobişnuite a celor doi prieteni ai săi, iar purtarea lor misterioasă din cursul dimineţii nu putea câtuşi de puţin să i-o împrăştie. De aceea, când ei se înapoiară, el se sculă să-i salute cu o plăcere mai mare decât de obicei; şi cu un interes mai. mare decât de obicei îi întrebă ce li s-a întâmplat. Ca răspuns întrebării, dl. Snodgrass se pregătea tocmai să facă istoricul împrejurărilor povestite mai sus, dar se opri deodată observând prezenţa, nu numai a d-lui Tupman şi a tovarăşului lor de călătorie din ajun, ci a încă unui străin cu o înfăţişare tot aşa de ciudată. Un om trudit, ai cărui obraji galbeni şi ochi adânciţi în orbite atrăgeau şi mai mult luarea aminte din pricina părului său negru, aspru şi încâlcit, care-i acoperea chipul pe jumătate. Privirile-i pătrunzătoare aveau o strălucire aproape nefirească; pomeţii îi erau ieşiţi în afară, iar fălcile arătau aşa de lunguieţe, de scojbite, încât s-ar fi putut crede că omul îşi sugea uneori obrajii într-adins, printr-o contractare a muşchilor, dacă gura întredeschisă şi expresia-i nepăsătoare nu ar fi dovedit că aşa era înfăţişarea lui de totdeauna. Purta în jurul gâtului un şal verde ale cărui capete late erau petrecute pe piept şi se iveau din când în când prin cheotorile destrămate ale unei jiletci vechi. Purta pe deasupra o redingotă lungă, neagră; iar sub ea, pantaloni de postav cenuşiu, gros, şi

cizme mari, peticite.

Asupra acestei ciudate ființe se opriră ochii d-lui Winkle şi pe ea o arătă dl. Pickwick cu mâna, spunând:

— Dumnealui e un prieten al prietenului nostru. Am descoperit azi dimineață că prietenul nostru are legături cu teatrul din localitate, deşi, îndeobşte, nu doreşte ca faptul să fie cunoscut, iar domnul acesta aparține aceleiaşi profesiuni. Tocmai era pe cale, când ați intrat, să ne desfăteze cu povestirea unei mici întâmplări legată de meseria sa.

— E tobă de anecdote, glăsui străinul îmbrăcat în verde, din ajun, apropiindu-se de dl. Winkle şi adăugând în şoaptă cu ton de confidență: Ciudat om – duce greul în meserie – nu e actor – om foarte curios – tot felul de mizerii – Jemmy lugubrul îl numim între noi.

Dl. Winkle şi dl. Snodgrass îl salutară politicos pe domnul care purta denumirea distinsă de „Jemmy lugubrul" şi, aşezându-se în jurul mesei, cerură apă şi rachiu, după exemplul prietenilor lor.

— Acum, domnule, spuse dl. Pickwick, vreți să ne faceți plăcerea de a începe povestirea?

Individul lugubru scoase din buzunar un sul de hârtie pătată şi, întorcându-se spre dl. Snodgrass care îşi scosese carnetul, îl întrebă cu o voce cavernoasă care se potrivea de minune înfățişării sale: „Dumneavoastră sunteți poetul?"

— Mda… lucrez puțintel în această direcție, răspunse dl. Snodgrass, cam încurcat de felul cum îi fusese pusă întrebarea.

— O, poezia este pentru viață ceea ce lumina şi muzica sunt pentru scenă! Luați-i poeziei amăgitoarele podoabe şi scenei iluziile sale, şi ce mai rămâne într-însele pentru ca viața să merite a fi trăită?

— Foarte adevărat, domnule, declară dl. Snodgrass.

— Când te afli în fața luminilor rampei, urmă omul lugubru, este ca şi cum ai lua parte la o reprezentație de gală, dată la curte, şi ai admira veşmintele de mătase ale

mulțimii împopoțonate; când te afli dinapoia rampei, eşti gloata de rând care migăleşte gătelile, nebăgată în seamă, necunoscută, lăsată în voia sorții, să se cufunde sau să plutească în viață, să moară de foame sau să trăiască.

— Desigur, spuse dl. Snodgrass, căci ochii omului lugubru, duşi în fundul capului, erau ațintiți asupră-i, astfel că simțea nevoia să rostească ceva.

— Haide, Jemmy, vorbi călătorul spaniol, nu lua totul în tragic ca Suzana cea cu ochi negri{13} – lasă văicărelile – dă-i drumul – fii cu mai multă vlagă.

— Domnule, vreți să mai luați un pahar cu rachiu înainte de a începe? întrebă dl. Pickwick.

Omul lugubru primi propunerea, amestecă băutura într-un pahar, sorbi pe îndelete jumătate din el, desfăcu sulul de hârtie şi începu, parte citind, parte povestind, întâmplarea de mai jos pe care o găsim trecută în Documentele Clubului sub titulatura de „Povestea unui comediant ambulant”.

POVESTEA UNUI COMEDIANT AMBULANT

Nu e nimic nefiresc în ceea ce am de gând să vă povestesc, spuse omul lugubru; nu e nimic nici măcar neobişnuit. Nevoile şi boala sunt lucruri prea cunoscute în multe împrejurări ale vieții pentru ca ele să merite mai multă luare aminte decât se arată îndeobşte zbuciumărilor zilnice ale firii umane. Am adunat aceste câteva însemnări, fiindcă personajul de care este vorba în ele îmi era bine cunoscut de mulți ani. Am urmărit decăderea lui, pas cu pas, până când atinse ultima treaptă a prăbuşirii din care nu s-a mai ridicat.

Omul despre care vorbesc era un umil actor de pantomimă, şi, ca mulți alții de teapa lui, un bețiv nărăvit; în zilele-i mai bune, înainte de a-l fi istovit desfrâul şi a-l fi măcinat bolile, căpăta un salariu ca lumea, pe care, dacă ar fi fost chibzuit şi prevăzător, ar

fi putut să-l mai câştige un număr de ani – nu mulţi; căci oamenii de teapa lui, ori mor de timpuriu, ori, bătându-şi joc de vlaga lor trupească, îşi pierd curând acele mijloace fizice, singurele de care poate atârna traiul lor. Patima pusese stăpânire în aşa măsură pe el, încât nu mai putu să fie angajat în rolurile pentru care era cu adevărat folositor în teatru. Cârciuma înfăţişa pentru el ispite cărora nu era în stare să li se împotrivească. Bolile neluate în seamă şi sărăcia cruntă îl pândeau tot aşa de sigur ca şi moartea, dacă va urma să meargă pe acelaşi drum; şi a mers, iar rezultatul vi-l puteţi închipui. Nu mai putu să fie angajat nicăieri, şi avea nevoie de bucata de pâine.

Toţi cei care cunosc teatrul cât de puţin, ştiu ce liotă de oameni jerpeliţi, săraci lipiţi pământului, se agaţă totdeauna de scena unei mari întreprinderi; ei nu sunt actori angajaţi permanent, ci dansatori, figuranţi, paiaţe etc., întrebuinţaţi atâta cât durează o pantomimă sau o piesă de Paşti, şi concediaţi apoi, până când reprezentarea vreunui spectacol greu are nevoie iarăşi de ei. Omul nostru fu silit să recurgă la acest fel de viaţă; producându-se în fiecare seară într-unul dintre teatrele de rând, câştiga câţiva şilingi pe săptămână, care-i îngăduiau să se dedea vechilor năravuri. Dar în curând îi lipsi şi mijlocul acesta; viaţa sa desfrânată îl făcea să risipească prea mult ca să-i mai rămână şi pentru hrana amărâtă de fiecare zi. Ajunse în cele din urmă muritor de foame; numai din când în când mai căpăta ceva, fie împrumutându-se la vreun camarad de demult, fie izbutind să joace pe scena vreunui teatru de cea din urmă speţă; dar şi atunci cheltuia după obiceiul lui vechi.

Trăia ca vai de lume de mai bine de un an când eu mă angajasem pe o durată scurtă la un teatru în cartierul Surrey din partea de sud a Tamisei; şi îl văzui acolo pe omul pe care-l pierdusem din vedere un timp căci, pe când el se afundase în mahalalele Londrei, eu

cutreierasem prin țară. Eram gata de plecare şi străbăteam scena să ies, când mă bătu pe umăr. N-am să uit niciodată imaginea respingătoare pe care o întâlniră privirile mele întorcând capul. Era îmbrăcat pentru pantomimă, în veşmântul jalnic de paiață. Stafiile din dansul morților, figurile cele mai oribile zugrăvite cândva pe pânză de cel mai iscusit pictor n-au întruchipat cândva o mai groaznică arătare. Trupul său buhăit şi picioarele-i subțiri ca nişte bețe – sluțenia fiindu-le sporită de costumul fantastic – ochii sticloşi, contrastând cumplit cu albul gros al vopselei care-i mânjea obrazul; capul împodobit grotesc, tremurând de paralizie, şi mâinile lungi, descărnate, spoite cu tibişir, îi dădeau o înfățişare hidoasă, nefirească, de nedescris; mă înfior şi astăzi când îmi aduc aminte. Mă luă deoparte şi, cu o voce răguşită, tremurătoare, cu vorbe întretăiate, îmi istorisi din nou un pomelnic lung de boli şi lipsuri, încheind ca de obicei cu implorarea stăruitoare să-i împrumut câțiva gologani. Îi pusei câteva monede în mână, şi, când mă întorsei să plec, auzii în urmă hohotirile de râs pe care le dezlănțuise întâia tumbă executată de el pe scenă.

Peste câteva zile un băiețaş îmi înmână un petic de hârtie murdară pe care erau mâzgălite cu creionul câteva cuvinte, vestindu-mă că omul era greu bolnav şi rugându-mă să viu după reprezentație să-l văd la el acasă – într-o stradă al cărei nume l-am uitat acum – nu departe de teatru. Făgăduii că viu şi, de îndată ce căzu cortina, mă grăbii să îndeplinesc trista îndatorire.

Era târziu, căci jucasem în ultimul număr al programului; şi, deoarece era o seară în beneficiu, reprezentația se prelungise neobişnuit de mult. Noaptea era întunecată şi rece, iar un vânt înghețat şi umed repezea greoi ploaia în ferestrele şi zidurile caselor. Băltoace de apă se adunaseră pe străzile înguste, arar străbătute de trecători; şi,. fiindcă multe dintre felinarele cu petrol, risipite ici-colo, fuseseră stinse de

înverşunarea vântului, drumul nu era numai pustiu, dar şi foarte nesigur. Din fericire, însă, mergeam pe calea bună, aşa că izbutii, după puțină bătaie de cap, să găsesc casa ce-mi fusese descrisă – un şopron pentru cărbuni cu un etaj deasupra; acolo, într-o cameră dosnică, zăcea omul pe care-l căutam.

O femeie cu înfățişare jalnică, nevasta lui, îmi ieşi în întâmpinare pe scară şi, spunându-mi că el aţipise abia atunci, mă introduse încetişor în cameră; apropie un scaun de pat şi-mi făcu semn să şed. Bolnavul era întors cu faţa la perete şi, deoarece nu simţise prezenţa mea, avui răgazul să cercetez încăperea în care mă găseam.

El zăcea pe un pat vechi care se strângea ziua. Resturile zdrenţuite ale unei perdele cadrilate erau trase jur-împrejur la căpătâiul patului pentru a opri vântul care cu toate acestea, răzbea printr-o sumedenie de crăpături ale uşii, în odaia jalnică, şi sufla neîntrerupt. Sub un grătar ruginit şi deschiolat pâlpâia în cenuşă un foc; lângă foc era trasă o masă în trei colţuri, soioasă, veche, pe care se aflau câteva sticle de doctorii, un pahar spart şi alte lucruri casnice. Într-un culcuş încropit ca vai de lume pe podea, stătea un copilaş şi, lângă el, pe un scaun, femeia. Odaia mai avea două polițe cu câteva farfurii, ceşti şi farfurioare; dedesubt spânzurau o pereche de pantofi de teatru şi două florete. Acestea erau singurele obiecte din locuinţă, în afară de câteva grămezi de boarfe şi bocceluțe aruncate de-a valma prin unghere.

Avusesem vreme să cercetez cuprinsul încăperii, să ascult respiraţia greoaie a bolnavului şi să-i prind zvâcnirile mai înainte ca el să fi simţit că mă aflam acolo. În încercările necontenite pe care le făcea pentru a găsi o poziţie odihnitoare capului, el îşi smuci mâna care o atinse pe-a mea. Atunci tresări şi mă privi plin de încordare.

— John, este domnul Hutley, îi spuse nevastă-sa.

Domnul Hutley după care, ştii, ai trimis astă seară.

— Hm! glăsui bolnavul trecându-şi palma peste frunte. Hutley! Hutley!... A, da... Câteva clipe păru că se trudeşte să-şi adune gândurile şi, pe urmă, apucându-mă strâns de mână, rosti: Nu mă părăsi, dragul meu! Ea mă va omorî, ştiu.

— Se află demult în starea asta? o întrebai pe soția lui plânsă.

— De aseară, răspunse ea. John! John! Nu mă cunoşti?

— N-o lăsa să se apropie! vorbi omul şi îl străbătu un fior când ea se aplecă deasupra lui. Alung-o! N-o pot suferi lângă mine! O fulgeră cu o privire îngrozită, sălbatică, apoi îmi şopti la ureche: Am bătut-o, Jem. Am bătut-o ieri şi în multe alte rânduri mai înainte. I-am lăsat să moară de foame, pe ea şi pe copil; iar acum sunt slab şi fără ajutor, şi de aceea mă va omorî; ştiu. Dacă ai fi văzut-o cum am văzut-o eu plângând, ai înțelege. Ține-o la o parte!

Îmi dădu drumul din strânsoare şi căzu din nou pe pernă, istovit.

Ştiam prea bine tâlcul zbuciumărilor lui. Dacă m-aş fi putut îndoi un singur moment, o ochire asupra chipului palid al femeii şi asupra trupului ei năruit mi-ar fi arătat îndeajuns adevărul adevărat. „Ar fi bine să staţi mai departe, o sfătuii pe biata femeie. Nu-l puteți uşura cu nimic. Poate că, nevăzându-vă, se va mai linişti". Ea se feri de privirea bărbatului. După câteva secunde, el deschise ochii şi se uită neliniştit în juru-i.

— A plecat? întrebă în prada frământărilor.

— Da, da, îi spusei eu, n-are să-ți facă niciun rău.

— Ba nu, Jem, rosti el cu voce scăzută, îmi va face rău! Este în ochii ei ceva care trezeşte în inima mea o teamă îngrozitoare ce mă scoate din minți. Toată noaptea trecută m-au urmărit ochii ei mari; oriunde mă întorceam, se întorceau şi ei; şi, ori de câte ori mă deşteptam din somn, ea era lângă patul meu şi mă

privea. Mă trase mai aproape şi-mi vorbi lămurit, în şoaptă speriată: Jem, de bună seamă că ea este un duh rău – un demon! Sst!... Ştiu că este aşa. Dacă era femeie, de multă vreme ar fi murit. Nicio femeie n-ar fi putut să rabde ce-a răbdat ea. Cu silă m-am gândit la nenumăratele cruzimi pe care omul le săvârşise, la nepăsarea de care se făcuse vinovat; amintirea faptelor lui îl chinuia astfel. Nu putui să-i răspund nimic, căci ce speranță sau ce alinare puteam să dăruiesc josnicei făpturi din fața mea?

Zăbovii acolo mai mult de două ceasuri, în care timp el se zvârcoli, scoțând strigăte de durere sau de mânie, dând din mâini, răsucindu-se pe-o parte şi pe alta. Căzu la urmă în starea aceea de uitare în care gândirea hoinăreşte de la o întâmplare la alta, dintr-un loc într-altul fără ca raţiunea s-o poată urmări, dar şi fără să se poată descotorosi de un simțământ nedesluşit al suferinţelor încercate în momentul acela. Judecând după rătăcirile-i fără şir şi închipuindu-mi că starea lui nu se va înrăutăți, am plecat făgăduindu-i femeii nenorocite că am să vin să-l mai văd pe bolnav în seara următoare, şi că, dacă va fi nevoie, am să petrec atunci noaptea lângă el.

Mă ținui de cuvânt. Ultimele douăzeci şi patru de ceasuri îl schimbaseră groaznic. Ochii, deşi căzuți adânc în fundul capului, străluceau de-o lumină care înfricoşa. Buzele îi erau arse, crăpate, pielea uscată şi scorojită dogorea de arşiță, toată figura lui avea un aer aproape nefiresc de aprigă nelinişte, vădind şi mai puternic pustiirile bolii. Febra ajunsese la culme.

M-am aşezat pe scaunul pe care stătusem şi-n ajun şi am rămas aşa ceasuri în şir, ascultând sunetele care ar fi zguduit până în străfunduri cea mai nesimțitoare inimă omenească – aiurările îngrozitoare ale unui om în agonie. Ştiam de la medicul care-l căuta că nu mai era nicio speranță: mă aflam lângă patul său de moarte. Îi văzui brațele istovite care, nu demult, se mişcau şi

înveseleau o galerie gălăgioasă, chircindu-se în chinurile unei călduri mistuitoare; auzii râsul ascuțit al paiaței topindu-se în şoapta muribundului.

E tulburător să auzi exprimate gânduri care se leagă de îndeletnicirile de fiecare zi şi de năzuința înzdrăvenirii atunci când trupul zace în fața ta slab, lipsit de puteri; dar când aceste îndeletniciri nu se potrivesc, prin firea lor, cu ceea ce noi alăturăm ideilor grave, solemne, impresia pe care o avem e nespus de puternică. În aiurările nefericitului reveneau cu deosebire teatrul şi cârciuma. Îşi închipuia că era seară, că trebuia să joace un rol în noaptea aceea; că era târziu şi trebuia să plece numaidecât de acasă. de ce era împiedicat să plece? Îşi va pierde câştigul; trebuia să plece. Nu, nu era lăsat. Îşi tăinuia obrazul în palmele fierbinți şi se tânguia molcom de slăbiciunea sa şi de răutatea celor ce-l chinuiau. După o scurtă pauză se apuca să răcnească, spunând nişte versuri fără şir – cele din urmă pe care le învățase. Se sălta în pat, îşi înălța brațele ofilite şi se zvârcolea în poziții ciudate. Îşi juca rolul – era pe scenă. După un minut de tăcere murmura refrenul unui cântec de chef. Ajunsese în cele din urmă la cârciuma cea veche; ce încălzită era încăperea! Fusese bolnav, foarte bolnav, dar acum se simțea bine şi fericit. Umpleți-i paharul. Cine i l-a smuls de la buze? Acelaşi călău care îl urmărise mai înainte. Căzu din nou pe pernă şi gemu tare. După un scurt răstimp de liniştire bâjbâia printr-un labirint obositor cu încăperi joase, boltite – aşa de joase pe-alocuri încât era nevoit să se târască pe mâini şi pe genunchi ca să-şi facă drum mai departe; labirintul era îngust şi întunecos şi, oriunde se întorcea, o piedică sau alta îi oprea mersul. Mişunau acolo jivine multe, hidoase, cu ochi care îl aținteau şi scânteiau înfricoşător în beznă. Zidurile şi tavanul colcăiau de reptile – bolta devenise enormă – vietăți năprasnice dădeau buzna de pretutindeni – şi, printre ele, chipurile oamenilor pe

care-i cunoştea, groaznice din pricina schimonoselilor şi a scălămbăielilor, îl iscodeau cu privirea; simțea că îl ard fiare înroşite şi că frânghii îi strâng capul până când țâşnea sângele; se zbătea amarnic să nu cadă răpus.

5. „Clown murind" – Robert Seymour, mai 1836

După o astfel de criză, când cu mare trudă izbutisem să-l țin în pat, rămase toropit. Închisesem câteva minute ochii, doborât de veghe şi de lupta cu el, când îmi simții umărul apucat ca într-un cleşte; mă trezii pe dată. Se sculase în capul oaselor; înfățişarea lui era înspăimântătoare şi, cu toate acestea, îşi venise în fire, căci era vădit că mă recunoştea. Copilul, pe care îl tulburase îndelung aiurarea părintelui, se sculă din pătuc şi alergă spre el, țipând cu groază, dar mamă-sa îl luă repede în brațe pentru ca, în starea lui de rătăcire, părintele să nu-i facă vreun rău; însă, înfricoşată de schimbarea trăsăturilor bolnavului, rămase şi ea înmărmurită lângă marginea patului. El îmi strângea umărul în neştire şi, izbindu-se cu cealaltă mână în piept, făcea sforțări deznădăjduite să lege un cuvânt. Truda-i era zadarnică. Întinse brațele spre copil şi femeie; mai făcu o sforțare; un horcăit, o străfulgerare a ochilor, apoi un geamăt scurt, înnăbuşit; căzu pe spate – mort.

Ne-am fi bucurat foarte mult dacă am fi putut să împărtăşim cititorului părerea d-lui Pickwick asupra istorisirii de mai sus. Şi aproape nu ne îndoim că am fi izbutit s-o înfățişăm cititorilor noştri, dacă nu intervenea în momentul acela o întâmplare nenorocită.

Dl. Pickwick puse la loc, pe masă, paharul pe care îl ținuse în mână când fuseseră rostite ultimele fraze ale povestirii; şi tocmai se hotărâse să vorbească – mărturie avem carnetul vrednic de crezare al d-lui Snodgrass, că în clipa aceea, deschisese gura – când chelnerul intră în odaie vestind:

— Domnule, au sosit câțiva domni!

E de presupus că, atunci când se pomeni întrerupt, dl. Pickwick fusese cât pe-aci să exprime câteva observații care ar fi luminat lumea, dacă nu Tamisa{14},

căci îşi îndreptă plin de severitate ochii spre chelner, apoi se uită pe rând la cei din jurul său, ca şi cum le-ar fi cerut lămuriri asupra noilor veniți.

— A, da, spuse dl. Winkle sculându-se, sunt câțiva prieteni ai mei; pofteşte-i înăuntru. Persoane foarte simpatice, adăugă dl. Winkle, după ce chelnerul ieşi. Ofițeri din regimentul 97, cu care am făcut cunoştință azi dimineață într-un mod cam ciudat. Au să vă placă mult.

Dl. Pickwick îşi recapătă numaidecât liniştea sufletească. Chelnerul se înapoie introducând în încăpere trei domni.

— Locotenent Tappleton, spuse dl. Winkle; locotenent Tappleton, domnul Pickwick; doctorul Payne, domnul Pickwick; pe domnul Snodgrass l-ați mai văzut; prietenul meu, domnul Tupman, doctorul Payne; doctorul Slammer, domnul Pickwick; domnul Tupman, doctorul Slam…

Aci dl. Winkle se opri brusc, deoarece o emoție puternică se zugrăvea pe figura d-lui Tupman şi pe a doctorului.

— L-am mai întâlnit pe domnul acesta, declară doctorul cu un anumit înțeles.

— Serios? întrebă dl. Winkle.

— Şi… şi pe dumnealui, dacă nu mă înşel, spuse doctorul Slammer îndreptând o privire pătrunzătoare asupra străinului îmbrăcat în frac verde. Îmi pare că i-am făcut, azi noapte, o invitație foarte stăruitoare, pe care a socotit de cuviință s-o refuze.

Rostind aceste cuvinte, doctorul aruncă străinului o privire chiorâşă, plină de semeție şi şopti ceva prietenului său, locotenentul Tappleton.

— Nu cumva vrei să spui că…? întrebă gentlemanul după vorbele şoptite pe care le auzise.

— Ba da, răspunse doctorul Slammer.

— Ar trebui să-i dai un picior îndată, undeva, murmură cu mare importanță proprietarul scăunelului

portativ.

— Te rog, Payne, să fii liniştit, interveni locotenentul. Îmi permiteți să vă întreb, domnule, spuse el adresându-se d-lui Pickwick, care era foarte intrigat de nepoliticoasele aparteuri – îmi permiteți să vă întreb, domnule, dacă persoana aceasta face parte din societatea dumneavoastră?

— Nu, domnule, e numai un musafir al nostru.

— E, poate, un membru al Clubului dumneavoastră? continuă locotenentul iscoditor.

— Nu, v-asigur că nu, răspunse dl. Pickwick.

— Şi nu poartă niciodată nasturii Clubului? urmă locotenentul.

— Nu, niciodată, replică dl. Pickwick plin de uimire.

Locotenentul Tappleton se întoarse spre prietenul său, doctorul Slammer, mişcând foarte uşor din umeri, în semn că avea oarecare îndoieli asupra exactității memoriei acestuia. Doctoraşul părea înfuriat, dar şi nedumerit; iar dl. Payne fixa cu o expresie feroce chipul radios al nevinovatului Pickwick.

— Domnule, spuse doctorul adresându-se deodată d-lui Tupman cu un ton oare îl făcu pe acesta să tresară de parcă l-ar fi împuns un ac în pulpă, azi noapte ai fost aici la bal?

Dl. Tupman răspunse cu un „Da” îngăimat, slab, privindu-l toată vremea, țintă, pe dl. Pickwick.

— Te întovărăşea persoana aceea, reluă doctorul arătând spre străinul ce stătea încă netulburat.

Dl. Tupman recunoscu.

— Acum, domnule, se adresă doctorul către străin, te întreb încă o dată, în prezența acestor domni, dacă eşti hotărât să-mi dai cartea dumitale de vizită, şi să te tratez ca pe un gentleman; de nu, mă voi vedea silit să te pedepsesc personal şi pe loc.

— Opriți-vă, domnule, spuse dl. Pickwick, nu pot îngădui ca afacerea să meargă mai departe fără unele explicații. Tupman, istoriseşte cu de-amănuntul

împrejurările!

Implorat atât de solemn, dl. Tupman povesti întâmplarea în câteva cuvinte; trecu repede peste împrumutarea fracului; zăbovi îndelung asupra amănuntului că faptul se întâmplase „după masă”; şi încheie cu oarecare căinţă întrucât îl privea personal, lăsându-l pe străin să se descurce cum va putea.

Străinul părea că se pregătea tocmai să facă acest lucru, când locotenentul Tappleton, care îl cercetase cu multă luare aminte, declară, plin de un dispreţ considerabil:

— Domnule, nu cumva te-am văzut la teatru?

— Desigur, replică fără tulburare străinul.

— E un comedian ambulant, spuse locotenentul întorcându-se disprețuitor către doctorul Slammer. Joacă în piesa pe care ofiţerii din regimentul 52 au montat-o pentru mâine seară la teatrul din Rochester. Nu poţi să împingi lucrurile mai departe, Slammer; este cu neputinţă.

— Absolut! spuse trufaşul Payne.

— Îmi pare rău că v-am pus în această situaţie neplăcută, spuse locotenentul Tappleton, adresându-se d-lui Pickwick; permiteţi-mi să vă sfătuiesc a fi mai prevăzători în alegerea prietenilor dumneavoastră dacă vreţi ca astfel de scene să nu se mai repete în viitor. Bună seara, domnule!

Şi locotenentul părăsi încăperea.

— Îngăduiţi-mi să spun, domnule, adăugă arţăgosul domn Payne, că în locul lui Tappleton sau al lui Slammer, eu v-aş fi tras o chelfăneală zdravănă şi dumitale şi celorlalţi. Da, domnule, tuturora. Payne e numele meu, domnule; doctorul Payne din regimentul 43. Bună seara, domnule!

După această declaraţie şi după ce rostise cu glas mai tare ultimele trei cuvinte, porni cu demnitate după prieten, urmat numaidecât de doctorul Slammer care nu mai spunea nimic, ci se mulţumea a strivi grupul sub

privirile sale.

Când fusese zvârlită provocarea de adineaori, o furie crescândă şi o tulburare cumplită umflaseră nobilul piept al d-lui Pickwick; jiletca lui sta gata să plesnească. Rămăsese pironit locului, uitându-se în gol. Izbitura uşii îl aduse în fire. Se repezi mânios, cu ochi scăpărători. Pusese mâna pe ivăr; încă o clipă, şi s-ar fi năpustit în gâtul doctorului Payne din regimentul 43, dacă dl. Snodgrass nu l-ar fi apucat pe şeful venerabil de coada fracului, să-l tragă înapoi.

— Țineți-l, răcni dl. Snodgrass; Winkle, Tupman, el nu trebuie să-şi rişte viața sa prețioasă într-o chestiune ca aceasta.

— Dați-mi drumul, spuse dl. Pickwick.

— Țineți-l bine, strigă dl. Snodgrass.

Şi, datorită sforțărilor celor prezenți, dl. Pickwick fu împins într-un jilț.

— Lăsați-l în pace, glăsui purtătorul fracului verde – dați-i rachiu – bătrân straşnic – curaj cu ghiotura – ia de bea – da, da, ce mai pramatie!

După ce gustă din deliciile unei cupe mari, pregătită de omul lugubru, străinul o duse la gura d-lui Pickwick; băutura, câtă mai rămăsese, dispăru într-o clipă.

Urmă o scurtă pauză; licoarea îşi producea efectul; şi din nou figura simpatică a d-lui Pickwick îşi căpătă îndată expresia pe care o avea totdeauna.

— Nu sunt vrednici de atenția dumneavoastră, spuse omul lugubru.

— Aveți dreptate, domnule, declară dl. Pickwick. Nu sunt vrednici. Mi-e ruşine că m-am lăsat târât de căldura sentimentelor mele. Veniți mai aproape de masă, domnule.

Omul lugubru se supuse fără întârziere. Cercul se alcătui iarăşi în jurul mesei, şi armonia iarăşi domni. O oarecare nervozitate, prilejuită poate de sfeterisirea vremelnică a fracului, stăruia în pieptul d-lui Winkle, unde părea că îşi găsise loc bun pentru odihnă, deşi cu

greu s-ar crede că o împrejurare atât de neînsemnată ar fi putut aprinde într-o inimă pickwickiană un simțământ de mânie, măcar şi trecător. Altminteri, bună-dispoziția lor era pe de-a-ntregul restabilită şi seara se încheie voios, aşa cum începuse.

CAPITOLUL IV

O zi de manevră şi bivuac. Alţi noi prieteni şi-o poftire la ţară.

Mulţi autori dovedesc o îndărătnicie nu numai prostească, dar şi necinstită în a recunoaşte izvoarele de unde şi-au luat multe informaţii de preţ. Noi nu suntem ca ei. Singura noastră străduinţă este să ne achităm, aşa cum se cuvine, de răspunderea îndatoririlor pe care ni le impun funcţiunile editoriale; şi, indiferent de ambiţia pe care am fi simţit-o în alte împrejurări, de a pretinde calitatea de autor al acestor întâmplări, respectul pentru adevăr ne împiedică să facem mai mult decât să cerem a ni se recunoaşte meritul unei alcătuiri chibzuite şi al unei nepărtinitoare naraţiuni. Documentele Clubului Pickwick sunt izvorul nostru cel nou şi s-ar putea face o comparaţie între noi şi o Societate de distribuire a apei. Din truda altora s-a înălţat pentru noi un rezervor imens de fapte importante. Le scoatem la iveală şi le împărtăşim prin mijlocirea acestor numere{15} – fluviu limpede şi domol – unei lumi însetată de ştiinţa pickwickiană.

Lucrând în acest spirit şi urmând cu perseverenţă hotărârea de a respecta obligaţiile noastre faţă de somităţile pe care le-am consultat, declarăm cu sinceritate că amănuntele cuprinse în prezentul capitol şi în cele ce urmează – amănunte care vor fi reproduse fără vreun comentariu – acum când ne-am uşurat conştiinţa – le datorăm însemnărilor d-lui Snodgrass.

A doua zi, toți locuitorii din Rochester şi din oraşele învecinate se sculară din pat foarte devreme, într-o stare de mare frământare şi emoție. Se pregătise o măreață trecere în revistă a trupelor. Şase regimente care luaseră parte la manevre urmau să fie inspectate de privirea vulturească a comandantului-şef; fortificații vremelnice fuseseră ridicate; cetățuia trebuia atacată şi cucerită, o mină va exploda în aer.

Aşa cum cititorii noştri au putut să deducă din notele scurte privitoare la descrierea oraşului Chatham, dl. Pickwick era un admirator entuziast al armatei. Nimic nu putea să-l încânte mai mult, nimic nu se potrivea mai bine cu predilecțiile tovarăşilor săi, ca acest spectacol. Prin urmare, se sculară fără întârziere şi porniră spre locul exercițiilor către care mulțimea se şi scurgea din toate cartierele.

Înfățişarea trupelor vestea întru totul că ceremonia va fi de o deosebită însemnătate şi măreție. Fuseseră postați ostaşi de santinelă spre a menține liber terenul pentru trupe, şi vistavoi în baterii, ca să păstreze locuri pentru doamne; sergenții alergau pretutindeni, la subsuori cu registre legate în pergament; călare, în uniformă de paradă, colonelul Bulder galopa de colo până colo, năpustindu-şi calul în mulțime, silindu-l să se salte în două picioare, să facă sărituri; răcnind în chipul cel mai înspăimântător, fără vreun motiv anume şi fără nicio noimă, răguşise cu totul şi se înroşise la față. Ofițerii se zoreau în sus şi în jos, vorbind mai întâi cu colonelul Bulder, dând ordine sergenților, apoi pornind în goană; şi până şi ostaşii de rând priveau de dinapoia țevilor lustruite ale puştilor, solemni, misterioşi, subliniind cu prisosință caracterul special al serbării.

Dl. Pickwick se aşezase dimpreună cu cei trei însoțitori ai săi în rândul din față, aşteptând răbdători începerea demonstrației. Mulțimea sporea necontenit, astfel că sforțările pe care erau nevoiți să le facă pentru

a-şi păstra locul câştigat le dădură destule bătăi de cap în răstimpul celor două ceasuri care urmară. Se producea uneori din spate un asalt şi atunci dl. Pickwick era zvârlit câțiva metri înainte, cu un grad de viteză şi elasticitate în total contrast cu gravitatea obişnuită a ținutei sale; alteori se auzea ordinul „Dați-vă înapoi", după care patul unei arme era lăsat să cadă peste degetele picioarelor d-lui Pickwick, spre a-i reaminti porunca, ori îi era repezit în piept pentru mai multă siguranță că va fi respectată. Apoi, câțiva domni poznaşi, după ce se îmbulziră din partea stângă, strivindu-l pe dl. Snodgrass şi pricinuindu-i cele mai cumplite chinuri, îl întrebară tot ei: „Unde tot împinge?"; iar când dl. Winkle îşi exprimă cu aprindere indignarea, în calitate de martor al neprovocatei năvale, un individ de dinapoia lui îi înfundă pălăria pe ochi şi-l rugă să binevoiască a-şi băga capul în buzunar. Acesta, şi alte glume, alăturate absenței neexplicabile a d-lui Tupman (care dispăruse pe neaşteptate şi nu se vedea nicăieri) făceau în genere situația lor mai mult nesuferită, decât plăcută sau de invidiat.

În cele din urmă se înălță din mulțime freamăt nelămurit de voci, vestind sosirea evenimentului mult aşteptat. Ochii tuturor se îndreptară spre locul de pornire. După câteva clipe de aşteptare înfrigurată, drapelele fâlfâiră vesel în aer, armele scăpărară luminos în soare: coloane după coloane se scurgeau pe câmpie. Trupele se opriră şi se orânduiră; comenzi răsunară de-a lungul frontului; armele fură prezentate într-un zăngănit general; şi comandantul-şef, urmat de colonelul Bulder şi de numeroşi ofițeri, porni în trap către linia frontului. Fanfarele militare începură să cânte toate deodată, caii se ridicară în două picioare şi zvâcniră înapoi, plesnind cu cozile în dreapta şi în stânga; câinii lătrau, mulțimea striga; trupele luară poziția de drepți şi, pretutindeni, cât privirea putea cuprinde, nu se vedea decât o lungă înşiruire de oameni

pironiți locului, în tunici roşii şi în pantaloni albi.

Dl. Pickwick fusese atât de tare preocupat să se strecoare şi să se descurce dintre picioarele cailor, încât nu se bucurase de răgazul trebuitor pentru a observa scena din fața sa, până ce ea luă înfățişarea pe care am descris-o. Când izbuti, în sfârşit, să se țină bine pe picioare, mulțumirea şi încântarea lui fură nețărmurite.

— Poate să existe ceva mai frumos şi mai încântător? îl întrebă el pe dl. Winkle.

— Nu, răspunse cel întrebat, căruia un bondoc îi stătea de un sfert de oră când pe un picior, când pe altul.

— E într-adevăr un spectacol nobil, splendid, spuse dl. Snodgrass, în al cărui piept izbucnise subit o flacără poetică, să-i vezi pe vitejii apărători ai patriei desfăşurându-se în şiruri strălucitoare dinaintea cetățenilor paşnici; chipurile lor strălucind, nu de ferocitate războinică, ci de o blândețe civilizată; ochii lor, înflăcărați, nu de focul cumplit al jafului sau răzbunării, ci de blânda lumină a omeniei şi a inteligenței.

Dl. Pickwick înțelese întregul sens al elogiului, dar nu putea împărtăşi pe de-a-ntregul toate cuvintele care îl tălmăceau, căci blânda lumină a inteligentei ardea cam slab în ochii războinicilor, cu atât mai mult cu cât fusese dat ordinul „Pentru onor, înainte!”, iar spectatorul nu vedea în fața sa decât câteva mii de ochi holbați şi lipsiți de expresie.

— Ne aflăm acum într-o poziție admirabilă, spuse dl. Pickwick privind în jurul său.

Mulțimea se risipise puțin câte puțin din apropierea lor; erau aproape singuri.

— Admirabilă, repetară d-nii Snodgrass şi Winkle.

— Dar ce fac ei acum? întrebă dl. Pickwick potrivindu-şi ochelarii.

— M-mi se pare că… îngăimă dl. Winkle, schimbând fețe-fețe, m-mi se pare că vor să tragă!

— Prostii! strigă dl. Pickwick cu grabă.

— Eu – eu… cred că este adevărat, se grăbi să spună dl. Snodgrass oarecum neliniştit.

— Cu neputință, replică dl. Pickwick.

Dar abia rosti cuvintele acestea, că cele şase regimente puseră puştile la ochi, de parcă n-ar fi avut decât un obiectiv, iar obiectivul erau pickwickienii, şi descărcară cel mai năprasnic şi înspăimântător foc ce a cutremurat vreodată măruntaiele pământului sau ale unui om.

În situația critică în care se aflau, expuşi unui foc distrugător de cartuşe oarbe, hărțuiți de operațiunile militare, în decursul cărora începuse să se înşiruie, în partea opusă, un nou corp de armată, dl. Pickwick arătă acel perfect sânge rece şi acea stăpânire de sine, care sunt atribute nelipsite pentru un spirit mare. El îl apucă pe dl. Winkle de braț şi, aşezându-se între acesta şi dl. Snodgrass, îi imploră cu seriozitate să înțeleagă că, în afară de posibilitatea de a-i asurzi zgomotul, nu exista niciun pericol imediat de care să se teamă în timpul tragerii.

— Dar… dar… presupuneți că s-ar putea ca unii soldați să aibă, din greşeală, gloanțe adevărate, obiectă dl. Winkle, palid din pricina bănuielii ce-i năzărise. Am auzit ceva şuierând prin aer chiar acum şi trecând pe lângă urechea mea.

— Ar fi mai bine să ne aruncăm cu fața la pământ, nu-i aşa? fu de părere dl. Snodgrass.

— Nu, nu, s-a terminat acum, glăsui dl. Pickwick.

Îi tremurau buzele, se îngălbenise la față – dar nicio expresie de teamă sau de nelinişte nu-i scăpă de pe buze,

Dl. Pickwick avea dreptate: tragerea încetase. Abia avusese, însă, timp să se felicite pentru temeinicia părerii sale, când zări în front o mişcare grăbită; o comandă răguşită răsună de-a lungul liniei şi, mai înainte ca vreunul dintre ei să-şi fi putut forma o părere despre tâlcul noii manevre, toate cele şase regimente

porniră la atac cu baionetele la armă chiar spre locul unde se aflau dl. Pickwick şi prietenii săi.

Dar omul e muritor şi există o limită dincolo de care curajul omenesc nu-i în stare să treacă. Dl. Pickwick privi o clipă, prin ochelari, masa care înainta, apoi îi întoarse frumos spatele şi… nu vom spune că a luat-o la sănătoasa – în primul rând pentru că termenul ar fi jignitor, iar în al doilea rând pentru că ținuta d-lui Pickwick nu era câtuşi de puțin potrivită cu acest soi de retragere; o luă din loc, atâta cât îi îngăduiau picioarele, şi aşa de iute, într-adevăr, că nu-şi dădu seama decât prea târziu de primejdia situației sale, în toată realitatea ei.

Trupele din partea potrivnică, a căror desfăşurare îl nedumerise pe dl. Pickwick cu câteva clipe mai înainte, fuseseră organizate pentru a respinge atacul imaginar al aşa-zişilor asediatori ai cetățuii; ca urmare, dl. Pickwick şi tovarăşii săi se pomeniră prinşi pe neaşteptate între două coloane foarte lungi; una înaintând grăbită, cealaltă aşteptând ciocnirea, cu dârzenie, gata de luptă.

— Hei! răcniră ofițerii coloanei care înainta.

— Dați-vă la o parte! strigară ofițerii din rândul care stătea pe loc.

— Încotro să ne ducem? țipară pickwickienii cuprinşi de tulburare.

— Hei! Hei! Hei! atât li se răspunse.

Se produse o mare zăpăceală; se auzi un tropot greu de paşi, o zguduitură puternică; râsete înăbuşite răsunară şi cele şase regimente ajunseseră departe, la cinci sute de stânjeni, când călcâiele d-lui Pickwick încă mai scăpărau.

Dl. Snodgrass şi dl. Winkle executaseră cu multă sprinteneală, fără de voie, câte o tumbă, iar primul obiect asupra căruia se opriră ochii celui din urmă care se aşezase jos şi îşi tampona, c-o batistă galbenă de mătase, şuvoiul de sânge ce-i curgea din nas, fu, la oarecare depărtare, venerabilul său şef în goană să-şi

prindă pălăria care se rostogolea, poznaşă, pe-o dungă.

Rare sunt în viaţa unui om clipele în care e cuprins de mai multă ridicolă mâhnire sau întâmpină mai puţină compătimire ca atunci când aleargă după propria-i pălărie. Trebuie să fii înzestrat cu o doză de sânge rece şi cu o deosebită inteligenţă ca să poţi prinde o pălărie. Nu-ţi este îngăduit să dai buzna asupră-i, căci s-ar putea s-o calci; nu-ţi este îngăduit să cazi în extrema cealaltă, căci s-ar putea s-o pierzi. Metoda cea mai bună este să te ţii uşurel, în pas cu obiectul pe care-l urmăreşti, să fii prudent şi cu luare aminte, să pândeşti momentul, să porneşti câţiva paşi înainte, apoi să te apleci repede, să apuci numaidecât pălăria de vârf şi s-o înfunzi pe cap, surâzând toată vremea ca şi cum gluma ţi s-ar părea la fel de reuşită cum pare celorlalţi.

Sufla un vânt sprinţar, şi pălăria d-lui Pickwick se rostogolea sprintenă, înainte. Sufla vântul, sufla şi dl. Pickwick, iar pălăria se rostogolea, mereu, mereu, voioasă ca un purcel de mare, bine dispus, dus de un val puternic, şi s-ar fi rostogolit aşa mult mai departe decât îl puteau duce picioarele pe dl. Pickwick, dacă goana nu i-ar fi fost oprită, providenţial, chiar în clipa când gentlemanul se pregătea să lase pălăria în voia sorţii.

Aşadar, istovit cu totul, dl. Pickwick era gata să renunţe la urmărire, când pălăria fu zvârlită cu oarecare putere în roata unei trăsuri, trasă în rând cu o jumătate de duzină de alte vehicule, în locul spre care i se îndreptau paşii. Dl. Pickwick se repezi, înhăţă pălăria, o afundă pe cap şi zăbovi o clipă, să mai răsufle puţin. Se afla acolo de o jumătate de minut, când îşi auzi numele rostit cu accent călduros de-o voce pe care o recunoscu îndată ca fiind aceea a d-lui Tupman; şi, ridicându-şi privirile, văzu un spectacol care-l umplu de mirare şi de plăcere.

6. „Dl. Pickwick în goana după pălărie” – Robert Seymour, mai 1836

Într-o caleaşcă deschisă, ai cărei cai fuseseră deshămați pentru ca ea să-şi facă mai lesne loc în mulțime, se aflau un domn bătrân, corpolent, purtând un frac albastru cu nasturi lucitori, pantaloni vărgați de catifea şi cizme cu carâmbii răsfrânți; două domnişoare tinere gătite cu eşarfe şi pene; un tânăr ce părea îndrăgostit de una dintre tinerele domnişoare cu eşarfe şi pene; o doamnă între două vârste, de bună seamă mătuşa amintitelor domnişoare, şi dl. Tupman, care arăta că se simțea acolo atât de bine, de parcă din fragedă copilărie ar fi făcut parte din această familie. Dinapoia trăsurii era prinsă o coşarcă enormă, una dintre acele coşarce care trezesc totdeauna într-un spirit contemplativ asociații legate de păsări reci, de limbi şi clondire cu vin. Pe capră dormita un flăcăiandru grăsun şi roşcovan în care un observator cu mintea ascuțită ar fi recunoscut numaidecât pe împărțitorul oficial al bunătăților mai sus pomenitei coşarce atunci când vor trebui să fie consumate.

Dl. Pickwick aruncase o ochire fugară asupra interesantelor obiecte, când i se adresă din nou credinciosul discipol.

— Pickwick! Pickwick! exclamă dl. Tupman; urcă-te aici! Haide, repede!

— Haideți, domnule, vă rog, suiți, spuse domnul cel corpolent. Joe! Afurisit băiat! Doarme şi acum! Joe, lasă jos scara!

Grăsunul lunecă domol de pe capră, lăsă în jos scara şi deschise îmbietor uşa trăsurii. În clipa aceea sosiră d-nii Snodgrass şi Winkle.

— Domnilor, este loc pentru toți, spuse domnul cel corpolent; doi înăuntru, unul afară. Joe, fă loc pe capră pentru unul dintre domni. Poftiți, domnilor!

Şi domnul cel corpolent întinse brațul, trăgându-l cu putere în caleaşcă, întâi pe dl. Pickwick, apoi pe dl.

Snodgrass. Dl. Winkle se urcă pe capră. Tot acolo se urcă greoi şi băiatul grăsun, care adormi numaidecât.

— Ei, îmi pare bine că vă văd, domnilor, spuse domnul cel corpolent; vă cunosc foarte bine, cu toate că poate nu v-amintiţi de mine. Am petrecut astă iarnă câteva seri la Clubul dumneavoastră, iar în dimineaţa aceasta am dat de prietenul meu, dl. Tupman, şi am fost încântat. Ei, cum vă mai simţiţi, domnule? Arătaţi neobişnuit de bine; da, pe cuvântul meu!

Dl. Pickwick acceptă complimentul şi strânse, plin de însufleţire, mâna domnului corpolent care purta cizme cu carâmbi răsfrânţi.

— Dumneavoastră cum vă mai simţiţi, domnule? îl întrebă cu părintească bunăvoinţă domnul cel corpolent pe dl. Snodgrass. Minunat, nu? A, foarte bine, foarte bine! Dar dumneavoastră cum vă simţiţi, domnule? (Către dl. Winkle.) A, sunt încântat că vă simţiţi bine; pe cuvântul meu, foarte încântat. Fiicele mele, domnilor: astea-s fetele mele; aceasta-i sora mea, d-ra Rachel Wardle; e domnişoară, da, fără ca totuşi să fie domnişoară. Hahaha!

Şi domnul cel corpolent îşi repezi cotul în coastele d-lui Pickwick, râzând din toată inima.

— Vai, frăţioare! spuse d-ra Wardle c-un zâmbet dojenitor.

— Da, da, stărui domnul cel corpolent, e aşa cum vă spun. Domnilor, mă iertaţi, dumnealui e prietenul meu, dl. Trundle. Iar acum, că vă cunoaşteţi, haidem să ne simţim în voie şi fericiţi, şi să vedem urmarea; asta-i părerea mea.

Vorbind astfel, domnul cel corpolent îşi puse ochelarii, iar dl. Pickwick îşi scoase luneta; şi se ridicară cu toţii în caleaşcă urmărind, unul peste umărul celuilalt, operaţiunile militare.

Operaţiunile stârneau uimirea tuturora. Un şir trăgea pe deasupra capetelor altui şir, şi pe urmă o lua la fugă; apoi, alt şir trăgea peste capetele celuilalt şir şi, de data

aceasta, el era acela care o lua la fugă; după aceea se formară careuri cu ofițeri în centru; coborâră în şanțuri pe-o parte, cu scări de asediu, şi urcară pe cealaltă parte slujindu-se de aceleaşi mijloace şi dărâmând baricadele de coşuri. Curajul pe care îl arătau era fără pereche. Apoi, cu ajutorul unor şomoioage imense, fu îndesată încărcătura în tunurile năprasnice din baterie, şi erau făcute atâtea pregătiri înainte de tragere, atâta zgomot dezlănțuia descărcarea tunurilor, încât văzduhul răsuna de țipetele doamnelor. În caleaşcă, tinerele domnişoare Wardle erau aşa de speriate, încât dl. Trundle se văzu obligat s-o sprijine pe una dintre ele, în timp ce dl. Snodgrass o susținea pe a doua; sora d-lui Wardle se afla şi ea într-o stare de agitație nervoasă aşa de grozavă, încât dl. Tupman socoti neapărat de cuviință că e cazul să-şi treacă brațul pe după mijlocul ei pentru a o susține. Toată lumea era stăpânită de încordare, cu excepția grăsunului care dormea atât de zdravăn, de parcă bubuiturile tunurilor ar fi fost cântecu-i de leagăn de totdeauna.

— Joe, Joe! spuse domnul cel corpolent după cucerirea cetățuii şi după ce asediatorii se aşezaseră să mănânce. Afurisit băiat, iar doarme! Vă rog, domnule, ciupiți-l de picior, numai asta îl trezeşte din somn. Mulțumesc! Joe, desfă coşarca!

Grăsunul, pe care ciupitura d-lui Winkle îl trezise de-a binelea, se rostogoli de pe capră şi se apucă de treabă cu o agerime pe care nu i-ai fi bănuit-o, dată fiind lenevia lui de până atunci.

— Să ne strângem un pic, glăsui domnul cel corpolent.

După ce făcu multe glume în legătură cu mototolirea mânecilor doamnelor, şi după ce propunerea lui hazlie, repetată, ca doamnele să se aşeze pe genunchii domnilor pricinui îmbujorarea obrazului femeilor, întreaga societate se îngrămădi în trăsură, iar domnul corpolent începu a împărți obiectele pe care le lua din mâinile

grăsunului cocoțat la spatele trăsurii.

— Joe, dă cuțitele şi furculițele!

Cuțitele şi furculițele fură date doamnelor şi domnilor dinlăuntru şi d-lui Winkle, care se afla pe capră, aşa că aveau cu toții tacâmurile trebuincioase.

— Farfurii, Joe! Farfurii!

La fel fură împărțite farfuriile de faianță.

— Păsările, Joe! Afurisitul, a adormit din nou! Joe! Joe!

În cele din urmă câteva uşoare lovituri de baston peste cap îl treziră pe grăsun din amorțire.

— Hai, dă-ne de mâncare!

Sonoritatea ultimului cuvânt îl dezmetici cu totul pe flăcăul cu obraji lucitori de grăsime. Tresări; ochii lui plumburii clipeau trădând că jinduiesc cumplit după bunătățile pe care le scotea din coşarcă.

— Haide, mai repede, îi spuse dl. Wardle, căci dolofanului nu-i venea parcă să se despartă de un clapon pe care îl mânca din ochi.

Băiatul oftă din rărunchi şi, aruncând o privire aprinsă păsării durdulii, o trecu stăpânului cu părere de rău.

— Bun! Ochii în patru! Acum limba; acum pateurile de porumbei. Ia seama la vițel şi la şuncă; atenție la homari; scoate salata din şervet; dă-mi serviciul de salată!

Dl. Wardle continua să dea porunci zorite în timp ce depunea în mâinile şi pe genunchii fiecăruia dintre cei prezenți amintitele lucruri.

— Nu e aşa că sunt delicioase? întrebă voiosul bătrânel când începură opera de distrugere.

— Delicioase! declară dl. Winkle care desfăcea o bucată de pasăre.

— Vreți un pahar de vin?

— Cu cea mai mare plăcere.

— Nu e aşa că ar fi mai bine să aveți o sticlă pentru dumneavoastră?

— Sunteți cât se poate de bun.

— Joe!

— Da, domnule. (De data aceasta nu era adormit, căci tocmai izbutise să sfeterisească o chifteluță de viței.)

— O sticlă de vin pentru domnul, pe capră. Sunt încântat că vă văd, domnule!

— Mulțumesc.

Dl. Winkle goli paharul şi aşeză sticla lângă el.

— Vreți să-mi faceți plăcerea, domnule? îl întrebă dl. Trundle pe dl. Winkle.

— Cum să nu! răspunse dl. Winkle d-lui Trundle. Ciocniră şi băură, după care toți domnii, dimpreună cu doamnele, goliră câte un pahar cu vin.

— Cum cochetează scumpa noastră Emily cu domnul acela străin! şopti cu adevărată invidie de fată bătrână, fratelui său, dl. Wardle, mătuşa-domnişoară.

— Ah! Nu ştiu, spuse voiosul bătrânel; cred că e un lucru foarte firesc; nu văd nimic deosebit în asta. Doriți un pahar cu vin, domnule Pickwick?

Dl. Pickwick, care era foarte ocupat cu un pateu de porumbel, se grăbi să încuviințeze.

— Emily, draga mea, spuse mătuşa-domnişoară cu un aer protector, nu vorbi, iubito, aşa de tare!

— Vai, mătuşico!

— Am impresia că mătuşa şi bătrânelul acela ar vrea să trăiască numai ei, şuşoti d-şoara Isabella Wardle surorii sale Emily.

Tinerele domnişoare râdeau din toată inima, în vreme ce domnişoara bătrână se străduia zadarnic să se arate amabilă.

— Fetele tinere sunt aşa de voioase, spuse d-şoara Wardle d-lui Tupman cu un aer de delicată compătimire, ca şi cum voioşia era un lucru de contrabandă pe care ar fi fost o nelegiuire, o mare crimă, să-l porți fără permis.

— Oh, aşa sunt ele, replică dl. Tupman, care nu dădu tocmai răspunsul aşteptat; şi e o încântare să le priveşti!

— Hm! făcu d-şoara Wardle cu îndoială.

— Îmi dați voie? întrebă dl. Tupman cât se poate de blând, atingând cu o mână brațul seducătoarei Rachel, şi cu cealaltă ridicând uşurel sticla. Îmi dați voie?

— O, domnule!

Dl. Tupman luă un aer şi mai impunător, iar Rachel îşi exprimă temerea că se vor trage iarăşi focuri de armă şi că atunci va avea nevoie din nou să fie sprijinită.

— Ți se par drăguțe scumpele mele nepoate? şopti drăgăstoasa mătuşă, d-lui Tupman.

— Mi s-ar părea drăguțe, de n-ar fi mătuşa lor de față, răspunse agerul pickwickian cu o privire plină de foc.

— Vai, răutăciosule! Dar, tu crezi că dacă ar avea tenul ceva mai frumos, ele ar putea să pară drăguțe la lumina lumânării?

— Mda… cred că ar fi, spuse dl. Tupman indiferent.

— Ironicule!… Ştiu ce voiai să spui.

— Ce? întrebă dl. Tupman, căruia nu-i trecuse prin minte să spună ceva.

— Voiai să spui că Isabella e cam gârbovită, ştiu că asta voiai. Voi, bărbații, sunteți observatori aşa de buni! Da, da, aşa este; nu încape îndoială! Şi nici vorbă că nimic nu este mai urât pentru o fată, decât să fie gârbovită; deseori îi spun că atunci când va mai îmbătrâni, are să fie cu adevărat groaznică.

Dl. Tupman nu avea nimic împotriva faptului că dobândea în chip atât de ieftin reputația de bun observator; aşa că luă un aer foarte şiret şi zâmbi misterios.

— Ce zâmbet sarcastic ai! spuse Rachel plină de admirație. Îți declar că sunt speriată de dumneata.

— Speriată de mine?

— O, nu poți să-mi tăinuieşti nimic! Ştiu foarte bine ce vrea să spună zâmbetul dumitale.

— Ei, ce? întrebă dl. Tupman care habar n-avea.

— Vrei să spui, urmă binevoitoarea mătuşă, cu glas

tot mai scăzut, vrei să spui că nu socoteşti gârbovirea Isabellei un cusur tot aşa de mare ca neruşinarea Emilyei. Într-adevăr, e o neruşinată. Nu-ti poți închipui cât mă simt uneori de nenorocită din pricina aceasta. Sunt sigură că de aceea plâng ceasuri întregi. Scumpul meu frate este aşa de bun, de puțin bănuitor, că nu vede nimic. Dacă ar vedea, sunt convinsă că i s-ar rupe inima. Aş vrea să pot crede că la ea nu este decât poză. Sper să fie aşa! (Drăgăstoasa rudă oftă adânc şi clătină abătută din cap.)

— Sunt sigură că mătuşa vorbeşte pe seama noastră, şopti d-şoara Emily Wardle surorii ei. Sunt absolut sigură; are un aer aşa de răutăcios!

— Crezi? răspunse Isabella. Hm! Mătuşică dragă!

— Da, drăguța mea.

— Mi-e teamă să nu răceşti, mătuşică; ia o basma de mătase şi pune-o pe capul dumitale bătrânel şi iubit. Ar trebui să te îngrijeşti; gândeşte-te la vârsta dumitale.

Oricât de bine meritată ar fi fost răzbunarea, faptul de a fi recurs la ea însemna totuşi o cruzime. Nu putem să ne închipuim cum s-ar fi tălmăcit indignarea mătuşii, dacă dl. Wardle, fără să-şi dea seama, nu ar fi schimbat subiectul, strigându-l pe Joe cu glas puternic.

— Afurisit băiat! spuse bătrânelul. Iar doarme!

— E extraordinar băiatul ăsta! declară dl. Pickwick; totdeauna doarme aşa?

— Doarme? răspunse bătrânelul; pică totdeauna de somn. Moțăie de-a-mpicioarele când îl pui la treabă; iar când serveşte la masă, sforăie.

— Curios! spuse dl. Pickwick.

— Da, într-adevăr curios, glăsui bătrânelul. Sunt chiar mândru de dânsul şi n-aş vrea să mă despart cu niciun preț de el. E un fenomen al naturii! Hei, Joe – Joe – auzi? Strânge lucrurile şi desfundă încă o sticlă!

Grăsunul se sculă, deschise ochii, înghiți halca de pateu pe care tocmai o mesteca în momentul când adormise ultima oară şi îndeplini molatic poruncile

stăpânului; adunând farfuriile şi punându-le în coşarcă, arunca priviri galeşe rămăşiţelor festinului. Sticla cea nouă fu predată şi golită la repezeală; coşarca fu legată la locul ei; grăsunul se urcă iarăşi pe capră; ochelarii şi lunetele fură potrivite din nou; operaţiunile militare reîncepură. Se produseră spre spaima doamnelor alte bubuituri de arme; apoi, spre mulţumirea tuturor, fu zvârlită o mină; iar după ce mina îşi luă drumul, trupele şi privitorii îi urmară exemplul.

— Nu uitaţi, spuse bătrânelul strângând mâna d-lui Pickwick după o conversaţie care se desfăşurase cu întreruperi la sfârşitul demonstraţiilor militare, ne vedem mâine iarăşi.

— Neapărat, răspunse dl. Pickwick.

— Aveţi adresa mea?

— Conacul din Dingley Dell, spuse dl. Pickwick cercetându-şi carnetul.

— Întocmai, glăsui bătrânelul. Nu vă voi lăsa să plecaţi, ţineţi minte, o săptămână întreagă, şi mă oblig să vă arăt tot ceea ce merită a fi văzut. Dacă vreţi să cunoaşteţi viaţa de ţară, veniţi la mine, şi veţi avea material berechet. Joe! – iar doarme, afurisitul! – Joe, ajută-l pe Tom să înhame caii.

Fură înhămaţi caii, vizitiul se urcă, grăsunul se cocoţă alături; se schimbară bineţe şi caleaşca porni. Când pickwickienii se întoarseră să arunce o ultimă privire, soarele în amurg zvârlea o văpaie aprinsă de lumină pe chipurile amfitrionilor, şi cădea peste făptura băiatului grăsun; capul lui era prăbuşit în piept; dormita iarăşi.

CAPITOLUL V

Un capitol scurt arătând, între altele, cum dl. Pickwick s-a apucat să mâne caii, iar dl. Winkle să călărească; şi cum au scos-o la capăt.

Cerul era luminos şi plăcut, aerul era îmbălsămat, şi toate lucrurile din jur se înfăţişau în culori frumoase când, rezemat de parapetul podului din Rochester, dl. Pickwick contempla firea şi aştepta dejunul. Scena ar fi putut desigur să umple de încântare şi un spirit mult mai puţin meditativ decât cel înaintea căruia ea se desfăşura.

La stânga spectatorului zăcea zidul năruit, spart în multe locuri, povârnit ici-colo, în forme colţuroase, greoaie, peste malul îngust. Mari tufe de ierburi marine spânzurau pe pietrele dantelate şi ascuţite, mişcându-se la fiecare adiere a vântului; şi iedera verde se agăţa jalnic în jurul crenelurilor mohorâte, dărăpănate. Dinapoia zidului se înălţa vechiul castel, cu turnurile fără acoperiş şi cu pereţii masivi, măcinaţi pe alocuri, dar povestindu-ne despre măreţia şi tăria de odinioară când, cu şapte sute de ani în urmă, răsunau de zăngănitul armelor sau huiau de hărmălaia serbărilor şi a chiolhanurilor. De o parte şi de alta, coasta Madway, acoperită cu lanuri de grâne şi păşuni, cu, ici-colo, o moară de vânt sau o biserică prizărită în zare, se întindea până departe cât puteau să cuprindă ochii, dezvăluind o privelişte bogată, variată, înfrumuseţată şi mai mult de umbrele rătăcitoare care treceau grabnic

de-a lungul ei, când norii firavi, dezlânați, se lăsau duşi în lumina soarelui dimineții. Râul, oglindind azurul limpede al cerului, lucea şi scânteia curgând tăcut la vale; şi vâslele pescarilor lunecau în apă cu un plescăit de lichid sonor; în timp ce bărcile greoaie, dar pitoreşti, lunecau lenevoase în jos.

Un oftat adânc şi o atingere pe umăr îl deşteptară pe dl. Pickwick din visarea plăcută în care îl pironise priveliştea din fața ochilor lui. Se întoarse; era lângă el omul lugubru.

— Contemplați scena? îl întrebă omul lugubru.

— Da, domnule, răspunse dl. Pickwick.

— Şi vă felicitați că v-ați trezit atâta de devreme?

Dl. Pickwick schiță un semn de încuviințare.

— A, oamenii sunt datori să se trezească devreme pentru a vedea soarele în toată splendoarea lui, căci rareori strălucirea sa durează toată ziua. Dimineața zilei şi dimineața vieții se aseamănă întru totul.

— Aveți dreptate, domnule, spuse dl. Pickwick.

— De câte ori se zice, urmă omul lugubru: „Prea frumos e în dimineața asta, n-o să dureze!" Cât de bine se potriveşte această cugetare existenței noastre de fiecare zi! Doamne, ce n-aş da să trăiesc din nou zilele copilăriei mele, sau să le pot uita pentru totdeauna!

— Ați trecut prin multe necazuri, domnule, glăsui dl. Pickwick compătimitor.

— Am trecut, răspunse cu grăbire omul lugubru; am trecut. Mai mult decât ar putea să-şi închipuie cine mă vede astăzi.

Se opri o clipă şi reluă brusc:

— V-a venit vreodată în minte, într-o dimineață ca aceasta, că a vă îneca ar însemna fericire şi pace?

— Nu, ferească-mă Dumnezeu!… declară dl. Pickwick, trăgându-se puțintel înapoi, căci îi trecu prin cap, aproape fără voie, gândul că, în chip de experiență, omul lugubru ar putea să-l arunce peste parapet.

— Eu m-am gândit de multe ori, spuse omul lugubru

fără să-i observe mişcarea. Apa rece şi liniştită susură parcă o îmbiere la odihnă şi pace. O săritură, un plescăit, te zbaţi puţin, se produce o clipă un vârtej care, treptat, se schimbă într-o undă uşoară; apele se închid deasupra capului tău... şi lumea se închide în veci peste necazurile şi nenorocirile tale.

Ochii cufundaţi în orbite ai omului lugubru scânteiau aprins în vreme ce vorbea; dar aţâţarea de moment se domoli; spuse înturnându-se calm:

— Haide, să sfârşim cu subiectul acesta. Voiam să vă văd pentru alte motive. M-aţi poftit aseară să vă citesc o povestire, şi aţi ascultat-o toată vremea cu luare-aminte.

— Da, răspunse dl. Pickwick; şi gândeam desigur că...

— Nu v-am cerut părerea, spuse omul lugubru întrerupându-l, şi nu am nevoie de ea. Dumneavoastră călătoriţi de plăcere şi ca să vă instruiţi. Închipuiţi-vă că vă adresez un manuscris ciudat; luaţi seama, nu ciudat pentru că ar fi fantastic şi de necrezut, ci ciudat ca o pagină de roman din viaţa reală. L-aţi aduce la ştiinţa Clubului despre care mi-aţi vorbit de atâtea ori?

— Desigur, replică dl. Pickwick, dacă doriţi; şi-şi va găsi locul între Documentele Clubului.

— Îl veţi avea, spuse omul lugubru. Care e adresa dumneavoastră?

Şi dl. Pickwick, comunicându-i itinerariul său probabil, omul lugubru îl însemnă cu grijă într-un carnet slinos; refuzând poftirea stăruitoare de a se împărtăşi din gustarea de dimineaţă, îl părăsi la han, şi se îndepărtă agale.

Dl. Pickwick văzu că cei trei tovarăşi ai săi se sculaseră şi-l aşteptau ca să înceapă dejunul care fusese adus şi care se înfăţişa ademenitor. Luară loc la ospăţ, şi şunca la grătar, ouăle, ceaiul, cafeaua şi altele începură să dispară cu o repeziciune care dovedea totodată calitatea bucatelor şi pofta de mâncare a comesenilor.

— Ce facem cu conacul? întrebă dl. Pickwick; cum

ajungem acolo?

— Poate ar fi mai bine să-l întrebăm pe chelner, spuse dl. Tupman.

Ca atare, chelnerul fu chemat.

— Dingley Dell, domnilor? Cincisprezece mile, domnilor; drumul lateral. Doriți o brişcă, domnule?

— Într-o brişcă nu încap mai mult de două persoane, declară dl. Pickwick.

— Adevărat, domnule; vă cer iertare, domnule. Avem o trăsură foarte drăguță cu patru roți, domnule; două locuri în fund, unul în față pentru domnul care conduce. Oh! vă cer iertare, domnule, nu încap în ea decât trei persoane.

— Ce este de făcut? întrebă dl. Snodgrass.

— Poate că unul dintre domni ar dori să meargă călare, propuse chelnerul privind spre dl. Winkle. Foarte buni cai de călărie, domnule; cineva dintre oamenii d-lui Wardle, venind la Rochester, i-ar aduce înapoi, domnule.

— Întocmai! spuse dl. Pickwick. Winkle, vrei să mergi călare?

În cele mai adânci unghere ale inimii sale, dl. Winkle tăinuia covârşitoare îndoieli asupra iscusinței sale de călăreț; cum însă n-ar fi vrut cu niciun preț să se bănuiască acest lucru, răspunse pe dată, cu mare cutezanță:

— Desigur, m-ar încânta mai presus de orice!

Dl. Winkle dăduse singur buzna înaintea destinului; chip de a se retrage nu mai era.

— Îngrijeşte ca, pe la ceasurile unsprezece, să fie la scară trăsura şi calul, spuse dl. Pickwick.

— Prea bine, domnule, răspunse chelnerul.

Chelnerul ieşi; dejunul luă sfârşit; şi călătorii se urcară în odăile lor de dormit pentru a pregăti lucrurile pe care le vor lua cu dânşii în expediție.

Dl. Pickwick îşi făcuse primele pregătiri şi privea de după stolurile sălii de mese lumea care trecea pe stradă,

când chelnerul intră înştiinţându-l că trăsura era gata – ştire pe care o întări însuşi vehiculul prin ivirea lui neîntârziată în dreptul storurilor pomenite mai sus.

O lădiţă ciudată şi de culoare verde, pe patru roţi, asemenea unei lăzi de vin, pentru două persoane în spate, cu locuri scunde, iar în faţă cu o capră înaltă pentru o persoană; la ea era înhămat un cal uriaş, cafeniu, vârtos. Lângă el, un rândaş ţinea de frâu un alt cal uriaş, după aparenţe rudă foarte apropiată cu cel de la trăsură, gata înşeuat pentru dl. Winkle.

— Doamne sfinte! spuse dl. Pickwick când prietenii se adunaseră pe trotuar şi le erau urcate bagajele. Doamne sfinte! Cine mână calul? Nu m-am gândit deloc.

— O, fireşte că dumneavoastră! glăsui dl. Tupman.

— Fireşte, spuse dl. Snodgrass.

— Eu?! exclamă dl. Pickwick.

— Nicio teamă, domnule, se amestecă rândaşul. Vă încredinţez că e liniştit, domnule; ar putea să-l mâne şi un copil de ţâţă.

— Nu e nărăvaş? Ce zici? întrebă dl. Pickwick.

— Nărăvaş, domnule? Nu s-ar speria nici dac-ar fi să întâlnească un cârd de maimuţe cu foc în coadă.

Ultima asigurare era convingătoare. Dl. Tupman şi dl. Snodgrass se urcară în ladă. Dl. Pickwick se sui pe capră şi-şi aşeză picioarele pe o scândură învelită în muşama.

— Villiam, fercheşule, spuse rândaşul ajutorului său, dă-i dumnealui hăţurile.

„Fercheşul Villiam” – poreclit astfel, poate, din cauza părului lins şi a feţii sale lucioase – puse hăţurile în mâna stângă a d-lui Pickwick, şi rândaşul-şef îi aruncă un bici în mâna dreaptă.

— Ptru-ptru! strigă dl. Pickwick, căci voinicul patruped arăta o pornire hotărâtă să se tragă înapoi, către fereastra cârciumii.

— Ptru-ptru! repetară din ladă d-nii Tupman şi Snodgrass.

— Este în toane bune, domnilor, spuse rândaşul-şef, îmbietor; Villiam, ține-l bine!

Ajutorul de rândaş domoli avântul animalului, iar rândaşul-şef alergă la dl. Winkle să-l ajute să urce.

— Vă rog, domnule, pe partea astălaltă.

— Dracu să mă ia dacă nu era cât pe ce să-ncalece de-a-ndărătelea! şopti rânjind un surugiu chelnerului pe care scena îl veselea foarte mult.

Povățuit astfel, dl. Winkle se cățără în şa cam cu anevoința cu care s-ar fi urcat pe un mare vas de război.

— E în regulă? întrebă dl. Pickwick, stăpânit de presimțirea că treaba mergea rău.

— În regulă, îngăimă dl. Winkle.

— Hai, dă-i drumul! strigă rândaşul. Domnule, ține-l bine!

Trăsura şi calul înşeuat porniră, spre desfătarea generală şi bucuria întregii curți a hanului – trăsura cu dl. Pickwick pe capră, calul cu dl. Winkle în şa.

— De ce o fi mergând într-o parte? îl întrebă dl. Snodgrass din ladă pe dl. Winkle care se afla călare.

— Nu înțeleg nici eu, răspunse dl. Winkle.

Calul mergea într-un chip foarte ciudat, pe uliță, cu capul pieziş într-o parte a drumului, cu coada în cealaltă.

Dl. Pickwick nu avea răgaz să observe aceste amănunte sau altele, căci îşi concentrase toate facultățile asupra purtării animalului înhămat la trăsură, şi care arăta ciudățenii felurite, foarte interesante pentru un spectator, dar nicidecum în aceeaşi măsură hazlii pentru cel de dinapoia lui. Pe lângă că-şi smucea întruna, în sus, capul, într-un mod foarte neplăcut şi stânjenitor, şi trăgea de hățuri cu atâta putere încât dl. Pickwick abia îl putea stăpâni, calul avea din când în când o deosebită predilecție de a se năpusti într-o parte a drumului şi a se opri brusc, pentru că apoi, câteva minute, să se năpustească drept înainte, cu o iuțeală peste putință să fie domolită.

— Ce i s-a năzărit? întrebă dl. Snodgrass după ce animalul executase manevra pentru a douăzecea oară.

— Habar n-am, răspunse dl. Tupman. Pare să fie foarte nărăvaş, nu-i aşa?

Dl. Snodgrass era pe cale să răspundă, când îl întrerupse un strigăt al d-lui Pickwick.

— Oooo! exclamă el, am scăpat biciul.

— Winkle, strigă dl. Snodgrass când călărețul, cu pălăria trasă peste urechi, veni la trap pe calul său voinic, scuturându-se din tot corpul şi lăsând impresia că violența mişcării îl va face bucăți. „Fii bun, prietene, şi ridică-mi biciul”. Dl. Winkle trase vârtos de frâul calului, până ce i se învineți chipul, şi, când, în sfârşit, izbuti să-l oprească, descălecă, dădu d-lui Pickwick biciul, apoi, apucând frâul, se pregăti să încalece din nou.

Dacă, în zburdălnicia naturală a firii sale, animalul dorise să-şi ofere o mică şi nevinovată recreație cu dl. Winkle, ori dacă-i năzărise că ar putea să urmeze călătoria pentru propria-i mulțumire, tot aşa de bine fără de călăreț ca şi cu el – sunt chestiuni în privința cărora nu am putea ajunge la nicio încheiere limpede şi precisă. Indiferent de motivele care îl făceau să se poarte astfel, fapt e că dl. Winkle abia atinsese hățurile când animalul le dădu peste cap şi zvâcni îndărăt, atâta cât ele îi îngăduiau.

— Căluțule, băiete! spuse dl. Winkle duios; căluțule, băiete, bunul meu căluț!

Dar „căluțul” era neînduplecat față de linguşeli, şi, cu cât dl. Winkle căuta să se apropie, cu atâta el se trăgea în lături; în ciuda tuturor alintărilor şi momelilor, dl. Winkle şi căluțul cel bun se învârtiră timp de zece minute, unul în jurul altuia, pentru ca fiecare dintre ei să se găsească exact la aceeaşi distanță, unul de altul, ca şi la început – situație care ar fi fost neplăcută în orice împrejurări, şi cu atât mai mult pe un drum singuratic unde nu putea să-ți vină nimeni în ajutor.

— Ce mă fac? strigă dl. Winkle, deoarece manejul se prelungi încă o bucată de vreme; ce mă fac? Nu pot încăleca.

— Ar fi mai bine să-l duci aşa până ajungem la o barieră, îi răspunse dl. Pickwick din trăsură.

— Dar nu vrea să meargă! răcni dl. Winkle. Veniți încoa', să-l țineți!

Dl. Pickwick era întruparea bunăvoinței şi-a omeniei; zvârli hățurile pe spinarea calului său şi, după ce coborî, împinse cu băgare de seamă trăsura în gardul viu al drumului pentru cazul când un alt vehicul ar trece pe acolo; apoi se înapoie să-l ajute pe nefericitul său tovarăş, lăsându-i pe d-nii Tupman şi Snodgrass în trăsură.

Calul, de cum îl văzu pe dl. Pickwick că înaintează spre el cu biciul în mână, îşi schimbă mişcarea de învârtire cu care se distrase până atunci, prin alta, în sens invers; şi făcu acest lucru cu atâta hotărâre, încât, cu o mare iuțeală, îl târî pe dl. Winkle, care ținea încă frâul în mână, exact în direcția dinspre care veniseră. Dl. Pickwick alergă în ajutorul prietenului său, dar cu cât gonea înainte, cu atâta calul alerga înapoi. Picioarele scurmau pământul şi stârneau praful; în cele din urmă, cu brațele aproape smulse din umeri, dl. Winkle îi dădu drumul frumuşel din strânsoare. Atunci, calul se opri, privi, scutură din cap, se întoarse şi porni liniştit înapoi, spre Rochester, lăsându-i pe d-nii Winkle şi Pickwick să se uite unul la altul, cu figuri palide de spaimă. Un huruit la o mică distanță le atrase luarea aminte. Priviră într-acolo.

— Doamne Dumnezeule, exclamă dl. Pickwick în culmea disperării, uite că şi calul celălalt şi-a luat câmpii!

Faptul era cât se poate de adevărat. Animalul se speriase de tărăboiul de mai înainte şi avea hățurile aruncate pe spate. Rezultatul poate fi ghicit. Îşi luase vânt cu trăsura pe patru roți după el, cu d-nii Tupman

şi Snodgrass înăuntrul trăsurii pe patru roți. Cursa nu ținu mult. Dl. Tupman se zvârli în gardul viu, dl. Snodgrass îi urmă pilda, calul izbi trăsura cu patru roți de un pod de lemn, despărți roțile de hulubă, corpul trăsurii de capră, şi rămase la urmă înlemnit, privind prăpădul pe care îl făcuse.

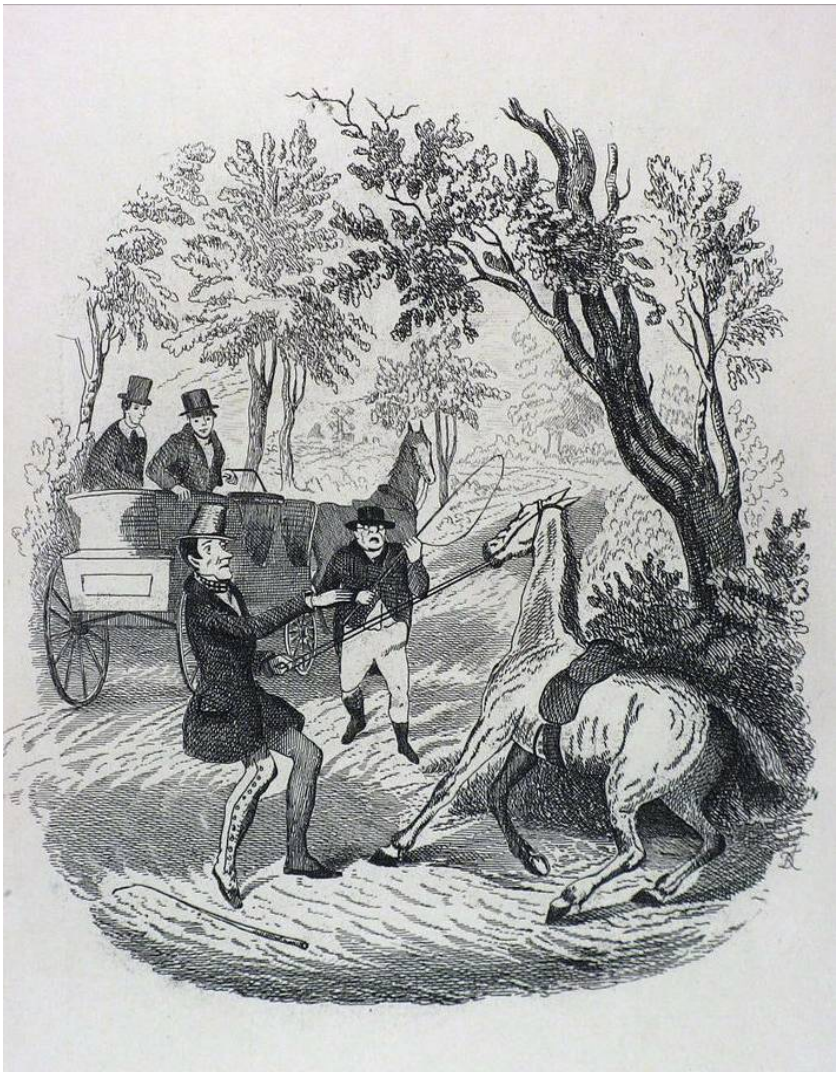

7. „Dl. Winkle calmează armăsarul” – Robert Seymour, mai 1836

Prima grijă a celor doi prieteni rămaşi teferi fu să-i scoată pe nenorociții lor tovarăşi din tufăriş, având nespusa mulțumire de a constata că nu se aleseseră cu niciun beteşug; veşmintele le erau însă sfâşiate pe alocuri şi pielea zdrelită de mărăcini. Numaidecât după aceea deshămară calul. După îndeplinirea acestei complicate operațiuni, călătorii îşi continuară drumul, târâş-grăpiş, ducând între ei calul şi lăsând trăsura în voia sorții.

Ajunseră după un ceas de umblet în dreptul unei cârciumioare ce se găsea la marginea şoselei, având doi ulmi în față, un jgheab pentru adăpatul cailor şi o firmă; la spatele ei, vreo două căpițe răvăşite de fân; într-o parte, o grădină de legume, şoproane stricate, acareturi dărăpănate, totul într-o ciudată învălmăşeală. În grădină lucra un bărbat roşcovan; lui i se adresă dl. Pickwick, strigând tare:

— Ascultă!

Roşcovanul îşi înălță trupul, duse palma streaşină la ochi, şi se holbă îndelung, cu nepăsare, la dl. Pickwick şi la ceilalți.

— Ascultă! repetă dl. Pickwick.

— Ei, ce e? răspunse roşcovanul.

— Cât e de aici până la Dingley Dell?

— Mai bine de şapte mile.

— E bun drumul?

— Deloc!

Şi, după ce dădu răspunsul acesta scurt, după ce mai zvârli drumeților o privire iscoditoare, şi parcă mulțumită, roşcovanul îşi văzu iar de lucru.

— Am vrea să lăsăm calul aici, spuse dl. Pickwick; cred că se poate, nu e aşa?

— Vreți să lăsați calul aici, nu e aşa? repetă roşcovanul, sprijinindu-se în hârleț.

— Chiar aşa, răspunse dl. Pickwick, care, în vremea

aceasta, înaintase până la zăplazul grădinii, ținând telegarul cu mâna.

— Femeie! răcni omul cu cap roşcat ieşind din grădină şi privind cu luare-aminte calul; femeie!

O femeie înaltă, ciolănoasă, într-un cojocel scorțos, vinețiu, cu talia aproape de subsuori, răspunse la chemare.

— Femeie dragă, putem să lăsăm calul aici? întrebă dl. Tupman înaintând şi vorbindu-i cu tonul cel mai mieros.

Femeia cercetă cu asprime grupul, în timp ce roşcovanul îi şoptea ceva la ureche.

— Nu, răspunse femeia după o clipă de chibzuială; mi-e frică.

— Frică?! exclamă dl. Pickwick; de ce îi e frică femeii?

— Am mai pățit-o noi odată, spuse femeia intrând în casă, aşa că nu mă mai bag în d-alde astea.

— E lucrul cel mai extraordinar ce mi s-a întâmplat până acum în viață, declară dl. Pickwick plin de uimire.

— Eu… eu… eu cred într-adevăr, şopti dl. Winkle prietenilor care se adunaseră în juru-i, că ne bănuiesc a fi ajuns în stăpânirea calului într-un mod necurat.

— Cum?! exclamă dl. Pickwick cu o explozie de indignare.

Dl. Winkle repetă modest părerea sa.

— Ascultă, omule! spuse dl. Pickwick, aprins. Îți închipui cumva că am furat calul?

— Sunt chiar sigur că da, răspunse roşcovanul cu un rânjet care-i schimonosi fața de la o ureche la alta.

Pe urmă, intră în casă şi trânti uşa în urma lui.

— S-ar părea că visez, exclamă dl. Pickwick; un vis groaznic! Să mergi toată ziua cu un cal îngrozitor, de care să nu te poți scăpa…

Mâhniți, abătuți, pickwickienii porniră mai departe cu îndărătnicul patruped pentru care simțeau cel mai adânc dezgust şi care mergea domol în urma lor.

Târziu după amiază, tuspatru, însoțiți de tovarăşul lor

patruped intrară în sfârşit pe ulița ce ducea la conac; şi, cu toate că erau atâta de aproape de țintă, mulțumirea pe care ar fi încercat-o altădată se domolise mult, dându-şi seama de înfățişarea neobişnuită pe care o aveau şi de absurditatea situației în care se găseau. Veşminte rupte, obrazuri zgâriate, încălțăminte prăfuită, aere istovite şi, colac peste pupăză, calul. O, cât blestema dl. Pickwick calul acesta! Îi arunca din când în când nobilului animal priviri de ură şi răzbunare; calculase în mai multe rânduri suma probabilă a despăgubirii pe care va trebui s-o plătească dacă i-ar tăia gâtul; chiar şi acum îi trecu prin minte, cu o violență înzecită, ispita de a-l ucide sau de a-l lăsa să se piardă în lume. Îl trezi din cumplitele-i gânduri ivirea neaşteptată a două persoane la cotitura uliței. Erau dl. Wardle şi credinciosul său însoțitor, băiatul cel grăsun.

— Ei, dar unde ați fost? îi întrebă ospitalierul bătrânel. V-am aşteptat toată ziulica. Ei, dar arătați obosiți! Ce, zgârieturi? Nădăjduiesc că nu sunteți răniți. Ei, îmi face mare plăcere să aud că nu; foarte mare. V-ați dat de-a berbeleacul? Nu? Nu-i nimic! Prin părțile noastre, astfel de pățanii sunt ceva obişnuit. Joe – afurisitul iar doarme – Joe, ia calul de la domnul şi du-l în grajd.

Grăsunul se târa leneş cu animalul în urma lor; şi bătrânelul îşi consola oaspeții cu vorbe prietenoase, multe privind aventurile zilei pe care ei socotiseră de cuviință să i le împărtăşească; îi conduse, vorbindu-le, până în bucătărie.

— Să căutăm să vă aranjați puțin, spuse bătrânelul, şi să vă prezint apoi persoanelor care se găsesc în salon. Emma, adu rachiu; Jane, ac şi ață; Mary, prosoape şi apă. Haide repede, fetelor, zoriți-vă! Trei-patru fetişcane sprintene se împrăştiară degrabă în căutarea lucrurilor cerute, iar doi flăcăi voinici, cu capete mari şi cu chipuri rotunde, se ridicară de la locurile lor din colțul sobei (cu toate că era într-o seară de mai, îndrăgeau focul atât de

mult de parcă ar fi fost la Crăciun) şi se mistuiră în întunericul ungherelor de unde aduseră repede o cutie de cremă şi vreo şase perii.

— Zoriți! spuse bătrânelul din nou.

Îndemnul era cu totul de prisos, căci o fetişcană turna rachiul, alta aducea prosoape, un bărbat, înşfăcându-l pe dl. Pickwick de picior, gata să-l răstoarne, îi perie cizmele până îi înfierbântă bătăturile, iar al doilea îl frecă pe dl. Winkle cu o perie grea de haine, scoțând în timpul operației şuieratul pe care de obicei îl scot rândaşii când țesală un cal.

După ce isprăvi cu spălatul, dl. Snodgrass cercetă cât se poate de mulțumit încăperea, stând cu spatele la foc şi sorbindu-şi rachiul. El o descrie ca pe o cameră foarte mare, cu cărămizi roşii pe jos şi cu o sobă imensă; tavanul era împodobit cu şunci, cu hălci de slănină şi cu funii de ceapă. Pereții aveau ca podoabe multe cravaşe de vânătoare, două-trei hățuri, o şa şi o armă veche, ruginită, purtând dedesubt o inscripție care atrăgea luarea-aminte că este „încărcată” – aşa cum de altfel şi era, după aceeaşi lămurire, de cel puțin jumătate de veac. Un orologiu vechi, din acelea care se întorc la opt zile, şi care îşi plimba solemn, liniştit, limbile, bătea grav într-un colț; iar un ceas de argint, de-o egală vechime, se bălăbănea într-unul dintre numeroasele cârlige care împodobeau bufetul.

— Gata? întrebă iscoditor bătrânelul după ce musafirii fuseseră spălați, cârpiți, periați şi înviorați de rachiu.

— Pe deplin, răspunse dl. Pickwick.

— Atunci, poftiți cu mine.

Şi grupul, după ce străbătu mai multe coridoare întunecoase, fiind ajuns din urmă de dl. Tupman, care zăbovise furând o sărutare Emmei şi primind ca răsplată, cum i se cuvenea, o porție bună de ghionți şi de zgârieturi, se opri în pragul salonului.

— Bine ați venit! spuse, ospitalieră, gazda, deschizând

uşa larg şi păşind înainte pentru a-i vesti. Bine ați venit la conacul meu, domnilor!

CAPITOLUL VI

O partidă de cărți ca pe vremuri. Versurile pastorului.
Povestirea despre întoarcerea ocnaşului.

Câțiva musafiri care se aflau adunați în vechiul salon se ridicară pentru a-i saluta pe Pickwick şi pe prietenii săi când ei intrară şi, în timp ce se desfăşura cu toate formalitățile cuvenite ceremonialul prezentărilor, dl. Pickwick avu răgazul să scruteze figurile şi să mediteze asupra caracterului şi îndeletnicirilor persoanelor din juru-i – un obicei căruia, asemenea multor oameni mari, îi plăcea să se consacre.

O doamnă foarte bătrână, cu o bonetă înaltă şi cu o rochie veştedă de mătase – o persoană destul de importantă, doar era mama domnului Wardle – ocupa locul de cinste în colțul din dreapta al căminului; felurite lucruri care arătau că fusese pregătită să ducă un anume trai în tinerețe, şi de care nu se despărțise nici la bătrânețe, împodobeau pereții sub forma unor broderii, peisaje din lână, lucrate de mână, la fel de vechi şi a unor învelitori de ceainic din mătase stacojie, de dată mai recentă. Mătuşa, cele două domnişoare şi domnul Wardle, fiecare întrecându-se în a arăta stăruitoare şi neobosite atențiuni bătrânei doamne, se aflau în jurul fotoliului ei – o persoană ținându-i cornetul acustic, alta o portocală, a treia un flacon cu arome, în vreme ce a patra era ocupată să păturească şi să-i potrivească de zor pernele pe care se sprijinea. În fața ei se afla un domn bătrân, pleşuv, cu o fața voioasă,

binevoitoare – pastorul din Dingley Dell; iar lângă el, soția lui, o doamnă bătrână, corpolentă, plină de viață, foarte pricepută, pare-se, în arta şi tainele pregătirii anumitor băuturi întăritoare, nu numai spre marea mulțumire a oaspeților, dar şi pentru a le gusta şi ea din când în când şi a se bucura de ele. Un omuleț cu aer prostănac, cu fața ca un măr crețesc, discuta într-un ungher cu un domn gras şi vârstnic; şi alți doi-trei domni mai în vârstă, şi două-trei doamne mai în vârstă, stăteau țepeni ca lumânarea, încremeniți pe scaune, scrutându-i cu multă severitate pe dl. Pickwick şi pe tovarăşii săi de călătorie.

— Domnul Pickwick, mamă! răcni domnul Wardle din adâncul răr unchilor.

— Vai, se tângui bătrâna doamnă clătinând din cap, nu te-aud.

— Domnul Pickwick, mam'mare! strigară împreună cele două tinere domnişoare.

— Ei, n-are nicio importanță! exclamă bătrâna doamnă. Ce-l poate interesa pe el o bătrână ca mine?

— Vă asigur, doamnă, spuse dl. Pickwick, luând mâna bătrânei şi vorbind atât de tare încât, din pricina sforțării, figura lui binevoitoare căpătă o nuanță stacojie, vă asigur, doamnă, că nimic nu mă încântă mai mult decât să văd, în fruntea unei familii atât de distinse, o doamnă la vârsta dumneavoastră, arătând aşa de tânără şi de bine.

— Oh! glăsui bătrâna doamnă după o scurtă pauză. Cred că vorbele lui sunt foarte plăcute, dar nu-nțeleg ce spune.

— Mam'mare e acum prost dispusă, spuse cu ton scăzut domnişoara Isabella Wardle, însă vă va vorbi îndată.

Dl. Pickwick clătină din cap în semn că înțelegea beteşugurile vârstei şi intră în vorbă cu ceilalți.

— O poziție splendidă! spuse dl. Pickwick.

— Admirabilă! repetară d-nii Snodgrass, Tupman şi

Winkle.

— Da, şi eu cred! răspunse dl. Wardle.

— Nu există o mai bună bucată de pământ în tot ținutul Kent, domnule, declară omul prostănac cu fața ca un măr crețesc; nu există, domnule – sunt sigur, domnule, că nu există.

Şi omul prostănac privi triumfător în juru-i, ca şi cum cineva îl contrazisese aprig şi îl redusese la tăcere.

— Nu există o mai bună bucată de pământ în tot Kentul, spuse prostănacul din nou, după o pauză.

— Afar' de Mullins Meadows! remarcă solemn domnul cel gras.

— Mullins Meadows! strigă cu adânc dispreț celălalt.

— Hm! Mullins Meadows! repetă omul gras.

— Un pământ straşnic, interveni al doilea om gras.

— Da, nici vorbă, spuse al treilea om gras.

— Toată lumea o ştie, adăugă bătrânelul amfitrion.

Prostănacul se uită bănuitor în juru-i, dar, văzându-se în minoritate, luă un aer compătimitor şi tăcu.

— Despre ce vorbesc ei? întrebă cu voce foarte sonoră doamna bătrână, pe una dintre nepoate, căci, asemenea multor surzi, ea nu părea să țină seamă de faptul că celelalte persoane ar putea s-o audă.

— Despre pământ, mam'mare.

— Care pământ? Nu cumva s-a întâmplat ceva?

— Nu, nu. Domnul Miller zicea tocmai că locul nostru e mai bun decât Mullins Meadows.

— Ce se pricepe el? întrebă plină de indignare bătrâna doamnă. Miller e un mofturos îngâmfat, şi puteți să-i spuneți părerea mea.

După care, fără a bănui că vorbise mai tare decât în şoaptă, bătrâna doamnă se înălță din şale şi aruncă prostănacului priviri săgetătoare.

— Haide-haide, rosti sprințarul amfitrion cu grija firească de a schimba vorba; ce ziceți, domnule Pickwick, de-o partidă de whist?

— Mi-ar face o plăcere deosebită, răspunse

gentlemanul, dar vă rog să nu vă deranjați pentru mine.

— O, vă asigur că mama ține foarte mult să facă un whist. Nu-i aşa, mamă?

Bătrâna doamnă răspunse afirmativ, căci era mult mai puțin surdă asupra acestui subiect decât asupra oricărui altul.

— Joe, Joe, spuse bătrânelul; Joe, afurisitule – of, uite-l – pune mesele de joc. Fără să se mai lase poftit a doua oară, grăsunul rândui două mese de joc; una pentru „21” şi alta pentru whist. Jucătorii de whist erau: dl. Pickwick şi bătrâna doamnă; dl. Miller şi gentlemanul gras. Jocul de „21” îi reunea pe ceilalți.

Partida se desfăşura cu gravitatea şi în liniştea deplină cerută de operațiunea care se numeşte „whist” – un act solemn, căruia, după părerea noastră, i s-a dat în chip lipsit de cuviință şi aproape ca o înjosire denumirea de „joe”. Masa alăturată era însă de o voioşie aşa de gălăgioasă, încât stânjenea de-a dreptul concentrarea d-lui Miller; nefiind atent la joc cum s-ar fi cuvenit, el săvârşea crime şi greşeli grave care stârneau în cel mai înalt grad furia gentlemanului gras dar, în aceeaşi măsură, bună dispoziția bătrânei doamne.

— Nici că s-ar fi putut juca mai bine, exclamă criminalul Miller, triumfător, făcând levată la sfârşitul unui joc; mă felicit; altă combinație ar fi fost imposibilă!

— Nu-i aşa, domnule, că Miller ar fi trebuit să taie cu caroul? spuse bătrâna doamnă.

Dl. Pickwick dădu afirmativ din cap.

— Trebuia într-adevăr? întrebă nefericitul adresându-se nedumerit asociatului său.

— Trebuia, domnule! rosti cu o voce teribilă domnul cel gras.

— Îmi pare foarte rău, replică plin de mâhnire Miller.

— Şi la ce foloseşte părerea dumitale de rău? mormăi domnul cel gras.

— Două cu atu fac opt pentru noi, spuse dl. Pickwick.

Cărțile fură date din nou.

— Ai deschiderea? întrebă bătrâna doamnă.

— Da, răspunse dl. Pickwick; dublă, simplă şi „rub”.

— Nu s-a mai pomenit asemenea noroc! spuse dl. Miller.

— Nu s-au mai pomenit asemenea cărți! spuse domnul cel gras.

Tăcere solemnă; dl. Pickwick era voios, bătrâna doamnă serioasă, gentlemanul cel gras, pus pe gâlceavă, dl. Miller, intimidat.

— Încă o dublă, spuse bătrâna doamnă, triumfătoare, şi sublinie faptul punând sub lumânare o monedă de şase penny şi una tocită de-o jumătate pence.

— Dublă, spuse dl. Pickwick.

— Am luat notă, domnule! replică înțepat domnul cel gras.

Jocul următor, cu acelaşi rezultat, se caracteriză prin neanunțarea culorii de către ghinionistul Miller, ceea ce îl făcu pe domnul cel gras să fie cumplit de iritat împotrivă-i, până la încheierea partidei, când se retrase într-un colț unde, o oră şi douăzeci şi şapte de minute, nu scoase un cuvânt; în cele din urmă, ieşi din locul său retras şi, cu aerul omului care şi-a pus în gând să ierte creştineşte ofensele îndurate, oferi d-lui Pickwick o priză de tabac. Hotărât lucru, auzul bătrânei doamne se îmbunătățise, în vreme ce nenorocosul Miller părea a se simți strâmtorat ca un delfin într-o gheretă de santinelă.

În răstimp, partida de „21” continua plină de voioşie. Isabella Wardle şi dl. Trundle erau „asociați”, Emily Wardle cu dl. Snodgrass făcuseră la fel; şi chiar dl. Tupman şi domnişoara mătuşică alcătuiseră o tovărăşie de joc şi sentimente. Bătrânul domn Wardle se simțea în culmea bucuriei; şi era aşa de hazliu în conducerea băncii, iar doamnele bătrâne se arătau aşa de avide după câştig, încât masa toată răsuna neîntrerupt de hohote de râs şi veselie. O bătrână doamnă trebuia să plătească mereu cam pentru vreo jumătate de duzină de cărți, şi la fiecare tur lumea râdea; iar când bătrâna

doamnă se uita pieziş, trebuind să plătească, lumea râdea mai tare; atunci figura ei începea să se înseninеze până ce, în cele din urmă, se pornea pe un râs mai zgomotos decât al celorlalți. Apoi, când domnişoara mătuşică făcea o „căsătorie”, fetele izbucneau iarăşi în râs şi mătuşica părea gata să se posomorască; dar, simțindu-şi mâna strânsă pe sub masă de către dl. Tupman, obrazul i se înseninа; privirea ei lăsa a se înțelege că adevărata căsătorie nu era atât de depărtată cum îşi închipuiau unii, iar din această cauză toată lumea râdea din nou, şi în special bătrânul domn Wardle, care se amuza la glume deopotrivă cu tinerii. Cât despre dl. Snodgrass, el murmura tot timpul la urechea asociatei sale, sentimente poetice care ofereau unui domn bătrân şi foarte şugubăț prilejul de a face anume observații, însoțite de clipiri şi chicotiri cu tâlc, pe tema tovărăşiei la cărți şi-a tovărăşiei pe viață, sporind veselia celorlalți şi cu deosebire a soției lui. Se producea şi dl. Winkle cu vorbe de spirit foarte cunoscute în oraş, dar neştiute încă în provincie; şi cum lumea râdea cu poftă şi le declara admirabile, dl. Winkle se simțea onorat şi copleşit de glorie. Binevoitorul pastor privea cu mulțumire voioşia din juru-i, căci chipurile fericite de la masă îl făceau fericit şi pe bunul bătrân; cu toate că petreceau cam zgomotos, oamenii râdeau din toată inima, nu numai cu buzele, şi aceasta însemna veselia adevărată.

Seara se scursese repede în aceste voioase petreceri; iar când cina substanțială, dar simplă, luă sfârşit şi mica societate formă un semicerc în jurul focului, dl. Pickwick gândi că niciodată în viața sa nu se simțise mai fericit şi nicicând nu fusese mai înclinat să se bucure şi să primească tot ce-i putea dărui clipa trecătoare.

— Ei, da, spunea ospitalierul amfitrion care stătea ceremonios lângă jilțul bătrânei doamne şi-i ținea o

mână şi i-o strângea; asta-i plăcerea mea; am trăit clipele cele mai fericite din viată lângă căminul acesta bătrânesc; şi mă simt foarte legat de el; şi-i întreţin flacăra aprinsă în fiecare seară, până când dogoreşte atât de tare încât trebuie să mă dau la o parte. Uite, aici, pe scăunelul acesta, obişnuia să se aşeze, când era fetiţă, bătrâna şi buna mea măicuţă, nu-i aşa, mamă?

Lacrima ce se iveşte fără voie în ochi când amintirea vremurilor trecute şi fericirea de demult revin pe neaşteptate în minte, se furişă pe obrazul bătrânei doamne care clătina din cap c-un zâmbet melancolic.

— Domnule Pickwick, mă veţi ierta dacă vă vorbesc despre lucrurile acestea vechi – încheie amfitrionul după o scurtă pauză – dar îmi sunt foarte dragi, şi altele eu nu cunosc; casele bătrâne şi câmpurile îmi par prieteni vii, ca şi bisericuţa noastră, împodobită cu iederă, despre care, în treacăt fie zis, admirabilul nostru prieten a făcut un cântec când a venit printre noi pentru întâia oară. Domnule Snodgrass, mai aveţi ceva în pahar?

— E plin, mulţumesc, răspunse gentlemanul a cărui curiozitate poetică fusese mult stârnită de ultimele observaţii ale gazdei. Iertaţi-mă, dar vorbeaţi de un cântec al iederei?

— În privinţa aceasta trebuie să vă adresaţi prietenului nostru de colo, spuse amfitrionul arătându-l printr-o mişcare a capului pe pastor.

— Îmi daţi voie să vă spun, domnule, că m-aş bucura să v-aud recitând poezia? glăsui dl. Snodgrass.

— Ah, la drept vorbind, replică pastorul, nu e cine ştie ce de ea, şi singura scuză că am scris-o cândva este că eram tânăr pe vremea aceea. Oricum, dacă doriţi, o puteţi auzi.

I se răspunse printr-un murmur de curiozitate; şi bătrânul domn începu să recite amintitele versuri, cu ajutorul soţiei sale, care îi sufla din când în când.

— Le-am dat, spuse el, titlul:

Iedera verde

Ce delicată plantă e iedera cea verde!
Ea creşte printre ruini şi ziduri fulgerate,
Cu grijă se hrăneşte, nimica ea nu pierde
În recea-ntunccata şi grea singurătate.
Ca ea să prindă viață, cad ziduri la pământ,
Şi pietre năruite se sparg în pulberi dese,
Iar colbul de pe ruini purtat de ani şi vânt
E pentru ea o hrană din cele mai alese.
Căci ea trăieşte unde e viața alungată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

Deşi nu are aripi, ea parcă totuşi zboară,
Iar inima-i bătrână îi bate voiniceşte.
Ce strâns se-nvolburcazâ peste copaci, uşoară;
Stejaru-i bun prieten şi ea-l încolăceşte;
Vicleană se aşterne, se-ntinde pe pământ,
Uşor ca mângâierea târându-se-nainte,
Iar frunza ca de ceară şi-o tremură în vânt
Când gingaş se-nfăşoară peste străvechi morminte…
Căci ea trăieşte unde e moartea-ntunecată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

Se fugăresc milenii, iar rodul lor se pierde,
S-au spulberat popoare şi alte s-au născut,
Dar iedera bătrână cu frunza pururi verde
Mereu îşi trage seva din ruine şi trecut.
Şi tot ce face omul şi tot ce construeşte
Se caţără voinică, se urcă neîncetat.
Şi tot ce face omul şi tot ce construeşte
Ajunge pân-la urmă ospățul ei bogat.
Căci ea trăieşte numai din ce a fost odată;
Bătrâna plantă verde e-atâta de ciudată!

În vreme ce bătrânul gentleman repeta versurile pentru a doua oară, pentru ca dl. Snodgrass să le poată nota, dl. Pickwick îi studia cu mult interes trăsăturile feței. După ce bătrânul domn termină să dicteze, şi după ce dl. Snodgrass îşi băgă în buzunar carnetul, dl. Pickwick apuse:

— Permiteți-mi, domnule, să fac o observație, deşi ne-am cunoscut de aşa de puțin timp; aş vrea să cred că un gentleman ca dumneavoastră nu poate să nu fi reținut, în decursul experienței de slujitor al Evangheliei, multe scene şi întâmplări vrednice să fie amintite.

— Am trăit ceva, fără îndoială, replică bătrânul domn, însă întâmplările şi caracterele oamenilor au fost totdeauna simple şi obişnuite, sfera mea de acțiune fiind foarte mărginită.

— Îmi închipui că ați adunat câteva note asupra lui John Edmunds; nu-i aşa? i se adresă dl. Wardle care ținea să-şi pună în valoare prietenul față de noii săi musafiri.

Bătrânul gentleman dădu uşor din cap în semn că: da, şi se pregătea să schimbe subiectul conversației, când dl. Pickwick spuse:

— Iertați-mă, domnule, dar vă rog, dacă îmi îngăduiți îndrăzneala, să vă întreb: cine era acest Edmunds?

— Tocmai că voiam să întreb şi eu, adăugă dl. Snodgrass cu însuflețire.

— Cum-necum, ați pățit-o, rosti voiosul amfitrion. Mai curând sau mai târziu, va trebui să le satisfaceți curiozitatea, încât ar fi mai bine să vă folosiți de această împrejurare prielnică şi să vă achitați chiar acum.

Bătrânul domn zâmbi cu blândețe şi-şi trase scaunul mai în față; ceilalți îşi apropiară şi ei scaunele, cu deosebire dl. Tupman şi mătuşica – poate fiindcă deveniseră ceva mai tari de ureche; fu potrivit cornetul bătrânei doamne; pişcătura dojenitoare, pe sub masă, a fostului său partener, domnul rotofei şi solemn, îl trezi din dormitare pe dl. Miller care ațipise în timp ce se

recita poezia. Fără vreo introducere, bătrânul gentleman începu următoarea povestire, căreia ne-am îngăduit să-i fixăm de mai înainte titlul:

ÎNTOARCEREA OCNAŞULUI

La încăput, când m-am aşezat în satul acesta – spuse bătrânul gentleman – se împlinesc astăzi exact douăzeci şi cinci de ani de atunci – persoana cea mai cunoscută printre enoriaşii mei era un om cu numele de Edmunds, care ținea în arendă, prin preajma locului, o mică fermă. Un om ursuz, rău şi hain la suflet; leneş şi cu păcătoase apucături, crud, sălbatic din fire. Afară de câteva haimanale trândave şi fără niciun rost, cu care hoinărea pierzându-şi vremea pe câmpuri ori abrutizându-se prin cârciumi, nu avea niciun prieten şi nicio cunoştință; nimeni nu catadicsea să vorbească unui om de care se temeau mulți şi pe care toți îl disprețuiau. Toată lumea îl ocolea pe Edmunds.

Avea o nevastă şi un fiu care, pe vremea când am venit aci, era în vârstă de vreo doisprezece ani. Nimeni nu-şi poate închipui cu adevărat suferințele crâncene ale femeii, blândețea şi răbdarea cu care le-a îndurat, şi chinul grijilor în care ea şi-a crescut băiatul. Dumnezeu să mă ierte dacă-l bănuiesc pe nedrept, dar în sufletul meu cred cu tărie că bărbatul ei încercase necontenit, ani în şir, să-i zdrobească inima; femeia a îndurat însă chinurile de dragul odraslei sale şi, chiar dacă multora li se va părea ciudat, de dragul lui; căci deşi el era o brută şi deşi se purta cu cruzime față de dânsa, îl iubise cândva; iar amintirea dragostei pe care i-o purtase trezea încă în inima ei, în ciuda suferințelor îndurate, acele simțăminte de îngăduință şi duioşie cu care, dintre toate făpturile domnului, numai femeile sunt dăruite.

Erau săraci; şi nu puteau fi altfel, de vreme ce soțul mergea pe asemenea căi; dar truda necurmată şi

neostenită a femeii, din zori până în noapte, îi ținea la adăpost de nevoile zilnice. Truda ei era însă prost răsplătită. Oamenii care treceau seara prin partea locului – uneori noaptea la o oră târzie – povesteau că auziseră plânsetele şi tânguirile unei femei nenorocite, şi de asemenea zgomot de lovituri; deseori, după miezul nopții, copilul bătea încetişor la vreo casă vecină, unde mamă-sa îl trimisese pentru a-l scăpa de furia beției părintelui cel rău.

În toată vremea asta, şi cu toate că biata ființă purta de multe ori semnele unor groaznice maltratări, pe care nu putea să le tăinuiască în întregime, ea venea statornic în bisericuța noastră. În fiecare duminică, dimineața şi în amurg, ocupa cu fiul ei aceeaşi bancă; şi măcar că erau amândoi îmbrăcați sărăcăcios – mai rău decât mulți vecini ai lor care făceau parte dintr-o categorie mai nevoiaşă – se înfățişau totdeauna îngrijiți şi curați. Lumea o saluta cu prietenie şi avea un cuvânt binevoitor pentru „biata doamnă Edmunds"; iar când, după sfârşitul slujbei, se oprea sub aleea de ulmi ce ducea spre porticul bisericii, să schimbe câteva vorbe cu un vecin, sau când îşi încetinea pasul spre a-şi privi cu mândria şi dragostea unei mame copilul sănătos, care se juca în fața ei cu câțiva mici tovarăşi, obrazul brăzdat de griji al femeii se lumina căpătând o expresie plină de recunoştință şi părea, dacă nu veselă şi fericită, cel puțin împăcată şi mulțumită.

Trecuseră cinci sau şase ani; băiatul ajunsese un flăcău robust şi bine dezvoltat. Timpul, care întărise făptura delicată a copilului şi dăduse mădularelor lui firave o vigoare bărbătească, încovoiase statura mamei şi îi slăbise mersul; dar brațul care ar fi trebuit s-o sprijine nu mai era petrecut sub al ei; figura care ar fi trebuit s-o înveselească, n-o mai privea. Femeia se aşeza în vechea bancă, însă lângă dânsa rămânea gol un loc. Îşi păstra cu aceeaşi grijă Biblia, cu unele foi îndoite ca de obicei la colțuri, dar nu mai era nimeni s-o citească

dimpreună cu ea; şi lacrimi grele, dese, îi curgeau pe carte, începeţoşând cuvintele de dinaintea ochilor. Vecinii erau tot aşa de binevoitori ca şi altădată, dar dânsa le ocolea salutul întorcând capul. Nu se mai oprea printre ulmii bătrâni, nu mai aduna comori de fericire pentru viitor. Deznădăjduita femeie îşi trăgea boneta peste faţă şi se depărta cu paşi zoriţi.

Să vă mai spun că flăcăul care, privind în urmă spre întâile zile ale copilăriei sale, până unde conştiinţa şi memoria puteau ajunge, şi care, evocând acele clipe, nu şi-ar fi putut aminti nimic care să nu fi fost legat într-un fel sau altul de un şir lung de lipsuri suferite de mama sa pentru el, maltratări şi insulte şi violenţe; să vă mai spun că el, cu o nepăsare dispreţuitoare faţă de inima ei zdrobită, nesocotind cu încăpăţânare răutăcioasă tot ceea ce dânsa făcuse şi îndurase de dragul lui, se înhăitase cu toţi desfrânaţii şi cu toate lepădăturile, pornind nebuneşte pe un drum nesăbuit care avea să-i aducă lui moartea şi mamei lui, ruşinea? Vai, ce înseamnă firea omului! V-aţi dat seama demult.

Mizeria nefericitei femei şi nenorocirile ei erau pe cale să atingă culmea. Fuseseră săvârşite prin vecinătate numeroase nelegiuiri; vinovaţii rămăseseră nedescoperiţi, şi cutezanţa lor creştea. Un furt îndrăzneţ şi foarte însemnat dădu loc unei urmăriri severe şi unor cercetări stăruitoare la care făptaşii nu se aşteptau. Tânărul Edmunds fu bănuit, împreună cu trei complici; fu arestat, dus în faţa judecăţii, găsit vinovat şi osândit – la moarte.

Ţipătul străpungător şi sălbatic al unui glas de femeie, care a răsunat în sala tribunalului când fu pronunţată hotărârea solemnă, îmi sună şi astăzi în urechi. Strigătul îngrozi inima vinovatului, pe care judecata, condamnarea, însăşi apropierea morţii, nu-l putuseră dezmetici. Buzele, până atunci strânse cu o îndărătnicie ursuză, tremurară şi se dezlipiră fără de voie; faţa lui căpătă o paloare cenuşie, sudoarea rece îl

năpădi; brațele voinice ale criminalului tremurară; se clătină pe banca acuzaților.

În prima pornire a zbuciumului ei, nefericita mamă se aruncă în genunchi la picioarele mele, implorându-l fierbinte pe cel atotputernic care o susținuse până atunci în necazuri, s-o mântuiască de lumea de durere şi mizerie şi să cruțe viața unicului ei copil. Urmă o năvală de plânsete, o luptă sufletească puternică, aşa cum nădăjduiesc că nu voi mai vedea vreodată. Din clipa aceea ştiam că inima ei era zdrobită pentru totdeauna; dar nicio tânguire şi niciun murmur nu mai ieşiră de pe buzele ei.

Ți se sfâşia sufletul văzând-o în curtea închisorii, zi de zi, încercând cu ardoare şi evlavie, prin dragoste şi rugi fierbinți, să îmblânzească inima crudă a feciorului ei împietrit. Truda i-a fost zadarnică. El rămase posomorât, îndărătnic şi neclintit. Nici măcar preschimbarea neaşteptată a pedepsei în deportare pe patrusprezece ani nu îmblânzi o clipă mohorâta îndârjire a purtării lui.

Dar spiritul de răbdare şi resemnare care o susținuse pe femeie atâta timp, nu mai putea să lupte cu slăbiciunea trupească şi cu boala. Căzu la pat. Îşi târî din patul de suferință picioarele şovăielnice pentru a-şi mai vedea odată feciorul, însă puterile o părăsiră şi căzu sleită la pământ.

Atunci crâncena nepăsare şi tembelismul tânărului fură puse cu adevărat la încercare; şi plata se abătu grea asupra lui, aproape luându-i mințile. Trecu o zi şi mama lui nu veni; se scurse altă zi, fără ca ea să vină lângă el; sosi a treia seară şi tot nu o văzu; iar peste douăzeci şi patru de ceasuri urma să fie despărțit de ea – poate că pentru totdeauna. O, cum îl năpădiră gândurile demult uitate ale primelor zile, alergând în sus şi în jos prin curtea îngustă, ca şi cum goana ar fi putut să grăbească sosirea veştilor, şi ce amarnic îl copleşi simțământul de neputință şi mâhnire când află

adevărul! Mama, singura rudă pe care o cunoscuse în viață, zăcea bolnavă, poate pe moarte, la o milă de locul unde se găsea el; dacă ar fi fost liber şi neferecat, ar fi ajuns la ea în câteva minute. Se năpusti asupra uşii şi, apucând cu energia disperării, gratiile de fier, le zgâlțâi; se repezi în peretele gros, vrând parcă să-şi facă drum prin piatră; dar clădirea trainică îşi bătea joc de sforțările lui neputincioase; îşi frământă mâinile şi plânse ca un copil.

Dusei fiului întemnițat iertarea şi binecuvântarea mamei; şi adusei la patul bolnavei făgăduielile lui solemne de căință, rugămințile lui fierbinți de iertare.

Îl ascultai cu milă şi compătimire pe vinovatul pocăit, care născocea mii de planuri spre a-şi mângâia şi sprijini mama când se va înapoia; dar ştiam că, multe luni înainte ca el să ajungă la destinație, mama lui nu va mai fi pe lume.

Fu dus în timpul nopții. După câteva săptămâni, sufletul bietei femei îşi luă zborul spre un loc de veşnică fericire şi pace, după cum sper şi cred cu tărie. Oficiai slujba înmormântării lângă rămăşițele ei. Se odihneşte în micul nostru cimitir. La căpătâiul mormântului ei nu este nicio piatră. Necazurile ei erau cunoscute oamenilor; virtuțile ei, lui Dumnezeu.

Înainte de plecarea ocnaşului, fusese vorba că el va scrie mamei sale de îndată ce va putea să capete încuviințarea şi că scrisoarea lui îmi va fi adresată mie. Tatăl său nu mai voise cu niciun chip să-l vadă din ceasul arestării; şi nu se mai sinchisea dacă el trăia sau murise. Trecură mulți ani fără vreo veste de la el; şi când mai bine de jumătate din timpul lui de osândă se scurse, fără ca eu să primesc vreo scrisoare, îmi închipuii că era mort, cum, la drept vorbind, aproape nădăjduiam să fie.

Când ajunsese în colonie, Edmunds fusese trimis înăuntrul ținutului, la mare depărtare; şi aşa se explică, poate de ce, deşi expediase multe scrisori, niciuna nu

mi-a căzut în mâini. Rămase acolo timp de patrusprezece ani încheiați. Când mântui osânda, credincios vechii hotărâri şi făgăduieli făcute mamei sale, străbătu cu nenumărate greutăți drumul spre Anglia şi se înapoie pe jos acasă.

Într-o seară frumoasă de duminică din luna august, John Edmunds puse piciorul în satul pe care îl părăsise ruşinat şi umilit cu şaptesprezece ani înainte. Calea cea mai apropiată trecea prin cimitir. Îi zvâcni inima când trecu bariera. Ulmii înalți şi bătrâni, prin ramurile cărora soarele în asfințit arunca, ici-colo, peste poteca adumbrită, raze bogate de lumină, îi trezeau amintiri din zilele copilăriei. Se vedea aşa cum era atunci, agățându-se de mâna mamei şi mergând liniştiți la biserică. Îşi amintea cum privea fața ei palidă; şi cum ochii ei se umpleau uneori de lacrimi când şi-i cobora pe chipul lui, lacrimi fierbinți care cădeau pe fruntea lui când ea se apleca să-l sărute, stârnindu-i şi lui plânsul, măcar că pe vremea aceea nu ştia cât de amare erau lacrimile ei. Se gândea de câte ori zburdase vesel pe cărarea aceea cu tovarăşi de joacă, privind înapoi din când în când pentru a prinde zâmbetul mamei sau pentru a auzi glasul ei blând; şi atunci un văl părea că se ridică de pe mintea lui, cuvinte de dragoste, neîmpărtăşite, şi povețe neluate în seamă, şi făgăduieli uitate năvăliră în amintire, zguduindu-i inima şi făcându-l să sufere cumplit.

Intră în biserică. Slujba de seară se sfârşise şi lumea se împrăştiase, dar uşa nu era încă zăvorită. Paşii lui sunau sub bolta joasă, înăbuşiți; liniştea şi evlavia aproape că îl înfiorau. Privi în jur. Nicio schimbare. Biserica i se părea mai mică decât o ştia, însă ea cuprindea şi acum vechile monumente asupra cărora îşi ațintise de mii de ori ochii cu o teamă copilărească: micul pupitru cu perna decolorată; altarul dinaintea căruia repetase de atâtea ori poruncile pe care le cinstise în copilărie şi le uitase când ajunsese bărbat. Se

apropie de banca veche; părea rece şi părăsită. Perna fusese luată şi Biblia lipsea. Poate că mama lui ocupa acum un scaun mai umil, sau poate că ajunsese infirmă şi nu mai era în stare să vină singură la biserică. Nu cuteza să meargă cu gândul mai departe. Îl cuprinse o senzație de frig; iar când se înturnă să plece, tremura din toate încheieturile.

Un bătrân intră pe uşă în clipa când el se afla în prag. Edmunds tresări, căci îl cunoştea bine; îl văzuse deseori săpând morminte în cimitir. Ce va spune despre ocnaşul care se înapoiase? Bătrânul îşi înălță ochii către fața străinului, îi spuse „bună seara" şi se depărtă domol. Îl uitase.

Edmunds coborî colina, străbătu satul. Vremea era caldă şi oamenii stăteau în pragul porților sau se plimbau în grădinițele lor, bucurându-se de calmul serii şi de odihna meritată după o zi de muncă. Multe priviri se îndreptară asupra lui, multe ochiri furişe aruncă el spre a se încredința dacă îl mai cunoştea cineva sau dacă îl ocolea. Vedea în mai toate casele chipuri străine; recunoştea pe-alocuri înfățişarea butucănoasă a vreunui tovarăş de şcoală – copil când îl văzuse ultima oară – înconjurat de-o droaie de copii veseli; în alte locuri vedea într-un jilț, dinaintea căsuței, un bătrân slab şi beteag despre care îşi aducea aminte că fusese cândva un lucrător zdravăn şi inimos; însă îl uitaseră toți, astfel că trecu neştiut, mai departe.

Cele din urmă raze blânde ale soarelui care apunea cădeau pe pământ, aruncând o strălucire de jăratec peste snopii aurii de grâu şi prelungind umbrele pomilor, când ajunse în fața bătrânei case, casa copilăriei, după care inima lui tânjise neînchipuit de tare în anii lungi şi grei ai captivității şi ai durerii. Gardul era scund, deşi îşi amintea bine vremea când îi părea un zid foarte înalt; şi privi pe deasupra, în grădina bătrână. Erau mai multe semănături, şi flori mai vesele decât altădată, dar copacii bătrâni se aflau încă acolo –

chiar şi copacul sub care se culcase de nenumărate ori, trudit de zburdatul prin soare, simțind cum îl fura lin somnul dulce al copilăriei fericite. Se auzeau voci în casă. Ascultă, dar ele îi răsunau în ureche ciudat; nu le cunoştea. Şi vocile erau voioase; ştia bine că bătrâna şi sărmana lui mamă nu putea să fie veselă când el se afla departe. Uşa se deschise şi răsări un cârd de copilaşi, țipând şi țopăind. Părintele, cu un prunc în brațe, se arătă în prag, iar copiii se îmbulzeau în juru-i, bătând din mânuțe şi trăgându-l să intre în jocurile lor zburdalnice. Ocnaşul se gândi de câte ori, acolo, se ferise de privirile tatălui său. Îşi reaminti de câte ori îşi îngropase, tremurând, capul în aşternut, auzind vorbele grele şi izbiturile tatălui său, precum şi tânguirile mamei; şi cu toate că, depărtându-se, suspina, zguduit până în adâncul sufletului, o ură cumplită, ucigătoare, îi încleşta dinții şi pumnii.

Asta era întoarcerea pe care o văzuse prin perspectiva istovitoare a atâtor ani, şi pentru care îndurase atâtea suferințe? Nicio figură care să-l întâmpine cu o vorbă de bun sosit, nicio privire iertătoare, niciun cămin oare să-l primească, nicio mână care să-l ajute în satul lui bătrân. Ce însemna singurătatea în pădurile sălbatice, stufoase, unde nu se pomenise vreodată țipenie de om, față de pustiul de-aici!

Îşi dădu atunci seamă că, pe tărâmul depărtat ai robiei şi umilinței, îşi închipuise locul naşterii aşa cum îl lăsase – nu cum avea să fie la înapoiere. Realitatea tristă îi îngheță sufletul, şi curajul i se nărui. Nu avu tăria să facă cercetări, nici să se înfățişeze singurei ființe care l-ar fi primit, poate, cu blândețe şi compătimire. Merse mai departe; ocolind ca un vinovat şoseaua, intră într-o poiană de care îşi amintea bine; şi, acoperindu-şi fața cu mâinile, se prăvăli în iarbă.

Nu observase că un om stătea lungit pe o bancă învecinată; veşmintele omului fâşâiră când se întoarse să arunce o privire noului venit. Edmunds înălță capul.

Omul făcu o mişcare fără să se ridice. Trupul îi era gârbovit, chipul zbârcit şi galben. După îmbrăcăminte arăta să fie un pensionar al azilului; avea înfăţişarea unui moşneag, dar părea aşa mai mult din cauza vieţii necumpătate şi a bolilor, decât din a bătrâneţii. Se uită la străin cu asprime şi, deşi ochii îi erau la început şterşi şi încețoşați, după ce îl fixă puțin timp, se aprinseră căpătând o expresie nefirească şi speriată, gata parcă să iasă din orbite. Edmunds se săltă treptat în genunchi şi se uită cu tot mai multă luare aminte la figura bătrânului. Se priviră unul pe altul în tăcere.

Bătrânul arăta îngrozitor de palid. Tremura şi se clătina pe picioare. Edmunds sări şi el în sus. Bătrânul se trase puțintel înapoi. Edmunds înaintă.

— Vorbeşte-mi, vreau să-ți aud glasul! spuse ocnaşul cu o voce răguşită, dogită.

— La o parte! strigă bătrânul însoțindu-şi cuvintele de-un blestem groaznic.

Ocnaşul se apropie tot mai mult.

— La o parte! răcni bătrânul.

Cutremurat de furie şi groază, ridică toiagul şi-l lovi pe Edmunds peste față.

— Tată!... Ticălosule!... murmură ocnaşul, scrâşnind din dinți.

Se năpusti plin de furie, îl apucă de gât – dar era tatăl lui; şi mâinile îi căzură fără vlagă în jos.

Bătrânul scoase un strigăt puternic, care răsună peste câmpiile pustii ca urletul unui duh rău. Obrazul i se învineți, sângele îi țâşni pe gură şi din nas şi coloră iarba în roşu întunecat; se clătină şi se prăbuşi. Îi plesnise o vână; iar când fiul îl ridică din băltoaca de sânge gros, vâscos, era mort.

În ungherul acela al cimitirului, despre care am amintit – spuse bătrânul gentleman după o tăcere de câteva clipe – odihneşte un om pe care l-am avut în serviciu timp de trei ani după întâmplarea aceasta; şi, dacă un om s-a pocăit, s-a spovedit şi s-a umilit cu

adevărat vreodată, acela a fost el. N-a ştiut nimeni în afară de mine, cât a trăit, cine era sau de unde venea: a fost John Edmunds, ocnaşul reîntors.

CAPITOLUL VII

Cum dl. Winkle, în loc să tragă în porumbel şi să ucidă cioara, a tras în cioară şi a rănit porumbelul; cum Clubul de cricket din Dingley Dell a jucat cu All Muggleton şi cum cei din All Muggleton s-au ospătat pe cheltuiala celor din Dingley Dell; şi alte subiecte instructive şi interesante.

Obositoarele aventuri ale zilei, sau influența somniferă a povestirii pastorului, se răsfrânseseră atât de puternic asupra tendințelor de dormitare ale d-lui Pickwick că, în mai puțin de cinci minute după ce fusese condus în dormitorul său confortabil, căzu într-un somn adânc, fără vise, din care nu-l treziră decât razele luminoase ale soarelui dimineții, ce năvăleau în odaie ca o dojană. Dl. Pickwick nu era câtuşi de puțin leneş, astfel că sări ca un războinic brav din cort – adică din pat.

— Plăcut, plăcut ținut, oftă gentlemanul cu încântare deschizând fereastra zăbrelită. Cine ar putea trăi având zi de zi în fața ochilor casele de cărămizi şi ardezie, după ce a gustat farmecul unei asemenea privelişti? Cine ar putea să îndure viața acolo unde nu se văd alte vaci decât cele de pe vazele căminului; unde nu aduce nimic a Pan ci doar a pantomimă; unde, în loc de recolta de grâne, e recoltă de pietre? Cine ar putea suporta să-şi târâie viața în locuri ca acelea? întreb, cine ar putea să rabde o asemenea viață?

Şi, după ce se ciondăni astfel mai multă vreme cu sine, potrivit întemeiatelor pilde ale înaintaşilor, dl. Pickwick îşi scoase capul prin gratiile ferestrei şi se uită

în jur.

Dulcea şi bogata mireasmă a căpiţelor de fân urca până la fereastra odăii. Nenumăratele arome din grădiniţa cu flori îmbălsămau aerul; pajiştea verde-închis lucea sub roua dimineţii, care scânteia pe fiecare frunză clătinată de adierea blândă a vântului; iar păsările cântau ca şi cum fiecare strop strălucitor ar fi fost pentru ele izvor de inspiraţie. Dl. Pickwick căzu într-o dulce şi tainică visare.

— Hei! îl trezi un sunet.

Privi la dreapta, dar nu văzu pe nimeni; îi rătăciră ochii spre stânga şi străpunseră întinderea; îşi aţinti privirile spre cer, dar nu dintr-acolo venea strigătul; în cele din urmă, făcu ce-ar fi făcut din întâia clipă o minte simplă: se uită în grădină şi-l văzu pe dl. Wardle.

— Cum vă simţiţi? rosti dl. Wardle năpădit de bucuria ce avea să urmeze. Frumoasă dimineaţă, nu-i aşa? Mă bucur că vă văd sculat aşa devreme. Grăbiţi-vă, coborâţi şi veniţi afară. V-aştept aici.

Dl. Pickwick nu se lăsă poftit de două ori. Îi ajunseră zece minute pentru a-şi sfârşi toaleta, după care se găsi alături de bătrânul gentleman.

— Hei! spuse la rându-i dl. Pickwick, văzând că gazda sa era înarmată cu o puşcă şi că mai avea una pregătită pe iarbă. Ce aveţi de gând?

— Prietenul dumneavoastră şi cu mine, răspunse amfitrionul, mergem înainte de dejun să împuşcăm ciori. E un foarte bun ochitor, nu-i aşa?

— L-am auzit spunând că e un vânător excelent, replică dl. Pickwick, dar nu l-am văzut niciodată ţintind ceva.

— Aş vrea, spuse dl. Wardle, să vină odată. Joe! Joe!

Grăsunul care, datorită influenţei înviorătoare a dimineţii, nu părea adormit mai mult decât cam pe vreo trei sferturi, ieşi din casă.

— Du-te sus şi pofteşte-l pe domnul; înştiinţează-l că mă va găsi cu dl. Pickwick în pădurea ciorilor. Să-i arăţi

drumul, ai auzit?

Băiatul plecă să îndeplinească însărcinarea, iar amfitrionul, cu puştile în mâini, ca un alt Robinson Crusoe, arătă drumul.

— Uite locul, glăsui bătrânelul oprindu-se după câteva minute într-o alee de copaci.

Lămurirea era de prisos, căci croncănitul necontenit al ciorilor neştiutoare indica îndeajuns că acolo le era sălaşul.

Bătrânelul puse o puşcă pe pământ, şi o încărca pe cealaltă.

— Uite-i că au venit, spuse dl. Pickwick.

Şi, în timp ce vorbea, se zărea în depărtare silueta d-lui Tupman, a d-lui Snodgrass şi a d-lui Winkle. Nefiind întrutotul sigur pe care anume dintre domni trebuia să-l aducă, grăsunul îi poftise, în marea lui înțelepciune pe toți, ca să nu facă astfel vreo greşeală.

— Ascultă! strigă bătrânelul adresându-se d-lui Winkle. Un țintaş straşnic ca dumneavoastră ar fi trebuit să fie gata demult, chiar şi pentru o treabă atât de neînsemnată.

Dl. Winkle răspunse printr-un zâmbet silit, şi-şi luă arma cu aerul pe care s-ar putea presupune că l-ar fi avut o cioară metafiziciană, zbuciumată de presimțirea unei morți apropiate, groaznice. Era poate amărăciune în zâmbetul lui, dar semăna nespus de mult cu deprimarea.

Bătrânelul dădu din cap; şi doi băieţaşi zdrențăroşi, aduşi la locul vânătoarei de tânărul Lambert, prinseră pe dată să se cațere sprinteni în doi copaci.

— Ce fac băieții ăştia? întrebă dl. Pickwick deodată.

Simțea oarecare neliniște; avea oarecare temeri că, poate, starea nenorocită a agricultorilor, despre care auzise adesea multe lucruri, îi silea pe copilandrii gliei să-şi câştige traiul în chip atât de periculos şi de nesigur, oferindu-se țintă unor vânători nedibaci.

— Stârnesc numai vânatul, răspunse dl. Wardle

râzând.

— Pentru ce? întrebă dl. Pickwick.

— Cum se zice în popor, sperietori de ciori.

— A, numai atât?

— Sunteți satisfăcut?

— Pe deplin.

— Foarte bine. Încep eu?

— Dacă vreți, spuse dl. Winkle, bucuros de orice răgaz ce i se oferea.

— În cazul acesta, dați-vă la o parte. Aşa, acum…

Un băiat țipă şi scuturã o creangă care avea un cuib.

Şase stăncuțe, care se aflau într-o aprigă conversație, dădură buzna să întrebe ce s-a întâmplat. Drept răspuns, bătrânelul trase. Căzu o pasăre; celelalte îşi luară zborul.

— Ridic-o, Joe! spuse bătrânelul.

Un zâmbet lumina figura flăcăului, înaintând. Vedenii nelămurite de ciori fripte pluteau în închipuirea lui aţâţată. Râdea, înapoindu-se cu pasărea; o cioară grasă, dolofană.

— Acum e rândul domnului Winkle, spuse amfitrionul încărcându-şi iar puşca. Trageți!

Dl. Winkle înaintă, puse arma la ochi. Dl. Pickwick şi prietenii săi se ghemuiră fără voie, ca să scape nevătămați la căderea grea a ciorilor, încredințați fiind de efectele plumbului nimicitor descărcat de prietenul lor.

Urmă o pauză solemnă, un strigăt, un fâlfâit de aripi, un țăcănit uşor.

— Oho! rosti bătrânelul.

— Nu vrea să meargă? întrebă dl. Pickwick.

— N-a luat foc, spuse dl. Winkle care era foarte palid, probabil din pricina dezamăgirii.

— Curios, spuse bătrânelul luând puşca. N-am ştiut până acum că vreuna dintre ele nu ia foc. Nu văd nicio urmă de capsă.

— Doamne sfinte, exclamă dl. Winkle, recunosc că am

uitat de capsă!

Uşoara scăpare din vedere fu îndreptată. Dl. Pickwick se tupilă din nou. Dl. Winkle păşi înainte cu aer hotărât, stăpânit; dl. Tupman se uita de după tulpina unui copac. Copilul strigă; patru păsări îşi luară zborul. Dl. Winkle trase. Se auzi un țipăt ca de om – nu de cioară – pricinuit de-o durere trupească. Dl. Tupman salvase viața multor păsări nevinovate, primind o parte din încărcătură în brațul stâng.

Ar fi cu neputință să descriem buimăceala care urmă. Să spunem cum, în primele porniri ale emoției, dl. Pickwick îl numise „mizerabil" pe dl. Winkle. Cum dl. Tupman zăcea doborât la pământ; şi cum dl. Winkle, cuprins de groază, îngenunche alături; cum dl. Tupman, tulburat, invocă un oarecare nume feminin de botez, şi apoi deschise, întâi, un ochi, pe urmă altul, pe urmă recăzu pe spate, închizându-i pe amândoi; toate acestea ne-ar fi tot aşa de greu să le descriem în amănunte, după cum greu ar fi să-l înfățişăm pe nefericitul personaj rănit, care, după ce-şi veni încet-încet în fire, bandajat cu batiste şi sprijinit de îngrijorații săi prieteni, porni încetişor spre casă.

Se apropiau de casă. Doamnele erau în poarta grădinii, aşteptând sosirea lor la dejun. Domnişoara mătuşică se arătă şi ea; zâmbi şi le făcu semn să se grăbească. Era vădit că nu ştia nimic despre nenorocire. Biata ființă! Sunt clipe când neştiința este într-adevăr o fericire.

Se apropiau tot mai mult.

— Dar ce i s-o fi întâmplat bătrânelului acela? întrebă Isabella Wardle.

Domnişoara mătuşică nu dădu atenție întrebării, crezând că era vorba de dl. Pickwick. În ochii ei, Tracy Tupman era tânăr; ea vedea anii printr-o sticlă care micşora.

— Nu vă speriați! exclamă amfitrionul, grijuliu să nu-şi neliniştească fiicele.

Micul grup era aşa de înghesuit în jurul d-lui Tupman că nu se putea încă distinge lămurit natura accidentului.

— Nu vă speriați! spuse amfitrionul.

— Dar ce e? țipară doamnele.

— S-a întâmplat un mic accident domnului Tupman; atâta tot.

Mătuşica scoase un strigăt ascuțit, izbucni într-un râs nevricos şi căzu pe spate în brațele nepoatelor.

— Stropiți-o cu apă rece! porunci bătrânelul.

— Nu! Nu! murmură mătuşica. Mă simt acum mai bine. Bella, Emily – un doctor! E rănit? E mort? E... Hahaha!...

Pe domnişoara mătuşică o cuprinse atacul numărul doi al râsului nevricos, presărat de țipete.

— Liniştiți-vă, vorbi dl. Tupman mişcat aproape până la lacrimi de mărturia simpatiei arătată suferințelor sale. Dragă, dragă doamnă, calmați-vă!

— E glasul lui! exclamă domnişoara mătuşică.

Şi simptomele puternice ale atacului numărul trei se manifestară îndată.

— Nu vă frământați, vă implor, scumpă doamnă, spuse dl. Tupman, mângâietor. Sunt foarte uşor rănit, vă asigur.

— Aşadar, nu sunteți mort? îl întrebă năbădăioasa doamnă. O, spuneți-mi că nu sunteți mort!

— Rachel, nu fi nebună! interveni dl. Wardle cu ton ceva mai aspru decât s-ar fi potrivit naturii poetice a scenei. Pentru ce dracu e nevoie să-ți spună că nu e mort?

— Nu, nu, nu sunt, zise dl. Tupman; nu cer alt ajutor decât pe-al dumneavoastră. Lăsați-mă să mă reazim de brațul dumneavoastră, adăugă în şoaptă. O, domnişoară Rachel!

Creatura cu nevricale înainta şi-i oferi brațul. Se îndreptară spre sufragerie. Dl. Tracy Tupman apăsă uşurel mâna ei pe buze şi se lăsă pe-o canapea.

— Te simți rău? îl întrebă Rachel îngrijorată.

— Nu, spuse dl. Tupman. Nu e nimic. O să-mi fie numaidecât mai bine.

Închise ochii.

— Doarme! murmură domnişoara mătuşică. (Organele lui vizuale erau închise de aproape douăzeci de secunde.) Dragă… dragă domnule Tupman.

Dl. Tupman sări în picioare.

— O, spune-mi din nou cuvintele acestea! exclamă el.

Domnişoara tresări.

— Vreau să cred că nu le-ai auzit, spuse ea ruşinată.

— O, ba da, le-am auzit! răspunse dl. Tupman; repetă-le! Dacă vrei să mă vindec, repetă-le!

— Sst! îi atrase domnişoara luarea-aminte; fratele meu!

Dl. Tracy Tupman îşi reluă poziția de mai înainte; dl. Wardle intră în cameră însoțit de un doctor.

Brațul fu examinat, rana pansată şi declarată ca fiind foarte uşoară; spiritele celor de față satisfăcute astfel, purceseră la satisfacerea poftei de mâncare; şi voioşia reveni pe chipurile lor. Numai dl. Pickwick era tăcut şi rezervat. Îndoiala şi tristețea se puteau citi pe figura sa. Încrederea în dl. Winkle fusese zdruncinată – adânc zdruncinată – de întâmplările din timpul dimineții.

— Jucați cricket? îl întrebă dl. Wardle pe straşnicul țintaş.

În orice altă împrejurare, dl. Winkle ar fi răspuns afirmativ. Îşi dădu seama de gingăşia situației sale şi răspunse cu modestie: Nu!

— Dar dumneavoastră, domnule? întrebă dl. Snodgrass.

— Jucam pe vremuri, răspunse amfitrionul; însă acum am renunțat. Cotizez la Clubul de aici, măcar că nu mai joc.

— Mi se pare că astăzi are loc marele match, spuse dl. Pickwick.

— Da, răspunse amfitrionul; desigur că v-ar face

plăcere să luați parte.

— Pentru mine, domnule, răspunse dl. Pickwick, e o încântare să văd orice exerciții cărora li te poți consacra fără pericol, şi în îndeplinirea cărora neputința stângacilor nu pune în primejdie viața omenească.

Dl. Pickwick făcu o pauză, şi se uită țintă la dl. Winkle, care stătea abătut sub privirea tăioasă a mentorului său. După câteva minute, marele om îşi întoarse privirile şi adăugă:

— Am avea oare dreptul să-l lăsăm pe prietenul nostru rănit în seama femeilor?

— Nu m-ați putea lăsa pe alte mâini mai bune, declară dl. Tupman.

— Nici c-ar fi cu putință, adăugă dl. Snodgrass.

Rămase deci înțeles că dl. Tupman va fi lăsat acasă în seama doamnelor; şi că musafirii ceilalți vor merge, conduşi de dl. Wardle, pe terenul unde urma să se dispute iscusitul joc care scosese Muggletonul din toropeală şi inoculase Dingley Dellului un avânt plin de înflăcărare.

Întrucât drumul de numai două mile trecea pe ulițe umbrite şi pe cărărui singuratice, şi întrucât conversația avea ca obiect fermecătoarele peisaje care-i înconjurau de pretutindeni, dl. Pickwick aproape că regreta expediția din pădurea ciorilor, când se pomeni pe strada principală a Muggletonului.

Orice persoană al cărei geniu are o predilecție pentru topografie ştie perfect de bine că Muggletonul este un oraş al corporațiilor, cu un primar, cu burghezi şi cu cetățeni liberi; şi oricine ar consulta adresele, de la primar la cetățenii liberi, sau de la cetățenii liberi la primar, sau de la ambii la corporație, sau de la tustrei la Parlament, ar afla atunci ceea ce ar fi trebuit să ştie dinainte, şi anume că Muggletonul e un burg vechi, cinstit, îmbinând apărarea zeloasă a principiilor creştinismului cu un ataşament devotat pentru drepturile comerciale; dovadă este faptul că primarul,

corporația şi alți locuitori au prezentat, în diferite epoci, nu mai puțin de o mie patru sute douăzeci petiții împotriva continuării sclavajului negrilor în străinătate, şi un număr egal de petiții împotriva oricărei intervenții în sistemul fabricilor din țară; şaizeci şi opt spre a se permite comercializarea funcțiilor parohiale şi optzeci şi şase spre a se interzice comerțul pe străzi în zile de duminică.

Dl. Pickwick privea cu un aer de curiozitate împletită cu interes aspectele din juru-i pe strada principală a ilustrului oraş. Era un careu deschis pentru piață; şi, în centru, un han mare, cu o firmă în față, reprezentând un obiect foarte obişnuit în artă, dar arareori întâlnit în natură şi anume un leu albastru, cu trei labe îndoite în aer, legănându-se pe marginea unghiei mijlocii a celei de a patra labe. Vedeai în preajma hanului un birou de licitații şi de asigurare contra incendiului, magaziile unui negustor de grâne, ale unui negustor de pânză, ale unui şelar, unui rachier, unui băcan, şi o cizmărie – aceasta folosită de asemenea pentru vânzarea de pălării, bonete, articole de îmbrăcăminte, umbrele de bumbac şi cunoştințe folositoare. Era şi o căsuță de cărămidă roşie, în față cu o curticică pavată, şi pe care oricine o putea recunoaşte ca aparținând procurorului; mai era o casă din cărămidă roşie, cu obloane venețiene; o placă mare de alamă pe uşă arăta cu litere foarte citețe că aparținea doctorului. Câțiva băieți se îndreptau spre locul de cricket; doi-trei prăvăliaşi îi priveau din pragul dughenelor arătând, după expresia figurilor, că jinduiau şi ei să meargă într-acolo; după toate aparențele, ar fi putut să-şi împlinească pofta fără a pierde prin asta un prea mare număr de muşterii. După ce se opri să facă aceste observații pe care şi le va nota într-un moment mai potrivit, dl. Pickwick se grăbi să-şi ajungă prietenii care cârmiseră din strada principală şi se aflau acum în raza câmpului de bătaie.

Porțile erau înfipte; gata întinse erau şi două corturi

destinate odihnei şi răcoririi combatanţilor. Jocul nu începuse încă. Doi-trei jucători din Dingley-Dell şi Muggleton se distrau cu aere măreţe, aruncându-şi alene mingea dintr-o mână într-alta; alţi câţiva domni, purtând ca şi el pălării de pai, vestă de flanelă, pantaloni albi – costum care îi făcea să semene foarte mult cu nişte cioplitori amatori – se învârteau în preajma corturilor; spre unul dintre ele îşi conduse dl. Wardle prietenii.

Câteva duzini de „Ce mai faceţi?" salutară sosirea bătrânelului; şi urmă o ridicare generală de pălării de pai, cu înclinarea vestelor de flanelă, când el îşi recomandă oaspeţii ca pe nişte gentlemeni din Londra, foarte nerăbdători să asiste la evenimentul zilei care, nu încăpea îndoială, îi va încânta foarte mult.

— Cred, domnule, că ar fi mai bine să intraţi în cort, spuse un foarte corpolent gentleman, al cărui corp semăna cu jumătatea unui uriaş balot de flanelă aşezat pe două suluri umflate.

— Va fi mult mai plăcut în cort, domnule, stărui alt gentleman corpolent, care aducea tare mult cu a doua jumătate a balotului de flanelă.

— Sunteţi prea bun, spuse dl. Pickwick.

— Pe aci, rosti primul vorbitor; aci se marchează; e locul cel mai bun de pe tot câmpul.

Şi jucătorul de cricket îi conduse, gâfâind din greu, spre cort.

— Joc grozav – straşnic sport – exerciţiu frumos – foarte frumos! auzi dl. Pickwick intrând.

Şi prima fiinţă pe care ochii săi o întâlniră fu prietenul îmbrăcat în verde din diligenţa de Rochester; străinul continua să se extazieze, prilejuind marea satisfacţie şi sufletească înălţare a unui cerc din elita oraşului AII Muggleton. Ţinuta lui era ceva mai îngrijită, şi purta cizme; cu neputinţă să nu-l recunoşti, însă.

Străinul îşi recunoscu numaidecât prietenii: se repezi în întâmpinarea lor şi, apucându-l pe dl. Pickwick de

mână, îl trase cu înflăcărarea-i obişnuită spre un scaun, vorbind întruna, ca şi cum toate pregătirile de aci fuseseră făcute sub directa şi speciala sa supraveghere.

— Pe aci! Pe aci! Va fi grozav de amuzant – bere cu nemiluita – poloboace – movile de friptură – boi întregi; muştar – căruțe doldora; zi minunată – stați jos – ca la dumneavoastră acasă – încântat că vă văd – foarte încântat.

Dl. Pickwick se aşează, precum era rugat, iar d-nii Winkle şi Snodgrass se conformară la fel indicațiilor misteriosului lor prieten. Dl. Wardle îl privi cu o uimire mută.

— Domnul Wardle, un prieten al meu, spuse dl. Pickwick.

— Un prieten al dumneavoastră? Scumpe domn, ce mai faci? Prietenul prietenului meu. Dă-mi mâna, domnule!

Şi străinul apucă mâna d-lui Wardle cu toată căldura unei mari şi vechi intimități, apoi se retrase vreo doi paşi îndărăt ca pentru a-i cuprinde mai bine cu privirea, figura, ținuta, pe urmă îi scutură mâna din nou, cu mai multă căldură chiar decât întâia oară.

— Cum ați venit aci? întrebă dl. Pickwick cu un zâmbet în care bunăvoința se lupta cu surpriza.

— Venit? replică străinul – am tras la *Coroana* – hanul *Coroana* din Muggleton – întâlnit o societate – jiletci de flanelă – pantaloni albi – sandvişuri cu sardele – rinichi la grătar – minunați băieți – admirabili.

Dl. Pickwick cunoştea îndeajuns sistemul stenografic de vorbire al străinului spre a deduce din rapida şi trunchiata comunicare că, într-un fel sau altul, omul în verde făcuse cunoştință cu cei din Muggleton şi că, printr-un procedeu al său, transformase cunoştința într-o strânsă prietenie, izbutind să obțină cu uşurință o invitație. Curiozitatea fiindu-i satisfăcută astfel, îşi puse ochelarii şi se pregăti să urmărească jocul care începea tocmai.

Cei din Muggleton avură prima lovitură; şi interesul deveni şi mai mare, când dl. Dumkins şi dl. Podder, doi dintre cei mai renumiți jucători ai celui mai distins club, se duseră cu rachetele în mână, spre porțile respective. Dl. Luffey, cea mai de seamă podoabă a Dingley Dellului, fu pus în poziția să-l atace pe temutul Dumkins, iar dl. Struggles fu ales să facă acelaşi oficiu nebiruitului până atunci, Podder. Mai mulți jucători, plasați să „pândească" în diferite părți ale terenului, se aşezară în atitudinea cea mai potrivită, sprijinindu-şi mâinile pe genunchi şi încovoindu-se foarte mult ca şi cum ar fi vrut să „pună capul la cutie" pentru vreun începător al jocului de-a capra. Aşa procedează toți jucătorii clasici şi, în genere, se crede că, în orice altă poziției, ei n-ar putea să stea cum se cade la pândă.

Arbitrii se aşezară dinapoia porților; numărătorii se pregătiră să marcheze punctele; se aşternu o tăcere deplină. Dl. Luffey se retrase câțiva paşi dinapoia porții indiferentului Podder şi ținu câteva secunde mingea în fața ochiului drept. Dumkins aştepta sosirea mingii, cu încredere, cu ochii ațintiți asupra mişcărilor lui Luffey.

— Atenție! strigă deodată aruncătorul.

Mingea zbură din mâna lui, iute şi drept, spre stâlpul din centrul porții. Prudentul Dumkins era în gardă: mingea căzu în capătul rachetei şi sări departe, peste capetele alergătorilor care se plecaseră în jos, atâta cât s-o lase să zboare peste ei.

— Fuga – fuga – altă minge! Acum, haide, zvârle-o! Sus cu ea – opreşte-o – alta – nu – da – nu – zvârle-o, zvârle-o!

Strigătele acestea urmară loviturii, la sfârşitul căreia cei din Muggleton marcaseră două puncte. Nici Podder nu era mai prejos în a dobândi lauri cu care să se acopere pe sine şi Muggletonul. El bloca mingile îndoielnice, le lăsa pe cele rele să treacă, le lua pe cele bune şi le trimitea să zboare în toate părțile terenului. Alergătorii erau înfierbântați şi obosiți; aruncătorii fură

schimbați şi aruncară mingile până ce le amorțiră brațele. Dar Dumkins şi Podder rămaseră neînvinşi. Când un domn mai vârstnic se străduia să oprească înaintarea mingii, ea se rostogolea printre picioarele lui sau îi luneca printre degete. Când un domn subțire încerca s-o prindă, ea îl izbea în nas şi sărea în lături, mai năstruşnic, cu o putere sporită, în vreme ce ochii domnului subțirel se umpleau de lacrimi, iar trupul îi zvâcnea de durere. Când era zvârlită direct în poartă, Dumkins ajungea acolo mai înainte, pe scurt, când Dumkins prinse mingea din zbor, şi Podder termină jocul, Muggleton marcase vreo cincizeci şi patru de puncte, în timp ce tabolul echipei Dingley Dell era alb ca şi obrazul ei. Avantajul era prea mare ca să fie redobândit. Zadarnic impetuosul Luffey şi entuziastul Struggles făcură tot ce iscusința şi experiența le putea sugera pentru a recâştiga terenul pierdut de Dingley Dell în dispută; zadarnic şi, la începutul reprizei finale, Dingley Dell cedă, recunoscând superioritatea biruitoare a celor din Muggleton.

În vremea aceasta, străinul băuse, mâncase şi vorbise fără întrerupere. La fiecare lovitură izbutită el îşi exprima satisfacția şi aprobarea față de jucători în chipul cel mai binevoitor şi ocrotitor, desigur spre mulțumirea lor, pe când, după fiecare încercare greşită şi după fiecare nereuşită de a opri mingea, îşi vărsa paraponul în capul blestematului individ, apostrofându-l cu epitete de soiul următor: „Ah, nerodul! Hai tu, molâule! — Tontule! — Mişelule!” şi aşa mai departe – exclamații care păreau să-l consacre în opinia celor din jurul său ca pe cel mai excelent şi netăgăduit judecător în arta şi misterele nobilului joc de cricket.

— Straşnică partidă! Bine jucată – unele lovituri admirabile! spuse străinul când, la sfârşitul jocului, taberele se îmbulziră în cort.

— Dumneata ai jucat vreodată, domnule? i se adresă dl. Wardle pe care vorbăria lui îl înveselea mult.

— Jucat? Cred şi eu că da! De mii de ori – nu aici – în Indiile Occidentale – palpitantă chestie – înfierbântată, foarte înfierbântată.

— De bună seamă că e o ocupație caldă într-un atare climat! observă dl. Pickwick.

— Caldă? Fierbinte ca para focului – frige – mistuie. Am jucat odată un match – o singură poartă – prietenul meu colonelul – Sir Thomas Blazo – care face cel mai mare număr de puncte. Câştig la sorți – prima lovitură – ora şapte dimineața – şase indigeni pândeau mingile – i-am dat drumul – m-am ținut bine – zăpuşeală cumplită – indigenii leşină toți – sunt luați – alți şase îi înlocuiesc – leşină şi ei – Blazo aruncă mingea – susținut de doi indigeni – nu-mi puteau veni de hac – a leşinat şi el – a fost dus şi colonelul – n-am vrut să cedez – servitor credincios – Quanko Samba – ultimul om rămas – soarele foarte fierbinte, rachetele fac numai beşici, mingea frigea – cafenie – cinci sute şaptezeci de puncte – aproape că nu mai puteam – Quanko îşi adună ultimele puteri – şi cu asta basta – am făcut o baie – m-am dus la masă.

— Şi ce a devenit domnul, cum îl cheamă? întrebă un domn bătrân.

— Blazo?

— Nu, celălalt.

— Quanko Samba?

— Da, domnule.

— Bietul Quanko – nu şi-a mai venit în fire de atunci, a jucat pentru mine şi şi-a jucat propria piele – a murit, domnule.

Spunând acestea, străinul îşi îngropă fața într-o stacană cafenie – nu putem afirma precis dacă pentru a-şi ascunde emoția ori pentru a-i savura conținutul. Ştim numai că se opri deodată, trase prelung şi adânc aer în piept, şi privi cu nelinişte când doi dintre membrii principali ai clubului din Dingley Dell se apropiară de dl. Pickwick spunându-i:

— Vrem, domnule, să luăm parte la o masă modestă la *Leul Albastru.* Nădăjduim să ne întâlnim acolo cu dumneavoastră şi cu prietenii dumneavoastră.

— Fireşte, spuse dl. Wardle, că printre prietenii noştri îl socotim şi pe domnul…

Se uită la străin.

— Jingle, răspunse istețul personaj acceptând numaidecât propunerea. Jingle – Alfred Jingle, esquire, de Nicăieri. Niciun castel.

— Desigur, îmi va face mare plăcere, încuviință dl. Pickwick.

— Şi mie la fel! exclamă dl. Alfred Jingle, trecându-şi un braț pe după al d-lui Pickwick, celălalt pe după al d-lui Wardle, şi şoptind confidențial la urechea celui dintâi: Ospăț afurisit de bun! Rece, dar straşnic! Am dat o raită prin încăpere azi dimineață – păsări şi plăcinte, şi toate celea – admirabili băieți – pe deasupra bine crescuți – foarte bine crescuți.

Deoarece nu mai era nevoie de punerea la punct a altor pregătiri, societatea se împrăştie în oraş, în grupuri mici de câte doi sau trei; peste un sfert de oră se aflau cu toții în marea sală a hanului *Leul Albastru* din Muggleton – dl. Dumkins îndeplinind funcțiunea de preşedinte, iar dl. Luffey oficiind-o pe aceea de vice.

Se auzea o vorbărie imensă, zornăit de cuțite, furculițe şi farfurii; trei chelneri cu capete grăsune alergau de colo până colo, belşugul de bucate se mistuia de pe masă cât ai clipi din ochi; hazliul domn Jingle se ospăta cât cel puțin şase oameni obişnuiți. După ce se îndestulă toată lumea, fața de masă fu ridicată, sticlele, paharele şi desertul fură aduse şi chelnerii se retraseră pentru a „curăța" sau, cu alte cuvinte, pentru a-şi însuşi spre folosința şi desfătarea lor toate rămăşițele bune de mâncat şi băut pe care izbutiseră să le pună deoparte.

În mijlocul gălăgiei neîntrerupte a celor care vorbeau şi se înveseleau, stătea foarte calm un omuleț umflat în pene, cu aerul a toate ştiutor; privea în juru-i când

lâncezeau discuțiile ca şi cum ar fi avut de gând să trântească o vorbă plină de greutate şi, din timp în timp, cu o demnitate de negrăit, tuşa scurt: În cele din urmă, într-o clipă de relativă linişte, omulețul strigă eu voce puternică, solemnă:

— Domnule Luffey!

Toată lumea păstră o tăcere adâncă, în vreme ce persoana numită răspunse:

— Da, domnule.

— Doresc să vă adresez câteva cuvinte, domnule, dacă rugați stăruitor adunarea să-şi umple paharele.

Dl. Jingle exclamă cu ton protector: „S-auzim, s-auzim!"; repetară cuvintele lui şi ceilalți; după ce paharele se umplură, vicepreşedintele glăsui plin de gravitate, într-o atitudine de adâncă luare aminte:

— Domnule Staple, aveți cuvântul.

— Domnule! spuse omulețul ridicându-se. Doresc să vă adresez ceea ce am de spus, *dumneavoastră* şi nu vrednicului nostru preşedinte, fiindcă vrednicul nostru preşedinte este întrucâtva – pot spune în mare parte – subiectul a ceea ce am de spus, sau, pot spune, de… de…

— De demonstrat, sugeră dl. Jingle.

— Da, de demonstrat, reluă omulețul; mulțumesc onorabilului meu prieten, dacă-mi va da voie să-l numesc astfel (patru exclamații „s-auzim" şi un „desigur" al domnului Jingle) pentru sugestie. Domnule, eu sunt un cetățean din Dell, din Dingley Dell. (Aplauze.) Nu pot revendica onoarea de a face parte din populația Muggletonului, nici domnule, voi mărturisi sincer, nu râvnesc la această onoare şi vă voi spune de ce, domnule (s-auzim); voi fi gata să acord Muggletonului toate acele onoruri şi distincțiuni, pe care cu bună dreptate le poate cere – ele sunt prea numeroase şi prea bine cunoscute pentru a face dovada lor sau a le recapitula. Dar, domnule, în timp ce noi ne reamintim că Muggletonul a dat naştere unui Dumkins

şi unui Podder, să nu uităm niciodată că Dingley Dell-ul se poate făli cu un Luffey şi un Struggles. (Aplauze tumultoase.) Să nu se considere că doresc a defăima meritele gentlemenilor pe oare i-am numit în primul rând. Domnule, invidiez cu această ocazie noblețea sentimentelor lor. (Aplauze.) Oricine mă ascultă, cunoaşte, cred, răspunsul dat împăratului Alexandru de un individ care, ca să folosesc o expresie comună, „huzurea" într-un butoi. Dacă nu eram Diogene, spusese el, aş fi vrut să fiu Alexandru. Mi-i pot închipui pe aceşti domni spunând: „Dacă nu eram Dumkins, aş fi vrut să fiu Luffey; dacă nu eram Podder, aş fi vrut să fiu Struggles". (Entuziasm.) Dar, domnilor din Muggleton, numai în ce priveşte mingea stau oare în frunte compatrioții dumneavoastră? Nu ați auzit niciodată de Dumkins şi de energia sa? Nu ați fost până acum învățați să asociați numele de Podder cu buna-cuviință? (Aplauze îndelungate.) Nu vi s-a întâmplat niciodată, luptând pentru drepturile dumneavoastră, pentru libertățile dumneavoastră, pentru privilegiile dumneavoastră, să vă cuprindă măcar o clipă îndoiala şi deznădejdea? Şi când erați, astfel, descurajați, numele lui Dumkins nu a aprins din nou în pieptul dumneavoastră focul care se stinsese; şi oare nu un singur cuvânt al acestui om l-a aprins din nou aşa de luminos de parcă niciodată nu se stinsese? (Aplauze furtunoase.) Domnilor, vă rog să încununați cu o falnică aureolă de aplauze entuziaste numele unite ale lui Dumkins şi Podder!

Aici omulețul se opri, iar lumea prezentă se dezlănțui într-un iureş de strigăte, de izbituri în masă, care dură, cu scurte întreruperi, toată seara. Fură închinate alte toasturi. Dl. Luffey şi dl. Stuggles, dl. Pickwick şi dl. Jingle deveniră pe rând subiectul unor elogii fără pereche; şi fiecare, la momentul cuvenit, mulțumi pentru onoarea ce i se făcea.

Entuziaşti cum suntem pentru cauza nobilă, căreia

ne-am devotat, am încerca o senzație de nedescrisă mândrie şi am avea conştiința că am făcut ceva pentru a merita nemurirea de care deocamdată suntem lipsiți, dacă am izbuti să dăm înflăcăraților noştri cititori o cât de palidă idee despre aceste cuvântări. Ca de obicei dl. Snodgrass luă o sumedenie de note care, fără îndoială, ar fi prezentat cea mai folositoare şi importantă informație, dacă elocvența arzătoare a cuvintelor sau amețitoarea influență a vinului n-ar fi pricinuit extrema şovăire a mâinii gentlemanului, făcându-i scrisul aproape de neînțeles, şi stilul tot aşa. Grație unei cercetări stăruitoare, am izbutit să lămurim câteva trăsături având o slabă asemănare cu numele vorbitorilor şi putem distinge de asemenea începutul unui cântec (probabil cântat de dl. Jingle) în care cuvintele „punch", „scânteietor" „rubin", „luminos" şi „vin" sunt repetate la scurte intervale. Ni se pare de asemenea că putem descifra la sfârşitul acestor note câteva litere care ar vrea să spună: „oase frânte"; şi apoi cuvintele „frig", „afară" confirmă presupunerea; dar cum orice ipoteze pe care le-am putea construi cu ele ar rămâne simple presupuneri, nu suntem dispuşi să ne dedăm nici unui fel de speculații.

De aceea, ne vom înapoia la dl. Tupman, adăugând doar că, puține minute înainte de ora douăsprezece noaptea, somitățile reunite din Dingley Dell şi Muggleton au fost auzite cântând cu mare însuflețire şi gravitate frumosul şi pateticul cântec național:

Noi ne-om întoarce doar mâine dimineață,
Noi ne-om întoarce doar mâine dimineață,
Noi ne-om întoarce doar mâine dimineață,
Când zorii zilei vor răsări.{16}

CAPITOLUL VIII

Care dovedeşte în chip temeinic că drumul adevăratei iubiri nu e o cale ferată.

Liniştea şi izolarea Dingley Dellului, prezența atâtor persoane de sex frumos, bunăvoință şi grija ce ele i-o arătau, totul era prielnic creşterii şi dezvoltării unor sentimente gingaşe pe care natura le sădise adânc în inima d-lui Tracy Tupman şi care păreau sortite acum să se concentreze asupra unui obiect plăcut. Tinerele domnişoare erau drăguțe, manierele lor, îmbietoare, caracterul, fără niciun cusur; însă, în înfățişarea mătuşii domnişoare era o demnitate, un „nu-mă-atinge" în mers, o măreție în priviri, însuşiri la care celelalte ființe, dată fiind vârsta lor, nu puteau nici măcar să râvnească, şi care o deosebeau de orice altă femeie asupra căreia privirile d-lui Tupman se vor fi oprit vreodată. Desigur că ele erau întrucâtva înrudite prin firea lor, că aveau sufleteşte o anume asemănare, ceva simpatic şi tăinuit în sentimentele lor. Numele ei fu cel dintâi care scăpă de pe buzele d-lui Tupman când zăcea rănit în iarbă; şi râsul ei isteric fu cel dintâi sunet care îi izbi urechea, când fu adus acasă. Dar nelinişstea se ivise oare dintr-o sensibilitate prietenoasă şi feminină pe care în orice caz nu şi-ar fi putut-o stăpâni; sau fusese zămislită de un simțământ mai arzător şi mai pasionat, pe care numai el, dintre toți muritorii, îl putea trezi? Acestea erau îndoielile care chinuiau cugetul d-lui Tupman în vreme ce zăcea lungit pe divan; acestea erau

îndoielile pe care el se hotărî să le rezolve îndată şi pentru totdeauna.

Asfinţise. Isabella şi Emily ieşiseră la plimbare cu dl. Trundle; bătrâna doamnă surdă adormise în jilţ; grăsunul sforăia tărăgănat şi monoton la bucătărie; servitoarele vesele tălălăiau în faţa uşii de serviciu, bucurându-se de farmecul serii şi de hârjoana cu blândele animale din bătătura fermei; aci stătea şi perechea care ne interesează pe noi, nestingherită de nimeni, nesinchisindu-se de cei din jur, doar ea cu visurile ei. Stătea ca o pereche de mănuşi de piele păturite cu grijă şi bine strânse una într-alta.

— Am uitat florile mele, spuse domnişoara mătuşică.

— Stropeşte-le acum, replică dl. Tupman cu accent convingător.

— Ai să răceşti în răcoarea serii, stărui plină de căldură d-ra Rachel.

— Nu, nu, exclamă dl. Tupman, ridicându-se; îmi va face bine. Lasă-mă să te însoţesc!

Domnişoara se opri să potrivească eşarfa în care era aşezat braţul stâng al tinerelului şi, apucându-l de braţul drept, îl duse în grădină.

La capătul mai depărtat al grădinii se vedea o boltă de caprifoi, iasomie şi plante agăţătoare – unul dintre acele locuri plăcute şi retrase, pe care oamenii buni le ridică pentru mulţumirea păianjenilor.

Domnişoara mătuşică luă o stropitoare mare, aflată într-un colţ, şi se pregătea să iasă de sub boschet. Dl. Tupman o reţinu şi o trase pe-un scaun lângă el.

— Domnişoară Wardle, îi spuse.

Domnişoara mătuşică tremura, astfel că pietricelele care, întâmplător, ajunseseră în stropitoare, zăngăneau ca o jucărioară de copil.

— Domnişoară Wardle, spuse dl. Tupman, eşti un înger.

— Domnule Tupman! exclamă Rachel înroşindu-se ca stropitoarea pe care o ţinea.

— Da, urmă înflăcăratul pickwickian, o ştiu prea bine.

— Se spune că toate femeile sunt îngeri, murmură cu ton zglobiu Rachel.

— Dar ce-ai putea să fii? Cu ce aş putea să te asemăn, fără să greşesc? replică dl. Tupman. Unde s-a mai văzut o femeie care să fie ca dumneata? Unde aş putea nădăjdui să găsesc o atât de rară îmbinare de superioritate şi frumusețe? Unde aş mai putea s-o caut... Oh!

Dl. Tupman se opri şi strânse mâna care ținea mânerul fericitei stropitori.

Domnişoara întoarse capul într-o parte.

— Bărbații sunt atât de amăgitori... şopti ea.

— Aşa e, aşa e! exclamă dl. Tupman; însă nu toți bărbații. Există cel puțin o făptură care nu poate să se schimbe niciodată, o făptură care ar fi încântată să-şi închine toată viața pe altarul fericirii dumitale, care trăieşte numai de dragul ochilor dumitale, care nu respiră decât prin zâmbetul dumitale, care îndură numai pentru dumneata povara grea a vieții.

— S-ar putea găsi oare o asemenea ființă? întrebă domnişoara.

— Da, s-a şi găsit! o întrerupse înflăcăratul domn Tupman. S-a găsit! e aici, domnişoară Wardle!

Şi, mai înainte ca ea să-i poată ghici intențiile, dl. Tupman căzu în genunchi la picioarele ei.

— Domnule Tupman, ridică-te! spuse Rachel.

— Niciodată! îi răspunse el curajos. O, Rachel!

Apucă mâna ei nemişcată şi, când o apăsă pe buze, stropitoarea căzu.

— O, Rachel, spune-mi că mă iubeşti!

— Domnule Tupman, zise domnişoara mătuşică întorcând capul, mi-e greu să pronunț cuvintele acestea; dar... nu-mi eşti cu totul indiferent.

De îndată ce auzi această mărturisire, dl. Tupman lăsă drum liber simțămintelor sale înflăcărate şi făcu şi

ceea ce după câte ştim (căci noi suntem prea puțin familiarizați cu astfel de lucruri) oamenii fac totdeauna în atari împrejurări. Sări în picioare şi, aruncându-şi brațele în jurul gâtului mătuşichii, îi acoperi buzele cu sărutări numeroase; după ce arătă cuvenita împotrivire, ea le primi cu atâta supunere că nu s-ar putea spune câte i-ar mai fi dăruit dl. Tupman, dacă domnişoara mătuşică nu ar fi tresărit deodată, fără a se preface câtuşi de puțin, şi nu ar fi strigat cu înfricoşare în glas:

— Domnule Tupman, ne-a văzut cineva! Suntem descoperiți!

Dl. Tupman privi în juru-i. Grăsunul stătea absolut nemişcat, fixând boschetul cu ochii lui mari şi rotunzi, dar cu o figură aşa de lipsită de expresie încât cel mai dibaci fizionomist n-ar fi putut descoperi uimirea, curiozitatea, sau orice altă pasiune cunoscută care zbuciumă inima omenească. Dl. Tupman se uită țintă la grăsun, şi grăsunul îl aținti pe el; şi, cu cât dl. Tupman privea mai mult înfățişarea complet ştearsă a grăsunului, cu atâta devenea mai încredințat că grăsunul sau nu ştia, sau nu înțelesese nimic din ce se petrecuse mai înainte. Stăpânit de această impresie, spuse cu tărie:

— Ce cauți aici, domnule?

— Masa e gata, domnule, răspunse grăsunul fără întârziere.

— Ai sosit chiar acum, domnule? îl întrebă dl. Tupman aruncându-i o privire sfredelitoare.

— Chiar acum, răspunse dolofanul.

Dl. Tupman îl privi din nou cu multă asprime; dar celălalt nici nu clipi din ochi; şi pe chipul lui nu se arătă nicio încrețitură.

8. „Grăsunul…” – Phiz, iunie 1836

Dl. Tupman luă braţul mătuşichii şi se îndreptă spre casă; grăsunul îi urmă.

— Nu ştie nimic, şopti el.

— Nimic, spuse domnişoara mătuşică.

Auziră dinapoia lor un fel de chicotit. Dl. Tupman se întoarse repede. Nu; nu putuse chicoti dolofanul; nu se desluşea pe figura lui nici cea mai mică rază de veselie, nimic altceva decât un aer de lăcomie.

— Desigur c-a dormit zdravăn, şuşoti dl. Tupman.

— Nici nu mă îndoiesc, răspunse domnişoara mătuşică.

Şi se porniră amândoi să râdă cu poftă.

Dl. Tupman se înşela. O dată în viaţa sa grăsunul nu adormise zdravăn. Fusese treaz de-a binelea şi văzuse tot ce se petrecuse.

Masa decurse fără ca cineva să se străduiască a însufleţi conversaţia. Bătrâna doamnă plecase la culcare; Isabella Wardle se devotase exclusiv d-lui Trundle; atenţiile mătuşichii erau rezervate d-lui Tupman; iar gândurile Emilyei păreau să rătăcească departe; poate că-l însoţeau pe dl. Snodgrass care lipsea.

Bătură orele unsprezece, douăsprezece, unu, şi domnii absenţi nu mai soseau. Pe toate figurile se citea consternarea. Nu cumva căzuseră într-o capcană şi fuseseră jefuiţi? Nu era oare cazul să fie trimişi oameni cu felinare în toate direcţiile pe unde se putea presupune că ar fi apucat spre casă? Atenţiune! Uite-i. De ce-aţi zăbovit atâta? Se aude şi-un glas străin! Al cui o fi? Cei de faţă se îmbulziră în bucătărie unde hoinarii se aciuaseră; şi se lămuriră pe dată.

Cu mâinile în buzunare şi cu pălăria trasă complet pe ochiul stâng, dl. Pickwick stătea rezemat de bufet, clătinându-şi capul de la dreapta la stânga şi împrăştiind întruna, fără vreun motiv temeinic sau

pretext, cele mai blânde şi mai binevoitoare surâsuri; bătrânul Wardle, al cărui chip era tare învăpăiat, strângea mâna unui domn străin, bolborosind mărturisiri de prietenie veşnică; dl. Winkle, sprijinindu-se de orologiul care se întorcea o dată la opt zile, dorea cu glas stins să se aleagă praful din oricare dintre membrii familiei ce-i va spune că ar fi bine să meargă la culcare; iar dl. Snodgrass se prăbuşise pe-un scaun, având întipărită pe chip expresia celei mai decăzute şi deznădăjduite păcătoşenii pe care mintea omenească şi-ar putea-o imagina.

9. „Wardle şi prietenii săi” – Phiz, iunie 1836

— S-a întâmplat ceva? întrebară cele trei doamne.

— Nu-i nimic, răspunse dl. Pickwick. S-suntem… t-teferi. Ascultă, Wardle, s-suntem t-teferi, nu e aşa?

— Oar-recum, replică amfitrionul vesel. D-da, dragele mele, ăsta-i p-prietenul meu, domnul Jingle, p-prietenul domnului Pickwick; d-domnul Jingle a venit p-pentru o s-scurtă vizită.

— Domnule, i s-a întâmplat ceva domnului Snodgrass? întrebă Emily foarte neliniştită.

— Nimic, doamnă, răspunse străinul. Ospățul la cricket; straşnică societate; cântece admirabile; Porto vechi; vin de Bordeaux bun; foarte bun. Vinul, doamnă, vinul.

— Nu era vinul, gângavi dl. Snodgrass cu o voce dogită. Era somonul. (Într-un fel sau altul, niciodată în astfel de împrejurări nu e vinul.)

— N-ar fi mai bine, doamnă, ca domnii să meargă la culcare? întrebă Emma. Ar putea să-i urce doi argați.

— Nu vreau să merg la culcare! spuse cu tărie dl. Winkle.

— Nu există argat care să mă ducă pe mine! spuse cutezător dl. Pickwick şi continuă să surâdă ca mai înainte.

— Uraa! îngăimă stins dl. Winkle.

— Uraa! repetă dl. Pickwick, luându-şi pălăria, izbind-o de podea, şi zvârlind ca un smintit ochelarii în mijlocul bucătăriei.

Isprava sa hazlie îl făcu să râdă cu hohotiri puternice.

— Să-mi ad-ducă altă sticlă! strigă dl. Winkle, începând pe un ton foarte tare şi sfârşind pe-un ton foarte scăzut.

Capul îi căzu în piept; bombănind hotărârea neînduplecată de a nu se duce la culcare şi regretul sângeros că în dimineața aceea nu-l „dăduse gata pe bătrânul Tupman”, adormi buştean. În starea aceasta îl

purtară în odaia lui doi vlăjgani tineri, sub supravegherea personală a grăsunului în a cărui grijă, puțin mai târziu, dl. Snodgrass îşi încredința propria sa persoană. Dl. Pickwick acceptă brațul d-lui Tupman, şi dispăru liniştit, zâmbind mai mult decât oricând; şi dl. Wardle, după ce îşi luă de la întreaga sa familie un rămas bun atât de călduros, de parcă ar fi fost condamnat la o execuție imediată, acordă d-lui Trundle onoarea de a-l ajuta să urce treptele, silindu-se zadarnic să păstreze un aer foarte solemn şi demn.

— Ce scenă scandaloasă! spuse domnişoara mătuşică.

— Dezgustătoare! exclamară cele două domnişoare.

— Îngrozitoare – îngrozitoare! spuse Jingle cu o mină foarte gravă; el o luase înaintea tuturor tovarăşilor săi cu cel puțin o sticlă şi jumătate. Oribil spectacol; foarte oribil!

— Simpatic om! şopti domnişoara mătuşică d-lui Tupman.

— Şi pe deasupra chipeş, murmură Emily Wardle.

— O, desigur! observă domnişoara mătuşică.

Dl. Tupman îşi aminti de văduvioara din Rochester; şi se simți tulburat. Jumătatea de oră de conversație care urmă, nu fu în stare să-i liniştească zbuciumul. Musafirul cel nou era foarte vorbăreț şi numărul anecdotelor sale putea fi întrecut doar de marea sa politeță. Dl. Tupman simți că, pe măsură ce popularitatea lui Jingle creştea, el (Tupman) se pierdea tot mai mult în umbră. Râsul îi era silit, voioşia prefăcută; şi când, la urmă, îşi băgă între perne tâmplele care-l dureau, se gândi cu o voluptate deosebită la satisfacția pe care ar fi putut s-o aibă înăbuşind în momentul acela capul lui Jingle între pătură şi saltea.

Neobositul străin se sculă a doua zi devreme şi, deşi tovarăşii săi întârziau în pat, covârşiți de desfrânările nopții, el se strădui cu mare succes să înveselească

dejunul. Sforțările lui fură aşa de norocoase că însăşi bătrâna doamnă surdă ceru să i se repete, prin cornetul ei, două sau trei dintre cele mai bune glume ale lui Jingle, şi avu chiar bunăvoința de a face mătuşichii observația că „el" (adică Jingle) era un „ştrengar împielițat'" – părere pe care toate rudele care se aflau atunci de fată o împărtăşeau pe deplin.

În diminețile frumoase de vară, bătrâna doamnă obişnuia să meargă chiar sub boschetul unde dl. Tupman se dăduse de gol; se ducea acolo în felul următor: mai întâi, grăsunul lua de pe un cuier de la uşa dormitorului bătrânei doamne o bonetă strâmtă, neagră, de satin, un şal călduros de bumbac şi un baston gros cu mâner mare; potrivindu-şi bine boneta şi şalul, bătrâna doamnă se sprijinea cu o mână în baston, cu alta de umărul grăsunului, şi mergea încetişor spre boschet, unde grăsunul o lăsa, timp de o jumătate de oră, să se bucure de prospețimea aerului, după care se înapoia şi o însoțea iarăşi spre casă.

Bătrâna doamnă era foarte precisă, şi ținea la tabieturile ei; şi cum, de trei veri la rând, ceremonia se îndeplinea fără cea mai uşoară abatere de la regulile stabilite, nu mică fu, în dimineața cu pricina, mirarea ei văzând că grăsunul, în loc să se depărteze de boschet, da târcoale, privea atent în juru-i şi se întoarse spre ea, tiptil, cu aerul cel mai misterios.

Bătrâna doamnă era fricoasă – aşa sunt cele mai multe doamne bătrâne – şi prima ei impresie fu aceea că grăsunul urzea cine ştie ce nelegiuire, ca să pună mâna pe puținii bani pe care îi avea la dânsa. Ar fi vrut să țipe după ajutor, dar vârsta şi infirmitatea o lipsiseră demult de puterea de a striga; de aceea îi urmărea mişcările cu o senzație de groază profundă care nu scăzu câtuşi de puțin când el veni întins şi-i strigă în ureche cu o voce agitată care ei îi păru amenințătoare:

— Doamnă!

Dar întâmplarea făcu atunci ca dl. Jingle să se plimbe

prin grădină, chiar în preajma boschetului. Auzi şi el strigătul: „Doamnă”, şi se opri să asculte. Trei motive îl îndemnau să procedeze astfel. Primul, nu avea nicio treabă, şi era curios; al doilea, nu avea niciun fel de scrupul; al treilea şi ultimul, îl tăinuiau tufele înflorite, încât nu putea să-l vadă cineva. Stătu locului, deci, şi trase cu urechea.

— Doamnă! strigă grăsunul.

— Ei, ce e, Joe? întrebă bătrâna doamnă, tremurând ca varga. Nici vorbă, Joe, că am fost totdeauna o stăpână bună cu tine. Ne-am purtat totdeauna foarte bine cu tine. N-ai avut niciodată prea multă treabă de făcut; şi totdeauna ai căpătat mâncare îndeajuns.

Ultimele cuvinte erau un apel la simțămintele cele mai gingaşe ale grăsunului care părea mişcat când răspunse tare:

— Căpătat.

— Atunci, ce vrei să faci? îl întrebă bătrâna doamnă, recăpătând curaj.

— Vreau să vi se facă părul măciucă! îi răspunse flăcăul.

Modul acesta de-a arăta cuiva recunoştință părea cât se poate de crud; şi deoarece bătrâna doamnă nu prea înțelegea bine cum va dobândi el rezultatul pe care-l urmărea, groaza o cuprinse din nou.

— Ce credeți c-am văzut taman sub boschetul ăsta, aseară? o întrebă flăcăul.

— Doamne fereşte, ce?! exclamă bătrâna doamnă, înfricoşată de aerul solemn al flăcăului dolofan.

— Pe domnul ăl străin, ăl cu brațul lovit, pupând-o de zor şi strângând-o în brațe…

— Pe cine, Joe? Pe vreo servitoare, nădăjduiesc.

— Mai rău decât aşa! răcni flăcăul în urechea bătrânei doamne.

— Nu cumva pe vreuna dintre nepoatele mele?

— Mai rău decât aşa!

— Mai rău decât aşa, Joe? spuse bătrâna doamnă

care socotise că eventualitatea din urmă ar fi fost cea mai mare dintre blestemățiile omeneşti. Cine era, Joe? Vreau neapărat să ştiu.

Grăsunul privi iscoditor în juru-i şi, după ce mântui cercetarea, strigă în urechea bătrânei doamne:

— Pe miss Rachel!

— Ce?! exclamă cu voce ascuțită bătrâna doamnă. Vorbeşte mai tare!

— Pe miss Rachel! urlă băiatul.

— Pe fiica mea?

Grăsunul dădea mereu din cap, în semn de încuviințare, şi, din cauza mişcărilor pe care le făcea, obrajii lui dolofani tremurau ca piftia.

— Şi ea l-a lăsat?! exclamă bătrâna doamnă.

Un rânjet se furişă pe fața dolofanului când spuse:

— Am văzut-o cum l-a pupat şi ea.

Dacă, din ascunzătoarea sa, dl. Jingle ar fi putut să vadă expresia pe care o căpătase chipul bătrânei doamne la auzul acestei veşti, poate că un hohot năprasnic de râs i-ar fi trădat prezența lângă umbrar. El asculta cu luare aminte. Îi ajungeau la ureche frânturi de fraze furioase: „Fără îngăduința mea!" – „La vârsta ei!" – „Nefericită bătrână ce sunt!" – „Putea să aştepte până muream!" şi aşa mai departe; pe urmă, auzi pietrişul scrâşnind sub tălpile grăsunului care se depărta lăsând-o pe bătrâna doamnă singură.

A fost o potrivire deosebită poate, dar fapt e că, la cinci minute după ce sosise aseară la conac, dl. Jingle îşi propusese să asedieze fără întârziere inima bătrânei domnişoare. El avea un spirit de observație destul de ascuțit, ca să bage de seamă că gesturile lui degajate nu displăceau deloc frumosului obiect al atacurilor sale şi avea mai mult decât bănuiala că ea poseda bunul cel mai necesar, adică o mică independență materială. Necesitatea categorică de a-l sili pe rival să-şi ia într-un fel sau altul tălpăşița, îl fulgeră subit, astfel că se hotărî fără întârziere la anume măsuri în această privință.

Fielding ne spune că bărbatul e foc, femeia câlți, şi că prințul întunericului îl aprinde. Dl. Jingle ştia că tinerii sunt pentru mătuşile domnişoare asemenea fitilului pentru praful de puşcă; şi îşi propusese să încerce de îndată efectul unei explozii.

Năpădit de gânduri în legătură cu această importantă hotărâre, se strecură din tainița sa şi, ocrotit de tufişurile amintite, se apropie de casă. Norocul părea dispus să-i înlesnească planurile. Dl. Tupman şi ceilalți domni părăseau grădina printr-o poartă lăturalnică, în clipa când el se-apropie; ştia că tinerele domnişoare ieşiseră împreună, curând după dejun. Terenul era liber.

Uşa salonului era întredeschisă. Furişă o privire înăuntru. Domnişoara mătuşică împletea. El tuşi; ea ridică ochii şi zâmbi. În felul de a fi al d-lui Jingle şovăiala n-avea ce căuta. Duse tainic degetul la buze, păşi în încăpere şi închise uşa.

— Miss Wardle, spuse dl. Jingle cu o seriozitate prefăcută, iertați-mi amestecul; cunoştință scurtă; nu e timp de ceremonie; totul descoperit.

— Domnule! zise domnişoara mătuşică întrucâtva uimită de neaşteptata apariție şi întrucâtva îndoindu-se că dl. Jingle era în toate minții.

— Tăcere! spuse dl. Jingle cu un şoptit teatral. Băiatul rotofei – mutra ca o găluşcă – ochi rotunzi – ticălos!

Clătină din cap cu înțeles, în timp ce domnişoara mătuşică tremura de nelinişte.

— Îmi închipui că vă gândiți la Joseph, domnule, spuse domnişoara făcând sforțarea de a părea calmă.

— Da, doamnă – afurisit Joe ăsta – câine trădător, Joe! — a spus bătrânei doamne – bătrâna doamnă furioasă – înverşunată – turbează – umbrar – Tupman – sărutări şi îmbrățişări – multe – oh, doamnă, oh!

— Domnule Jingle, strigă domnişoara mătuşică, dacă ați venit aci, domnule, să mă insultați…

— Câtuşi de puţin – nicidecum, spuse netulburatul domn Jingle – auzit întâmplător istoria – venit să vă apăr de pericol – ofer serviciile mele – preîntâmpin tărăboiul. Nu-i nimic – socotiţi asta o insultă – părăsesc camera…

Şi se răsuci pe călcâie ca pentru a înfăptui ameninţarea.

— Ce mă fac?! exclamă biata fată izbucnind în lacrimi. Fratele meu va fi furios!

— Fireşte că va fi, spuse dl. Jingle făcând o pauză, scandalizat.

— O, domnule Jingle, ce să-i spun?! exclamă domnişoara mătuşică după alt potop de lacrimi disperate.

— Spuneţi că a visat, replică dl. Jingle rece.

O rază de mângâiere lumină mintea mătuşichii auzindu-i sugestia. Dl. Jingle o observă şi merse mai departe, folosind prilejul:

— Eh! Eh! nimic mai uşor – un mişel – femeie drăguţă – băiatul rotofei biciuit – dumneavoastră veţi fi crezută – afacerea terminată – totul în ordine.

Fie că probabilitatea de a scăpa de urmările buclucaşei descoperiri încânta sentimentele mătuşichii, fie că auzindu-se numită „femeie drăguţă” îşi simţea îndulcită amărăciunea supărării, ea roşi uşor şi îndreptă spre dl. Jingle privirea-i recunoscătoare.

Fătarnicul domn oftă adânc, îşi aţinti câteva minute ochii asupra chipului mătuşichii, o privi melodramatic, şi numaidecât îi întoarse în altă parte.

— Păreţi nefericit, domnule Jingle, rosti domnişoara cu glas tânguitor. Îmi daţi voie să-mi exprim recunoştinţa pentru binevoitoarea dumneavoastră intervenţie întrebându-vă care e cauza supărărilor ce aveţi spre a căuta, dacă e cu putinţă, să le alin?

— Oh! exclamă dl. Jingle tresărind din nou. Să le alinaţi – să alinaţi nefericirea mea, în timp ce iubirea dumneavoastră e acordată unui om nepăsător, ingrat –

care chiar acum se gândeşte la un plan de a captiva nepoata ființei care... Dar nu: îmi e prieten; şi nu vreau să-i dezvălui viciile. Domnişoară Wardle! Adio!

După acest discurs, cel mai închegat din câte rostise vreodată, dl. Jingle îşi apăsă pe ochi rămăşița de batistă despre care am mai vorbit şi se îndreptă spre uşă.

— Staţi, domnule Jingle, spuse cu tărie domnişoara mătuşică. Aţi făcut aluzie la dl. Tupman. Explicaţi-vă!

— Niciodată! exclamă Jingle cu aer profesional (adică teatral). Niciodată!

Şi, ca să arate că nu voia să fie întrebat mai mult, trase un scaun chiar lângă acela al mătuşichii şi se aşeză.

— Domnule Jingle, spuse mătuşica, vă rog fierbinte, vă implor, dacă există vreun mister groaznic în legătură cu dl. Tupman, destăinuiţi-l.

— Aş putea, glăsui dl. Jingle aţintindu-şi ochii pe chipul mătuşichii, aş putea să văd – fermecătoare ființă – jertfită pe altar – nemiloasă zgârcenie! Păru că mai luptă câteva secunde cu tot felul de emoţii care nu se împăcau între ele, şi apoi spuse cu voce înceată şi profundă: Tupman vrea numai banii dumneavoastră.

— Mizerabilul! exclamă ea cu o indignare energică. (Bănuielile d-lui Jingle erau întemeiate. Ea *avea* bani.)

— Mai mult decât atât, spuse Jingle, iubeşte pe alta.

— Pe alta? strigă fata. Pe cine?

— Fetişcană – ochi negri – nepoata Emily.

Urmă o pauză.

Dacă exista în lumea largă o ființă împotriva căreia domnişoara mătuşică ar fi putut să simtă o gelozie ucigătoare, adânc înrădăcinată, aceasta era tocmai nepoata sa Emily. Sângele îi năpădi faţa şi gâtul; zvâcni din cap în tăcere, cu aer de nespus dispreţ. În cele din urmă, muşcându-şi buzele subţiri şi avântându-şi pieptul, zise:

— Nu se poate. Nu vreau să cred.

— Pândiţi-l, spuse Jingle.

— Am s-o fac! rosti mătuşica.
— Urmăriți-i privirile.
— Am s-o fac!
— Şuşotirile lui.
— Am s-o fac!
— Se va aşeza la masă lângă ea.
— Să se aşeze!
— Îi va face ochi dulci.
— Să-i facă!
— Îi va da toată atenția.
— Să-i dea!
— Şi nu se va uita la dumneavoastră.
— Să nu se uite *la mine*? strigă domnişoara mătuşică, el să nu se uite *la mine?* Va fi în stare să facă asta?

Şi tremura de furie şi deznădejde.

— Vreți să vă convingeți singură? întrebă Jingle.
— Vreau.
— Veți da dovadă de caracter?
— Voi da!
— Nu-l veți mai lua apoi?
— Niciodată!
— Veți alege pe altul?
— Da.
— Aşa să faceți!

Dl. Jingle căzu în genunchi şi rămase astfel cinci minute; când se ridică, era iubitul acceptat al mătuşichii cu condiția ca infidelitatea d-lui Tupman să fie dovedită.

Sarcina de a produce dovezi căzu asupra d-lui Alfred Jingle şi el le învederă chiar în aceeaşi zi, la cină. Domnişoara mătuşică abia putea să-şi creadă ochilor.

Dl. Tracy Tupman luase loc lângă Emily, aruncându-i ocheade, şoptind, zâmbind, în rivalitate cu dl. Snodgrass. Niciun cuvânt, nicio privire, niciun semn nu dărui aceleia care, cu o seară înainte, fusese mândria inimii lui.

„Afurisitul de Joe, gândi bătrânul domn Wardle. Auzise din gura mamei lui povestea. Afurisit băiat! Nici

vorbă că dormea. Totul e o simplă închipuire."

„Trădătorul! gândi domnişoara mătuşică. Scumpul domn Jingle nu m-a înşelat. Oh, cum îl urăsc, mizerabilul!"

Conversația următoare poate sluji cititorilor noştri ca explicație a acestei schimbări, aparent inexplicabilă, în purtarea d-lui Tracy Tupman.

Era seara; scena se petrecea în grădină. Două persoane mergeau pe-o alee lăturalnică; una, cam scundă şi grasă, cealaltă cam înaltă şi pirpirie. Erau dl. Tupman şi dl. Jingle. Persoana grasă începu dialogul.

— Cum am procedat? întrebă.

— Splendid! Straşnic! Nici n-ați fi putut juca mai bine. Trebuie să repetați mâine, în fiecare seară, până la noi ordine.

— Rachel mai doreşte?

— Fireşte – nu-i e pe plac – dar trebuie făcut – spulberate bănuielile – speriată de fratele ei – spune că nu-i poate ajuta nimic – doar câteva zile încă; bătrânii amăgiți – ea va încununa fericirea dumneavoastră.

— Nu aveți să-mi comunicați nimic din partea ei?

— Iubire – cea mai mare iubire cele mai frumoase salutări – afecțiune nezdruncinată. Pot să-i spun ceva din partea dumneavoastră?

— Dragul meu prieten, răspunse încrezător dl. Tupman strângând călduros mâna „prietenului" său, spuneți-i ce greu îmi este să mă prefac, spuneți-i tot ce se poate spune plăcut; dar mai adăugați că-mi dau seama foarte bine de necesitatea sugestiei pe care mi-a făcut-o prin dumneavoastră, azi dimineață. Spuneți-i că aplaud înțelepciunea ei şi că-i admir discreția.

— Îi voi spune. Mai aveți ceva?

— Nimic; adăugați doar că tânjesc arzător cu gândul la vremea când o voi putea numi a mea, când orice prefăcătorie va deveni de prisos.

— Desigur, desigur. Mai e ceva?

— O, prietene! spuse bietul domn Tupman apucând

din nou mâna tovarăşului său, primiți mulțumirile mele cele mai calde pentru bunătatea dumneavoastră dezinteresată şi iertați-mă dacă, măcar în gând, v-am făcut cândva nedreptatea de a presupune că ați putea să-mi stați în cale. Dragă prietene, am să vă pot răsplăti vreodată?

— Nu vorbiți despre asta, replică dl. Jingle. Se întrerupse brusc, ca şi cum şi-ar fi amintit deodată de ceva, şi spuse: Ascultați – nu vă prisosesc cumva zece lire sterline? – chestiune foarte specială – vi le înapoiez peste trei zile.

— Cred că vă pot servi, răspunse dl. Tupman, plin de însuflețire. Peste trei zile, ziceți?

— Numai trei zile – totul aranjat atunci – nu mai sunt dificultăți.

Dl. Tupman numără monedele în palma tovarăşului său care le strecură în buzunar, piesă cu piesă, în timp ce se îndreptau spre casă.

— Fiți cu băgare de seamă, spuse dl. Jingle; nicio privire.

— Nici măcar o ochire, rosti dl. Tupman.

— Nici măcar o silabă.

— Nicio şoaptă.

— Toate atențiile pentru nepoată – mai degrabă: brutal decât altfel față de mătuşă – singurul mijloc de a-i înşela pe bătrâni.

— O să am grijă, spuse cu glas tare dl. Tupman.

„Şi eu o să am grijă", îşi spuse dl. Jingle în gând; şi intrară în casă.

Scena de după amiază se repetă în seara aceea, şi la rând în cele trei după amiezi şi seri care urmară. În a patra zi gazda era foarte bine dispusă, convingându-se că insinuările împotriva d-lui Tupman nu aveau niciun temei. La fel era şi dl. Tupman, căci dl. Jingle îi spusese că afacerea se va hotărî în curând. La fel era şi dl. Pickwick, căci rareori el era altfel. Nu tot astfel era dl. Snodgrass, care devenise gelos pe dl. Tupman. Foarte

bine dispusă era bătrâna doamnă care câştigase la whist. La fel erau dl. Jingle şi miss Wardle pentru motive destul de importante în istoria aceasta plină de peripeții ce vor fi povestite în alt capitol.

CAPITOLUL IX

O descoperire şi-o urmărire.

Cina era servită, scaunele fuseseră trase în jurul mesei, sticlele, cănile şi paharele se aflau puse în bună rânduială pe bufet, şi totul vestea apropierea celui mai plăcut moment din ultimele douăzeci şi patru de ceasuri.

— Unde e Rachel? întrebă dl. Wardle.

— Da; şi Jingle? adăugă dl. Pickwick.

— Vai de mine, spuse amfitrionul; mă mir că nu i-am observat lipsa până acum. Cred că de cel puțin două ceasuri nu i-am auzit glasul. Sună, Emily, draga mea!

La chemarea clopoțelului se arătă grăsunul.

— Unde e domnişoara Rachel?

Grăsunul nu putea să răspundă.

— Dar domnul Jingle?

Nu ştia.

Toată lumea părea mirată. Era târziu, unsprezece trecute. Dl. Tupman râdea pe înfundate. Ei hoinăreau cine ştie pe unde, vorbind despre *el.* Haha, straşnică idee; plină de haz.

— Nu-i nimic, spuse dl. Wardle după o scurtă pauză; cred că au să vină îndată; eu nu aştept niciodată pe cineva cu masa.

— Minunată, admirabilă regulă, aprobă dl. Pickwick.

— Vă rog să luați loc, urmă amfitrionul.

— Desigur, spuse dl. Pickwick.

Şi se aşezară.

Era pe masă o pulpă uriaşă de carne rece; şi dl. Pickwick căpătă din ea o porţie respectabilă. Dusese furculiţa la gură şi tocmai se pregătea să înfulece o bucată, când deodată se stârni în bucătărie hărmălaie de glasuri. Se opri, şi lăsă furculiţa jos. Dl. Wardle se opri şi el şi, pe nesimţite, dădu drumul cuţitului cu care împărţea, lăsându-l înfipt în pulpa uriaşă. Se uită la dl. Pickwick. Dl. Pickwick se uită la el.

Răsunau paşi grei pe coridor; uşa salonului se deschise, împinsă cu putere; şi omul care curăţase cizmele d-lui Pickwick în ziua sosirii la conac, se năpusti în cameră, urmat de grăsun şi de toţi servitorii.

— Ce dracu' înseamnă asta?! exclamă gazda.

— Emma, nu cumva a luat foc soba de la bucătărie? întrebă bătrâna doamnă.

— Dumnezeule, mam'mare, nu! ţipară cele două domnişoare.

— Ce s-a întâmplat? răcni stăpânul casei.

Omul răsuflă din adâncul pieptului şi abia izbuti să rostească:

— Au plecat, dom'le! Au şters putina, dom'le! (În momentul acesta critic se băgă de seamă că dl. Tupman pusese jos furculiţa şi cuţitul şi că devenise foarte palid.)

— Cine a plecat? întrebă furios dl. Wardle.

— Domnu' Jingle şi domnişoara Rachel, într-o caleaşcă de la *Leul Albastru* din Muggleton! Eram de faţă; da n-am putut să-i opresc; de-aia am alergat încoace, să vă spui…

— Şi eu care i-am plătit cheltuielile! exclamă dl. Tupman, sărind în sus ca ieşit din minţi. M-a tras pe sfoară cu zece lire! Opriţi-l! Puneţi mâna pe el! M-a pungăşit! Nu-ndur aşa ceva! Vreau dreptate, Pickwick! Nu admit!

Nefericitul personaj se învârtea prin cameră, în prada furiei, scoţând tot felul de exclamaţii lipsite de înţeles.

— Dumnezeule! strigă dl. Pickwick privind cu uimire şi temere gesturile neobişnuite ale prietenului său. A

înnebunit! Ce facem?

— Facem ce trebuie să facem! spuse vigurosul şi bătrânul amfitrion, care reţinuse numai cuvintele din urmă. Puneţi calul la brişcă! Iau de la *Leul Albastru* o caleaşcă şi pornesc repede în urmărirea lor. Unde e – exclamă după ce servitorul ieşise în fugă să îndeplinească porunca – unde-i ticălosul de Joe?

— Aici, da' nu sunt ticălos! răspunse o voce.

Era vocea grăsunului.

— Lasă-l pe seama mea, Pickwick! strigă Wardle repezindu-se spre nenorocit. L-a plătit mişelul de Jingle ca să mă pună pe o cale greşită, îndrugându-mi verzi şi uscate despre sora mea şi prietenul dumneavoastră Tupman! (D. Tupman se prăbuşi în clipa aceea pe scaun.) Lasă-l pe seama mea!

— Nu-l lăsaţi! ţipară femeile; şi mai tare decât ţipetele lor se auzeau văicărelile grăsunului.

— Daţi-mi drumul! răcni bătrânul. Domnule Winkle, ia mâinile! Domnule Pickwick! Lasă-mă să plec, domnule.

Un spectacol frumos oferea ochilor, în clipa aceea de frământare şi învălmăşeală, expresia feţei d-lui Pickwick, calmă şi filosofică, deşi îmbujorată uşor de sforţarea pe care o făcea ţinându-şi braţele înlănţuite pe după talia rotofeiului amfitrion şi strângându-l vârtos pentru a-i domoli pornirile năvalnice, în vreme ce grăsunul era zgâriat, târât şi îmbrâncit afara de femei. Dl. Pickwick abia slăbise strânsoarea, când servitorul intră vestind că brişca era gata.

— Nu-l lăsaţi să plece singur, începură să miorlăie femeile. Face moarte de om!

— Merg eu cu el, spuse dl. Pickwick.

— Eşti un om cumsecade, Pickwick! rosti amfitrionul, apucându-l de mână. Emma, dă un şal domnului Pickwick, să-şi înfăşoare gâtul; grăbeşte-te. Fetelor, aveţi grijă de mama mare; e aproape leşinată. Hai, sunteţi gata?

— Da, răspunse dl. Pickwick cu bărbia şi gura înfăşurate grabnic într-un şal mare, cu pălăria pe cap şi cu pardesiul larg, zvârlit pe braţ.

Săriră în brişcă.

— La drum, Tom! porunci amfitrionul, şi trăsura o luă din loc pe ulițele înguste, poticnindu-se prin hârtoape şi izbindu-se de gardurile vii, gata-gata în fiecare clipă să se facă fărâme.

— Cu cât ne-au luat-o înainte? strigă dl. Wardle când traseră la uşa *Leului Albastru,* în jurul căruia, deşi ora era târzie, se adunase un pâlc de oameni.

— Să tot fie vreo trei sferturi de ceas, i se răspunse.

— Repede, o caleaşcă şi patru cai! Haide, scoateți caii din grajd! Pe urmă, o să băgați brişcă în şopron!

— Haide, băieți, strigă hangiul, scoateți caleaşca şi patru cai; zor-zor!

Argații şi rândaşii alergau pe-ntrecute. Oamenii fugeau de colo până colo la lumina felinarelor pâlpâitoare; copitele cailor bocăneau pe caldarâmul desfundat al curții; caleaşca scoasă din şopron hurui; era pretutindeni zarvă şi forfoteală.

— Haide odată! strigă Wardle. Nu mai vine caleaşca?

— Este în curte, domnule, îi răspunse argatul.

Caleaşca ieşi, caii fură înhămați, surugiii încălecară, călătorii urcară.

— Să-mi străbateți cele şapte mile până la prima haltă în mai puțin de o jumătate de ceas! răcni Wardle. Dați-i drumul!

Surugiii puseră în funcțiune biciul şi pintenii; chelnerii începură să strige şi argații să chiuie; caleaşca porni în goană mânioasă.

„Hazlie situație! gândi dl. Pickwick când avu un răgaz de-o clipă să mediteze. Hazlie situație pentru preşedintele perpetuu al Clubului Pickwick! O caleaşcă şubredă, nişte cai amărâți, cincisprezece mile pe ceas – toate astea în miez de noapte.”

Pe parcursul primelor trei sau patru mile, nu

scoaseră o vorbă; erau prea adânciți în gândurile lor pentru a-şi mai spune ceva. Dar, după o bucată bună de drum, când caii începuseră să gonească în lege, iuțeala cursei îi stârni mult prea mult d-lui Pickwick bună dispoziția ca să mai rămână cu gura amuțită.

— Suntem siguri că-i prindem, spuse; ce zici?

— Nădăjduiesc, răspunse tovarăşul său.

— Frumoasă noapte! urmă dl. Pickwick privind luna strălucitoare.

— Asta e rău, bombăni Wardle; lor, lumina le-a ajutat să ajungă departe, în timp ce nouă o să ne lipsească; să vezi că peste un ceas luna are s-apună.

— Va fi cam neplăcut să mergem prin bezna cu iuțeala de-acum, nu-i aşa? întrebă dl. Pickwick.

— Fireşte, răspunse sec prietenul său.

Gândind la neajunsurile şi primejdiile expediției în care se băgase cu atâta nesăbuință, dl. Pickwick simți că voioşia de adineaori începea să-l părăsească. Îl dezmetici răcnetul surugiului de pe calul înaintaş.

— Hi-hi! Hi-hi-hii! chiui surugiul din față.

— Hi-hi! Hi-hi! chiui următorul.

— Hi-hi! Hi-hi! chiui cu multă veselie şi bătrânul Wardle scoțându-şi din trăsură capul şi jumătatea corpului.

— Hi-hi! Hi-hi-hii! răcni dl. Pickwick, măcar că nu avea habar de tâlcul strigărilor.

În toiul chiuiturilor pe care le scoteau tuspatru, trăsura se opri.

— Ce s-a întâmplat? întrebă dl. Pickwick.

— E o barieră, răspunse bătrânul Wardle. Aici o să aflăm ceva despre fugari.

După cinci minute de strigăte şi bătăi neîntrerupte în uşă, ieşi din casa vămii un bătrânel în cămaşă şi nădragi; deschise bariera.{17}

— E mult de când a trecut o caleaşcă pe-aici? întrebă dl. Wardle.

— O caleaşcă?

— Ei, da!

— Păi, ştiu eu? Nici prea mult, nici prea puțin. Aşa şi-aşa.

— N-a trecut o caleaşcă?

— Ba da, o caleaşcă a trecut.

— Cât e de-atunci, prietene? se amestecă dl. Pickwick. Un ceas?

— Da, se prea poate… aşa cred… răspunse omul.

— Două ceasuri? întrebă surugiul rotaş.

— Păi, nu m-aş mira să fi fost şi două, răspunse bătrânul, cu îndoială.

— Dați-i drumul înainte, băieți! strigă d, Wardle, scos din sărite; nu mai pierdeți vremea cu idiotul ăsta bătrân.

— Idiot! exclamă bătrânul, rânjind în mijlocul drumului cu bariera pe jumătate închisă şi uitându-se după trăsura care se făcea tot mai mică pe măsură ce se depărta. Idiot! Parcă tu eşti mai breaz; pierduşi zece minute aici, da' pleci tot aşa de deştept cum ai venit. Dacă fiecare om de pe şosea capătă o liră şi o merită măcar pe jumătate, apoi, bondocule bătrân şi gras, nici la Sfântu-Aşteaptă n-ai să pui mâna pe caleaşca aia.

Rânjind iarăşi îndelung, bătrânelul închise bariera, intră în casă şi zăvorî uşa în urma lui.

În răstimp caleaşca gonea fără încetinire. Aşa cum prezisese Wardle, luna apunea repede; pâlcuri de nori negri şi grei care acopereau de la o vreme cerul, atârnau acum întunecați deasupra capului; stropi mari de ploaie împroşcau din când în când geamurile trăsurii, vestind călătorilor o noapte furtunoasă. Vântul care îi izbea drept în față răbufnea în vârtejuri furioase pe şoseaua îngustă şi urla trist printre copacii care o străjuiau. Dl. Pickwick îşi strânse pardesiul în jurul trupului, se ghemui cât mai bine în ungherul trăsurii şi căzu într-un somn adânc din care nu-l mai smulse decât oprirea vehiculului, clopoțelul unui rândaş şi un strigăt puternic: „Repede, caii!"

Dar aci se produse altă întârziere. În chip ciudat, surugiii dormeau atât de adânc, încât trebuiră cam cinci minute de fiecare pentru a fi treziți. Grăjdarul lăsase, nu ştia unde, cheia grajdului şi, chiar după ce o găsi, doi servitori somnoroşi aşezară atât de anapoda hamurile pe cai, încât operația trebuia să fie luată de la început. Dacă dl. Pickwick ar fi fost singur, aceste numeroase piedici ar fi zădărnicit cu totul urmărirea. Dar bătrânul Wardle nu se descuraja uşor. El dădu dovadă de atâta sârguință, înghiontindu-l pe unul, îmbrâncindu-l pe altul, strângând o cataramă ici şi prinzând un lanț colo, că trăsura fu gata mult mai repede decât, în mod firesc, ar fi fost de aşteptat, având în vedere toate acele greutăți.

Călătoria reîncepu, bineînțeles cu perspective deloc surâzătoare. Etapa a doua era de cincisprezece mile, noaptea întunecoasă, vântul aprig şi ploaia – cu găleata. Peste putință să ai spor la drum luptând cu atâtea piedici; trecuse ora unu; şi le trebuiră aproape două ceasuri ca să ajungă la halta următoare. Dar aici li se înfățişă ochilor ceva care le aprinse din nou nădejdile şi le învioră cugetul abătut.

— Când a sosit trăsura asta? strigă bătrânul Wardle sărind din caleaşcă şi arătând o altă trăsură care se afla în curte, plină de noroi încă proaspăt.

— Nu e niciun sfert de ceas de atunci, domnule, răspunse rândaşul pe care-l întrebase.

— O doamnă şi un domn? întrebă Wardle, cu respirația tăiată de nerăbdare.

— Da, domnule.

— Un bărbat înalt, subțire, cu picioarele lungi, îmbrăcat în frac?

— Da, domnule.

— O doamnă în vârstă, fața slabă, numai piele şi oase, nu-i aşa?

— Da, domnule.

— Dumnezeule! Pickwick, ei sunt! exclamă bătrânul.

— Ar fi ajuns mai devreme aici, spuse rândaşul, dar li s-a rupt un şleau.

— Ei sunt, repetă Wardle. Pe Jupiter, că-s ei! O caleaşcă şi patru cai, îndată! Îi vom prinde până să ajungă la halta următoare! Flăcăi, o liră de fiecare, daţi-i zor, haide, mişcaţi-vă, fiţi băieţi cumsecade!

Bătrânul alerga în sus şi în jos prin curte, îndemnând, făgăduind, învârtindu-se de colo până colo cu o însufleţire care şi pe dl. Pickwick îl molipsi; sub înrâurirea d-lui Wardle, el se încurcă printre hamuri, se vârî în chipul cel mai surprinzător printre picioarele cailor şi roţile trăsurilor, încredinţat fiind cu tărie că astfel grăbea într-adevăr pregătirile de continuare a călătoriei.

— Urcă, urcă! strigă bătrânul Wardle, căţărându-se în caleaşcă, ridicând scara şi trântind uşa după el. Hai, grăbeşte-te, dă-i drumul!

Până să se lămurească despre ce era vorba, o smucitură a bătrânului şi un brânci al rândaşului îl siliră pe dl. Pickwick să intre pe uşa din partea cealaltă, şi porniră din nou la drum.

— Aha, acum zic şi eu că ne mişcăm, spuse cu plăcere bătrânul.

Şi, într-adevăr, se mişcau, după cum îi dovedeau îndeajuns d-lui Pickwick ciocnirile repetate, când de lemnăria tare a trăsurii, când de trupul tovarăşului său.

— Ţine-te bine, îl sfătui robustul domn Wardle, când dl. Pickwick îşi înfundă capul în jiletca-i imensă.

— În viaţa mea n-am fost aşa de zdruncinat, mărturisi dl. Pickwick.

— Nu-i nimic, îi răspunse prietenul. Va trece în curând. Ţine-te! Ţine-te bine!

Dl. Pickwick se propti cât putu mai zdravăn în ungherul său; şi caleaşca îşi mări goana.

Străbătură în felul acesta vreo trei mile, când dl. Wardle care, de vreo două-trei minute, privea în afară, îşi trase deodată înăuntru capul stropit de glod şi

exclamă, gâfâind de încordare:

— Iată-i!

Dl. Pickwick se repezi cu capul afară pe cealaltă fereastră. Da, la o mică depărtare în fața lor gonea o trăsură cu patru cai în galop.

— Haide, haide! strigă din răsputeri bătrânul. Două lire de fiecare, băieți – nu-i lăsați să ne scape din mână. Dați-i înainte. Dați-i înainte! Caii trăsurii din față își întețiră galopul; caii d-lui Wardle se năpustiră furioşi după ei.

— Îi văd capul! strigă mâniosul bătrân. Să mă bată Dumnezeu dacă nu-i văd capul.

— Şi eu! întări dl. Pickwick. El e!

Dl. Pickwick nu se înşela. Se desluşea limpede la fereastra trăsurii figura d-lui Jingle, mânjită de noroiul pe care-l împroşcau roțile; se desluşea de asemenea şi mişcarea brațului pe care dl. Jingle îl agita cu violență spre surugii, îndemnându-i desigur să sporească sforțările.

Încordarea era la culme. Câmpia, copacii, tufişurile păreau că fug pe lângă ei cu o viteză amețitoare, atât de cumplită era goana în care se avântaseră. Ajunseseră lângă trăsura de dinaintea lor. În ciuda huruitului făcut de roți, se putea auzi lămurit glasul d-lui Jingle care-şi îndemna surugiii. Bătrânul domn Wardle spumega de furie şi enervare, răcnind duzini de ocări: „Ticălos”, „Mârşav”, strângând pumnul şi scuturându-l în chip foarte expresiv spre obiectul indignării sale. Dl. Jingle nu răspundea insultelor şi amenințărilor decât printr-un zâmbet ironic, disprețuitor; scoase apoi un strigăt triumfător când caii săi, ascultând de îmboldirea sporită a biciului şi-a pintenului, întețiră galopul, depărtându-se de urmăritori.

Dl. Pickwick tocmai îşi trăsese capul înăuntru, iar dl. Wardle, istovit să tot strige, făcuse la fel, când o zguduitură cumplită îi zvârli pe amândoi în față. Se auzi o bufnitură, o trosnitură năprasnică, o roată se rostogoli

cât colo – şi caleaşca veni peste cap.

După câteva secunde de învălmăşeală şi zăpăceală, în care vreme nu se putea lămuri decât nechezatul cailor şi zăngănitul geamurilor sparte, dl. Pickwick se simți smuls cu violență dintre sfărâmăturile trăsurii, îndată ce se ridică pe picioare şi-şi scoase capul din pulpanele redingotei care îl împiedicau să se folosească de ochelari, îşi dădu seama de dezastrul situației.

Bătrânul domn Wardle se afla alături, fără pălărie şi cu hainele rupte; resturile trăsurii zăceau la picioarele lor. Mânjiți de glod şi necăjiți de neplăcerile călătoriei, surugiii izbutiseră să taie şleaurile, iar acum țineau caii de căpestre. Cam la o sută de paşi în față era trăsura cealaltă care se oprise auzind trosnetul. Surugiii ei, cu chipurile strâmbate într-un rânjet batjocoritor, priveau din şa spre adversarii lor; de la fereastra trăsurii, dl. Jingle contempla prăpădul, cu o mulțumire vădită. Se iveau zorile, astfel că în lumina de plumb a dimineții scena se vedea limpede.

— Hei, e vătămat careva? strigă neruşinatul Jingle. De! Domni în vârstă; nu prea uşurei; treabă periculoasă; foarte periculoasă…

— Ticălosule! urlă dl. Wardle.

— Haha! hohoti Jingle drept răspuns.

Adăugă c-o clipire şireată, arătând c-o mişcare bruscă a degetului mare înăuntrul trăsurii:

— Vă asigur că se simte foarte bine; vă trimite complimente; vă roagă să nu-i duceți grija. Salutări lui Tuppy. Nu vreți să vă urcați la spatele nostru? Mânați, băieți!

Surugiii îşi reluară locurile şi caleaşca porni mai departe, huruind. În bătaie de joc, dl. Jingle flutură din uşă o batistă albă.

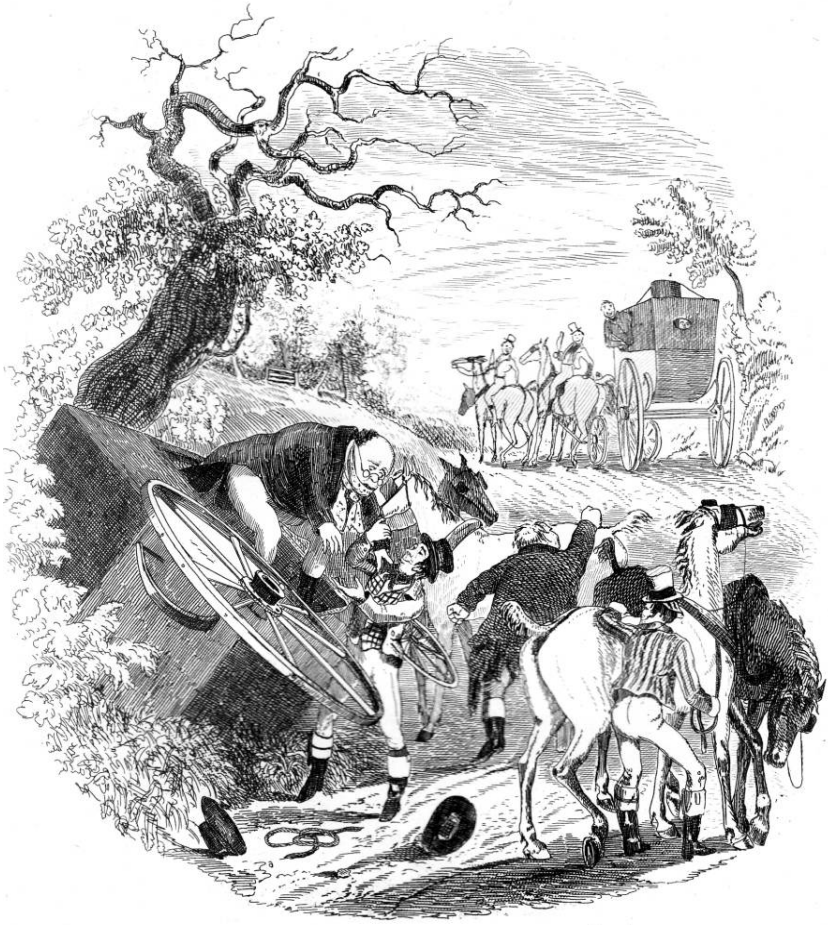

10. „Accidentul” – Phiz, iulie 1836

Nimic din toată întâmplarea aceasta, nici măcar răsturnarea trăsurii, nu tulburase firea liniştită a d-lui Pickwick. Dar josnicia celui care, după ce fusese în stare să împrumute bani de la credinciosul său discipol, îi scurtase numele în „Tuppy", îl scoase din sărite. Răsuflă greu şi se înroşi până peste ochelari, când spuse tărăgănat, semeț:

— Dacă-l voi întâlni vreodată pe acest om, am să…

— Da, da, îl întrerupse dl. Wardle, toate astea sunt foarte bune, dar, în vreme ce noi stăm aci de vorbă, ei vor căpăta la Londra dispensa şi se vor căsători.

Dl. Pickwick tăcu, zăvorându-şi dorința de răzbunare în tainițele inimii.

— Cât e de aici până la prima haltă? întrebă dl. Wardle pe un surugiu.

— Şase mile; nu-i aşa, Tom?

— Ceva mai mult.

— Ceva mai mult de şase mile, domnule.

— N-avem încotro; trebuie s-o luăm pe jos, Pickwick.

— Altceva nu avem de făcut, răspunse dl. Pickwick, omul cu adevărat mare.

Trimiseră înainte un surugiu călare, să facă rost de o nouă trăsură cu cai şi, lăsându-l pe celălalt să păzească trăsura sfărâmată, dl. Pickwick şi dl. Wardle porniră vitejeşte la drum, după ce-şi legară şalurile la gât şi-şi înfundară pălăriile pe cap, pentru a scăpa, pe cât cu putință, de potopul ploii care, după o scurtă oprire, începuse iarăşi să toarne cu găleata.

CAPITOLUL X

Care risipeşte orice îndoială (dacă a existat cumva) asupra dezinteresării d-lui Jingle.

Se găsesc în Londra mai multe hanuri vechi care erau cartierul general al diligenţelor cu faimă, pe vremea când acestea porneau la drum într-un chip mai impunător şi mai solemn decât astăzi; hanurile însă au decăzut ajungând nişte biete locuri unde trag şi sunt tocmite căruţele de ţară. Zadarnic ar căuta cititorul vreuna dintre locantele vechi, printre *Crucile de Aur* şi *Taurii* şi *Gurile,* care îşi ridică impunătoarele frontoane pe străzile înfrumuseţate ale Londrei. Dacă ar vrea să poposească la vreuna dintre ele ar trebui să-şi îndrepte paşii spre cartierele mai întunecoase ale oraşului; şi acolo, în cine ştie ce ungher retras, ar găsi câteva care se mai ţin pe picioare, cu îndărătnicie posacă, printre inovaţiile moderne ce le înconjoară.

Cu deosebire în Borough au mai rămas vreo şase hanuri vechi care şi-au păstrat neschimbate liniile exterioare, scăpând totodată de furia îmbunătăţirilor publice şi de abuzurile speculei particularilor. Sunt construcţii mari, ciudate, cu galerii şi coridoare, cu scări şi balustrade, destul de vaste şi de străvechi spre a furniza subiecte pentru sute de poveşti cu strigoi, dacă ne-am găsi cândva în situaţia jalnică de a trebui să născocim vreuna, şi dacă lumea ar dura atâta cât să epuizăm nenumăratele şi veridicele legende în legătură cu vechiul pod al Londrei şi cu învecinatul Surrey.

Dis de dimineață, după evenimentele povestite în capitolul trecut, un bărbat curăța de zor noroiul de pe o pereche de ghete în curtea unuia dintre hanurile cele mai faimoase, cu firma *La Cerbul Alb.* Purta o jiletcă grosolană, vărgată, cu mâneci negre de stambă şi cu nasturi albaştri de sticlă, pantaloni cenuşii de postav şi jambiere. O basma de un roşu aprins, înnodată ca vai de lume, îi înfăşură gâtul, iar pălăria veche, albă, îi era pleoştită pe-o ureche. Dinaintea lui se aflau două şiruri de cizme şi pantofi, un şir curățat, altul încă nu, şi ori de câte ori sporea şirul celor curățate, omul se oprea contemplând cu vădită mulțumire rezultatele muncii sale.

Curtea nu avea nimic din zarva şi forfota care sunt caracteristice hanurilor unde trag diligențele. Trei sau patru care de povară, cu mormane de mărfuri sub coviltirul încăpător care ajungea până aproape de ferestrele celui de al doilea cat al unei case obişnuite, erau rânduite, deoparte, sub un şopron enorm dintr-un capăt al curții; alt car, pare-se gata să pornească la drum în dimineața aceea, era tras afară în bătătură. Două rânduri de odăi de dormit, cu galerii şi parmaclâcuri vechi şi groase, înconjurau, de-o parte şi de alta, ograda nesfârşită; două şiruri de clopoței adăpostiți sub câte o apărătoare înclinată atârnau deasupra uşii care dădea în cârciumă şi în sala de mâncare. Două-trei cabriolete şi trăsurici se aflau trase sub nişte şoproane mici; tropăitul îndesat al unui cal de povară, sau zornăitul unui lanț la celălalt capăt al curții vesteau că într-acolo era grajdul. Dacă adăugăm că nişte flăcăi îmbrăcați în straie de cărăuşi dormeau pe baloturi şi pe saci de lână, dacă mai amintim şi alte lucruri pe care dormeau, răspândite pe grămezi de paie, vom fi descris, atât cât e nevoie, înfățişarea generală, în dimineața despre care e vorba, a curții hanului *La Cerbul Alb* de pe strada principală a Boroughului.

Clinchetul puternic al unui clopoțel fu urmat de ivirea

unei cameriste sprintene în galeria de sus a odăilor de dormit; după ce bătu la o uşă şi cineva dinlăuntru o rugă ceva, fata strigă, aplecându-se peste balustradă:

— Sam!

— Da, răspunse omul cu pălărie albă.

— Numărul 22 cere cizmele.

— Eh! Întreabă-l pe 22 dacă le vrea chiar acum, sau binevoieşte să mai aştepte, răspunse omul.

— Haide, Sam! Lasă prostiile! zise fata c-o voce alintată; domnul vrea cizmele îndată.

— Phii, ce fată drăguță! rosti văcsuitorul; nu zău, tocmai bună pentru o adunare muzicală. Ia te uită aici: unsprezece perechi de încălțări şi un pantof al numărului 6, ăla cu piciorul de lemn. Aste unsprezece perechi trebuie să fie gata la opt şi jumătate, şi pantoful la nouă. Cine-i numărul 22 ca să le-o ia înainte? Nu, nu! Fiecare la rând! cum zicea Jack Ketch{18} când punea şireangul de gâtul cuiva. Îmi pare rău că vă fac să aşteptați, domnule, dar vă voi servi şi pe dumneavoastră numaidecât.

Vorbind astfel, omul cu pălărie albă se apucă să instruiască de zor, cu şi mai multă râvnă, o cizmă cu carâmbul răsfrânt.

Se auzi din nou un sunet asurzitor de clopoțel, şi bătrâna hangioaică a *Cerbului Alb* se arătă zorită în galeria din partea cealaltă.

— Sam! strigă hangioaica. Unde-i leneşul, trântorul ăla? Hei, Sam? A, eşti aici? De ce nu răspunzi?

— N-ar fi politicos să răspund pân' ce dumneavoastră nu isprăviți, glăsui Sam, ursuz.

— Na, lustruieşte pantofii ăştia pentru numărul 17, numaidecât; şi du-i în salonul special numărul 5 de la întâiul.

Hangioaica aruncă în curte o pereche de pantofi de damă şi se depărtă grăbită.

— Numărul 5, bombăni Sam ridicând pantofii şi, scoțând o bucată de tibişir din buzunar, făcu un semn

pe talpă ca să-şi aducă aminte ai cui erau. Pantofi de damă şi salon special; de bună seamă că *asta* n-a venit cu căruța!

— A venit devreme, azi dimineață, strigă fata care rămăsese rezemată de balustradă; a venit într-o birjă c-un domn şi dumnealui îți cere încălțămintea pe care ai face mai bine să i-o dai.

— De ce n-ai spus aşa de la început?! exclamă cu indignare Sam, alegând din grămadă cizmele amintite. Credeam că e vreunul dintre muşteriii noştri de rând. Odaie specială! Şi e cu o cocoană! Dacă are cât de cât obraz, mă-nvârtesc de cel puțin un şiling pe zi, başca alte bacşişuri pentru alergătură.

Gândul ispititor îi dădu ghes d-lui Samuel să frece cu atâta sârguință cizmele şi pantofii, încât peste câteva minute încălțămintea lustruită ar fi putut să umple de gelozie sufletul simpaticului domn Warren (căci la *Cerbul Alb* se întrebuința vaxul d-lor Day şi Martin). O duse apoi la uşa cu numărul 5.

— Intră! rosti un glas de bărbat ca răspuns la ciocănitul lui Sam. Sam făcu o plecăciune foarte frumoasă când păşi înăuntru şi se văzu în fața unei doamne şi a unui domn care dejunau. După ce depuse ceremonios cizmele la dreapta şi la stânga picioarelor domnului şi pantofii la dreapta şi la stânga picioarelor doamnei, se retrase spre uşă.

— Băiete! îl chemă domnul.

— Da, domnule! răspunse Sam închizând uşa şi ținând mâna pe clanță.

— Ştii unde vine… cum îi zice… Doctor's Commons{19}?

— Da, domnule.

— Unde e?

— Pe la cimitirul Sfântul Paul, domnule. O arcadă joasă în stradă; o librărie într-un colț, un hotel în celălalt, şi doi portari în mijloc – agenți pentru dispense de căsătorie.

— Agenți pentru dispense de căsătorie? întrebă domnul.

— Da, agenți pentru dispense de căsătorie, repetă Sam. Doi inşi cu şorțuri albe; când intri, ei duc mâna la pălărie: „Dispensă, domnule, vreți o dispensă?” Indivizi ciudați ca şi stăpânii lor. Sunt împuterniciții Curții Criminale Superioare{20}. Treaba merge strună!

— Şi ce-ți dau la mână? întreabă gentlemanul.

— Vă dau gata, domnule! Şi asta n-ar fi mare lucru. Dar bagă în capul bătrânilor lucruri de care ei nici n-au visat vreodată. Tatăl meu, domnule, era vizitiu… Văduv, domnule, şi destul de gras ca să mai fie în stare de ceva; ce mai tura-vura, nemaipomenit de gras. Moare stăpâna lui şi-i lasă patru sute de lire. Se duce la Commons să-l vadă pe omul legii ca să-şi încaseze gologănetul. Se găteşte: cizme răsfrânte, buchet la cheotoare, pălărie cu boruri largi pe cap, fular verde; gentleman în toată puterea cuvântului! Trece pe sub arcadă, gândindu-se din vreme cum să-şi plaseze banii. Vine agentul, duce mâna la pălărie: „Dispensă, domnule, vreți dispensă?” „Ce-i aia?” zice tata. „Dispensă, domnule!” zise ăla. „Ce dispensă?” zice tata. „Dispensă de căsătorie”, zice agentul. „Ei, drăcia dracului, zice tata. Aşa ceva nu mi-a trecut prin minte.” „Eu cred că vă trebuie o femeie, domnule!” zice agentul. Tata se opreşte şi chibzuieşte un pic. „Nu! zice el. Să mă ia naiba! Sunt prea bătrân, şi unde mai pui că-s coşcogea matahală”, zice. „Ba deloc, domnule”, zice agentul. „Crezi că nu?” zice tata. „Sunt sigur că nu, zice el; am însurat lunea trecută pe un domn care era de două ori cât dumneavoastră.” „Adevărat?” zice tata. „Da, ce mai calea-valea! zice agentul; dumneavoastră sunteți un prunc pe lângă el. Pe aici, domnule, pe aici!” Şi iată-mi-l pe tata că intră după el, ca o maimuță îmblânzită după o flaşnetă, într-un birouaş dosnic unde şedea unul între nişte hârtii unsuroase şi nişte cutii de tablă, lăsând să se creadă că avea treabă. „Vă rog să luați loc, domnule, până să vă

fac certificatul", zice omul legii. „Mulțumesc, domnule", zice tata; şi se aşază şi se holbează cu ochii mari, cu gura căscată, la numele de pe cutii. „Cum vă numiți, domnule?" zice omul legii. „Tomy Weller", zice tata. „Parohia?" zice omul legii. *„Sălbăticuța",* zice tata; căci el se oprea la hanul acela când era cu trăsura şi habar n-avea de parohii. „Şi care e numele doamnei?" zice omul legii. Tata rămâne ca trăsnit. „Să mă ia dracu dacă ştiu!" zice el. „Nu ştiți?" zice omul legii. „Aşa cum nu ştiți nici dumneavoastră, zice tata; n-aş putea să-l pui mai târziu?" „Cu neputință", zice omul legii. „Foarte bine, zice tata, după ce chibzuieşte o clipă; puneți doamna Clarke." „Clarke şi mai cum?" zice omul legii, muind pana în cerneală. „Suzana Clarke, de la *Marchizul de Granby,* din Dorking, zice tata; cred că dacă o cer, mă ia. N-am vorbit cu ea o iotă; dar ştiu c-o să mă ia." Dispensa fu gata în doi timpi, şi nici vorbă că ea l-a luat; şi unde mai pui că îl ține şi astăzi, iar *eu* n-am văzut para chioară din cele patru sute de lire. Ghinion! Iertați-mă, domnule, adăugă Sam, dar când încep cu jelania asta, mă pornesc ca o roabă nouă cu osia unsă.

Zăbovi o clipă ca să vadă de nu cumva mai aveau nevoie de el, şi pe urmă ieşi.

— Nouă şi jumătate; tocmai bine; la drum! vorbi domnul despre care nu mai trebuie să spunem că era dl. Jingle.

— Cum adică tocmai bine? întrebă domnişoara mătuşică cu cochetărie în glas.

— Pentru dispensă, înger scump; să dăm de ştire la biserică. Mâine o să pot spune că eşti a mea, răspunse dl. Jingle strângând mâna mătuşii domnişoare.

— Dispensa! exclamă Rachel îmbujorându-se.

— Dispensa, repetă dl. Jingle.

În goana mare alerg după-o dispensă
În goana mare, la, la, mă-ntorc.

— Ce repede merg toate la tine! zise Rachel.

— Repede? Când o să fim uniți, nici n-ai să ştii cum au să treacă orele, zilele, săptămânile, lunile, anii... Au să zboare repede ca săgeata... ca locomotiva... cu o mie de cai putere...

— N-am putea... n-am putea să ne căsătorim chiar astăzi? întrebă Rachel.

— Cu neputință; trebuie să înştiințăm biserica; astăzi scoatem dispensa; ceremonia va avea loc mâine.

— Mi-e groază să nu ne dea de urmă fratele meu, spuse Rachel.

— Să ne dea de urmă? Prostii... Prea zguduit de căzătură... De altminteri, noi precauțiune extremă – lăsat caleaşca – mers mai departe – luat o birjă – venit la Borough – ultimul loc din lume unde ar putea să ne caute. Haha, straşnică idee – foarte bună.

— Nu sta mult, îl rugă domnişoara mătuşică, drăgăstoasă, când dl. Jingle îşi îndesă pe cap pălăria cu boruri înălțate.

— Mult departe de tine, ființă fermecătoare şi crudă?

Şi dl. Jingle alergă zglobiu spre mătuşica, depuse o sărutare castă pe buzele ei, apoi ieşi țopăind din odaie.

— Bărbățel drag! spuse domnişoara când uşa se închidea după el.

„Fată bătrână şi nebună", gândi dl. Jingle străbătând coridorul.

E dureros să cugetăm asupra fățărniciei speciei noastre; de aceea nu vom urma firul meditațiilor d-lui Jingle în drum spre Doctor's Commons. Ajunge, în vederea scopului nostru, să spunem că, scăpând de lațul cerberilor cu şorturi albe care păzesc intrarea locului vrăjit, ajunse teafăr în biroul vicarului general şi că, procurându-şi o epistolă pe pergament, foarte măgulitoare, din partea arhiepiscopului de Canterbury: „Credincioşilor săi Alfred Jingle şi Rachel Wardle, închinare", băgă în buzunar, cu grijă, documentul mistic, după care, triumfător, îşi îndreptă din nou paşii

spre Borough.

Era încă în drum spre *Cerbul Alb,* când doi domni rotofei şi unul slăbănog intrară în curte şi-şi rotiră privirile, căutând vreo persoană căreia să-i poată pune câteva întrebări. Chiar în clipa aceea dl. Samuel Weller era ocupat cu lustruirea unei perechi de cizme proaspăt văcsuite,. proprietatea particulară a unui fermier care, după osteneala târgului din Borough, îşi întărea puterile luând un dejun frugal în valoare de două-trei lire, alcătuit dintr-o porţie de carne rece şi vreo două stacane de vin; domnul cel slab se îndreptă întins spre Sam:

— Prietene, începu domnul cel slab.

„Eşti unul dintre ăia care cer lămuriri pe gratis, gândi Sam; altfel, nu te-ar apuca dragostea de mine aşa, pe nepusă masă."

Se mărgini să întrebe:

— Ce doriți, domnule?

— Prietene, spuse cu voce mieroasă domnul cel slab, poposeşte multă lume aici, nu-i aşa? Ai mult de lucru, nu?

Sam furişă o privire spre cel care-i vorbea. Un omuleț tare uscățiv, cu o față oacheşă şi ştearsă, cu ochi mici, negri, foarte neastâmpărați, clipind şi scăpărând de o parte şi de alta a unui nas micuț, iscoditor, de parcă s-ar fi jucat necontenit cu el de-a v-ați ascunselea. Era îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, cu încălțămintea strălucitoare ca şi ochii lui, cu o cravată albă, îngustă şi o cămaşă curată cu dantelă. Un lanț de aur cu brelocuri atârna din buzunărelul ceasului. Îşi ținea *în* mână, şi nu *pe* mână, mânuşile negre de piele; iar când vorbea, îşi petrecea mâinile sub pulpanele fracului, ca omul obişnuit să pună totdeauna întrebări ocolite.

11. „Prima apariție a d-lui Samuel Weller” – Phiz, iulie 1836

— Tare ocupat, nu? urmă omulețul.

— Oh, foarte mult, domnule, răspunse Sam. N-o să dăm faliment, dar nici n-o să ne pricopsim. Carnea de oaie o mâncăm fără mirodenii şi, când căpătăm carne de vacă, ne lipsim de hrean.

— Aha, spuse omulețul, eşti şugubăț.

— De boala asta suferea şi fratele meu mai mare, răspunse Sam; poate m-am molipsit, căci dormeam cu el de obicei.

— Interesantă casa asta veche! reluă omulețul uitându-se în juru-i.

— Dacă trimiteați vorbă că veniți, am mai fi reparat-o, replică netulburatul Sam.

Omulețul păru cam descumpănit de aceste riposte; avu loc o scurtă sfătuire între el şi domnii rotofei; luă apoi o priză de tabac dintr-o tabacheră lunguiață de argint, şi păru că se pregăteşte să reia convorbirea, când interveni unul dintre domnii cei dolofani care, pe lângă o mină binevoitoare, mai era posesorul unei perechi de ochelari şi-al unor ghetre negre.

— Fapt e, începu acesta binevoitor, că prietenul meu de aici (şi arătă către celălalt domn rotofei) îți va da o jumătate de liră dacă vei răspunde la una sau două...

— Iertați-mă, scumpe domn! îl opri omulețul. Dați-mi voie, vă rog, scumpe domn. Primul principiu care trebuie respectat în astfel de cazuri este tocmai acesta: când încredințați o chestiune în mâinile unui profesionist, dumneavoastră nu mai aveți căderea să vă amestecați cât durează afacerea; trebuie să aveți implicit încredere deplină într-însul. Într-adevăr, domnule (se întoarse spre celălalt domn rotofei şi spuse): Am uitat numele prietenului dumneavoastră.

— Pickwick, răspunse dl. Wardle care nu era altul decât voiosul nostru personaj.

— A, Pickwick! Într-adevăr, dragă domnule Pickwick,

scuzați-mă, voi fi fericit să primesc în particular orice sfat din partea dumneavoastră, ca *amicus curiae*[21], dar trebuie să înțelegeți că e nelalocul ei, în prezența mea, intervenția dumneavoastră, printr-un argument aşa de *ad captandum*[22], ca de pildă oferirea unei jumătăți de liră. Într-adevăr, scumpe domn, într-adevăr.

Şi, foarte grav, omulețul mai luă o priză de tabac.

— Singura mea dorință, domnule, răspunse dl. Pickwick, a fost de a duce la bun sfârşit, cât mai repede cu putință, această foarte neplăcută afacere.

— Foarte bine, foarte bine, încuviință omulețul.

— În acest scop, urmă dl. Pickwick, am făcut uz de argumentul prin care experiența mea cu oamenii mi-a arătat că am cele mai multe şanse de izbândă în orice împrejurare.

— Da, da, glăsui omulețul; foarte bun argumentul! Foarte bun, într-adevăr! Dar ar fi trebuit să-mi sugerați mie aceasta. Scumpe domn, sunt sigur că nu se poate să nu cunoaşteți gradul de încredere care trebuie acordat profesioniştilor. Dacă poate fi nevoie de o autoritate în această privință, scumpe domn, permiteți-mi să apelez la cazul bine cunoscut cu Barnewell şi…

— Nu-i mai dați zor cu George Barnewell, îl întrerupse Sam, care urmărise cu multă mirare scurtul dialog dintre cei doi; ştie toată lumea ce a fost cu el, şi, aflați de la mine, părerea mea a fost dintotdeauna că tânăra femeie merita ştreangul mult mai mult decât el[23]. Dar ce are a face una cu alta? Vreți să primesc o jumătate de liră. Foarte bine, sunt gata, altceva ce-aş putea să vă spun? Nu-i aşa, domnule? (Domnul Pickwick zâmbi,) Să mergem mai departe; chestia e: ce dracu vreți de la mine, cum zicea careva când vedea strigoi.

— Vrem să ştim… începu dl. Wardle.

— Vă rog, scumpe domn… scumpe domn… îl întrerupse omulețul cu aer grav.

Domnul Wardle ridică din umeri şi tăcu.

— Vrem să ştim, reluă omulețul solemn – şi îți punem

întrebarea ca să nu trezim cumva bănuieli pe aici – vrem să ştim cine locuieşte acum în casa asta.

— Cine e în casă? răspunse Sam în mintea căruia locatarii erau totdeauna reprezentați prin acel articol special care se afla sub supravegherea sa imediată. E un picior de lemn la numărul 6, o pereche de cizme nemțeşti la numărul 13, două perechi de ghete în camera negustorilor; sunt cizmele astea cu turetci răsfrânte în salonaşul de lângă bar şi alte cinci perechi în cafenea.

— Nimic mai mult? întrebă omulețul.

— Stați un pic, spuse deodată Sam căutând să-şi aducă aminte. Da, la numărul 5 e o pereche á la Wellington, foarte prăpădite, şi o pereche de pantofi de damă.

— Ce fel de pantofi? întrebă repede dl. Wardle pe care, ca şi pe dl. Pickwick, îl năucise ciudata catalogare a muşteriilor.

— Făcuți la țară, răspunse Sam.

— Nu au cumva numele cizmarului?

— Brown.

— De unde?

— Din Muggleton.

— *Ei sunt!* strigă Wardle. Slavă cerului, i-am găsit.

— Sst! glăsui Sam; Wellingtonul s-a dus la Doctor's Commons.

— Ei nu! exclamă omulețul.

— Da-da, pentru o dispensă.

— Sosim la timp, strigă Wardle. Arată-ne camera; nu avem nicio clipă de pierdut.

— Vă rog, scumpe domn, vă rog! se amestecă omulețul. Prudență, prudență! (Scoase din buzunar o pungă roşie de mătase din care luă o monedă de aur şi se uită țintă la Sam.)

Sam rânji într-un chip lămuritor.

— Du-ne numaidecât în cameră, fără să ne vesteşti, urmă omulețul, şi e a dumitale.

Sam zvârli într-un colț ciubota cu carâmbul răsfrânt, şi-i conduse printr-un coridor întunecos, apoi pe-o scară lată. Când ajunse la capătul coridorului al doilea, se opri şi întinse mâna.

— Na! şopti omul legii punând piesa în mâna călăuzei.

Sam mai merse câțiva paşi, urmat de cei doi prieteni şi de sfetnicul lor legal. Se opri în dreptul unei uşi.

— Asta-i camera? murmură pirpiriul.

Sam încuviință din cap.

Bătrânul Wardle deschise uşa; şi tustrei intrară în odaie tocmai când dl. Jingle, care abia se înapoiase, arăta mătuşii domnişoare, dispensa.

Domnişoara scoase un strigăt ascuțit şi, năruindu-se pe un scaun, îşi acoperi fața cu mâinile. Dl. Jingle mototoli dispensa şi o vârî în buzunarul hainei. Vizitatorii nepoftiți înaintară până în mijlocul odăii.

— Eşti… eşti un ticălos şi jumătate, asta eşti! strigă bătrânul Wardle cu respirația tăiată de mânie.

— Scumpe domn! Scumpe domn! îl domoli omulețul punându-şi pălăria pe masă. Vă rog, luați seama; vă rog; defăimare de caracter; acțiune pentru daune. Vă rog, liniştiți-vă, scumpe domn.

— Cum îndrăzneşti s-o răpeşti pe sora mea din casă? reluă bătrânul.

— Aşa, aşa, foarte bine, glăsui omulețul, asta puteți întreba. Cum de îndrăzneşti, domnule? Răspunde, domnule?

— Dar dumneata cine dracu eşti? întrebă dl. Jingle, cu atâta aprindere că omulețul se trase, fără voie, vreo doi paşi îndărăt.

— Vrei să ştii cine e, ticălosule? interveni Wardle. E avocatul meu, domnul Perker de la hanul Gray. Perker, vreau să fie pus în urmărire individul ăsta! Denunțat… Vreau. Vreau. Să mă bată Dumnezeu! Vreau să-l ruinez! Şi ție, continuă dl. Wardle, întorcându-se brusc spre sora lui, ție, Rachel, la vârsta ta, când ar trebui să

deschizi ochii mai bine, ce ți-a venit să fugi cu un coate-goale, să-ți necinsteşti familia, să te nenoroceşti? Pune-ți boneta şi haide înapoi. Cheamă numaidecât o birjă şi adu nota doamnei; auzi? auzi?

— Da, domnule, încuviință Sam. El răspunsese chemării violente de clopoțel a lui Wardle cu o grabă de neînțeles pentru cine nu ar fi ştiut că toată vremea se uitase prin gaura cheii.

— Pune-ți boneta! porunci Wardle.

— Să nu faci una ca asta, se amestecă Jingle. Părăseşte camera, domnule! N-ai ce căuta aci. Doamna e liberă să hotărască după plac. A trecut de douăzeci şi unu de ani.

— De douăzeci şi unu? repetă dl. Wardle disprețuitor. A trecut de patruzeci şi unu.

— Ba nu! strigă domnişoara mătuşică, a cărei indignare îi învinse hotărârea de-a leşina.

— Ba da! ripostă dl. Wardle. Ai cincizeci de ani cum te văd şi mă vezi.

De data aceasta domnişoara mătuşică scoase un strigăt ascuțit şi-şi pierdu cunoştința.

— Un pahar cu apă, îi porunci simțitorul domn Pickwick hangioaicei pe care o chemase.

— Un *pahar* cu apă? spuse mâniosul Wardle; adu o găleată şi toarnă-i-o pe cap; are să-i facă bine şi o merită cu vârf şi îndesat.

— Uf, că brută mai eşti! strigă hangioaica plină de milă. Sărăcuța de ea!

Apoi, cu vorbe de mângâiere: „Haide-hai, drăguță, bea puțintel, o să-ți facă bine", şi ajutată de o cameristă, hangioaica începu să ude cu oțet fruntea mătuşichii, să-i bată mâinile, să-i gâdile nasul, să-i descheie corsetul, să-i dea calmante pe care femeile miloase le folosesc îndeobşte pentru doamnele care se trudesc să aibă crize de nervi.

— Trăsura e gata, domnule, vesti Sam ivindu-se în uşă.

— Veniți după mine! strigă Wardle. O duc eu până jos.

Auzindu-i propunerea, domnişoara mătuşică fu cuprinsă şi mai aprig de criza ei de nervi.

Hangioaca tocmai voia să protesteze cu aprindere împotriva unui atare procedeu şi pusese întrebarea, plină de indignare, dacă dl. Wardle îşi închipuia cumva că este Dumnezeu, când dl. Jingle interveni.

— Băiete! porunci; cheamă un poliţai.

— Aşteaptă! spuse mititelul domn Perker. Gândeşte-te, domnule, gândeşte-te!

— *Nu* vreau să gândesc nimic, replică Jingle. E stăpână pe sine; să vedem, cine îndrăzneşte s-o ia de aici fără voia ei?

— Să *nu* mă ia de-aici, murmură domnişoara mătuşică. Nu vreau! (Avu o nouă şi înfricoşătoare criză.)

— Scumpe domn, spuse omuleţul încetişor, luându-i la o parte pe dl. Wardle şi pe dl. Pickwick; scumpe domn, ne găsim într-o situaţie tare încurcată. E un caz zguduitor; foarte zguduitor; n-am mai cunoscut altul la fel; şi, la drept vorbind, scumpe domn, la drept vorbind, n-avem nicio cădere să controlăm faptele doamnei. V-am prevenit înainte de a veni, scumpe domn, că nu există decât soluţia bunei înţelegeri.

Urmă o scurtă pauză.

— Dumneavoastră ce aţi recomanda? întrebă dl. Pickwick.

— Vedeţi, scumpe domn, prietenul nostru e într-o situaţie neplăcută, nespus de neplăcută. Trebuie să consimţim a suporta unele pierderi pecuniare.

— Suport oricât, numai să nu-ndur ocara asta şi s-o las, nebună cum e, să se nenorocească pe toată viaţa, declară Wardle.

— Cred că lucrurile se pot aranja, spuse omuleţul cu însufleţire. Domnule Jingle, vreţi să veniţi cu noi, o clipă, în odaia de alături?

Dl. Jingle se învoi şi tuspatru trecură într-o încăpere

unde nu era nimeni.

— Domnule, spuse omulețul închizând cu luare aminte uşa, nu există oare nicio cale pentru aplanarea chestiunii? Veniți încoa, domnule, pentru o clipă; în dreptul ferestrei, domnule, unde vom fi între patru ochi; aici, domnule, aici; vă rog, domnule, să luați loc. Acum, scumpe domn, între noi fie zis, ştim foarte bine, scumpe domn, că ați fugit cu doamna de dragul banilor ei. Nu vă încruntați, nu vă încruntați, domnule. Ascultați, între *noi* vorbim, ştim asta. Suntem amândoi oameni de lume şi *noi* ştim foarte bine că prietenii de aici nu sunt oameni de lume; nu?

Figura d-lui Jingle se destindea treptat; ochiul lui stâng clipi aproape imperceptibil.

— Foarte bine, foarte bine! continuă omulețul observând impresia pe care o făcuse. Acum, fapt e că, în afară de câteva sute de lire, doamna nu posedă, până la moartea mamei ei, nimic, sau prea puțin. Bătrâna se ține bine, scumpe domn…

— F. *bătrână,* observă dl. Jingle scurt şi energic.

— Ei, da, încuviință omul legii tuşind uşor. Aveți dreptate, scumpe domn, e cam bătrână. Şi se trage dintr-o veche familie, scumpe domn, veche în toată puterea cuvântului. Întemeietorul acestei familii a venit în Kent odată cu năvălirea lui Iulius Cezar în Britania; şi de atunci numai unul dintre membrii săi n-a trăit până la optzeci şi cinci de ani, fiind decapitat din ordinul unui Henric. Bătrâna doamnă nu are încă şaptezeci şi trei de ani, scumpe domn.

Omulețul se opri şi luă o priză de tabac.

— Şi? se răsti dl. Jingle.

— Şi, scumpe domn… nu luați tabac?… cu atât mai bine – o deprindere costisitoare – ei bine, scumpe domn, sunteți un tânăr drăguț, un om de lume, în stare să vă încercați norocul dacă ați avea capital; nu?

— Şi? repetă dl. Jingle.

— Mă înțelegeți?

— Nu prea.

— Nu credeți – acum, scumpe domn, vă fac o propunere – nu credeți că cincizeci de lire şi libertatea ar fi mai bune decât domnişoara Wardle şi speranțele?

— Suma e mult prea mică, răspunse dl. Jingle ridicându-se.

— Nu, nu, scumpe domn! îl dojeni omul legii apucându-l de-un nasture. E o sumă rotundă, respectabilă; un om ca dumneata ar putea, cât ai bate din palme, s-o întreiască. Cu cincizeci de lire se pot face multe, scumpe domn.

— Se pot face mai multe cu o sută cincizeci, replică dl. Jingle cu răceală.

— Haide, scumpe domn, să nu ne pierdem timpul despicând firul în patru. Să zicem – începu din nou omulețul – să zicem şaptezeci.

— Nu e de-ajuns, spuse dl. Jingle.

— Stați, scumpe domn; vă rog, nu vă grăbiți, stărui omulețul. Optzeci; haideți; vă semnez numaidecât un cec.

— Nu e de-ajuns, repetă dl. Jingle.

— Bine, scumpe domn, bine, spuse omulețul continuând să-l rețină; spuneți-mi, cât vreți?

— Afacere costisitoare, declară dl. Jingle; bani cheltuiți; caleaşcă, nouă lire; dispensă, trei – total douăsprezece lire; compensație, o sută – o sută douăsprezece; onoarea pătată şi pierderea doamnei…

— Da, scumpe domn, da, îl încredință omulețul cu şiretenie. Să nu pomenim însă de ultimele două articole. În total o sută douăsprezece; să zicem o sută; haide.

— Şi douăzeci, spuse dl. Jingle.

— Haide-haide! Vă fac un cec (şi se-aşează să-l scrie). Îl fac plătibil pentru poimâine, urmă omulețul cu ochii la dl. Wardle; iar pe doamna o putem lua acum.

Dl. Wardle încuviință posomorât, din cap.

— O sută, glăsui omulețul.

— Şi douăzeci, adăugă Jingle.

— Scumpe domn! îl dojeni omulețul.

— Dă-i! interveni dl. Wardle. Şi să plece!

Omulețul scrise cecul şi dl. Jingle îl vârî în buzunar.

— Acum părăseşte casa asta, imediat! izbucni dl. Wardle repezindu-se asupra lui.

— Scumpe domn… îi atrase omulețul luarea aminte.

— Şi ține minte, urmă dl. Wardle, că nimic pe lume nu m-ar fi putut face să primesc învoiala asta – nici măcar considerația pentru familia mea – dacă n-aş fi ştiut că, din clipa în care ai băgat nişte bani în buzunar, te vei duce dracului mult mai repede decât te-ai fi dus fără ei.

— Scumpe domn… îi atrase din nou omulețul luarea aminte.

— Fii pe pace, Perker, glăsui Wardle. Părăseşte camera, domnule!

— Pornesc numaidecât la drum, anunță neruşinatul Jingle. Adio, Pickwick!

Spectatorul nepărtinitor care ar fi putut contempla, în partea din urmă a conversației, înfățişarea omului ilustru al cărui nume caracterizează opera prezentă, spectatorul acesta ar fi fost înclinat să se minuneze că focul indignării ce țâşnea din ochii d-lui Pickwick nu-i mistuise sticlele ochelarilor. Nările d-lui Pickwick se umflară, şi pumnii i se strânseră fără voie, auzind că ticălosul i se adresează. Dar se stăpâni; *nu-l* făcu praf.

— Na! continuă vicleanul fără suflet, zvârlind dispensa la picioarele d-lui Pickwick; schimbați numele şi luați-o acasă pe doamna – bună pentru Tuppy.

Dl. Pickwick era un filosof. La urma urmei, însă, filosofii nu sunt nici ei decât nişte oameni care poartă armură. Săgeata îl nimeri şi pătrunse prin împlătoşarea filosofică drept în inimă. Zvârli călimara în neştire spre uşă, şi se năpusti pe urma ei. Însă dl. Jingle dispăruse, astfel că se pomeni încleştat de brațele lui Sam.

— Hehe, spuse năzdrăvanul, mobilierul o fi ieftin la dumneavoastră acasă. Cerneala asta scrie singură; v-a

scris numele pe zid, bătrâne domn. Liniştiţi-vă, domnule; ce rost are să alergaţi după un om care şi-a luat tălpăşiţa şi a ajuns la capătul celălalt al Boroughului?

Spiritul d-lui Pickwick era, ca al tuturor oamenilor cu adevărat mari, deschis pentru orice convingere. Judeca repede şi puternic; îi ajunse o singură clipă de meditare ca să înţeleagă zădărnicia înverşunării sale. Se potoli tot aşa de repede precum se aprinsese. Răsuflă cu năduf şi se uită blajin la prietenii săi.

Să mai povestim tânguirile care urmară, când d-şoara Wardle se văzu părăsită de necredinciosul Jingle? Să desprindem crâmpeie din descrierea măiestrită a d-lui Pickwick cu privire la această sfâşietoare scenă? Carnetul lui de note, pătate de lacrimile unei înduioşate simpatii, se găseşte deschis în faţa noastră; un cuvânt, şi e în mâna tipografului. Dar nu! Ne vom stăpâni. Nu vom chinui inima publicului cu zugrăvirea unor asemenea groaznice suferinţe.

A doua zi caleaşca greoaie de Muggleton îi aduse înapoi, în mers tărăgănat şi trist, pe cei doi prieteni dimpreună cu femeia părăsită. Umbrele mohorâte ale unei nopţi de vară căzuseră tulburi şi întunecoase peste întreaga fire, când ei ajunseră la poarta conacului din Dingley Dell.

CAPITOLUL XI

Care cuprinde o altă călătorie şi descoperire arheologică, dă în vileag hotărârea d-lui Pickwick de a fi de faţă la o alegere – şi are un manuscris adus de bătrânul pastor.

O noapte de odihnă şi linişte în tăcerea adâncă de la Dingley Dell, precum şi o oră de înviorare în aerul proaspăt, înmiresmat, al dimineţii următoare, îl refăcură întru totul pe dl. Pickwick după oboseala şi zbuciumul din ajun. De două zile ilustrul om nu-i mai văzuse pe prietenii şi discipolii săi, iar când, după matinala plimbare, se întâlni cu d-nii Winkle şi Snodgrass, înaintă spre ei să le dea bineţe cu simţăminte de plăcere şi încântare pe care o minte obişnuită nu le-ar putea înţelege cum se cuvine. Plăcerea era de ambele părţi, căci cine ar putea să contemple cu nepăsare figura luminoasă a d-lui Pickwick? Şi, totuşi, un nor părea că pluteşte deasupra tovarăşilor săi – nor pe care marele om nu-l putea pricepe şi care îl nedumerea foarte mult. Amândoi aveau un aer misterios, îngrijorător şi neobişnuit.

— Cum se simte Tupman? îşi întrebă dl. Pickwick discipolii după ce le strânse mâinile şi schimbară calde salutări de bună revedere.

Dl. Winkle, căruia îi era adresată în mod special întrebarea, nu răspunse. Întoarse capul, cufundat parcă în gânduri melancolice.

— Snodgrass, reluă cu aprindere dl. Pickwick, cum se simte prietenul nostru? Este cumva bolnav?

— Nu! răspunse dl. Snodgrass; şi o lacrimă tremură pe pleoapa sa sensibilă, ca un strop de ploaie pe cerceveaua unei ferestre. Nu! Nu-i bolnav!

Dl. Pickwick tăcu o clipă, uitându-se, rând pe rând, la prietenii săi.

— Winkle, Snodgrass, întrebă el apoi, ce înseamnă asta? Unde-i prietenul nostru? Ce s-a întâmplat? Vorbiți; vă rog din suflet, vă implor; ei bine, vă poruncesc, vorbiți!

Era în ținuta d-lui Pickwick o solemnitate, o demnitate, cărora nu s-ar fi putut nimeni împotrivi.

— A plecat, răspunse dl. Snodgrass.

— A plecat? exclamă dl. Pickwick; a plecat?!

— A plecat, repetă dl. Snodgrass.

— Unde? repetă Pickwick.

După cele scrise aici, nu putem decât să bănuim, răspunse dl. Snodgrass scoțând o scrisoare din buzunar şi înmânând-o prietenului său. Ieri dimineață, când a sosit o scrisoare de la dl. Wardle vestind că astă noapte veți fi acasă cu sora lui, am observat că melancolia care îl învăluise toată vremea pe prietenul nostru, devenise mai mare. Puțin după aceea, dispăru; a lipsit toată ziua, iar seara rândaşul de la *Coroana* din Muggleton ne aduse scrisoarea aceasta. Prietenul nostru i-o lăsase de dimineață, punându-i serios în vedere să n-o predea decât pe înnoptate.

Dl. Pickwick desfăcu scrisoarea. Scrisul era al prietenului său, şi iată ce cuprindea:

Dragă Pickwick,

Dumneata, prieten drag, te-ai înălțat dincolo de tărâmul nimicniciei şi al slăbiciunilor omeneşti pe care oamenii de rând nu le pot învinge. Nu ştii ce înseamnă să fii părăsit pe neaşteptate de o fermecătoare, de o fascinantă făptură, şi să cazi victima înşelătoriilor unui

netrebnic care tăinuia cursa şireteniei sub masca prieteniei. Nădăjduiesc că n-o să afli niciodată…

Scrisorile ce-mi vor fi adresate la *Clondirul de piele,* la Cobham Kent, îmi vor fi transmise, presupunând că mai sunt în viaţă. Mă grăbesc să părăsesc lumea asta care mi-a devenit odioasă. Dacă o voi părăsi pentru totdeauna, deplânge-mă şi iartă-mă. Viaţa, scumpul meu Pickwick, mi-a devenit nesuferită! Spiritul care arde în noi e asemenea chingii hamalului, de care se reazemă povara copleşitoare a grijilor şi necazurilor vieţii; iar când spiritul ne părăseşte, povara devine prea grea ca s-o mai putem îndura, şi ne prăbuşim covârşiţi. Poţi să-i spui totul Rachelei. Ah, numele acesta!

Tracy Tupman

— Trebuie să părăsim locul acesta numaidecât, spuse dl. Pickwick păturind scrisoarea. După cele întâmplate, nu se cade să mai zăbovim aici, sub niciun motiv; suntem datori să pornim în căutarea prietenului nostru.

După ce rosti aceste cuvinte, se îndreptă spre casă.

Intenţiile sale fură comunicate îndată. Rugăminţile de a-l reţine fură stăruitoare, dar dl. Pickwick rămase neînduplecat. „Afacerile, spunea el, îl reclamau fără întârziere."

Bătrânul pastor era de faţă.

— Vreţi cu adevărat să plecaţi? îl întrebă el pe dl. Pickwick, luându-l de o parte.

Dl. Pickwick repetă hotărârea de mai înainte.

— Dacă-i aşa, spuse bătrânul domn, vă rog să primiţi un mic manuscris pe care nădăjduiam să am plăcerea de a vi-l citi personal. L-am găsit la moartea unui prieten – un doctor ce-şi făcea serviciul la azilul nostru de nebuni din regiune – printre o sumedenie de hârtii,

pe care mi-era îngăduit să le ard sau să le păstrez, după cum aş fi socotit de cuviinţă. Deşi sunt sigur că nu e scris de prietenul meu, mi-e totuşi greu să cred că manuscrisul este autentic. Oricum, fie că a fost scris de un maniac, fie că zugrăveşte, ceea ce-mi pare mai probabil, aiurările vreunuia dintre nenorociţii de acolo, citiţi-l şi daţi-vă părerea.

Dl. Pickwick acceptă manuscrisul şi se despărţi de binevoitorul bătrân cu nenumărate încredinţări de stimă şi iubire.

Mult mai greu îi era să-şi ia rămas bun de la locuitorii conacului unde fuseseră primiţi cu atâta ospitalitate şi bunăvoinţă. Dl. Pickwick le sărută pe tinerele domnişoare – cât pe ce să spunem, ca pe fiicele sale, dar comparaţia ar putea să nu fie întru totul potrivită, căci le sărută cu ceva mai multă căldură decât poate s-ar fi cuvenit – o îmbrăţişă pe bătrâna doamnă cu o afecţiune filială şi, strecurând în mâna servitoarelor câteva temeinice dovezi ale bunăvoinţei sale, le mângâie obrajii trandafirii într-un chip pe de-a-ntregul patriarhal. Mult mai călduroase şi mai prelungite fură declaraţiile de dragoste pe care le schimbă cu bunul lor amfitrion şi cu Trundle. Abia după ce dl. Snodgrass fu strigat de mai multe ori pentru a ieşi în sfârşit dintr-un coridor întunecos, urmat în curând de Emily (ai cărei ochi luminoşi îndeobşte, arătau neobişnuit de mohorâţi) prietenii putură să se smulgă din braţele prietenoaselor gazde. În timp ce se depărtau încet de fermă, aruncară multe priviri în urmă, iar dl. Snodgrass trimise nenumărate sărutări, exprimându-şi astfel recunoştinţa pentru fluturarea unei batiste de femeie la o fereastră; un cot al drumului le ascunse bătrâna locuinţă.

La Muggleton, călătorii luară caleaşca pentru Rochester. Când ajunseră acolo, durerea lor cumplită se alinase îndeajuns spre a le îngădui fără zăbavă să se ospăteze în lege şi, căpătând informaţiile necesare cu privire la drum, cei trei prieteni plecară să se plimbe

după amiază la Cobham.

Fu o plimbare încântătoare; era o plăcută după-amiază de iunie, iar drumul trecea printr-o pădure străveche şi umbroasă, răcorit de adierea unui vânt care foşnea domol prin frunzişul des, şi însufleţit de cântul păsărilor cocoţate pe crengi. Iedera şi muşchiul îmbrăcau cu îmbelşugare copacii bătrâni, şi verdeaţa moale acoperea pământul ca un covor de mătase. Drumeţii se pomeniră într-un parc în care se afla un castel vechi înfăţişând arhitectura ciudată şi pitorească a epocii elisabetane. Alei lungi, străjuite de ulmi şi stejari falnici, se întretăiau la tot pasul, cârduri mari de căprioare păşteau iarba proaspătă şi, din când în când, un iepure speriat o zbughea cu repeziciunea umbrelor aruncate de nouraşii care lunecă aidoma suflului trecător al vântului de vară peste un peisaj însorit.

— Dacă aici, spuse dl. Pickwick privind în juru-i, ar veni toţi cei care sunt tulburaţi de boala prietenului nostru, îmi închipui că vechea dragoste pentru lumea asta ar renaşte foarte curând.

— Aşa cred şi eu! încuviinţă dl. Winkle.

— Şi, într-adevăr, adăugă dl. Pickwick când, după o jumătate de ceas de umblet ajunseră în sat, într-adevăr, locul acesta de odihnă ales de un mizantrop, este unul dintre cele mai frumoase şi mai îmbietoare pe care le-am întâlnit vreodată.

Dl. Winkle şi dl. Snodgrass se alăturară părerii lui. Arătându-li-se unde era *Clondirul de piele,* o cârciumă curată şi plăcută, cei trei călători intrară acolo şi se informară numaidecât despre un domn cu numele de Tupman.

— Tom, zise stăpâna, du-i pe dumnealor în salon.

Un flăcău vânjos deschise o uşă la capătul unui coridor şi cei trei prieteni intrară într-o cameră lungă şi scundă, mobilată cu o sumedenie de scaune căptuşite cu piele, care aveau spătarul înalt şi o formă fantastică; camera era înfrumuseţată de numeroase portrete vechi

şi imagini grosolan colorate, datând şi ele de cine ştie când. La capătul salonului se afla o masă cu o învelitoare albă; o masă garnisită cu o pasăre friptă, cu slănină, bere şi altele; iar la masă şedea dl. Tupman care nu avea câtuşi de puţin aerul unui om ce şi-a luat rămas bun de la viaţă.

Când intrară prietenii săi, el puse jos cuţitul şi furculiţa şi-i întâmpină posomorât.

— Nu mă aşteptam să vă văd aici, spuse strângând mâna d-lui Pickwick. E foarte frumos din partea voastră.

— O! exclamă dl. Pickwick, aşezându-se şi ştergându-şi de pe frunte sudoarea pe care i-o pricinuise plimbarea. Isprăveşte masa şi vino afară cu mine. Doresc să-ţi vorbesc între patru ochi.

Dl. Tupman nu se împotrivi şi dl. Pickwick, răcorindu-se cu o copioasă duşcă de bere, aşteptă ca prietenul său să termine. Acesta mântui repede ospăţul, după care ieşiră împreună.

Timp de jumătate de ceas siluetele lor putură fi văzute trecând în sus şi-n jos prin cimitir – dl. Pickwick străduindu-se a combate hotărârea tovarăşului său. Ar fi de prisos să repetăm argumentele lui, căci ce limbaj ar putea să redea energia pe care o dezvăluia firea marelui creator? Nu e nevoie nici să ştim dacă dl. Tupman era obosit de singurătate, ori dacă îi fusese peste putinţă să se împotrivească elocventului apel ce-i era adresat; până la urmă, nu se împotrivi.

Puţin îl interesa, spunea el, unde îşi va târî jalnicele zile care-i mai rămâneau şi, de vreme ce prietenul său punea atâta preţ pe umila lui tovărăşie, era dispus să-l însoţească pe drumul aventurilor.

Dl. Pickwick zâmbi, îşi strânseră mâna şi se întoarseră la prietenii lor.

Atunci făcu dl. Pickwick nemuritoarea descoperire care constitui falnica mândrie a prietenilor săi şi stârni invidia tuturor arheologilor din cele patru colţuri ale lumii. Trecuseră dincolo de poarta hanului şi merseră

ceva mai departe în sat până să-şi reamintească locul lor de popas. Pe când se înapoiau, ochii d-lui Pickwick zăriră dinaintea unei căsuțe o lespede mică, fărâmițată, pe jumătate îngropată în pământ.

Dl. Pickwick se opri.

— Uite ceva foarte ciudat! exclamă el.

— Anume ce? întrebă dl. Tupman privind cu neastâmpăr toate obiectele din juru-i, afară de acela care era în cauză. Dumnezeule mare, despre ce este vorba?

Exclamația de la urmă trăda o uimire nestăvilită, căci dl. Pickwick, ahtiat după descoperiri, căzuse în genunchi în fața lespezii şi se apucase s-o şteargă de praf cu batista.

— Aici e o inscripție! zise dl. Pickwick.

— Tot ce se poate! spuse dl. Tupman.

— Pot desluşi, continuă dl. Pickwick frecând din răsputeri piatra şi privind-o cu luare aminte prin ochelari, pot desluşi o cruce şi un B, pe urmă un T. Asta-i ceva foarte important, adăugi el ridicându-se. E o inscripție străveche şi care exista poate cu mult înaintea vechilor aziluri de prin partea locului. Descoperirea nu trebuie să ne scape.

Dl. Pickwick bătu la uşa căsuței. Un muncitor deschise.

— Prietene, nu ştii cum a ajuns piatra asta aici? întrebă dl. Pickwick binevoitor.

— Nu, dom'le, nu ştiu, răspunde omul cu bunăcuviință în glas. Era aici cu mult înainte să fi venit pe lume eu sau alții ca noi.

Dl. Pickwick aruncă o privire triumfătoare tovarăşului său.

— Îmi închipui că dumneata... dumneata nu ții prea mult la ea, continuă dl. Pickwick tremurând de nelinişte. Ai avea ceva împotrivă s-o vinzi?

— Aşi, nu! Da' cin' s-o cumpere? întrebă omul cu un aer pe care-l socotea, pesemne, foarte şiret.

— Uite, eu îți dau îndată zece şilingi pe ea dacă vrei s-o scoți din pământ, glăsui dl. Pickwick.

Se poate închipui lesne uimirea satului când, după ce piatra fu scoasă din pământ cu o lovitură de hârleț, dl. Pickwick o duse în brațe cu multă caznă până la han şi, după ce o spălă cu grijă, o aşeză pe masă.

Înflăcărarea şi bucuria pickwickienilor nu mai cunoscură margini, când îşi văzură încununate de succes răbdarea, stăruința, spălăturile, frecăturile. Piatra era colțuroasă şi spartă, literele prost aliniate şi neregulate, dar se putea descifra limpede următoarea frântură de inscripție:

BILST UM PSHI S. M. ARK

Privirile d-lui Pickwick scânteiară de încântare când se aşeză la masă, mâncând din ochi comoara pe care o descoperise. Atinsese cel mai mare obiect al ambiției sale. Într-un ținut despre care se ştia că e plin de urme din vremuri străvechi, într-un sat unde existau şi acum mărturii din timpurile demult apuse, el, preşedintele Clubului Pickwick, găsise o ciudată şi curioasă inscripție de netăgăduită vechime şi care scăpase cu totul observațiilor tuturor savanților de dinaintea sa. Abia putea să-şi creadă ochilor.

— Lucrul acesta, spuse el, mă îndeamnă să iau o hotărâre. Ne vom înapoia mâine în oraş.

— Mâine?! exclamară plini de admirație discipolii.

— Mâine, repetă dl. Pickwick. Comoara trebuie depusă numaidecât într-un loc unde să poată fi studiată temeinic şi înțeleasă cum se cuvine. Şi mai am un motiv să procedez astfel. Peste câteva zile vor avea loc alegeri în burgul Eatanswill; dl. Perker, o persoană pe care am întâlnit-o de curând, îl susține pe unul dintre candidați. Vom privi, vom studia cu luare aminte o scenă care este deosebit de interesantă pentru orice englez.

— Aşa vom face! strigară trei voci însuflețite.

Dl. Pickwick îşi plimbă privirile în juru-i. Dragostea, înflăcărarea aprinseseră în pieptul său focul entuziasmului. Era conducătorul lor, şi-şi dădea seama de acest fapt.

— Să sărbătorim norocoasa noastră întâlnire închinând un pahar, spuse el.

Aplauze unanime primiră ambele propuneri. Şi, după ce aşeză importanta piatră într-o cutie de brad anume cumpărată de la hangioaică, dl. Pickwick se aşeză într-un jilț, la capătul mesei; seara fu închinată veseliei şi conversației.

Erau ceasurile unsprezece trecute – oră târzie pentru sătucul Cobham – când dl. Pickwick se retrase în odaia de culcare ce-i fusese pregătită. Deschise larg fereastra cu gratii, puse lumânarea pe masă şi căzu într-o meditație adâncă, depănând în minte întâmplările furtunoase din ultimele două zile.

Ceasul şi locul erau deopotrivă prielnice meditării. Din ea îl smulse pe dl. Pickwick orologiul bisericii, care bătea orele douăsprezece. Prima bătaie răsună în ureche solemn, dar, când clopotul amuți, liniştea i se păru nesuferită; avea parcă simțământul de a fi pierdut un tovarăş. Era nervos şi tulburat; se dezbrăcă repede, aşeză lumânarea pe cămin şi se urcă în pat.

Starea neplăcută când senzația de oboseală trupească luptă în zadar cu insomnia a încercat-o oricine. Prin această stare trecea şi dl. Pickwick. Se întoarse întâi pe-o parte, pe urmă pe cealaltă; ținu stăruitor ochii închişi, ca pentru a se îndemna s-adoarmă, dar degeaba. Fie din cauza oboselii neobişnuite, fie din a zăpuşelii, a grogului, ori a culcuşului străin, fie din alte pricini, gândurile îi zburau neastâmpărate îndărăt spre înfricoşătoarele picturi pe care le văzuse în sala de joc şi spre legendele evocate în cursul serii. După ce se frământă o jumătate de ceas, ajunse la încredințarea nemulțumitoare că zadarnic se trudea să adoarmă, astfel că se dădu jos din pat şi îşi puse ceva pe el.

Oricum, gândea, era mai bine să se scoale decât să stea lungit şi să i se năzărească toate grozăviile. Se uită afară pe fereastră; întuneric beznă. Începu să se plimbe prin odaie; singurătatea îl apăsa.

Făcuse câteva ocoluri, de la uşă la fereastră, şi de la fereastră la uşă, când îi veni pentru prima oară în minte manuscrisul bătrânului pastor. Un gând fericit. Dacă manuscrisul nu-l va interesa, va putea cel puţin să-i aducă somnul. Îl scoase din buzunarul redingotei şi, trăgând o măsuţă lângă pat, potrivi lumina, îşi puse ochelarii şi se aşeză să citească. Era un scris ciudat, pe-o hârtie tare mânjită. Însuşi titlul îi dădu un fior; şi nu se putu împiedica să arunce o privire iscoditoare jur-împrejurul camerei. Cugetând totuşi că era absurd să se lase în voia unor astfel de simţăminte, potrivi din nou lumina, şi citi cele ce urmează:

MANUSCRISUL UNUI NEBUN

Da – al unui nebun! Cum m-ar fi izbit în inimă cuvântul acesta acum câţiva ani! Cum iar fi trezit în mine spaima aceea care mă cuprindea uneori, făcând să-mi vâjâie şi să-mi clocotească sângele în vine până ce, de frică, pielea mi se acoperea de broboane reci şi genunchii mi se izbeau de groază. Şi, totuşi, acum îmi place. Numele acesta sună frumos. Arătaţi-mi monarhul a cărui privire mânioasă a trezit mai multă frică decât trezeşte străfulgerarea ochilor unui nebun; a cărui frânghie şi secure să fi fost vreodată măcar pe jumătate aşa de sigure ca ghearele unui nebun. O! o! E mare lucru să fii nebun! Să te privească lumea ca pe un leu sălbatic printre gratii de fier; să scrâşneşti din dinţi şi să urli în răstimpul lungilor nopţi tăcute, în sunetul vesel al lanţului greu; să te dai de-a berbeleacul şi să te rostogoleşti prin paie, vrăjit de o muzică atât de măreaţă. Ura, casa de nebuni! Ah, ce loc minunat!

Mi-amintesc zilele când mi-era teamă că sunt nebun;

când obişnuiam să sar din somn, să cad în genunchi cerând cerului să mă scape de blestemul care apasă asupra fiinţei omeneşti; când fugeam de priveliştea voioşiei şi-a fericirii, pentru a mă ascunde într-un loc singuratic şi a trăi acolo ceasuri istovitoare, pândind progresele fierbinţelii care îmi va mistui creierul. Ştiam că nebunia era amestecată în chiar sângele meu şi în măduva oaselor mele; că se scursese o generaţie de oameni fără ca asupra lor să se fi abătut acel flagel nimicitor şi că eu eram întâiul în care ea avea să reînvie. Ştiam că aşa *trebuia* să fie; că aşa fusese întotdeauna şi că aşa va fi întotdeauna; iar când mă ghemuiam în ungherul vreunui salon ticsit de lume şi vedeam oamenii care şuşoteau făcând semne şi îndreptându-şi ochii spre mine, ştiam că vorbeau între ei despre nebunul predestinat. Atunci plecam pe furiş să tânjesc în singurătate.

Aşa a fost ani în şir, şi au fost ani lungi, foarte lungi. Uneori nopţile sunt aici lungi, foarte lungi, dar ele nu înseamnă nimic pe lângă nopţile fără odihnă, pe lângă visurile înspăimântătoare pe care le aveam pe vremea aceea. Mă cuprind fiori de frig când îmi amintesc. Făpturi mari, nelămurite, cu chipuri viclene şi batjocoritoare se tupilau prin ungherele odăii şi, noaptea, se plecau asupra patului meu, scoţându-mă din minţi. Îmi spuneau încet, în şoaptă, că podeaua casei noastre vechi în care murise tată! tatălui meu era pătată de propriul lui sânge, vărsat de propriile-i mâini, în furiile nebuniei. Mi-afundam degetele în urechi, însă vedeniile continuau a-mi sfredeli auzul, iar apoi odaia răsuna de glasurile lor spunând că nebunia dormitase timp de o generaţie înaintea bunicului, şi că bunicul trăise ani în şir cu mâinile înfipte în pământ spre a nu se sfâşia singur. Ştiam că spuneau adevărul – ştiam bine. Descoperirea o făcusem cu ani înainte, deşi ai mei se străduiseră să mi-o ascundă. Ha-ha! Eram prea şiret pentru ei, cu toate că mă credeau nebun.

În cele din urmă, nebunia mă cuprinse, şi mă miram că într-o vreme îmi fusese teamă de ea. Puteam acum să merg printre oameni şi să râd, să mă bucur cu cei mai de seamă dintre ei. Ştiam că sunt nebun, însă ei nu bănuiau deloc. Cum mă mai bucuram în gându-mi de renghiul pe care li-l jucam, după ce urmărisem toate semnele şi privirile lor chiorâşe pe vremea când nu eram nebun, ci numai mă temeam că am să înnebunesc! Cum mai râdeam de bucurie când eram singur, gândindu-mă ce bine-mi păzeam taina şi ce repede s-ar fi lepădat bunii mei prieteni de mine dacă ar fi cunoscut adevărul. Când cinam cu vreun tinerel gălăgios, îmi venea să urlu de bucurie, cugetând cât de palid ar fi devenit şi cum ar fi fugit dacă ar fi ştiut că scumpul prieten aşezat lângă dânsul, şi care ascuțea un cuțit de o strălucire orbitoare, era un nebun înzestrat cu puterea şi aproape cu voința de a i-l înfige în inimă. O, era o viață veselă, plăcută!

Mă îmbogățisem, mă scăldam în averi şi mă dedam plăcerilor care sporeau înmiit, conştient fiind de secretul pe care îl păstram atât de bine. Avui parte de o moştenire. Legea cu ochi de vultur, ea însăşi, fu înşelată; puse în mâna unui nebun o avere îndelung disputată. Unde era mintea oamenilor cuminți şi clarvăzători? Unde era iscusința oamenilor legii, lacomi să descopere o neregulă? Şiretenia unui nebun îi păcălise pe toți.

Aveam bani; cum mă linguşeau! Îi cheltuiam în stânga şi în dreapta; cum mă lăudau! Cum se mai umileau trei frați trufaşi în fața mea! Şi, de asemenea, bătrânul cu păr alb! Atâta supunere, atâta respect, atâta prietenie devotată! Ce mai încoa şi-ncolo, mă idolatriza. Bătrânul avea o fată – şi tinerii o soră; şi toți cinci erau săraci; eu eram bogat; iar când mă însurai cu fata văzui un zâmbet de triumf mijind pe chipul rudelor ei nevoiaşe care cugetau la proiectele lor, aşa de bine ticluite, şi la chilipirul ce le căzuse în mână. Îmi venea să zâmbesc…

Să zâmbesc?... Să râd în hohote, să-mi smulg părul şi să mă tăvălesc pe jos cu strigăte de bucurie! Ei nu bănuiau că o măritaseră cu un nebun.

O clipă. Dacă ar fi ştiut, oare ar fi scăpat-o? Fericirea unei surori ar fi fost jertfită pentru aurul soţului ei?

În ciuda şireteniei mele, m-am înşelat asupra unui punct. Dacă n-aş fi fost nebun – căci, noi nebunii, deşi destul de isteţi, ne mai încurcăm uneori – aş fi băgat de seamă că fata ar fi preferat să fie pusă, ţeapănă şi rece, într-un sicriu greu de plumb decât s-o aducă, mireasă vrednică de invidiat, în casa mea superbă. Aş fi ştiut că inima ei era lângă tânărul cu ochi negri al cărui nume l-am auzit murmurat de ea în somnu-i zbuciumat, că-mi era jertfită pentru a-i scăpa de sărăcie pe bătrânul cu păr alb şi pe fraţii trufaşi.

Nu-mi mai amintesc nici chipurile lor, nici înfăţişarea fetei, dar ştiu că ea era frumoasă. Ştiu că era frumoasă căci, în nopţile strălucitoare cu lună, când tresar din somn şi când liniştea e deplină în juru-mi, văd stând liniştită şi nemişcată într-un colţ al acestei celule o figură slăbuţă, istovită, cu păr lung, negru, revărsat pe spate, nerăsfirat niciodată de vânt, cu ochi ce aţintesc asupră-mi privirea lor mirată care nu clipeşte şi nu se fereşte niciodată. Sst! Scriind aceste lucruri, sângele îmi îngheaţă în inimă – figura asta, e *ea* – obrazul ei e foarte palid şi ochii-i sunt sticloşi; însă îi cunosc bine. Figura asta nu se clinteşte niciodată; nu se încruntă niciodată, nu se schimonoseşte cum fac arătările care forfotesc adeseori pe aici; dar e mult mai înfricoşătoare pentru mine chiar şi decât duhurile care îmi dădeau târcoale cu mulţi ani în urmă; iese din mormânt şi seamănă aşa de mult cu moartea!

Aproape un an văzui cum chipul se ofilea tot mai mult; aproape un an văzui lacrimi furişându-se pe obrajii-i mâhniţi; nu ştiam pricina. Însă, în cele din urmă, am descoperit-o. Nu mi-au mai putut-o ascunde multă vreme. Fata nu ţinuse niciodată la mine; şi nici n-

am crezut vreodată că ținuse; disprețuia averea mea şi-i era silă de splendoarea în care trăia; la aceasta nu mă aşteptasem. Iubea pe altul; ideea aceasta nu-mi venise în minte. Mă stăpâneau simțăminte ciudate, mă sfredeleau gânduri tiranice, inspirate de o putere tainică. Nu o uram, deşi îl uram pe tânărul pe care ea îl plângea încă. Mi-era milă – da, mi-era milă – de viața mizerabilă la care o osândiseră neamurile ei nepăsătoare şi egoiste. Ştiam că n-o să trăiască mult, dar gândul că, înainte de moarte, ar putea să dea naştere unei ființe nefericite, sortită să transmită copiilor săi nebunia, gândul acesta mă determină să iau o hotărâre. Luai hotărârea s-o ucid.

Câteva săptămâni am vrut s-o otrăvesc, apoi mă gândii la înec, şi pe urmă la foc. Ce spectacol frumos să vezi casa aceea măreață în flăcări, şi pe femeia nebunului făcută scrum! Ce ispravă straşnică să făgăduieşti o recompensă mare, şi apoi să trimiți la spânzurătoare un om cumsecade, nevinovat, pentru o faptă pe care niciodată n-o săvârşise! Şi asta, prin şiretenia unui nebun! Am meditat adesea asupra planului, însă în cele din urmă am renunțat la el. O, ce plăcere să ascuți zi de zi briciul, să-i simți tăişul şi să te gândeşti la rana pe care o singură lovitură a lamei sclipitoare ar putea-o pricinui!

Până la urmă, duhurile care mai înainte mă învățaseră aşa de des, îmi şoptiră la ureche că sosise vremea, şi-mi zvârliră un brici deschis în mână. Îl strânsei cu putere, mă ridicai încetişor din pat şi mă aplecai asupra femeii mele adormite. Figura ei era tăinuită în mâini. Le îndepărtai binişor şi ele căzură, molatice, pe sân. Plânsese, căci obrajii îi erau încă umezi de lacrimi. Chipul îi era calm şi blând; şi, în timp ce-o priveam, un zâmbet senin îi lumină trăsăturile palide. Pusei încetişor mâna pe umărul ei. Tresări; visul îşi luase zborul. Mă aplecai din nou. Scoase un țipăt şi se trezi.

O mişcare a mâinii mele – şi n-ar mai fi scos alt țipăt sau sunet. Însă m-a înspăimântat, astfel că m-am tras înapoi. Ochii ei erau ațintiți asupră-mi. Nu ştiu cum, dar mă intimidau şi mă înfricoşau; mă făceau să tremur. Se ridică din pat continuând să mă privească țintă. Tremuram; aveam briciul în mână, însă nu mă puteam mişca. Se îndreptă spre uşă. Apropiindu-mă de ea, se întoarse şi-şi luă ochii de la mine. Vraja era ruptă. Zvâcnii înainte şi-o apucai de braț. Se prăvăli țipând pe podea.

Aş fi putut s-o ucid atunci, fără împotrivire, dar se neliniştise casa, auzeam zgomot de paşi pe scări. Pusei briciul la loc în sertar, deschisei uşa şi strigai după ajutor.

A venit lume, am ridicat-o, am aşezat-o pe pat. Ea rămase fără cunoştință câteva ceasuri, iar când deschise ochii şi-şi recăpăta viața şi graiul, îşi pierduse mințile, aiurând sălbatic, furios.

Au fost chemați medici, savanți cu lachei galonați; se zoreau să vină în cupeuri elegante, trase de cai frumoşi. Rămaseră săptămâni întregi lângă patul ei. Ținură un mare consiliu într-altă cameră, sfătuindu-se cu glas încet, solemn. Unul, cel mai destoinic şi mai vestit dintre ei, mă luă deoparte şi, spunându-mi să mă pregătesc pentru cea mai rea veste, îmi aduse la ştiință – mie nebunului – că soția mea era nebună. Stătea aproape de mine, lângă o fereastră deschisă, privindu-mă în față, cu mâna pe brațul meu. Puteam să-l arunc în stradă cu o singură mişcare. Dacă aş fi făcut-o, i-aş fi tras o păcăleală straşnică, dar era în joc secretul meu, aşa că-l lăsai să plece. După câteva zile, mi se spuse că eu ar trebui s-o supraveghez, să-i iau un păzitor. M-am dus pe câmp, unde nu mă putea auzi nimeni, şi am râs aşa de tare, încât aerul vuia de hohotele mele!

Muri peste o zi. Bătrânul cu păr alb o urmă la groapă, iar frații trufaşi lăsară să le cadă o lacrimă pe trupul neînsuflețit al aceleia la a cărei suferință asistaseră cu

nervi de oțel, cât timp ea fusese în viață. Toate acestea nutreau tainica mea voioşie, şi, înapoindu-mă acasă, râsei până la lacrimi, sub batista albă pe care o țineam la ochi.

Dar, deşi îmi atinsesem ținta, omorând-o, eram neliniştit şi supărat, şi simțeam că taina va fi dezvăluită în curând. Nu puteam ascunde plăcerea şi bucuria sălbatică ce-mi clocoteau în sânge şi care mă făceau, când eram acasă numai eu, să țopăi şi să bat din palme, să dansez, să mă învârtesc şi să urlu din răsputeri. Când ieşeam şi vedeam mulțimea zorită, îmbulzindu-se pe străzi sau la teatru, când auzeam sunetele muzicii şi vedeam lumea dansând, simțeam o veselie aşa de mare, că îmi venea să mă năpustesc printre oameni, să le smulg mădularele bucată cu bucată şi să urlu extaziat. Dar scrâşneam din dinți, izbeam în podea cu piciorul, îmi înfigeam unghiile ascuțite în palmă. Mă înfrânam; nu ştia încă nimeni că eram nebun.

Mi-aduc aminte – măcar că e unul dintre ultimele lucruri pe care mi-le *pot* aminti; căci acum amestec visurile cu faptele reale, şi, având atâtea de făcut aici, şi fiind totdeauna aşa de grăbit, nu am răgazul să le despart unele de altele din vălmăşagul ciudat în care-s încâlcite – mi-aduc aminte cum în cele din urmă am renunțat. Haha! Văd parcă şi acum privirile înfricoşătoare ale oamenilor şi simt uşurința cu care i-am aruncat de lângă mine, şi am izbit cu pumnii strânşi în obrajii lor păliți, şi cum apoi am fugit ca vântul lăsându-i să huiduiască şi să strige în urma mea până departe. Când mă gândesc, forța unui uriaş pune stăpânire pe mine. Uite cum se îndoaie drugul ăsta de fier sub încleştarea mea furioasă! Aş putea să-l frâng ca pe-o creangă, dar sunt aici galerii lungi, cu multe uşi – cred că n-aş putea să le dau de capăt; şi, chiar de aş putea, ştiu că sunt jos porți de fier pe care ei le țin încuiate şi zăbrelite. Ei ştiu ce nebun dibaci am fost; şi se mândresc că mă au pentru a mă arăta lumii.

Ia, să văd – da, fusesem plecat; era târziu, noaptea, când mă înapoiai acasă, şi-l găsii pe cel mai trufaş dintre cei trei fraţi trufaşi, care mă aştepta. Chestiune urgentă – spusese el, mi-aduc bine aminte. Îl urmam pe omul acesta cu toată ura unui nebun. De multe ori degetele mele ar fi dorit să-l sfâşie. Mi se spuse că era acolo. Urcai repede scara. Avea să-mi spună un cuvânt: dădui drumul servitorilor. Era târziu, şi ne aflam singuri împreună – pentru întâia oară!

În prima clipă îmi ferii ochii de el, căci îmi dădeam seama de ceea ce lui nici nu-i trecea prin minte – iar eu mă mândream a şti – şi anume că lumina nebuniei lucea ca un foc în privirile mele. Stăturăm în tăcere, câteva minute. În cele din urmă, vorbi el. Desfrânările mele recente şi observaţiile ciudate, făcute îndată după moartea surorii lui, erau o insultă adusă memoriei ei. Asociind numeroase împrejurări care, la început, îi scăpaseră atenţiei, gândea că nu m-am purtat bine cu ea. Dorea să ştie dacă avea dreptate să creadă că voiam să-i întinez memoria şi să fiu necuviincios faţă de familie. Era obligat, pentru uniforma pe care o purta, să-mi ceară această explicaţie.

Omul avea o funcţie militară; o funcţie cumpărată cu banii mei şi cu preţul suferinţei surorii sale! Jucase un rol de frunte în complotul urzit pentru a mă prinde în capcană şi a pune mâna pe averea mea. El, mai cu seamă, o silise pe sora lui să mă ia în căsătorie, deşi ştia prea bine că ea îşi avea inima dată tânărului aceluia sclifosit. Era obligat! Obligat pentru *uniforma* lui! Livreaua josniciei lui! Îmi îndreptai ochii spre el – nu puteam altfel – dar nu rostii o vorbă.

Văzui schimbarea subită pe care o produse asupră-i privirea mea. Era un om cutezător, dar cu toate astea se îngălbeni şi-şi trase scaunul înapoi; eu mi-l apropiai; şi deoarece râdeam – eram foarte vesel atunci – îl văzui tresărind. Simţii că nebunia punea stăpânire pe mine. Îi era frică.

„O iubeai mult pe sora dumitale, când trăia? îi întrebai; o iubeai mult?”

El se uită stânjenit în juru-i, şi văzui că pune mâna pe spătarul scaunului; dar nu răspunse nimic.

„Nemernicule, am răcnit, te-am prins! Ți-am descoperit uneltirile infernale împotriva mea. Ştiu că inima ei era dăruită altuia mai înainte ca tu s-o fi silit să mă ia de bărbat. Ştiu, ştiu!”

Sări brusc de pe scaun, îl ridică în aer şi-mi strigă să mă trag înapoi; căci, în timp ce vorbeam, aveam grijă să mă apropii tot mai mult de el.

Mai mult răcneam decât vorbeam – simțind cum clocotea în vinele mele tumultul pasiunilor şi cum vechile duhuri şuşoteau îmboldindu-mă să-i smulg inima din piept.

„Blestem! strigai sărind în sus şi năpustindu-mă asupră-i; da, am ucis-o! sunt nebun! la pământ! sânge, vreau sânge şi-l voi avea!”

Cu o lovitură dădui în lături scaunul pe care, în groaza lui, îl zvârlise asupră-mi, şi mă încăierai cu el; ne rostogolirăm cu o bufnitură grea pe podea.

A fost o luptă straşnică, fiindcă era un bărbat înalt şi voinic, care îşi apăra viața, iar eu eram un nebun puternic şi vream cu însetare să-l nimicesc. Ştiam că nicio forță omenească nu putea să se măsoare cu a mea, şi aveam dreptate. Da, aveam dreptate, deşi eram nebun! Puterile îl părăseau din ce în ce. Îi pusei genunchiul în piept, îi încleştai zdravăn, cu amândouă mâinile, grumazul muşchiulos. Fața i se făcu roşie ca focul; ochii îi ieşiră din cap şi, cu limba scoasă, voia parcă să-şi bată joc de mine. Îl strângeam tot mai tare.

Deodată uşa se deschise larg cu zgomot mare; sumedenie de oameni se năpustiră în cameră, strigând unul altuia să pună mâna pe nebun.

Taina mea era descoperită; trebuia să lupt acum pentru libertate; o luai la sănătoasa, mai înainte ca vreunul să m-atingă; mă năpustii printre cei ce mă

atacau şi-mi croii drum cu braţul viguros, doborându-i de parcă aş fi avut o toporişcă în mână. Ajunsei la uşă, sării peste rampă şi, într-o clipă, eram în stradă.

Alergam într-un suflet drept înainte, şi nu îndrăznea nimeni să mă oprească. Auzeam zgomot de paşi în urma mea şi întețeam goana. Zgomotul se pierdea tot mai mult în depărtare până ce, în sfârşit, se stinse, în timp ce eu săream peste mlaştini şi pâraie, peste garduri şi ziduri, scoțând strigăte sălbatice pe care făpturile ciudate care forfoteau în juru-mi le repetau cu tărie, sfâşiind văzduhul. Eram purtat pe brațele demonilor care treceau ca vântul, răsturnând zăgazuri şi îngrădituri în calea lor, şi mă învârteau cu o iuțeală şi într-o hărmălaie ce mă amețiră în cele din urmă; cu o zvâcnitură năprasnică, mă aruncară departe de ele; căzui greu la pământ.

Când m-am deşteptat, m-am pomenit aici – în celula aceasta veselă, unde lumina soarelui vine arar şi unde luna îşi furişează razele care m-ajută doar să desluşesc mai bine umbrele întunecate din juru-mi şi făptura tăcută din vechiul ei ungher. Când stau lungit, fără să dorm, pot să aud uneori strigăte ciudate, tânguiri care răsună din colțurile depărtate ale acestei mari clădiri. Ce-or fi, nu ştiu; dar ele nu vin nici odată de la făptura palidă, care nici nu le bagă în seamă. Căci, de când se lasă întâiile umbre ale înserării şi până încep să licărească zorile, ea rămâne în acelaşi loc, neliniştită, ascultând muzica lanțurilor mele de fier, şi veghind asupra tumbelor pe care le fac pe patul meu de paie.

La sfârşitul manuscrisului, era următoarea notă scrisă de altă mână:

„Nenorocitul ale cărui rătăciri sunt însemnate mai sus este un trist exemplu al rezultatelor dăunătoare pe care le pot avea pasiunile îndreptate pe un făgaş greşit, şi excesele prelungite la o vârstă fragedă, când urmările lor

devin ireparabile. Orgia nesăbuită, dezmățul şi desfrâul din tinerețe îi pricinuiseră febra şi delirul. Primul efect al delirului fu gândul bizar, întemeiat pe o idee medicală bine cunoscută, puternic susținută de unii şi tot atâta de puternic combătută de alții, că în familia sa ar fi fost un caz de nebunie ereditară. El îi pricinui o dispoziție melancolică, iar ea degeneră cu timpul într-o stare morbidă, sfârşind în accese de nebunie. Am unele motive să cred că întâmplările povestite aici s-au petrecut într-adevăr, deşi denaturate de închipuirea-i bolnavă. Ceea ce ar trebui să-i mire pe oamenii care au avut cunoştință de viciile tinereții lui, e că pasiunile sale nu l-au împins, atunci când au scăpat de sub controlul rațiunii, la săvârşirea unor crime şi mai grozave."

Lumânarea se topea în sfeşnic chiar în clipa când dl. Pickwick termina lectura manuscrisului dat de bătrânul pastor; iar când lumina se stinse brusc, fără ca măcar să fi pâlpâit ca să-i dea de veste, îşi simți nervii în prada unei profunde tulburări. Îşi lepădă cu grabă veşmintele pe care le îmbrăcase când coborâse din patul incomod şi, rotind priviri speriate în juru-i, se vârî numaidecât sub pături unde adormi fără întârziere.

Când se deşteptă, dimineața era târzie şi soarele strălucea puternic în odaie. Tristețea copleşitoare din timpul nopții se împrăştiase odată cu umbrele ce învăluiau, ca un lințoliu, firea; gândurile şi simțămintele lui erau voioase şi zglobii ca însăşi dimineața. După un dejun intim, cei patru domni se grăbiră să pornească pe jos spre Gravesend, urmați de un om care ducea piatra în cutia de brad. Ajunseră în oraş pe la ora unu (bagajul fusese expediat din Rochester, la Londra, aşa cum dăduseră dispoziții) şi, având norocul să găsească locuri pe imperiala diligenței, sosiră în aceeaşi după-amiază la Londra, sănătoşi şi teferi.

Consacrară trei-patru zile în şir pregătirilor necesare călătoriei în burgul Eatanswill; dar, pentru că orice

acțiune importantă cere un capitol separat, vom folosi rândurile pe care le mai avem până la încheierea acestuia ca să redăm, foarte pe scurt, povestea descoperirii arheologice.

Rezultă din Documentele Clubului că dl. Pickwick a vorbit despre descoperirea sa într-o Adunare generală care a avut loc în seara următoare sosirii, expunând o sumedenie de ipoteze ingenioase şi erudite în legătură cu tâlcul inscripției. De asemenea se pare că un artist iscusit a executat un desen fidel al acestei curiozități, săpându-l în piatră şi prezentându-l Societății Regale a Arheologilor, precum şi altor societăți savante; că invidii şi rivalități se iscară din controversele scrise cu privire la acest subiect; şi că dl. Pickwick a scris el însuşi un pamflet de nouăzeci şi şase de pagini, cu literă măruntă, cuprinzând douăzeci şi şapte de versiuni diferite asupra inscripției; că trei domni în vârstă, ai căror fii mai vârstnici cutezaseră să pună la îndoială vechimea acestei piese, şi-au dezmoştenit odraslele lăsându-le numai un şiling, şi că un individ entuziast îşi puse capăt zilelor, disperat că nu-i putuse pătrunde înțelesul; că pentru descoperirea făcută, dl. Pickwick fu ales membru de onoare în şaptesprezece societăți ştiințifice, atât naționale cât şi străine; că niciuna dintre cele şaptesprezece societăți nu a putut să priceapă o iotă din inscripție, dar că toate şaptesprezece au fost de acord în a recunoaşte că ea era extraordinară.

E drept că dl. Blotton – şi numele lui va fi sortit disprețului veşnic al tuturor celor ce cultivă enigmaticul şi sublimul – dl. Blotton, zicem, cârcotaş şi bănuitor cum sunt spiritele de rând, şi-a îngăduit să privească chestiunea dintr-un punct de vedere deopotrivă josnic şi ridicol. Dl. Blotton în persoană a întreprins o călătorie la Cobham, cu scopul urât de a umbri numele nemuritor al d-lui Pickwick şi, la înapoiere, a declarat ritos, într-un discurs ținut în prezența Clubului, că-l văzuse pe omul de la care piatra fusese cumpărată; că omul o credea

veche, însă că tăgăduia solemn vechimea inscripției – cu atât mai mult cu cât el ne încredința că a săpat singur, stângaci, într-un moment când nu avea treabă, literele acelea ce însemnau nici mai mult, nici mai puțin decât propoziționea simplă: „Bill Stumpe, his mark", şi că dl. Stumpe, care nu se prea îndeletnicea cu gramatica, lăsându-se de obicei călăuzit de sunetul cuvintelor mai mult decât de regulile severe ale ortografiei, nu pusese decât un „1" la sfârşitul pronumelui.

Precum era de aşteptat din partea unei societăți aşa de savante, Clubul Pickwick primi declarația cu disprețul pe care-l merita, alungă din sânul său pe răutăciosul şi îngâmfatul Blotton, şi votă pentru dl. Pickwick o pereche de ochelari de aur, ca semn al admirației şi încrederii membrilor săi; drept mulțumire, dl. Pickwick lăsă să i se picteze portretul, care fu atârnat în sala Clubului – portret pe care, oricum, *nu* vru să-l distrugă când mai îmbătrâni cu câțiva ani.

Dl. Blotton era alungat, dar nu înfrânt. Scrise şi el un pamflet adresat celor şaptesprezece societăți ştiințifice, repetând declarația pe care o făcuse şi lăsând să se înțeleagă că membrii celor şaptesprezece societăți amintite erau nişte „şarlatani". La care, cele şaptesprezece societăți fură copleşite de indignarea cuvenită, astfel că se iviră multe alte pamflete. Societățile ştiințifice naționale tălmăciră în englezeşte pamfletele societăților ştiințifice străine, societățile ştiințifice străine tălmăciră în tot soiul de limbi pamfletele societăților ştiințifice naționale, şi aşa începu acea luptă ştiințifică atât de cunoscută lumii sub numele de *Controversa pickwickiană.*

Dar sforțările nevrednice de a-l ponegri pe dl. Pickwick se năruiră peste capul netrebnicului autor. Cele şaptesprezece societăți ştiințifice votară în unanimitate că îngâmfatul Blotton nu era decât un ignorant meschin. De aici înainte se puseră să scrie la tratate câte nu s-au scris de când e lumea. Până în ziua

de astăzi piatra a rămas un monument, care nu poate să fie descifrat, al măreției d-lui Pickwick şi o veşnică mărturie a meschinăriei duşmanilor lui.

CAPITOLUL XII

Care descrie o foarte însemnată ispravă a d-lui Pickwick, epocală în viața lui şi nu mai puțin epocală în această povestire.

Deşi de proporții foarte restrânse, apartamentul d-lui Pickwick din strada Goswell era nu numai foarte curat şi confortabil dar şi, mai ales, potrivit ca locuință pentru un om înzestrat cu geniul şi spiritul său de observație. Salonaşul se afla în față la parter şi dormitorul tot în față, la etajul întâi, încât – fie că se găsea la birou, fie că stătea în picioare dinaintea oglinzii pentru bărbierit – el putea să contemple deopotrivă pe strada aceea, la fel de populată pe cât de populară, omenirea care trecea cu preocupările ei felurite. Proprietăreasa d-lui Pickwick, d-na Bardell – văduvă şi singura împuternicită testamentară a unui vameş – era o femeie cumsecade, harnică şi plăcută la înfățişare, cu o înclinație firească în ale bucătăriei, înclinație pe care o desăvârşise prin studii şi prin practică îndelungă, devenind un talent rar. Nu existau în casă nici plozi, nici servitori, nici orătănii. Locatarii ceilalți erau doar: un om mare şi un băiețaş. Primul, un chiriaş; al doilea, o producție a d-nei Bardell. Omul cel mare era totdeauna acasă exact la zece seara, când cu regularitate se înghesuia într-un pătuc franțuzesc în camera din dos. Jocurile copilăreşti şi exercițiile de gimnastică ale domnişorului Bardell se desfăşurau numai pe caldarâm şi în şanțurile din vecinătate. Curățenia şi liniştea domneau în toată casa,

iar voința d-lui Pickwick era lege.

Oricine ar fi cunoscut regula casei şi ar fi fost familiarizat cu spiritul admirabil cumpănit al d-lui Pickwick, înfăţişarea şi conduita sa în dimineaţa de dinaintea celeia ce fusese fixată pentru călătoria la Eatanswill ar fi părut misterioasă, inexplicabilă. Măsura camera în sus şi în jos, cu paşi grăbiţi. Cam din trei în trei minute, îşi scotea capul pe fereastră, se uita necontenit la ceas şi trăda alte multe semne de neastâmpăr, foarte neobişnuite la el. Era vădit că punea la cale ceva de mare însemnătate – dar ce anume, nici măcar d-na Bardell nu fusese în stare să ghicească.

— Doamnă Bardell, spuse în cele din urmă dl. Pickwick când simpatica femeie era pe punctul să isprăvească mult prelungitul dereticat al camerei.

— Da, domnule, răspunse d-na Bardell.

— Băieţaşul dumneavoastră a plecat cam demult.

— Păi, domnule, de-aici până la Borough e ceva.

— A, da! glăsui dl. Pickwick. Adevărat; aşa e.

Dl. Pickwick recăzu în tăcere şi d-na Bardell se apucă din nou de curăţenie.

— Doamnă Bardell, reluă dl. Pickwick după câteva minute.

— Da, domnule.

— Credeţi că pentru două persoane cheltuiala e mult mai mare decât pentru una singură?

— Vai, domnule Pickwick! replică d-na Bardell roşind până la dantela bonetei, căci i se părea că zărise în ochii chiriaşului o anume clipire matrimonială. Vai, domnule Pickwick, ce întrebare!

— Ei, ce credeţi?

— Asta depinde, răspunse d-na Bardell apropiind foarte mult cârpa de praf de cotul proptit pe masă al d-lui Pickwick; depinde în bună parte de persoană; ştiţi asta, domnule Pickwick; şi dacă e o persoană grijulie şi econoamă, atunci, domnule…

— Foarte adevărat, încuviinţă dl. Pickwick, dar

persoana pe care o am în vedere (aci se uită țintă la d-na Bardell) posedă, îmi închipui, aceste calități; în plus, este înzestrată cu o mare cunoaştere a lumii, doamnă Bardell, şi cu multă deşteptăciune. Darurile acestea mi-ar fi nespus de folositoare.

— Vai, domnule Pickwick! murmură d-na Bardell în timp ce roşeața i se urcă din nou până la dantela bonetei.

— Sunt încredințat! rosti dl. Pickwick cu o energie sporită, aşa cum avea obiceiul când vorbea într-o chestiune care-l interesa. Sunt încredințat şi, ca să vă spun adevărul, doamnă Bardell, am luat o hotărâre.

— Dumnezeule, domnule Pickwick! exclamă d-na Bardell.

— Poate vi se va părea ciudat, urmă simpaticul domn Pickwick zvârlind tovarăşei sale o privire voioasă, că nu m-am sfătuit cu dumneavoastră în această chestiune, şi că nici măcar n-am pomenit de ea până în clipa când l-am trimis azi dimineață pe băiețel; ce ziceți?

D-na Bardell nu putu să răspundă decât printr-o privire. Îl adora demult, în taină, pe dl. Pickwick, dar iată că, brusc, se văzu înălțată pe o culme către care n-ar fi cutezat să năzuiască nici în cele mai nesăbuite speranțe ale ei. Dl. Pickwick era pe cale s-o ceară în căsătorie şi, după un plan bine chibzuit, îi trimisese băiețelul la Borough ca să nu-l stânjenească. Ce iscusit! Cât de prevăzător!

— Ei, ce părere aveți? întrebă dl. Pickwick.

— O, domnule Pickwick, răspunse d-na Bardell tremurând de tulburare; sunteți tare bun, domnule!

— Ideea mea vă va scuti de multe osteneli, nu e aşa? întrebă dl. Pickwick.

— O, nu m-am gândit niciodată la osteneală, domnule, răspunse d-na Bardell, şi, firește, îmi voi da silința mai mult decât oricând ca să vă fiu pe plac; sunteți aşa de bun, domnule Pickwick, că țineți seamă de singurătatea mea!

— A, desigur, spuse dl. Pickwick, nu mă gândisem la asta niciodată... Când voi fi în oraş, veţi avea totdeauna pe cineva cu care să staţi de vorbă. Într-adevăr, aşa e.

— Cu siguranţă că voi fi o femeie fericită, spuse d-na Bardell.

— Iar băieţelul dumneavoastră...

— Dumnezeu să-l binecuvânteze! îl întrerupse d-na Bardell cu un oftat matern.

— Va avea şi el un tovarăş, urmă dl. Pickwick zâmbind graţios; un tovarăş vesel care, pun rămăşag, îl va învăţa într-o săptămână mai multe pozne decât ar fi învăţat într-un an.

— O, dragul meu! exclamă d-na Bardell.

Dl. Pickwick tresări.

— O, scumpul meu, bunul meu, iubitul meu hazliu! continuă d-na Bardell şi, niciuna nici două, ridicându-se de pe scaun, îşi aruncă braţele pe după gâtul d-lui Pickwick, cu un potop de lacrimi şi-un refren de suspine.

— Vai, doamnă! strigă dl. Pickwick plin de uimire. Doamnă Bardell! Buna mea doamnă! Doamne, ce situaţie! Vă rog, luaţi seama, doamnă Bardell; nu... Dacă vine cineva?

— Ei, să vină! exclamă d-na Bardell cu frenezie; nu-ţi mai dau drumul! Dragul, scumpul, sufleţelul meu bun!

Şi, rostind cuvintele acestea, d-na Bardell se lipi şi mai strâns.

— Dumnezeule, fie-ţi milă de mine! spuse dl. Pickwick luptându-se din răsputeri; aud pe cineva urcând seara. Nu, nu, fii femeie de treabă; nu!

Dar rugăminţile şi mustrările erau deopotrivă de zadarnice, căci d-na Bardell leşinase în braţele d-lui Pickwick. Mai înainte ca el să fi avut timpul s-o aşeze pe-un scaun, domnişorul Bardell intră în odaie poftindu-i pe d-nii Tupman, Winkle şi Snodgrass.

Dl. Pickwick rămase împietrit şi mut. Stătea în picioare cu povara amoroasă în braţe, şi se uita năuc la

fețele prietenilor săi fără să încerce măcar să-i salute sau să le dea vreo explicație. La rândul lor, ei se uitau țintă la el; la rândul lui, domnişorul Bardell se uita la ei toți.

12. „D-na Bardell leşină în braţele d-lui Pickwick” – Phiz, august 1836

Aşa de adâncă era mirarea pickwickienilor şi atât de cumplită zăpăceala d-lui Pickwick, încât ei ar fi putut să rămână exact cam în aceeaşi situaţie până la revenirea femeii în simţiri, dacă nu se producea o splendidă şi mişcătoare manifestare de afecţiune filială din partea tânărului fiu. Îmbrăcat cu un costum strâmt de catifea vărgată, împodobit cu nasturi foarte mari de alamă, el rămăsese la început, nesigur şi încurcat, în uşă; dar, treptat, ideea ca mama lui suferise vreo vătămare personală puse stăpânire pe mintea lui dezvoltată numai pe jumătate; socotindu-l pe dl. Pickwick drept agresor, scoase un urlet înspăimântător, oarecum nefiresc şi, năpustindu-se cu capul în jos, începu să-l atace pe nemuritorul gentleman prin preajma spatelui şi-a picioarelor, izbindu-l şi ciupindu-l atâta cât îi îngăduiau voinicia braţului şi aprinderea furiei.

— Luaţi-l pe ticălosul ăsta mic de aici! strigă dl. Pickwick scos din fire; e nebun!

— Dar ce s-a întâmplat? întrebară uluiţi cei trei pickwickieni.

— Nu ştiu nici eu, răspunse dl. Pickwick, ursuz; luaţi băiatul de-aici! (D. Winkle îl duse în capătul celălalt al apartamentului pe năbădăiosul băiat, care striga şi se zbătea.)

— Acum, ajutaţi-mă să cobor scările cu femeia.

— Ah, mă simt mai bine! îngăimă d-na Bardell.

— Îngăduiţi-mi să vă conduc până jos, spuse dl. Tupman, totdeauna galant.

— Mulţumesc, domnule, mulţumesc! exclamă femeia c-o voce nevricoasă.

Fu condusă jos, însoţită de odrasla-i iubită.

— Nu pot pricepe, reluă dl. Pickwick după înapoierea prietenului său, nu pot pricepe ce s-a întâmplat cu femeia aceasta. O anunţasem numai că am de gând să-mi iau un servitor, când a apucat-o spasmul ciudat în

care ați găsit-o. E extraordinar!

— Adevărat! exclamară cei trei prieteni.

— M-a pus într-o situație tare neplăcută, continuă dl. Pickwick.

— Adevărat! răspunseră discipolii tuşind uşor şi privindu-se cu-nțeles.

Atitudinea lor nu-i scăpă d-lui Pickwick. Observă neîncrederea lor. Era vădit că ei îl suspectau.

— Aşteaptă un om, jos, în antreu, îl vesti dl. Tupman.

— E acela despre care v-am vorbit, glăsui dl. Pickwick; am trimis după el la Borough azi dimineață. Snodgrass, fii bun şi cheamă-l sus.

Dl. Snodgrass îi îndeplini dorința şi dl. Samuel Weller se înfățişă pe dată.

— Haha, îmi închipui că mă recunoşti, îl întâmpină dl. Pickwick.

— Ba bine că nu, răspunse Sam cu o privire binevoitoare. Şmecherul v-a băgat în răcori; o făcuse prea de oaie, nu-i aşa? Să-i fi tras vreo două după ceafă, n-ar fi fost rău.

— Acum nu e vorba de asta, i-o tăie dl. Pickwick repede; vream să-ți vorbesc despre altceva. Ia loc!

— Mulțumesc, domnule! răspunse Sam şi se aşează fără să mai fie rugat, după ce mai întâi îşi puse pălăria albă, veche, afară, pe podea. Nu e cine ştie ce când te uiți la ea, dar te cruceşti de când ține... Până să i se ducă borul era o găină tare frumoasă... Acuşi e mai uşoară fără bor; este ceva; unde mai pui că prin găuri intră nițeluş aer; şi asta e ceva. Eu îi zic găină-ventilator.

Şi, după ce rosti aceste cuvinte, dl. Weller zâmbi cu prietenie pickwickienilor.

— Acum, glăsui dl. Pickwick, e vorba de afacerea pentru care, cu aprobarea dumnealor, te-am chemat.

— Aşa, domnule, să-i dăm drumul, cum zicea unul plodului său, care înghițise un gologan.

— Dorim să ştim în primul rând, spuse dl. Pickwick,

dacă ai vreun motiv să fii nemulțumit de situația dumitale actuală?

— Până să vă răspund la întrebare, declară dl. Weller, aş vrea mai întâi să ştiu dacă aveți alta mai pricopsită să-mi oferiți.

O rază de calmă bunăvoință jucă pe chipul d-lui Pickwick când îi răspunse:

— Sunt aproape hotărât să te iau la mine în serviciu.

— Adevărat? întrebă Sam.

Dl. Pickwick încuviință din cap.

— Ce leafă? întrebă Sam.

— Douăsprezece lire sterline pe an.

— Țoale?

— Două rânduri de haine.

— Ce fel de treabă?

— Să mă serveşti şi să călătoreşti cu mine şi cu dumnealor.

— S-a făcut! exclamă Sam cu ifos. Mă închiriez unui gentelman; pe chestia lefii, ne-am înțeles.

— Accepți propunerea mea? întrebă dl. Pickwick.

— Gata! declară Sam. Dacă țoalele o să-mi vie măcar pe jumătate cum îmi convine locul, este în regulă.

— De bună seamă că ai certificate bune? reluă dl. Pickwick.

— Întrebați-o pe hangioaica de la *Cerbul Alb,* răspunse Sam.

— Poți să vii astă seară?

— În doi timpi şi trei mişcări mă-mbrac în frac – numai să-l am! exclamă Sam cu multă voioşie.

— Înapoiază-te astă seară, la opt, îi puse în vedere dl. Pickwick, şi, dacă referințele sunt bune, de îmbrăcăminte ne vom îngriji.

Afară de o amabilă abatere de care era în parte vinovată una dintre servitoare, conduita d-lui Weller fusese totdeauna bună. Dl. Pickwick nu şovăi, deci, să-l angajeze chiar în seara aceea. Cu graba şi energia ce caracterizau nu numai faptele publice, dar toate

acțiunile particulare ale extraordinarului om, el îl duse îndată pe noul servitor la unul dintre acele magazine convenabile, unde se pot procura haine confecționate sau de ocazie, şi unde eşti scutit de formalitatea neplăcută de-a ți se lua măsura; şi, înainte de căderea nopții, dl. Weller era înzestrat cu o redingotă cenuşie ai cărei nasturi aveau inițialele C.P., cu o pălărie neagră cu cocardă, cu o vestă trandafirie, vărgată, cu pantaloni de culoare deschisă, cu ghetre şi cu alte obiecte – prea numeroase pentru a le mai înşira aici.

„Prea bine! îşi zise ființa aşa de subit transformată, când a doua zi dimineață îşi luă locul pe capra trăsurii de Eatanswill; nu ştiu de-oi fi valet, rândaş, pădurar sau simigiu. S-ar părea că sunt din toate câte ceva. Dar nu-i nimic; schimb aerul, o să văz multe, mare brânză n-am de făcut; şi straiele îmi vine ca turnate; d-aia strig: să trăiască pickwickienii!”

CAPITOLUL XIII

Câteva date despre Eatanswill, despre situaţia partidelor locale şi despre alegerea unui membru în Parlament care să apere interesele acestui burg vechi, loial şi patriot.

Mărturisim deschis că, înainte de a ne fi cufundat în maldărele de hârtii ale Clubului Pickwick, nu auzisem niciodată de Eatanswill. Recunoaştem cu aceeaşi sinceritate că zadarnic am căutat dovezi cu privire la existenta actuală a acestei localităţi. Ştiind cât de profundă încredere se cuvine să dăruim tuturor afirmaţiilor cuprinse în însemnările d-lui Pickwick, şi neîngăduindu-ne să opunem cunoştinţele noastre declaraţiilor făcute de marele om, am consultat, în această privinţă, toate izvoarele pe care le-am putut găsi. Am cercetat toate numele cuprinse în tabelele A. şi B.{24}, fără să-l găsim pe acela de Eatanswill; am cercetat minuţios, de-a-fir-a-păr, toate hărţile ţinutului, publicate spre folosinţa societăţii de distinşii noştri editori, dar investigaţiile noastre au ajuns la acelaşi rezultat.

Am fost, deci, îndemnaţi să credem că, din dorinţa grijulie de a nu jigni pe cineva, şi dintr-un sentiment de delicateţă cu care toţi cei ce îl cunoşteau bine, ştiau că dl. Pickwick era în chip atât de eminent înzestrat, el înlocuise, într-adins, cu o denumire fictivă, numele real al localităţii unde îşi făcuse observaţiile. Ne întăreşte în această credinţă o împrejurare măruntă care ar putea să pară neînsemnată şi josnică în sine, dar care, privită din

punctul de vedere mai sus menționat, merită să fie consemnată. Mai mult decât atât: în carnetul d-lui Pickwick putem găsi o însemnare a faptului că locurile pentru sine şi discipolii săi au fost reținute în diligența de Norwich; dar însemnarea fu după aceea ştearsă, de bună seamă spre a tăinui direcția în care este situat burgul. Nu ne vom aventura, deci, pe calea deducțiilor în această privință, ci vom continua îndată firul povestirii, mulțumindu-ne cu datele pe care descrierile sale ni le-au pus la îndemână.

Se pare că, pe atunci, locuitorii din Eatanswill, ca şi cei din multe alte oraşe mici, îşi închipuiau că ei prezintă o importanță extraordinară, imensă; şi fiecare om, conştient de greutatea ce decurgea din exemplul său, se simțea îndatorat să se alăture cu trup şi suflet unuia din cele două mari partide în care se împărțeau cetățenii oraşului: albaştrii şi galbenii. Dar albaştrii nu scăpau niciun prilej să pună bețe în roate galbenilor, după cum galbenii nu scăpau niciun prilej să pună bețe în roate albaştrilor; astfel că, atunci când galbenii şi albaştrii se găseau față în față, la vreo întrunire publică, la primărie, la târg, în vreo piață, cuvinte grele şi certuri se iveau între ei. De prisos să adăugăm că, din pricina acestor neînțelegeri, toate lucrurile deveniseră la Eatanswill o chestiune de partid. Dacă galbenii propuneau să se facă noi ferestruici în acoperişul halei din piață, albaştrii țineau adunări publice împotrivindu-se acestei acțiuni. Dacă albaştrii propuneau să se mai construiască o pompă în Strada Mare, galbenii se ridicau ca un singur om înfierând ideea năzdrăvană. Existau prăvălii albastre şi prăvălii galbene, hanuri albastre şi hanuri galbene; exista o tabără albastră şi o tabără galbenă, chiar în biserică.

Firește, era esențial şi absolut necesar ca fiecare din aceste puternice partide să aibă ziarele şi reprezentanții lor, drept care, în oraş, apăreau două foi publice: *Gazeta din Eatanswill,* şi *Independentul din Eatanswill.* Prima,

susținea principiile albastre, al doilea se aşeza pe un teren hotărât galben. Ce ziare minunate! Ce articole de fond şi cât de înfocate atacuri cuprindeau. – „Gazeta, netrebnicul nostru confrate… – *Independentul,* acest ziar dezgustător şi laş… – *Independentul,* această publicație mincinoasă şi murdară… – *Gazeta,* această josnică şi scandaloasă calomniatoare…" Acestea şi alte ocări aţâţătoare erau din plin răspândite în coloanele fiecărui număr al ambelor publicații, trezind în piepturile orăşenilor sentimentele cele mai aprinse de plăcere sau indignare.

Cu obişnuitu-i spirit de prevedere şi pătrundere, dl. Pickwick alesese, pentru a vizita burgul, un moment deosebit de prielnic. Niciodată nu se mai pomenise o luptă atât de îndârjită acolo. Onorabilul Samuel Slumkey, din Slumkey Hall, era candidatul albastru; Horatio Fizkin, esquire de Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, se lăsase convins de prietenii săi să susțină interesele galbene. *Gazeta* îi preveni pe alegătorii din Eatanswill că, nu numai privirile Angliei, dar ale întregii lumi civilizate, erau ațintite asupra lor. *Independentul* întrebă pe un ton categoric dacă alegătorii din Eatanswill erau „personalități însemnate aşa cum fuseseră socotiți totdeauna, sau nişte unelte josnice şi slugarnice", nevrednici deopotrivă de numele de englez şi de binefacerile libertății. Nicicând un asemenea cutremur nu mai zguduise oraşul.

Era seară târziu când dl. Pickwick şi tovarăşii săi, ajutați de Sam, coborâră de pe imperiala diligenței de Eatanswill. Drapele de mătase mari, albastre, fluturau în dreptul ferestrelor hotelului cu firma *La Stema Oraşului* şi anunțuri lipite pe fiecare geam indicau, cu litere uriaşe, că acolo îşi ținea zilnic şedințele comitetul onorabilului Samuel Slumkey. Un grup de gură-cască, adunați în stradă, priveau spre un om răguşit din balconul hotelului care, vorbind pare-se cu atâta ardoare în favoarea d-lui Samuel Slumkey, se învăpăiase

ca focul, dar tăria şi însemnătatea argumentelor lui erau micşorate întrucâtva de răpăitura necontenită a patru tobe mari, pe care comitetul d-lui Fizkin le pusese la colțul străzii.

Lângă orator, un omuleț neastâmpărat îşi scotea din când în când pălăria şi făcea mulțimii semn să aplaude. Atunci mulțimea aplauda fără întârziere şi cu cel mai mare entuziasm. Figura oratorului se încinsese în timpul vorbirii din ce în ce mai mult, şi s-ar fi putut spune că discursul său răspundea scopului urmărit, dacă i-ar fi dat cineva ascultare.

Pickwickienii nu apucaseră să coboare bine din trăsură, că se şi văzură înconjurați de o parte din tabăra celor „cinstiți şi independenți", care, numaidecât, scoaseră trei aclamații asurzitoare. Aclamațiile, repetate de gloată (căci mulțimea n-are deloc nevoie să ştie pentru ce strigă) se tălăzuiră într-un urlet năprasnic de triumf, care impuse tăcere până şi omului cu obraz stacojiu din balcon.

— Ura! urlă poporul ca încheiere.

— Încă o aclamație! strigă oratorul mititel din balcon; gloata urlă din nou ca şi cum plămânii ei ar fi fost turnați din tuci şi oțel.

— Trăiască în veci Slumkey! mugiră „cinstiții şi independenții".

— Trăiască în veci Slumkey! repetă dl. Pickwick, scoțându-şi pălăria.

— Jos Fizkin! urlă gloata.

— Jos cu el! strigă dl. Pickwick.

— Ura!

Atunci se dezlănțui un alt urlet, asemănător celui dintr-o menajerie, când elefantul îşi cere prânzul.

— Cine e Slumkey? întrebă dl. Tupman în şoaptă.

— Habar n-am! răspunse dl. Pickwick pe acelaşi ton. Sst, nu mai pune întrebări! În astfel de ocazii, lucrul cel mai bun e să urmezi mulțimea.

— Dar gândeşte-te că or fi două tabere, îi atrase dl.

Snodgrass luarea aminte.

— Urlă cu cei mai tari! replică dl. Pickwick.

Mai elocvent decât aşa n-ar fi putut să grăiască tomuri întregi.

Intrară în hotel; mulțimea se dădea la o parte ca să le facă loc, scoțând aclamații gălăgioase. Prima lor grijă era să-şi asigure o locuință pentru noapte.

— Putem să găsim paturi aci? întrebă dl. Pickwick adresându-se unui chelner căruia îi făcuse semn să se apropie.

— Nu ştiu, dom'le, răspunse chelnerul. Mi-e teamă că-s toate ocupate. Mă duc să văz.

Se depărtă şi se înapoie numaidecât, ca să întrebe dacă domnii erau albaştri.

Deoarece nici dl. Pickwick, nici tovarăşii săi nu acordau un interes deosebit cauzei vreunuia dintre candidați, le era cam greu să răspundă. În dilema în care se găseau, dl. Pickwick îşi aduse aminte de noul său prieten, dl. Perker.

— Cunoşti un domn cu numele de Perker? întrebă dl. Pickwick.

— Desigur, dom'le; agentul onorabilului domn Samuel Slumkey.

— Este albastru, nu?

— Fireşte, dom'le!

— Atunci suntem şi noi albaştri, declară domnul Pickwick.

Dar, observând că servitorul primea cam cu neîncredere asigurarea lui, îi dădu cartea sa de vizită şi-i spuse s-o înmâneze pe dată d-lui Perker, dacă dl. Perker era cumva acolo. Servitorul se retrase, dar se înapoie pe dată, şi, rugându-l pe dl. Pickwick să-l urmeze, îl conduse într-o odaie mare la etajul întâi unde, la o masă lungă, acoperită de cărți şi de hârtii, se afla dl. Perker.

— Haha, scumpe domn! exclamă omulețul venind în întâmpinarea d-lui Pickwick. Foarte bucuros că vă văd, scumpe domn. Luați loc, vă rog. Aşa dar, ați făcut cum

ne-am înțeles. Ați venit aici să vedeți alegerile, nu-i aşa?

Dl. Pickwick răspunse afirmativ.

— Va fi o luptă înverşunată, scumpe domn, declară omulețul.

— Sunt încântat, răspunse dl. Pickwick frecându-şi mâinile. Îmi place să văd manifestările de patriotism dârz, indiferent de partidul care este în cauză; vasăzică, va fi o luptă înverşunată?

— Da-da, spuse omulețul, nu mai încape vorbă. Am reținut toate cârciumile de aici şi nu am lăsat adversarilor decât berăriile. Magistrală lovitură de stat, scumpe domn, ce ziceți?

Omulețul zâmbi satisfăcut şi trase pe nări o serioasă priză de tabac.

— Şi care este rezultatul probabil al bătăliei? întrebă dl. Pickwick.

— Cam îndoielnic, scumpe domn, îndoielnic până acum, răspunse omulețul. Oamenii lui Fizkin au treizeci şi trei de votanți închişi în şoproanele de la *Cerbul Alb*.

— În şoproane?! exclamă dl. Pickwick foarte mirat de această nouă lovitură de stat.

— Îi țin închişi acolo, până când vor avea nevoie de ei, reluă omulețul. Şi asta, desigur, ca să ne împiedice să ajungem la dânşii; şi, chiar de am putea, nu ne-ar sluji la nimic, deoarece îi țin într-adins, beți turtă. Isteț om, agentul lui Fizkin!... Ce mai la deal la vale, foarte isteț!

Dl. Pickwick făcu ochii mari, dar nu spuse nimic.

— Cu toate astea, noi suntem oarecum asigurați, rosti dl. Perker cu glas abia şoptit. Am dat aseară un ceai modest, aici. Am invitat patruzeci şi cinci de femei, scumpe domn, iar la plecare am oferit fiecăreia câte-o umbrelă verde.

— Umbrelă?! exclamă dl. Pickwick.

— Da, scumpe domn, da, patruzeci şi cinci de umbrele verzi, a şapte şilingi şi şase penny una. Toate femeile țin la zorzoane; umbrelele au produs un efect de neînchipuit. Ni i-am asigurat pe soții lor şi pe jumătate

din fraţi; i-am băgat pe adversari la apă cu ciorapii, flanelele şi celelalte fleacuri ale lor. A fost ideea mea, scumpe domn, numai şi numai a mea. Pe grindină, pe ploaie, pe soare, n-ai să faci nici şase paşi în oraş şi ai să întâlneşti o jumătate de duzină de umbrele verzi.

Aci, omuleţul dădu frâu liber unei veselii extraordinare, căreia îi puse capăt apariţia altei persoane.

Era un bărbat lung şi deşirat. Capul, cu păr cânepiu, arăta semne de pleşuvie; chipul lui avea un aer foarte grav; privirile îi trădau o gândire adâncă, fără margini. Purta o redingotă lungă, cafenie, o jiletcă neagră de postav, pantaloni cenuşii; la jiletcă atârna un lornion; pălăria de pe cap avea fundul tare turtit şi borurile mari. Noul venit fu prezentat d-lui Pickwick ca fiind dl. Pott, directorul *Gazetei din Eatanswill.* După câteva observaţii preliminare, dl. Pott se întoarse spre dl. Pickwick şi îi spuse cu ton solemn:

— Domnule, alegerea aceasta a stârnit în metropolă un mare interes.

— Îmi închipui, răspunse dl. Pickwick.

— La care, îmi pot da seama, continuă dl. Pott privindu-l pe dl. Perker ca să-i capete încuviinţarea, la care îmi pot da seama că a contribuit întrucâtva şi articolul meu de sâmbătă.

— Fără nicio îndoială, rosti omuleţul.

— Domnule, urmă dl. Pott, presa e o armă puternică.

Dl. Pickwick aprobă întru totul această afirmaţie.

— Dar sunt încredinţat, domnule, declară Pott, că nu am abuzat niciodată de puterea enormă pe care o deţin. Sunt încredinţat, domnule, că n-am îndreptat niciodată ascuţişul lanciei mele împotriva lăcaşului sacru al vieţii private, împotriva reputaţiei individuale. Sunt încredinţat, domnule, că mi-am consacrat toată energia în direcţia unor... unor sforţări... umile poate, da, recunosc, umile, pentru a sădi aceste principii... de care...

Directorul *Gazetei din Eatanswill* încurcându-se. dl. Pickwick îi veni în ajutor, spunând:

— Desigur.

— Şi, care este, domnule, spuse Pott, care e, daţi-mi voie să vă întreb ca pe un om imparţial, atitudinea opiniei publice londoneze, cu privire la disputa mea cu *Independentul?*

— Fără îndoială că e foarte pornită, se amestecă dl. Perker, în priviri cu o viclenie ce părea să fie întâmplătoare.

— Disputa asta, declară Pott, va fi dusă atâta timp cât voi mai avea sănătate, putere şi acel talent cu care-s înzestrat. Am să duc această dispută, domnule, măcar că ea ar putea să zdruncine spiritul oamenilor, să le îndârjească inimile şi să-i abată de la îndeplinirea îndatoririlor vieţii de fiecare zi. Am să duc această dispută, domnule, până când voi pune călcâiul în ceafa *Independentului din Eatanswill.* Doresc ca populaţia Londrei şi populaţia ţinutului meu să ştie, domnule, că se pot bizui pe mine; că n-o voi părăsi, că sunt hotărât, domnule, să rămân alături de ea până la capăt.

— Purtarea dumneavoastră, domnule, este cât se poate de nobilă! exclamă dl. Pickwick şi strânse mâna generosului Pott.

— Văd, domnule, că sunteţi un om de bun-simţ şi talent, spuse dl. Pott cu suflarea aproape curmată din pricina declaraţiei patriotice pe care o făcuse atât de vehement. Sunt cât se poate de fericit, domnule, că fac cunoştinţă c-un om ca dumneavoastră.

— Şi eu, declară dl. Pickwick, mă simt adânc onorat de felul cum vă exprimaţi despre mine. Îngăduiţi-mi, domnule, să vi-i recomand pe tovarăşii mei de călătorie, membri corespondenţi ai Clubului pe care mă mândresc a-l fi întemeiat.

— Voi fi încântat, declară dl. Pott.

Dl. Pickwick se depărtă şi, întorcându-se cu cei trei prieteni ai săi, îi prezentă aşa cum se cuvenea

directorului *Gazetei din Eatanswill.*

— Acum, dragă Pott, glăsui mititelul domn Perker, se pune întrebarea: ce facem cu prietenii noştri?

— Îmi închipui că putem rămâne sub acoperământul acesta, spuse dl. Pickwick.

— Sub acoperământul acesta nu mai este niciun pat liber, scumpe domn, nici măcar unul!…

— Situația e cât se poate de neplăcută, spuse dl. Pickwick.

— Nespus de neplăcută! declarară tovarăşii săi de călătorie.

— Am, în privința aceasta, spuse dl. Pott, o idee care cred că ar putea să fie adoptată cu mult succes. La *Păunul* sunt două paturi şi dacă doi dintre gentlemeni şi servitorul lor ar accepta să se aranjeze acolo, eu pot declara fără sfială, în numele doamnei Pott, că ea ar fi încântată să acorde ospitalitate domnului Pickwick şi încă unui tovarăş al său.

După stăruințele repetate ale d-lui Pott, şi după repetatele proteste ale d-lui Pickwick cum că nici prin minte nu-i trecea s-o deranjeze ori s-o supere pe amabila soție a directorului, rămase stabilit că altă soluție nu există, încât o adoptară pe aceasta. După ce luară masa la *Stema Oraşului,* prietenii se despărțiră, dl. Tupman şi dl. Snodgrass retrăgându-se la *Păunul,* dl. Pickwick şi dl. Winkle îndreptându-se către locuința d-lui Pott. Se înțeleseseră ca a doua zi dimineață să se întâlnească cu toții la *Stema Oraşului* şi să însoțească alaiul onorabilului Samuel Slumkey la locul alegerilor.

Familia d-lui Pott se compunea din el însuşi şi din soția lui. Oamenii cărora geniul lor puternic le-a creat în lume o mare faimă au de obicei o mică slăbiciune, care apare şi mai vădită prin contrast cu trăsăturile generale ale caracterului lor. Slăbiciunea d-lui Pott era, poate, supunerea prea mare față de supravegherea şi dominația întrucâtva disprețuitoare, a soției sale. Nu avem totuşi dreptul să stăruim asupra acestui fapt, căci

în împrejurările prezente d-na Pott puse la contribuție manierele-i cele mai îmbietoare pentru a-i primi pe cei doi gentlemeni.

— Scumpa mea, glăsui dl. Pott, domnul Pickwick – domnul Pickwick de la Londra…

D-na Pott primi cu o blândețe fermecătoare părinteasca strângere de mână a d-lui Pickwick, iar d. Winkle, care nu fusese recomandat, salută şi se strecură neobservat într-un ungher întunecos.

— Dragul meu! spuse d-na Pott.

— Comoara mea! răspunse dl. Pott.

— Prezintă-l, te rog, şi pe celălalt gentleman.

— Îți cer de o mie de ori iertare, glăsui dl. Pott. Permite-mi: doamna Pott, domnul…

— Winkle, spuse dl. Pickwick.

— Winkle, repetă dl. Pott şi ceremonia prezentării se termină.

— Vă datorăm multe scuze, doamnă, declară dl. Pickwick, pentru deranjul pe care vi-l pricinuim, după ce abia am făcut cunoştință.

— Vă rog să nu pomeniți de asta, domnule, protestă cu însuflețire d-na Pott. Vă asigur că eu, trăind aşa cum trăiesc zi de zi, săptămână cu săptămână, în locul acesta trist, fără să văd pe nimeni, simt o plăcere deosebită atunci când întâlnesc chipuri noi.

— Pe nimeni, draga mea?! exclamă dl. Pott surâzător.

— Pe nimeni, afară de tine! ripostă d-na Pott cu asprime.

— Vedeți, domnule Pickwick, spuse amfitrionul lor, ținând să explice tânguirile nevestei, noi suntem oarecum lipsiți de multe plăceri şi bucurii la care altfel am putea să luăm parte. Situația mea ca director al *Gazetei din Eatanswill,* poziția pe care acest ziar o ocupă în țară, amestecul meu permanent în vârtejul politicii…

— Dragul meu! interveni d-na Pott.

— Comoara mea! răspunse directorul.

— Aş dori, dragul meu, să-ți dai osteneala de a găsi

un subiect de conversație la care domnii să poată participa cu oarecare interes.

— Dar, draga mea, spuse dl. Pott cu adâncă supunere, pe domnul Pickwick îl interesează subiectul.

— Dacă e aşa, îl priveşte, declară d-na Pott cu voce răspicată, dar eu sunt sătulă până peste cap de politica ta, de certurile cu *Independentul* şi de toate prostiile. Mă mir foarte mult, Pott, că-ți dai în vileag astfel, absurdităţile.

— Dar, draga mea… apuse dl. Pott.

— Oh, prostii!… Nu-mi mai vorbi… Jucați *ecarté* domnule?

— Aş fi foarte fericit, doamnă, să învăț cu dumneavoastră, răspunse dl. Winkle.

— Bine, atunci trageți măsuța lângă fereastră, ca să nu mai aud vorbindu-se mereu despre politica asta plictisitoare.

— Jane, spuse dl. Pott servitoarei care aducea lumânări, du-te în birou şi adu-mi colecția *Gazetei* pe anul 1828. Am să vă citesc, continuă el înturnându-se spre dl. Pickwick, am să vă citesc câteva din articolele de fond, pe care le-am scris în epoca aceea, asupra conspirației Galbenilor care urmăreau să numească un nou perceptor la bariera noastră. Sunt sigur că vă vor amuza.

— Voi fi cu adevărat încântat să v-ascult, răspunse dl. Pickwick.

Colecția de ziare fu adusă şi directorul se aşează lângă dl. Pickwick.

Zadarnic am cercetat în carnetul d-lui Pickwick, nădăjduind că vom întâlni măcar niscai însemnări sumare asupra acestor frumoase compoziții. Avem toate motivele să credem că vigoarea şi prospețimea stilului l-au captivat cu totul pe dl. Pickwick; ba chiar dl. Winkle a notat faptul că, tot timpul cât a ținut lectura, ochii d-lui Pickwick rămăseseră închişi, ca într-un exces de plăcere.

Vestea că masa era servită puse capăt jocului de *ecarte* şi întrerupse recapitularea perlelor *Gazetei din Eatanswill.* D-na Pott era plină de însufleţire şi din cale afară de bine dispusă. Dl. Winkle făcuse progrese considerabile în a intra în graţiile ei, şi doamna nu şovăi să-l informeze confidenţial că dl. Pickwick era „un bătrânel simpatic". E în această expresie o familiaritate pe care puţini dintre cei ce cunoşteau în intimitate înţelepciunea, spiritul colosal al filosofului, s-ar fi încumetat să şi-o îngăduie. Cu toate acestea, noi am păstrat-o, deoarece ea dovedeşte în mod mişcător şi convingător preţuirea imensă pe care i-o arătau toate clasele sociale şi uşurinţa cu care câştiga toate inimile.

Era noaptea târziu. Dl. Tupman şi dl. Snodgrass dormeau demult sub aripile *Păunului,* când cei doi prieteni ai noştri se retraseră să se odihnească. Somnul puse curând stăpânire pe simţurile d-lui Winkle, dar gândurile îi erau tulburate şi admiraţia sa pentru d-na Pott era foarte dezlănţuită; şi, mult timp după ce somnul îl făcuse nesimţitor pentru lucrurile pământeşti, chipul şi statura agreabilei doamne se înfăţişau mereu-mereu fanteziei sale rătăcitoare.

Zarva şi forfota de a doua zi dimineaţa erau de natură să alunge din mintea celui mai romantic visător din lume orice altă idee, cu excepţia acelora legate direct de alegerea tot mai apropiată. Răpăitul tobelor, sunetul cornului şi trompetelor, strigătele oamenilor, tropotul cailor răsunau pe străzi din zorii zilei; şi, din când în când, o încăierare între avangărzile ambelor partide înveselea îndată pregătirile, dându-le un caracter plăcut şi variat.

— Ei, Sam, zise dl. Pickwick valetului său care se ivi în uşa odăii de culcare tocmai în clipa când stăpânul îşi mântuia toaleta; cred că oraşul este astăzi în fierbere, nu-i aşa?

— Lupta e în toi, dom'le! Oamenii noştri se adună în faţa *Stemei Oraşului* şi-a răguşit urlând.

— Aha, au aerul că sunt devotați partidului lor; nu-i aşa, Sam?

— De când sunt n-am mai văzut aşa devotament, dom'le.

— Şi sunt energici, nu-i aşa? întrebă dl. Pickwick.

— Nemaipomenit, replică Sam; n-am văzut niciodată oameni care să mănânce şi să bea atâta. Şi mă mir cum de nu se teme c-o să plesnească.

— Acestea sunt urmările generozității rău înțelese a nobilimii oraşului.

— Se prea poate, i-o tăie Sam.

— Par a fi flăcăi chipeşi, vioi şi vânjoşi, spuse dl. Pickwick privind pe fereastră.

— Foarte vioi, replică Sam. Doi chelneri de la *Păunul,* dimpreună cu mine, i-am udatără cu furtunul pe toți alegătorii independenți care s-au îndopat aseară.

— Ați udat nişte alegători independenți?

— Da, dom'le, declară servitorul. Dormise azi noapte care pe unde i-a răzbit beția. Azi dimineață i-am târât pe rând şi i-am băgatără sub furtun, aşa că acum se simte cât se poate de bine. Pentru treaba pe care am făcut-o, comitetul ne-a dat câte-un şiling de cap.

— E cu putință oare?! exclamă dl. Pickwick plin de uimire.

— Dumnezeule mare, pe ce lume trăiți? Asta nu e nimic!

— Nimic?

— Absolut nimic, dom'le! declară servitorul. În noaptea din ajunul alegerilor care a mai fostără aici, partidul ălălalt mituise o chelneriță de la *Stema Oraşului* să meşterească grogul din care bea vreo paisprezece alegători care nu votaseră încă, aşa că a rămas lați.

— Ce înțelegi prin a meşteri grogul? întrebă dl. Pickwick.

— Să pui în el o buruiană adormitoare, răspunse Sam. Să mă bată Dumnezeu dacă pe urmă n-a sforăit douăsprezece ceasuri după alegeri. A încercat şi l-a dus

pe unul pe targă, adormit, la secția de vot, dar, degeaba, n-a putută să facă nimic cu el, aşa că l-a luat înapoi şi l-a pus iar în pat.

— Ce metodă ciudată! murmură dl. Pickwick, jumătate pentru sine, jumătate pentru Sam.

— Nici pe departe aşa de ciudată, dom'le, ca o chestie de pomină care s-a întâmplat cu tata chiar când era alegeri.

— Şi cum a fost? întrebă dl. Pickwick.

— Păi, a venit odată cu o diligență aici. Se apropia alegerile şi era tocmit de-un partid să-i aducă alegătorii din Londra. Noaptea, în ajun, când să pornească la drum, comitetul ăluilalt partid trimete frumuşel după el, şi el se duce cu trimesul ăsta care îl bagă într-o odaie mare; acolo sumedenie de domni, maldăre de hârtie, condeie şi cerneală şi multe altele… „A, domnu' Weller, zice prezidentul, încântat că te văz. Ce mai faci?" zice el. „Foarte bine, domn'le, mulțumesc, zice tata; nădăjduiesc că şi dumneavoastră sunteți bine." „Mulțumesc, foarte bine, zice domnul; ia loc, domnule Weller; te rog, domnule, ia loc." Tata se aşază; domnul ăla şi el se uită țintă unul în ochii altuia. „Nu mă recunoşti?" zice domnul. „N-aş putea zice că da", zice tata. „A, eu te cunosc, zice domnul. Te cunosc de copil", zice el. „Ei, eu nu-mi aduc aminte de dumneavoastră", zice tata. „E foarte ciudat", zice domnul. „Foarte", zice tata. „Cu siguranță că ai o memorie slabă, domnule Weller", zice domnul. „Adevărat, foarte slabă", zice tata. „Îmi închipuiam", zice domnul şi toarnă un pahar cu vin, şi-i tot îndrugă cum că ştie că mână bine, şi-l cherchelește, şi la urmă îi arată o hârtie de douăzeci de lire sterline. „E prost drumul de aici la Londra", zice domnul. „Da, ici-colo e locuri păcătoase", zice tata. „Şi mai cu seamă crez că pe lângă canal", zice domnul. „Acolo e un loc parşiv", zice tata. „Ascultă, domnule Weller, zice ăla, ştim că dumneata eşti un vizitiu straşnic şi că poți să faci tot ce vrei cu caii dumitale. Noi ținem foarte mult la

dumneata, domnule Weller, aşa că dacă ți s-ar întâmpla cumva un accident când i-aduci pe alegători aici, şi i-ai arunca puțintel în canal fără să le faci vreun rău, uite, capeți hârtia asta", zice el. „Dom'le, sunteți foarte bun, zice tata, şi beau în sănătatea dumneavoastră înc-un pahar cu vin", zice el. Zis şi făcut, pe urmă înşfacă bagnota, salută şi iese. Ei bine, n-o să mă credeți, dom'le, continuă Sam privindu-şi stăpânul cu o neruşinare de negrăit, că, tocmai în ziua când i-aducea pe alegători, trăsura lui s-a răsturnat taman acolo şi că toți călătorii a căzutără bâldâbâc în canal.

— Dar au fost scoşi repede? se grăbi dl. Pickwick să întrebe.

— Mda, răspunse agale Sam, însă mi se pare că lipsea un bătrân. Ştiu că i s-a pescuit pălăria, dar nu sunt sigur dacă într-însa era şi căpățâna lui. Mă miră şi acum potriveala asta straşnică şi plină de mirare că trăsura tatălui meu s-a răsturnat tocmai acolo şi în ziua aceea, aşa cum îi spusese gentlemanul.

— Fără îndoială, e o întâmplare plină de mirare, glăsui dl. Pickwick; dar perie-mi pălăria, Sam, căci îl aud pe domnul Winkle că mă cheamă să iau dejunul.

După aceste cuvinte dl. Pickwick coborî în salon, unde găsi masa pusă şi familia adunată. Dejunul fu luat în grabă; pălăriile domnilor fură împodobite cu enorme panglici albastre, prinse chiar de frumoasele mâini ale d-nei Pott; iar dl. Winkle se îndatoră s-o întovărăşească pe doamnă pe terasa acoperişului unei case din apropierea tribunei oratorilor, în timp ce dl. Pickwick şi dl. Pott urmau să se ducă la *Stema Oraşului,* unde, la o fereastră dosnică, vorbea un membru din comitetul d-lui Slumkey, în fața a şase băiețaşi şi a unei fete cărora le făcea onoarea să-i numească mereu pompos: bărbați din Eatanswill; cei şase băiețaşi amintiți aclamau furtunos.

Curtea din spate învedera categoric măreția şi puterea albaştrilor din Eatanswill. Era acolo o pădure de flamuri şi drapele albastre, de pancarte pe care erau scrise

lozinci confecționate din litere de aur de patru picioare înălțime şi de o lățime proporțională. O bandă de trâmbițaşi, fagotişti şi toboşari, câte patru în rând, îşi meritau câştigul ca nimeni alții, mai ales toboşarii care erau foarte vânjoşi. Erau trupe de polițişti cu bastoane albastre, douăzeci de membri din comitet cu eşarfe albastre şi o sumedenie de alegători cu cocarde albastre; unii alegători, călări; alții, pe jos. Era o trăsură deschisă cu patru cai, pentru onorabilul Samuel Slumkey; mai erau patru trăsuri cu câte doi cai, pentru prietenii lui şi pentru cei care-l apărau. Şi steagurile fâlfâiau, muzicanții cântau, polițiştii înjurau, cei douăzeci de membri din comitet se ciorovăiau, gloata urla, caii se smuceau în hamuri, surugiii asudau; şi toate şi toți, adunați grupuri-grupuri, se găseau aici anume întru folosul, cinstirea şi gloria onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall, unul dintre candidații pentru reprezentarea burgului Eatanswill în Camera Comunelor din Parlamentul Regatului Unit.

Lungi şi zgomotoase au fost aclamațiile, iar un steag albastru pe care erau scrise cuvintele „Libertatea Presei" fâlfâi puternic atunci când mulțimea zări capul cânepiu al d-lui Pott la fereastră; entuziasmul deveni năprasnic atunci când însuşi onorabilul Samuel Slumkey, cu cizme răsfrânte şi cu un fular albastru, înainta şi strânse mâna numitului Pott, mărturisind lumii, prin gesturi melodramatice, recunoştința sa veşnică pentru *Gazeta din Eatanswill.*

— E în ordine totul? întrebă onorabilul Samuel Slumkey pe dl. Perker.

— Da, totul, scumpe domn, răspunse omulețul.

— Nu s-a uitat nimic, nădăjduiesc… spuse onorabilul Samuel Slumkey.

— Nu s-a trecut nimic cu vederea, scumpe domn; absolut nimic. La poartă sunt douăzeci de bărbați, spălați, cărora le veți strânge mâna; şi, apropiindu-vă de cei şase copii pe care-i țin în brațe mamele lor, îi veți

mângâia pe creştet şi-i veţi întreba ce vârstă au; luare aminte mai ales la copii, scumpe domn. Chestiile acestea produc totdeauna efecte mari.

— Voi avea grijă, încuviinţă onorabilul Samuel Slumkey.

— Şi poate, scumpe domn, adăugă omuleţul prevăzător, dacă aţi *putea...* nu vreau să zic că e neapărat necesar... dacă aţi săruta un copilaş, impresia produsă asupra mulţimii ar fi puternică.

— Efectul nu ar fi acelaşi dacă treaba ar face-o un membru al comitetului? întrebă dl. Samuel Slumkey.

— Mă tem că nu, răspunse dl. Perker; dacă aţi face-o dumneavoastră, scumpe domn, cred că aţi deveni foarte popular.

— Foarte bine! glăsui resemnat onorabilul Samuel Slumkey. Aşadar, trebuie s-o fac şi pe asta; nu există scăpare.

— Formaţi coloana! strigară cei douăzeci de membri din comitet.

În aclamaţiile mulţimii adunate, muzicanţii, poliţiştii, membrii comitetului, alergătorii, călăreţii şi trăsurile îşi ocupară locurile hotărâte de mai înainte. În trăsurile cu doi cai, domnii stăteau în picioare înghesuiţi ca sardelele; în aceea rezervată d-lui Perker se aflau d-nii Pickwick, Tupman, Snodgrass şi încă şase membri din comitet.

O tăcere solemnă se produse în momentul urcării onorabilului Samuel Slumkey în trăsura sa.

Apoi mulţimea începu să aclame.

— A ieşit! strigă micul domn Perker cu atât mai emoţionat, cu cât poziţia sa nu-i îngăduia să vadă scena care se petrecea în faţă.

O altă aclamaţie mai puternică.

— A strâns mâna bărbaţilor! strigă dl. Perker.

O altă aclamaţie mult mai vehementă.

— A mângâiat copiii pe creştet! continuă dl. Perker tremurând de încordare.

Un ropot de aplauze ce sfâşia văzduhul.

— A sărutat un copil! exclamă omuleţul cu încântare.

Al doilea ropot.

— A mai sărutat unul! spuse dl. Perker cu suflarea tăiată de emoţie.

Al treilea ropot.

— Îi sărută pe toţi! strigă entuziastul domn.

Şi, salutat de aclamaţiile asurzitoare ale mulţimii, convoiul se puse în mişcare.

Cum şi din ce cauză cele două cortegii se amestecară, şi cum se smulseră din îmbulzeala ce a urmat, nu vom izbuti să descriem pentru că, în chiar clipa dezlănţuirii încăierării, o izbitură dată cu bâtul unui steag galben îi înfundă d-lui Pickwick pălăria pe ochi, pe nas şi gură. El însuşi mărturiseşte că, după ce şi-a mai venit în fire, s-a văzut înconjurat din toate părţile de mutre înfuriate şi fioroase, de un nor gros de praf, de o turmă de bătăuşi. Istoriseşte apoi că o putere nevăzută l-a zvârlit din trăsură şi că a luat personal parte la o luptă cu pumnii; dar cu cine, sau cum, sau pentru ce, nu este în stare să lămurească. S-a simţit după aceea îmbrâncit pe nişte trepte de lemn de către persoanele din urma lui şi, scoţându-şi pălăria, s-a pomenit în primele rânduri din stânga tribunei, înconjurat de prietenii săi. Partea dreaptă era rezervată partidului galben, iar centrul, primarului şi slujbaşilor lui. Unul dintre aceştia – crainicul dolofan al Eatanswillului – scutura un clopot enorm, să impună tăcere, în vreme ce dl. Horatio Fizkin şi onorabilul Samuel Slumkey salutau în chipul cel mai afectuos, cu mâinile pe inimă, marea vijelioasă de capete care inundau spaţiul liber din faţă şi de unde se înălţa o furtună de gemete, aclamaţii, huiduieli, urlete, ce ar fi făcut cinste unui cutremur de pământ.

13. „Alegerile la Eatanswill" – Phiz, august 1836

— Uite-l pe Winkle, zise dl. Tupman trăgându-şi prietenul de mânecă.

— Unde? întrebă dl. Pickwick punându-şi ochelarii pe care, din fericire, îi ţinuse până atunci în buzunar.

— Colo, pe acoperişul casei aceleia, răspunse dl. Tupman.

Şi, într-adevăr, pe terasa acoperişului de ţiglă, dl. Winkle şi d-na Pott stăteau confortabil pe scaune, fluturându-şi batistele ca să fie recunoscuţi mai lesne. Dl. Pickwick răspunse amabilităţii, trimiţând doamnei o sărutare cu mâna.

Festivitatea nu începuse încă, şi, deoarece mulţimea fără treabă e îndeobşte înclinată spre pozne, gestul lui nevinovat prilejui o sumedenie de glume.

— Hehe, vulpoi bătrân! strigă un glas. Ţi se scurg ochii după fete, hai?

— Hm, păcătos bătrân! strigă altul.

— Îşi pune ochelarii ca să ochească o femeie măritată! spuse al treilea.

— Îi face cu ochiul, ghiujul naibii! strigă al patrulea.

— Pott, păzeşte-ţi nevasta! răcni al cincilea.

Răsunară hohote de râs.

Deoarece zeflemelele erau însoţite de vorbe răutăcioase care-l comparau pe dl. Pickwick c-un ţap bătrân, precum şi de alte glume de acelaşi fel, şi cum ele tindeau oarecum să ducă la comentarii care puneau în joc onoarea unei femei nevinovate, indignarea d-lui Pickwick atinse culmea; dar, deoarece în clipa aceea se porunci să se facă linişte, el se mulţumi să arunce mulţimii o privire plină de dispreţ şi de milă pentru mintea ei rătăcită. Lumea însă râse cu mai multă poftă ca până atunci.

— Linişte! urlară ajutoarele primarului.

— Whiffin, porunceşte să se facă linişte! spuse primarul cu solemnitatea potrivită situaţiei înalte pe

care o avea.

Crainicul se apucă din nou să sune clopotul, după care un domn din mulțime strigă: „Franzeluțe calde”, stârnind alte hohote de râs.

— Domnilor! strigă primarul ridicând cât putu mai mult glasul. Domnilor! Frați alegători ai burgului Eatanswill! Ne-am adunat astăzi aici să alegem un reprezentant în locul ultimului nostru…

Aici, primarul fu întrerupt de un glas din mulțime.

— Trăiască primarul! strigă glasul acela; să nu se lase niciodată de cuiele şi tigăile care l-au pricopsit!

Aluzia la îndeletnicirea oratorului fu primită cu o furtună de voioşie care, dimpreună cu acompaniamentul clopotului, acoperi restul discursului, excepție făcând ultima frază; prin ea, primarul mulțumea celor prezenți pentru atenția şi răbdarea cu care-l ascultaseră toată vremea: expresie de recunoştință ce prilejui o altă explozie de veselie care dură vreun sfert de ceas.

Un domn înalt, slăbănog, cu o cravată albă foarte scrobită, ceru – întrerupt de repetatele intervenții ale gloatei care-l sfătuia „să trimită pe cineva acasă şi să întrebe de nu şi-a uitat cumva glasul sub pernă” – permisiunea de a numi o persoană cumsecade, vrednică să-i reprezinte în Parlament pe alegătorii din Eatanswill. Când spuse că această persoană era Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, fizkinienii aplaudară, iar slumkeyenii protestară atât de îndelung şi zgomotos, că amândoi, candidatul şi propunătorul, ar fi putut să nu mai vorbească, ci să cânte cântece hazlii, fără să se bage de seamă.

După ce prietenii lui Horațio Fizkin, esquire, avură privilegiul întâietății, un omuleț nervos, îmbujorat la față, înaintă pentru a numi o altă persoană cumsecade, vrednică să-i reprezinte în Parlament pe alegătorii din Eatanswill; domnul îmbujorat la față ar fi putut să vorbească mai departe nestingherit, dar, fiind foarte nervos, se formaliză prea mult de hazul pe care-l făcea

mulțimea. După câteva sentințe bogate în înfloriturі de stil, domnul îmbujorat la față începu să-i amenințe pe întrerupători, apoi se luă la harță cu domnii din tribună; atunci se stârni o hărmălaie de voci care îl sili să-şi exprime sentimentele printr-o pantomimă în regulă, după care cedă locul celui propus de el. Timp de o jumătate de oră, acesta citi un discurs scris şi nu se lăsă întrerupt; avusese grijă să-l trimită dinainte *Gazetei din Eatanswill,* şi *Gazeta din Eatanswill* îl tipărise cuvânt cu cuvânt.

Pe urmă se înfățişă Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, de lângă Eatanswill, pentru a vorbi alegătorilor, dar n-apucă să scoată două vorbe, că muzicanții angajați de onorabilul Samuel Slumkey se porniră cu atâta vigoare, încât forța cu care cântaseră mai înainte era un fleac; în schimb mulțimea galbenă se porni să bată ca la fasole în capetele şi spinările mulțimii albastre; mulțimea albastră căută să se descotorosească de vecinătatea atât de stânjenitoare a mulțimii galbene, astfel că se dezlănțui o bătălie în lege. Primarul se străduia zadarnic să-i pună capăt, deşi poruncise categoric celor doisprezece polițişti să-i înhațe pe principalii făptuitori care puteau să fie în număr de două sute cincizeci, sau cam aşa ceva. În decursul încăierării, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, şi prietenii săi, deveneau tot mai furioşi; până la urmă, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, avu onoarea să întrebe pe adversarul său, onorabilul Slumkey din Slumkey Hall, dacă muzicanții cântau din ordinul lui; onorabilul Samuel Slumkey ocolind răspunsul, Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, bălăbăni pumnul în direcția onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall; onorabilului Samuel Slumkey, urcându-i-se sângele la cap, îl provocă pe Horatio Fizkin, esquire, la o luptă pe viață şi pe moarte. Când auzi de această violare a tuturor regulilor cunoscute şi a tuturor precedentelor, primarul ordonă un nou concert de clopot şi declară că-i

va chema în fața sa pe Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Londge, şi pe onorabilul Samuel Slumkey din Slumkey Hall, pentru a-i pune să jure că se vor împăca. Auzind greaua amenințare, susținătorii ambilor candidați intervenira şi, după ce prietenii celor două partide se sfădiră perechi-perechi, vreo trei sferturi de ceas, Horatio Fizkin, esquire, duse mâna la pălărie, privindu-l pe onorabilul Samuel Slumkey; onorabilul Samuel Slumkey duse mâna la pălărie, privindu-l pe Horatio Fizkin, esquire, muzicanții fură opriți, mulțimea se mai domoli, iar Horatio Fizkin, esquire, putu să continue.

Cuvântările ambilor candidați, deşi deosebite în toate celelalte privințe, aduseră un aport însemnat în ce priveşte recunoaşterea calității şi înaltei valori a alegătorilor din Eatanswill. Fiecare îşi exprimă părerea că n-au existat niciodată pe pământ cetățeni mai independenți, mai luminați, mai patrioți, cu un suflet mai nobil, mai dezinteresați decât cei care făgăduiseră să voteze pentru el; fiecare lăsă să se înțeleagă că alegătorii celuilalt partid sunt oameni mărginiți şi că ar avea anumite slăbiciuni înjositoare, care îi făceau nevrednici de a exercita importantele îndatoriri ce trebuiau duse la îndeplinire. Fizkin îşi exprimă dorința de a face cu râvnă tot ce i s-ar pretinde; Slumkey, hotărârea de a nu face nimic din ce i s-ar cere. Şi unul şi altul aduseră la ştiință că meseriile, manufacturile, negoțul, prosperitatea Eatanswillului, vor fi totdeauna mai scumpe inimii lor decât orice pe lume. Fiecare se socoti îndreptățit să-şi arate convingerea că, probabil, alesul va fi el.

Apoi mâinile se ridicară pentru votare; primarul hotărî în favoarea onorabilului Samuel Slumkey din Slumkey Hall; Horatio Fizkin, esquire din Fizkin Lodge, ceru un scrutin şi, în consecință, fu decretat scrutinul. Se votară apoi mulțumiri la adresa primarului pentru vrednicia cu care ocupase fotoliul prezidențial; iar primarul mulțumi adunării, dorind în sineşi ca fotoliul

prezidențial să nu fi fost o figură de stil deoarece, cât ținuseră alegerile, stătuse în picioare. Cortegiile se formară din nou; trăsurile mergeau agale prin mulțime, iar oamenii aplaudau sau fluierau după ele, aşa cum le dictau sentimentele sau toanele.

Cât a ținut scrutinul, oraşul a fost într-o fierbere necurmată. Totul se petrecu în modul cel mai liberal şi mai încântător. Articolele monopolizate erau deosebit de ieftine în toate cârciumile; şi, pe străzi, se vedeau cărucioare pentru transportarea alegătorilor care s-ar fi întâmplat să se simtă stânjeniți de ameţeli trecătoare, epidemie care, cât durară luptele electorale, făcu ravagii îngrijorătoare printre alegători, şi din cauza căreia îi găseai adesea pe caldarâm într-o stare de nesimțire desăvârşită. În ultima zi se constată că un număr restrâns de alegători nu votaseră totuşi. Erau oameni cu scaun la cap, chibzuiți, neîndeajuns câştigați de argumentele unuia sau ale celuilalt partid, măcar că avuseseră consfătuiri numeroase cu amândouă. Cu un ceas înainte de închiderea scrutinului, dl. Perker solicită onoarea unei întrevederi particulare cu aceşti nobili inteligenți, cu aceşti patrioți.

I s-a îngăduit. Argumentele lui au fost scurte şi convingătoare. Întârziații merseră *în corpore* la scrutin, iar când ieşiră de acolo, onorabilul Samuel Slumkey din Slumkey Hall era ales membru al Parlamentului.

CAPITOLUL XIV

Cuprinzând o scurtă descriere a societății adunată la *Păunul* şi o poveste istorisită de un voiajor comercial.

E plăcut să te întorci, după ce ai contemplat frământările şi tumultul vieții politice, la liniştea tihnită a vieții particulare. Deşi dl. Pickwick nu prea avea la inimă niciun partid, entuziasmul d-lui Pott îl înflăcărase de-ajuns ca să-şi consacre toată vremea şi luarea aminte operațiilor pe care capitolul precedent le descrie potrivit propriilor lui însemnări. În timp ce el avea aceste preocupări, dl. Winkle nu stătea degeaba, ci îşi închina toată vremea unor plimbări plăcute şi unor mici excursii la țară cu d-na Pott, ea nedându-se niciodată în lături, dacă i se ivea prilejul, să încerce o uşurare a monotoniei plicticoase de care de atâtea ori se plângea. După ce dl. Pickwick şi dl. Winkle începură să se simtă ca la ei acasă în căminul directorului, dl. Tupman şi dl. Snodgrass se văzură siliți să caute distracții pe cont propriu. Întrucât chestiunile publice îi interesau prea puțin, se distrau cu ceea ce le putea oferi *Păunul;* biliardul de la primul etaj şi terenul de popice din fundul curții. Îi inițiie în tainele acestor recreații, mult mai complicate decât îşi închipuiesc oamenii de rând, dl. Weller, care le cunoştea temeinic. Astfel, deşi în mare măsură lipsiți de plăcerea şi sprijinul tovărăşiei d-lui Pickwick, izbutiră să-şi petreacă vremea şi să nu se lase copleşiți de urât.

Seara în special, *Păunul* oferea celor doi prieteni

atracții care le îngăduiau să reziste până şi invitațiilor talentatului, dar prea vorbărețului Pott. Seara, camera voiajorilor comerciali era populată de un cerc de oameni ale căror caractere şi purtări prilejuiau d-lui Tupman clipe de încântare; iar dl. Snodgrass avea obiceiul să noteze vorbele şi faptele lor.

Cei mai mulți ştiu ce fel de locuri sunt îndeobşte încăperile rezervate voiajorilor comerciali. În linii generale, aceea de la *Păunul* nu se deosebea în nicio privință de altele: anume, o încăpere vastă, destul de sărăcăcios mobilată; mobila fusese desigur cândva într-o stare mai bună – o masă spațioasă la mijloc şi o sumedenie de altele mai mici prin colțuri; o mare colecție de scaune de diferite forme şi un covor vechi turcesc, păstrând între mărimea lui şi a camerei cam aceeaşi proporție care ar fi între batista unei femei şi pardoseala unei gherete. Pereții erau împodobiți cu două-trei hărți mari; mai multe pardesiuri aspre şi tocite de vremea rea, cu pelerine complicate, atârnau în nişte cuiere aşezate la rând într-un ungher. Pe cămin se aflau, ca podoabe, o călimară de lemn cu un ciot de pană şi un căpețel de ceară roşie, un ghid şi o carte cu adrese, o istorie a ținutului, fără coperte şi rămăşițele pământeşti ale unui păstrăv într-o raclă de sticlă. Aerul era îmbâcsit de fumul tutunului, dând o nuanță cam întunecată întregii încăperi şi mai ales perdelelor roşii, prăfuite, care astupau ferestrele. Pe bufet se aflau aruncate de-a valma o sumedenie de lucruri felurite, dintre care cele mai de seamă erau câteva sticluțe foarte murdare dintr-un serviciu de masă pentru sosul de peşte, două capre de trăsură, două-trei bice, şi tot atâtea fulare de călătorie, o tavă cu furculițe, cuțite şi-un borcan de muştar.

Aici beau ş-i fumau d-nii Tupman şi Snodgrass cu mai mulți locatari vremelnici ai hotelului, în seara care urmă alegerii.

— Haidem, domnilor! spuse un personaj rotofei,

viguros, cu un singur ochi – un ochi negru, foarte scânteietor, care clipea cu o expresie şugubeaţă, plină de haz şi bună dispoziţie. Haidem, domnilor, să bem în sănătatea noastră! Aşa închin eu totdeauna cu prietenii mei, dar în gând beau pentru Mary. E adevărat, Mary?

— Ia slăbeşte-mă, amărâtule! răspunse servitoarea, căreia totuşi complimentul nu putea să-i displacă.

— Nu pleca, Mary, mai spuse omul cu un ochi negru.

— Lasă-mă în pace, neobrăzatule!

— Nu-i nimic, zise omul c-un ochi, strigând după fată care ieşa din cameră. Viu şi eu acuşi-acuşi afară, Mary. Nu te pierde cu firea, dragă.

Clipi din ochiul stingher, spre marea bucurie a unui personaj vârstnic c-o faţă îngălată şi o lulea de lut.

— Ciudate făpturi e femeile! zise după o pauză omul cu faţa îngălată.

— A, că bine zici! exclamă de dinapoia ţigării un domn cu obrajii învăpăiaţi ca focul.

După acest crâmpei de filosofie urmă încă o pauză.

— Cu toate astea, să ştii, există pe lume lucruri mai ciudate decât femeile, zice iarăşi omul cu ochiul negru, umplându-şi domol o pipă olandeză de dimensiuni uriaşe.

— Eşti însurat? întrebă omul cu faţa îngălată.

— N-aş putea spune.

— Mi-am închipuit că nu eşti.

Vorbind astfel, omul cu faţa îngălată era în culmea bucuriei din pricina propriului său răspuns, la care se alăturase un om cu o voce mieroasă şi figură blajină, al cărui principiu era să fie totdeauna de aceeaşi părere cu toată lumea.

— La urma urmei, domnilor, declară entuziastul domn Snodgrass, femeile sunt reazimul şi mângâierea vieţii noastre.

— Aşa-i! răspunse domnul blajin.

— Când sunt în toane bune, interveni omul cu faţă îngălată.

— O, asta e foarte adevărat! spuse domnul blajin.

— Resping această observație! reluă dl. Snodgrass, al cărui gând se întoarse numaidecât spre Emily Wardle. O resping cu dispreț şi cu indignare. Arătați-mi bărbatul care bârfeşte împotriva femeilor, ca femei, şi declar sus şi tare că el nu e bărbat.

Şi, spunând acestea, dl. Snodgrass îşi scoase țigara din gură şi izbi din răsputeri cu pumnul în masă.

— Asta-i un argument, nu glumă! făcu omul blajin.

— Conținând o afirmație pe care eu o tăgăduiesc, întrerupse cel cu chipul îngălat.

— Desigur, domnule, că şi în observația dumitale este mult adevăr, declară blajinul.

— În sănătatea dumitale, domnule! reluă voiajorul comercial cu un singur ochi, aprobându-l din cap pe dl. Snodgrass.

Dl. Snodgrass răspunse, mulțumind.

— Totdeauna mi-au plăcut, continuă voiajorul comercial, argumentele bine întemeiate şi zdrobitoare, de acest fel – şi din care poți să înveți ceva. Discuția despre femei mi-a adus aminte o poveste pe care am auzit-o de la un unchi al meu mai bătrân: de aceea am spus adineaori că există pe lume ceva şi mai ciudat decât femeile.

— Aş vrea s-o aud, glăsui omul cu țigară şi cu figura învăpăiată.

— Da? replică laconic voiajorul comercial şi continuă să pufăie de zor.

— Şi eu, adăugă dl. Tupman care vorbea pentru întâia oară.

Era ahtiat să-şi îmbogățească experiența.

— Da? Ei bine, atunci s-o povestesc. Sau, mai bine, nu. Ştiu că n-o să-i dați crezare, rosti omul cu ochiu' isteț, clipind şi mai isteț.

— Dacă spui că e adevărată, nici vorbă c-am să cred, îl încredință dl. Tupman.

— În cazul ăsta, o spun. răspunse călătorul. Ați auzit

de marea firmă Bilson şi Slum? De altminteri, dacă ați auzit sau nu, e totuna, căci demult s-au retras din afaceri. Istoria i s-a întâmplat acum optzeci de ani unui reprezentant al firmei, prieten foarte bun cu unchiul meu, şi unchiul meu mi-a povestit-o mie. Are un titlu ciudat; el însă obişnuia s-o numească:

POVESTEA VOIAJORULUI COMERCIAL

şi o spunea cam astfel:

Într-o după-amiază de iarnă, pe la ceasurile cinci, când umbrele serii începeau să devină tot mai fumurii, putea fi văzută mergând spre Bristol, pe drumul ce taie colinele Mariboroughului, o trăsurică, iar în trăsurică se afla un om care-şi îmboldea calul trudit. Spun că putea să fie văzută, şi nu mă îndoiesc, căci oricine ar fi trecut pe acolo ar fi putut s-o vadă, numai orb să nu fi fost. Era o vreme nespus de urâtă, o înserare rece şi ploioasă că nu zăreai decât apă şi iar apă, când călătorul trecea pe drumul plin de hârtoape, pustiu şi mohorât. Dacă vreun voiajor comercial de pe-atunci ar fi observat trăsurică şubredă, gălbuie, cu roți roşii, şi iapa murgă, afurisită, nărăvaşă, iute de picior, trăgându-se parcă dintr-un cal de măcelar şi dintr-o mârțoagă de poştă, ar fi înțeles de la prima ochire că nu putea să fie vorba decât de Tom Smart, reprezentantul marii firme Bilson şi Slum, de pe Cateaton Street, City. Dar fiindcă nu se găsea pe acolo niciun voiajor comercial, habar nu avea nimeni că era el, aşa că Tom Smart şi trăsurică lui de culoare gălbuie cu roți roşii, cu iapa nărăvaşă şi iute de picior, rămâneau învăluiți în taină; mergeau împreună şi nimeni nu-i ştia.

Chiar în lumea asta tristă sunt locuri mult mai plăcute decât colinele din Mariborough peste care vântul suflă cu putere, dacă puneți la socoteală şi o seară mohorâtă de iarnă, un drum desfundat, plin de mocirle,

precum şi ploaia care cădea năprasnic, şi dacă aţi încerca să simţiţi răceala ploii pe pielea dumneavoastră – numai aşa v-aţi putea da seama de adevărul spuselor mele.

Vântul nu sufla din faţă şi nici din spate, măcar că şi aşa ar fi fost destul de neplăcut, ci venea pieziş, abătând ploaia asemenea liniilor trase în caietele de caligrafie care-i învaţă pe copii să scrie oblic. Se mai potolea la răstimpuri şi călătorul începea să se amăgească închipuindu-şi că, istovit de furia de mai înainte, vântul aţipise în sfârşit. Dar, vjjj! îi auzea din nou urletul şi şuieratul în depărtare; şi iarăşi se năpustea peste coline, măturând câmpia în lung şi-n lat. Vuietul şi furia lui creşteau pe măsura ce se apropia, până când se arunca asupra calului şi-a omului, în răbufniri cumplite, repezind ploaia şfichiuitoare în ochii şi urechile lor; răsuflarea umedă şi rece îi pătrundea până în măduva oaselor; apoi vântul o zbughea departe, hăt departe, mugind asurzitor, ca şi cum ar fi vrut să-şi bată joc de slăbiciunea lor şi să se fălească de puterea şi de însufleţirea sa.

Iapa murgă lipăia prin zloată, cu urechile blegite şi, din când în când, îşi scutura capul ca pentru a-şi arăta dezgustul faţă de purtarea neobrăzată a elementelor naturii; călca totuşi cu sârg, până ce o nouă răbufnire, mai furioasă decât toate cele de până atunci, îi reteza mersul şi o silea să-şi proptească zdravăn copitele în pământ, ca nu cumva să vină peste cap. Bine că făcea aşa, căci altminteri iapa nărăvaşă fiind atâta de lihnită, trăsurica aşa de uşoară, şi pe deasupra Tom Smart atât de puţintel la trup, tustrei s-ar fi rostogolit fără doar şi poate departe-departe, până la capătul pământului, sau până când vântul s-ar fi potolit. Dar, şi într-un caz şi într-altul, nici iapa nărăvaşă, nici trăsurica gălbuie cu roţi roşii, nici Tom Smart n-ar mai fi putut să fie buni de ceva.

— Pe barba mea! strigă Tom Smart (Tom avea uneori

prostul năravˇ să înjure); pe barba mea, strigă Tom, bine am mai nimerit-o, n-am ce zice – înțepeni-m-ar dracu'!

Mă veți întreba, poate, de ce îşi arăta Tom Smart dorința să mai fie supus acestui tratament când el şi aşa era aproape înțepenit. Habar nu am; ştiu numai că aşa a vorbit Tom Smart, sau cel puțin îi spunea totdeauna unchiului meu că aşa a vorbit, ceea ce e tot una.

— Înțepeni-m-ar dracu! zise Tom Smart; şi iapa necheză ca şi cum ar fi fost întru totul de aceeaşi părere. Hai, curaj, bătrânico! mai zise el atingându-i grumazul cu codirişca biciului; nu e chip să mergem mai departe pe o noapte ca asta. O să ne oprim la întâia casă la care om ajunge. Aşa că, pe cât ai să mergi mai iute, pe atâta scăpăm mai repede de urgie. Oho, bătrânico, uşurel! uşurel!...

N-aş putea să vă spun dacă iapa nărăvaşă era îndeajuns de deprinsă cu vocea lui Tom ca să priceapă ce spune el, sau dacă socotea că i-ar fi fost mai frig zăbovind pe loc decât mergând. Însă ce vă pot spune este că Tom n-apucase să mântuiască vorba când ea îşi ciuli urechile şi porni înainte cu atâta zor, că trăsurică gălbuie începu să huruie de ai fi crezut că spițele ei roşiii erau gata-gata să zboare pe plaiul din Mariborough – şi nici măcar Tom, oricât ştia el de bine să mâne, nu putu s-o oprească sau să-i încetinească fuga, până ce iapa nu se poticni singură în fața unui han aflat pe dreapta drumului, cam la vreo două sute de metri de colinele Mariboroughului.

Tom aruncă o privire fugară acoperământului casei, zvârli hățurile în mâna rândaşului şi vârî biciul în lada de sub capră. O clădire veche, ciudată, construită din scânduri şi din bârne. Ferestrele având deasupra o mică streaşină ascuțită erau scoase în afară; uşa era scundă, dădea într-o tindă întunecoasă şi, ca să intri, trebuia să coborî două-trei trepte repezi în loc să urci şase trepte domoale, aşa cum e la hanurile mai noi. Cu toate astea,

locuința părea atrăgătoare, căci la fereastra cârciumii era o lumină puternică, veselă, ce arunca spre drum o dâră strălucitoare, luminând până şi gardul viu de pe partea cealaltă; la altă fereastră pâlpâia o lumină roşie, când slabă că abia se mai zărea, când vie şi puternică, răzbind prin perdelele trase şi vestind că un foc zdravăn ardea în încăpere. Observând cu ochii unui călător priceput semnele astea mărunte, Tom coborî, cu toată sprinteneala pe care i-o îngăduiră mădularele pe jumătate înghețate, şi intră în han.

În mai puțin de cinci minute se afla cuibărit în odaia alăturată cârciumii – chiar aceea pe care şi-o închipuise încălzită în lege – dinaintea unui foc care dogorea zdravăn; ardeau în cămin cam o baniță de cărbuni şi vreascuri – câte să poată alcătui o duzină bună de tufişuri, puse unele peste altele până la jumătatea sobei; duduiau şi trosneau cu un zgomot care ar fi putut să încălzească inima oricărui om cuminte. Era plăcut, însă nu era totul, căci o fată în straie frumoase, cu ochi strălucitori, cu glezne delicate, aşternea o față de masă albă ca zăpada; şi, stând dinaintea căminului, în papuci, cu picioarele pe gratia cenuşarului, cu spatele spre uşa deschisă, Tom văzu prin oglinda de pe cămin perspectiva fermecătoare a cârciumii cu şiruri încântătoare de sticle verzi purtând etichete poleite, alături de borcane cu murături şi conserve, de brânzeturi, de şunci şi hălci de carne, aşezate pe rafturi în chip cât se poate de ademenitor. Da, şi acestea erau plăcute; însă nici ele nu erau totul, căci în cârciumă şedea, bând ceai la cea mai drăguță mescioară, trasă foarte aproape de cel mai scânteietor foc, o văduvă voinică, în vârstă de vreo patruzeci şi opt de ani, sau cam aşa ceva, cu o înfățişare tot atâta de îmbietoare ca şi a cârciumii; ea era gazda casei şi stăpâna supremă a tuturor bunătăților de acolo! O umbră întuneca însă frumusețea tabloului: aceea a unui bărbat înalt, foarte înalt, îmbrăcat într-o redingotă cafenie cu nasturi

lucitori de metal; omul avea favoriți negri şi păr negru, cârlionțat. Lua ceaiul lângă văduvă şi, după cum se putea ghici fără multă pătrundere, era pe calea bună s-o convingă să se lase de văduvie şi să-i dăruiască favoarea de a se statornici acolo pe toată viața.

Tom Smart nu era deloc omul care să se supere din nimic şi nici pizmuitor nu era; totuşi, într-un fel sau altul, omul înalt cu redingotă cafenie şi cu nasturi lucitori de metal răscoli puținul venin pe care îl avea într-însul şi-i stârni indignarea, cu atât mai mult cu cât vedea din când în când, de pe scaunul din fața oglinzii, anumite familiarități drăgăstoase schimbate între bărbatul înalt şi văduvă; ele dovedeau îndeajuns că favoarea de care se bucura era pe măsura înălțimii lui. Lui Tom îi plăcea punchul cald – aş putea îndrăzni să spun că punchul cald îi plăcea mult – astfel încât, după ce se încredință că iapa nărăvaşă se săturase şi i se pregătise un culcuş bun, şi după ce dădu gata până la ultima fărâmă minunata gustare caldă pe care i-o preparase văduva, ceru un pahar cu punch în chip de probă. Nu exista însă în arta culinară un articol pe care văduva să-l meşterească mai iscusit decât tocmai acesta; primul pahar se nimeri deci să se potrivească într-atâta cu gustul lui Tom Smart, încât îl comandă fără nicio zăbavă pe-al doilea. Punchul cald e o băutură foarte plăcută, domnilor, o băutură nespus de plăcută în toate împrejurările – dar lui Tom Smart i se păru fără seamă de-ncântător în încăperea bătrână şi tihnită, dinaintea focului duduitor, în vuietul vântului care se-nvârtea afară, făcând să trosnească din toate încheieturile clădirea cea veche. Mai ceru un pahar; apoi altul – nu sunt sigur dacă n-a mai poruncit unul după acesta – şi, cu cât sorbea mai mult din băutura fierbinte, cu atâta se gândea mai stăruitor la bărbatul înalt.

„Ce neobrăzare! spuse pentru sine Tom Smart; ce caută nesuferitul şi nemernicul în cârciumioara asta

plăcută? Dacă văduva avea cât de puțin gust, ar putea, nici vorbă, să găsească un bărbat mai de soi." Aci, ochii lui Tom se plimbară de la oglinda de pe cămin la paharul cu punch. Şi, deoarece simțea că începe să devină sentimental, goli al patrulea pahar şi-l comandă pe-al cincilea.

Tom Smart, domnilor, avusese totdeauna o înclinație deosebită pentru îndeletnicirea de cârciumar. Râvnise multă vreme să stea la o tejghea a lui, îmbrăcat c-o redingotă verde, cu pantaloni de catifea până la genunchi şi cu cizme răsfrânte. Visa mult să prezideze ospățuri şi se gândea adesea ce bine ar fi putut să îndrume discuția într-o sală care să-i aparțină, şi ce pildă straşnică ar îi putut să le fie în ale băuturii muşteriilor săi. Toate aceste gânduri trecură cu iuțeală prin mintea lui Tom, în timp ce-şi sorbea punchul, lângă focul duduitor, şi se simți pe drept cuvânt foarte pornit împotriva bărbatului înalt, care era pe cale să se înstăpânească în casa minunată, pe când el, Tom Smart, avea sorți de izbândă mai puțin decât oricând. Ca atare, după ce chibzui, în răstimpul ultimelor două pahare, dacă avea sau nu dreptul să caute pricină bărbatului înalt care încerca să intre în grațiile văduvei zdravene, ajunse la încheierea mulțumitoare că el era un biet om foarte oropsit, foarte persecutat de soartă, şi că ar fi mai bine să meargă la culcare.

Fata cea drăgălaşă porni înaintea lui Tom pe o scară lată şi veche, ferind cu mâna lumânarea de vântul care, într-o clădire bătrână, coşcovită, ca aceasta, ar fi putut, nici vorbă, să găsească o mulțime de unghere spre a se zbengui, fără să sufle în lumânare; totuşi luminița se stinse, îndreptățindu-i astfel pe duşmanii lui Tom să susțină că el şi nu vântul suflase în lumânare şi că, în timp ce pretindea că vrea s-o aprindă din nou, de fapt o săruta pe fată. Dar lumina se aprinse din nou şi Tom fu condus, printr-un labirint de camere şi coridoare, în încăperea pregătită pentru găzduirea lui; fata îi spuse

noapte bună şi-l lăsă singur.

Era o odaie destul de încăpătoare, cu firide în zid; patul ar fi putut să slujească pentru un internat întreg, fără să mai pomenim de cele două dulapuri de stejar care ar fi cuprins bagajul unei mici armate; dar ceea ce izbi mai mult luarea aminte a lui Tom, fu un jilț ciudat, cu spătar înalt, cu aer îmbufnat, sculptat în chipul cel mai bizar, având o pernă de damasc înflorată şi capetele picioarelor rotunde înfăşurate cu grijă în postav roşu, de parcă ar fi suferit de gută. Despre orice alt jilț curios Tom ar fi gândit că era un jilț curios şi atâta; avea însă ceva atâta de neobişnuit jilțul acesta – şi totuşi i-ar fi fost peste putință să spună ce – ceva atâta de ciudat şi de neasemuit cu orice altă mobilă pe care o văzuse cândva, încât parcă îl fascina. Se aşează în fața focului şi, vreo jumătate de ceas, privi cu ochii mari jilțul cel vechi. Lua-l-ar dracu' de jilț!... O vechitură aşa de ciudată, că nu mai putea să-şi ridice privirile de pe ea.

„Ia uite! zise Tom dezbrăcându-se pe îndelete şi ținând mereu jilțul care stătea lângă pat cu un aer misterios; ceva mai năstruşnic n-am văzut de când sunt; tare curios, zise Tom, care, din pricina punchului devenise foarte înțelept. Tare curios". Clătină din cap cu aer de adâncă înțelepciune şi privi iarăşi jilțul. Nu putea să înțeleagă nimic, aşa că se vârî în pat, se înveli bine şi adormi.

După vreo jumătate de ceas, se deşteptă speriat dintr-un vis încâlcit în care se arătau nişte bărbați înalți şi pahare de punch. Primul lucru care se înfățişă ochilor săi fu jilțul cel ciudat. „Nu vreau să mă mai uit la el!" îşi zise Tom, strângând pleoapele şi căutând să se încredințeze că va adormi din nou. Degeaba; în fața ochilor săi dansau numai jilțuri bizare, bătând din picioare, sărind capra, făcând toate năzdrăvăniile.

„Parcă nu-i tot una dacă mă uit la un jilț adevărat sau dacă sunt două sau trei duzini de jilțuri închipuite", spuse Tom scoțând capul de sub aşternut.

Obiectul uimirii sale era acolo şi se putea desluşi foarte lămurit la lumina flăcărilor focului, zgândărindu-l ca şi până atunci.

Se uita țintă la el. Deodată cum îl privea astfel, o schimbare nemaipomenită se făptui în înfățişarea jilțului. Sculpturile spătarului căpătau treptat trăsăturile şi expresia unui chip omenesc bătrân şi smochinit; perna de damasc deveni o jiletcă străveche, lăbărțată; picioarele scaunului se preschimbară în două picioare vârâte în papuci de postav roşu; jilțul semăna întru totul cu un bătrân foarte ursuz din veacul trecut, cu mâinile în şolduri. Tom se ridică pe pat în capul oaselor şi se frecă la ochi să alunge vedenia. Dar nu! jilțul era un bătrân ursuz; şi unde mai pui că începu să clipească din ochi către Tom Smart.

Tom era din fire un om cutezător care nu punea totul la inimă şi, pe deasupra, băuse cinci pahare de punch fierbinte; de aceea, cu toate că la început se cam speriase, simțea că fierea fierbea într-însul de ciudă văzând cum clipea bătrânul domn şi se zgâia la el cu atâta neobrăzare. Hotărî în cele din urmă să nu mai rabde şi, cum mutra bătrână continua să clipească din ochi repede-repede, Tom se răsti plin de mânie:

— Ce tot naiba clipeşti la mine?

— Pentru că aşa îmi place, Tom Smart, răspunse jilțul sau bătrânul domn – cum vreți să-i spuneți.

Cu toate astea, când vorbi Tom, încetă să clipească, dar figura i se schimonosi într-un rânjet de maimuță bătrână, căzută în prosteală.

— De unde-mi ştii numele, hodorogule? întrebă Tom Smart oarecum mirat, deşi voia să pară nepăsător.

— Haide-hai, Tom, spuse bătrânul domn, nu se vorbeşte aşa cu un mahon masiv din Spania! Ce dracu', nu s-ar cădea să te porți mai puțin respectuos nici dacă aş fi acoperit cu placaj.

Rostind cuvintele acestea, bătrânul domn părea aşa de fioros, că Tom începu să se sperie.

— Nici prin gând nu mi-a trecut să fiu rău crescut față de dumneavoastră, domnule, răspuns Tom cu un ton mult mai umil decât la început.

— Bine, bine!… glăsui bătrânelul; fie, fie, Tom!

— Domnule…

— Ştiu totul despre tine, Tom; totul. Eşti un om foarte nevoiaş, Tom.

— Asta-i adevărat, dar de unde ştiți?

— Nu-ti bate capul să afli, spuse domnul bătrân; îți place prea mult punchul, Tom.

Tom Smart se pregătea să declare că n-a mai gustat o picătură de la ultima lui onomastică, dar întâlnind ochii bătrânului domn, se îmbujoră şi tăcu, pentru că bătrânul părea că ştie totul.

— Tom, spuse bătrânul domn, văduva e o femeie frumoasă, o femeie deosebit de frumoasă! Nu-i aşa, Tom?

Bătrânul îşi roti ochii, şi ridică unul dintre picioarele lui mici şi uscate, cu un aer aşa de libidinos, încât Tom se scârbi de-a binelea văzându-i la o astfel de vârstă purtarea uşuratică.

— Tom! zise bătrânul domn; eu sunt tutorele ei.

— Adevărat? întrebă Tom Smart.

— Am cunoscut-o pe mama ei, Tom, şi pe bunica ei. Ținea mult la mine; ea mi-a făcut jiletca asta, Tom.

— Da?

— Şi pantofii ăştia, continuă bătrânul ridicând un picior înfăşurat în postav roşu. Dar să nu spui nimănui, Tom; n-aş vrea să se ştie cât ținea la mine; ar putea să aibă unele neplăceri în familie.

Spunând acestea, ştrengarul bătrân avea aerul aşa de neobrăzat că, după cum a mărturisit Tom mai târziu, îi venea să se aşeze pe el fără vreo remuşcare.

— Pe vremea mea, eram răsfățatul femeilor, Tom, urmă desfrânatul bătrân; sute de femei frumoase am ținut, ceasuri întregi, pe genunchi! Hei, băiete, ce zici?

Bătrânul domn voia să mai povestească, fără îndoială,

şi alte isprăvi din tinereţe, dar îl apucă un acces de scârţâituri, astfel că nu mai putu să continue.

„Aşa îţi trebuie, bătrâne!” gândi Tom, dar nu spuse nimic.

— Of, mult mă stânjeneşte boala asta acum! se tângui bătrânul. Încep să îmbătrânesc, Tom; mi se desfac încheieturile. Mi-au mai făcut o operaţie – mi-au pus un petec în spate – şi treaba n-a fost deloc uşoară, Tom.

— Cred şi eu că n-a fost, domnule, zise Tom Smart.

— Dar, spuse bătrânul, nu de asta e vorba acum; Tom, vreau să te însor cu văduva.

— Pe mine, domnule? întrebă Tom.

— Pe tine, răspunse bătrânul domn.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze şuviţele venerabile. (Bătrânul mai avea încă, ici-colo, nişte peri de cal) – Dumnezeu să vă binecuvânteze şuviţele venerabile, spuse Tom; dar n-o să mă vrea!

Şi Tom oftă fără de voie, căci se gândea la ce văzuse în cârciumă!

— N-o să vrea?! întrebă cu mirare bătrânul domn.

— Nu, nu! rosti Tom. S-a băgat altul în joc: unul înalt, afurisit de înalt, cu favoriţi negri.

— Tom, spuse bătrânul domn; n-o să se mărite niciodată cu acela.

— Nu? Dacă aţi fi fost în cârciumă, domnule, aţi vorbi altfel.

— Haha, ştiu tot ce se întâmplă acolo.

— Ce anume?

— Cum se sărută după uşă, şi câte şi mai câte, Tom, glăsui bătrânul şi din nou aruncă o privire necuviincioasă care îl mânie foarte mult pe Tom pentru că, după cum ştiţi cu toţii, e foarte neplăcut, este cât se poate de neplăcut să auzi un bătrân, care ar trebui să aibă mai multă minte, vorbind despre astfel de lucruri. Ştiu tot ce se petrece, Tom, reluă bătrânul domn; am mai văzut de astea, destule, în viaţa mea, cu atâţia, că nici nu mi-i mai amintesc; dar, până la urmă, nu s-a

întâmplat nimic.

— De bună seamă că ați văzut lucruri ciudate, căută să-l iscodească Tom.

— Ba bine că nu, Tom! glăsui bătrânul clipind cu înțeles. Eu sunt ultimul din familia mea, Tom, adăugă el cu-n oftat melancolic.

— Era numeroasă? întrebă Tom Smart.

— Am fost doisprezece, Tom, băieți frumoşi, şi ne țineam drepți, că era o plăcere să ne priveşti. Nu ca pocitaniile de acum. Toți aveam brațe şi un lustru aşa de frumos – deşi n-ar trebui să mă laud chiar eu – că-ți creştea inima când te uitai la noi.

— Şi ce s-a întâmplat cu ceilalți, domnule?

Bătrânul domn îşi duse cotul la ochi şi răspunse:

— S-au dus, Tom, s-au dus. Am îndeplinit o slujbă anevoioasă, Tom, şi nu aveau toți alcătuirea mea. Au căpătat reumatism la picioare şi la brațe, astfel că au fost trimişi pe la bucătării şi în alte aziluri. Unul dintre ei, din pricina serviciului îndelungat şi a maltratărilor, şi-a pierdut mințile de-a binelea şi se şubrezise în aşa hal, încât a trebuit să fie pus pe foc. Îngrozitor, Tom!

— Înspăimântător! zise Tom Smart.

Câteva clipe bietul bătrân făcu o pauză, împotrivindu-se parcă emoțiilor, apoi continuă:

— Dar ne depărtăm de subiect, Tom. Bărbatul acela înalt, Tom, e un aventurier ticălos. De îndată ce ar lua-o de nevastă pe văduvă, i-ar vinde toate lucrurile şi ar şterge-o. Ce s-ar întâmpla apoi? Ea ar rămâne părăsită, ruinată, iar eu aş muri de frig în vreo prăvălie de vechituri.

— Da, dar…

— Nu mă întrerupe, spuse domnul bătrân. Despre tine, Tom, am o părere cu totul deosebită; pentru că ştiu bine că, odată ce te aşezi într-o cârciumă, n-ai mai pleca de acolo câtă vreme ar mai fi ceva de băut între cei patru pereți ai ei.

— Vă sunt foarte îndatorat pentru buna

dumneavoastră părere, domnule, spuse Tom Smart.

— De aceea, declară bătrânul domn cu ton poruncitor, de aceea tu, şi nu el, o vei lua de nevastă.

— Dar ce l-ar putea împiedica? întrebă Tom cu însufleţire.

— Faptul că e însurat, răspunse bătrânul domn.

— Cum s-ar putea dovedi asta? exclamă Tom sărind pe jumătate afară din pat.

Bătrânul domn lăsă jos braţul pe care îl ţinuse la şold şi, după ce arătă un dulap de stejar, îşi reluă îndată vechea poziţie.

— Habar n-are, spuse bătrânul domn, că în buzunarul drept al unui pantalon închis în dulapul de colo a uitat o scrisoare a nefericitei lui soţii, care îl imploră să se înapoieze acasă ca să dea de mâncare celor şase – ia seama bine, Tom – celor şase copii ai săi, toţi de vârstă fragedă.

Când bătrânul domn rosti cu solemnitate cuvintele acestea, trăsăturile lui se desluşiră din ce în ce mai puţin şi făptura-i deveni tot mai adumbrită. Un văl se întinse parcă pe ochii lui Tom. Treptat, bătrânul se contopea cu scaunul; jiletca de damasc se preschimbă într-o pernă; papucii roşii se micşorară ajungând nişte săculeţe de postav roşu. Lumina se stinse încetişor şi Tom Smart, recăzând pe pernă, adormi adânc.

Lumina dimineţii îl smulse pe Tom din amorţirea de plumb care pusese stăpânire pe el după ce bătrânul se mistuise. Se ridică în capul oaselor pe pat şi, câteva minute, se strădui zadarnic să-şi reamintească întâmplările nopţii. Deodată ele năvăliră în mintea lui. Privi jilţul; era desigur o mobilă fantastică, mohorâtă, şi ţi-ar fi trebuit un mare şi viu dar al închipuirii ca să descoperi vreo asemănare între un scaun şi un bătrân.

— Ce faci, bătrâne? întrebă Tom.

Aşa cum se întâmplă multor oameni, avea, la lumina zilei, mai mult curaj.

Jilţul rămase nemişcat; nu răspunse o iotă.

— Afurisită dimineață!… urmă Tom.

Nu, jilțul nu voia să se lase târât pe panta vorbei.

— Ce dulap mi-ai arătat? Asta poți să mi-o spui? întrebă Tom.

Nici care, domnilor, nu voia să sufle.

— În orice caz, greu nu e să-l deschid, rosti Tom şi coborî din pat, ştiind bine ce avea de făcut.

Se apropie de dulap. Cheia era în broască; o răsuci şi deschise uşa. În dulap era o pereche de pantaloni. Tom vârî mâna în buzunar şi scoase chiar scrisoarea despre care pomenise bătrânul domn.

„Ciudată chestie mai e şi asta! zise Tom Smart privind mai întâi jilțul, apoi dulapul, după aceea scrisoarea şi, în cele din urmă încă o dată jilțul. Foarte ciudată!" Dar cum nimic în jurul lui nu izbutea să limpezească în vreun fel ciudățenia, se gândi că ar fi mai nimerit să se îmbrace şi să mântuie chestia cu bărbatul înalt ca să nu se mai chinuiască aşa de mult.

Coborând scările, Tom se uita cu luare aminte în juru-i; avea ochiul cercetător al stăpânului şi cugeta că s-ar putea ca toate încăperile acelea, cu tot ce se afla în ele, să devină în curând ale lui. Bărbatul cel înalt stătea în picioare în sala cârciumioarei plăcute, cu mâinile la spate, ca acasă la el. Rânji spre Tom, cu gândul în altă parte. Un observator întâmplător ar fi putut să-şi închipuie că nu rânjise decât ca să-şi arate dinții cei albi; însă Tom Smart îşi dădu seama că un simțământ conştient de triumf sălăşluia acolo unde ar fi trebuit să fie mintea bărbatului înalt, dacă bărbatul înalt ar fi avut aşa ceva. Tom îi râse în nas; şi-o chemă pe stăpână în camera de-alături.

— Bună dimineața, doamnă, spuse Tom Smart închizând uşa încăperii după ce văduva intră.

— Bună dimineața, domnule, răspunse văduva; ce gustare vreți să luați, domnule?

Tom nu răspunse deoarece căuta să chibzuiască în ce fel trebuia să aducă vorba.

— Am o şuncă straşnică şi o minunată friptură rece de pasăre. Să vi le trimit, domnule?

Cuvintele ei puseră capăt gândurilor lui Tom. Admirația lui pentru văduvă spori, auzind-o. Pricepută făptură!… Prevăzătoare! Plăcută!

— Doamnă, o întrebă el, cine e domnul din cârciumă?

— Îl cheamă Jinkins, domnule, şi-i un domn tare distins, răspunse văduva uşor îmbujorată.

— E un bărbat înalt, rosti Tom.

— Un bărbat foarte frumos, domnule, spuse văduva, şi-un domn tare distins.

— Aha! glăsui Tom.

— Mai doriți ceva, domnule? întrebă văduva, cam nedumerită de purtarea lui Tom.

— O, da, nici vorbă! răspunse el. Scumpă doamnă, vreți să aveți bunătatea de a vă aşeza o clipă?

Văduva păru foarte mirată, dar se aşează, şi Tom luă loc foarte aproape de ea. Nu ştiu cum s-a făcut, domnilor, şi unchiul meu spunea de obicei că nici Tom Smart nu ştia cum s-a făcut, dar, într-un fel sau altul, palma mâinii lui căzu pe dosul mâinii văduvei, şi rămase acolo cât timp zăboviră de vorbă.

— Scumpă doamnă, zise Tom Smart – el se pricepea foarte bine să fie politicos – scumpă doamnă, da, într-adevăr, dumneavoastră meritați un bărbat admirabil.

— Vai, domnule! exclamă văduva şi exclamația ei era cât se poate de îndreptățită; felul lui Tom de începe vorba era destul de neobişnuit, ca să nu spun uimitor, dacă ținem seama că, până în seara din ajun, nu o mai văzuse.

— Disprețuiesc linguşirea, scumpă doamnă, spuse Tom Smart. Meritați un bărbat fără cusur şi, oricine ar fi el, se va socoti un om cu mult noroc.

Glăsuind astfel, ochii lui rătăceau fără voie de pe chipul văduvei pe obiectele plăcute din juru-i.

Văduva se arătă şi mai încurcată decât până atunci; făcu o sforțare să se ridice, însă Tom îi apăsă uşurel

mâna, pentru a o ține în loc, şi ea rămase pe scaun. Domnilor, văduvele sunt foarte rareori sperioase, spunea de obicei unchiul meu.

— Nu zău, domnule, vă sunt îndatorată pentru buna dumneavoastră părere, rosti aproape râzând hangița cea voinică; şi dacă o să mă mai mărit vreodată…

— *Dacă,* apăsă Tom Smart privind-o viclean cu coada ochiului stâng. *Dacă…*

— Ei bine, spuse văduva, izbucnind de astă dată în râs, *când.* am să mă mărit, nădăjduiesc că voi avea un soț la fel de bun cum spuneți dumneavoastră.

— Adică Jinkins? întrebă Tom.

— Vai, domnule! exclamă văduva.

— Haida-de, să nu-mi vorbiți de el; îl cunosc.

— Sunt sigură că cei care-l cunosc nu ştiu nimic rău despre el, spuse văduva scoasă din țâțâni de aerul misterios cu care vorbea Tom.

— Hm! exclamă Tom Smart.

Văduva începu să-şi dea seama că era timpul să plângă. Îşi scoase deci batista şi-l întrebă pe Tom dacă nu cumva vrea s-o jignească, dacă îşi închipuie că e faptă de gentleman să vorbească în spate, de rău, despre alt gentleman; De ce, dacă avea ceva de spus, nu i-o spunea bărbatului, ca un bărbat, în loc să sperie, în felul ăsta, o biată femeie slabă etc., etc.

— I-o voi spune-o şi lui numaidecât, răspunse Tom. Doresc numai ca, deocamdată, să mă ascultați dumneavoastră.

— Ce anume? întrebă văduva privindu-l pe Tom drept în obraz.

— O să vă mirați, declară Tom băgând mâna în buzunar.

— Dacă vreți să-mi spuneți că are nevoie de bani, ştiu, aşa că nu mai e nevoie să vă osteniți.

— Eh, asta nu-i nimic! spuse Tom. Şi *eu* am nevoie de bani. Nu de asta e vorba.

— O, Doamne, ce-ar putea să fie?! exclamă biata

văduvă.

— N-o să vă speriați? o întrebă Tom Smart.

Scoase încet scrisoarea şi o despături.

— N-o să strigați? urmă Tom cu-ndoială.

— Nu, nu! răspunse văduva; lăsați-mă s-o văd!

— N-o să leşinați, sau n-o să vi se întâmple cine ştie ce? întrebă Tom.

— Nu, nu! răspunse văduva cu grăbire.

— Dar să nu vă repeziți la el ca să-l faceți cu ou şi cu oțet, spuse Tom, pentru că treaba asta am s-o fac eu în locul dumneavoastră, e mai bine să nu vă osteniți cu aşa ceva.

— Haide, haide, spuse văduva, lăsați-mă s-o văd!

— Poftim! răspunse Tom Smart şi, rostind cuvântul acesta, puse scrisoarea în mâna văduvei.

Domnilor, l-am auzit pe unchiul meu spunând – îi povestise Tom Smart – că tânguirile văduvei, la aflarea veştii, ar fi străpuns şi-o inimă de piatră. Tom avea, fireşte, o inimă foarte duioasă, de aceea şi-o simți străpunsă până în străfunduri. Văduva se frământa şi-şi frângea mâinile.

— O, trădarea! O, mârşăvia bărbaților! strigă văduva.

— Sunt înspăimântătoare, scumpă doamnă; dar potoliți-vă, spuse Tom Smart.

— Nu! Nu pot să mă potolesc! hohoti văduva. N-am să mai găsesc pe nimeni ca să-l iubesc cum l-am iubit pe el.

— Ba da, ai să găseşti, viața mea! exclamă Tom Smart lăsând să-i cadă şiroaie de lacrimi mari, din milă pentru suferințele văduvei.

În ardoarea compătimirii sale, Tom Smart îşi petrecuse brațul pe după mijlocul văduvei; şi văduva, în culmea mâhnirii, strânsese mâna lui Tom. Se uită la Tom şi zâmbi printre lacrimi; Tom se plecă spre ea zâmbind şi el printre lacrimi.

N-am putut să aflu niciodată, domnilor, dacă în momentul acela Tom Smart a sărutat-o sau nu pe

văduvă. El spunea deseori unchiului meu că n-a sărutat-o, însă mă îndoiesc. Între noi fie zis, domnilor, îmi închipui că da.

Fapt este că, după o jumătate de ceas, Tom îl alungă prin uşa din faţă pe bărbatul înalt, iar peste o lună se însură cu văduva. Era văzut adesea plimbându-se prin împrejurimi în trăsurică de culoare gălbuie, cu roţi roşii, trasă de iapa nărăvaşă şi iute de picior, până ce peste alţi mulţi ani se retrase din afaceri şi plecă în Franţa cu nevastă-sa: atunci hanul străvechi fu dărâmat.

— Îmi îngăduiţi să vă întreb, spuse iscoditor un domn bătrân, ce s-a întâmplat cu jilţul?

— Păi, răspunse voiajorul comercial beteag de-un ochi, s-a băgat de seamă că el trosnea tare în ziua nunţii; dar Tom Smart nu putea să spună singur dacă de plăcere sau din pricina vătămării trupeşti. Gândea mai degrabă că trosnise din ultima pricină. De atunci n-a mai pomenit niciodată.

— Şi lumea a crezut povestea, nu-i aşa? întrebă omul cu faţa îngălată, umplându-şi din nou pipa.

— Afară de duşmanii lui Tom, răspunse voiajorul comercial. Unii spuneau că toată întâmplarea, de la început până la sfârşit, n-a fost decât o născocire de-a lui Tom; alţii, că el era beat, că visase, şi că luase din greşeală alţi pantaloni. Dar nimeni nu dădea luare aminte spuselor lor.

— Tom Smart susţinea că întâmplarea era în întregime adevărată?

— De la un cap la altul.

— Şi unchiul dumneavoastră?

— Cuvânt cu cuvânt.

— De bună seamă, amândoi erau nişte oameni de treabă, spuse omul cu faţa îngălată.

— Da, aşa erau, declară voiajorul comercial. Într-adevăr, nişte oameni foarte de treabă!

CAPITOLUL XV

În care găsim prezentarea fidelă a două persoane distinse, şi descrierea exactă a unui ospăţ ce a avut loc în casa şi pe domeniul lor, ospăţ care prilejuieşte întâlnirea cu o veche cunoştinţă şi începutul altui capitol.

Pe dl. Pickwick îl cam mustra conştiinţa că, în ultima vreme, îşi lăsase oarecum în părăsire prietenii de la *Păunul,* astfel că a treia zi dimineaţa, după alegeri, tocmai se pregătea să treacă pe la ei, când servitorul său credincios îi aduse o carte de vizită pe care erau tipărite cuvintele:

Doamna Leo Hunter
Peştera, Eatanswill

— Vă caută cineva, glăsui Sam laconic.

— Pe mine mă caută cineva, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Dumnealui doreşte sa vă vază în particular pe dumneavoastră; da, nu se mulţumeşte cu nimeni altul, cum zicea secretarul diavolului când a venit să-l înhaţe pe doctorul Faust, răspunse dl. Weller.

— Dumnealui? Vasăzică e vorba de un domn? întrebă dl. Pickwick.

— Dacă nu-i domn, aduce mult cu el, răspunse dl. Weller.

— Dar asta e cartea de vizită a unei doamne, rosti dl. Pickwick.

— Cu toate astea, mi-a dat-o un domn, replică Sam.

Aşteaptă în salon şi zice că mai bine rămâne toată ziua în aşteptare decât să nu vă vază.

Aflând despre hotărârea aceasta, dl. Pickwick coborî în salon, unde stătea un bărbat grav care, la ivirea lui, sări îndată în picioare şi zise cu un aer de respect profund:

— Domnul Pickwick, nu e aşa?

— Da, domnule.

— Îngăduiți-mi, domnule, onoarea de a vă da mâna. Permiteți-mi să v-o strâng, spuse omul cel grav.

— Fireşte, încuviință Pickwick.

Străinul strânse mâna care-i era oferită, şi continuă:

— Domnule, am auzit de faima dumneavoastră. Zvonul despre polemica în materie de arheologie a ajuns la urechea doamnei Leo Hunter, soția mea; *eu* sunt domnul Leo Hunter.

Străinul făcu o pauză, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca dl. Pickwick să rămână copleşit de această veste; văzând însă că rămânea absolut calm, continuă:

— Domnule, soția mea, doamna Leo Hunter, e mândră că numără printre cunoştințele sale pe toți cei care au ajuns celebri prin lucrările şi prin talentul lor. Permiteți-mi, domnule, să pun la loc de frunte, pe lista aceasta, numele domnului Pickwick şi pe al confraților săi din Clubul care îi poartă numele.

— Aş fi foarte fericit, domnule, să fac cunoştința unei astfel de doamne, declară dl. Pickwick.

— O veți face, domnule, spuse omul cel grav. Mâine dimineață, domnule, noi dăm o mare serbare – une fête champêtre – în cinstea unui număr considerabil de persoane care au devenit celebre prin lucrările şi prin talentul lor. Acordați doamnei Leo Hunter, domnule, satisfacția de-a vă prenumăra printre oaspeții ei la Peşteră.

— Cu multă plăcere, răspunse dl. Pickwick.

— Doamna Leo Hunter oferă numeroase serbări de acest fel, domnule, continuă noua cunoştință; banchete

ale raţiunii, încântări ale sufletului, cum a observat cu multă originalitate şi simţire cineva care a închinat un sonet doamnei. Leo Hunter, cu privire la aceste petreceri.

— Era celebru prin lucrările şi prin talentul lui? întrebă dl. Pickwick.

— Desigur, domnule, declară omul cel grav; toate cunoştinţele doamnei Leo Hunter sunt celebre; ambiţia ei, domnule, este să nu aibă altfel de cunoştinţe.

— O ambiţie foarte nobilă, recunoscu dl. Pickwick.

— Când o voi informa pe doamna Leo Hunter că observaţia aceasta a ieşit din gura dumneavoastră, domnule, ea va fi, nici vorbă, foarte mândră, declară omul cel grav. Aveţi cu dumneavoastră, domnule, un gentleman care a produs, mi se pare, câteva poeme mici, frumoase.

— Prietenul meu, domnul Snodgrass, are multă înclinare pentru poezie, răspunse dl. Pickwick.

— Ca şi doamna Leo Hunter, domnule. Iubeşte la nebunie poezia, o adoră. Pot spune că tot sufletul şi mintea ei întreagă sunt împletite, îngemănate cu poezia. Ea însăşi a produs câteva bucăţi fermecătoare, domnule. Poate că aţi dat de oda ei: *Unei broaşte în agonie.*

— Mi se pare că nu, spuse dl. Pickwick.

— Mă mir, domnule, rosti dl. Leo Hunter. A stârnit o senzaţie imensă. A apărut pentru prima oară în *Revista Femeii* şi era semnată cu un „L” şi opt stele, începea astfel:

Pot să te văd zăcând, suflând din greu,
O, biată broască, pot să te văd şi totuşi eu
De piatră să rămân mereu
Văzându-te murind,
Suflet agonizând?

— Fermecător! exclamă dl. Pickwick.

— Frumos! zise Leo Hunter. Aşa de simplu!

— Foarte! declară dl. Pickwick.

— Strofa următoare e şi mai mişcătoare. Vreți s-o recit?

— Vă rog, răspunse dl. Pickwick.

— Sună astfel, continuă omul cel grav cu un ton şi mai grav:

Poate că de ştrengarii vrăjmaşi tu fost-ai gonită
Cu strigare sălbatică şi neistovită
Din balta în care trăiai liniştită
Baltă pe care un câine o'mproaşcă,
O, biată broască!

— Frumos exprimat! glăsui dl. Pickwick.

— Ce izbutită, domnule, ce izbutită! spuse dl. Leo Hunter; dar trebuie s-o auziți pe doamna Leo Hunter, recitând-o. Numai ea o poate pune în valoare, domnule. Mâine dimineață, domnule, o va recita, costumată.

— Costumată?

— În chip de Minervă. Dar uitam. Dejunul e costumat.

— Vai de mine! exclamă dl. Pickwick aruncând o privire asupra persoanei sale. Mi-e cu neputință…

— De ce, domnule, De ce?! exclamă dl. Leo Hunter. Solomon Lucas, evreul de pe strada principală, are mii de costume. Gândiți-vă, domnule, câte personalități care să vă vină bine puteți alege: Platon, Zenon, Epicur, Pitagora – toți întemeietori de cluburi.

— Ştiu, spuse dl. Pickwick, dar deoarece nu mă pot compara cu aceşti oameni mari, nu mi-aş îngădui să port veşmântul lor.

Câteva clipe omul cel grav medită adânc; pe urmă spuse:

— Judecând bine, domnule, nu ştiu dacă doamna Leo Hunter nu va fi mai încântată să prezinte oaspeților săi

o persoană de celebritatea dumneavoastră în costumu-i obişnuit, decât sub o haină de împrumut. Cred că pot făgădui o excepție pentru dumneavoastră, domnule. Da, domnule, sunt absolut sigur, că în numele doamnei Leo Hunter îmi pot permite sa fac această declarație.

— În acest caz, glăsui dl. Pickwick, voi avea marea plăcere să răspund invitației dumneavoastră.

— Dar eu vă răpesc timpul, domnule, spuse omul cel grav ca şi cum şi-ar fi adus brusc aminte că zăbovea. Cunosc valoarea timpului dumneavoastră, domnule, şi nu vreau să vă mai reţin. Pot spune, deci, doamnei Leo Hunter să vă aştepte cu încredere, ca şi pe iluştrii dumneavoastră prieteni? Cu bine, domnule, sunt mândru de a fi văzut un personaj aşa de eminent. Niciun pas, domnule, niciun cuvânt.

Şi, fără a da d-lui Pickwick răgazul de a se împotrivi sau de a protesta, dl. Leo Hunter se depărtă ţanţoş, cu paşi măsurați.

Dl. Pickwick îşi luă pălăria şi plecă la *Păunul,* dar, până să ajungă acolo, dl. Winkle adusese prietenilor vestea despre balul mascat.

— Merge şi doamna Pott, fură primele cuvinte cu care el îşi salută mentorul.

— Da? întrebă dl. Pickwick.

— În chip de Apollon, lămuri dl. Winkle. Numai că Pott se opune în privința tunicii.

— Are dreptate. Are perfectă dreptate! spuse dl. Pickwick, declamator.

— Da, de aceea doamna Pott va purta o rochie de atlas alb, cu paiete de aur.

— Ceilalți îşi vor da seama greu pe cine întruchipează, nu e aşa? glăsui dl. Snodgrass.

— Nu, îşi vor da seama cu uşurință, ripostă indignat dl. Winkle. N-o să i se vadă lira?

— Adevărat; uitasem, recunoscu dl. Snodgrass.

— Eu, interveni dl. Tupman, voi merge costumat ca bandit.

— Cum?! exclamă dl. Pickwick tresărind de parcă s-ar fi fript.

— Ca bandit, repetă dl. Tupman cu totul blajin.

— Nu vrei să spui cumva, replică dl. Pickwick examinându-şi prietenul cu asprime şi gravitate, nu vrei să spui cumva, domnule Tupman, că ai de gând să îmbraci o jiletcă verde de catifea cu pulpane de două degete?

— Totuşi, aşa am de gând să fac, răspunse cu aprindere dl. Tupman, şi de ce nu, mă rog?

— Pentru că, glăsui dl. Pickwick foarte întărâtat, pentru că eşti prea bătrân, domnule!

— Prea bătrân! exclamă dl. Tupman.

— Şi, dacă mai e nevoie de încă un motiv, continuă dl. Pickwick, pentru că eşti prea gras, domnule!…

— Domnule, zise dl. Tupman devenind purpuriu la faţă, asta e o insultă.

— Domnule! replică dl. Pickwick cu acelaşi ton, insulta nu e nici pe jumătate aşa de gravă pentru dumneata cât va fi pentru mine dacă vei apare în faţă-mi îmbrăcat într-o jiletcă verde de catifea şi cu pulpane de două degete.

— Domnule! spuse dl. Tupman, eşti un neobrăzat!

— Domnule, şi dumneata la fel, rosti dl. Pickwick.

Dl. Tupman înaintă vreo doi paşi, şi zvârli d-lui Pickwick o privire învăpăiată. Dl. Pickwick, la rându-i, îl fulgeră cu o privire care, prin ochelari, părea mistuitoare şi arăta o sfidare îndrăzneaţă. Dl. Snodgrass şi dl. Winkle înmărmuriseră văzând o atare scenă între atare oameni.

— Domnule, reluă dl. Tupman după o scurtă pauză, pe un ton scăzut şi profund; m-ai făcut bătrân.

— Da, spuse dl. Pickwick.

— Şi gras.

— Repet.

— Şi neobrăzat.

— Precum şi eşti!

Urmă un răstimp de tăcere înfricoşătoare.

— Ataşamentul meu pentru persoana dumitale, domnule, rosti dl. Tupman cu glas tremurător de emoţie şi suflecându-şi în acelaşi timp manşetele, e mare, foarte mare, dar trebuie să mă răzbun îndată.

— Pofteşte, domnule! ripostă dl. Pickwick.

Stârnit de caracterul aţâţător al dialogului, eroicul om luă îndată o atitudine de paralitic, presupusă de cei doi martori ai scenei a fi o ţinută de apărare.

— Cum? strigă dl. Snodgrass recăpătându-şi deodată graiul pe care străşnicia uimirii i-l răpise până atunci şi năpustindu-se între ei cu riscul iminent de a primi în tâmple câte un pumn din partea fiecăruia. Cum, domnule Pickwick, dumneata? Dumneata, asupra căruia sunt aţintiţi ochii lumii! Domnule Tupman! Dumneata care eşti iluminat, ca noi toţi, de strălucirea nepieritoare a numelui său? Ce ruşine domnilor, ce ruşine!

Cutele neobişnuite, întipărite de-o furie vremelnică pe fruntea curată şi senină a d-lui Pickwick, se şterseră treptat în răstimpul vorbirii tânărului său prieten, aşa cum urmele creionului pe hârtie cedează influenţei blânde a gumei. Până să încheie dl. Snodgrass, trăsăturile d-lui Pickwick îşi recăpătaseră expresia blajină de totdeauna.

— M-am cam pripit, mărturisi dl. Pickwick; da, prea mult. Tupman, dă-mi mâna.

Umbra întunecată de pe figura d-lui Tupman dispăru când strânse plin de căldură mâna prietenului său.

— Şi eu m-am cam pripit, zise el.

— Nu, nu, protestă dl. Pickwick, vina a fost a mea; vei îmbrăca jiletca verde de catifea.

— Nu, nu! replică dl. Tupman.

— De hatârul meu ai s-o pui, stărui dl. Pickwick.

— Bine, bine, o pun, încuviinţă dl. Tupman.

Rămase, prin urmare, un lucru înţeles că dl. Tupman, dl. Winkle şi dl. Snodgrass se vor costuma. Căldura

sentimentelor îl convinse pe dl. Pickwick să încuviințeze o conduită pe care judecata lui matură nu ar fi acceptat-o. O mai izbitoare dovadă a firii sale blânde cu greu s-ar putea născoci, chiar dacă întâmplările povestite în volumul acesta ar fi pe de-a-ntregul imaginare.

Dl. Leo Hunter nu exagerase resursele d-lui Solomon Lucas. Garderoba acestuia era foarte mare, imensă; poate nu chiar clasică; poate nu în întregime nouă şi neavând costume făcute anume după moda cine ştie cărei epoci sau vremi, dar toate erau mai mult sau mai puțin paietate; ce poate fi mai frumos decât un lucru cu paiete? Se va obiecta că ele nu sunt potrivite pentru lumina zilei; dar toată lumea ştie că ele ar scânteia dacă ar fi lămpi; şi este cât se poate de limpede că, atunci când unii dau baluri costumate în timpul zilei, iar veşmintele nu arată aşa de strălucitoare cum ar arăta noaptea, vina e numai a acelora care organizează balurile şi câtuşi de puțin a paietelor. Acestea au fost raționamentele convingătoare ale d-lui Solomon Lucas; şi, convinşi de asemenea argumente, d-nii Tupmian, Winkle şi Snodgrass se obligară să se îmbrace în costumele pe care gustul şi experiența lui le recomandară ca foarte potrivite cu împrejurarea.

Fu închiriată de la *Stema Oraşului* o trăsură pentru folosința pickwickienilor; un cupeu fu comandat tot acolo spre a-i transporta pe dl. şi pe d-na Pott pe domeniul d-nei Leo Hunter. Ca o atenție delicată pentru invitația pe care o primise, dl. Pott prezisese cu încredere, în *Gazeta din Eatanswill,* că d-na Leo Hunter va oferi o scenă de basm, deopotrivă variată şi încântătoare, un lux uimitor de frumuseți şi talente – un spectacol de risipă şi ospitalitate îmbelşugată, şi mai cu seamă prilejul desfăşurării unei splendori estompate de gustul cel mai distins; podoabe alese, într-o perfectă armonie cu manierele cele mai gingaşe, pe lângă care minunile fabuloase din Țara Zânelor de la Soare-Răsare se vor înfățişa în culori întunecate şi mohorâte, aşa cum

e şi spiritul făpturii ursuze şi nedemne ce nădăjduieşte să împroaşte cu veninul invidiei pregătirile făcute de virtuoasa şi deosebit de distinsa doamnă pe al cărei altar a fost depus acest umil tribut de admirație. Ultima frază cuprindea o notă de sarcasm muşcător îndreptat împotriva *Independentului,* care, nefiind invitat la serbare, încercase, în ultimele-i patru numere să ia, cu cele mai groase caractere şi cu majuscule pentru toate adjectivele, în bătaie de joc întreaga chestiune.

Dimineața sosi. Era un spectacol plăcut să-l vezi pe dl. Tupman în costum de brigand, cu o jiletcă foarte strânsă care-i venea ca o perniță de ace, pe spate şi pe umeri. Porțiunea superioară a pulpelor fusese comprimată în pantalonii de catifea, iar partea inferioară era înfăşurată în moletierele acelea complicate pentru care toți briganzii au o slăbiciune deosebită. Era o plăcere să-i vezi figura senină şi naivă, cu mustățile în furculiță, înnegrite cu dop ars, ivindu-se din gulerul răsfrânt al cămăşii; să-i contempli pălăria care avea forma unei căpățâni de zahăr, împodobită cu panglici de toate culorile, şi pe care era nevoit s-o țină pe genunchi, căci în niciun vehicul cu poclit de pe fața pământului n-ar fi fost chip să încapă un om cu asemenea pălărie pe cap. Înfățişarea d-lui Snodgrass era şi ea plăcută şi înveselitoare; avea mantie şi pantaloni până la genunchi din atlas albastru, ciorapi şi pantofi albi de mătase, un coif grecesc pe cap; după cum toată lumea ştie, iar dacă nu, o ştie dl. Solomon Lucas, costumul acesta era exact acela de toate zilele, autentic, al trubadurilor din timpurile cele mai depărtate şi până în clipa când ei dispărură cu totul de pe fața pământului.

Toate acestea erau plăcute ochiului, însă nu însemnau nimic față de strigătele care izbucniră în rândurile mulțimii când trăsura trase dinapoia cupeului d-lui Pott, cupeu care trase la uşa d-lui Pott, uşă care la rându-i se deschise arătându-l pe marele Pott îmbrăcat ca un ofițer rus de poliție şi ținând în mână un cnut

teribil – simbol bine ales al puterii mari şi serioase pe care o poseda *Gazeta din Eatanswill* şi al biciuirilor năprasnice aplicate de ea vinovaţilor politici.

— Bravo! strigară d-nii Tupman şi Snodgrass din coridor, văzând alegoria în mers.

— Bravo! se auzi vocea d-lui Pickwick strigând din coridor.

— Uraa, Pott! răcni mulţimea.

În mijlocul acestor ovaţii, dl. Pott se urcă în cupeu, zâmbind cu o demnitate prietenoasă ce arăta îndeajuns că era conştient de puterea sa şi ştia cum s-o folosească.

După el, ieşi din casă d-na Pott, care ar fi semănat foarte mult cu Apollon dacă ar fi fost fără rochie; o conducea dl. Winkle care, în haina de culoare roşie deschisă, nu putea fi confundat decât cu un călăreţ, deşi semăna deopotrivă şi c-un poştaş din Londra. În urma tuturora venea dl. Pickwick, pe care ştrengari] îl aplaudară la fel de zgomotos ca pe ceilalţi, de bună seamă pentru că, în ochii lor, pantalonii şi ghetrele lui treceau drept o rămăşiţă din negura vremurilor; apoi, ambele trăsuri se îndreptară spire domeniul d-nei Leo Hunter. Dl. Weller (care urma să servească la masă) se afla pe capra trăsurii stăpânului său.

Bărbaţii, femeile, băieţii, fetele şi copiii, care se adunaseră să-i vadă pe vizitatori în costumele lor, scoaseră strigăte pline de admiraţie şi încântare când dl. Pickwick, la braţ cu brigandul într-o parte şi cu trubadurul în cealaltă parte, păşi solemn spre intrare. Nicicând nu s-au mai auzit strigăte ca acelea care salutară strădania d-lui Tupman de a-şi fixa pe cap pălăria ca o căpăţână de zahăr, pentru a putea să pătrundă în grădină precum se cuvenea.

Pregătirile atinseseră culmea, realizând întru totul anticiparea profetică a lui Pott cu privire la minunile fabuloase din Ţara Zânelor de la Soare-Răsare, şi contraziceau totodată declaraţiile răutăcioase ale veninosului *Independent.* Parcul avea o întindere de

peste cinci mii de metri şi era plin de lume. Nicicând nu se văzuse atâta strălucire de frumusețe, eleganță şi literatură. Tânăra doamnă care „făcea” poezii în *Gazeta din Eatanswill,* se afla şi ea acolo în veşmânt de sultană, sprijinindu-se de brațul tânărului domn care „făcea” pagina critică, şi care era îmbrăcat, precum se cuvenea, într-o uniformă de feld-mareşal, exceptând cizmele. Era acolo o oaste de asemenea genii, că orice persoană cuminte s-ar fi socotit onorată să le cunoască şi, mai mult decât atâta, se afla acolo o jumătate de duzină de glorii londoneze, autori, autori adevărați, care scriseseră cărți întregi şi pe care apoi le tipăriseră: puteai să-i vezi plimbându-se în sus şi în jos ca nişte oameni obişnuiți, zâmbind şi vorbind; da; şi spunând prostii cu duiumul, fără îndoială cu intenția binevoitoare ca lumea de rând din jurul lor să-i poată înțelege. Mai era orchestra de muzicanți cu pălării de carton; patru cântăreți în costumul lor național, şi o duzină de chelneri angajați, de asemenea în costumul lor național – în treacăt fie zis, costum foarte murdar. În sfârşit, şi mai presus de toată lumea, era d-na Leo Hunter, travestită în Minerva, primind societatea şi lăsând să se reverse mândria şi satisfacția ei că persoane aşa de distinse fuseseră reunite aici.

— Domnul Pickwick, doamnă, vesti un servitor când dl. Pickwick cu pălăria într-o mână, la un braț cu brigandul şi la celălalt cu trubadurul, se apropia de zeița care prezida.

— Cum? Unde?! exclamă d-na Leo Hunter tresărind cu prefăcută încântare în fața surprizei ce-i era anunțată.

— Aici, spuse dl. Pickwick.

— E cu putință să am într-adevăr mulțumirea de a-l vedea chiar pe domnul Pickwick?! exclamă d-na Leo Hunter.

— În persoană, doamnă, replică dl. Pickwick salutând cu o plecăciune până la pământ. Permiteți-mi să prezint

autoarei *„Broaştei în agonie”* pe prietenii mei domnul Tupman, domnul Winkle şi domnul Snodgrass.

14. „Dejun distins la d-na Lee Hunter" – Phiz, septembrie 1836

Foarte puține persoane, în afară de acelea care au trecut prin astfel de momente, ştiu ce treabă anevoioasă este să faci o plecăciune când ai pantaloni strâmți de catifea verde, jiletcă lipită pe corp şi o pălărie înaltă; sau pantaloni de atlas albastru şi ciorapi albi de mătase; ori pantaloni bufanți şi cizme răsfrânte care n-au fost făcute pentru cel ce le poartă, când nu s-a ținut câtuşi de puțin seama de dimensiunile omului în comparație cu acelea ale îmbrăcămintii lui. Nu s-au mai pomenit chinuri ca acelea pe care le-a îndurat dl. Tupman în strădania de a lăsa impresia că se simte la largu-i şi de-a se arăta grațios; nu s-au mai văzut poziții de originalitatea acelora ale prietenilor săi deghizați.

— Domnule Pickwick, spuse d-na Leo Hunter, trebuie să-mi făgăduiți că nu vă veți mişca de lângă mine toată ziua. Sunt aici sute de persoane cărora trebuie neapărat să vă prezint.

— Sunteți foarte bună, doamnă, rosti dl. Pickwick.

— În primul rând, iată-le pe fetițele mele; aproape le uitasem, zise Minerva, arătând nepăsătoare spre două domnişoare în toată puterea cuvântului, dintre care una putea să aibă vreo douăzeci de ani, iar cealaltă un an sau doi mai mult, şi care purtau costume copilăreşti – fie ca să pară ele tinere, fie ca să arate mama lor mai tânără. Dl. Pickwick nu ne informează lămurit în această privință.

— Sunt foarte frumoase, glăsui dl. Pickwick când fetițele se depărtară după ce fuseseră prezentate.

— Leite mama lor, domnule! spuse dl. Pott maiestos.

— Oh, răutăciosule! exclamă d-na Leo Hunter, lovind în joacă cu evantaiul brațul directorului (Minerva cu evantai!).

— Vai de mine, scumpă doamnă Hunter, declară dl. Pott (care era trâmbița oficială a *Peşterii*) ştiți bine că anul trecut, când portretul dumneavoastră se afla la

expoziția Academiei Regale, toată lumea întreba dacă este al dumneavoastră sau al fiicei mai mici; semănați așa de mult încât nu era chip să se facă vreo deosebire.

— Ei, şi chiar dacă ar fi așa, de ce e nevoie să repetați lucrul acesta în fața străinilor? zise d-na Leo Hunter acordând din nou o uşoară lovitură leului îmblânzit al *Gazetei din Eatanswill.* Conte! Conte! strigă apoi d-na Leo Hunter unui ins cu favoriți vajnici, care trecea pe aproape într-o uniformă străină.

— A, aveți nevoie de mine? întrebă contele înturnându-se.

— Vreau să prezint, unul altuia, pe doi oameni foarte inteligenți, zise d-na Leo Hunter. Domnule Pickwick, sunt fericită să vă recomand contelui Smorltork. Faimosul străin, îi şopti ea în grabă d-lui Pickwick, adună material pentru lucrarea sa asupra Angliei… Hm – contele Smorltork – domnul Pickwick.

Dl. Pickwick îl salută pe conte cu tot respectul cuvenit unui om așa de mare, iar contele îşi scoase carnetul.

— Cum ați spus, doamnă Hunt! întrebă contele zâmbind grațios d-nei Leo Hunter. Big Wig{25}? Cu alte cuvinte, avocat, nu-i așa? Da, acum ştiu: Big Wig.

Şi contele se pregătea să-l treacă pe dl. Pickwick în carnetul său ca pe un domn cu robă, trăgându-şi numele din profesia căreia îi aparținea, când d-na Leo Hunter interveni:

— Nu, nu conte! Pick-wick.

— Haha! Ştii, declară contele; Peek – nume de botez, Weeks – nume de familie; bine, forte bine. Ce faceți dumneavoastră, Weeks?

— Foarte bine, mulțumesc, răspunse dl. Pickwick cu amabilitatea-i obişnuită. Sunteți demult în Anglia?

— Mult – forte mult timp – doi săptămâni – mai mult.

— Mai rămâneți mult timp?

— Un săptămâni.

— Veți mai avea destul de lucru pentru a aduna în acest răstimp tot materialul trebuitor, spuse dl.

Pickwick zâmbind.

— Hehe, este adunat, zise contele.

— Într-adevăr?! exclamă dl. Pickwick.

— Este aici, adăugă contele lovindu-şi semnificativ fruntea. La mine mare carte acas – plin note – muzic, tablou, ştiinţă, poezi, poltica, tot lucruri.

— Cuvântul politică, domnule, spuse dl. Pickwick, cuprinde în sine un studiu dificil de o nemărginită întindere.

— A! rosti contele scoţându-şi din nou carnetul. Foarte bun! Cuvinte frumose pentru începe capitol. Capitol 47. Poltica. „Cuvântul poltica surprinde în sine…"

Şi observaţia d-lui Pickwick fu notată în carnet cu adausurile şi variantele sugerate de imaginaţia exuberantă a contelui Smorltork, sau de cele ale cunoaşterii imperfecte a limbii.

— Conte! spuse d-na Leo Hunter.

— Doamna Hunt! răspunse contele.

— Iată-l pe domnul Snodgrass, prieten al domnului Pickwick, şi poet.

— Stai! exclamă contele scoţându-şi din nou carnetul. Titlu, poezi – capitol, prieteni literari – nume, Snowgrass. Forte bine. Presentat lui Snowgrass – poet mare, prieten cu Peek Weeks – de doamna Hunt, care scrie alt dulce poema. Cum e numele? – Broască – broască transpirândă. Forte bine, forte bine, da, da.

Şi contele îşi vârî înapoi carnetul, făcu o sumedenie de plecăciuni, exprimă o sumedenie de mulţumiri şi se depărtă încântat pe deplin că adusese cele mai importante şi mai preţioase adausuri cunoştinţelor sale.

— Minunat om e contele Smorltork! exclamă d-na Leo Hunter.

— Un filosof profund! spuse Pott.

— O minte luminată, un spirit puternic! adăugă dl. Snodgrass.

O droaie de spectatori, clătinând grav din cap şi

strigând în cor, se făcu ecoul elogiilor aduse contelui Smorltork:

— Extraordinar!

Cum entuziasmul în favoarea contelui Smorltork se aprindea tot mai mult, elogiile aduse lui s-ar fi putut prelungi până la sfârşitul serbării dacă cei patru cântăreți aşezați în fața unui merişor, astfel ca tabloul să pară mai pitoresc, nu ar fi început să cânte melodiile lor naționale, care nu păreau prea anevoioase din punctul de vedere al execuției; cu atât mai mult cu cât marele secret stătea, pasă-mi-te, în faptul că trei dintre ei mormăiau, pe când al patrulea urla. Când interesanta reprezentație se încheie în aplauzele zgomotoase ale întregii societăți, un băiețandru începu să se vâre printre picioarele unui scaun, să sară pe deasupra, să se târască pe dedesubt, să se dea tumba cu el şi să facă orice, afară de-a se aşeza pe el; îşi făcu apoi o cravată din propriile sale picioare, încolăcindu-le în jurul gâtului; pe urmă, arătă cu ce uşurință o făptură omenească poate căpăta înfățişarea unei broaşte țestoase de proporții mărite – şi toate aceste trucuri stârniră încântarea şi admirația spectatorilor. După aceea se auzi vocea d-nei Pott ciripind uşor ceva pe care politețea îl interpreta ca fiind un cântec foarte clasic şi foarte potrivit costumului pe care îl purta; Apollon era şi el compozitor, iar compozitorii îşi cântă rareori operele proprii, şi niciodată pe ale altora. D-na Leo Hunter începu apoi recitarea faimoasei sale ode închinată unei broaşte în agonie. Oda fu bisată şi ar mai fi fost bisată încă odată dacă majoritatea invitaților, gândind că era în sfârşit timpul să mănânce ceva, n-ar fi spus că e o adevărată ruşine să se abuzeze de bunătatea d-nei Leo Hunter. Şi în ciuda protestelor d-nei Leo Hunter, care declara că era cât se poate de dispusă să-şi mai recite oda, prietenii ei politicoşi şi grijulii nu vrură în ruptul capului să audă de aşa ceva. Uşa sălii unde se serveau răcoritoarele fu deschisă larg, şi toți cei care veniseră pe

acolo se năpustiră înăuntru cu graba cea mai mare. Ştiau că obiceiul d-nei Leo Hunter era de a trimite invitaţii pentru o sută de persoane şi de a întocmi un dejun pentru cincizeci; sau, cu alte cuvinte, de a hrăni leii mai de seamă şi de a lăsa animalele mici să se descurce cum vor putea.

— Dar unde e domnul Pott? întreba d-na Leo Hunter în timp ce-i aşeza în juru-i pe leii amintiţi.

— Iată-mă! strigă directorul din capătul cel mai îndepărtat al încăperii, dincolo de orice speranţă de a se hrăni, dacă gazda nu va face un lucru extraordinar pentru el.

— Vreţi să veniţi aici? îl întrebă ea.

— O, vă rog, nu vă frământaţi pentru el! spuse d-na Pott cu cea mai îndatoritoare voce. Nu vă mai bateţi atâta capul, doamnă Leo Hunter. Stai acolo foarte bine, nu-i aşa, dragul meu?

— Desigur, iubito, replică cu un zâmbet acru nefericitul Pott.

Oh, cnutul! Braţul vânjos oare învârtea cnutul cu o putere uriaşă peste capul oamenilor din viaţa publică, era paralizat de privirile imperioasei doamne Pott!

D-na Leo Hunter se uită în juru-i, triumfătoare. Contele Smorltork nota de zor conţinutul tăvilor; dl. Tupman oferi câtorva mondene salata de homari cu o graţie pe care un brigand n-o cunoscuse niciodată; după ce zvârlise în lături pe domnul care zvârlea la coş cărţile în coloanele *Gazetei din Eatanswill,* dl. Snodgrass se cufundase într-o discuţie aprinsă cu tânăra doamnă care făcea poezii; iar dl. Pickwick se făcea plăcut întregii lumi. Nimic nu părea că lipseşte pentru ca selectul cerc să poată fi considerat complet, când dl. Leo Hunter – a cărui treabă în aceste împrejurări era să stea în picioare pe lângă uşi şi să se întreţină cu oamenii mai puţin importanţi – strigă deodată:

— Draga mea, uite-l pe domnul Charles Fitz Marshall!

— Oh, dragă! exclamă d-na Leo Hunter. Cu ce

nerăbdare l-am aşteptat! Vă rog, faceţi loc să treacă domnul Fitz Marshall. Spune-i domnului Fitz Marshall, dragul meu, să vină imediat la mine ca să-l cert că a sosit cu atâta întârziere.

— Vin, scumpă doamnă, se auzi o voce limpede; cât pot de repede – droaie de lume – cameră înţesată – ce caznă – mare caznă.

Cuţitul şi furculiţa îi scăpară din mâini d-lui Pickwick. Se uită peste masă la dl. Tupman care de asemenea dăduse drumul furculiţei şi cuţitului *lui,* şi care arăta că n-ar vrea decât să intre în pământ.

— Ah, exclamă vocea, în timp ce posesorul ei îşi deschidea drum printre vreo douăzeci şi cinci de turci, de ofiţeri, de călăreţi şi de Charles II care mai rămăseseră între el şi masă.

— Fier de călcat în toată regula – brevet de invenţie – nicio cută la frac după atâta înghesuială. Nu era nevoie să-mi mai calc rufăria... Haha, ideea nu e rea – să vii aici să ţi se calce rufele pe corp... Grea, foarte grea încercare.

Rostind cuvintele acestea fără şir, un tânăr îmbrăcat ca ofiţer de marină îşi făcu drum până la masă şi prezentă pickwickienilor uimiţi ţinuta şi trăsăturile identice ale d-lui Alfred Jingle.

Vinovatul abia avusese timp să ia mâna pe care i-o întindea d-na Leo Hunter, când ochii săi întâlniră căutătura indignată a d-lui Pickwick.

— Hei! spuse Jingle. Am uitat cu totul – n-am dat încă porunci surugiilor – le dau numaidecât – sosesc înapoi într-o clipă.

— Servitorul sau domnul Leo Hunter o va face îndată, domnule Fitz Marshall, spuse d-na Leo Hunter.

— Nu, nu! o fac eu – nu zăbovesc mult – înapoi într-o clipă, răspunse Jingle.

După aceste cuvinte, dispăru în mulţime.

— Doamnă, îmi permiteţi să vă întreb, spuse dl. Pickwick iritat, sculându-se de pe scaun, cine e tânărul

acesta şi unde locuieşte?

— E un gentleman foarte bine situat, domnule Pickwick, rosti d-na Leo Hunter; abia aştept să vă prezint. Contele va fi încântat de el.

— Da, da! spuse dl. Pickwick cu însufleţire. Unde locuieşte?

— Deocamdată la hotelul *Îngerul,* de la Bury.

— De la Bury?

— Bury St. Edmunds, la câteva mile de aici... Dar, vai, domnule Pickwick, nu cumva vreţi să ne părăsiţi? Domnule Pickwick, nu puteţi să plecaţi atât de repede.

Cu mult înainte ca d-na Leo Hunter să fi rostit cuvintele acestea, dl. Pickwick se pierduse în mulţime şi ajunsese în grădină unde, curând după aceea, se întâlni cu dl. Tupman, care îşi urmase îndeaproape prietenul.

— Degeaba, spuse dl. Tupman. A plecat.

— Ştiu, rosti dl. Pickwick, dar îl voi urmări.

— Să-l urmăreşti? Dar unde? întrebă dl. Tupman.

— La Burv, hotelul *Îngerul,* replică dl. Pickwick cu glas pripit. De unde ştim pe cine mai păcăleşte şi acolo? Din cauza noastră a înşelat odată pe-un om de treabă. Dacă izbutesc să-l împiedic, n-o să mai facă asta niciodată. Vreau să-i smulg masca. Sam! Unde e servitorul meu?

— Aici, dom'le, răspunse dl. Weller ieşind dintr-un loc dosnic, unde se îndeletnicea cu examinarea unei sticle de Madera pe care o şterpelise de la masă, cu un ceas sau două înainte. Sluga dumneavoastră, dom'le! Mândru de titlul ăsta, cum zicea scheletul viu când era scos la vedere.

— Urmează-mă numaidecât! îi porunci dl. Pickwick. Tupman, dacă rămân la Bury, ai să poţi veni după mine când îţi voi scrie. Până atunci, adio!

Împotrivirile erau zadarnice. Dl. Pickwick se trezise; hotărârea sa era luată. Dl. Tupman se înapoie la tovarăşii săi şi, peste un ceas, înecase într-un cadril înveselitor şi într-o sticla de şampanie orice amintire

despre Alfred Jingle sau despre dl. Charles Fitz Marshall.

În vremea asta, cățărați pe imperiala unei diligențe, dl. Pickwick şi Sam Weller vedeau micşorându-se din minut în minut distanța care îi despărțea de oraşul patriarhal Bury St. Edmunds.

CAPITOLUL XVI

Prea plin de aventuri ca să poată fi istorisit pe scurt.

Nu există, cât ține anul, o lună în care firea să se arate mai încântătoare decât în luna august. Primăvara este foarte frumoasă, iar în mai totul înfloreşte şi e plin de prospețime; însă vraja acestui anotimp câştigă prin contrastul cu lunile iernii care a trecut. August nu se bucură de acest avantaj. August vine când nimic altceva nu este prezent în mintea noastră, nimic decât cerul senin, ogoarele verzi şi miresmele suave ale florilor – când amintirea zăpezii, gheții şi a viscolirilor s-a şters cu totul din memoria noastră şi de pe fața lumii. Şi totuşi, ce lună plăcută! Lanurile şi livezile răsună de zumzetul muncii; copacii, încărcați cu roade bogate, îşi apleacă crengile până la pământ; grâul, strâns în snopi mlădioşi, sau legănându-se la cea mai uşoară adiere a vântului fugar, de parcă ar dori să fie secerat, învăluie în aur peisajul; ai zice că o moleşeală dulce pluteşte peste întreaga fire; ai putea spune că molatica înrâurire a anotimpului se întinde şi la carul a cărui mişcare domoală în lanurile bine secerate abia o bagi de seamă; niciun zgomot aspru nu supără urechea.

Când diligența trece în goană printre ogoarele şi livezile care străjuiesc drumul, pâlcuri de femei şi copii, umplând coşuri cu fructe sau adunând spicele risipite de grâu, se opresc o clipă din munca lor, îşi pun streaşină figurii bronzate de soare mâna şi mai bronzată şi se uită după călători cu o privire plină de interes; în

timp ce vreun broscoi dolofan, prea mic pentru vreo treabă, dar şi prea neastâmpărat ca să fie lăsat acasă, se caţără pe marginea coşului în care a fost pus ca nu cumva să facă o boroboaţă, şi de-acolo ţopăie şi ţipă bucuros. Secerătorul se opreşte din lucru, îşi încrucişează braţele şi priveşte trăsura care trece ca un vârtej; animalele voinice ale carului său îndreaptă asupra echipajului strălucitor uitături adormite, care spun lămurit, aşa cum numai ochii unui cal ar putea să grăiască: „E foarte frumos să priveşti la aşa ceva, dar la urma urmei e mai bine să mergi pe-ndelete pe-un pământ cu hârtoape, decât să-ţi scoţi sufletul într-o goană ca asta, pe un drum colbuit!”

Când cârmeşti pe şosea şi te uiţi înapoi, femeile şi copiii şi-au reînceput munca; secerătorul s-a aplecat din nou asupra lanului, caii înhămaţi la car s-au urnit din loc şi totul e iarăşi în mişcare.

Era cu neputinţă ca spiritului atât de echilibrat al d-lui Pickwick să-i scape o scenă ca aceasta. Frământat de hotărârea pe care o luase, de a da în vileag adevăratul caracter al ticălosului Jingle, oriunde acesta va încerca să-şi pună în aplicare mişelnicele planuri, el rămăsese la început tăcut şi cufundat în gânduri, trudindu-şi mintea să găsească mijloacele cele mai potrivite spre a-şi atinge ţinta; încetul cu încetul, luarea-aminte îi fu atrasă tot mai mult de aspectele înconjurătoare; şi, până la urmă, călătoria îi prilejui o bucurie aşa de mare, de parcă ar fi întreprins-o pentru cauza cea mai plăcută din lume.

— Încântătoare privelişte, Sam! exclamă dl. Pickwick.

— Bate toate hornurile, domnule, răspunse dl. Weller ducând mâna la pălărie.

— Sam, îmi închipui că tu n-ai văzut niciodată decât hornuri, cărămizi şi tencuială, rosti dl. Pickwick zâmbind.

— N-am fost totdeauna slugă de han, dom’le, spuse dl. Weller clătinând din cap. Într-o vreme eram şi eu

ajutor de camionagiu.

— Când asta? întrebă dl. Pickwick.

— Când am dat piept întâi cu viața şi am jucat capra cu necazurile, lămuri Sam. La început am fost ajutor de cărăuş, apoi de camionagiu şi pe urmă comisionar, şi pe urmă slugă la han. Acuma, uite-mă servitorul unui gentelman. Poate că odată şi-odată o s-ajung şi eu un gentelman cu pipă în gură şi cu o căsuță în fundul grădinii. Cine ştie? Zău că nu m-aş mira.

— Eşti un adevărat filosof, Sam, zise dl. Pickwick.

— Mi se pare că asta-i în familie, dom'le, declară dl. Weller. Cam aşa e şi tata. Când mamă-mea vitregă îl sâcâie, el fluieră; ea se umflă ca o supă care dă în foc, şi-i sparge pipa; el iese şi se întoarce cu alta. Atunci ea țipă şi mai tare şi o apucă nervicalele, da' el, lasă-mă să te las, fumează mai departe, până când ei îi trece inervările. Asta se cheamă filosofie, dom'le; nu-i aşa?

— Sau cam aşa ceva, răspunse dl. Pickwick râzând. Nici vorbă că ți-a fost de mult folos în viața ta rătăcitoare, Sam.

— De mult folos, dom'le! exclamă Sam. Puteți s-o mai spuneți odată. După ce m-am cărăbănit de la cărăuş şi până să intru la camionagiu, am dormit vreo două săptămâni într-o locuință nemobilată.

— O locuință nemobilată? întrebă dl. Pickwick.

— Da, sub bolțile uscate ale podului Waterloo. Mamă-mamă, ce mai loc de dormit! La zece minute de toate instituțiile; da' dacă ceva nu-mi plăcea acolo, apoi să ştiți era că se lăsa cu prea multă aeriseală. Însă ce de mai chestii am văzut!

— Haha, îmi închipui! spuse dl. Pickwick cu interes vădit.

— Chestii, dom'le, care ar intra în inima dumneavoastră miloasă, pe-o parte, şi ar ieşi pe alta, declară dl. Weller. Nu găseşti acolo bagabonți obişnuiți; nicio grijă, cunosc ei locuri ceva mai bune. Când şi când se adăposteşte acolo şi cerşetorii tineri, bărbați şi femei,

care nu şi-a croit încă drumul în meserie; da mai mult se tăvălesc prin ungherele posace ale bolților pustii, criaturile acelea prăpădite, lihnite de foame, fără căpătâi, criaturi sărace care nu poate să-şi facă rost de o funie de doi sfanți.

— Ia spune-mi, Sam, ce e funia de doi sfanți?

— Funia de doi sfanți, dom'le, răspunse dl. Weller, e o casă ieftină cu odăi de închiriat, care paturile lor costă doi sfanți pe noapte…

— Dar de ce li se dă paturilor denumirea de funii? întrebă dl. Pickwick.

— Eh, că habar n-aveți, dom'le! Uite cum stă chestia, lămuri Sam. Când doamna şi domnul care ține hotelu' şi-a început afacerea, ei aşternea de obicei paturile pe podea, dar nu le ieşea deloc la socoteală, că chiriaşii, în loc să doarmă cuminte ca pentru doi sfanți, aveau obiceiul să se lăfăiască în ele o jumătate de zi. D'aia, acum, propitarii are două funii, depărtate între ele cam cu şase picioare şi ridicate la trei picioare de podea; funiile merge d'a lungu' camerii şi paturile e făcute din fâşii de pânză groasă, întinse peste ele.

— Şi? întrebă dl. Pickwick.

— Şi şmecheria e la mintea cocoşului. Dimineața, la şase, ei dă drumul funiei la un capăt, aşa că chiriaşii vine toți tumba jos. Treziți de-a binelea, se ridică foarte liniştiți şi-şi ia tălpăşița. Vă cer iertare, dom'le, glăsui Sam întrerupându-şi deodată vorbăria, am ajuns la Bury St. Edmunds?

— Da, răspunse dl. Pickwick.

Diligența huruia pe străzile bine pavate ale unui orăşel frumos, curat şi înfloritor; se opri în dreptul unui han mare care se afla pe-o stradă largă, cam în fața vechii mânăstiri.

— Hanul se numeşte şi el *La îngerul,* rosti dl. Pickwick privind firma de sus. Coborâm aici, Sam. Dar trebuie să fim prevăzători. Porunceşte să ni se dea o cameră specială şi nu pomeni de numele meu; pricepi?

— Cum să nu, dom'le! răspunse dl. Weller clipind cu înțeles.

Şi, după ce scoase geamantanul din lada de la spate unde fusese trântit în grabă când luaseră diligența de la Eatanswill, dl. Weller dispăru pentru a îndeplini ordinul. Reținu în grabă o cameră specială şi-l pofti pe dl. Pickwick numaidecât.

— Acum, Sam, zise dl. Pickwick, primul lucru pe care se cuvine să-l facem…

— E să comandăm masa, dom'le, declară dl. Weller. E târziu al naibii, dom'le.

— A, da, adevărat! încuviință dl. Pickwick uitându-se la ceas. Ai dreptate, Sam.

— Şi pe urmă, dacă ar fi după mine, dom'le, adăugă dl. Weller, eu aş căuta să dorm zdravăn până dimineața târziu, înainte ca să mă apuc să întreb despre nepricopsitul nostru. Nimic nu înviorează mai bine decât somnul, dom'le, cum zicea servitoarea înainte de a da pe gât păhărușul de băutură cu buruiană adormitoare.

— Cred că ai dreptate, Sam, aprobă dl. Pickwick. Însă, în primul rând, vreau să fiu sigur că el se găseşte în casa asta şi că nu-mi va scăpa.

— Lăsați pe mine, dom'le! îl încredință Sam. Mă duc să comand o cină în lege şi-n timp ce-or pregăti-o, m-apuc să-l trag de limbă pe servitor; în cinci minute îi smulg toate sicretele.

— Aşa să faci! glăsui dl. Pickwick; şi dl. Weller se retrase îndată.

Peste o jumătate de ceas, dl. Pickwick se afla în fața unui ospăț foarte îmbietor; iar peste trei sferturi de ceas, dl. Weller se întoarse cu vestea că dl. Charles Fitz Marshall comandase să i se rețină până la noi dispozițiuni o cameră specială. Se dusese să petreacă seara într-o casă particulară din vecinătate, poruncise slugii de la han să-l aştepte până când se înapoiază, şi îşi luase servitorul cu el.

— Acum, dom'le, spuse dl. Weller după ce-şi încheie

raportul, dacă am să poci să stau mâine dimineață de vorbă cu servitorul lui, el o să-mi povestească toate despre stăpân.

— De unde ştii? întrebă dl. Pickwick.

— Vai de mine şi de mine, dom'le, toți servitorii face la fel! răspunse dl. Weller.

— A, da, uitasem; bun! exclamă dl. Pickwick.

— O să vedeți atunci ce este de făcut, dom'le, şi o să lucrăm precum devine cazu'.

Căzură de acord, întrucât aceasta părea să fie calea cea mai bună ce trebuia urmată. Cu învoirea stăpânului, dl. Weller se retrase pentru a-şi petrece seara după pofta inimii. Curând, apoi, fu ales prin vot unanim în scaunul prezidențial al cârciumii şi, spre mulțumirea clienților, se achită aşa de bine de îndatoririle demnității sale, că hohotele de râs şi aprobarea lor răzbiră până în odaia de culcare a d-lui Pickwick, scurtându-i odihna cu cel puțin trei ceasuri.

A doua zi, dis de dimineață, dl. Weller alungă rămăşițele fierbințelii care mai stăruia într-însul după cheful nocturn, gratie unui duş de jumătate penny; îşi revenise în fire înduplecând pe un tânăr domnişor de la departamentul grajdului ca, în schimbul jumătății de penny, să-l stropească sub pompă din creştet până-n tălpi. Atunci băgă de seamă prezența unui tânăr care, îmbrăcat într-o livrea de culoarea dudelor, stătea pe o bancă în curte, foarte cufundat, s-ar fi zis, în citirea unei cărți de rugăciuni, deşi din când în când furişa o ochire spre omul de sub pompă, ca şi cum isprava lui l-ar fi interesat foarte mult.

„Ce mutră-caraghioasă are când te uiți la el!" cugetă dl. Weller, întâlnind pentru prima dată uitătura străinului cu haine de culoarea dudelor, cu figură lividă, lătăreață, urâtă, cu ochi adânciți şi cu un cap uriaş peste care atârna un păr des, negru, lins. „Ce mutră caraghioasă ai, nenişorule!" îşi spuse dl. Weller şi îşi văzu de spălat fără să se mai gândească la el.

Cu toate astea, omul continua să-şi poarte privirile de la cartea de rugăciuni la Sam, şi de la Sam la cartea de rugăciuni, de parcă ar fi vrut să intre în vorbă. Până la urmă, ca să-i vină în ajutor, Sam dădu din cap în chip prietenos şi-i puse întrebarea:

— Ce faci, jupâne?

— Sunt fericit să pot spune că destul de bine, domnule, răspunse omul alegându-şi cuvintele şi închizând cartea. Nădăjduiesc că şi dumneavoastră tot aşa, domnule…

— Hehe, dacă m-aş simți în dimineața asta ceva mai puțin ca un clondir umblător de rachiu, nu m-aş bălăbăni atâta pe picioare, răspunse Sam. Ai tras şi dumneata, prietene, aici la han?

Omul îmbrăcat în haine de culoarea dudelor răspunse: da. — Cum se face că aseară n-ai fost cu noi? întrebă Sam frecându-şi obrazul cu un prosop. Pari să fii om de viață, vesel ca un păstrăv într-un coş de răchită! adăugă dl. Weller cu voce mai scăzută.

— Am ieşit aseară cu stăpânul meu, răspunse străinul.

— Cum îl cheamă? întrebă dl. Weller, învăpăindu-se la față ca focul din pricina uimirii şi totodată şi din pricina frecării cu prosopul.

— Fitz Marshall, spuse omul în haine de culoarea dudelor.

— Haide să batem laba! exclamă dl. Weller înaintând spre el; aş vrea să te cunosc mai bine. Înfățişarea dumitale îmi place, fiule.

— La naiba, e foarte curios! ripostă omul în haine de culoarea dudelor arătând o mare simplicitate în felul său de-a fi. Şi mie îmi place aşa de mult figura dumitale că am ținut să-ți vorbesc chiar din prima clipă când te-am văzut sub pompă.

— Adevărat?

— Pe cuvântul meu! Nu-i aşa că este curios?

— Foarte curios! răspunse Sam felicitându-se în gând

de naivitatea străinului. Cum te cheamă, venerabile?

— Job.

— Straşnic nume! Singurul care, după câte ştiu, n-are poreclă. Şi numele ălălalt?

— Trotter, zise străinul. Dar al dumitale?

Sam nu uitase ce-i pusese în vedere stăpânul său, aşa că răspunse:

— Numele meu e Walker, numele stăpânului meu e Wilkins. Dom'le Trotter, vrei să iei o duşcă acum de dimineață?

Dl. Trotter dărui încuviințarea sa plăcutei propuneri şi, băgând cartea în buzunarul hainei, îl însoți pe dl. Walker în cârciumă, unde se apucară să discute despre un anume amestec înveselitor preparat din anume cantități de rachiu de ienupăr şi din esență înmiresmată de cuişoare, într-un vas de cositor.

— Ai un loc bun? întrebă Sam umplând pentru a două oară paharul tovarăşului său.

— Prost, răspunse Job plescăind din buze, foarte prost!

— Adevărat? întrebă Sam.

— Da, nici vorbă; şi, ce este mai prost, e că stăpânul meu are de gând să se însoare.

— Ei, nu!

— Ba da! Mai rău decât atâta: are de gând să răpească dintr-un internat pe o moştenitoare putred de bogată.

— I-auzi, monstru! glăsui Sam, umplând iarăşi paharul tovarăşului său. E vorba de un internat din oraşul ăsta, nu?

Dar, cu toate că întrebarea fusese pusă cu ton cât se poate de nepăsător, dl. Job Trotter arăta lămurit prin gesturi că simțise dorința noului său prieten de a-i smulge răspunsul. Goli paharul, îl privi pe prieten în chip misterios, clipi pe rând din ochii săi mici, şi, în cele din urmă, făcu gestul mânuirii unei pompe închipuite, dând să se înțeleagă astfel că el (d. Trotter) se vedea

supus unei acțiuni de pompare din partea d-lui Samuel Weller.

— Nu, nu! zise dl. Trotter în încheiere. Aşa ceva nu se spune la toată lumea. E un secret, un mare secret, domnule Walker.

Omul în haine de culoarea dudelor îşi întoarse apoi paharul cu gura în jos spre a arăta tovarăşului său că nu mai avea cu ce să-şi potolească setea. Sam observă semnul şi, recunoscând felul delicat în care fusese făcut, porunci să se umple din nou vasul de cositor; ochii mici ai omului cu haine de culoarea dudelor luciră.

— Vasăzică, e cu sicret? întrebă Sam.

— Bine-nțeles că este! spuse omul în haine de culoarea dudelor sorbind cu multă plăcere din licoare.

— Îmi dau cu ideea că stăpânul dumitale este foarte bogat, glăsui Sam.

Dl. Trotter zâmbi; ținând paharul în mâna stângă, lovi de patru ori cu dreapta buzunarul pantalonului de culoarea dudelor, ca pentru a arăta că şi stăpânul său ar fi putut să facă tot aşa, fără teamă că zornăitul banilor ar fi putut să supere urechile cuiva.

— A, vasăzică, aşa stă povestea? se dumiri Sam.

Omul în haine de culoarea dudelor clătină din cap cu înțeles.

— Ei, şi nu te gândeşti, prietene, îl dojeni dl. Weller, că ai fi un mare ticălos lăsându-l pe stăpânul dumitale s-o înhațe pe fată?

— Ştiu, recunoscu Job Trotter gemând încetişor şi îndreptând spre tovarăşul său o față chinuită de adânci remuşcări. Ştiu, şi gândul, gândul ăsta mă arde, dar ce pot să fac?

— Ce să faci? exclamă Sam; să-i dai directoarei de veste şi să-ți iei tălpăşița de la stăpânu' tău.

— Cine m-ar crede? replică Job Trotter. Tânăra domnişoară e socotită ca un model de nevinovăție şi de discreție; ea ar tăgădui, şi stăpânul meu la fel. Cine m-ar crede? Mi-aş pierde locul şi aş fi învinuit de uneltiri

sau mai ştiu eu ce; cu-atâta m-aş alege din toată dandanaua.

— Hm, asta cam aşa e, spuse Sam şi căzu pe gânduri; hm, cam aşa!

— Dacă aş cunoaşte vreun gentleman respectabil care să vrea să se ocupe de chestie, urmă dl. Trotter, aş putea nădăjdui în împiedicarea răpirii; dar şi aici mă lovesc de aceeaşi greutate, domnule Walker; exact aceeaşi. Sunt străin în locurile astea şi nu cunosc pe niciun gentleman şi, chiar de aş cunoaşte vreunul, pun prinsoare că nu m-ar crede.

— Vino încoa! spuse Sam zvâcnind din picioare şi apucând brațul omului cu haine de culoarea dudelor. Stăpânul meu e omul care îți trebuie; să ştii.

După o uşoară împotrivire din partea lui Job Trotter, Sam îl conduse pe noul său prieten în încăperea d-lui Pickwick şi îl prezentă, povestind totodată, pe scurt, dialogul pe care îl cunoaşteți.

— Îmi pare foarte rău că-mi trădez stăpânul, domnule, zise Job Trotter ducând la ochi un petecuț de batistă roză, pătrată.

— Te onorează foarte mult sentimentul acesta, spuse dl. Pickwick, însă erai dator.

— Ştiu că sunt dator, domnule, declară Job cu multă emoție. Trebuie să ne silim toți a ne împlini datoriile, domnule, şi cu umilință mă străduiesc să mă achit de ele; dar e greu, domnule, să trădezi un stăpân ale cărui haine le porți, a cărui pâine o mănânci, chiar când el e un nemernic, domnule.

— Eşti un om foarte de treabă, declară dl. Pickwick mişcat la culme; un om foarte de treabă.

— Haide-haide! se amestecă Sam, plictisit de lacrimile d-lui Trotter; nu zău, te smiorcăieşti degeaba.

— Sam, îl dojeni dl. Pickwick, îmi pare rău că eşti aşa de nepăsător în fața sentimentelor acestui tânăr.

— Sentimentele lui e foarte frumoase, dom'le, replică dl. Weller, şi pentru că-i frumoase, şi-i păcat să le

piardă, eu îmi dau cu ideea că mai bine ar fi să le ție în inimă, decât să le lase să se envaporeze în apă caldă; unde pui că nici nu-i foloseşte la ceva. Niciodată lacrimile n-a fost în stare să întoarcă un orologiu, ori să puie în mişcare o maşină cu aburi. Bagă-ți asta în cap, prietene, când o fi ca să mai ieşi în lume; şi până atunci, vâră-ți în buzunar cârpa trandafirie. Nu-i destul de frumoasă ca s-o fluturi în aer cum face un dansator pe frânghie.

Adresându-se lui Job, dl. Pickwick spuse:

— Sam are dreptate, cu toate că felul lui de a-şi exprima părerile este cam din topor şi uneori nu poți să-l înțelegi.

— Are toată dreptatea, domnule, recunoscu dl. Trotter, şi-am să mă stăpânesc.

— Foarte bine, reluă dl. Pickwick. Iar acum —unde-i internatul de domnişoare?

— E o casă mare, veche, din cărămidă roşie, tocmai afară din oraş, domnule, răspunse Job Trotter.

— Şi când, întrebă dl. Pickwick, când urmează să fie pus în aplicare planul acela mârşav? Când urmează să aibă loc răpirea?

— La noapte, domnule, răspunse Job.

— La noapte?! exclamă dl. Pickwick.

— Chiar la noapte, domnule, replică Job Trotter. De aceea sunt aşa de nelinişt.it.

— Trebuie să luăm numaidecât măsuri, declară dl. Pickwick. Mă duc s-o văd îndată pe doamna care conduce instituția.

— Vă cer iertare, domnule, rosti Job, însă în felul acesta n-o să izbutiți mare lucru.

— De ce nu? întrebă dl. Pickwick.

— Stăpânul meu, domnule, e un om foarte viclean.

— Ştiu, rosti dl. Pickwick.

— A îmbrobodit-o pe bătrâna doamnă în aşa hal, domnule, reluă Job, că n-ar crede nimic rău despre el, chiar de ați cădea în genunchi şi-ați jura; mai ales că n-

aveți altă dovadă, afară de cuvântul unui servitor care, din cine ştie ce pricină (şi stăpânul meu, fără doar şi poate, aşa va spune) a fost concediat, iar acum îl pârăşte ca să se răzbune.

— În cazul acesta, ce ar fi mai bine să facem? întrebă dl. Pickwick.

— Nimic n-o va convinge, domnule, pe bătrână, dacă el nu-i prins în momentul răpirii, lămuri Job.

— Mâțele astea bătrâne vrea mai întâi să se lovească cu capu' de toți pereții, observă în treacăt dl. Weller.

— Dar, spuse dl. Pickwick, mi-e teamă că va fi peste măsură de greu să-l prindem asupra faptului.

— Nu ştiu, domnule, glăsui dl. Trotter după o clipă de gândire. Cred că am putea să-l prindem foarte uşor.

— Cum? întrebă dl. Pickwick.

— Stăpânul meu şi cu mine, lămuri dl. Trotter, ne-am înțeles cu două servitoare ale internatului să ne lase să ne furişăm în bucătărie la ceasurile zece. După ce toată lumea va pleca la culcare, noi vom ieşi de-acolo; tânăra domnişoară va coborî din odaia ei de dormit, o trăsură ne va aştepta şi – pe-aci ne e drumul!

— Ei, şi? întrebă dl. Pickwick.

— Cred, domnule, că dacă ne-ați aştepta în grădina din dos, dumneavoastră singur…

— Singur?! se miră dl. Pickwick; pentru ce singur?

— Mi s-a părut de la sine înțeles că bătrânei nu i-ar conveni ca o descoperire aşa de neplăcută să se facă în fața mai multor persoane decât ar fi nevoie; şi apoi, tânăra domnişoară, domnule, gândiți-vă – cum s-ar simți?

— Ai foarte multă dreptate, aprobă dl. Pickwick. Gândul dumitale dovedeşte o mare gingăşie de sentimente. Urmează; ai dreptate.

— Domnule, cred că dacă dumneavoastră ați aştepta singur în grădina din spate, iar eu v-aş putea introduce în casă pe uşa de la capătul sălii care dă către curte, tocmai bine veți putea la ceasurile unsprezece şi

jumătate fix să mă ajutați a zădărnici planurile omului rău care, din nenorocire, m-a prins în mrejele lui.

Rostind cuvintele din urmă, dl. Trotter oftă adânc.

— Nu te întrista din pricina asta, îi spuse dl. Pickwick; dacă el ar avea măcar un grăunte din gingăşia sentimentelor dumitale, măcar că eşti un om de condițiune umilă, aş mai nădăjdui în îndreptarea lui.

Job se înclină până în podea; şi, în pofida mustrărilor de adineaori ale d-lui Weller, ochii i se umplură iarăşi de lacrimi.

— De când mama m-a făcut n-am mai pomenit un smiorcăit ca el! exclamă Sam. Dumnezeu să mă ierte de n-o avea în cap o tulumbă din care îi dă drumul să curgă!

— Sam, rosti cu multă asprime dl. Pickwick, ține-ți gura!

— Prea bine, dom'le! răspunse dl. Weller.

— Planul ăsta nu-mi place, obiectă dl. Pickwick după ce gândi îndelung. Pentru ce n-aş putea să stau de vorbă cu rudele tinerei domnişoare?

— Pentru că ele locuiesc la o sută de mile de aici, domnule, răspunse Job Trotter.

— Asta e mai eu moț ca toate! spuse dl. Weller pentru sine.

— Şi-apoi grădina aceea… urmă dl. Pickwick. Cum să intru acolo?

— Zidul e foarte scund, domnule, şi servitorul dumneavoastră vă va ajuta să-l săriți.

— Servitorul meu mă va ajuta să-l sar! repetă mecanic dl. Pickwick. Cred că dumneata n-ai să uiți să fii lângă uşa de care pomeneai.

— N-o să vă puteți înşela, domnule; nu e decât o uşă care dă spre grădină; bateți în ea când veți auzi orologiul sunând, şi eu am să vă deschid îndată.

— Planul ăsta nu-mi place, spuse dl. Pickwick; dar fiindcă nu văd altul, şi fiindcă în joc e fericirea vieții întregi a acestei tinere domnişoare, îl accept. Am să fiu

acolo negreşit.

Astfel, pentru a doua oară, bunătatea înnăscută a d-lui Pickwick îl târî într-o acțiune pe care, în adâncul sufletului său, ar fi dorit foarte mult să nu o întreprindă.

— Cum se numeşte casa? întrebă dl. Pickwick.

— Westgate House, domnule. Cotiți puțin la dreapta când ajungeți la capătul oraşului; casa e izolată, la mică depărtare de şosea, şi numele ei se află pe-o tăbliță de alamă în poartă.

— Ştiu, spuse dl. Pickwick; am observat-o când am mai fost odată în oraşul acesta. Poți să te bizui pe mine.

Dl. Trotter se aplecă din nou salutând şi se înturnă să plece, când dl. Pickwick îi puse o guinee în mână.

— Eşti un om foarte de treabă, glăsui dl. Pickwick, şi admir bunătatea inimii dumitale. Nu-mi mulțumi. Aduți aminte – unsprezece.

— Nu încape, domnule, să uit, răspunse Job Trotter.

Şi, după această încredințare, ieşi din încăpere urmat de Sam.

— Ascultă, îi spuse Sam, te-ai ales cu ceva de pe urma bocitului. Dacă-i vorba pe-aşa, eu aş plânge ca o streaşină pe-o ploaie cu găleata. Cum faci?

— Vine din inimă, domnule Walker, declară Job solemn. Bună ziua, domnule.

„Măi, că găgăuță mai eşti; ştiu că te-am tras de limbă!" cugetă dl. Weller când Job se depărtă.

Nu putem să spunem cu precizie cam ce gânduri treceau prin mintea d-lui Trotter, întrucât nu ştim nimic în privința aceasta.

Ziua se scurse, veni seara şi, puțin înainte de ceasurile zece, Sam Weller dădu de ştire că Jingle şi Job ieşiseră împreună, că bagajele lor erau împachetate şi că porunciseră să li se aducă o trăsură. Vădit lucru, complotul era pe cale de a se săvârşi, aşa cum prezisese dl. Trotter.

Sosiră ceasurile zece şi jumătate şi era timpul ca dl.

Pickwick să pornească în îndeplinirea delicatei sale acțiuni. Ca să nu fie stânjenit la escaladarea zidului, renunță să mai ia pardesiul pe care i-l oferea Sam. Ieşi, însoțit de servitorul său.

Luna era plină, însă tăinuită pe după nori. O noapte frumoasă şi uscată, dar foarte întunecoasă. Potecile, gardurile vii, câmpurile, casele şi copacii, totul era cuprins într-o umbră adâncă. Aerul era cald şi înăbuşitor; scăpărau din când în când, în zare, fulgerări, şi doar ele mai însufleţeau bezna tristă care învăluise firea. Nu se auzea niciun sunet, afară de lătratul depărtat al vreunui câine neliniştit.

Nimeriră casa, citiră inscripția de pe tăblița de alamă, ocoliră zidul şi se opriră acolo unde îi despărțea de fundul grădinii.

— Sam, zise dl. Pickwick, după ce mă ajuți să trec dincolo, te înapoiezi la han.

— Prea bine, dom'le.

— Şi aştepți până mă întorc.

— S-a făcut, dom'le.

— Ia-mi piciorul, şi când am să zic: „Sus" – tu mă vei sălta binişor.

— Sunt gata, dom'le.

După ce-i dădu instrucțiunile acestea, dl. Pickwick se prinse cu mâinile de coama zidului şi rosti cuvântul „Sus", care fu executat întocmai. Fie că trupul său se împărtăşea într-o oarecare măsură din elasticitatea spiritului, fie că ideile d-lui Weller cu privire la săltarea cuiva într-un mod uşurel avea oarecum un caracter mai dur decât acelea ale d-lui Pickwick, fapt este că-l zvârli pe nemuritorul gentleman bâldâbâc peste zid într-un strat, în care se întinse cât era de lung, după ce nimicise trei tufe de coacăze şi-un trandafir.

— Dom'le, nu v-ați rănit cumva? întrebă Sam şoptind cam tare, de cum îşi reveni din uimirea pe care i-o pricinuise dispariția misterioasă a stăpânului său.

— Nu *m-am* rănit, răspunse dl. Pickwick de dincolo de

zid; cred mai degrabă că *m-ai* rănit.

— Nădăjduiesc că nu, dom'le, spuse Sam.

— Fii pe pace, adăugi dl. Pickwick, sculându-se; nu e nimic… numai câteva zgârieturi. Du-te, să nu ne-audă cineva.

— Vă salut, dom'le.

— Cu bine.

Sam Weller se depărtă tiptil, lăsându-l pe dl. Pickwick în grădină.

Lumini se iveau din când în când la ferestre, sau zăboveau o clipită pe scări, ca şi cum ar fi arătat că locatarii se duceau la odihnă. Neținând câtuşi de puțin să se apropie de uşă, înaintea orei ce fusese fixată, dl. Pickwick se ghemui într-un ungher al zidului şi rămase în aşteptare.

Pe mulți i-ar fi întristat situația în care se găsea el. Dl. Pickwick nu simți totuşi nici tristețe, nici rele presimțiri. Ştia că scopul său era lăudabil în fond şi se bizuia întru totul pe sufletul cel nobil al lui Job. Situația era, fireşte, plictisitoare, ca să nu spunem că era dezolantă; însă o fire contemplativă poate să-şi treacă oricând vremea în meditație. Meditând, dl. Pickwick căzu într-o anume toropeală din care îl trezi dangătul orologiului bisericii vecine; bătea ora – unsprezece şi jumătate.

„A sosit momentul", gândi dl. Pickwick ridicându-se cu băgare de seamă în picioare.

Examina casa: luminile pieriseră, obloanele fuseseră închise; nici vorbă, toată lumea se afla în pat. Înaintă cu băgare de seamă spre uşă; ciocăni încetişor. Trecură două-trei minute fără niciun răspuns; ciocăni iarăşi, mai tărişor, apoi încă odată, ceva mai tare.

Se auzi în cele din urmă zgomot de paşi pe scară; pâlpâirea unei lumânări se ivi apoi prin gaura cheii. Fură trase lanțurile, zăvoarele, o sumedenie, şi uşa se deschise încet.

Uşa se deschidea în afară şi, pe măsură ce se deschidea, dl. Pickwick se trăgea tot mai mult îndărăt.

Mare îi fu mirarea când, uitându-se pe furiş, cu prudentă, văzu că persoana care deschidea uşa nu era Job Trotter, ci o servitoare cu o lumânare în mână! Dl. Pickwick îşi trase capul înapoi, repede, aidoma acelui minunat artist de melodramă Punch, când îl aşteaptă pe scamatorul cu cap turtit care face să zvâcnească o muzicuță de tinichea cu păcăleală.

— Sarah, cu siguranță c-a fost pisica, glăsui servitoarea adresându-se cuiva dinăuntru. Pis!... pis!... pis!...

Şi cum blânda chemare nu scotea la iveală nicio lighioană, servitoarea închise uşa încetişor şi o zăvorî din nou, lăsându-l pe dl. Pickwick lipit de perete.

„Foarte ciudat! gândi dl. Pickwick. După câte deduc, ele se culcă astăzi mai târziu decât de obicei. E o mare nenorocire că au ales tocmai noaptea aceasta pentru ce vor să facă; e nemaipomenit!”

Cugetând astfel, dl. Pickwick se retrăgea cu băgare de seamă în ungherul zidului unde stătuse pitit mai înainte; luase hotărârea să aştepte până când, fără pericol, va putea să repete semnalul.

Era acolo abia de cinci minute, când lucirea orbitoare a unui fulger fu urmată de o bubuitură năprasnică de tunet, care hurui şi se pierdu departe cu un zgomot înspăimântător; apoi, alt fulger mai strălucitor decât primul; apoi, altă bubuitură, mai năprasnică decât cea dinainte; pe urmă, se porni ploaia cu o putere şi o furie care mătură totul în calea ei.

Dl. Pickwick ştia foarte bine că un copac este un vecin foarte primejdios pe timp de vijelie. Avea un copac la dreapta, un copac la stânga, al treilea în față, al patrulea în spate. Rămânând locului, s-ar fi putut întâmpla să cadă victima unei nenorociri; arătându-se în mijlocul grădinii, s-ar fi putut întâmpla să fie dat pe mâna unui polițist. Încercă o dată sau de două ori să sară peste zid; însă, neavând în momentul acela decât picioarele cu care-l înzestrase natura, nu se alese decât

cu o mulțime de foarte neplăcute zgârieturi la țurloaie şi la genunchi; era leoarcă de năduşeală.

— Ce situație îngrozitoare!... zise dl. Pickwick oprindu-se şi ştergându-şi fruntea după încercările pe care le făcuse.

Privi spre casă: era cufundată în întuneric. Fără îndoială că lumea plecase la culcare. Va repeta semnalul. Păşi tiptil prin prundişul jilav şi bătu la uşă. Îşi ținu răsuflarea şi lipi urechea de gaura cheii. Niciun răspuns. Foarte ciudat. Altă bătaie. Ascultă din nou: înăuntru se auzi un şuşotit, şi o voce strigă apoi:

— Cine-i acolo?

„Nu e Job, gândi dl. Pickwick făcându-se repede una cu zidul. E o femeie".

Abia avusese timp să formuleze încheierea aceasta, că o fereastră se deschise larg sus şi trei sau patru glasuri femeieşti repetară întrebarea:

— Cine-i acolo?

Dl. Pickwick nu cuteză să se clintească. Era limpede că întreaga clădire se trezise. Hotărî să rămână unde se găsea, până ce alarma se va domoli şi pe urmă, cu o sforțare supranaturală, să sară peste zid – sau să piară.

Ca toate hotărârile d-lui Pickwick, aceasta era cea mai bună pe care o putea lua în împrejurările în care se afla; din nefericire însă, ea se întemeia pe ipoteza că făpturile casei nu vor cuteza să deschidă uşa din nou. Mare-i fu înciudarea când auzi că zăvoarele şi lanțul sunt date la o parte, şi când văzu că uşa se cască tot mai mult. Se trase în lături, pas cu pas dar, orice făcea, trupul său rămânea ca un obstacol într-o parte a uşii, împiedicând-o să se deschidă larg.

— Cine-i acolo? strigă de pe scară un cor numeros de voci pițigăiate, alcătuit din bătrâna domnişoară, directoarea internatului, trei profesoare, cinci servitoare şi treizeci de eleve, toate îmbrăcate sumar şi având în păr o pădure de moațe.

Firește, dl. Pickwick nu răspunse cine era *acolo,* şi

atunci refrenul corului se schimbă în:

— Doamne! Dumnezeule! Ce frică mi-e!…

— Bucătăreaso, glăsui directoarea care avusese grijă să rămână în capul scării, ultima din grup – bucătăreaso, de ce nu ieşi puțin în grădină să vezi?

— Iertați-mă, doamnă, nu țin deloc să ies, răspunse bucătăreasa.

— Doamne! Dumnezeule! ce nătângă e şi bucătăreasa asta! strigară cele treizeci de eleve.

— Bucătăreaso, reluă cu multă demnitate directoarea, te rog să nu răspunzi! Stăruiesc să te uiți îndată în grădină.

Atunci bucătăreasa începu să plângă; o servitoare spuse că e „O ruşine” şi, pentru că luase partea bucătăresei, directoarea îi puse îndată în vedere că peste o lună va fi concediată.

— Bucătăreaso, n-auzi? strigă directoarea bătând din picior, enervată.

— Bucătăreaso, n-o auzi pe stăpâna ta? strigară cele trei profesoare.

— E o neruşinată bucătăreasa asta! strigară cele treizeci de eleve.

Îmboldită astfel, nefericita bucătăreasa făcu vreo doi paşi înainte, ținând lumânarea într-o poziție care nu-i îngăduia să vadă nimic. Declară că afară nu era nimic şi că, de bună seamă, bătuse vântul.

Ca atare, uşa era cât pe ce să fie închisă, când o elevă curioasă, încumetându-se să privească printre țâțâni, scoase un țipăt înfricoşător; auzind țipătul, cât ai clipi din ochi, bucătăreasa, o servitoare şi alte câteva ființe mai îndrăznețe dădură buzna înapoi.

— Ce i s-a întâmplat domnişoarei Smithers? întrebă directoarea în timp ce numita domnişoară Smithers cădea într-o criză de nervi – de patru domnişoare tinere putere.

— Doamne! Dumnezeule! scumpă domnişoară Smithers! strigară celelalte douăzeci şi nouă de eleve.

— Oh! omul – omul – de după uşă! ţipă d-şoara Smithers.

15. „Neaşteptatul atac asupra Seminarului de fete” – Phiz, septembrie 1836

De îndată ce auzi înfricoşătoarele cuvinte ale domnişoarei, directoarea o luă la fugă până în odaia ei de culcare, răsuci cheia de două ori şi leşină în voie. Elevele, profesoarele, servitoarele se îmbulzeau pe scară, unele peste altele; şi nicicând nu se mai pomeniseră acolo atâtea țipete, nu se mai văzuseră atâtea leşinuri, atâtea îmbrânceli. În toiul hărmălaiei, dl. Pickwick ieşi din ascunzătoarea sa şi se înfăţişă.

— Domnişoarelor!... Domnişoarelor dragi!... glăsui dl. Pickwick.

— Oh, ne spune dragi! strigă cea mai urâtă şi mai bătrână dintre profesoare. Oh, mizerabilul!

— Domnişoarelor! răcni dl. Pickwick disperat de situația primejdioasă în care se afla. Ascultați-mă!... Nu sunt un făcător de rele! O vreau numai pe stăpâna casei!

— Vai, ce monstru feroce! țipă altă profesoară; o vrea pe domnişoara Tomkins!

Țipetele deveniseră de data aceasta unanime.

— Să sune cineva clopotul de alarmă! strigară vreo douăsprezece voci.

— Nu! Nu! strigă dl. Pickwick. Uitați-vă la mine: am eu aerul unui făcător de rele? Scumpele mele domnişoare, dacă poftiți, puteți să mă legați de mâini şi picioare şi să mă încuiați într-o cămăruță. Însă ascultați ce aş vrea să vă spun! Vă rog să m-ascultați!...

— Cum ai intrat în grădina noastră? îngăimă o servitoare.

— Chemați-o pe stăpâna casei şi-i voi povesti totul, totul! continuă dl. Pickwick să strige din adâncul rărunchilor. Chemați-o, dar păstrați-vă liniştea; veți auzi totul!

Poate că figura d-lui Pickwick, poate că purtarea sa, poate curiozitatea de neînvins pe care o simt femeile când e vorba să afle un lucru învăluit în taină, le

convinse pe ființele cu judecată mai cumpănită ale internatului (cam vreo patru la număr) să se mai liniştească. Ele propuseră d-lui Pickwick să se supună îndată unei constrângeri, spre a dovedi că e sincer; după ce el consimți să stea de vorbă cu d-şoara Tomkins, dintr-o cămăruță în care externele îşi atârnau bonetele şi pungile cu merinde, păşi numaidecât acolo, de bună voie, şi se lăsă să fie încuiat. Femeile şi fetele căpătară atunci oarecare curaj; interogatoriul începu după ce d-şoara Tomkins fu readusă în simțiri şi adusă jos.

— Ascultă, omule, întrebă d-şoara Tomkins cu voce slabă, ce ai căutat în grădină?

— Venisem să vă previn că una dintre domnişoarele dumneavoastră plănuieşte să fugă în noaptea asta, răspunse dl. Pickwick din cămăruță.

— Să fugă?! exclamară d-şoara Tomkins, cele trei profesoare, treizeci de eleve şi cinci servitoare. Dar cu cine?

— Cu prietenul dumneavoastră, domnul Charles Fitz Marshall.

— Prietenul *meu?* Nu cunosc pe nimeni cu acest nume.

— Ei bine, atunci domnul Jingle.

— N-am auzit în viața mea de numele acesta!

— În cazul acesta, am fost înşelat! Păcălit! spuse dl. Pickwick; am fost victima unui complot, a unui ruşinos şi mârşav complot! Trimiteți la *Îngerul* scumpă doamnă, dacă nu mă credeți. Vă implor, doamnă, trimiteți la *Îngerul* după servitorul domnului Pickwick.

— Trebuie să fie un om respectabil – ține un servitor! spuse d-şoara Tomkins profesoarei de caligrafie şi aritmetică.

— Părerea mea, domnişoară Tomkins, declară profesoara de caligrafie şi aritmetică, este că servitorul acesta îl ține pe *el;* cred că e nebun, domnişoară Tomkins, şi că celălalt e păzitorul său.

— Cred că ai multă dreptate, domnişoară Gwynn, îi

răspunse d-şoara Tomkins. Să se ducă două servitoare la *Îngerul,* iar celelalte să rămână aci în apărarea noastră.

Ca atare, două servitoare fură expediate la *Îngerul* spre a-l căuta pe dl. Samuel Weller, iar celelalte trei rămaseră —chipurile, să le apere pe d-şoara Tomkins, pe cele trei profesoare şi pe cele treizeci de eleve. Dl. Pickwick se aşeză pe podeaua cămăruței, sub o pădure de săculeţe pentru merinde, aşteptând întoarcerea mesagerelor, cu toată filosofia şi tot curajul ce putu să cheme în ajutorul său. Până la înapoierea lor se scurse un ceas şi jumătate, iar când se înapoiară – dl. Pickwick recunoscu, în afară de glasul lui Samuel Weller, alte două glasuri al căror accent îi părea cunoscut, neputând însă în ruptul capului să-şi amintească ale cui ar fi putut să fie.

Urmă o sfătuire scurtă. Uşa fu descuiată. Dl. Pickwick ieşi din cămăruță şi se găsi în prezența întregului pension Westgate House, a d-lui Samuel Weller, a bătrânului Wardle şi a d-lui Trundle, viitorul ginere al bătrânului.

— Scumpe prietene, spuse dl. Pickwick repezindu-se şi strângând mâna lui Wardle, scumpe prietene, pentru numele lui Dumnezeu, explică-i doamnei încurcătura îngrozitoare, nenorocită, în care am intrat. Desigur că ai aflat de la servitorul meu; spune-le, în orice caz, scumpul meu prieten, că nu sunt nici făcător de rele şi nici nebun.

— Am spus, dragă prietene, am şi spus, răspunse dl. Wardle strângând mâna dreaptă a prietenului său, în timp ce dl. Trundle îi strângea mâna stângă.

— Şi oricine spune, ori a spus cumva, că este – se amestecă dl. Weller păşind înainte – îndrugă ceva care nu-i adevărat, ba dimpotrivă şi la dincontră. Iar dacă în casa asta e bărbați care a spus aşa, m-aş bucura să-i fac să înțeleagă chiar aici în odaie că minte, dacă onoratele doamne ar avea bunătatea să plece şi să-i

cheme pe ei, unul câte unul, pe rând.

Exprimând plin de însufleţire această provocare, dl. Weller izbi tare cu pumnul strâns în palma deschisă, şi clipi din ochi, şugubăţ, spre d-şoara Tomkins a cărei cumplită groază, la presupunerea că ar exista bărbaţi în pensionul de domnişoare din Westgate, nu putea să fie redată prin cuvinte.

Dl. Pickwick isprăvi curând şirul lămuririlor sale care, într-o măsură, nu erau cunoscute. Însă, nici în drumul spre han, nici când stătu cu prietenii săi în faţa unui foc zdravăn, înfruptându-se din mâncarea de care avea atâta nevoie, ei nu putură scoate de la el nici măcar un cuvânt. Părea buimac. O dată şi numai o dată dl. Pickwick se întoarse spre dl. Wardle şi-l întrebă:

— Cum ai ajuns aici?

— Trundle şi cu mine veniserăm să facem o vânătoare straşnică de zi-ntâi. Am sosit astă seară şi am fost foarte miraţi aflând de la servitorul dumitale că erai şi dumneata aici. Dar îmi pare bine că te văd, continuă glumeţul bătrân bătându-l pe spate; îmi pare bine că te văd; vom face o partidă veselă de vânătoare la zi-ntâi, şi-i vom da lui Winkle un nou prilej să-şi arate iscusinţa. Nu-i aşa, prietene?

Dl. Pickwick nu-i răspunse; nici măcar nu întrebă de prietenii săi din Dingley Dell; curând după aceea merse la culcare, după ce îşi exprimă dorinţa faţă de Sam să vină să-şi ia lumânarea când va suna.

Nu după multă vreme sună clopoţelul şi dl. Weller se arătă.

— Sam! îi zise dl. Pickwick privindu-l din aşternut.

— Da, dom'le, răspunse Sam.

Dl. Pickwick făcu o pauză; dl. Weller curăţa mucul lumânării.

— Sam! repetă dl. Pickwick cu o sforţare supremă.

— Da, dom'le, răspunse dl. Weller din nou.

— Unde-i Trotter acela?

— Job, dom'le?

— Da.

— A plecat, dom'le.

— Cu stăpânul lui, nu-i aşa?

— Prieten sau stăpân, sau cine-o fi, şi-a luat tălpăşiţa cu el, răspunse dl. Weller. Halal pereche, dom'le!

— Mi se pare că Jingle a bănuit cam ce plănuiam eu şi ţi l-a trimis plocon pe individul acela cu istoria lui, reluă dl. Pickwick cu glasul sugrumat.

— Taman cum spuneţi, dom'le! replică dl. Weller.

— De bună seamă că totul a fost o minciună.

— Totul, dom'le, glăsui dl. Weller. Ne-a băgat la apă, dom'le; ne-a dus de nas numărul unu.

— Cred că altădată n-o să ne mai scape atâta de uşor, nu-i aşa, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Crez că n-o să mai poată, dom'le.

— Oricând l-oi întâlni pe acest Jingle şi oriunde l-oi întâlni, exclamă dl. Pickwick ridicându-se în capul oaselor şi izbind perna c-un pumn cumplit, am să-i aplic pedeapsa cu mâna mea, pe lângă că am să-l dau de gol, aşa cum merită, cu vârf şi îndesat. Să nu mi se mai spună Pickwick de n-am să fac aşa!

— Şi eu... glăsui Sam – orişicând oi pune mâna pe sfrijitul, pe tuciuriul ăla, de nu l-oi face să plângă de-adevăratelea, aşa, măcar o dată, să nu-mi mai ziceţi Weller! Noapte bună, dom'le!

CAPITOLUL XVII

În care se arată că un atac de reumatism acționează, în unele împrejurări, ca stimulent pentru un geniu inventiv.

Deşi constituția d-lui Pickwick era în măsură să facă față multor străduințe şi osteneli, ea nu era totuşi destul de călită împotriva unor lovituri cum au fost acelea pe care le îndurase în noaptea memorabilă şi pe care le-am istorisit în capitolul precedent. Este deopotrivă periculos şi ciudat să faci fără voie o baie în răcoarea nopții şi apoi să te usuci într-o odăiță închisă. Un atac de reumatism îl trânti pe dl. Pickwick la pat.

Dar dacă forțele fizice ale marelui om erau slăbite astfel, energiile sale mintale îşi păstrară pe de-antregul vechea vigoare. Spiritul său era elastic; îşi recăpătă dispoziția bună. Se şterse din cugetu-i până şi jignirea pe care o suferise cu prilejul ultimei aventuri; fără mânie şi stânjenire ținu hangul voioşiei d-lui Wardle, care se pornea pe râs ori de câte ori venea vorba de pățania prietenului său. Mai mult decât atâta. În cele două zile cât dl. Pickwick zăcu la pat, Sam îl îngriji fără întrerupere, străduindu-se în prima zi să-şi distreze stăpânul cu anecdote şi cu discuții; a doua zi, dl. Pickwick ceru nu numai măsuța pliantă, dar şi cerneala şi tocul, zăbovind apoi până târziu într-o concentrare adâncă. A treia zi, putând să coboare din pat şi să umble prin cameră, îl trimise pe servitor la d-nii Wardle şi Trundle să-i înştiințeze că le va fi foarte îndatorat dacă ar veni să guste un pahar de vin cu el, seara.

Invitația fu acceptată numaidecât; şi, în fața unui pahar de vin, dl. Pickwick citi, îmbujorându-se mereu-mereu, următoarea istorioară ticluită de el, în timpul bolii, după notele pe care le luase ascultând povestirea simplă a d-lui Weller.

DIACONUL PAROHIEI
POVESTEA UNEI IUBIRI ADEVĂRATE

Trăia odată, într-un orăşel de provincie, la o foarte mare depărtare de Londra, un omuleț pe numele de Nathaniel Pipkin, care era diaconul parohiei de-acolo; locuia pe ulița principală, într-o căscioară, la zece minute depărtare de bisericuță, şi-l găseai în fiecare zi, de la ceasurile nouă până la patru, dând copilaşilor puțintică învățătură. Nathaniel Pipkin era o ființă blândă, inofensivă, un om bun la suflet, cu un nas sumes, cu picioare cam strâmbe, cu ochii cam şaşii; cam trăgea un picior. Îşi împărțea vremea între biserică şi şcoală, încredințat fiind că nu există pe întregul pământ un om mai deştept ca vicarul, un lăcaş mai impunător decât sacristia sau un seminar mai bine ținut ca al său. Odată, numai odată în viața sa, Nathaniel Pipkin văzuse un episcop, un episcop adevărat, cu brațele în mâneci de dantelă şi pe cap cu perucă.

Îl văzuse mergând, îl auzise vorbind, la ceremonia unei confirmări. În această importantă împrejurare, Nathaniel Pipkin fusese cuprins de o venerație atât de covârşitoare şi de o temere aşa de respectuoasă, când numitul episcop îşi pusese mâinile pe capul lui, că, pur şi simplu, îşi pierdu cunoştința, astfel că paracliserul trebui să-l scoată pe brațe din biserică.

Acesta fusese un eveniment măreț, un moment nemaipomenit în viața lui Nathaniel Pipkin, şi singurul care tulburase cândva cursul domol al existenței sale. Dar, într-o după-amiază frumoasă când, într-o clipă de

sforțare a minții, își ridică ochii de pe tabla pe care formula o înfricoşătoare problemă de adunare compusă, ce trebuia să fie rezolvată, ca pedeapsă, de un ştrengar, privirile-i se opriră deodată asupra gingaşului chip al Mariei Lobbs, unica fiică a bătrânului Lobbs, şelarul bogat de peste drum. În multe rânduri, până atunci, privirile-i se opriseră asupra figurii drăgălaşe a Mariei Lobbs, fie la biserică, fie în alte locuri, dar ochii Mariei Lobbs nu fuseseră niciodată aşa de strălucitori, obrajii Mariei Lobbs nu arătaseră niciodată aşa de rumeni ca în împrejurarea aceasta neobişnuită. De aceea nu a fost de mirare că Nathaniel Pipkin nu putu să-şi ia ochii de pe chipul d-şoarei Lobbs; nu a fost de mirare că d-şoara Lobbs, băgând de seamă că e privită stăruitor de un tânăr, şi-a retras capul de la fereastra prin care se uita afară, că a închis fereastra şi a coborât storurile; nu a fost de mirare că Nathaniel Pipkin s-a năpustit îndată după aceea asupra ştrengarului micuț care făcuse o poznă, cărându-i cu năduf o mulțime de pumni. Totul era cât se poate de firesc, aşa că mirarea nu mai putea să-ncapă.

Uimitor *este* însă că un om cu o fire timidă şi discretă ca a lui Nathaniel Pipkin, un om al cărui venit era aşa de neînsemnat, a putut cuteza să năzuiască, din ziua aceea, la mâna şi la inima unicei fiice a aprigului Lobbs, a bătrânului Lobbs, şelarul cel bogat care ar fi putut să cumpere cu o trăsătură de condei târgul întreg fără să simtă un gol în pungă – bătrânul Lobbs, cunoscut că are grămezi de bani la banca din oraşul cel mai apropiat, bătrânul Lobbs de care s-a spus că ar avea un tezaur nemaipomenit de mare, nesecat, pus la adăpost într-o lădiță de fier, prevăzută c-o broască uriaşă şi aşezată pe prichiciul căminului, în salonul din fund, bătrânul Lobbs care, toată lumea ştia, îşi împodobea masa la sărbători cu un ceainic, cu un vas de smântână şi cu o zaharniță, toate din argint veritabil şi care, precum plin de trufie se lăuda mereu, vor aparține fiicei sale când ea

îşi va găsi un bărbat după dorința inimii. Repet, n-am putea să ne mirăm, să ne minunăm îndeajuns că Nathaniel Pipkin a avut îndrăzneala să-şi arunce ochii asupra ei. Dar iubirea e oarbă şi Nathaniel era beteag de ochi; şi poate că aceste două pricini adunate la un loc, îl împiedicară să vadă lucrurile în lumina adevărată.

Iar dacă bătrânul Lobbs ar fi avut cea mai mică bănuială, sau măcar cea mai vagă idee, cu privire la starea sufletească a lui Nathaniel Pipkin, ar fi ras şcoala până în temelii, sau l-ar fi şters pe dascălul ei de pe fața pământului, ori ar fi săvârşit cine ştie ce altă cruzime sau grozăvie cruntă; căci era un bătrân cumplit Lobbs când se simțea rănit în îngâmfarea lui, când i se urca sângele la cap. Sudalme, potop de vorbe grele ieşeau din gura lui atunci. Aşa de tare tuna şi fulgera uneori când îşi certa ucenicul – un slăbănog, numai oase, cu picioare firave – învinuindu-l de lenevie, că Nathaniel Pipkin se cutremura de groază, iar elevilor li se zburlea părul pe cap.

Ei bine, zi de zi, după ce isprăvea lecțiile şi copiii plecau, Nathaniel Pipkin se aşeza la fereastra care dădea în stradă; prefăcându-se că citeşte o carte, arunca uitături peste drum, în aşteptarea ivirii strălucitorilor ochi ai Mariei Lobbs; nu după multe zile, strălucitorii ochi se arătară la o fereastră de la etaj, ocupați şi ei, s-ar fi zis, cu lectura. Ce încântare, ce fericire pentru inima lui Nathaniel Pipkin! Avea pentru ce să rămână acolo ceasuri întregi şi să privească figura drăgălaşă, cu ochi plecați; dar când Maria Lobbs îşi ridică ochii de pe carte, zvârlind razele lor asupra lui Nathaniel Pipkin, încântarea şi admirația lui nu mai cunoscură margini. În cele din urmă, într-o bună zi, ştiind că bătrânul Lobbs era plecat, Nathaniel Pipkin se încumetă să-i trimită o sărutare Mariei Lobbs; iar Maria Lobbs, în loc să închidă fereastra şi să coboare storurile, zâmbi şi-i înapoie sărutarea. După care, Nathaniel Pipkin se hotărî, fie ce-o fi, să-i împărtăşească, neîntârziat, Mariei

Lobbs simțămintele sale.

Nicicând n-a săltat mai uşor pe pământul pe care-l cinstea, un pas mai sprinten, o mai zglobie inimă, un chip cu gropițe mai drăgălaşe şi o siluetă mai mlădioasă ca acelea ale Mariei Lobbs, fiica bătrânului şelar. Ochii ei strălucitori clipeau aşa de şăgalnic, încât ar fi învăpăiat o inimă mult mai puțin simțitoare decât a lui Nathaniel Pipkin; iar în râsul ei zglobiu era atâta voioşie, încât şi cel mai încruntat mizantrop, auzindu-l, ar fi zâmbit. Însuşi bătrânul Lobbs, în răbufnirile lui de furie cumplită, nu se putea împotrivi alintărilor odraslei drăgălaşe; iar când ea şi verişoara ei, Kate – un drac împielițat de fetişcană, o obrăznicătură fermecătoare – îl luau cu asalt pe bătrân – şi, ca să spunem adevărul, îl luau foarte adesea – el nu era în stare să zică nu, chiar dacă i-ar fi cerut o parte din comorile lui nemaipomenit de mari şi nesecate, tăinuite de lumina zilei în lădița de fier.

Într-o seară de vară, Nathaniel Pipkin îşi simți inima bătând în piept năvalnic când văzu ispititoarea pereche la vreo câteva sute de metri în fața lui, chiar pe câmpul unde hoinărise de atâtea ori, în asfințit, târziu, şi meditase asupra frumuseții Mariei Lobbs. Deşi până atunci se gândise în multe rânduri cât de cutezător ar întâmpina-o pe Maria Lobbs şi i-ar destăinui iubirea, dacă ar avea norocul s-o întâlnească măcar odată, acum, când nu se aştepta s-o aibă în fața ochilor, simți tot sângele năvălindu-i în obraz, spre paguba vădită a picioarelor care, secătuite de cantitatea obişnuită de fluid, dârdâiau. Când fetele se opreau să culeagă o floare dintr-un tufiş sau să asculte o pasăre, Nathaniel Pipkin se oprea şi el, prefăcându-se adâncit în gânduri, cum de altfel şi era; pentru că se gândea ce va face când ele se vor înapoia, aşa cum neapărat trebuia să se întâmple după o vreme, şi se vor întâlni față în față. Măcar că nu îndrăznea să vină lângă ele, nu se putea resemna la gândul să le piardă din ochi; de aceea, când ele grăbeau

pasul, îl grăbea şi el; când mergeau agale, mergea şi el la fel; când poposeau, făcea şi el popas; şi ar fi putut continua aşa până i-ar fi prins noaptea, dacă şireata de Kate nu s-ar fi uitat înapoi şi nu i-ar fi făcut lui Nathaniel un semn să se apropie. Nu te puteai împotrivi felului de-a fi al Katei, de aceea Nathaniel Pipkin se supuse poftirii, şi după ce se îmbujoră până-n vârful urechilor, iar îndrăcita de verişoară râse cu hohote, Nathaniel Pipkin îngenunche în iarba înrourată, mărturisindu-şi hotărârea de-a rămâne veşnic acolo dacă nu i se va îngădui să se ridice cu titlul de îndrăgostit acceptat de Maria Lobbs. La auzul declarației lui, râsul voios al Mariei Lobbs izbucni, fără să tulbure însă aerul calm al serii, atât de armonios era sunetul lui; îndrăcită de verişoară se porni pe-un râs şi mai nestăvilit, iar Nathaniel Pipkin se îmbujoră mai mult decât oricând. În cele din urmă, prididitâ de stăruința omuleţului mistuit de iubire, Maria Lobbs întoarse capul şi-i şopti verişoarei – sau poate Kate vorbi în numele ei fără să-i fi şoptit ceva – că se simțea foarte onorată de cererea d-lui Pipkin; că mâna şi inima ei atârnau de hotărârea tatălui ei, dar că nimeni n-ar putea să rămână nesimțitor în fața calităților d-lui Pipkin. Deoarece cuvintele acestea fuseseră rostite cu multă gravitate, şi deoarece în drumul spre casă cu Maria Lobbs căutase, la despărțire, să-i smulgă un sărut, Nathaniel Pipkin se culcă fericit, visând toată noaptea că-l îmbuna pe bătrânul Lobbs, că bătrânul descuia lădița de fier, şi că se însura cu Maria.

A doua zi, Nathaniel Pipkin îl văzu pe bătrânul Lobbs plecând pe căluțu-i bătrân şi sur; după ce îndrăcita de verişoară îi făcu de la fereastră o mulțime de semne din care nu putea să priceapă nimic, ucenicul slăbănog, numai oase, cu picioare firave, veni să-l înştiințeze că stăpânul său nu se va înapoia toată seara, şi că domnişoarele îl aşteptau pe dl. Pipkin să ia ceaiul cu ele, la ceasurile şase fix. Cum a predat în ziua aceea lecțiile,

nici Nathaniel Pipkin, nici elevii săi n-ar fi putut să spună, cum n-ați putea nici voi; dar, de bine de rău, ele au fost predate, iar până să plece copiii şi până să se gătească Nathaniel Pipkin, se făcuse şase şi ceva; nu-i trebuise multă vreme să-şi aleagă veşmintele pe care urma să le pună pe el, dat fiind că nu avea de făcut nicio alegere în această privință, însă problema grea şi de mare însemnătate era să le îmbrace cât mai cuviincios, după ce le pusese în ordine.

Nathaniel Pipkin găsi la şelar o mică societate plăcută, alcătuită din Maria Lobbs, din verişoara ei Kate şi din alte trei-patru fete nebunatice, zglobii, cu obrajii îmbujorați. Atunci îşi dădu seama cu ochii lui că zvonurile privitoare la comorile bătrânului Lobbs nu erau gogonate; se aflau pe masă ceainicul, vasul de smântână, zaharnița, linguriţele pentru amestecatul ceaiului, toate de argint veritabil, şi ceştile de porțelan veritabil, din care se bea ceaiul, şi farfuriile din acelaşi material, cu dulciuri şi cu pâine prăjită. Singura neplăcere o pricinuia un frate al Katei, văr cu Maria Lobbs, căruia ea îi spunea Henry, şi care părea că o păstrează pe Maria Lobbs pentru el singur, la un capăt al mesei. E încântător să-i vezi pe membrii unei familii cum se iubesc, dar iubirea ar putea să meargă prea departe, şi Nathaniel Pipkin nu se putea opri de-a gândi că Maria Lobbs ținea în mod deosebit la rudele sale dacă fiecăreia din ele îi arăta tot atâta atenție cât vărului acestuia. Dar nu numai atât; după ceai, când îndrăcita de verişoară propuse jocul de-a baba-oarba, într-un fel sau altul, Nathaniel Pipkin avea aproape totdeauna ochii legați, şi, ori de câte ori punea mâna pe verişor, era sigur că o găsea pe Maria Lobbs lângă el. Şi dacă îndrăcita de verişoară şi celelalte fete îl pişcau, îl trăgeau de păr, împingeau scaune în calea lui, îi făceau câte şi mai câte, Maria Lobbs părea că nu se apropie niciodată de dânsul; iar odată – odată – Nathaniel Pipkin ar fi putut să jure că a auzit sunetul unei sărutări urmată de

o slabă dojană a Mariei Lobbs şi de râsetele pe jumătate înăbuşite ale prietenelor ei. Toate întâmplările acestea erau ciudate, foarte ciudate, şi nu s-ar putea spune ce ar fi făcut sau nu ar fi făcut Nathaniel Pipkin, ca atare, dacă gândurile nu i-ar fi fost îndreptate deodată pe alt făgaş.

Împrejurarea care îi îndreptă gândurile pe alt făgaş fu o ciocănitură puternică în uşa dinspre uliță, iar ființa care ciocănea puternic în uşa dinspre uliță nu era alta decât bătrânul Lobbs, care se înapoiase pe neaşteptate, şi bătea ca un dulgher de cosciuge; căci era flămând şi voia să cineze. Abia aduse ucenicul uscățiv, cu picioare firave, vestea la cunoştință, că fetele o şi luară, fără zgomot, la sănătoasa, spre odaia de dormit a Mariei Lobbs, iar vărul şi Nathaniel Pipkin fură vârâți în două dulapuri din pereții salonului, întrucât alte ascunzători mai bune nu se puteau găsi; după ce-i tăinuiră acolo şi după ce făcură ordine în odaie, Maria Lobbs şi îndrăcita de verişoară descuiară uşa dinspre uliță bătrânului Lobbs, care bătea întruna.

Din nefericire, fiind flămând la culme, bătrânul Lobbs era în toane rele. Nathaniel Pipkin îl auzea mormăind ca un dulău bătrân, răguşit, şi ori de câte ori nefericitul ucenic cu picioarele firave intra în odaie, bătrânul Lobbs se pornea să înjure în cel mai fioros chip, ca un pirat, fără alt scop vădit decât să se uşureze vărsându-şi focul printr-o ploaie de vorbe grele. În cele din urmă cina încălzită fu adusă pe masă; atunci bătrânul Lobbs se năpusti asupră-i ca un lup, iar după ce înfulecă într-o clipă bucatele, îşi sărută fiica şi îşi ceru luleaua.

Din naştere, genunchii lui Nathaniel Pipkin erau foarte apropiați unul de altul; când auzi că bătrânul Lobbs cere luleaua, ei începură a se bâțâi, gata-gata să se sfărâme, deoarece chiar în dulapul în care se afla Pipkin era atârnată de două cârlige o lulea mare, cu țeava cafenie şi cap de argint, lulea pe care, zi de zi şi seară de seară, o văzuse în ultimii cinci ani în gura

bătrânului Lobbs. Fetele coborâră scările, suiră scările căutând luleaua pretutindeni, afară de locul unde ştiau că este, iar în răstimp bătrânul Lobbs tuna şi fulgera, năprasnic. Până la urmă, el îşi aduse aminte de dulap şi se îndreptă într-acolo. Era absolut de prisos ca un omuleț de teapa lui Nathaniel Pipkin să încerce a ține uşa pe dinăuntru, când o namilă, înaltă şi zdravănă, ca bătrânul Lobbs, o smucea de afară. Bătrânul Lobbs o smuci odată şi o deschise cât ai clipi, descoperindu-l pe Nathaniel Pipkin în picioare, drept ca o lumânare, tremurând de spaimă din tot trupul. Dumnezeule doamne! Ce privire înfricoşătoare îi aruncă bătrânul Lobbs, scoțându-l afară de guler şi ținându-l la un cot depărtare de el.

— Da' ce dracu cauți aici? strigă bătrânul Lobbs c-o voce fioroasă.

Nathaniel Pipkin nu putu să răspundă nimic şi, pentru ca el să-şi poată aduna gândurile, bătrânul Lobbs îl zgâlțâi cu toată puterea, vreo două-trei minute.

— Ce cauți aici? urlă Lobbs. Te pomeneşti că ai venit pentru fiica mea.

Bătrânul Lobbs vorbea astfel în bătaie de joc, căci nu-i venea să creadă că îngâmfarea omenească l-ar putea împinge pe Nathaniel Pipkin până acolo. Care nu-i fu deci indignarea când bietul om răspunse:

— E adevărat, domnule Lobbs, am venit pentru fiica dumneavoastră; o iubesc, domnule Lobbs.

— Cum, un maimuțoi ca tine? Stârpitura naibii, calicule! şuieră bătrânul Lobbs, înmărmurit de îngrozitoarea destăinuire pe care-o auzea. Ce înseamnă asta? Îmi spui aşa ceva mie? Să mă bată Dumnezeu de nu te strâng de gât!

Nu încape nicio îndoială că, în furia-i cumplită, bătrânul Lobbs şi-ar fi dus la capăt amenințarea, dacă nu-l împiedica o apariție cu totul neaşteptată, adică verişorul care, ieşind din dulapul lui şi îndreptându-se spre bătrânul Lobbs, declară:

— Nu pot lăsa, domnule, pe această nevinovată persoană, invitată de fete aici în glumă, să ia asupră-şi, într-un mod foarte nobil, vina (dacă este o vină) care este a mea şi pe care nu mă dau în lături s-o mărturisesc. *Eu o* iubesc pe fiica dumitale, domnule, şi *am* venit aici s-o văd.

Auzind cuvintele acestea, bătrânul Lobbs făcu ochii mari, nu mai mari însă decât Nathaniel Pipkin.

— Aha, ai venit s-o vezi pe fiică-mea? spuse Lobbs când îi reveni graiul.

— Da.

— Şi nu ţi-am interzis să mai calci în casa mea? Şi încă de când!

— Da! Altminteri n-aş fi venit într-ascuns, astă seară.

Îmi pare rău că spun despre bătrânul Lobbs cele ce spun, însă cred că l-ar fi lovit pe verişor dacă drăgălaşa lui fiică, ai cărei ochi strălucitori înotau în lacrimi, nu se agăța de brațul lui.

— Nu-l opri, Maria! glăsui tânărul. Dacă vrea să dea în mine, lasă-l! Pentru nimic în lume nu mă voi atinge de-un fir din părul lui cărunt.

Sub mustrarea aceasta bătrânul îşi plecă ochii şi-i întâlni pe-ai fiicei sale. Am mai spus de câteva ori că ea avea ochi foarte strălucitori şi că, deşi plini de lacrimi atunci, influența lor nu era câtuşi de puțin micşorată. Bătrânul Lobbs întoarse capul ca şi cum s-ar fi ferit să se lase înduplecat de privirile fiicei, dar norocul vru să le întâlnească pe-ale îndrăcitei de verişoare care, pe jumătate speriată pentru fratele ei, pe jumătate râzând de Nathaniel Pipkin, avea în înfățişarea ei ceva şăgalnic, ceva care ar fi putut să vrăjească pe oricine, tânăr sau bătrân, dacă ar fi văzut-o. Ea îşi trecu, dezmierdătoare, brațul pe după al bătrânului, şi-i şopti la ureche; şi bătrânul Lobbs făcu ce făcu şi nu putu să-şi oprească un zâmbet, în timp ce o lacrimă i se furişa pe obraz.

Peste cinci minute, fetele fură aduse jos din odaia de dormit a Mariei, chicotind şi codindu-se să vină; şi, în

vreme ce tinerii se bucurau, fericiți pe deplin, bătrânul Lobbs, scoțându-şi pipa, se apucă să pufăie din ea; un amănunt deosebit era că pipa aceasta a fost atunci cea mai mângâietoare şi mai plăcută din câte fumase în viața lui.

Nathaniel Pipkin socoti că lucrul cel mai nimerit era să-şi păstreze taina. El intră astfel, treptat, în grațiile bătrânului Lobbs care, cu timpul, îl învăță să fumeze. Ani în şir după aceea, ei se obişnuiseră să stea în grădină, în serile frumoase, trăgând din pipă şi bând vârtos. Nathaniel se lecui curând de pasiunea sa, căci în condica parohiei aflăm numele lui printre acelea ale martorilor la cununia Mariei Lobbs cu verişorul ei; şi reiese de asemenea, referindu-ne la alte documente că, în noaptea nunții, el a fost băgat la răcoare în arestul comunei, deoarece aflându-se într-o stare de completă beție, îşi făcuse de cap pe străzi – ispravă la care îl însoțise şi-l încurajase ucenicul uscățiv, cu picioare firave.

CAPITOLUL XVIII

Care dă în vileag, pe scurt, două lucruri: în primul rând puterea nevricalelor şi, în al doilea rând, tăria împrejurărilor.

După dejunul de la d-na Hunter, pickwickienii rămaseră două zile la Eatanswill, aşteptând cu încordare vreo veste de la veneratul lor conducător. Dl. Tupman şi dl. Snodgrass erau din nou lăsaţi să-şi petreacă timpul în voie; căci dl. Winkle, cedând unor foarte stăruitoare invitaţii, continua să locuiască în casa d-lui Pott şi să trăiască toată vremea în societatea atrăgătoarei doamne. Nu le lipsea nici societatea d-lui Pott, ca desfătarea să le fie deplină. Cufundat adânc în noianul gândurilor consacrate binelui public şi distrugerii *Independentului*, marele om nu era obişnuit să coboare din înălţimile inteligenţei sale, la nivelul umil al spiritelor de rând. Totuşi în împrejurarea aceasta şi pentru a-şi manifesta consideraţia faţă de un adept al d-lui Pickwick, el binevoi să coboare de pe piedestal, acceptă să meargă pe pământ şi îşi potrivi cu îngăduinţă observaţiile pe înţelesul gloatei, lăsând impresia, măcar prin gesturi dacă nu prin spirit, că ar fi deopotrivă cu ea.

Aceasta fiind conduita faimosului publicist faţă de dl. Winkle, se poate închipui lesne uimirea întipărită pe figura celui din urmă când, găsindu-se singur în sufragerie, uşa fu în grabă deschisă larg şi închisă tot aşa de repede la intrarea d-lui Pott care, înaintând plin

de demnitate, împinse în lături mâna ce i se oferea, scrâşni din dinți, de parca ar fi vrut să fie şi mai tăios în ceea ce avea de gând să spună şi exclamă cu o voce care suna ca hârşâitul unui fierăstrău:

— Şarpe!

— Domnule! strigă dl. Winkle, sărind de pe scaun.

— Şarpe, domnule! repetă dl. Pott, ridicând glasul şi apoi coborându-l deodată: Am spus şarpe, domnule; să nu mă înțelegeți greşit.

Când te-ai despărțit de un om la două noaptea. În cei mai amicali termeni şi când, revăzându-l dimineața la nouă jumătate, el te întâmpină cu vorba: „Şarpe", nu este lipsit de sens să deduci că s-a întâmplat ceva neplăcut în răstimp. La fel cugetă dl. Winkle. Îi înapoie d-lui Pott privirea glacială şi, potrivit cererii lui, căută să nu înțeleagă greşit cuvântul „şarpe", însă nu izbuti, astfel că, după o tăcere adâncă de câteva minute, rosti:

— Şarpe, domnule? Şarpe, domnule Pott? Ce vreți să spuneți cu asta, domnule? De bună seamă că e o glumă.

— O glumă, domnule! exclamă Pott cu o mişcare a mâinii care dezvăluia dorința violentă de a trânti în capul musafirului ceainicul englezesc de metal. Glumă, domnule?... Dar, nu: voi fi calm; vreau să fiu calm, domnule!

Şi, spre a dovedi cât era de calm. dl. Pott se trânti spumegând într-un jilț.

— Scumpe domn, i se adresă dl. Winkle.

— *Scumpe* domn, replică Pott. Cum de îndrăzneşti domnule, să-mi spui scumpe domn? Cum de îndrăzneşti să mă priveşti în față, spunându-mi astfel, domnule?

— A, dacă e aşa, domnule, cum de îndrăzneşti să *mă* priveşti în față şi să-mi spui şarpe?

— Fiindcă eşti! răspunse dl. Pott.

— Dovedeşte, domnule! rosti cu aprindere dl. Winkle. Dovedeşte!

Un nor sumbru şi amenințător trecu peste chipul grav al directorului. Scoase din buzunar *Independentul* de

dimineață şi, punând degetul pe un anume pasaj, aruncă jurnalul peste masă, d-lui Winkle.

Dl. Winkle luă ziarul şi citi cele ce urmează:

„În dezgustătoarele sale observații asupra ultimelor alegeri din circumscripția noastră, obscurul şi murdarul nostru contemporan *a* cutezat să violeze sanctuarul sacru al vieții private şi să facă aluzii foarte clare la chestiunile personale ale ultimului nostru candidat – da – şi, în ciuda înfrângerii ruşinoase a adversarului, putem adăuga, viitorul nostru membru în Parlament, dl. Fizkin. Ce-şi închipuie laşul nostru contemporan? Ce va spune acest potlogar dacă noi, disprețuind ca el convenințele societății, am ridica perdeaua care, din fericire, tăinuieşte viața *lui* particulară față de ridicolul public, ca să nu spunem față de oprobriul public? Ce va spune dacă am da în vileag, dacă am comenta fapte şi împrejurări notorii, observate de toată lumea afară de contemporanul nostru, care are orbul găinii? Ce ar fi dacă am tipări următoarele versuri înflăcărate, primite de la un talentat corespondent concetățean în momentul când începusem să scriem acest articol:

Versuri unei oale{26} de alamă

O, oală, de-ai fi putut şti
Ce falsă ea va deveni,
Când la nuntă clopotele sunau tin-tinkle;
De-atunci ai fi făcut, precis o ştiu,
Ce astăzi este prea târziu:
O dăruiai lui W…

— Ei, ce? glăsui dl. Pott cu solemnitate; ce rimează cu tinkle, mizerabile?

— Ce rimează cu tinkle? întrebă d-na Pott care intră în cameră, înainte ca musafirul întrebat să răspundă. Ce rimează cu tinkle? Eu cred că Winkle.

Rostind cuvintele acestea, d-na Pott zâmbi fermecător pickwickianului uluit şi-i întinse mâna. În buimăceala care-l stăpânea, tânărul tulburat i-ar fi luat mâna, dacă Pott n-ar fi intervenit cu indignare.

— Înapoi, doamnă! înapoi! strigă directorul. Vrei să-i strângi mâna sub nasul meu?

— Domnule P.! exclamă soția cu uimire.

— Femeie mizerabilă! priveşte aici! răcni soțul; priveşte aici, doamnă! Versuri unei oale de alamă! oala de alamă eu sunt, doamnă! Falsă *ea* va deveni! Dumneata eşti, doamnă, dumneata!

Cu o clocotire de furie domolită întrucâtva de expresia chipului soției sale, dl. Pott zvârli la picioarele ei numărul din *Independentul din Eatanswill.*

— Pe cuvântul meu! spuse d-na Pott mirată, plecându-se să ridice ziarul. Pe cuvântul meu, domnule!

Dl. Pott şovăi sub privirea disprețuitoare a nevestei. Ar fi vrut, c-o sforțare deznădăjduită, să-şi adune curajul, dar el îl părăsi.

Când citiți fraza scurtă: „Pe cuvântul meu, domnule!" ați putea crede că ea nu cuprinde nimic înfricoşător; dar tonul cu care fu rostită şi privirea care o însoți, părând că vestesc o răzbunare ce urma să cadă peste capul lui Pott, produseră asupră-i un efect puternic. Cel mai neiscusit observator ar fi descoperit pe obrazul său tulburat graba de a-şi ceda locul oricui ar fi acceptat în momentul acela să-l ocupe.

D-na Pott citi pasajul, scoase un strigăt sfâşietor, şi se întinse cât era de lungă pe covoraşul din fața căminului, țipând şi izbind cu tocurile pantofilor în covor, într-un mod ce nu lăsa nicio îndoială asupra sentimentelor sale neprihănite în împrejurarea aceea.

— Draga mea, îngăimă dl. Pott înspăimântat, n-am spus că eu cred asta. N-am…

Dar glasul nefericitului soț era acoperit de urletele partenerei lui.

— Doamnă Pott, dați-mi voie să vă implor, scumpă

doamnă, să vă calmați, interveni dl. Winkle, dar strigătele şi zbuciumările ei deveneau mai aprige, mai dese.

— Draga mea, reîncepu dl. Pott, îmi pare foarte rău. Dacă nu vrei să ții seamă de sănătatea dumitale, fă-o cel puțin pentru mine, draga mea. Ai să aduni toată lumea în jurul casei noastre…

Dar cu cât punea dl. Pott mai multă căldură în implorări, cu atât se revărsau mai cumplite țipetele ei.

Din fericire, totuşi, d-na Pott ataşase pe lângă persoana sa un fel de gardiană, o tânără lady a cărei funcție vădită era să vegheze la toaleta stăpânei sale, dar care se făcea utilă în fel şi chip îndrumându-i dorințele şi toanele cu totul împotriva preferințelor bietului Pott. Țipetele d-nei Pott ajunseră curând la urechile tinerei femei şi o aduseră în salon cu o grabă ce amenința să zdruncine armonia distinsă a scufei şi-a zulufilor ei.

— O, scumpa mea stăpână! Scumpa mea stăpână! exclamă tânăra ființă, aruncându-se ca nebună în genunchi lângă d-na Pott pe care durerea o covârşise. O, scumpa mea stăpână! Ce s-a întâmplat?

— Stăpânul tău! Brutalul tău stăpân! bolborosi bolnava.

Pott era înclinat să cedeze.

— E o ruşine! spuse fata cu ton dojenitor. Sunt sigură că o să vă mănânce zilele, doamnă! Biata femeie!

Pott ceda din ce în ce mai. mult. Tabăra adversă continua atacurile.

— Oh, nu mă părăsi! Nu mă părăsi, Goodwin! murmură d-na Pott agățându-se în spasme de mâna fetei. Tu eşti singura făptură care este bună cu mine, Goodwin.

Auzind mişcătorul apel, Goodwin puse şi ea la cale o mică tragedie, vărsând lacrimi cu-mbelşugare.

— Niciodată, doamnă! suspină ea. Ah, domnule, ar trebui să luați seama… ar trebui să ştiți! Habar n-aveți

ce rău puteți face stăpânei mele; o să vă pară într-o zi rău; ştiu, totdeauna am spus!

Nefericitul Pott privi scena în tăcere, timid.

— Goodwin! glăsui d-na Pott cu glas blajin.

— Doamnă…

— Dacă ai şti cât l-am iubit pe omul acesta!

— Nu vă mai zbuciumați cu-aducerea aminte, doamnă!

Pott părea cuprins de o mare înfricoşare. Era momentul când urma să capete lovitura de grație.

— Şi acum, suspină d-na Pott, acum… După toate astea, să fiu tratată astfel! Să fiu dojenită şi insultată în prezența unei a treia persoane, a unui străin aproape! Dar nu voi îndura, Goodwin! continuă d-na Pott ridicându-se în brațele cameristei. Fratele meu, locotenentul, va interveni. Vreau să divorțez, Goodwin.

— Desigur, aşa merită, doamnă! încuviință Goodwin.

Dl. Pott se stăpâni să tălmăcească gândurile, oricare ar fi fost ele, pe care amenințarea cu divorțul le stârnea poate în mintea lui; se mărgini doar să spună cu smerenie:

— Scumpa mea, vrei să m-asculți?

Îi răspunse un nou potop de bocete şi apoi d-na Pott ceru, mai nervoasă decât până atunci, să i se spună de ce a fost adusă pe lume; mai puse şi alte întrebări de acelaşi fel.

— Scumpa mea, o dojeni dl. Pott, nu te lăsa în voia acestor sentimente delicate. Draga mea, n-am crezut o clipă că pasajul în chestiune are vreun temei. Nu! Eram numai mâniat, draga mea, pot să spun într-un chip jignitor, pe cei de la *Independentul* care au avut neobrăzarea să-l publice; atâta tot.

Vorbind astfel, dl. Pott aruncă o privire imploratoare obiectului inocent al gâlcevii, de parcă l-ar fi rugat fierbinte să nu pomenească nimic despre cuvântul şarpe.

— Şi ce aveți de gând să întreprindeți, domnule,

pentru a obține satisfacție? întrebă dl. Winkle care căpătase iarăşi curaj, văzând că dl. Pott şi-l pierduse pe-al său.

— Oh, Goodwin, murmură d-na Pott, se gândeşte oare să-l biciuiască pe directorul *Independentului?* Va face el una ca asta, Goodwin?

— Sst! Sst! Vă rog liniştiți-vă, doamnă! Cred c-o să-l biciuiască, dacă aceasta vă e dorința, doamnă.

— Nici vorbă! glăsui Pott văzând că soția lui dădea iarăşi semne de leşin. Sigur că îl voi biciui.

— Când, Goodwin, când? urmă d-na Pott neştiind încă dacă era cazul să leşine.

— Fireşte, numaidecât! răspunse dl. Pott; până deseară…

— Oh, Goodwin, urmă d-na Pott, ar fi singurul mijloc de a preîntâmpina calomniile şi a mă pune iarăşi în stima lumii.

— Desigur, doamnă! o încredință Goodwin. Niciun bărbat, dacă este bărbat, nu se poate da în lături de la o faptă ca aceasta.

Şi, deoarece criza de nervi plutea încă în aer, dl. Pott repetă că-l va biciui; dar d-na Pott era aşa de copleşită la gândul că ar putea măcar să fie bănuită, încât în vreo şase rânduri fu pe cale să leşine din nou; fără doar şi poate că şi-ar fi pierdut cunoştința dacă n-ar fi avut parte de îngrijirile neobosite ale grijuliei Goodwin şi de implorările repetate, să fie iertat, ale biruitului Pott; în cele din urmă, când nefericitul fu băgat bine în sperieți şi pus cu botul pe labe, d-na Pott îşi reveni în fire şi se aşezară să ia dejunul.

— Domnule Winkle, cred că nu veți face jocul calomniilor josnice ale acestui ziar pentru a scurta şederea dumneavoastră aici, spuse d-na Pott cu un zâmbet care strălucea printre lacrimi.

— Nădăjduiesc că nu, adăugă dl. Pott, dorind totuşi fierbinte ca oaspetele său să se înece cu dumicatul de pâine prăjită pe care îl ducea tocmai atunci la gură, şi

să-şi termine astfel cu-adevărat şederea. Nădăjduiesc că nu.

— Sunteți tare bun, răspunse dl. Winkle, dar s-a primit o scrisoare de la domnul Pickwick – şi am aflat vestea aceasta printr-o notă a domnului Tupman pe care am găsit-o azi dimineață la uşa odăii mele de culcare; domnul Pickwick ne roagă să venim azi la Bury. Trebuie să plecăm cu diligența de la amiază.

— Dar veți reveni? întrebă d-na Pott.

— O, desigur! replică dl. Winkle.

— Sunteți absolut sigur? continuă d-na aruncând pe furiş o privire drăgăstoasă musafirului ei.

— Absolut! răspunse dl. Winkle.

Dejunul se sfârşi în tăcere – fiecare dintre cei prezenți rumegându-şi necazurile: d-na Pott regreta pierderea cavalerului; dl. Pott, făgăduiala pripită de a biciui *Independentul*; şi dl. Winkle, de a se fi expus în chip nevinovat unei situații aşa de penibile. Ora amiezii se-apropia; după multe cuvinte de rămas bun şi de făgăduieli că se va înapoia, dl. Winkle se desprinse de acolo.

„Dacă se mai înapoiază vreodată, îl otrăvesc!" gândi dl. Pott, retrăgându-se în birouaşul dosnic unde pregătea fulgerele elocinței sale.

„Dacă mă mai întorc vreodată şi mă vâr printre oamenii ăştia, gândi dl. Winkle îndreptându-se spre *Păunul,* merit să fiu biciuit eu însumi; da".

Prietenii lui erau gata de plecare, diligența era şi ea aproape pregătită şi, peste o jumătate de ceas, cei trei pickwickieni călătoreau pe acelaşi drum pe care dl. Pickwick îl străbătuse nu de mult cu Sam. Nevoia de a mai reproduce crâmpeie din frumoasa şi poetica descriere făcută de dl. Snodgrass în legătură cu această călătorie, nu o simțim deloc.

În pragul *Îngerului* se afla dl. Weller care-i întâmpină şi-i pofti în apartamentul d-lui Pickwick unde, spre marea uimire a d-lui Winkle şi a d-lui Snodgrass şi spre

marea tulburare a d-lui Tupman, găsiră pe bătrânul Wardle dimpreună cu Trundle.

— Ce faci? zise bătrânul strângând mâna d-lui Tupman. Haide! Nu cumva s-o ştergi de aici. Nu te mai uita la mine aşa de trist. Leac, flăcăule, pentru ce-ai păţit, nu există. Pentru binele ei voiam ca dumneata s-o fi luat de nevastă, însă în interesul dumitale mă bucur că n-ai luat-o. Un tânăr ca dumneata va nimeri mai bine, în curând; nu-i aşa?

Rostind aceste consolări, bătrânul Wardle îl bătu pe spate pe dl. Tupman şi râse din toată inima.

— Şi dumneavoastră, bunii mei prieteni, cum o mai duceţi? urmă bătrânul domn dând în acelaşi timp mâna cu dl. Winkle şi cu dl. Snodgrass. Tocmai îi spusesem domnului Pickwick că vreau să veniţi la mine cu toţii de Crăciun. Vom avea şi o nuntă – de data asta o nuntă adevărată.

— O nuntă?! exclamă dl. Snodgrass, îngălbenindu-se.

— Da, o nuntă. Dar nu te speria, replică binevoitorul bătrân; e vorba numai de Trundle şi de Bella.

— A, numai atâta? glăsui dl. Snodgrass uşurat de o bănuială dureroasă care îi năpădise şi-i copleşise inima. Felicitările mele, domnule. Ce face Joe?

— El? Foarte bine. Somnoros ca totdeauna.

— Şi mama dumneavoastră? Şi pastorul? Şi toată lumea?

— Cât se poate de bine.

— Domnule, întrebă dl. Tupman cu trudă, ea… unde-i *ea?*

Punând întrebarea, îşi întorsese capul şi-şi acoperise ochii cu mâinile.

— *Ea!* replică bătrânul gentleman clătinând din cap cu înţeles. Vrei să spui, ruda mea nemăritată – nu?

Dl. Tupman arătă printr-un semn că întrebarea sa se referea la dezamăgita Rachel.

— A, ea a plecat, spuse bătrânul domn. Locuieşte la o rudă, destul de departe de aici. Nu le mai putea suferi

pe fetele mele, aşa că am lăsat-o să se ducă. Dar veniţi, uite masa; de bună seamă că sunteţi flămânzi după drum. Eu sunt, chiar fără să fi călătorit. Haidem să-nfulecăm!

Ospăţul fu onorat cum se cuvine, iar după ce se ridicară tacâmurile, după ce prietenii noştri se aşezară în jurul mesei, dl. Pickwick istorisi, în faţa discipolilor săi indignaţi, cutremuraţi de groază, neplăcerile pe care le îndurase şi succesul pe care îl avusese. viclenia mârşavă a diabolicului Jingle.

— Din pricina atacului de reumatism pe care l-am căpătat în grădina aceea, spuse dl. Pickwick în încheiere, mai şchiopătez şi acum.

— Am avut şi eu un soi de aventură, mărturisi dl. Winkle, zâmbind; iar la cererea d-lui Pickwick vorbi despre pamfletul răutăcios publicat în *Independentul din Eatanswill* şi despre enervarea prietenului lor, directorul *Gazetei.*

Fruntea d-lui Pickwick se întunecă în timpul povestirii. Prietenii observară şi, după ce dl. Winkle isprăvi, păstrară o linişte adâncă. Lovind energic cu pumnul în masă, dl. Pickwick declară următoarele:

— Nu este de mirare că suntem sortiţi parcă să nu putem intra în casa unui om, fără a-i pricinui un necaz. Vă întreb dacă nu am dreptul să cred în indiscreţia sau şi mai grav, în nelegiuirea – ca să spun aşa – a discipolilor mei care, sub orice acoperământ s-ar adăposti, tulbură tihna inimii şi fericirea unei femei credule? Vă întreb, nu-i oare…

După toate probabilităţile, dl. Pickwick ar mai fi continuat un timp pe acest ton dacă intrarea lui Sam, în mână c-o scrisoare, nu ar fi întrerupt elocventu-i discurs. Îşi trecu batista pe frunte, îşi scoase ochelarii, îi şterse, şi-i puse iar pe nas; glasul îşi căpătase iarăşi blândeţea obişnuită când întrebă:

— Ce ai în mână, Sam?

— Am trecut pe la poştă unde am găsit scrisoarea

asta, care stătea acolo de două zile, răspunse dl. Weller. Are pecete şi adresa e scrisă cu literă rotundă.

— Nu cunosc scrisul, zise dl. Pickwick deschizând scrisoarea. Dumnezeule, ce-i asta? De bună seamă, o glumă! Nu poate să fie adevărat!

— Ce s-a întâmplat? îl întrebară toţi.

— A murit cineva? exclamă dl. Wardle, neliniştit de groaza care se citea pe chipul d-lui Pickwick.

Dl. Pickwick nu răspunse; trecând scrisoarea peste masă, îl rugă pe dl. Tupman s-o citească cu voce tare, şi recăzu în scaun cu un aer uluit, buimac, care înfricoşa.

Cu glas tremurător, dl. Tupman citi scrisoarea; ceea ce urmează este o copie:

Freeman's Court, Cornhill,
28 August, 1827

Bardell contra Pickwick

Domnule,

Fiind angajaţi de d-na Martha Bardell să intentăm o acţiune împotriva dumneavoastră pentru călcarea unei făgăduieli de căsătorie, pentru care reclamanta îşi fixează daunele la o mie cinci sute de lire, ne permitem a vă informa că o citaţie a fost lansată în contra dumneavoastră pentru acest proces, în faţa Curţii Civile; şi vă rugăm să ne anunţaţi, cu prima poştă, numele avocatului dumneavoastră din Londra, pe care îl veţi însărcina cu urmărirea acestei afaceri.

Suntem, domnule, supuşii dumneavoastră servitori,

Dodson şi Fogg

Era mişcătoare uimirea mută cu care cei de faţă se priveau între ei; fiecare se temea parcă să vorbească şi se uita, rând pe rând, la vecini şi la dl. Pickwick. Tăcerea fu, în cele din urmă, ruptă de dl. Tupman:

— Dodson şi Fogg! repetă el în neştire.

— Bardell şi Pickwick! şopti dl. Snodgrass pe gânduri.

— Tihna inimii şi fericirea femeilor credule! murmură dl. Winkle distrat.

— E un complot! exclamă dl. Pickwick recăpătând în sfârşit puterea de-a grăi. E un complot infam pus la cale de avocaţii hrăpăreţi Dodson şi Fogg. Doamna Bardell n-ar fi făcut niciodată aşa ceva. N-are ea inima să facă una ca asta; şi nici n-ar fi fost cazul. Ridicol! Ridicol!

— Oh, inima ei! spuse dl. Wardle c-un zâmbet. Poate că eşti dumneata cel mai bun judecător, nimic de zis, nu vreau să te descurajez, dar ţin să te asigur că Dodson şi Fogg sunt judecători mult mai straşnici decât oricare dintre noi.

— E o tentativă josnică de-a stoarce bani! declară dl. Pickwick.

— Nădăjduiesc că da, replică d: Wardle cu o tuse seacă şi scurtă.

— Cine m-a auzit vreodată vorbindu-i altfel decât vorbeşte un chiriaş cu proprietăreasa lui? continuă Pickwick cu înflăcărare. Cine m-a văzut vreodată cu ea? Nici chiar prietenii mei de aici.

— Numai o dată, îl întrerupse dl. Tupman.

Dl. Pickwick făcu feţe-feţe.

— Aha, asta-i important! glăsui dl. Wardle. Însă, nu-i aşa că nu era nimic suspect atunci?

Dl. Tupman zvârli mentorului său o ochire timidă.

— Într-adevăr, spuse el, nu era nimic suspect; dar nu ştiu cum se întâmplase, staţi să-mi aduc aminte – da, nicio îndoială, ea era în braţele lui.

— Dumnezeule mare! exclamă dl. Pickwick

amintindu-şi deodată scena. Adevărat! Ce groaznică dovadă a tăriei împrejurărilor! Da, da, aşa era.

— Şi prietenul nostru căuta să-i risipească temerile, adăugă dl. Winkle c-un grăunte de răutate.

— E adevărat, zise dl. Pickwick. Nu voi tăgădui, este adevărat!

— Hoho! exclamă dl. Wardle, pentru o afacere în care nu-i nimic suspect, amănuntul pare cam ciudat. Hehe, Pickwick, vulpoiule! Pui de lele ce-mi eşti!

Şi se porni pe râs cu atâta putere, că paharele zornăiră pe bufet.

— Ce înfricoşătoare îmbinare de aparenţe! exclamă dl. Pickwick, rezemându-şi bărbia în mâini. Winkle, Tupman, vă rog să-mi iertaţi observaţiile pe care le-am făcut adineaori. Suntem toţi victimele împrejurărilor, iar eu cea mai mare dintre toţi trei!

Cu aceste scuze, dl. Pickwick îşi îngropă capul în mâini şi începu să cugete, în vreme ce dl. Wardle zvârlea celorlalţi membri ai societăţii clipiri din ochi şi clătina din cap.

— În orice caz, spuse dl. Pickwick ridicându-şi cu indignare fruntea şi bătând în masă, vreau ca lucrurile să se explice. Îi voi vedea pe aceşti Dodson şi Fogg. Mâine mă duc la Londra.

— Nu, nu mâine, îl sfătui dl. Wardle; şchiopătezi prea tare.

— Bine, atunci poimâine!

— Poimâine e întâi septembrie şi ai făgăduit că vii neapărat cu noi la moşia lui Sir Geoffrey Manning, să luăm masa împreună, dacă nu ne întovărăşeşti la vânătoare.

— Atunci, răspoimâine, încuviinţă dl. Pickwick; joi, Sam!

— Da, dom'le! replică dl. Weller.

— Opreşte două locuri pe imperială, pentru Londra, joi dimineaţa; pentru tine şi pentru mine.

— Foarte bine, dom'le.

Dl. Weller părăsi camera, pornind alene cu mâinile în buzunare şi cu ochii aţintiţi în pământ să-şi îndeplinească însărcinarea.

„Al naibii om, şefu' ăsta al meu! îşi spuse dl. Weller păşind pe drum agale. Auzi, să dea târcoale doamnei Bardell, care are şi-un plod! De, aşa e babalâcii, orişicât de respectabeli ar fi. Dar nu mi-ar fi trecut prin gând să facă şefu aşa ceva; nu zău, n-aş fi crezut!"

Şi, dojenindu-l astfel, dl. Sam Weller îşi îndreptă paşii către staţia de trăsuri.

CAPITOLUL XIX

O zi plăcută, neplăcut încheiată.

Păsările salutară, de bună seamă, dimineața de 1 septembrie ca pe una dintre cele mai plăcute pe care le-au putut trăi în acest anotimp; aflându-se din fericire într-o stare de dumnezeiască neştiință, nu bănuiau nimic în legătură cu pregătirile care se făceau tinzând să le pustiască tihna şi pacea inimii. Mulți pui de potârniche îşi înfoiau nestânjeniți aripile prin mirişte, cu întreaga înfumurare a tinereții, şi multe potârnichi mai vârstnice îi priveau cu ochişori rotunzi, cu aerul disprețuitor al unor păsări pline de experiență şi înțelepciune, însă tot atât de neştiutoare de destinul trist care le aştepta; se scăldau şi ele cu un simțământ de fericire şi voioşie în aerul proaspăt al dimineții şi, vai, peste câteva ceasuri aveau să zacă la pământ! Dar ne înduioşăm. Haide, mai bine să urmăm firul istorisirii.

Aşadar, ce mai încoa şi încolo, era o dimineață frumoasă, aşa de frumoasă, încât cu greu ai fi putut să crezi că cele câteva luni de vară din Anglia aproape se scurseseră. Tufişuri, câmpii, arbori, dealuri, pământuri mlăştinoase, înfățişau ochiului nuanțe mereu-mereu schimbătoare de un verde copt şi bogat; doar vreo frunză căzută pe-alocuri, câte o pată galbenă amestecată cu culorile verii, te vesteau că toamna a început. Cerul era fără nori; soarele strălucea puternic şi cald; văzduhul răsuna de cântul păsărilor şi de zumzetul miilor de gângănii; grădinile căsuțelor de țară,

încărcate de flori frumoase în culori de tot felul, bogate în nuanțe, scânteiau sub stropii grei de rouă, ca nişte straturi de nestemate ce-ți luau ochii. Totul purta pecetea verii şi niciuna dintre frumoasele ei culori nu se ofilise încă.

Aşa arăta dimineața acelei zile când o trăsură deschisă, în care se aflau trei pickwickieni (d. Snodgrass preferase să rămână acasă) dl. Wardle, dl. Trundle şi Sam Weller pe capră alături de birjar, se opri la o poartă din marginea drumului, în fața căreia stătea un pădurar înalt, ciolănos, şi un băiețandru cu nişte cizme scunde şi cu jambiere de piele; şi unul şi altul, întovărăşiți de doi prepelicari, purtau câte o tolbă uriaşă.

— Ia spuneți-mi, şopti dl. Winkle lui Wardle, pe când omul lăsa scările, nu cumva îşi închipuie că vom ucide atâta vânat încât să umplem tolbele astea?

— Nici vorbă c-o să le umplem! exclamă bătrânul Wardle. Dumneata ai să umpli una şi eu alta, iar pe urmă vom vârî tot pe-atâta şi-n buzunare.

Dl. Winkle coborî în tăcere; dar îşi spuse în gând că dacă trebuiau să rămână în aer liber până va umple el o tolbă, vor avea multe şanse, desigur, să se-aleagă c-un guturai.

— Hei, juno, hei bătrânico; jos, Daph, jos! glăsui dl. Wardle mângâind câinii. Martin, nu-i aşa că sir Geoffrey este încă în Scoția?

Pădurarul cel înalt îi răspunse afirmativ, purtându-şi cu mirare privirea de la dl. Winkle, care îşi ținea arma ca şi cum ar fi vrut ca buzunarul hainei să-i cruțe osteneala apăsării pe trăgaci, la dl. Tupman care şi-o purta pe a sa de parcă i-ar fi fost frică de ea – şi nu mai încape nicio îndoială că-i era frică într-adevăr.

— Martin, prietenii mei nu prea sunt deprinşi cu lucrurile astea, lămuri Wardle observându-i privirea. Ştii… cât trăieşte, omul învață. Vor fi buni țintaşi într-o zi. Cer iertare prietenului meu Winkle, el are totuşi oarecare experiență.

Drept mulțumire pentru complimentul acesta, dl. Winkle zâmbi uşor pe deasupra cravatei sale albastre şi, în tulburarea-i modestă, se-mpletici în armă în aşa fel, încât, dacă ar fi fost încărcată, cu siguranță că l-ar fi ucis pe loc.

— Domnule, să nu care cumva s-o mânuiți aşa când o să aveți încărcătură în ea, spuse morocănos pădurarul înalt; altminteri, să mă ia dracu dacă unul dintre noi n-o să dea ortul popii!

Admonestat astfel, dl. Winkle schimbă brusc poziția şi, în felul acesta, izbuti să aducă patul puştii în imediata vecinătate a capului d-lui Weller.

— Hei! strigă Sam ridicându-şi pălăria care-i zburase de pe cap şi frecându-şi tâmplele. Hei, dom'le, uşurel! Altfel, dintr-un foc o să umpleți cu vârf şi îndesat o tolbă.

Atunci băiețelul cu jambiere de piele se porni pe o hohotire de râs, trudindu-se pe urmă să redobândească un aer grav, pentru a se crede că râsese altcineva, ceea ce îl făcu pe dl. Winkle să se încrunte cu demnitate.

— Martin, întrebă dl. Wardle, unde i-ai pus în vedere băiatului să vină cu gustarea?

— I-am spus, domnule, să fie la ceasurile douăsprezece pe coasta dealului c-un copac.

— Locul nu face parte din moşia lui sir Geoffrey?

— Nu, domnule, e la o zvârlitură de băț de aici. Coasta se află pe moşia căpitanului Boldwig, dar n-o să ne supere nimeni, şi e acolo şi un pic de verdeață.

— Foarte bine, zise bătrânul Wardle. Acum, cu cât vom porni mai devreme, cu atâta va fi mai bine.

Pickwick, dumneata vii să ne întâlneşti la amiază?

Dl. Pickwick dorea în mod deosebit să vadă vânătoarea, mai ales că se cam temea pentru viața şi integritatea mădularelor d-lui Winkle. De-altminteri, într-o dimineață aşa de ademenitoare, ar fi fost o cruzime să se înapoieze şi să-şi lase prietenii singuri cu petrecerea lor. Răspunse deci cu un aer tânguitor:

— Îmi închipui că trebuie…

— Gentlemanul nu trage? întrebă pădurarul înalt.

— Nu, răspunse Wardle, şi pe lângă toate mai e şi şchiop.

— Tare mult aş vrea să merg, mărturisi dl. Pickwick; tare mult.

Urmă o scurtă pauză de compătimire.

— În partea ailaltă a hăţişului e o roabă, spuse băiatul. Dacă servitorul gentlemanului ar vrea să-l ducă în roabă, pe cărări, poate să vie; noi l-am trece peste pârleazul barierelor.

— S-a făcut! se grăbi Sam Weller să aprobe, căci ţinea şi el cu ardoare să vadă vânătoarea. S-a făcut! Bravo! Puştiul are dreptate. Mă înfiinţez numaidecât cu ea.

Se ivi însă o greutate. Pădurarul cel lung protestă categoric împotriva introducerii unui gentleman tras cu roaba, la o partidă de vânătoare, susţinând că aceasta era o violare grosolană a tuturor regulilor stabilite şi a tuturor precedentelor. Obiecţiunea era puternică, dar nu de neînvins. Pădurarul fu luat cu binişorul, i se puse ceva în mână; el îşi uşură inima dându-i câteva după cap băieţaşului inventiv care propusese întrebuinţarea roabei; dl. Pickwick se aşeză în ea şi grupul porni la drum – Wardle şi pădurarul înalt în frunte; dl. Pickwick în roaba pe care o împingea Sam, formând ariergarda.

— Opreşte, Sam! strigă dl. Pickwick când ajunseră pe la jumătatea primului câmp.

— Ce s-a întâmplat? întrebă dl. Wardle.

— Nu permit ca roaba să fie împinsă nici măcar cu un pas mai departe, rosti hotărât dl. Pickwick, dacă Winkle nu-şi ţine altfel puşca.

— Cum s-o ţin? întrebă bietul Winkle.

— Ţine-o cu ţeava în jos! porunci dl. Pickwick.

— Poziţia nu e deloc vânătorească! îşi dădu părerea dl. Winkle.

— Nu-mi pasă dacă e vânătorească sau nu, răspunse dl. Pickwick, dar n-am poftă ca, de dragul aparenţelor şi

pentru a face plăcere altuia, să fiu împuşcat într-o roabă.

— Parcă văd că gentlemanul o să-şi descarce arma în cineva, mormăi pădurarul cel lung.

— Bine, bine, nu mă opun, glăsui bietul Winkle sucindu-şi patul puştii în sus. Poftim…

— Ce nu face omul pentru liniştea lui! spuse dl. Weller.

Porniră mai departe.

— Opreşte! strigă dl. Pickwick după ce mai înaintară câțiva metri.

— Ce mai e? întrebă Wardle.

— Puşca lui Tupman e periculoasă; sunt sigur! rosti dl. Pickwick.

— Cum periculoasă?! exclamă dl. Tupman foarte nelinişţit.

— Periculoasă dacă o porți aşa. Îmi pare foarte rău că fac iarăşi obiecțiuni, dar nu pot consimți să merg mai departe dacă n-o ții ca Winkle.

— Cred că ar fi bine să faceți aşa, domnule, adăugă pădurarul cel lung, altminteri ați putea slobozi încărcătura în dumneavoastră sau cine ştie unde.

Cu graba cea mai politicoasă, dl. Tupman îşi aşează puşca în poziția cerută, şi grupul porni din nou, cei doi amatori purtând armele cu țeava în jos, ca doi ostaşi la nişte funeralii regale. Deodată câinii se opriră la pândă; grupul mai făcu doar un pas în tăcere, pe urmă se opri.

— Ce-or fi având la picioare? întrebă în şoaptă dl. Winkle. Ce ciudat stau!

— Sst! gura! replică Wardle încet. Nu vezi că adulmecă?

— Adulmecă? repetă dl. Winkle privind jur-împrejur ca şi cum s-ar fi aşteptat să descopere vreun colț frumos în natură, care ar fi atras în mod deosebit luarea aminte a agerilor câini. Auzi, adulmecă! Ce adulmecă?

— Deschide ochii! spuse Wardle care, din pricina tulburării, nu luase în seamă întrebarea. Acum, haidem!

Atât de neaşteptat se auzi o fâlfâire violentă de aripi, că dl. Winkle se trase înapoi de parcă s-ar fi împuşcat singur. Pac! Pac! răsunară două focuri de armă. Fumul se destrămă repede în zare, peste câmp, şi se învălătuci în aer.

Unde sunt păsările? exclamă dl. Winkle în culmea turburării, răsucindu-se în toate direcţiile. Unde sunt? Spuneţi-mi când să trag! Unde sunt? Unde sunt?

— Unde sunt? spuse Wardle ridicând două potârnichi pe care câinii le depuseseră la picioarele sale. Unde sunt? Uite-le!

— Nu, nu; vreau să zic celelalte! reluă dl. Winkle buimac.

— Cine ştie unde or fi acum! răspunse Wardle cu răceală, încărcându-şi puşca din nou.

— În cinci minute o să dăm iară de un stol de potârnichi, glăsui pădurarul cel lung. Dacă gentlemanul începe să tragă acum, te pomeneşti că plumbul o să iasă din ţeavă tocmai când le-om făcea să-şi ia zborul.

— Hahaha! hohoti dl. Weller.

— Sam! îl dojeni dl. Pickwick mişcat de zăpăceala şi tulburarea discipolului său.

— Da, dom'le…

— Nu râde!

— Prea bine, dom'le! răspunse Sam.

Dar, ca să nu rămână de căruţă, dl. Weller se strâmbă dinapoia roabei, spre înveselirea numai a băiatului cu jambiere de piele, care izbucni într-un râs zgomotos; fără multă vorbă, pădurarul cel lung, care avea nevoie de un pretext spre a se întoarce şi a-şi tăinui propria-i poftă de râs, îi trase vreo două după ureche.

— Bravo, tinere! îi spuse Wardle d-lui Tupman. Dumneata cel puţin ai tras de data asta!

— O, da! răspunse dl. Tupman cu o mândrie conştientă; am descărcat arma.

— De minune! Rândul viitor, dacă te uiţi cu băgare de

seamă, ai să şi nimereşti ceva. E foarte uşor, nu-i aşa?

— Da, foarte uşor, zise dl. Tupman. Cu toate astea, mă doare straşnic umărul! Cât pe-aci să vin tumba. Habar n-aveam că arme aşa de mici zvâcnesc aşa de tare.

— O, ai să te obişnuieşti cu vremea! îi spuse bătrânul gentleman şi zâmbi. Acum suntem gata? Şi roaba? Totu-i în regulă?

— Totul, dom'le, răspunse dl. Weller.

— Atunci, la drum!

— Țineți-vă bine, dom'le, zise Sam săltând roaba.

— Da, da! răspunse dl. Pickwick.

Porniră mai departe cât se poate de repede.

— Acum să rămâi în urmă! strigă dl. Wardle după ce roaba fusese trecută peste o barieră, şi după ce dl. Pickwick fu aşezat iarăşi într-însa.

— Bine, dom'le, răspunse dl. Weller, oprindu-se în loc.

— Dumneata, Winkle, continuă bătrânul domn, urmează-mă încetişor şi, de data asta, nu mai întârzia.

— N-aveți nicio teamă, glăsui dl. Winkle. Adulmecă?

— Nu, nu; încă nu. Tăcere acum, tăcere!

Păşeau tiptil şi ar fi putut să înainteze astfel, în linişte deplină, dacă, vrând să execute o mişcare foarte complicată cu puşca, dl. Winkle nu o descărca din greşeală în clipa cea mai critică, trimițându-i încărcătura peste creştetul băieţaşului, exact unde ar fi fost creierul pădurarului cel înalt în cazul când el s-ar fi găsit unde era băiatul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, De ce-ai tras? întrebă bătrânul Wardle în vreme ce păsările îşi luau tefere zborul.

— De când sunt n-am văzut o asemenea puşcă, răspunse bietul Winkle privind încărcătorul armei ca şi cum privirea ar fi putut să-i fie de vreun folos. Porneşte singură, îşi face de cap.

— Îşi face de cap! repetă Wardle, arătând prin

mişcarea mâinilor că e scos oarecum din sărite. Ar mai trebui să țintească şi singură.

— O s-o facă şi p-asta îndată, domnule! spuse profetic cu glas scăzut, pădurarul înalt.

— Ce vrei să spui cu asta, domnule? întrebă înțepat dl. Winkle.

— Nimic, domnule, nimic, răspunse pădurarul cel lung. Eu n-am familie, iar mama băiețelului va căpăta o despăgubire frumoasă de la sir Geoffrey dacă țâncul e omorât pe domeniul lui. Mai încărcați-o o dată, domnule, mai încărcați-o!

— Luați-i puşca! strigă dl. Pickwick din roabă, înfricoşat de insinuările sumbre ale lunganului. Luați-i arma! N-aude nimeni?

Cu toate acestea, nu se oferi nimeni să-i execute ordinul, astfel că, după ce aruncă d-lui Pickwick o privire răzvrătită, dl. Winkle îşi încărcă din nou puşca şi porni înainte, alături de ceilalți.

Suntem datori să constatăm, după mărturia d-lui Pickwick, că modul de a proceda al d-lui Tupman se dovedea a fi mult mai prudent şi mai cuminte decât cel adoptat de dl. Winkle. Lucrul nu trebuie, totuşi, să micşoreze în niciun chip marea autoritate a acestuia din urmă în problemele sportului, căci – după cum observă admirabil dl. Pickwick – nu se ştie din ce motive, încă din timpuri imemoriale, mulți dintre filosofii cei mai buni şi mai vrednici care, în materie de teorie, au fost lumini desăvârşite ale ştiinței, n-au izbutit niciodată să-şi pună ideile în practică.

Modul de a proceda al d-lui Tupman era extrem de simplu, ca de altfel cum. se întâmplă cu multe dintre cele mai valoroase descoperiri făcute de noi în viață. Cu repeziciunea şi pătrunderea omului genial, el remarcase din întâiul moment că cele mai de seamă puncte care trebuiau să fie aduse la îndeplinire erau: întâi, să descarce arma fără a-şi pricinui vreun rău sieşi; al doilea, să facă în aşa fel încât să nu-i vatăme pe cei din

jur; de bună seamă, după ce înfrângeai dificultatea de a descărca arma, lucrul cel mai bun era să închizi ochii zdravăn şi să tragi în aer.

Într-un rând, după ce făcuse isprava asta, dl. Tupman, deschizând ochii, văzu o potârniche dolofană care tocmai cădea rănită la pământ. Se pregătea să-l felicite pe dl. Wardle pentru repetatele lui succese, când acesta înaintă spre el şi-i strânse călduros mâna:

— Tupman, spuse bătrânul domn, ai ţintit într-adins potârnichea?

— Nu, nu! rosti dl. Tupman.

— Ba da! glăsui Wardle. Te-am văzut cu ochii mei – am observat cum ai ales-o dintre toate – m-am uitat la dumneata cum ai ridicat puşca s-o ţinteşti; şi voi adăuga că nici cel mai bun ochitor din lume n-ar fi putut să facă o treabă ca asta în chip mai admirabil. Eşti mai iscusit decât te credeam. Tupman, ai mai vânat, fireşte.

Zadarnic protestă dl. Tupman, cu un zâmbet modest, că nu mai vânase niciodată. Însuşi zâmbetul său fu socotit ca dovadă contrarie, şi din momentul acela, reputaţia-i rămase întemeiată. Nu e ea singura reputaţie dobândită aşa de lesne, iar efectele fericite ale hazardului nu se limitează numai la vânătoarea de potârnichi.

În răstimp, dl. Winkle scotea flăcări, fulgera, fumega, fără să producă niciun rezultat pozitiv, vrednic de-a fi notat. Uneori îşi irosea încărcătura, hăt, în văzduh; alteori o trimitea rasă cu suprafaţa pământului de parcă ar fi vrut să pună în pericol viaţa celor doi câini. Felul său fantezist de a trage era extrem de curios şi variat; de fapt, în ce priveşte folosul practic, însemna desigur un eşec. O axiomă cunoscută este că „fiece ghiulea îşi are ţelul ei”; dacă putem s-o aplicăm deopotrivă alicelor, acelea ale d-lui Winkle erau nişte bieţi copii găsiţi, despuiaţi de drepturile lor naturale, zvârliţi la întâmplare în lume şi fără niciun ţel.

— Ei, dar azi e o căldură că te topeşti, nu-i aşa? întrebă dl. Wardle, apropiindu-se de roabă şi ştergându-şi şiroaiele de pe faţa sa voioasă şi aprinsă ca focul.

— Într-adevăr, răspunse dl. Pickwick. Soarele dogoreşte groaznic; îl simt chiar eu. Nu ştiu cum vi se pare dumneavoastră?

— Cam la fel, spuse bătrânul domn. Însă n-are a face; a trecut de amiază. Vezi colina aceea verde?

— Fireşte.

— Acolo e locul unde vom prânzi; şi – pe Jupiter! — uite că vine băiatul cu panerul, punctual ca un ornic.

— Îl văd, spuse dl. Pickwick luminându-se la faţă. Asta-i un băiat de ispravă! Am să-i dau un şiling numaidecât. Hai, Sam, du-mă într-acoio.

— Ţineţi-vă bine, dom'le, rosti dl. Weller, înviorat de perspectiva unei gustări. Păzea, împieliţatule! Dacă preţuieşti scumpa mea viaţă, nu mă da peste cap, cum spunea gentlemanul ăla căruţaşului care-l ducea în Tyburn{27}.

Şi, aproape fugind, dl. Weller îşi purtă stăpânul cu iscusinţă până la colina cea verde; foarte îndemânatic, îl descărcă chiar lângă panerul cu merinde, pe care fără zăbavă se-apucă să-l desfacă.

— Pateu de viţel, spunea dl. Weller vorbind de unul singur în timp ce orânduia mâncarea pe iarbă. Foarte bună chestie pateul de viţel când cunoşti pe cocoana care l-a făcut şi eşti sigur de tot că tocătura nu este de pisoi; la urma urmei, nu e nimic că este şi de pisoi, dacă seamănă aşa de bine cu viţelul că nici plăcintării n-o deosebesc.

— N-o deosebesc, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Nu, dom'le, răspunse dl. Weller ducând mâna la pălărie. Am trăit odată într-o casă c-un plăcintar, dom'le, un om foarte simpatic – deştept numărul unu! Făcea pateuri din orice. „Ce de pisici ai dumneata, dom'le Brooks", îi zic eu când m-am mai împrietenit cu el. „Hehe, am o droaie", zice el. „Trebuie că ţii mult la

pisici", îi zic eu. „Da, zice el şi clipea din ochi; alţii ţine la ele. Cu toate astea, îmi zice el, până la iarnă nu e încă sezonul lor". „Nu e sezonul lor?" zic eu. „Nu, zice el. Acu' e vremea fructelor, nu a pisicilor". „Ce înţelegi prin asta?" îi zic eu. „Nu înţeleg nimic, zice el. Să vezi, nu vreau să intru în cârdăşie cu măcelarii ca să urc preţul cărnii, zice el; dom'le Weller, zice strângându-mi mâna din răsputeri şi suflându-mi la ureche, nu mai pomeni de asta, chestia e să ştii să le dai gust. Toate pateurile sunt făcute din aceste nobile animale, zice el arătând spre o pisicuţă vărgată. Şi eu le dau gust de biftec, de viţel, de rinichi, după cum e cererile. Mai mult decât atâta, zice el, poci, cât ai bate din palme, ca să fac viţel din biftec, sau din biftec rinichi, sau carne de oaie cu amândouă, după nevoile târgului sau după pofta omului."

— Desigur că era un tânăr foarte iscusit, Sam, spuse dl. Pickwick c-o uşoară înfiorare.

— Cred şi eu, dom'le, răspunse dl. Weller continuând să golească panerul; şi pateurile era minunate. Limbă... Se-aprobă. E foarte bună dacă nu e vorba de-o limbă de femeie. Pâine; ciolan afumat, parcă ar fi pictat; friptură rece de vacă, pe cinste. Sarsailă, ce e în ulcioarele astea?

— În ăsta, bere, îi răspunse băiatul dând jos de pe umeri două ulcioare mari de piatră, legate împreună printr-o curea; în ăstălalt, punch rece.

— Dacă stai să te gândeşti, gustarea e alcătuită în lege, declară dl. Weller urmărind cu multă mulţumire pregătirile pentru masă. Şi acum, domnilor, înfulecarea! cum zicea englezii franţujilor când îşi punea la puşcă baionetele.

Nu fu nevoie de a doua poftire pentru a îndemna societatea să onoreze prânzul, şi multe stăruinţe nu trebuiră nici pentru a-i hotărî pe dl. Weller, pe pădurarul cel înalt şi pe cei doi băieţi să se aşeze în iarbă, la o mică distanţă, spre a da gata nişte

respectabile hălci de carne. Un stejar bătrân dăruia umbra lui plăcută comesenilor; dinaintea lor se desfăşura, nemărginită, priveliştea bogată a ogoarelor şi a pajiştilor întretăiate de tufărişuri dese, dincolo de care se vedea brâul lat al pădurilor.

— E încântător, absolut încântător! exclamă dl. Pickwick, pe obrazul căruia pielea arsă de soare se jupuia repede.

— Într-adevăr! încuviinţă Wardle. Vrei să bei un pahar de punch?

— Cu multă plăcere, declară dl. Pickwick, şi expresia de mulţumire de pe figura sa, după ce bău, era o mărturie a sincerităţii răspunsului. Bun! zise dl. Pickwick, plescăind din buze; foarte bun! Am să mai iau un pahar. Rece! Foarte rece! Haidem, domnilor, continuă dl. Pickwick fără să lase ulciorul, o închinare! Pentru prietenii noştri din Dingley Dell!

Aclamaţii zgomotoase îi întâmpinară urarea.

— Să vă spun cum voi face ca să-mi recapăt dibăcia la vânătoare, glăsui dl. Winkle, care mânca pâine şi şuncă, servindu-se de un briceag. Am să pun o potârniche împăiată pe-un stâlp şi am să trag în ea, întâi de la distanţă mică şi pe urmă depărtându-mă treptat-treptat. Este un exerciţiu straşnic.

— Eu cunosc pe-un domn, dom'le, spuse Sam, care a făcut aşa şi a început de la vreo doi metri; însă, după aia, n-a mai încercat căci dintr-un foc a mătrăşit pasărea de pe faţa pământului, că nu s-a mai văzut măcar un fulg din ea.

— Sam! spuse dl. Pickwick.

— Da, dom'le, răspunse dl. Weller.

— Fii bun şi păstrează-ţi anecdotele până când au să-ţi fie cerute.

— Prea bine, dom'le.

Dl. Weller clipi cu atâta haz din ochiul pe care nu i-l tăinuia cana cu bere dusă la gură, că cei doi băieţandri se tăvăliră numaidecât de râs; binevoi să zâmbească

până şi pădurarul înalt.

— Nu zău, punchul ăsta rece e nemaipomenit, declară dl. Pickwick privind cu gravitate ulciorul de pământ; şi ziua este nespus de caldă, şi... Tupman, dragă prietene, vrei un pahar cu punch?

— Cu multă plăcere, încuviinţă dl. Tupman.

După ce bău paharul, dl. Pickwick luă încă unul, numai spre a vedea de nu cumva în punch e vreo coajă de portocală, căci coaja de portocală îi făcea totdeauna rău şi, convingându-se că nu era, mai bău un pahar în sănătatea prietenului absent, dl. Snodgrass; se simţi pe urmă foarte îndatorat să închine în cinstea necunoscutului care făcuse punchul.

Succesiunea necurmată de pahare cu punch produse un efect remarcabil asupra d-lui Pickwick; zâmbetul cel mai luminos îi strălucea pe chip; râsul îi mijea pe buze; şi o sinceră bună dispoziţie îi scânteia în ochi. Cedând treptat influenţei lichidului aţâţător şi căldurii, dl. Pickwick exprimă dorinţa puternică de a-şi reaminti un cântec pe care-l auzise în copilărie; dar sforţările sale rămânând zadarnice, se gândi să-şi stimuleze memoria cu alte pahare de punch care produseră, pare-se, asupră-i, un efect pe de-a-ntregul opus; căci, uitând vorbele cântecului, începu să nu mai ştie cum se articulează măcar două cuvinte. În cele din urmă, după ce se ridică pe picioare să adreseze societăţii un discurs elocvent, căzu din nou în roabă şi adormi aproape imediat.

Panerul fu împachetat la loc. Întrucât se văzu că era absolut cu neputinţă ca dl. Pickwick să fie trezit din toropeală, avură loc unele discuţii în sensul dacă e mai bine ca dl. Weller să-şi ducă stăpânul înapoi cu roaba, sau să-l lase unde se afla până când toată lumea va fi gata de plecare acasă. Până la urmă fu adoptată ultima părere şi, deoarece expediţia nu avea să dureze mai mult de-un ceas, iar pentru că dl. Weller cerea stăruitor să-i întovărăşească, prietenii hotărâră să-l părăsească pe dl.

Pickwick, adormit în roabă, şi să-l ia la întoarcere. Grupul se depărtă, deci, lăsându-l pe dl. Pickwick să sforăie în tihnă la umbră.

Nu există niciun motiv să ne îndoim că dl. Pickwick ar fi continuat să sforăie până la înapoierea prietenilor săi – sau, de nu, până când umbrele serii ar fi învăluit firea, presupunând că el ar fi rămas acolo, în pace. Dar nu a fost lăsat în pace. Şi iată ce anume l-a împiedicat.

Când căpitanul Boldwig, un omuleț cam violent de felu-i, purtând o redingotă albastră şi o cravată neagră, scrobită, catadicsea să pornească în plimbare pe moşia sa, plimbarea o făcea în tovărăşia unui baston de palmier prevăzut c-un inel de alamă, a unui grădinar şi a ajutorului acestuia, oameni foarte smeriți, cărora căpitanul Boldwig le dădea porunci cu ton de sus şi aspru; căci sora nevestei căpitanului Boldwig se măritase cu un marchiz, iar casa căpitanului era o vilă, şi proprietatea lui un domeniu; şi totul la el era plin de măreție, putere şi nobleță.

Dl. Pickwick nu dormise nicio jumătate de ceas, când micul căpitan Boldwig, urmat de grădinarii lui, veni cu paşii mari pe care i-i îngăduiau statura şi importanța lui; ajungând lângă stejar, căpitanul Boldwig se opri, răsuflă adânc şi contemplă peisajul cu priviri care ar fi vrut să arate că peisajul trebuia să se simtă desigur foarte măgulit că el l-a luat în seamă; la urmă, izbind tare în pământ cu bastonul, îl chemă pe grădinarul-şef.

— Hunt! spuse căpitanul Boldwig.

— Da, domnule, răspunse grădinarul.

— Să netezeşti locul ăsta mâine dimineață, auzi Hunt?

— Da, domnule.

— Şi să ai grijă să ții locul în ordine; auzi, Hunt?

— Da, domnule.

— Să-mi aduci aminte să pun o placă spre înştiințarea acelora care îmi încalcă terenul pe furiş, iar tu să aşezi pocnitori şi ce mai trebuie ca să împiedici

apropierea mocofanilor. Auzi, Hunt? Auzi?

— N-am să uit, domnule.

— Vă rog să mă iertați, domnule, zise celălalt înaintând cu pălăria în mână.

— Ei, Wilkins, ce ți s-a întâmplat? întrebă căpitanul Boldwig.

— Vă rog să mă iertați, domnule, dar mi se pare că astăzi s-au furişat oameni pe aici.

— Cum?! exclamă căpitanul aruncând o privire fioroasă în juru-i.

— Da, domnule, după câte îmi pare, au mâncat aici.

— Blestemată fie-le cutezanța! Uite ce-au făcut! strigă căpitanul Boldwig, dând cu ochii de cojile de pâine şi de resturile risipite pe iarbă; într-adevăr, şi-au devorat hrana aici. Ah, derbedeii, de mi-ar pica în mână! răcni căpitanul strângând în mână bastonul gros.

— Vă rog să mă iertați, zise Wilkins, dar…

— Ei, ce mai e? răcni căpitanul.

Şi, urmărind privirea sfioasă a lui Wilkins, ochii săi se opriră asupra roabei şi a d-lui Pickwick.

— Cine eşti tu, ticălosule? strigă căpitanul izbind de câteva ori cu bastonul în dl. Pickwick. Cum te cheamă?

— Punch rece, murmură dl. Pickwick şi adormi numaidecât din nou.

— Ce? întrebă căpitanul Boldwig.

Niciun răspuns.

— Cum a spus că-l cheamă?

— Mi se pare, domnule, că Punch.

— E un neruşinat, un mizerabil neruşinat. Se preface că doarme, zise căpitanul în culmea furiei. E beat, un beţiv ordinar. Ia-l, Wilkins, ia-l îndată!

— Unde să-l duc, domnule, întrebă Wilkins foarte sfios.

— Du-l la dracu'! răspunse căpitanul Boldwig.

— Prea bine, domnule.

— Stai! spuse căpitanul.

Wilkins se opri îndată.

— Du-l, spuse căpitanul, du-l în ocolul vitelor şi să vedem dacă o să-l mai cheme Punch când s-o trezi... N-o să-şi mai bată joc de mine! N-o să-şi mai bată el joc de mine! Du-l!

Ca urmare a acestui ordin imperios, dl. Pickwick fu dus, iar marele căpitan Boldwig îşi continuă preumblarea.

Uimirea micului grup a fost de negrăit observând, la înapoiere, că dl. Pickwick dispăruse şi că luase cu el şi roaba. Acesta era lucrul cel mai misterios şi mai inexplicabil care s-a pomenit vreodată. Era extraordinar că un şchiop, ridicându-se deodată pe picioare, fără să fi băgat cineva de seamă, pornise în lumea largă; dar că se distrase împingând înainte-i o roabă grea, asta era curată minune. Prietenii căutară jur-împrejur, prin toate ungherele, împreună şi fiecare în parte; strigară, fluierară, râseră, chemară; degeaba. Nici urmă de dl. Pickwick, încât, după mai multe ceasuri de cercetări zadarnice, ajunseră la încheierea penibilă că trebuiau să se înapoieze fără el.

În vremea asta, dl. Pickwick, dormind buştean în roabă, fusese dus în ocolul vitelor şi pus acolo în siguranță, spre încântarea şi mulțumirea fără margini, nu numai a tuturor băieților din sat, dar şi a celor mai mulți locuitori care se strânseseră în preajmă-i şi-i aşteptau trezirea. Spectacolul transportării lui acolo stârnise printre ei un haz imens; bucuria lor deveni infinit mai mare când, după ce rosti împleticit în mai multe rânduri numele „Sam”, dl. Pickwick se ridică în roabă şi privi figurile din juru-i cu luare-aminte, cu o mirare de nedescris.

Strigăte se auziră din toate părțile dând, după cum vă puteți închipui, semnalul trezirii lui din somn; iar întrebarea nevinovată: Ce s-a întâmplat? dezlănțui exclamații şi mai puternice decât cele de pân-atunci.

— Ho-ho-ho, ce dandana! urlă mulțimea.

— Unde mă aflu? întrebă dl. Pickwick.

— În ocol! răcni gloata.

— Cum am ajuns aci? Ce făceam? De unde-am fost adus?

— Boldwig! Căpitanul Boldwig! i se răspunse.

— Scoateți-mă de aici! strigă dl. Pickwick. Unde e servitorul meu? Unde sunt prietenii mei?

— Care prieteni? Nu ai prieteni! Ura!

Un nap, după aceea un cartof, apoi un ou şi alte câteva semne ale voioşiei mulțimii, îl năpădiră.

16. „Dl. Pickwick în țarc” – Phiz, octombrie 1836

Nu se poate spune cât ar mai fi durat scena şi nici cât ar mai fi avut dl. Pickwick de îndurat, dacă o trăsură care venea în goană pe drum, nu s-ar fi oprit în faţa ocolului, dintr-însa coborând bătrânul Wardle şi Sam Weller. În mult mai scurtă vreme decât ar trebui pentru a scrie cuvintele acestea, şi chiar poate pentru a le citi, cel dintâi îşi făcu drum până la dl. Pickwick şi-l puse în trăsură, în vreme ce al doilea tocmai termina cu aprodul satului a treia repriză a unei bătălii curioase.

— Daţi de veste judecătorului! strigară o duzină de voci.

— Da, daţi-i de veste! zise dl. Weller sărind pe capra trăsurii; spuneţi-i judecătorului complementuri de la mine, complementuri de la domnul Weller, şi mai spuneţi-i că i l-am cam scărmănat pe aprod; dacă vrea să mai tipărească unul, mă întorc mâine dimineaţă ca să-l scarmăn şi p-ăla. Dă-i drumul, bătrâne!

— Cum ajung la Londra, îl dau în judecată pe căpitanul Boldwig pentru deţinere ilegală, declară dl. Pickwick de îndată ce trăsura ieşi din sat.

— Pare-se, eram în contravenţie, îi atrase dl. Wardle atenţia.

— Nu-mi pasă, strigă dl. Pickwick, îl dau în judecată!

— Nu, n-o să-l dai! rosti Wardle.

— Ba da, îl dau pe… dar observând expresia hazlie de pe chipul lui Wardle, dl. Picwick se întrerupse şi întrebă: de ce nu?

— Pentru că, zise bătrânul Wardle prăpădindu-se de râs, pentru că s-ar putea ca judecătorii să tabere asupra vreunuia din noi şi să spună că băusem punch rece cam prea mult.

De voie, de nevoie, un zâmbet lumină faţa d-lui Pickwick; treptat, zâmbetul se schimbă în râs, râsul în hohote şi hohotirea de râs îi molipsi pe toţi. Ca să-şi păstreze buna dispoziţie, se opriră la prima cârciumă pe

care o întâlniră în cale şi comandară câte un pahar cu brandy şi apă de fiecare, iar pentru dl. Samuel Weller, în special, unul cât se poate de tare.

CAPITOLUL XX

În care se vede că Dodson şi Fogg erau oameni de afaceri, iar secretarii lor, oameni de viaţă; şi cum o întrevedere mişcătoare a avut loc între dl. Weller şi tatăl lui, pe care îl pierduse demult; în care se vede, în sfârşit, ce spirite alese se adunau la Butucul şi Coţofana şi ce admirabil capitol va fi următorul.

Într-o încăpere aflată în faţă, la parterul unei case mohorâte, în fundul lui Freman's Court din cartierul Cornhill, stăteau cei patru secretari ai d-lor Dodson şi Fogg, avocaţi pe lângă înalta Curte a cancelariei şi procurori ai Majestăţii sale pe lângă Curtea King's Bench şi Curtea Civilă din Westminster; amintiţii secretari aveau în desfăşurarea activităţii lor de fiecare zi tot atâtea şanse să zărească lumina zilei şi soarele de pe cer, câte ar putea să aibă un om într-un puţ foarte adânc de-a se bucura de prilejul să zărească stele în puterea amiezii.

Biroul d-lor Dodson şi Fogg era o încăpere întunecoasă, umedă şi mirosea a igrasie; o despărţitură de lemn îi ferea pe secretari de privirile oamenilor; se aflau acolo două scaune vechi de lemn, un orologiu cu tic-tac zgomotos, un calendar, un port-umbrele, un cuier pentru pălării, câteva rafturi cu teancuri de hârtii soioase, etichetate, nişte cutii vechi din scândură de brad cu etichete de hârtie, şi diverse călimări ciondănite de piatră, deosebindu-se unele de altele prin formă şi mărime. O uşă de sticlă se deschidea spre un gang care

dădea în curte. Dinapoia acestei uşi de sticlă se înfăţişă vineri dimineaţă, a doua zi după întâmplarea pe care am istorisit-o fidel în capitolul precedent, dl. Pickwick urmat îndeaproape de Sam Weller.

— Intră, ce mai aştepţi! strigă o voce de după despărţitura de lemn, ca răspuns la bătaia uşoară a d-lui Pickwick.

Drept urmare, dl. Pickwick şi Sam intrară.

— Domnul Dodson sau domnul Fogg sunt aici, domnule? întrebă dl. Pickwick politicos, apropiindu-se de despărţitură cu pălăria în mână.

— Domnul Dodson nu e aici, iar domnul Fogg nu-şi vede capul de treabă! replică vocea şi, în acelaşi timp, chipul căreia-i aparţinea se arătă cu o pană la ureche, deasupra meterezului, examinându-l pe dl. Pickwick.

Un cap colţuros; părul cânepiu, cârlionţat, despărţit cu grijă, uns cu pomadă, împodobea o figură turtită, înzestrată cu o pereche de ochi mici, cu un guler de cămaşă foarte slinos, cu o cravată neagră şi roasă.

— Domnul Dodson nu e aici, iar domnul Fogg nu-şi vede capul de treabă, repetă omul căruia îi aparţinea acest chip.

— Domnule, când se înapoiază domnul Dodson? întrebă dl. Pickwick.

— Nu ştiu.

— Domnul Fogg va fi ocupat multă vreme?

— Nu ştiu.

După ce răspunse astfel, tânărul se apucă să-şi ascută foarte liniştit pana, pe când alt secretar râdea aprobativ amestecând praf de Seidlitz dinapoia biroului.

— Cred că-i voi aştepta, declară dl. Pickwick.

Nu i se răspunse nimic. Ca atare, dl. Pickwick se aşeză fără să fi fost poftit, ascultând tic-tacul zgomotos al orologiului şi vorbirea şoptită a secretarilor.

— Aşa chestie mai zic şi eu! spuse unul dintre ei în legătură cu o întâmplare din seara trecută, pe care o istorisise încet.

Povestitorul purta o haină cafenie cu nasturi de alamă, nădragi groşi de culoarea cernelii şi era încălțat cu ghete.

— Nemaipomenită, nemaipomenită! exclamă omul care se îndeletnicea cu praful de Seidlitz.

— Prezida Tom Commins, reluă insul cu haină cafenie; erau ceasurile patru şi jumătate când am ajuns acasă la Somers Town, şi mă cherchelisem aşa de zdravăn, că n-am putut nimeri gaura broaştei, aşa că a trebuit s-o trezesc pe bătrână. Tare aş vrea să ştiu ce-ar zice bătrânul Fogg aflând. Nici vorbă că mi-ar da paşaportul. Nu-i aşa?

Auzindu-l, secretarii se porniră pe râs.

— Azi dimineață, spuse omul în haină cafenie, a fost o chestie straşnică, aici, cu Fogg. Pe când Jack îşi rânduia hârtiile sus, şi voi vă aflați la arhivă, Fogg îşi desfăcea scrisorile; atunci iată-l pe ăl din Camberwell contra căruia avem o citație. Ştiți care. Cum îl cheamă?

— Ramsey, lămuri secretarul care vorbise cu dl. Pickwick.

— Aha, Ramsey... Un muşteriu tare jigărit... „Ascultă, domnule, zice bătrânul Fogg privindu-l fioros – cunoaşteți felul lui – ascultă, domnule, ai venit să punem chestiunea la punct?" „Da, domnule, răspunde Ramsey băgând mâna în buzunar şi scoțând banii. Datoria de două lire sterline şi zece şilingi şi spezele trei lire sterline şi cinci şilingi; poftim, domnule! Oftând ca nişte foale, întinse banii înfăşurați într-o bucățică de sugativă. Bătrânul Fogg se uită mai întâi la bani, pe urmă la om, şi tuşi cum are obiceiul, încât ştiam că o să se întâmple ceva. „Pare-mi-se, nu ştii, zice Fogg, că a mai fost depusă o plângere care sporeşte mult cheltuielile?" „Ce vreți să spuneți, domnule? spuse Ramsey c-o tresărire; termenul nu s-a împlinit decât aseară, domnule". „N-are a face, zice Fogg. Secretarul meu tocmai a plecat s-o înregistreze. Domnule Wicks, nu e aşa că dl. Jackson s-a dus să înregistreze

declarația privitoare la Bullman şi la Ramsey?" Fireşte că eu răspund că da, şi atunci Fogg tuşeşte din nou şi se uită la Ramsey. „Vai de mine, se tânguieşte Ramsey, până să fac rost de bani am înnebunit aproape; şi degeaba!" „Absolut degeaba! spune Fogg cu răceală! de aceea ar fi mai bine să te înapoiezi să mai faci rost de ceva bani şi să-i aduci la timp." „Zău, nu mai am de unde!" strigă Ramsey şi loveşte cu pumnul în birou. „Nu mă amenința, domnule!" zise Fogg prefăcându-se furios. „N-am avut de gând să vă amenințț, domnule", răspunse Ramsey. „Ba da! stărui Fogg; ieşi de aici, domnule! Ieşi din biroul meu, domnule, şi nu mai veni decât când vei fi învățat să te porți, domnule!" Atunci Ramsey a încercat să mai spună ceva, dar Fogg îi tăie vorba, aşa că a fost nevoit să-şi bage banii în buzunar şi să-şi ia tălpăşița. Abia se închisese uşa în urma lui, şi bătrânul Fogg se întoarse spre mine cu un zâmbet dulceag, scoțând din buzunar declarația. „Domnule Wicks, zise Fogg, ia o brişcă şi du-te cât mai repede la Temple{28} de-o înregistrează. Cheltuielile sunt sigure, căci e un om de încredere, cu o familie numeroasă, şi câştigă douăzeci şi cinci de şilingi pe săptămână; dacă ne semnează o procură – şi va trebui s-o semneze! – sunt sigur că stăpânii lui vor avea grijă de plată. De aceea, domnule Wicks, trebuie să scoatem de la el cât mai mult. Facem o faptă creştinească, domnule Wicks, căci având o familie numeroasă şi-un venit mic, va fi fericit să primească o lecție care să-l învețe să nu se mai îndatoreze. Nu-i aşa, domnule Wicks, nu-i aşa?" Depărtându-se, zâmbea cu atâta bunăvoință, că era o încântare să-l vezi. Straşnic om în materie de afaceri, adăugă Wicks cu tonul celei mai adânci admirații; straşnic om, nu-i aşa?

Ceilalți trei secretari se alăturară, plini de căldură, acestei păreri. Povestirea îi înveselise la culme.

— Ce soi de oameni or fi şi ăştia, dom'le? murmură dl. Weller în auzul stăpânului său. Bună idee mai au ei,

dom'le, despre glume, n-am ce să zic!

Dl. Pickwick încuviință din cap şi tuşi pentru a atrage atenția domnilor tineri de după meterezul de lemn care, în răstimpul unei pauze, binevoiră să se ocupe şi de străin.

— Domnul Fogg o fi liber acum? întrebă Jackson.

— Mă duc să văd, glăsui Wicks ridicându-se alene de pe scaun. Ce nume să comunic domnului Fogg?

— Pickwick, declară ilustrul subiect al acestor memorii.

Dl. Jackson urcă scară ca să-l anunțe şi se înapoie îndată, aducând la ştiință că dl. Fogg îl va primi pe dl. Pickwick peste cinci minute. După împărtăşirea mesajului, se aşează iarăşi la biroul său.

— Cum a spus că-l cheamă? întrebă Wicks în şoaptă.

— Pickwick, răspunse Jackson. E împricinatul în afacerea Bardell şi Pickwick.

O frecătură subită de picioare, amestecată cu hohote de râs înăbuşite se auzi dinapoia peretelui de lemn.

— Dom'le, şopti Sam, vă ia în balon; dom'le.

— În balon, Sam? întrebă dl. Pickwick. Ce înțelegi prin a lua în balon?

Dl. Weller răspunse, făcând semne cu degetul cel mare peste umăr. Dl. Pickwick, ridicându-şi privirea, observă că tuspatru secretari întindeau peste paravanul de lemn chipuri pline de veselie, examinând cu multă luare aminte ținuta şi înfățişarea presupusului seducător de inimi femeieşti, tulburătorul fericirii femeilor. Când îşi înalță privirea, şirul de capete dispăru ca prin farmec şi îndată penele scârțâiră, călătorind pe hârtie cu viteză nebună.

Deodată țârâitul unui clopoțel spânzurat în birou îl chemă pe dl. Jackson în apartamentul lui Fogg de unde reveni curând cu înştiințarea că el (Fogg) era dispus să-l primească pe dl. Pickwick, dacă dl. Pickwick va vrea să urce scara.

17. „Dl. Pickwick şi Sam în biroul avocatului" – Phiz, octombrie 1836

Drept urmare, dl. Pickwick urcă, lăsându-l jos pe Sam. La întâiul etaj o uşă arăta cu litere vizibile impunătoarele cuvinte: Dl. *Fogg;* iar după ce bătu în uşă şi i se răspunse să intre, dl. Jackson îl introduse pe dl. Pickwick la avocat.

— S-a înapoiat domnul Dodson? întrebă dl. Fogg.

— Chiar acum, domnule, declară Jackson.

— Roagă-l să poftească aici.

— Da, domnule.

Jackson ieşi.

— Luați un scaun, domnule, zise Fogg. Poftim ziarul, domnule. Tovarăşul meu va fi într-o clipă aici şi vom putea discuta în privința chestiunii dumneavoastră.

Dl. Pickwick luă un scaun şi un ziar; dar, în loc să citească, îşi îndreptă privirile pe deasupra gazetei spre a-l examina pe omul de afaceri. Acesta era o persoană oarecum în vârstă, cu o față plină de coşuri, învederând că urmează un regim vegetarian; purta o haină neagră, pantaloni de culoare închisă şi ghetre negre, mici. Făcea parcă parte esențială din biroul la care scria, având tot atâta minte şi sensibilitate cât şi acesta.

După câteva minute de tăcere se ivi dl. Dodson, un bărbat grăsuliu, chipeş, cu aerul sever şi vocea zgomotoasă; conversația începu.

— Dumnealui e domnul Pickwick, glăsui Fogg.

— Ah, domnule, dumneavoastră sunteți împricinatul în chestia Bardell şi Pickwick?! exclamă Dodson.

— Eu sunt, domnule, răspunse dl. Pickwick.

— Ei bine, domnule, întrebă dl. Dodson, ce ne propuneți?

— Într-adevăr, zise Fogg vârându-şi mâinile în buzunarele pantalonilor şi lăsându-se cu putere pe spătarul scaunului, ce ne propuneți, domnule Pickwick?

— Sst, Fogg! îl opri Dodson. Lasă-mă să aud ce vrea domnul Pickwick să spună.

— Am venit, domnilor, replică dl. Pickwick privindu-i pe asociaţi cu blândeţe, am venit aici să vă exprim mirarea cu care am primit scrisoarea dumneavoastră, de deunăzi, şi să vă întreb ce motive de acţiune aţi putea să aveţi contra mea?

— Ce motive?! exclamă Fogg, însă îl opri dl. Dodson.

— Domnule Fogg, zise Dodson, acum vorbesc eu.

— Vă cer iertare, domnule Dodson! rosti Fogg.

— În ce priveşte motivele de acţiune, domnule, reluă dl. Dodson cu un aer plin de superioritate morală, veţi consulta propria dumneavoastră conştiinţă şi propriile dumneavoastră simţăminte. Noi, domnule, noi suntem în întregime călăuziţi de afirmaţiile clientului nostru. Aceste afirmaţii, domnule, pot să fie adevărate sau pot să fie false; ele pot fi de crezut sau nu; dar dacă sunt adevărate şi dacă sunt de crezut, nu şovăiesc a spune, domnule, că motivele noastre de acţiune, domnule, sunt puternice şi de nezdruncinat. Dumneavoastră, cine ştie, s-ar putea să fiţi un om năpăstuit, domnule, sau să fiţi un şiret; dar dacă eu aş fi chemat ca jurat, domnule, pentru a-mi exprima sub jurământ, domnule, părerea asupra conduitei dumneavoastră, n-aş şovăi să susţin că nu am decât o singură părere asupra acestei chestiuni.

Aci, dl. Dodson se ridică de pe scaun, cu aerul unei virtuţi jignite şi-l privi pe Fogg, care îşi înfundă mai adânc mâinile în buzunare; adăugă plin de convingere, clătinând cu înţelepciune din cap:

— Absolut sigur!

— Domnule, rosti dl. Pickwick cu un aer foarte necăjit care i se citea pe faţă, daţi-mi voie să vă încredinţez că sunt omul cel mai năpăstuit, cel puţin în această afacere.

— Doresc să fie astfel, domnule, replică dl. Dodson. M-aş bucura să fie aşa. Dar dacă sunteţi într-adevăr nevinovat de tot ce vi se pune în seamă, sunteţi mai năpăstuit, îmi închipui, decât oricine de pe faţa

pământului. Ce zici *dumneata,* domnule Fogg?

— Spun întocmai ca dumneavoastră, răspunse Fogg c-un zâmbet îndoielnic.

— Citația pentru proces a fost trimisă în termen, urmă Dodson. Unde-i condica, domnule?

— Poftim, spuse Fogg, înmânându-i un volum pătrat cu copertă de pergament.

— Iată înregistrarea, continuă Dodson. Middlesex, mandat: *Martha Bardell,* văduvă, *contra Samuel Pickwick.* Despăgubiri, 1500 lire sterline. Dodson şi Fogg pentru reclamant, 28 august 1827. Totul este în regulă, domnule, în perfectă regulă.

Dodson tuşi uitându-se la Fogg, care repetă: „Perfectă".

Pe urmă, amândoi se uitară la dl. Pickwick.

— După câte înțeleg, spuse dl. Pickwick, aveți într-adevăr de gând să deschideți procesul?

— După câte înțelegeți, domnule? Da, nici vorbă! răspunse Dodson cu o umbră de zâmbet, atâta cât îi îngăduia demnitatea lui.

— Şi că despăgubirile se ridică la o mie cinci sute de lire sterline, zise dl. Pickwick.

— Puteți adăuga asigurarea că dacă clienta noastră ne-ar fi urmat sfaturile, despăgubirile ar fi fost de trei ori mai mari, domnule, replică Dodson.

— Cred, totuşi, atrase luarea aminte Fogg aruncând o ochire lui Dodson, cred că doamna Bardell n-ar accepta o lețcaie mai puțin.

— Fără îndoială, întări Dodson cu seriozitate. Procesul abia se deschidea, astfel că avocaților nu le convenea să-l încheie printr-un compromis, chiar dacă dl. Pickwick ar fi fost de acord.

— Deoarece nu ne puneți condiții, domnule, continuă Dodson desfăcând cu mâna dreaptă o bucată de pergament şi apăsând stăruitor, cu stânga, o copie după acesta în mâna d-lui Pickwick, vă oferim o copie după actul al cărui original este aici.

— Foarte bine, domnilor, foarte bine! zise dl. Pickwick ridicându-se în picioare, cu o scăpărare de mânie în ochi; veți avea veşti de la mine prin avocatul meu.

— Vom fi foarte încântați, spuse Fogg frecându-şi mâinile.

— Foarte încântați, rosti Dodson deschizând uşa.

— Şi, înainte de a pleca, domnilor, reluă dl. Pickwick iritat, întorcându-se spre ei, dați-mi voie să vă spun că dintre toate ruşinoasele şi mârşavele manevre…

— Un moment, domnule, un moment, interveni Dodson cu multă politeță. Domnule Jackson! Domnule Wicks!

— Da, domnule, răspunseră cei doi secretari ivindu-se în josul scării.

— Voiam doar să ascultați ce spune acest domn, replică Dodson. Vă rog, continuați, domnule. Vorbeați, îmi pare, de nişte manevre ruşinoase şi mârşave.

— Da, domnule, exclamă dl. Pickwick întărâtat la culme; spuneam, domnule, că dintre toate manevrele ruşinoase şi mârşave pe care le-am pomenit vreodată, aceasta le întrece pe toate. Repet, domnule!

— Auzi, domnule Wicks? strigă Dodson.

— N-ai să uiți cuvintele astea, domnule Jackson? adăugă Fogg.

— Domnule, reluă Dodson, poate că ați prefera să ne numiți escroci? Vă rog, domnule, dacă simțiți că vă face plăcere, spuneți.

— Da! strigă dl. Pickwick. Da, *sunteți* nişte escroci!

— Foarte bine, glăsui Dodson. Nădăjduiesc că poți să auzi de acolo, domnule Wicks.

— O, da, domnule! declară Wicks.

— Dacă nu auziți, ar fi bine să mai urcați o treaptă, două, adăugă dl. Fogg.

— Continuați, domnule, vă rog, continuați. Ați fi făcut mai bine să ne numiți pungaşi, domnule; sau poate că ați avea plăcere să tăbărâți pe vreunul dintre noi, domnule. Vă rog, nu stați pe gânduri, domnule, dacă vă

face plăcere; nu vă vom opune nici cea mai mică împotrivire. Hai, domnule, vă rog!

Deoarece Fogg se aşează cât se poate de îmbietor în dreptul pumnului d-lui Pickwick, este foarte probabil că dl. Pickwick ar fi cedat rugăminților stăruitoare ale d-lui Fogg dacă nu l-ar fi împiedicat Sam care, auzind gâlceava, ieşise din birou, urcase scara şi îl apucase de braț.

— Haide, dom'le, veniți încoace, îi spuse dl. Weller. Jocul cu rachetele şi mingea mi-ar plăcea dacă dumneavoastră n-ați fi mingea şi dacă rachetele n-ar fi oamenii ăştia ai legii. Aşa – prea e ațâțător ca să mai simt plăcere. Veniți încoace, dom'le. Dacă vreți să vă uşurați inima bruftuind pe careva, poftiți în curte şi bruftuiți-mă pe mine. Altmintrelea, o să vă coste prea scump.

Şi, fără alte marafeturi, dl. Weller îşi trase stăpânul pe scară şi prin curte, depunându-l apoi în Cornhill, la loc sigur; se trase după aceea în urma lui, gata să-l urmeze oriunde.

Dl. Pickwick porni mai departe, îngândurat, trecu pe lângă Mansion House[29] şi-şi îndreptă paşii spre Cheapside. Sam începea să se întrebe încotro mergeau, când stăpânul său se întoarnă, vorbindu-i:

— Sam, vreau să mă duc îndată la domnul Perker.

— Chiar că acolo ar fi trebuit să vă duceți aseară, dom'le, replică dl. Weller.

— Da, da, aşa cred şi eu, Sam, rosti dl. Pickwick.

— Eu sunt *sigur,* dom'le, spuse dl. Weller.

— Bine, bine, Sam, declară dl. Pickwick, vom merge numaidecât acolo, dar mai întâi, pentru că m-au scos din fire, aş vrea să iau un pahar de brandy cald cu apă. Unde aş putea să-l beau, Sam?

Întrucât cunoştea Londra foarte bine şi în amănunt, dl. Weller răspunse fără o clipă de şovăire:

— Curtea a doua pe dreapta, dom'le; nu casa de la fund, ci aia de lângă ea, pe dreapta; să v-aşezați la masa

de lângă întâiul cămin, că n-are picior la mijloc ca alelalte, aşa că o să puteţi să staţi la ea în voie.

Dl. Pickwick ascultă cu luare-aminte lămuririle servitorului şi, spunându-i să-l însoţească, intră fără întârziere în cârciuma pe care i-o arătase, unde li se puse dinainte numaidecât brandy fierbinte şi apă; dl. Weller se aşeză la distanţa cuvenită, deşi la aceeaşi masă cu stăpânul său, şi fu servit cu o halbă de bere.

Încăperea în care se găseau era foarte simplă şi părea să fie sub patronajul special al surugiilor de diligenţe; căci mai mulţi domni care făceau impresia că aparţin acestei savante profesiuni, fumau şi beau la mese. Atenţia d-lui Pickwick fu atrasă de un grăsun roşcovan, de o anumită vârstă, care stătea la o masă din faţa sa. Grăsunul fuma aprig dar, după fiecare jumătate de duzină de pufăituri, îşi scotea pipa din gură şi-l examina mai întâi pe dl. Weller, apoi pe dl. Pickwick. Pe urmă, îşi îngropa obrajii dolofani în stacana de bere, atâta cât îi îngăduiau dimensiunile ei; şi iar îşi îndrepta ochii spre Sam şi dl. Pickwick. Din nou, de vreo şase ori pufăi din lulea, cufundat în gânduri, şi iarăşi îi privi. În cele din urmă, punându-şi picioarele pe un scaun şi rezemându-şi spatele de zid, dolofanul se porni să pufăie de zor, aţintindu-i prin fum, pe cei doi noi veniţi, cu hotărârea, parcă, să pătrundă până în adâncul lor.

Dl. Weller nu observase la început mişcările grăsunului dar, treptat, văzând că privirile d-lui Pickwick se îndreptau din când în când spre el, se apucă să se uite în aceeaşi direcţie. Îşi pusese mâna streaşină la ochi, ca şi cum, recunoscându-l într-o anume măsură pe cel din faţa lui, dorea să-l identifice. Îndoielile îi fură însă înlăturate numaidecât, căci grăsunul, suflând din pipă o trâmbă grea de fum, scoase de sub şalul voluminos ce-i înfăşură gâtul şi pieptul, o voce răguşită, asemănătoare unei ciudate încercări de ventrilogism, şi rosti tărăgănat cuvintele:

— Hei, tu eşti, Sammy?

— Cine e dânsul, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Dom'le, nu mi-aş fi închipuit, răspunse dl. Weller holbând ochii. Bătrânul!

— Bătrânul? întrebă dl. Pickwick; care bătrân?

— Tata, dom'le, răspunse dl. Weller. Ce-i, bătrâne, cu dumneata?

Şi, cu această mişcătoare izbucnire de dragoste de fiu, dl. Weller făcu loc pe scaunul de alături grăsunului care, cu pipa în gură şi cu cana în mână, venea să-i dea binețe.

— Oh, Sammy, nu te-am mai văzut de doi ani şi mai bine! zise părintele.

— Cam aşa ceva, moşulică, recunoscu feciorul. Ce face mama vitregă?

— Păi, să vezi, Sammy, glăsui dl. Weller-senior făcând mişcări solemne; vădană mai frumoasă ca femeia asta a mea de-a doua, nu s-a mai pomenit; boboc de muieruşcă, Sammy, şi tot ce poci acu pentru a spune este că tocmai fiindcă era o vădană cu timperament, păcat că şi-a schimbat starea. Nu-i bună de nevastă.

Dl. Weller-junior exclamă:

— Zău!

Bătrânul domn Weller clătină din cap, urmând cu un oftat:

— M-am cam fript a doua oară, Sammy, m-am cam fript. Ia pildă, băiete, de la taică-tu, şi păzeşte-ți pielea de vădane câte zile-oi fi şi-oi mai trăi, şi mai dihai dacă auzi c-a fost şi crâşmăriță, Sammy.

Dând drumul cu năduf acestei povețe părinteşti, dl. Weller-senior îşi umplu iarăşi pipa dintr-o cutie de tablă pe care o purta în buzunar; şi, aprinzându-şi-o din scrumul pipei de mai înainte, se apucă din nou să pufăie cu sârg.

După o pauză îndelungă, se adresă d-lui Pickwick, revenind asupra aceluiaşi subiect:

— Vă rog să mă iertați, dom'le, pe dumneavoastră nu vă priveşte chestia, nu-i aşa? Cred că nu v-ați încurcat

şi dumneavoastră cu o văduană?

— Nu, nu! răspunse dl. Pickwick râzând şi, în timp ce dl. Pickwick râdea, Sam îşi informă părintele în şoaptă despre raporturile ce existau între el şi gentleman.

— Vă cer iertare, dom'le, zise dl. Weller-senior scoţându-şi pălăria; nădăjduiesc că n-aveţi a vă plânge de Sammy.

— Câtuşi de puţin, îl încredinţă dl. Pickwick.

— Mă bucur foarte mult că auz asta, dom'le! vorbi mai departe bătrânul. Mi-am dat multă osteneală până să-l cresc. L-am lăsat să se tăvălească pe străzi, de mic, dom'le, ca să ştie să se descurce singur; asta e singura cale ca să-l faci pe un flăcău, isteţ.

— Cred că mai degrabă e o metodă periculoasă, observă dl. Pickwick zâmbind.

— Şi nici măcar nu e sigură, obiectă dl. Weller-junior; uite că deunăzi am fost tras pe sfoară în lege.

— Ce spui! exclamă părintele.

— Da, da! întări fiul.

Şi se apucă să istorisească, pe cât cu putinţă mai scurt, cum l-a păcălit vicleşugul lui Job Trotter.

Dl. Weller-senior ascultă cu cea mai adâncă luare aminte istorisirea şi spuse la sfârşit:

— N-a fost cumva un neisprăvit de lungan costeliv, cu chică mare, şi care trăncăneşte ca o moară hodorogită?

Dl. Pickwick nu înţelese bine ultima parte a descrierii, dar înţelegând-o pe prima, spuse la întâmplare: „Da".

— Şi încă un neisprăvit cu chică neagră, cu livrea de culoare ca duda şi cu o căpăţână cât baniţa?

— Da, da! strigară cu însufleţire dl. Pickwick şi Sam.

— Atunci, ascultaţi-mă pe mine, ştiu unde-şi fac veleatul, declară dl. Weller-senior; sunt la Ipswich, sănătoşi, teferi.

— Nu mai spune! zise dl. Pickwick.

— Cum te văz şi mă vezi, zise dl. Weller, şi uite de unde ştiu asta. Eu lucrez din când în când pe diligenţa de Ipswich, pentr-un pretin de-al meu. Am dat bice

cailor chiar a doua zi după ce v-a prins reumatizu până la *Harapu'* din Chelmsford, taman unde vrea ei să tragă şi i-am ştramportat de-acolo drept la Ipswich, unde servitorul ca duda mi-a spus că are să rămâie multă vreme.

— Îl voi urmări, declară dl. Pickwick, putem să vizităm Ipswichul tot aşa de bine ca şi alt loc. Îl voi urmări.

— Eşti sigur că era ei, jupâne? întrebă dl. Weller-junior.

— Negreşit, Sammy, negreşit, replică părintele, căci mutra lor e cât se poate de fistichie. Chiar că mă miram să văz un nobel purtându-se aşa de familist cu sluga. Şi unde mai pui că i-am auzit când şedea chiar în spatele meu, râzând şi vorbind cum i-a tras clapa lui burtă-verde.

— Cum? întrebă dl. Pickwick.

— Burtă-verde, dom'le; drept care, înțeleg acu' că de dumneavoastră era vorba.

La urma urmelor nu e nimic înjositor sau crud în denumirea de „burtă-verde"; ea nu este însă deloc respectuoasă sau măgulitoare. Amintirea tuturor necazurilor îndurate din pricina lui Jingle năvălise în cugetul d-lui Pickwick din clipa când dl. Weller-senior începuse a vorbi; nu lipsea decât un fulg pentru ca balanța să se încline, şi cuvântul „burtă-verde" o înclină.

— Îl voi urmări! strigă dl. Pickwick trântind din răsputeri cu pumnul în masă.

— Poimâine mă călătoresc spre Ipswich, dom'le, glăsui dl. Weller-bătrânul; trăsura pleacă de la *Taurul* din Whitechapel; şi, dacă țineți într-adevăr să mergeți, ar fi mai bine ca să mergeți cu mine.

— Adevărat, zise dl. Pickwick, foarte bună idee. Pot să scriu la Bury şi să spun prietenilor mei să mă caute la Ipswich. Mergem cu dumneata. Dar nu te grăbi cu plecatul, domnule Weller; nu vrei să iei ceva?

— Sunteți tare de treabă, dom'le, răspunse dl. Weller

oprindu-se îndată. Poate că n-ar strica un păhăruț de brandy, ca să-l beau în sănătatea dumneavoastră şi-n norocul lui Sammy.

— Sigur că n-ar strica, replică dl. Pickwick. Un pahar de brandy?

Fu adus brandy, şi dl. Weller, după ce închină pentru dl. Pickwick şi făcu un semn din cap spre Sam, îl zvârli ca şi cum ar fi sorbit un degetar, pe gâtleju-i încăpător.

— Bravo, tată, exclamă Sam; ia seama însă, bătrânule, să n-o pățeşti iar cu guta, meteahna ta cea veche!

— A, i-am găsit un leac fără pereche, Sammy, răspunse dl. Weller, punându-şi paharul pe masă.

— Un leac pentru gută? întrebă dl. Pickwick scoțându-şi în grabă carnetul; care?

— Guta, dom'le, guta e o meteahnă care se naşte din prea mult belşug şi trai bun. Dacă ați fost vreodată atacat de gută, dom'le, păi însurați-vă repede c-o vădană care are o voce zdravănă şi ştie să se folosească de ea, şi n-o să mai ştiți ce-i aia gută câte zile-oți avea. E o rețetă straşnică, dom'le! Eu o înghit mereu-mereu şi pui rămăşag că alungă toate bolile pricinuite de trai prea bun.

După ce împărtăşi neprețuita-i taină, dl. Weller-senior goli din nou paharul, clipi cu înțeles din ochi, oftă adânc şi se retrase cu pas tărăgănat.

— Ei, Sam, ce părere ai despre spusele tatălui tău? întrebă dl. Pickwick zâmbind.

— Eu crez, dom'le, replică dl. Weller, crez că e victima matrimonialului, cum zicea duhovnicul lui Barbă Albastră vărsând lacrimi când l-a îngropat.

Nu se putea răspunde nimic încheierii lui Sam; de aceea, după ce făcu plata, dl. Pickwick porni din nou la drum spre hanul Gray. Sunaseră ceasurile opt când ajunse în crângurile acelea izolate, şi valul necurmat al bărbaților cu încălțămintea plină de glod, cu pălării albe, soioase, cu veşminte ca vai de lume, care se

scurgea pretutindeni, îl înştiinţă că majoritatea birourilor erau zăvorite în ziua aceea.

După ce urcă două etaje cu scările murdare şi pieptişe, dl. Pickwick înţelese că presupunerile sale erau întemeiate. Uşa din afară a d-lui Perker era închisă; tăcerea mormântală care însoţi bătăile repetate ale lui Sam le arăta cât se poate de lămurit că funcţionarii plecaseră.

— Bine am nimerit-o, Sam! glăsui dl. Pickwick; dar nu mă las, trebuie să dau de el. Sunt sigur că n-am să pot să închid ochii înainte de a încredinţa afacerea unui om priceput.

— Dom'le, uite, urcă scările o bătrână, îl înştiinţă dl. Weller; poate c-o fi ştiind unde să găsim pe cineva. Hei, cocoană, unde e oamenii domnului Perker?

— Oamenii domnului Perker, zise o femeie bătrână, slăbănoagă şi amărâtă, oprindu-se să-şi tragă răsuflarea după ce urcase scările; oamenii domnului Perker e plecaţi; eu mă duc să fac curat în canţelarie.

— Dumneata eşti servitoarea domnului Perker? o întrebă dl. Pickwick.

— Sunt spălătoreasa dumnealui, îi răspunse bătrâna.

— Curios lucru, Sam, glăsui dl. Pickwick, în hanurile astea bătrânele sunt numite spălătorese. Nu înţeleg de ce.

— Îmi închipui, dom'le, că din cauză că le este o silă de moarte ca să spele ceva.

— Nu m-ar mira, rosti dl. Pickwick privind-o pe bătrână, a cărei înfăţişare, ca şi înfăţişarea biroului pe care-l deschisese în vremea asta, arătau o vrăjmăşie îndărătnică împotriva folosirii săpunului şi-a apei. Nu ştii cumva, buna mea femeie, unde l-am putea găsi pe domnul Perker?

— Nu, habar n-am, răspunse cu ton acru bătrâna; lipseşte din oraş.

— Ce nenorocire! Şi unde e secretarul lui, nu ştii?

— Da, ştiu, însă nu mi-ar mulţumi dacă v-aş spune,

lămuri ea.

— Am chestiuni foarte importante cu el, stărui dl. Pickwick.

— Nu se poate lăsa pe mâine dimineață? întrebă femeia.

— Nu prea, răspunse dl. Pickwick.

— Ei bine, se-nduplecă bătrâna, dacă e vorba de ceva foarte însemnat, ar trebui să vă spui unde este. Îmi dau cu ideea că nu fac niciun rău dacă spui. Uite, dacă vă duceți la *Butucul şi Coțofana,* şi întrebați la tejghea de domnul Lowten, o să fiți dus la dânsul; dânsul e secretarul domnului Perker.

Cu aceste informații, şi după ce aflară de asemenea că numita locantă se găsea într-o curte din vecinătatea pleții Clare, cam în spatele Hanului Nou, dl. Pickwick şi Sam coborâră cu bine scara dărăpănată pornind să vadă unde e *Butucul şi Coțofana.*

Taverna aceasta, consacrată orgiilor nocturne ale d-lui Lowten şi ale prietenilor săi, era exact ceea ce oamenii în general numesc o cârciumă. Că proprietarul ei era un om iscusit în afaceri o dovedea îndeajuns faptul că maghernița de sub fereastra cârciumii, de mărimea şi forma unei litiere, fusese subînchiriată unui cizmar cârpaci; totodată protecția arătată unui plăcintar, care îşi striga necurmat bunătățile chiar în pragul uşii, demonstra în chip evident filantropicul spirit al acestui proprietar. Două-trei pancarte tipărite, recomandând cidrul de Devonshire şi berea de Dantzig, spânzurau sub ferestrele împodobite cu perdele de culoarea şofranului, în timp ce un panou negru vestea, cu slove albe, luminatului public, că în beciurile casei se aflau cinci sute de mii de butoaie cu bere tare, silindu-l să-şi pună întrebări câtuşi de puțin neplăcute, cu privire la locul exact al adâncurilor pământului în care se bănuia că s-ar întinde peştera cea imensă. Vom da o imagine îndestulătoare a exteriorului clădirii, adăugând că firma bătută de vreme purta figura pe jumătate

ştearsă a unei coţofene uitându-se cu luare aminte la o linie întortocheată, cafenie, pe care vecinii se deprinseseră din copilărie s-o asemuiască cu un butuc de viţă.

Când dl. Pickwick se înfăţişă la tejghea, îl întâmpină o femeie în vârstă, ivită de după un paravan.

— Doamnă, e aici domnul Lowten? o întrebă dl. Pickwick.

— Da, domnule, este, răspunse crâşmăriţa. Charley, du pe domnul la domnul Lowten.

— Domnul nu poate pentru ca să intre acu', declară băiatul de prăvălie, roşcovan, clătinându-se pe picioare. Domnu' Lowten tocmai cântă un cântec straşnic şi l-ar încurca. Nu ţine mult, dom'le.

N-apucă să tacă roşcovanul, şi clinchetul paharelor şi tunetul unanim al bătăilor în masă vestiră isprăvitul cântării. Dl. Pickwick îl sfătui pe Sam să-şi aline focul în cârciumă, şi se lăsă condus la dl. Lowten.

La cuvintele: „Dom'le, vrea să vă vorbească un domn", un tânăr buhăit, care umplea jilţul de la capătul mesei, privi oarecum cu mirare în partea de unde se auzise vocea, şi mirarea sa nu scăzu deloc când ochii-i zăboviră asupra unei figuri întru totul necunoscută.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule, zise dl. Pickwick, şi-mi pare foarte rău că-i deranjez pe dumnealor, dar viu pentru o afacere importantă; iar dacă mi-aţi da voie să vă reţin cinci minute în ungherul acestei încăperi, v-aş fi foarte îndatorat.

Tânărul puhav se ridică şi, trăgând un scaun într-un ungher întunecat al sălii, lângă dl. Pickwick, ascultă cu atenţie istorisirea necazurilor lui.

— Aha, spuse el după ce dl. Pickwick încheie, Dodson şi Fogg – oameni foarte destoinici – straşnici oameni de afaceri, domnule, aceşti Dodson şi Fogg!

Dl. Pickwick recunoscu destoinicia lui Dodson şi a lui Fogg, în timp ce dl. Lowten adăugă:

— Perker nu-i în oraş şi, până la sfârşitul săptămânii

viitoare, nu se înapoiază; dar dacă vreți să vă apere în proces, lăsați-mi mie copia şi până la înapoierea lui am să fac tot ce trebuie.

— Tocmai de aceea am venit aici, replică dl. Pickwick, întinzând documentul. Dacă se întâmplă ceva deosebit, puteți să-mi scrieți post restant, la Ipswich.

— Prea bine, răspunse secretarul d-lui Perker şi, văzând că privirile d-lui Pickwick se îndreptau pline de curiozitate spre masă, adăugă: Vreți să rămâneți cu noi o jumătate de oră? Avem astă seară o societate straşnică. E aici primul secretar al lui Samkin şi Green şi toată cancelaria lui Smithers şi Price, şi pe urmă Pimkin şi Thomas… cântă un cântec straşnic; şi Jack Bamber şi mulți alții. Îmi închipui că veniți de la țară; vreți să rămâneți cu noi?

Dl. Pickwick nu se putea împotrivi unui atât de ispititor prilej de a studia natura omenească. Se lăsă călăuzit spre masă unde, după ce fu prezentat ceremonios adunării, luă un scaun lângă prezident şi ceru un pahar cu băutura sa favorită.

Urmă o tăcere profundă, cu totul contrarie aşteptărilor d-lui Pickwick.

— Nădăjduiesc că nu vă deranjez, domnule, spuse cu țigara în gură vecinul său din dreapta, un gentleman care avea nasturi de mozaic la o cămaşă cu pătrățele.

— Câtuşi de puțin, replică dl. Pickwick, îmi place foarte mult, măcar că nu fumez.

— Mi-ar părea foarte rău dacă şi eu aş spune că nu fumez, glăsui alt domn din partea potrivnică a mesei. Pipa e pentru mine masa şi locuința.

Dl. Pickwick îl examină pe cel care vorbea astfel, şi se gândi că totul ar fi fost cât se poate de bine dacă pipa ar fi însemnat pentru vorbitor şi spălatul.

Urmă altă pauză. Dl. Pickwick era un străin, şi sosirea lui tăiase o parte din dispoziția celor prezenți.

— Domnul Grundy va desfăta societatea cu un cântec, declară prezidentul.

— Nu, n-o va desfăta, răspunse dl. Grundy.

— De ce nu? întrebă prezidentul.

— Pentru că nu poate, susținu dl. Grundy.

— Zi mai bine că nu vrei, replică prezidentul.

— Ei da, pentru că nu vrea, i-o întoarse dl. Grundy.

Refuzul categoric al d-lui Grundy de a desfăta societatea pricinui alt moment de tăcere.

— Nu ne distrează nimeni? întrebă deznădăjduit prezidentul.

— De ce nu ne distrezi dumneata, domnule prezident? glăsui din capătul mesei un tânăr gentleman cu favoriți, cu un ochi şaşiu, cu gulerul cămăşii descheiat şi murdar.

— S-auzim! s-auzim! strigă fumătorul cu podoabe de mozaic.

— Pentru că ştiu un singur cântec şi l-am cântat, şi pentru că acela care cântă de două ori într-o seară acelaşi cântec, trebuie să plătească încă un rând, replică prezidentul.

Nu se putea răspunde acestei replici, astfel că tăcerea se aşternu din nou.

— Domnilor, intră dl. Pickwick în vorbă, dornic de a găsi un subiect pe care toată lumea să-l poată discuta, am fost astă seară într-un loc pe care fără îndoială că-l ştiți perfect de bine, dar unde eu nu călcasem de ani de zile şi pe care îl cunosc foarte puțin. Mă refer la Gray's Inn, domnilor. Hanurile astea vechi sunt nişte cotloane curioase într-un oraş mare cum este Londra.

— Pe Jupiter, şopti prezidentul peste masă d-lui Pickwick, ați nimerit un subiect care îl va face pe unul dintre noi cel puțin, să nu se mai oprească vorbind. Ați dat apă la moara bătrânului Jack Bamber; nu l-a auzit nimeni vorbind vreodată despre altceva în afară de hanurile astea; a trăit multă vreme în ele, aşa că s-a scrântit la cap pe jumătate.

Individul despre care amintea dl. Lowten era un omuleț gălbejit, cu umeri ridicați, care avea obiceiul să

se plece înainte când tăcea şi pe care, pentru acest motiv, dl. Pickwick nu-l observase. Dar când bătrânul îşi înaltă chipul zbârcit, aţintindu-şi asupra lui ochii cenuşii, strălucitori, cu o căutătură iscoditoare, dl. Pickwick se miră că trăsături aşa de neobişnuite putuseră să scape o clipă luării sale aminte. Un zâmbet mâhnit schimonosea neîncetat figura bătrânului; îşi sprijinea bărbia într-o mână mare, numai piele şi oase, cu unghii foarte lungi; iar când îşi înclina capul într-o parte, privind scrutător pe sub sprâncenele-i stufoase şi cărunte, înfăţişarea sa avea o expresie ciudată, sălbatică, vicleană şi întru totul respingătoare.

Aşa arăta omul care se înălţă deodată, dând drumul unei năvale de cuvinte înflăcărate. Deoarece însă acest capitol este şi aşa destul de lung, iar bătrânul e un personaj însemnat, din respect faţă de el şi pentru uşurarea noastră, e mai bine să-l lăsăm să vorbească în capitolul următor.

CAPITOLUL XXI

În care bătrânul dă drumul temei sale favorite şi povesteşte o istorie în legătură cu un client ciudat.

— Aha! zise bătrânul a cărui înfăţişare şi-al cărui fel de a fi le-am descris pe scurt la sfârşitul trecutului capitol; aha, cine vorbeşte despre Gray's Inn?

— Eu, domnule, răspunse dl. Pickwick. Făceam constatarea ce locuri vechi şi ciudate sunt ele…

— *Dumneata?* declară disprețuitor bătrânul. Ce poți să ştii *dumneata* de vremuri când tinerii se închideau în odăile acelea singuratice şi citeau, ceas cu ceas, noapte cu noapte, până li se zdruncina mintea de studiile din ceasurile nopții, până li se istoveau forțele spiritului, până nu le mai aducea lumina dimineții nici înviorare, nici sănătate; şi îşi închinau în chip nefiresc energiile tinere unor hârțoage vechi şi aride? Dumneata care ai venit mai târziu, într-o vreme cu totul alta, ce poți să ştii dumneata despre această sleire treptată prin oftică, sau despre pustiirile repezi ale febrei, rezultat al desfrâului „vieții" – pe care le-au îndurat oamenii în acele odăi? Câți crezi că, după ce au implorat zadarnic ajutor, s-au dus, cu inima zdrobită, de la biroul avocaților, să-şi găsească odihna în Tamisa ori un refugiu în închisoare? Acestea nu sunt case ca toate celelalte. Nu există o bucată din vechile tapete de lemn care, dacă ar fi înzestrată cu puterea vorbirii şi ar avea memorie, să nu iasă din perete şi să istorisească îngrozitoarea poezie a vieții. Oricât de banale pot să vi se pară hanurile astea

acum, spun că ele sunt locuri vechi şi ciudate şi aş prefera să aud multe legende cu titluri oribile, decât povestea adevărată a uneia din aceste odăi străvechi.

Energia subită a bătrânului şi subiectul care o stârnise aveau ceva aşa de ciudat, că dl. Pickwick nu găsi cuvinte să-i răspundă; domolindu-şi pornirea şi reluându-şi aerul scormonitor pe care îl pierduse în aprinderea de până atunci, bătrânul urmă astfel:

— Priveşte-le sub o altă lumină; sunt mai banale şi mai puțin romantice: ce locuri admirabile de tortură înceată! Gândeşte-te la bietul om care şi-a cheltuit întregul avut, care a ajuns cerşetor, care şi-a chinuit prietenii, pentru a intră într-o meserie unde nu va câştiga niciodată o bucată de pâine. Aşteptarea, speranța, dezamăgirea, teama, mizeria, sărăcia, nădejdile nimicite şi sfârşitul carierei – sinuciderea poate, sau beția în zdrențe, în papuci rupți – iată ce se găseşte în locuințele acelea mohorâte. Nu e adevărat ce spun?

Bătrânul îşi frecă mâinile rânjind, ca şi cum ar fi fost încântat că a găsit alt punct de vedere din care să privească subiectul.

Dl. Pickwick îl cercetă pe bătrân, plin de curiozitate; ceilalți zâmbeau şi priveau în tăcere.

— Vorbiți despre universitățile voastre germane, continuă bătrânul; hehe! E destulă poezie aici la noi ca să mai fie nevoie să ne depărtăm măcar cu o jumătate de milă; numai că nu se gândeşte nimeni la ea.

— Într-adevăr, recunoscu dl. Pickwick râzând, nu m-am gândit până acum niciodată la poezia acestor locuri.

— Fără îndoială, nu te-ai gândit, glăsui bătrânelul; fireşte. Aşa îmi spunea deseori un prieten al meu: „Ce e deosebit în casele astea?" „Locuri ciudate şi vechii", răspundeam eu. „Deloc", declara el. „Singuratice", stăruiam eu. „Ba câtuşi de puțin", spunea el. Într-o dimineață, pe când se pregătea să deschidă uşa să iasă, muri lovit de dambla. A căzut şi s-a lovit cu capul în

cutia lui de scrisori; a rămas acolo un an şi jumătate. Lumea îl credea plecat din oraş.

— Şi în cele din urmă cum l-au găsit? întrebă dl. Pickwick.

— Deoarece nu-şi plătise chiria doi ani de zile, avocaţii hotărâră să spargă uşa. Zis şi făcut; broasca fu deschisă cu forţa, şi un schelet prăfuit, în frac albastru, cu pantalonii negri, cu ciorapii de mătase, căzu în braţele portărelului care deschise uşa. E hazliu, nu? S-ar putea spune că-i destul de hazliu.

Şi bătrânelul îşi înclină şi mai mult capul pe umăr, frecându-şi palmele cu nespusă plăcere.

— Ştiu o altă întâmplare de acelaşi soi, urmă el după ce se mai domoli din chicotit. S-a petrecut în Clifford's Inn. Un chiriaş de la mansardă, cu faimă rea, se închide în dulapul din perete al odăii de dormit şi ia o doză de arsenic. Intendentul crede că şi-a luat tălpăşiţa, descuie uşa şi pune un anunţ. Soseşte alt om, închiriază camera, aduce mobila, vrând să locuiască acolo. Dar, într-un fel sau altul, nu putea să doarmă, se zvârcolea mereu, nu se simţea la largu-i. „Ciudat, îşi zise el. O să-mi fac odaia de culcare în cealaltă încăpere, iar din asta o să fac salon. Face schimbarea şi doarme foarte bine noaptea, dar deodată nu mai e în stare să citească, seara; se simte nervos, nelinişţit, şi nu poate să facă altceva decât să potrivească mucul lumânării sau să privească în juru-i. „Nu pricep nimic", îşi zise când se înapoie într-o noapte de la teatru şi bău un pahar cu grog rece, rezemat de perete ca să nu-şi poată închipui că are pe cineva la spate. „Nu pricep nimic", îşi zise el, şi tocmai atunci ochii i se opriră asupra dulăpiorului care era încuiat pe dinăuntru. Îl apucă un fior din creştet până-n tălpi. „Am mai avut senzaţia asta ciudată, gândi el. Nu mă pot împiedica să-mi imaginez că în dulap, aici, e un mister." Face o sforţare, îşi adună tot curajul, dintr-o lovitură sfărâmă cu vătraiul broasca, deschide uşa şi acolo, vai! descoperă, într-un colţ, ţeapăn, în

picioare, pe ultimul chiriaş, cu o sticluță în mâna crispată şi cu figura… vai!

După ce isprăvi, bătrânul îşi trecu privirea peste chipurile încordate, uimite, ale ascultătorilor, şi un zâmbet de cumplită încântare i se întipări pe față.

— Povesteşti lucruri foarte ciudate! exclamă dl. Pickwick, observând cu multă luare aminte, prin ochelari, trăsăturile bătrânului.

— Ciudate? spuse bătrânul. Prostii; ți se par ciudate pentru că nu ştii despre ele nimic. Sunt hazlii, dar nu nemaipomenite.

— Hazlii? strigă dl. Pickwick fără să vrea.

— Da, hazlii! Nu e adevărat? replică bătrânelul uitându-se la el chiorâş, cu o privire satanică; apoi, fără să aştepte un răspuns, continuă: Am cunoscut pe cineva – stai să-mi aduc aminte – sunt patruzeci de ani de atunci – care a închiriat într-unul dintre cele mai străvechi hanuri un apartament vechi, umed, mucegăit, rămas de ani şi ani de zile neînchiriat şi închis. Umblau o sumedenie de istorii cu stafii, povestite de babe, pe seama locuinței aceleia, şi de bună seamă că ea era departe de a fi veselă; omul era sărac şi locuința destul de ieftină; motiv foarte puternic, chiar dacă odăile acelea ar fi fost de zece ori mai rele decât erau. Fu obligat să preia şi câteva mobile dărăpănate, lăsate acolo, între altele un dulap încăpător de hârtii, care se înfățişa ca vai de lume, cu uşi mari de sticlă, cu perdele verzi pe dinăuntru. Era o mobilă cu totul de prisos pentru el, căci nu avea hârtii de ținut într-însa, iar în ce priveşte veşmintele, le purta întruna pe el, fără să ostenească, ci dimpotrivă. Bun; îşi aduse, deci, toate lucrurile cu care nu se putea umple nici măcar o roabă, şi le împrăştie prin cameră; pentru ca, pe cât cu putință, încăperea să nu arate goală, iar seara se aşează la gura sobei, bând întâiul pahar dintr-o damigeana de whisky cumpărată pe datorie. Pe când bea, întrebându-se dacă o s-o poată plăti vreodată – iar în cazul că da – după câți ani? —

ochii îi căzură asupra uşilor de sticlă ale dulapului de lemn. „Ah, îşi zise el, de n-ar fi trebuit să iau mobila asta afurisită la preţul bătrânului telal, aş fi putut să am pentru banii mei, ceva mai acătării. Să-ți spun pe şleau, ghiuj bătrân – adăugă, adresându-se cu glas tare dulapului, căci nu avea cu cine să vorbească – dacă osteneala de a te sfărâma n-ar fi mai mare decât folosul, te-aş băga pe foc, fără să mai stau pe gânduri. Abia rostise cuvintele acestea că un sunet ca o tânguire slabă ieşi, ai fi zis, din dulap. Bietul om se înfricoşă la început dar, după o clipă de chibzuială, îşi spuse că zgomotul era produs poate de vreun vecin gălăgios care, înapoindu-se acasă după cina luată în oraş, se apucase să scormonească în sobă cu vătraiul ca să aţâţe focul. Dar zgomotul se repetă, una dintre uşile de sticlă se deschise încetişor şi arătă figura palidă, descompusă, a unui bărbat îmbrăcat în veşminte rupte, murdare; stătea în dulap, în picioare. Era înalt de statură şi slab; pe chipul lui se putea citi îngrijorare, şi era în culoarea obrazului, în întreaga-i făptură scheletică un aer nefiresc, ceva ce nu aparținea nici unei ființe de pe fața pământului. „Cine eşti dumneata? îngăimă noul chiriaş, îngălbenindu-se şi bălăbănind totodată în mână vătraiul, vrând să țintească bine arătarea aceea. Cine eşti dumneata?” „Nu zvârli cu vătraiul! răspunse arătarea. Oricât ai să ocheşti, el va trece prin mine fără împotrivire; îți cheltuieşti puterile numai ca să izbeşti în lemn. Eu sunt spirit.” „Şi ce vrei cu mine, rogu-te?” întrebă chiriaşul cu voce tremurândă. „În odaia asta, răspunse arătarea, s-a desăvârşit ruina mea pământească; aici am ajuns la sapă de lemn, eu şi copiii mei. În dulapul ăsta s-au grămădit, an după an, hârtiile unui lung şi nesfârşit proces. În odaia asta, când murii de mâhnire, de cumplită disperare, doi vampiri vicleni îşi împărțiră bunurile pentru care trudisem în răstimpul unei mizerabile existențe, nelăsând nici măcar o leţcaie bieților mei copii. I-am înfricoşat aşa de tare, că şi-au

luat drumul din locurile astea; şi, de atunci, ca să mai văd teatrul îndelungilor mele suferințe, mă înapoiez aci în fiecare noapte, singurele ceasuri când pot încă să vizitez pământul. Apartamentul e al meu. Lasă-mi-l!" „Dacă ții să te înapoiezi în încăperea asta, răspunse chiriaşul care avusese răgaz să se reculeagă în decursul amarei povestiri a spiritului, ți-o voi lăsa cu cea mai mare plăcere; dar, dacă îmi dai voie, aş dori să-ți pun o întrebare." „Vorbeşte!" spuse cu voce severă arătarea. „Uite, glăsui chiriaşul, nu vreau să-ți adresez personal observația mea, deoarece ea e cunoscută mai tuturor spiritelor despre care am auzit în viață, dar mi se pare cam nepotrivit să te întorci mereu tocmai în locurile unde ai fost mai nefericit, când poți să vizitezi cele mai frumoase ținuturi ale pământului, de vreme ce spațiul nu înseamnă nimic pentru dumneata." „Da, e adevărat, nu m-am gândit niciodată la asta!" replică strigoiul. „Domnule, dumneata vezi bine, urmă chiriaşul, că odaia asta e foarte puțin confortabilă. După înfățişarea dulapului, aş îndrăzni să spun că nu duce lipsă de ploşnițe; şi, într-adevăr, îmi închipui că ai putea să găseşti o locuință mult mai confortabilă, fără să mai vorbesc de climatul Londrei, care e nespus de neplăcut." „Ai toată dreptatea, domnule, răspunse cu politețe spiritul. Nu mă gândisem la asta câtuşi de puțin. Am să încerc să schimb îndată aerul." Într-adevăr, în timp ce vorbea, începu să se mistuie; picioarele îi dispăruseră cu totul. „Şi dacă, domnule, strigă după el chiriaşul, dacă ai avea bunătatea să dai de înțeles altor doamne şi domni care se îndeletnicesc să cutreiere prin casele vechi, că ar putea să se simtă mult mai bine aiurea, ai face societății un mare bine." „N-am să uit, îi răspunse strigoiul. Nici vorbă că suntem proşti, foarte proşti; nu-mi pot închipui cum de e cu putință să fim aşa de înguşti la minte." Cu aceste cuvinte strigoiul pieri şi, ceea ce-i mai surprinzător, adăugă bătrânelul aruncând o privire iscoditoare în jurul mesei, e că el nu mai reveni

niciodată.

— Nu-i rău ce spui, dacă-i adevărat! încuviință omul cu nasturi de mozaic, şi din nou aprinse o țigară.

— *Dacă!* exclamă bătrânul cu o privire nespus de disprețuitoare. Vezi dumneata, continuă el întorcându-se spre Lowten, nu m-aş mira să spună, în cele din urmă, că nu e adevărată nici povestea clientului ciudat pe care îl avusesem eu pe când lucram într-un birou avocățesc.

— Nu m-aş încumeta să spun nimic, căci n-am auzit-o niciodată, răspunse insul cu podoabe de mozaic.

— Domnule, nădăjduiesc că ne-o veți povesti şi nouă, zise dl. Pickwick.

— O, da! adăugă Lowten. Nimeni, afară de mâne, n-a auzit-o, şi aproape c-am uitat-o şi eu.

Bătrânul privi în jurul mesei, chiorându-se mai oribil decât până atunci; avea un aer parcă triumfător, remarcând atenția zugrăvită pe toate chipurile. Apoi, frecându-şi bărbia cu mâna şi contemplând tavanul, ca pentru a-şi reîmprospăta memoria, începu după cum urmează:

POVESTEA BĂTRÂNULUI DESPRE CLIENTUL CEL CIUDAT

— Puțin interesează, declară bătrânul, de unde şi cum am cules istorioara asta. Dacă aş urma firul ei, după felul cum am aflat-o, aş începe de la jumătate, iar când aş ajunge la sfârşit, m-aş înapoia să-i caut începutul. E de-ajuns să vă spun că unele dintre întâmplările acestea s-au petrecut în fața ochilor mei. Despre altele ştiu doar din auzite, iar câteva persoane încă în viață îşi amintesc foarte bine de ele.

În Borough High Street din Londra, în apropiere de biserica Sfântul Gheorghe, şi pe aceeaşi parte a străzii, se găseşte, după cum ştie aproape toată lumea, o mică închisoare pentru datorii, numită Marshalsea. Deşi, în

vremea din urmă, ea nu mai seamănă deloc cu infama cloacă de altădată, totuşi, ameliorată cum e, nu oferă încă prea multă atracţie pentru indivizii extravaganţi, şi nici prea mare mângâiere pentru cei lipsiţi de simţul prevederii. Asasinul condamnat se bucură, în New Gate, de o curte mai întinsă şi mai aerisită decât aceea din închisoarea Marshalsea, care e pentru datornicul neplatnic.

O fi o părere, sau pentru că nu pot alunga amintirile de odinioară legate de acest loc, fapt este că partea aceasta a Londrei mi-e nesuferită. Strada e largă; prăvăliile sunt spaţioase; zgomotul vehiculelor care mişună pretutindeni, zgomotul paşilor, stârnit de puhoiul neîntrerupt al oamenilor, vuietul circulaţiei răsună aici de dimineaţă până la miezul nopţii; dar străzile din împrejurimi sunt înguste şi prăpădite; sărăcia, desfrâul colcăie în puzderia de oameni a ulicioarelor, nenorocirea şi nevoia se înghesuie în strâmta puşcărie; un aer de tristeţe, de dezolare pare, aşa am eu impresia cel puţin, că pluteşte peste împrejurimi, dându-le o nuanţă bolnăvicioasă, dezgustătoare.

Mulţi oameni ai căror ochi s-au închis apoi în mormânt cine ştie când au contemplat la început, cu destulă uşurinţă, scena aceasta, trecând pentru întâia oară poarta vechii închisori Marshalsea; căci arareori deznădejdea vine odată cu prima lovitură crâncenă a nenorocirii. Omul are încredere în prietenii pe care nu i-a pus încă la încercare, îşi aduce aminte de numeroasele servicii pe care tovarăşii lui de petrecere s-ar fi oferit să i le facă atunci când nu avea trebuinţă de ele; speră – în inexperienţa lui fericită, speră – şi, oricât s-ar încovoia sub prima lovitură, speranţa răsare în pieptul său şi înfloreşte o clipă doar, până ce înţelege şi cade sub povara dezamăgirilor şi a uitării. Şi cât de repede ochii acestor oameni se afundă în orbite, ochi ce privesc sălbatic pe chipuri pustiite de foame, ofilite din pricina

închisorii. Pe atunci nu era o figură de stil când se spunea că datornicii putrezeau în temniță, fără nicio nădejde de a mai scăpa vreodată, de a mai deveni liberi! Asemenea cruzime nu mai există astăzi în acelaşi grad, însă au rămas destule încă pentru a zămisli întâmplări care-ți însângerează inima.

Acum douăzeci de ani, caldarâmul acela a fost bătut de paşii unei femei cu copilul său; zi de zi, ea veni la poarta închisorii, nelipsind niciodată, aşa cum soarele nu lipseşte să răsară în toate dimineţile; deseori, după o noapte de gânduri chinuitoare, fără odihnă, femeia sosea la poartă mai devreme cu un ceas şi atunci, înapoindu-se blândă şi resemnată, îşi ducea copilul pe podul vechi, îl ridica în braţe şi-i arăta apa Tamisei, scânteietoare în bătaia soarelui dimineții, însufleţită de toate pregătirile pentru muncă şi bucurie pe care fluviul le înfăţişează ochiului, în zori; se străduia să trezească interesul copilului pentru tot ce vedea. Curând după aceea, aşeza din nou copilul pe pământ şi, ascunzându-şi capul în şal, dădea frâu liber lacrimilor care o podideau, căci nicio expresie de plăcere sau interes nu luminase chipul slăbit, bolnăvicios, al pruncului. Amintirile lui, şi aşa destul de puține, erau de un singur fel – legate de sărăcia şi mizeria părinților. Ceasuri în şir, el rămânea pe genunchii mamei, privind cu înduioşare copilărească lacrimile prelinse pe obrajii ei, apoi se târa tăcut într-un ungher mohorât şi adormea într-un plâns cu sughițuri. Realităţile dureroase ale lumii, cu cele mai aspre lipsuri ale ei – foamea, setea, frigul, toate nevoile – erau cuibărite în căminul lui de la întâile licăriri ale inteligentei sale; măcar că păstra încă aparenţele copilăriei, nu mai avea nici inima uşoară, nici râsul voios şi nici ochii strălucitori.

Tatăl şi mama vedeau toate schimbările acestea, şi privirile lor se întâlneau cu gânduri de disperare pe care nu cutezau s-o arate prin vorbe. Bărbatul, sănătos, vânjos, care ar fi putut să îndure toate oboselile unei

vieți active, se mistuia în lunga întemnițare, în atmosfera nesănătoasă a unei închisori înțesate. Femeia, slăbuță şi delicată, se topea în suferințele minții şi ale trupului. Inima copilului era zdrobită.

Veni iarna şi, odată cu ea, veniră săptămâni întregi de ploi reci şi triste. Biata femeie se mutase într-o odaie jalnică, foarte aproape de locul întemnițării soțului; şi, cu toate că sărăcia lor crescândă pricinuise schimbarea locuinței, se simțea mai fericită căci era mai aproape de el. Timp de două luni, ea şi micuțul ei însoțitor aşteptară ca de obicei desferecarea porții. Într-o dimineață, pentru întâia oară, ea nu veni; într-altă dimineață veni singură. Copilul îi murise.

Ştiu prea puțin cei care vorbesc cu nepăsare despre pierderile săracului, ca despre o fericită curmare a durerilor pentru cel ce-a plecat, ca despre o economie providențială pentru cel ce-a rămas; prea puțin ştiu ei, fireşte, despre agonia pe care o pricinuiesc pierderile acestea. O privire tăcută de afecțiune şi atenție, când toate celelalte priviri se întorc în lături cu răceală, simțământul că posedăm simpatia unei făpturi omeneşti, când toate celelalte ne-au părăsit, sunt un ajutor, un sprijin, o mângâiere în marea suferință pe care o încercăm; nicio bogăție nu le poate cumpăra, nicio putere nu le poate da. Copilul stătuse ceasuri întregi, la picioarele părinților, cu mânuțele împreunate cuminte, cu figura-i slabă şi palidă înălțată spre ei. Îl văzuseră stingându-se zi cu zi; dar, deşi scurta lui existență fusese lipsită de orice bucurie, deşi el se odihnea acum în pacea aceea pe care, copil fiind, mu o cunoscuse în lumea aceasta niciodată, ei erau părinții săi şi pierderea lui pătrunse adânc în inima lor.

Era limpede pentru cei care priveau figura istovită a mamei, că moartea va veni curând să pună capăt suferinței şi strădaniilor ei. Tovarăşii de închisoare ai soțului se fereau să tulbure atâtea dureri şi mizerii, astfel că-l lăsară singur în odăița pe care la început o

împărțea cu alți doi deținuți. Tânăra femeie trăia cu el acolo; ea zăcea fără chinuri, dar şi fără speranțe, iar viața i se mistuia încet.

Într-o seară leşinase în brațele bărbatului, şi el o duse la fereastra deschisă ca s-o învioreze aerul. Lumina lunii, căzând pe figura ei palidă, îi arătă o schimbare în trăsăturile femeii, care îl făcu să se clatine pe picioare, ca un copil slab, sub povara trupului ei.

— Aşază-te, George, spuse ea cu o voce stinsă.

El se supuse şi, luând loc lângă ea, îşi acoperi fruntea cu mâinile şi izbucni în lacrimi.

— Mi-e tare greu să te părăsesc, George; însă aşa vrea Dumnezeu şi, de hatârul meu, trebuie să înduri. O, cât îi mulțumesc că ne-a luat copilul! El e fericit; e în cer acum. Ce-ar fi ajuns aici, fără de mama lui?

— N-ai să mori, Mary! Nu, m-ai să mori! strigă soțul sărind în picioare.

Făcu grăbit ocolul camerei, izbindu-şi fruntea cu pumnii strânşi; apoi, aşezându-se iarăşi lângă femeia lui şi ținând-o în brațe, adăugă ceva mai domolit:

— Revino-ți în fire, copilă dragă, te rog. Ai să mai trăieşti.

— Nu, George, nu, spuse femeia în agonie. Să fiu aşezată acum lângă bietul meu copil; însă făgăduieşte-mi că, dacă scapi vreodată din lăcaşul acesta groaznic, dacă te îmbogățeşti, ne vei strămuta într-un cimitir liniştit de țară, departe, foarte departe de aici, ca să ne putem odihni în pace. Îmi făgăduieşti, dragă George?

— Da, da, zise el aruncându-se în genunchi dinaintea ei. Răspunde-mi, Mary! Încă un cuvânt! o privire! una singură!

Se opri, căci brațul care îi strângea gâtul era țeapăn şi greu. Un suspin adânc ieşi din pieptul pustiit al tinerei femei, buzele ei se mişcară, un zâmbet îi licări pe față, însă, buzele-i erau albe; zâmbetul se pierdu într-o privire înghețată şi groaznică. El rămăsese acum singur pe lume!

În noaptea aceea, în tăcerea şi pustiul odăii lugubre, nenorocitul soț îngenunche lângă corpul neînsuflețit al femeii lui, şi-l luă pe Dumnezeu martor al jurământului năprasnic pe care îl făcu: anume că, din clipa aceea, îşi închina existența pentru a răzbuna moartea femeii şi a copilului; că, până la sfârşitul vieții, va face totul întru îndeplinirea acestui scop; că ura îi va fi veşnică, nestinsă; şi că va urmări în lumea întreagă făptura care alcătuia obiectul urii sale.

Cea mai adâncă deznădejde, o furie aproape inumană, îi pustiiseră aşa de groaznic fața, într-o singură noapte, că tovarăşii lui se trăgeau cu spaimă înapoi când trecea pe aproape de ei. Ochii săi erau grei şi însângerați, chipul cadaveric, trupul gârbovit parcă de vârstă. În violența frământărilor, îşi muşcase buza de jos, iar sângele, curgând din rană, se prelingea pe bărbie şi-i pătase cravata şi cămaşa. Nu scoase nicio lacrimă, nu se tângui câtuşi de puțin; dar privirile-i rătăcite, graba buimacă cu care păşa încoace şi încolo prin curte, trădau înfrigurarea care îl mistuia lăuntric.

Trupul femeii trebuia să fie ridicat din închisoare fără întârziere. El se supuse fără împotrivire, cu linişte deplină. Aproape toți arestații se adunaseră să asiste la transportarea rămăşițelor pământeşti; se dădură în lături la ivirea lui George; el înaintă cu paşi zoriți, se aşeză într-un spațiu mic, zăbrelit, lângă poarta de unde mulțimea se retrase dintr-un simțământ instinctiv de delicatețe. Coşciugul grosolan era purtat domol pe umerii oamenilor. O linişte mormântală stăpânea gloata, linişte întreruptă numai de bocetul femeilor şi de târşâitul pe lespezi al paşilor celor care duceau sicriul. Ajunseră la locul unde se afla soțul abătut, şi se opriră. El puse mâna pe cosciug şi, potrivind în neştire postavul care îl acoperea, le făcu semn să meargă mai departe. Sub boltă, gardienii se descoperiră la trecerea cosciugului; după o clipă, poarta greoaie fu încuiată. George privi rătăcit mulțimea în juru-i şi se nărui la

pământ.

Cu toate că mai multe săptămâni a avut nevoie, zi şi noapte, de îngrijiri, stăpânit fiind de cele mai violente zbuciumări ale febrei, nu uită o clipă nici pierderea pe care o suferise, nici jurământul pe care îl făcuse. Locuri, scene, întâmplări felurite se perindau pe dinaintea ochilor săi cu repeziciunea încâlcită a delirului; şi toate erau legate într-un fel de subiectul cumplit care îi stăpânea cugetul. Plutea pe o mare fără ţărmuri. Cerul părea însângerat, valurile furioase zvâcneau, clocotind şi învârtejindu-se din toate părţile. Un alt vas tăia anevoie talazurile purtate de furtună; pânzele lui rupte fâlfâiau pe catarguri ca nişte panglici; puntea era înţesată de chipuri omeneşti pe care, în orice clipă, le loveau valuri monstruoase, aruncând uneori o fiinţă nevinovată în marea spumegândă. Vasul pe care se afla el înainta cu o forţă şi o viteză nestăvilite printre apele ce mugeau. Lovind nava cealaltă în pupă, o zdrobi. În vârtejul imens de apă, stârnit de epava care se scufunda, se dezlănţui strigătul puternic şi ascuţit al temerii de moarte scos de o sută de nenorociţi în pericol să se înece; strigătele se contopiră într-un vaier înspăimântător, acoperind cu totul huietul războinic al elementelor, necontenit mai tare până ce, parcă, străpunse văzduhul, cerul şi oceanul. Dar ce e asta? Ce-i cu omul bătrân, cărunt, care se înalţă deasupra apei şi, luptând cu valurile, strigă în agonie după ajutor? O singură ochire, şi George s-a aruncat de pe vapor în mare; cu vigoare înoată spre bătrân; se apropie; da, sunt într-adevăr trăsăturile *lui:* Bătrânul îl vede venind şi se străduieşte zadarnic să scape. George îl apucă, îl strânge, îl târăşte cu el sub apă. La fund, la fund cu el, la cincizeci de stânjeni sub apă! Sforţările bătrânului sunt tot mai slabe; în curând nu mai mişcă. E mort; l-a ucis; şi-a ţinut jurământul.

Străbătea singur şi desculţ nisipurile mistuitoare ale unui pustiu imens. Nisipul îl înăbuşea, îl orbea. Grăunţele mărunte pătrundeau în fiecare por al pielii şi-

l iritau, aproape să-i ia mințile. Trâmbe uriaşe de nisip, alungate de vânturi şi luminate de soarele în vâlvătăi, goneau în zare ca nişte stâlpi de foc viu. Osemintele oamenilor care pieriseră în pustiurile înfricoşătoare, zăceau risipite la picioarele lui; o lumină cumplită cădea pretutindeni jur-împrejur; şi, cât vedea cu ochii, numai năluciri oribile care-l cutremurau! Se strădui zadarnic să scoată un strigăt plin de spaimă; limba îi era lipită de cerul gurii. Se năpusti disperat înainte. Înotă cu o forță supraomenească prin nisipuri până când, sleit de oboseală şi sete, căzu în nesimțire. Ce răcoare îmbătătoare îl înviora! De unde venea susuratul acela? Apă! Era un izvor; pârâul limpede şi răcoros curgea la picioarele lui. Bău cu nesaț şi, odihnindu-şi pe țărm mădularele îndurerate, căzu într-un somn plin de vrajă. Îl deşteptă zgomotul unor paşi care se apropiau. Un bătrân cu cap cărunt înainta, clătinându-se pe picioare, vrând să-şi aline setea mistuitoare. Era tot *el!* Îşi încleştă brațele pe după mijlocul bătrânului şi-l împinse într-o parte. Bătrânul se zbătea şi țipa după apă – un strop de apă numai ca să-şi salveze viața! Îl ținea pe bătrân zdravăn şi-l fulgera cu ochi lacomi de răzbunare; iar când omul căzu fără viață pe pieptu-i, dădu drumul cadavrului şi-l îndepărtă cu piciorul.

Când frigurile îl lăsară, când îşi reveni în fire, se pomeni liber şi bogat; află că părintele care ar fi fost în stare să-l lase să moară în închisoare, care-i lăsase pe cei ce-i fuseseră mai scumpi decât propria-i existență, să piară de mizerie şi de acea tristețe a inimii pe care niciun medic n-o poate lecui, fusese găsit mort în culcuşu-i de puf. Ar fi avut cruzimea să-şi vadă fiul cerşetor dar, simțindu-se cu trufie sănătos şi puternic, amânase să-şi facă testamentul până când fusese prea târziu: putea acum să scrâşnească din dinți pe lumea cealaltă, gândind la bogățiile care, din neglijența lui, trecuseră asupra fiului său!

Îşi reveni în fire, însă numai atâta. Îşi reveni ca să-şi

amintească de scopul pentru care trăia, să-şi aducă aminte că duşmanul era chiar părintele soției lui – omul care-l aruncase în închisoare şi care, când fiica şi copilaşul ei îl imploraseră în genunchi să se îndure de dânşii, i-a alungat de la uşa lui. O, cât îşi blestema starea de slăbiciune care-l împiedica să se scoale şi să-şi înfăptuiască planul de răzbunare!

Ceru să fie transportat departe de locurile unde pierduse ființele dragi şi unde îndurase mizeria; se retrase pe țărmul mării, într-o casă tihnită, nu cu nădejdea de a-şi recăpăta fericirea sau măcar liniştea, căci şi una şi alta fugiseră pentru de-a pururi, ci pentru a-şi reface puterea vlăguită şi a chibzui asupra proiectului la care ținea atât de mult. Şi, aici, un duh rău, desigur, îi oferi prilejul întâiei şi celei mai cumplite răzbunări.

Era vară; cufundat în gândurile-i mohorâte, ieşea pe înserate din locuința singuratică, înainta pe o potecă îngustă, la poalele țărmului stâncos, spre locul sălbatic şi pustiu care-l atrăgea în chip deosebit cu prilejul hoinărelilor sale; se aşeza pe câte un colț de stâncă sfărâmată şi, îngropându-şi fața în palme, rămânea acolo ceasuri întregi, uneori până când cădea noaptea, până când umbrele prelungi ale stâncilor sumbre de deasupra capului său învăluiau totul din jur într-un zăbranic des de întuneric.

Într-o seară calmă se afla acolo, ca de obicei, înălțând din când în când capul pentru a urmări zborul unui pescăruş sau pentru a-şi purta privirile de-a lungul dârei splendide de lumină care, începând din mijlocul oceanului, se prelungea parcă până la punctul ultim al orizontului, unde apunea soarele; deodată liniştea adâncă fu străpunsă de un strigăt puternic de ajutor; ascultă, neştiind la început dacă nu l-a înşelat auzul, apoi strigătul repetându-se şi mai sfâşietor, se ridică şi se grăbi să alerge în direcția dinspre care pornea.

Pricepu îndată ce anume se întâmplase. Pe plajă erau

împrăştiate nişte veşminte; un cap de om abia se mai zărea deasupra valurilor, la oarecare distanță de mal, şi un bătrân, frângându-şi mâinile cu deznădejde, alerga de colo până colo, strigând după ajutor. Convalescentul ale cărui puteri erau atunci reîntremate, îşi smulse haina şi se năpusti spre valuri cu gândul să se arunce în apă şi să-l tragă pe înecat la mal.

— Grăbiți-vă, domnule, pentru numele lui Dumnezeu! Salvați-l, fie-vă milă! E fiul meu, domnule, singurul meu fiu! zise bătrânul apropiindu-se şi tremurând de emoție. E singurul meu fiu, domnule, şi moare acolo, sub ochii părintelui său.

De cum îi ajunseră în urechi întâile cuvinte rostite de bătrân, străinul se opri din fugă şi, încrucişându-şi brațele pe piept, rămase nemişcat.

— Dumnezeule mare! strigă bătrânul dându-se înapoi: Heyling!

Străinul zâmbi şi tăcu.

— Heyling! urmă bătrânul buimăcit; e fiul meu, Heyling, copilul meu drag! Uite… Uite…

Şi, cu respirația tăiată, nefericitul părinte arătă locul unde tânărul se zbătea între viață şi moarte.

— Ascultă! continuă bătrânul, a strigat iarăşi! E încă în viață! Heyling! Salvează-l! salvează-l!

Străinul zâmbi din nou şi rămase neclintit ca o statuie.

— Te-am nedreptățit! strigă bătrânul căzând în genunchi, cu mâinile împreunate. Răzbună-te! Ia-mi tot avutul! Ia-mi viața! Aruncă-mă în apă la picioarele tale şi, dacă firea omenească se poate înfrâna, am să mor fără împotrivire! Fă tot ce vrei cu mine, Heyling, dar scapă-mi fiul! El e aşa de tânăr! aşa de tânăr, Heyling, aşa de tânăr ca să moară!

— Ascultă, zise străinul apucând cu putere mâna bătrânului, vreau viață pentru viață; şi aici am una! Copilul *meu* a murit sub ochii părintelui său; a murit într-o agonie mult mai groaznică decât acest tânăr

ponegritor al surorii lui. Ai râs atunci, ai râs în fața fiicei dumitale pe care moartea îşi pusese pecetea, de chinurile noastre. Ce zici acum? Priveşte, priveşte!

Vorbind, străinul arăta oceanul. Un țipăt slab se pierdu departe, pe întinderea apei: zvârcolirile cumplite ale celui înecat tulburară un timp valurile clipocitoare. Şi locul unde tânărul se mistuise într-un mormânt pretimpuriu, nu se mai deosebi în noianul de apă.

Se scurseră trei ani, când un domn coborî dintr-o trăsură de casă la uşa unui avocat din Londra, bine cunoscut ca om nu prea cinstit în treburile profesionale, şi ceru o întrevedere într-o afacere importantă. Deşi era vădit că nu trecuse de floarea vârstei, prezentatorul avea o figură palidă, rătăcită, abătută, şi nu era nevoie de prea multă agerime din partea avocatului ca să-şi dea seama dintr-o privire că bolile sau suferința îi schimbaseră înfățişarea mai mult decât ar fi putut să i-o schimbe, în mod normal, mâna timpului într-un îndoit număr de ani.

— Doresc să vă însărcinez cu o cauză, spuse străinul.

Avocatul se înclină slugarnic şi aruncă o privire pachetului pe care domnul îl ținea în mână. Vizitatorul îi observă privirea şi urmă:

— Nu e o afacere obişnuită, spuse el; hârtiile acestea n-au ajuns în mâna mea fără osteneli îndelungi şi fără cheltuieli mari.

Avocatul privi pachetul cu şi mai multă curiozitate iar clientul, dezlegând panglica cu care era legat obiectul, îi arătă o sumedenie de polițe, dimpreună cu câteva copii de acte şi alte documente.

— După cum vedeți, zise clientul, omul al cărui nume figurează aici a împrumutat în ultimii ani sume foarte mari pe aceste hârtii. Era o înțelegere tacită între el şi oamenii către care se îndrepta de obicei şi de la care am cumpărat treptat totul plătind întreit şi împătrit valoarea lor, că scadențele vor fi reînnoite din când în

când, până la o anumită epocă. Dar înțelegerea nu e specificată nicăieri. A suferit de curând mari pierderi, astfel că obligațiile acestea venind peste capul lui deodată, l-ar aduce în sapă de lemn.

— Totalul sumei e de câteva mii de lire sterline, glăsui avocatul cercetând hârtiile.

— Da, răspunse clientul.

— Ei bine, ce trebuie să facem? întrebă omul de afaceri.

— Ce trebuie să faceți? replică clientul cu o vehemență subită. Puneți în funcțiune toate resorturile legii în vigoare, toate chițibuşurile vicleniei şi toate pungăşiile; mijloace cinstite şi necinstite; opresiunea deschisă a legii, ajutată de întreaga măiestrie a celor mai ingenioşi practicanți. Vreau să moară de o moarte chinuitoare şi prelungită. Ruinați-l! Confiscați-i şi vindeți-i moşiile şi bunurile, alungați-l din locuința, din căminul lui şi împingeți-l să cerşească la bătrânețe şi să se stingă în închisoare pentru datorii!

— Dar cheltuielile, dragă domnule, cheltuielile întregului proces? atrase atenția avocatul după ce-şi reveni din întâia uimire. Dacă pârâtul e un om de nimic, cine va plăti cheltuielile?

— Fixați orice sumă, exclamă străinul, şi mâna-i tremura aşa de tare, că abia putu să țină condeiul pe care-l apucase în timp ce vorbea; fixați o sumă oarecare şi va fi a dumneavoastră. Nu vă fie teamă să cereți! Nimic nu mi se va părea prea scump, numai să vă atingeți ținta!

Avocatul fixă la întâmplare o sumă însemnată ca avans pe care l-ar fi cerut ca să se asigure în cazul unei pierderi; dar mai mult pentru a-şi da seama până unde putea merge, într-adevăr, clientul său, neînchipuindu-şi că el va fi de acord cu suma pe care i-o va cere. Străinul scrise un cec adresat bancherului său, pentru suma întreagă şi plecă.

Semnătura fu onorată în deplină regulă, şi avocatul,

văzând că putea să se bizuie pe ciudatul client, se apucă serios de lucru. Timp de mai bine de doi ani, dl. Heyling veni zile în şir la birou unde, aplecat asupra hârtiilor care se grămădeau, citea, citea mereu cu ochii scânteietori de bucurie, scrisorile mustrătoare, cererile pentru o cât de mică amânare; din ele se înfăţişa ruina sigură pe care partea cealaltă avea s-o sufere, prin urmărire după urmărire, proces după proces. La toate rugăminţile pentru puţină îngăduinţă, nu exista decât un răspuns: banii trebuiau achitaţi. Pământurile, casele, mobilele fură luate rând pe rând prin confiscările care avură loc, şi bătrânul ar fi fost întemniţat dacă n-ar fi izbutit să fugă, înşelând vigilenţa paznicilor.

Departe de a-l domoli succesul persecuţiei, vrăjmăşia neînduplecată a lui Heyling părea că sporeşte în măsura ruinei pe care o pricinuia. Furia lui fu nemărginită aflând despre fuga bătrânului. Scrâşnea cu turbare din dinţi, îşi smulgea părul din cap şi-i blestema cumplit pe cei cărora le încredinţase executarea arestării. În sfârşit, nu-l liniştiră, întrucâtva, decât încredinţările repetate că fugarul va fi cu siguranţă descoperit. Fură trimişi oameni în toate părţile, se recurse la toate stratagemele cu putinţă de închipuit pentru dibuirea ascunzătorii; zadarnic însă; trecură şase luni fără ca bătrânul să poată fi găsit.

Într-o seară, la o oră târzie, Heyling, despre care nu se mai auzise nimic de câteva săptămâni, veni la locuinţa particulară a avocatului şi-l înştiinţă că vrea să-i vorbească numaidecât. Dar înainte ca avocatul, care-i recunoscuse din capul scării vocea, să fi putut da ordinul de primire, Heyling urcase treptele şi intrase, palid, gâfâind, în salon. După ce închise uşa, căzu pe un scaun şi declară în şoaptă:

— L-am găsit, în sfârşit!

— Aha! exclamă avocatul. Foarte bine, domnule, foarte bine!

— Stă ascuns într-o locuință jalnică, la Camdentown, spuse Heyling. Poate am făcut bine că l-am pierdut din vedere, căci a trăit acolo, toată vremea singur, în cea mai cumplită mizerie. E sărac, sărac lipit.

— Foarte bine, încuviință avocatul. Mâine veți lua desigur măsuri pentru arestarea lui.

— Da, spuse Heyling. Stați! Nu, peste încă o zi. Vă mirați că doresc să amân, adăugă el cu un zâmbet groaznic; dar uitasem. Poimâine e o aniversare în viața lui; rămâne aşadar pe poimâine.

— Foarte bine, glăsui avocatul. Vreți să scrieți instrucțiunile pentru gardian?

— Nu; să mă ia de aici la opt seara, şi-l voi însoți eu însumi.

Se întâlniră într-adevăr la ora convenită şi, închiriind o trăsură de piață, spuseră vizitiului să oprească la colțul vechii şosele Pancras, lângă azilul parohiei. Când ajunseră acolo, se înnoptase de-a binelea; şi, pornind de-a lungul zidului sumbru al spitalului veterinar, intrară pe-o străduță lăturalnică; e numită, sau mai bine zis era numită odinioară strada Micului Colegiu şi oricum s-ar prezenta astăzi, era pe vremuri un loc destul de pustiu, înconjurat de şanțuri şi câmpii.

După ce-şi înfundă pălăria pe ochi şi se înfăşură în manta, Heyling se opri dinaintea celei mai amărâte case de pe uliță şi bătu încetişor în uşă. Ea fu deschisă îndată de o bătrână, care îl salută în semn că-l recunoaşte. Şoptindu-i să-l aştepte jos, Heyling urcă tiptil scara, deschise uşa unei odăi şi se năpusti înăuntru.

Obiectul cercetărilor şi al vrăjmăşiei sale neînduplecate, bătrânul decăzut acum, stătea lângă o masă pe care nu se afla decât o biată lumânare. El tresări la intrarea străinului şi se ridică anevoie în picioare.

— Ce mai e? Ce mai e? întrebă bătrânul. Ce nouă mizerie este asta? Ce doriți?

— Un cuvânt cu *dumneata,* răspunse Heyling.

După rostirea acestor cuvinte, se aşeză la capătul celălalt al mesei şi, aruncând mantaua şi pălăria, îşi dezvălui chipul.

Bătrânului îi pierise parcă deodată glasul. Recăzu pe scaun şi, strângându-şi mâinile, privi țintă, cu ochi plini de groază şi de teamă, vedenia.

— Se împlinesc astăzi şase ani, spuse Heyling, de când am reclamat de la dumneata viața pe care o datorai copilului meu. Bătrâne, am jurat lângă cadavrul fiicei dumitale să trăiesc o viață de răzbunare. De atunci nu m-am abătut o secundă de la jurământul pe care i l-am făcut; chiar dacă aş fi fost în stare să mă abat, amintirea unei singure priviri chinuite, dar răbdătoare, a ei, când se stingea în tăcere sub ochii mei, sau amintirea chipului lihnit al nevinovatului nostru copil, m-ar fi întărit în îndeplinirea datoriei mele. Îți aduci aminte bine de întâia mea răzbunare; aceasta-i cea din urmă.

18. „Ultima vizită a lui Heyling la bătrân” – Phiz, noiembrie 1836

Bătrânul se cutremură; mâinile lui căzură fără putere în lături.

— Mâine părăsesc Anglia, urmă Heyling după o pauză de-o clipă. În noaptea asta te sortesc morții vii la care mă osândiseşi dumneata – o închisoare fără speranță.

Îşi ridică ochii asupra bătrânului; se opri. Apropie lumina de chipul lui, o aşează uşurel pe masă, şi ieşi din odaie.

— Ar fi mai bine să te duci la bătrân, spuse el femeii deschizând uşa şi făcând semn gardianului să-l urmeze în stradă; cred că e bolnav.

Femeia închise uşa, urcă repede scara şi-l găsi mort!

Sub lespedea unui mormânt simplu, într-unul dintre cimitirele cele mai liniştite şi mai singuratice din ținutul Kent, unde florile sălbatice cresc de-a valma cu iarba, într-o privelişte plăcută, cel mai frumos loc din grădina Angliei, se odihnesc osemintele tinerei mame şi ale plăpândului ei copil. Dar cenuşa tatălui nu e amestecată cu a lor; şi, din seara aceea, avocatul n-a mai aflat absolut nimic în legătură cu ciudatul său client.

După ce mântui povestirea, bătrânul se apropie de un cuier care se găsea într-un ungher şi, luându-şi pălăria şi redingota, şi le puse cu multă linişte apoi, fără să adauge un singur cuvânt, se depărtă domol. Domnul cu nasturi de mozaic adormise, iar cei mai mulți făceau haz picurându-i stropi de seu în grog. Dl. Pickwick se strecură în taină şi, plătind consumația sa şi a lui Sam, ieşi, împreună cu bătrânul, de sub bolta hanului *La Butucul şi Coțofana.*

CAPITOLUL XXII

Dl. Pickwick călătoreşte la Ipswich şi are o aventură romantică cu o femeie între două vârste cu moaţe galbene de hârtie în păr.

— Sammy, ăsta e bagajul jupânului tău? întrebă dl. Weller-senior pe iubitoru-i fiu, când acesta intră, cu un sac de voiaj şi cu un geamantan mic, în curtea hanului *Taurul* din Whitechapel.

— Ai brodit-o, bătrâne; întocmai şi la fel, replică dl. Weller cel tânăr, lăsând jos în curte povara şi aşezându-se apoi deasupra ei. Vine şi jupânu' îndată.

— Îmi închipui că vine cu cabrioleta, îşi dădu cu părerea părintele.

— Da, că n-o să-şi primejduiască ciolanele pentru o iconomie de opt penny, umblând două mile pe jos. Ce face mămiţica vitregă în dimineaţa asta?

— Să te cruceşti, Sammy, să te cruceşti, nu alta, răspunse dl. Weller-senior cu o gravitate impunătoare. I-a trăsnii prin cap, nu demult, să se vâre în secta metodiştilor{30} şi unde mai pui că e evlavioasă foc. O criatură prea bună pentru mine, Sammy; simt că n-o merit.

— Eh, glăsui dl. Samuel, nu te mai încondeia aşa!

— Mă încondeiez, reluă cu un oftat părintele. S-a luat după nu ştiu ce scornitură a unuia care zice că omu' mai poate să se nască o dată pe lume, Sammy; rinaştere mi se pare că-i zice ei. Tare aş vrea s-o văz pe maică-ta vitregă născându-se încă o dată. Aş da-o cât ai zice

peşte, la doică! Ştii ce a făcut muierile alea deunăzi? continuă dl. Weller după o scurtă pauză, în răstimpul căreia izbise de vreo şase ori cu degetul arătător peste nas, în chip foarte semnificativ.

— Nu ştiu, mărturisi Sam; ce?

— Pune la cale să se întâlnească să bea ceai pentru unu' care ele îi zice păstorul lor, lămuri dl. Weller. M-am oprit la o prăvălie cu poze, în piața de trăsuri, când văz un anunț la geam: „Bilete, jumătate de coroană. Pentru informații a se adresa comitetului. Doamna Weller, secretară". Şi acasă intru, şi ce văz? Comitetul şedea în odaia noastră din fund. Paisprezece muieri! Să le fi auzit, Sammy! Luau hotărâri, votau taxe noi, tot soiul de drăcovenii. Bun. Şi ce m-a mai bătut la cap maică-ta vitregă să merg şi eu, şi m-am gândit: ia, hai să văz şi eu ce-i în stare să facă muierile; mă înscriu şi eu pentru un bilet; vineri seara la şase, mă fac ghighel, pornesc cu baba mea, şi urc la întâiul etaj unde ce văz: masă mare şi marafeturi de ceai puse pentru treizeci de inşi, şi o liotă de muieri care începe să şuşotească între ele şi se uită la mine, de parcă nu mai văzuse de când lumea un domn chipeş de cincizeci şi opt ani. Nu trece mult şi se aude o hărmălaie pe scară, şi uite că unu' deşirat, cu nas roşu şi cravată albă, se năpusteşte sus pe scări, şi cântă: „Uite păstorul ce vine să-şi vadă turma credincioasă!"; atunci vine unu' rotofei, îmbrăcat în negru, cu o față albă, mare, zâmbind mereu în dreapta şi în stânga de parcă zvâcnea dintr-un resort. Uite-aşa, Sammy! — „Sărutul păcii", zice păstorul, şi atunci le sărută pe muieri, rând pe rând; după el, le ia la rând omul cu nasul roşu. Tocmai mă gândeam dacă nu este bine să încep şi eu să le sărut, mai ales că era o coconiță foarte drăgălaşă lângă mine – când, hop, vine ceaiul cu maică-ta vitregă, care rămăsese jos să păzească ceainicul la fiert. Şi cu toatele se repede ca muşcate de şarpe. Iar până să se toarne ceaiul, ce mai imn au tras, Sammy; ce mai de rugăciuni şi ce mai

înfulecau şi beau. Să-l fi văzut pe păstor cum da iama în şuncă şi-n franzeluțele cu unt, Sammy; nu mi-a fost dat să mai văz vreodată pe careva să mănânce şi să bea aşa; nu! Nici ăla cu nasul roşu nu era omul care să aştepte să-i dai cu porția, însă pe lângă păstor era nimic. Bun. După ce dă gata ceaiul, îi trage alt imn, şi pe urmă păstorul începe să predice; şi-i trăgea bine, dacă te gândeşti că putea să-i cază greu la stomac franzeluțele cu unt. Deodată se opreşte, şi se-apucă să facă ca un broscoi: „Unde e păcătosul? Unde e mezerabelul păcătos?" La care toate muierile se uită la mine şi începe să se vaite de parcă îşi dădea sufletul! Eu îmi dădeam cu ideea că spictacolu' era cam aiurit – da' nu ziceam nimic. El se opreşte iar şi se uită țintă la mine şi zice: „Unde e păcătosul? Unde e mezerabelul păcătos?" Şi din nou muierile se vaită, ba acu de zece ori mai tare. Mie îmi cam sare țandăra atunci, aşa că fac vreo doi paşi înainte, şi: „Prietene, îi zic, mie îmi zici aşa?" În loc să-mi ceară scuze, după cum se cade să facă un gentelmen, el începe să fie mai mojic. Mă face vas, Sammy, vas al mâniei[31], şi mai mă face şi altfel. Pentru că sângele fierbea în mine, îi arz vreo trei scatoalce lui şi vreo trei ăluia cu nasul roşu, şi-o şterg. Să le fi auzit pe muieri țipând, Sammy, când l-a adunatără pe păstor de sub masă… — Hehe! uite-l pe jupân' tău, în carne şi oase!

În timp ce dl. Weller spunea acestea, dl. Pickwick cobora din cabrioletă şi intra în curte.

— Frumoasă dimineață, dom'le! îl întâmpină dl. Weller-senior.

— Într-adevăr frumoasă! încuviință dl. Pickwick.

— Într-adevăr frumoasă, repetă un roşcovan, cu nas iscoditor şi ochelari albaştri, coborând şi el dintr-o cabrioletă odată cu dl. Pickwick. Mergeți la Ipswich, domnule?

— Da, domnule, răspunse dl. Pickwick.

— Ce coincidență extraordinară! Ca şi mine.

Dl. Pickwick se înclină.

— Călători afară? întrebă roşcovanul.

Dl. Pickwick se înclină din nou.

— Nemaipomenit! Ia te uită! Şi eu călătoresc afară, se miră roşcovanul; în cazul acesta, fireşte, vom merge împreună!

Şi roşcovanul cu nasul ascuţit – îşi dădea aere pline de importanţă şi vorbea enigmatic, zvârlindu-şi ca o pasăre capul pe spate când spunea ceva – zâmbi, de parcă ar fi făcut cea mai uimitoare descoperire din câte înţelepciunea omenească a cunoscut vreodată.

— Domnule, sunt fericit că voi fi în tovărăşia dumneavoastră, zise dl. Pickwick.

— Oh, declară noul venit, împrejurarea e nimerită pentru amândoi, nu-i aşa? Tovărăşia, vedeţi dumneavoastră, tovărăşia... se... se... deosebeşte cu totul de singurătate, nu-i aşa?

— Întocmai şi la fel, interveni Sam cu un zâmbet prietenos, intrând în vorbă. Eu numesc asta cevaşilea care se-nţelege de la sine, cum zicea casapul de câini fetei din casă, când ea îl beştelea că nu e gentelman.

— Mda! spuse roşcovanul, măsurându-l pe Sam, cu trufie, din cap până-n picioare. Prietenul dumneavoastră, domnule?

— Nu tocmai prieten, replică dl. Pickwick cu o voce scăzută. E de fapt servitorul meu; îi permit însă multe libertăţi, căci, între noi fie zis. mă simt măgulit, fiindcă e un om original, şi mă mândresc oarecum cu el.

— Mda! bombăni roşcovanul; vedeţi, asta e chestie de gust! Mie, originalitatea nu-mi place câtuşi de puţin; nu-mi convine; nu văd de ce ar fi necesară. Cum vă numiţi, domnule?

— Poftim cartea mea de vizită, domnule, răspunse dl. Pickwick, foarte amuzat de modul repezit în care fusese întrebat şi de felul ciudat de a fi al străinului.

— Aha! exclamă roşcovanul, băgând carta de vizită în carneţelul lui. Pickwick! Foarte bine! Îmi place să ştiu numele oamenilor. În felul ăsta eşti scutit de multe

neplăceri. Poftim cartea mea de vizită, domnule. Magnus. Precum vedeți, domnule, mă numesc Magnus. Cred că e un nume destul de frumos; nu-i aşa, domnule?

— Foarte frumos nume, într-adevăr, replică dl. Pickwick fără să-şi poată stăpâni un zâmbet.

— Da, cred, urmă dl. Magnus. Iar înaintea lui e un nume tot aşa de frumos, după cum veți vedea. Permiteți-mi, domnule. Ținând cartea de vizită puțin înclinată, uite aşa, numele devine vizibil; poftim: Peter Magnus. Sună plăcut, domnule, nu?

— Foarte plăcut, zise dl. Pickwick.

— Curioasă e semnificația inițialelor, domnule, precum vedeți: P.M. – post meridian. În biletele scrise în grabă către cunoştințele mele intime semnez câteodată „După amiază". Lucrul îi înveseleşte mult pe prietenii mei, domnule Pickwick.

— Fireşte, îmi închipui că le procură cea mai vie mulțumire, rosti dl. Pickwick invidiind în gând uşurința cu care prietenii d-lui Magnus se înveseleau.

— Domnilor, le comunică un rândaş, diligența este gata, vă rog.

— Bagajul meu e înăuntru? întrebă dl. Magnus.

— Totul e în regulă, domnule.

— Sacul roşu e înăuntru?

— Totul e în regulă, domnule.

— Şi sacul vărgat?

— În lada din față, domnule.

— Şi pachetul învelit în hârtie cafenie?

— Sub capră, domnule.

— Şi cutia de piele cu pălării?

— Totul e înăuntru, domnule.

— Acum vreți să urcați? întrebă dl. Pickwick.

— Scuzați-mă, răspunse Magnus rămânând pe roată. Scuzați, domnule Pickwick. Nu pot consimți să urc în condițiile astea de nesiguranță. Din felul cum omul a răspuns, sunt convins că cutia de piele cu pălării *nu*

este înăuntru.

Protestările solemne ale rândaşului fiind întru totul zadarnice, fu nevoie să se cotrobăiască în străfundurile lăzii pentru a-l linişti că într-adevăr cutia de piele cu pălării fusese pusă în siguranță. După ce se încredință în privința aceasta, dl. Magnus avu presimțiri certe, mai întâi că sacul roşu a fost pus cine ştie unde, apoi că cineva a şterpelit sacul vărgat, pe urmă că pachetul învelit în hârtie cafenie „s-a desfăcut". În sfârşit, după ce se convinse cu proprii lui ochi de netemeinicia fiecărei bănuieli, acceptă să se urce pe imperiala diligenței, declarând că spiritul îi era uşurat de orice nelinişte şi că se simțea acum bine şi fericit.

— Vă inervați repede, dom'le, nu-i aşa? întrebă dl. Weller-senior, urcându-se pe capră şi uitându-se la străin cu ochi piezişi.

— Da, fleacurile astea mă cam scot din sărite, recunoscu străinul, însă acum sunt liniştit, pe deplin liniştit.

— Eh, atunci e în regulă, rosti dl. Weller. Sammy, ajută-l pe stăpânul tău să urce. Piciorul ălălalt, dom'le.

Aşa. Dați-ne mâna, dom'le. Haida, sus! Erați mai uşurel, dom'le, când eraţi flăcăiandru.

— Se prea poate, domnule Weller, răspunse dl. Pickwick, bine dispus, gâfâind, luând loc pe capră alături de el.

— Suie sus în față, Sammy, zise dl. Weller. Acum, Willam, dă bici cailor! Aveți grijă la boltă, domnilor. Păzea capul! cum zicea plăcintarul. Aşa, Willam, lasă-i la pas.

Diligența luă drumul prin Whitechapel, spre admirația mulțimii din cartierul acela foarte populat.

— Dom'le, nu prea e frumos prin părțile astea, glăsui Sam făcând cu pălăria mişcarea care preceda totdeauna intrarea în vorbă cu stăpânul.

— Adevărat, Sam, declară dl. Pickwick examinând străzile pe unde treceau, murdare şi înțesate.

— E o chestie ciudată, dom'le, urmă Sam, că sărăcia şi stridiile merge totdeauna împreună.

— Nu te înțeleg, Sam, zise dl. Pickwick.

— Să vedeți ce vreau să spui, dom'le; cu cât un loc e mai amărât, cu atâta se mănâncă acolo mai multe stridii. Uitați-vă aici, dom'le; pe aici, cam la a şasea casă e câte o dugheană de stridii; străzile e pline de ele. Să mă ierte Dumnezeu dacă eu nu crez că oamenii tare nevoiaşi iese din bârlogul lor ca să mănânce la disperare stridii.

— Să ştii că aşa este, observă dl. Weller-senior; şi la fel e şi cu somonul marinat.

— Lată două fapte foarte însemnate, pe care nu le remarcasem niciodată, declară dl. Pickwick; am să le notez, desigur, la întâiul popas.

Ajunseră în răstimp la bariera din Mile End; se aşternu o linişte adâncă până ce, după două-trei mile, dl. Weller-senior, întorcându-se brusc spre dl. Pickwick,. spuse:

— Curioasă e şi viața ălora ce ține bariera, dom'le.

— A cui? întrebă dl. Pickwick.

— A ălora de ține bariera..

— Ce înțelegi prin a ține bariera? întrebă dl. Peter Magnus.

— Bătrânul vorbeşte de vameşii de la bariere, dom'le, explică Sam.

— A, înțeleg! glăsui dl. Pickwick. Da, o viață foarte curioasă, foarte neplăcută.

— Toți sunt oameni care a avut necazuri în viață, spuse dl. Weller-bătrânul.

— Aha! exclamă dl. Pickwick.

— Da. De aceea se retrage din lume şi se închide aici, parte ca să fie singuri, parte ca să se răzbune pe omenire, şi-i ia vamă.

— Într-adevăr! spuse dl. Pickwick; n-am ştiut asta.

— Chiar aşa, dom'le. Dacă ar fi gentlemeni, le-ați zice mezantropi. După cum se vede, ei se apucă să încaseze

vamă.

Conversând astfel, având darul neprețuit de a uni utilul cu plăcutul, dl. Weller-senior înlătură, o bună parte din zi, plictiseala călătoriei. Subiectele nu lipseau; iar când se întâmpla ca limbuția d-lui Weller să se întrerupă uneori, dl. Peter Magnus umplea cu îmbelşugare golul prin curiozitatea pe care o arăta de-a afla totul despre istoria personală a tovarăşilor de călătorie şi prin nelinişstea exprimată cu glas tare, la fiece popas, în privința siguranței şi bunei stări a sacilor săi, a cutiei de piele cu pălării şi a pachetului învelit în hârtie cafenie.

La stânga, pe strada principală a Ipswichului, la scurtă distanță după ce treci pe lângă locul viran din fața primăriei, se găseşte hanul cunoscut pretutindeni sub numele *La Marele Cal Bălan.* Deasupra porții principale – ceea ce face hanul şi mai frumos – se înalță o statuie de piatră, reprezentând un animal în plin salt, cu coada şi coama în vânt, şi care seamănă întrucâtva cu un cal de povară lovit de streche. Hanul *La Marele Cal Bălan* e renumit prin partea locului, cum ar fi un bou premiat, un porc greoi, un nap dat la ziarul ținutului – adică pentru mărimea sa uriaşă. Niciodată, sub niciun acoperământ, nu se văd atari labirinturi de coridoare fără covoare, asemenea îngrămădeală de odăi igrasioase şi prost luminate, în sfârşit atâtea bârloguri mici pentru mâncare sau pentru dormit, ca acelea strânse între cei patru pereți ai *Marelui Cal Bălan* din Ipswich.

La uşa colosalei taverne se opreşte în fiecare seară, la aceeaşi oră, diligența de Londra; şi din diligența de Londra coborâră în seara la care se referă acest capitol al istoriei noastre, dl. Pickwick, Sam Weller şi dl. Peter Magnus.

— Poposiți aici, domnule? întrebă dl. Peter Magnus după ce sacul vărgat, sacul roşu, cutia de piele cu pălării şi pachetul înfăşurat în hârtie cafenie fură toate

depuse pe culoar. Poposiți aici, domnule?

— Da, răspunse dl. Pickwick.

— Nemaipomenit, exclamă dl. Magnus, nu mi s-a întâmplat o aşa de extraordinară coincidentă! Şi eu poposesc tot aici! Sper că vom lua masa împreună.

— Cu plăcere, declară dl. Pickwick. Cu toate astea, nu ştiu sigur dacă n-au sosit aici nişte prieteni ai mei. Chelner, nu cumva se află aici un domn cu numele de Tupman?

Un om vânjos, care avea sub braț un şervet neschimbat de vreo două săptămâni, iar în picioare ciorapi cam de-aceeaşi vechime, renunță molatic să se mai uite în stradă, când auzi întrebarea pusă de dl. Pickwick; şi, după ce examină meticulos, de la vârful pălăriei până la ultimul nasture al ghetrelor, înfățişarea clientului, răspunse cu tărie:

— Nu!

— Niciun domn cu numele de Snodgrass? urmă dl. Pickwick.

— Nu!

— Nici Winkle?

— Nu.

— Prietenii mei n-au sosit astăzi, domnule, spuse dl. Pickwick, aşa că vom lua masa singuri. Chelner, dă-ne o odaie specială.

Pe temeiul acestei cereri, omul corpolent binevoi să pomenească servitorului să aducă înăuntru bagajele domnilor şi, conducându-i printr-un gang lung, întunecos, îi introduse într-o cameră mare, mobilată sărăcăcios cu un cămin murdar, unde un foc pâlpâitor se străduia zadarnic să fie voios, gata-gata să-şi dea sufletul sub influența posacă a încăperii. După un ceas li se servi călătorilor puțin peşte şi un cotlet, iar după ce se strânse masa, dl. Pickwick şi dl. Peter Magnus, trăgându-şi scaunele mai aproape de foc, cerură o sticlă de Porto care era cât se poate de prost, la un preț cât se poate de mare, spre folosul casei, astfel că băură cu

mulțumire brandy cu apă.

Dl. Peter Magnus era, firește, într-o dispoziție foarte comunicativă, iar grogul avu asupră-i o influență minunată pentru a da în vileag tainele cele mai ascunse ale inimii sale. După multe amănunte în legătură cu el, cu familia sa, cunoscuții și prietenii săi, în legătură cu glumele, afacerile și frații lui (mai toți palavragiii au multe de spus cu privire la frați), dl. Peter Magnus îl contemplă câteva minute pe dl. Pickwick prin ochelarii săi albaștri, și spuse apoi cu modestie:

— Și de ce crezi, *de ce* crezi, domnule Pickwick, că am venit aici?

— Pe cuvântul meu, răspunse Pickwick, că mi-e absolut imposibil să ghicesc; pentru afaceri poate…

— Pe jumătate ai dreptate, domnule, dar totodată pe jumătate nu. Mai încearcă, domnule Pickwick.

— Nu zău, spuse dl. Pickwick, trebuie să recurg la bunăvoința dumitale, indiferent dacă îmi vei spune sau nu; altfel n-aș izbuti să ghicesc, chiar de m-aș trudi toată noaptea.

— Ei bine, ascultă… he! he! he! glăsui dl. Peter Magnus chicotind ușor. Ce ai zice, domnule Pickwick, dacă ți-aș spune că am venit aici pentru o cerere în căsătorie? Hei, domnule? He! he! he!

— Ce aș zice? Că, desigur, vei reuși, răspunse dl. Pickwick cu cel mai radios zâmbet.

— A, crezi într-adevăr, domnule Pickwick? Serios, crezi?

— Firește, susținu dl. Pickwick.

— Nu glumești, nu-i așa?

— Nu, nu glumesc.

— În cazul acesta, rosti dl. Magnus, îți voi destăinui un mic secret: și eu cred tot așa. Ba îți voi declara, domnule Pickwick, deși din fire sunt groaznic, înspăimântător de gelos, că femeia se găsește în casa asta.

Rostind ultimele cuvinte, dl. Magnus își scoase

ochelarii pentru a clipi din ochi, apoi îi puse iarăşi la loc.

— Vasăzică, întrebă dl. Pickwick cu înţeles, de aceea ieşeai mereu din cameră înainte de a ne aşeza la masă?

— Sst! da, ai dreptate; de aceea. Cu toate astea, nu eram nebun ca să dau ochii cu ea.

— Nu?

— Nu; vezi dumneata, n-ar fi fost bine, îndată după o călătorie. Aştept până mâine, domnule; atunci şansele se dublează, domnule Pickwick. Domnule, în sacul ăsta e un costum de haine şi în cutia aceea o pălărie care, sper, după efectul pe care îl vor produce, că vor fi de un folos neprețuit pentru mine.

— Într-adevăr, aprobă dl. Pickwick.

— Da; vei fi observat neliniştea mea astăzi cu privire la ele. Nu cred că se mai poate cumpăra un alt costum şi o altă pălărie care să fie ca acestea.

Dl. Pickwick îl felicită pe norocosul posesor al irezistibilului veşmânt pe care şi-l procurase, iar dl. Peter Magnus rămase câtva timp adâncit parcă în gânduri.

— E o ființă frumoasă, rosti dl. Magnus.

— Este într-adevăr?

— Foarte, foarte frumoasă, zise dl. Magnus. Locuieşte la vreo douăzeci de mile de aici, domnule Pickwick. Am aflat că va fi la han astă seară şi toată dimineața de mâine, şi am alergat să prind ocazia. Îmi închipui că un han e un loc foarte prielnic pentru a cere în căsătorie o femeie care e singură. Când călătoreşte, îşi simte mai mult singurătatea decât poate la ea acasă. Ce părere ai, domnule Pickwick?

— Tot ce-i posibil, replică acest gentleman.

— Iartă-mă, domnule Pickwick; însă eu sunt cam curios din fire. Cu ce ocazie eşti *dumneata* aici?

— Pentru un scop cu mult mai puțin plăcut, domnule, răspunse dl. Pickwick, şi roşeața i se urcă în obraz aducându-şi aminte. Viu aici, domnule, să

desvăluiesc perfidia şi mârşăvia unui individ în a cărui sinceritate şi onoare mă încrezusăm fără şovăială.

— Dumnezeule, exclamă dl. Peter Magnus, ce neplăcut! E vorba de o femeie, nu-i aşa? Hehe, ce mai calea-valea, sunt isteț, domnule Pickwick, sunt isteț.

Eh, domnule Pickwick, n-aş vrea pentru nimic în lume să-ți rănesc sentimentele. Subiectele acestea sunt penibile, domnule, foarte penibile. Nu te sinchisi de mine, domnule Pickwick, dacă vrei să-ți uşurezi sufletul. Ştiu ce înseamnă să fii înşelat, domnule; mi s-a întâmplat în trei-patru rânduri şi mie.

— Îți mulțumesc foarte mult pentru participarea dumitale la ceea ce presupui că e pricina necazului meu, glăsui dl. Pickwick întorcându-şi ceasul şi punându-l pe masă; dar…

— Nu, nu! îl întrerupse dl. Peter Magnus; niciun cuvânt mai mult; e un subiect penibil; văd, văd. Cât e ceasul, domnule Pickwick?

— Douăsprezece şi ceva.

— Dumnezeule! E vremea să mergem la culcare! N-are rost să mai rămân! Mâine am să fiu palid, domnule Pickwick.

Numai la gândul urnei atari nenorociri, dl. Peter Magnus trase clopoțelul, chemând camerista; şi după ce sacul vărgat, sacul roşu, cutia de piele cu pălării, pachetul învelit în hârtie cafenie fură transportate în odaia sa de culcare, el se retrase, cu un sfeşnic lăcuit, într-una dintre aripile casei, în vreme ce dl. Pickwick, cu alt sfeşnic lăcuit, era condus într-o altă aripă, printr-o sumedenie de coridoare întortocheate.

— Iată odaia dumneavoastră, domnule, îl vesti camerista.

— Foarte bine, răspunse dl. Pickwick privind în juru-i.

O încăpere destul de mare, cu două paturi, în care ardea focul în sobă; în genere era mai confortabilă decât se putea aştepta dl. Pickwick, după scurta experiență pe

care o avusese descinzând la *Marele Cal Bălan.*

— Bineînțeles că nu doarme nimeni în patul celălalt, spuse dl. Pickwick.

— O, nu, domnule!

— Foarte bine. Spune-i servitorului meu că nu mai am nevoie de el astă seară, şi să-mi aducă apă caldă mâine dimineață la opt şi jumătate.

— Da, domnule.

Urându-i d-lui Pickwick noapte bună, camerista se retrase şi-l lăsă singur.

Dl. Pickwick se aşează într-un jilț lângă foc şi se lăsă în voia unui lung şir de gânduri hoinare. Se gândi mai întâi la prietenii săi şi se întrebă când vor sosi. Apoi cugetul i se întoarse spre d-na Martha Bardell şi, de la ea, printr-un proces firesc, ajunse la biroul infect al d-lor Dodson şi Fogg. De la Dodson şi Fogg zbură tangențial în chiar miezul istoriei despre clientul cel ciudat; reveni la hanul *Marele Cal Bălan* din Ipswich, cu destulă luciditate pentru ca dl. Pickwick să se convingă că pica de somn. Se ridică şi începu să se dezbrace, când îşi aduse aminte că-şi lăsase ceasul pe masă, în sala de jos. Ceasul era unul dintre bunurile la care ținea dl. Pickwick, el fiind purtat pretutindeni, la umbra vestei sale, un număr mult mai mare de ani decât ne-am putea îngădui să arătăm aici. Nu-şi închipuia cum s-ar fi putut duce la culcare fără să-i audă tic-tacul molcom sub pernă sau în port-ceasornicul de la căpătâiul patului. Deoarece era târziu şi nu voia la ora aceasta din noapte să sune clopoțelul, îşi puse haina pe care tocmai o dezbrăcase şi, luând sfeşnicul lăcuit, coborî liniştit scările.

Dar, cu cât dl. Pickwick păşea din treaptă în treaptă mai jos, cu atât mai mult i se părea că mai are de coborât; şi, de mai multe ori, după ce ajungea într-un coridor îngust, felicitându-se că ajunsese în sfârşit la parter, dl. Pickwick vedea că ochilor săi uimiți se-arăta altă scară. În cele din urmă se trezi într-o sală cu lespezi, pe care îşi reaminti că a văzut-o când a intrat în

han. Exploră coridor după coridor; întredeschise uşă după uşă şi, în sfârşit, când era gata să renunțe deznădăjduit la cercetări, deschise tocmai uşa camerei unde îşi petrecuse seara; zări pe masă avutul său care-i lipsea atât de mult.

Cu un aer triumfător, dl. Pickwick apucă ceasul; apoi, îşi îndreptă paşii spre camera sa de culcare. Dacă drumul la coborâre fusese întovărăşit de greutăți şi incertitudini, călătoria de înapoiere fu anevoioasă la culme. Pretutindeni, se ramificau şiruri de uşi având dinaintea lor perechi de încălțăminte, diferite prin formă, fabricație şi mărime. De peste zece ori dl. Pickwick apăsase încetişor pe clanța uşii vreunei odăi care semăna cu a sa, dar un glas morocănos dinăuntru: „Cine dracu-i acolo?" sau „Ce cauți aici?" îl silea să se retragă tiptil, cu o iuțeală miraculoasă. Disperarea începuse să pună stăpânire pe el, când o uşă întredeschisă îi atrase atenția. Vârî capul şi privi înăuntru; în sfârşit, îi veni inima la loc. Cele două paturi erau acolo, în poziția pe care şi-o amintea perfect, iar focul ardea încă. Lumânarea sa, care nu era prea lungă când o primise, tot pâlpâind în curenții de aer, se topi în sfeşnic tocmai când închidea uşa după sine. „Nu e nimic, gândi dl. Pickwick; pot să mă dezbrac tot aşa de bine şi la lumina focului".

Cele două paturi se aflau în dreapta şi în stânga uşii; între fiecare din ele şi perete era un spațiu, terminat printr-un scaun de trestie, de-ajuns de larg ca să te urci sau să coborî în partea dinspre perete, dacă voiai. După ce trase perdelele patului dinspre partea camerei, dl. Pickwick se aşeză pe scaunul de trestie şi se descotorosi alene de ghetre şi pantofi. Apoi îşi scoase şi-şi împături haina, vesta, cravata şi, trăgându-şi domol din buzunar scufa de noapte, împodobită cu ciucuri, o fixă bine pe cap, legându-şi sub bărbie băierile pe care le avea totdeauna prinse de acest obiect de îmbrăcăminte.

Tocmai atunci absurditatea recentei sale încurcături îi

veni deodată în minte şi, răsturnându-se în scaunul de trestie, se porni cu atâta poftă pe râs de unul singur, că ar fi fost o adevărată încântare pentru orice om cuminte, dacă i-ar fi fost dat să observe zâmbetul deschis care-i lumina trăsăturile feţei sub scufa de noapte.

„E ce! mai hazliu lucru, îşi zise dl. Pickwick râzând aşa de tare, că băierile scufei erau aproape să plesnească; e cel mai hazliu lucru din câte am auzit vreodată, să mă văd aşa pierdut prin locurile astea, bâjbâind pe toate scările. Hazliu, hazliu, foarte hazliu!"

Zâmbind din nou, un zâmbet mai larg decât înainte, dl. Pickwick se pregătea, în cea mai bună dispoziţie, să continue dezbrăcatul, când îl opri deodată intrarea neaşteptată a unei persoane cu o lumânare în mână şi care, după ce încuie uşa, înainta până la măsuţa de toaletă unde puse lumina.

Zâmbetul care juca pe chipul d-lui Pickwick se topi brusc în expresia celei mai cumplite uimiri şi buimăceli. Persoana, oricare ar fi fost, venise cu totul pe neaşteptate, fără să facă zgomot, astfel că dl. Pickwick n-avusese timp nici să strige, nici să se împotrivească intrării ei. Cine putea să fie? Un hoţ? Vreun răufăcător care l-a văzut, poate, urcând scara cu un ceas frumos în mână? Ce trebuia să facă?

Singurul mijloc pentru dl. Pickwick de a-l observa pe misteriosul musafir, fără cel mai mic pericol de a fi văzut, era să se furişeze în pat şi să se uite cu coada ochiului în odaie, prin întredeschizătura perdelelor. Recurse deci la acest procedeu şi, ţinând perdelele cu grijă, astfel încât să nu-i treacă prin ele decât capul şi scufa de noapte, îşi puse ochelarii pe nas, îşi adună tot curajul şi privi.

Dl. Pickwick leşină aproape de groază şi tulburare. În picioare, dinaintea oglinzii, se afla o femeie între două vârste, înzorzonată cu moaţe galbene de hârtie, periindu-şi de zor cosiţele, cum le numesc femeile. Oricât de neştiutoare venise în cameră femeia, era vădit,

după aeru-i liniştit şi natural, că avea de gând să rămână peste noapte acolo; îşi adusese cu sine o lămpiță cu un suport şi, cu lăudabilă prevedere împotriva primejdiei de a lua casa foc, o pusese într-un lighean, pe podea, unde clipea ca un far gigantic pe-un ochi de apă.

„Doamne, Dumnezeule, gândi dl. Pickwick. Ce grozăvie!"

„Hm!" făcu femeia, şi îndată capul d-lui Pickwick se trase cu o repeziciune de automat dinapoia perdelelor.

„De când sunt, nu mi s-a întâmplat aşa ceva! Ce îngrozitor! îşi zise bietul dl. Pickwick. Niciodată! Groaznic!"

Picături de sudoare rece i se prelingeau pe sub scufă.

Cu neputință să se împotrivească dorinței nestăvilite de a vedea ce se petrece. De aceea, scoase iar capul printre perdele.

Situația era din ce în ce mai grea. Femeia între două vârste, isprăvind cu aranjarea părului, îl strânsese într-o scufă de dantelă împodobită cu o mică garnitură plisată, şi-şi ațintise ochii spre foc, dusă pe gânduri.

„Chestia devine alarmantă, judecă dl. Pickwick. Nu pot lăsa ca lucrurile să meargă mai departe. E limpede pentru mine, după liniştea acestei doamne, că am greşit camera. Dacă spun ceva, va ridica în picioare casa; dar dacă rămân aici, consecințele au să fie şi mai groaznice.

De prisos să mai spunem că dl. Pickwick era unul dintre cei mai modeşti şi mai delicați muritori. Numai ideea de a se arăta cu scufa de noapte, în fața unei doamne, îl copleşea. Dar făcuse un nod la blestematele de băieri şi, oricât se trudea, nu izbutea să le desfacă. Trebuia să iasă până la urmă din încurcătură. Şi nu exista decât o singură cale. Se ascunse după perdele şi tuşi tare:

— Hm! Hm!

Fireşte că, auzind neaşteptatul zgomot, femeia tresări şi se împiedică de lămpiță; îşi dădu seama că i se păruse

numai c-a auzit ceva, iar dl. Pickwick, crezând că leşinase, se încumetă, încremenit de spaimă, să tragă din nou cu ochiul prin perdele; femeia, însă, privea focul, dusă pe gânduri, ca şi până atunci.

„Femeia asta e nemaipomenită! gândi dl. Pickwick retrăgându-şi capul. Hm! Hm!”

19. „Doamnă de vârstă mijlocie în camera cu pat dublu” – Phiz, noiembrie 1836

Sunetele – aidoma acelora prin care, ne spun legendele, cumplitul căpcăun Blunderbore{32} avea obiceiul să spună că e timpul să se întindă masa – erau pronunțate prea desluşit ca să mai poată fi socotite închipuire.

— Dumnezeule mare, exclamă femeia; ce-i asta?

— Este… este numai un gentleman, doamnă, spuse dl. Pickwick de după perdea.

— Un gentleman! repetă femeia cu un strigăt de groază.

„Totul e zadarnic", gândi dl. Pickwick.

— Un bărbat străin! țipă femeia.

Încă o clipă şi toată casa avea să fie în picioare. Rochia îi foşni în timp ce se năpustea spre uşă.

— Doamnă, imploră dl. Pickwick scoțând capul, deznădăjduit la culme; doamnă…

Deşi dl. Pickwick n-avea un scop anume când îşi arătă capul prin perdele, totuşi faptul produse o impresie bună. Femeia, cum am spus, se afla lângă uşă. Se pregătea să treacă pragul pentru a ajunge pe scară, şi l-ar fi trecut desigur dacă apariția subită a scufei de noapte a d-lui Pickwick nu ar fi silit-o să se retragă în ungherul cel mai depărtat al camerei, unde rămase, privindu-l speriată pe dl. Pickwick care, la rându-i, o privea şi el speriat.

— Mizerabile! spuse femeia acoperindu-şi ochii cu mâinile; ce cauți aici?

— Nimic, doamnă… absolut nimic, doamnă… răspunse dl. Pickwick cu gravitate.

— Nimic? repetă femeia ridicându-şi ochii.

— Nimic, doamnă, pe onoarea mea, reluă dl. Pickwick scuturându-şi capul cu atâta energie, că moțul scufei se clătină puternic. Îmi vine să intru în pământ de ruşine, doamnă, fiind nevoit să mă adresez cu scufa de noapte pe cap unei doamne (în momentul acesta doamna şi-o

smulse pe-a sa); dar nu pot s-o scot, doamnă. (Rostind cuvintele acestea, dl. Pickwick îşi zgâlţâi scufa, ca dovadă a temeiului spuselor sale). Acum, doamnă, e vădit pentru mine că m-am înşelat asupra camerei de dormit, crezând că aceasta e a mea. Nu mă găseam aici nici de cinci minute când aţi intrat.

— Dacă povestea asta ciudată este adevărată, domnule, replică doamna plângând în hohote, vei părăsi camera numaidecât.

— Da, doamnă, cu cea mai mare plăcere, rosti dl. Pickwick.

— Numaidecât, domnule!

— Desigur, doamnă, răspunse dl. Pickwick cu mare grabă. Desigur, doamnă, îmi... îmi pare foarte rău, doamnă, continuă dl. Pickwick făcându-şi apariţia la piciorul patului; îmi pare foarte rău că am fost pricina inocentă a acestei alarmări şi-a acestei emoţii; adânc mâhnit, doamnă...

Femeia arătă uşa. În împrejurarea aceasta aşa de grea, una dintre excelentele calităţi ale d-lui Pickwick se desfăşură admirabil. Măcar că-şi pusese repede pălăria peste scufă, în felul paznicilor de noapte de odinioară; măcar că-şi ţinea pantofii şi ghetrele în mâini, iar haina şi vesta pe braţ, nimic nu putu să-i zdruncine politeţea firească.

— Îmi pare nespus de rău, doamnă, glăsui el salutând până la pământ.

— Dacă e aşa, domnule, ai să părăseşti camera numaidecât.

— Imediat, doamnă. Îndată, doamnă, zise dl. Pickwick deschizând uşa şi scăpând pantofii din mână cu mare tămbălău. Cred, doamnă, reluă el adunându-şi încălţămintea şi întorcându-se spre a saluta din nou, cred că firea mea neprihănită şi respectul plin de evlavie ce nutresc sexului dumneavoastră, vă vor adresa o scuză umilă pentru cele întâmplate.

Dar, mai înainte ca dl. Pickwick să fi putut încheia

fraza, femeia îl împinsese în coridor, închizând şi zăvorind uşa după el.

Desigur, oricâtă mulțumire simți dl. Pickwick că scăpase aşa de lesne din înspăimântătoarea aventură, situația lui prezentă nu era câtuşi de puțin plăcută. Se afla singur, îmbrăcat pe jumătate, într-un coridor descoperit, într-o casă necunoscută, în toiul nopții. Nu se putea presupune că va găsi, în beznă, drumul spre odaia pe care n-o putuse descoperi ajutorat de lumină, iar dacă ar fi făcut zgomotul cel mai mic în încercarea-i zadarnică de a se descurca, ar fi avut toate şansele să fie împuşcat şi poate ucis de vreun călător speriat din somn. Nu-i rămânea deci altă cale decât să stea unde era, până în zorii zilei. Astfel, după ce bâjbâi câțiva paşi în coridor, împiedicându-se, spre marea lui spaimă, de câteva perechi de cizme, dl. Pickwick se ghemui într-un ungher al zidului, aşteptând cât mai filosofic cu putință ivirea dimineții.

Nu-i era, totuşi, dat să treacă acest nou examen de răbdare, căci nu trecuse mult de la cuibărirea sa în ungher când, spre groaza-i de negrăit, un bărbat cu o lumină în mână se arătă la capătul coridorului. Dar groaza-i se schimbă deodată în bucurie când recunoscu figura credinciosului său servitor. Era, într-adevăr, dl. Samuel Weller, care se ducea la culcare după ce tăifăsuise până atunci cu servitorul care aştepta diligența.

— Sam! zise dl. Pickwick răsărind în fața lui; unde e odaia mea de culcare?

Dl. Weller holbă uluit ochii la stăpânul său; şi abia după ce i se repetă de trei ori aceeaşi întrebare, servitorul se răsuci pe călcâie şi-l conduse pe dl. Pickwick la odaia atât de mult căutată.

— Sam, glăsui dl. Pickwick, urcându-se în pat, am făcut în noaptea asta una dintre cele mai gogonate boroboațe din câte s-au pomenit vreodată.

— Tot ce se poate, dom'le, răspunse scurt dl. Weller.

— Dar sunt sigur, Sam, spuse dl. Pickwick, că n-aş mai încerca să mă descurc singur în casa asta chiar dacă ar fi să rămân şi şase luni în ea.

— Asta e cea mai cuminte hotărâre pe care ați putea s-o luați. Vă trebuie totdeauna cineva care să se ție după dumneavoastră când vă pierdeți capul.

— Ce vrei să spui cu asta, Sam? întrebă dl. Pickwick.

Se ridică în capul oaselor şi întinse mâna de parcă ar fi vrut să mai adauge ceva, dar, stăpânindu-se brusc, se întoarse pe-o parte şi îi spuse valetului: „Noapte bună”.

— Noapte bună, dom’le, răspunse dl. Weller.

Se opri după ce închise uşa în urma lui, clătină din cap, făcu câțiva paşi, se opri, curăță mucul lumânării, clătină iar din cap şi, în sfârşit, porni agale spre odaia lui, cufundat parcă în cea mai adâncă meditație.

CAPITOLUL XXIII

În care dl. Samuel Weller caută în chip energic să-şi ia revanşa asupra d-lui Trotter.

În zorii care se revărsară după aventura d-lui Pickwick cu femeia între două vârste, cu moaţe galbene de hârtie, dl. Weller-senior se pregătea, într-o odăiţă de lângă grajduri, pentru drumul la Londra. Ţinuta lui era atât de pitorească, încât merită a fi zugrăvită.

Profilul său avusese, pare-se, cândva, linii îndrăzneţe şi accentuate puternic. Graţie bunului trai şi unei deosebite nepăsări în viaţă, curbele cărnoase ale obrajilor se întinseseră mult dincolo de limitele pe care natura le statornicise la început; aşa că, dacă îl priveai din faţă, era greu să distingi pe chipul lui altceva decât vârful unui nas rubicond. Aceeaşi cauză dăduse bărbiei forma gravă şi impunătoare care e descrisă de obicei precedând cu epitetul de „dublă" numele acestei trăsături expresive; tenul prezenta acea îmbinare aparte de culori cu vinişoare care nu sunt întâlnite decât la gentlemenii de meseria lui, sau la o friptură în sânge. Purta pe după gât un şal cărămiziu care se potrivea aşa de bine cu bărbia, că era greu să deosebeşti cutele lor; peste şal punea o vestă lungă, cu dungi late, trandafirii, şi, peste vestă, o livrea cu pulpane imense, verde, împodobită cu nasturi mari de alamă; iar nasturii care îi strângeau mijlocul erau atât de depărtaţi unul de altul, că niciun muritor nu văzuse vreodată doi în acelaşi timp. Părul îi era scurt, lins, negru, şi abia se zărea de

sub borurile gigantice ale unei pălării cafenii, cu forma joasă. Picioarele-i erau strânse în nişte nădragi de catifea până la genunchi şi în cizme răsfrânte; în sfârşit, un mare lanț de ceas, din aramă, cu o cheie la capăt şi cu un breloc din acelaşi metal, se bălăbănea în voie pe betelia uriaşă a pantalonilor.

Am spus că dl. Weller făcea pregătirile pentru înapoierea la Londra; de aceea îşi aduna provizii. Pe masă, în fața lui, era o cană cu bere blondă, o halcă de friptură rece şi o pâine de dimensiuni foarte respectabile, fiecăreia dăruindu-i pe rând favorurile sale în chipul cel mai imparțial. Tocmai tăiase o felie zdravănă de pâine, când zgomotul paşilor cuiva care intra în odaie îl sili să-şi ridice privirile; în fața lui se afla fecioru-său.

— Neața, Sammy! zise părintele.

Fiul se apropie de cana cu bere blondă şi, dând cu înțeles din cap, trase o duşcă bună.

— Bine-i mai tragi la măsea, Sammy, glăsui dl. Weller-bătrânul, privind înăuntrul cănii după ce primul său născut o depuse pe masă, goală pe jumătate; ai fi fost o lipitoare straşnică, Sammy, dacă te năşteai lipitoare.

— Da, cred că aş fi dus-o bine, replică Sam înfulecând pe rupte din friptura rece.

— Îmi pare foarte rău, Sammy, reluă dl. Weller-bătrânul, clătinând berea şi pregătindu-se să bea, îmi pare foarte rău, Sammy, că trebuie să aud din gura ta că te-ai lăsat păcălit de ăl cu hainele ca duda. Credeam până deunăzi că vorbele Weller şi păcăleală se bate cap în cap, Sammy… şi când colo…

— Afară doar dacă e vorba de o văduvă se-nțelege, glăsui Sam.

— Văduvele, replică dl. Weller cam schimbându-se la față, văduvele este escepții de la toate regulile, Sammy. *Am* auzit spunându-se din câte femei de rând se face o văduvă. Îți stă mintea-n loc. Mi se pare că din douăzeci

şi cinci, Sammy; dar nu ştiu dacă nu şi din mai multe.

— Hm, şi-atâta e destul, rosti Sam.

— De altminteri, urmă dl. Weller fără să ia seama la întrerupere, chestia e cu totul alta. Ştii ce zicea avocatul gentlemanului ăla care-şi bătea femeia cu vătraiul? „La urma urmelor, dom'le preşedinte, zice, asta nu e decât o sempatică slăbiciune." La fel zic şi eu despre vădane, Sammy; şi tot aşa o să zici şi tu la vârsta mea.

— Ar fi trebuit să ştiu mai multe! spuse Sam.

— Ar fi trebuit să ştii mai multe! repetă dl. Weller izbind cu pumnul în masă; ar fi trebuit să ştii mai multe. Cunosc pe un mucos care n-a căpătat nici pe sfert ieducaţia ta, n-a umblat nici şase luni creanga prin târguri mici... şi care i-ar fi fost ruşine să se lase dus de nas, în halul ăsta; da, i-ar fi fost ruşine, Sammy!

Din cauza frământării pe care i-o trezi reflecţia aceasta amară, dl. Weller-senior sună clopoţelul şi mai ceru o halbă.

— Eh, ce rost are să vorbim despre asta acum? observă Sam. Ce-a fost a fost, basta, cum zicea turcii când a tăiat capul unuia din greşeală, şi gândul ăsta trebuie să ne mângâie. Acu, jupâne, mi-a venit şi mie apa la moară, şi, dacă îl înhaţ pe Trotter, o să mă ţie minte.

— Trag nădejde, Sammy, trag nădejde, răspunse dl. Weller. În sănătatea ta, Sammy, şi-ţi urez să ştergi curând pata cu care ai feştelit numele neamului nostru.

Închinând, dl. Weller sorbi dintr-o înghiţitură cel puţin două treimi din halba nou adusă; apoi o întinse fiului său ca să se înfrupte din ce mai rămăsese, ceea ce el făcu pe dată.

— Şi acum, Sammy, reluă dl. Weller cercetând pataca enormă de argint cu două capace, care atârna la capătul lanţului de aramă, e vremea să mă duc la canţelarie ca să-mi iau foaia de drum şi să încarc diligenţa; căci diligenţele, Sammy, e ca puştile: trebuie să le încarci cu multă băgare de seamă pân' să le slobozeşti.

D.Weller-junior primi cu un zâmbet filial gluma aceasta paternă şi profesională. Respectabilul său părinte urmă cu ton solemn:

— Te las, Samivel, băiete, şi cine ştie când ne-om mai vedea! Poate că mama ta vitregă o să-mi facă de petrecanie… Câte nu se poate întâmpla până să primeşti vreo veste de la faimosul domnu' Weller de la *Sălbăticuța.* Onoarea familiei e în mâinile tale, Samivel, şi nădăjduesc că n-ai s-o terfeleşti. Cât despre rest, ştiu că poci să mă încrez în tine ca şi-n mine. De aceea n-am decât un mic sfat să-ți dau. Dacă vreodată ai să treci de cincizeci de ani şi ți-o veni pofta să te însori cu cineva – treaba ta cu cine – închide-te numaidecât în odaie, de s-o întâmpla să ai una, şi înghite repede un hap. Spânzurătoarea e ceva ordiner, şi crez că şi tu zici tot aşa. Înghite un hap, băiete, înghite un hap, şi o să-ți pară bine.

Dl. Weller se uita în ochii fiului său rostind drăgăstoasele vorbe, apoi, răsucindu-se domol pe călcâie, pieri din fața lui.

Cuvintele din urmă ale bătrânului treziră în mintea d-lui Samuel Weller o mulțime de gânduri; ieşi de la *Marele Cal Bălan* îndată după plecarea tatălui său, îşi îndreptă paşii spre biserica Sf. Clement şi încercă să-şi alunge melancolia plimbându-se prin străvechile dependințe ale edificiului. Hoinări pe acolo o bucată de vreme şi se pomeni într-un loc singuratic, un fel de curte cu înfățişare venerabilă şi care, după câte îşi dădu seama, nu avea ca ieşire decât coridorul prin care pătrunsese. Se pregătea să se înapoieze, când îl pironi locului o arătare neaşteptată. Cum şi în ce fel s-au petrecut lucrurile, vă vom istorisi îndată.

Dl. Samuel Weller privea cu luare aminte casele vechi de cărămidă roşie şi, din vreme în vreme, măcar că dus pe gânduri, zvârlea o ocheadă slujnicelor zdravene care ridicau storurile sau deschideau vreo fereastră a odăilor de dormit – când poarta verde a unei grădini din fundul

unei curți se deschise. Un bărbat care se ivi de acolo închise poarta verde, cu grijă, după el şi se îndreptă sprinten spre locul unde se găsea dl. Weller.

Dar dacă luăm faptul acesta în mod izolat, fără să ținem seama de ansamblul împrejurărilor, el nu prezintă nimic deosebit în sine, căci în multe locuri din lume un bărbat poate să iasă dintr-o grădină şi să închidă o poartă verde în urma lui, poate chiar să meargă cu sprinteneală fără să atragă, pentru asta, luarea aminte specială asupra sa. De aceea e limpede că, pentru a trezi interesul lui Sam, omul acela trebuia să aibă ceva deosebit în felu-i de a fi, sau în gesturi, sau şi una şi alta. Dacă e aşa sau nu, va hotărî cititorul după ce vom fi descris cu precizie conduita acelui individ.

Închizând poarta verde în urma lui, el înainta sprinten, aşa cum am mai spus în două rânduri până acum; dar, de îndată ce dădu cu ochii de dl. Weller, se opri încurcat şi păru, o clipă, că nu ştie încotro s-o apuce. Cu toate astea, cum altă ieşire afară de aceea din față nu era – închisese poarta verde în urma lui – înțelese repede că, pentru a ieşi din încurcătură, trebuia neapărat să treacă pe dinaintea d-lui Samuel Weller. Porni deci din nou, cu pas sprinten, şi înaintă, privind drept în față. Din cale-afară de caraghios la omul acesta era felul hidos în oare îşi strâmba chipul făcând schimonositurile cele mai uimitoare şi mai groaznice ce s-au văzut vreodată. Nicicând opera naturii n-a fost deghizată mai artistic decât a izbutit el să facă într-o clipă din mutra lui.

„Ei, nu! îşi spuse Sam văzându-l că se apropie; hazliu lucru; aş fi jurat că-i el!”

Omul înainta şi, pe măsură ce se apropia, mutra lui se descompunea tot mai îngrozitor.

„Aş putea să jur în ce priveşte părul negru şi haina de culoarea dudelor, spuse dl. Weller, însă nu-ncape vorbă că văz întâia oară figzonomia asta.”

În timp ce dl. Weller îşi spunea pentru sine cuvintele

acestea, trăsăturile străinului căpătau un aspect nefiresc şi de-a dreptul respingător. Totuşi fu obligat să treacă foarte aproape de Sam, şi o privire scrutătoare a acestuia îi îngădui să descopere, sub masca de oribile schimonoseli, ceva ce semăna prea mult cu ochii mici ai d-lui Job Trotter, ca să mai poată să se înşele.

— Hei, domnu'! răcni Sam cu o voce sălbatică.

Străinul se opri.

— Hei! repetă Sam cu o voce şi mai cruntă.

Omul cu figură oribilă privi uimit la culme spre fundul curții, spre intrarea curții, spire ferestrele caselor, în sfârşit pretutindeni, numai spre Sam Weller, nu; apoi făcu încă un pas înainte, dar un nou urlet al lui Sam îl opri.

— Hei, domnu'! strigă Sam pentru a treia oară.

Nu-i mai era cu putință străinului să pretindă că nu ştia dincotro venea vocea, astfel că, neavând încotro, îl privi pe Sam, până la urmă, direct în față.

— Degeaba, Job Trotter, haide, lasă prostiile! îi spuse Sam. Nu eşti atât de chipeş ca să-ți îngădui să te scălâmbăiezi aşa. Ia fă bine şi pune-ți ochişorii la locul lor, că, de nu, ți-i scot eu din cap. M-auzi?

Deoarece dl. Weller părea foarte hotărât să procedeze în sensul vorbirii sale, dl. Trotter permise, puțin câte puțin, chipului său, să-şi recapete expresia obişnuită; apoi, prefăcându-se că tresare de bucurie, exclamă:

— Ce văd? domnul Walker!

— Aha, glăsui Sam, te bucuri tare mult că mă întâlneşti, nu-i aşa?

— Că mă bucur? strigă Job Trotter. O, domnule Walker, dacă ai şti cât am dorit întâlnirea aceasta! Dar e prea mult, domnule Walker; nu pot să-mi stăpânesc bucuria; serios că nu pot!

Şi dl. Trotter se porni să verse un potop de lacrimi; aruncându-şi brațele în jurul acelora ale d-lui Weller, îl îmbrățişă strâns, în culmea bucuriei.

— Hai, isprăveşte! strigă Sam, indignat adânc de

această purtare şi căutând zadarnic să se sustragă îmbrățişărilor entuziastei sale cunoştințe. Hai, isprăveşte, îți spun. de ce mă boceşti aşa, tulumbă de stins focul ce eşti?

— Pentru că sunt tare bucuros că te văd, declară Job Trotter slăbindu-l pe dl. Weller, pe măsură ce simptomele încăierării scădeau. Ah, domnule Walker, asta-i prea mult!

— Prea mult! cred şi eu! Hei, ce mai ai de spus?

Dl. Trotter nu răspunse, căci batista lui mică, trandafirie, era în plină activitate.

— Ce mai ai de spus până să-ți sparg capul? repetă Sam amenințător.

— Cum? întrebă dl. Trotter cu ton de candidă uimire.

— Ce mai ai de spus?

— Eu, domnule Walker?

— Nu-mi spune Walker; numele meu e Weller, ştii bine. Ce mai ai de spus?

— Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule Walker, – vreau să zic Weller – multe lucruri, dacă binevoieşti să vii undeva unde am putea vorbi în voie. Dacă ai şti cum te-am căutat, domnule Weller!

— Îmi închipui că te-ai rupt căutându-mă, declară Sam în silă.

— O, da, domnule, într-adevăr! afirmă dl. Trotter fără să se vadă mişcându-se un muşchi pe chipul său. Dă-mi mâna, domnule Weller.

Sam îl examină câteva secunde; apoi, ca împins de-o pornire subită, îi întinse mâna.

— Ce face scumpul dumitale stăpân? îl întrebă Job pe Sam mergând împreună cu el. A, e un gentleman vrednic, domnule Weller. Nădăjduiesc că n-a răcit în noaptea aceea înspăimântătoare.

Spunând acestea, o expresie de viclenie scânteia în ochii lui Job Trotter, ceea ce-l făcu pe dl. Weller să simtă o mâncărime violentă în pumnu-i strâns şi o arzătoare pornire să-i care câteva lovituri în coaste. Dar Sam se

stăpâni şi răspunse simplu că stăpânul său se simțea foarte bine.

— O, cât mă bucur! Este aici?

— Dar al dumitale? întrebă Sam drept răspuns.

— O, da, e aici. Dar îmi vine foarte greu să spun, domnule Weller, se poarta mai urât decât oricând.

— Aha! exclamă Sam.

— O! ce face e scandalos! E groaznic!

— Într-un internat?

— Nu, nu! Nu într-un internat, răspunse Job Trotter cu aceeaşi uitătură vicleană pe care Sam o mai remarcase; nu într-un internat.

— În casa cu poartă verde? întrebă Sam privindu-l cu atenție.

— Nu, nu! Nu acolo! răspunse Job cu o însuflețire neobişnuită. Nu acolo!

— Ce făceai dumneata acolo? reluă Sam străpungându-l cu ochii. Ai intrat cumva întâmplător pe poartă?

— Domnule Weller, vezi dumneata, nu mă sfiesc să-ți destăinuiesc micile mele taine, deoarece, după cum ştii, am simțit o mare înclinare unul pentru celălalt când ne-am întâlnit prima oară. Ți-aduci aminte dimineața admirabilă pe care am petrecut-o împreună?

— Ei da, răspunse Sam, mi-aduc aminte. Şi?

— Şi, urmă Job vorbind cu mare precizie şi cu tonul scăzut al omului care comunică un secret important, în casa cu poartă verde sunt o droaie de servitori, domnule Weller; mulți servitori.

— Crez şi eu, se vede cât de colo, îl întrerupse Sam. — Da, şi e o bucătăreasă care a economisit ceva, domnule Weller, şi doreşte să-şi facă un rost în viață deschizând o băcănie, vezi dumneata.

— Mda!

— Da, domnule Weller. Ei bine, domnule, am întâlnit-o într-o capelă mică unde mergeam şi eu. O capelă drăguță din oraşul acesta, domnule Weller, unde se

cântă culegerea aceea de imnuri pe care o am de obicei cu mine, o cărticică pe care poate că dumneata ai văzut-o în mâna mea, şi am făcut cunoştinţă cu ea, domnule Weller; pe urmă, s-a legat o mică intimitate între noi şi mă pot încumeta a spune că sper să devin băcan.

— Aha, şi ai să fii un băcan simpatic, replică Sam măsurându-l pe Job, plin de silă, cu privirea piezişă.

— Marele avantaj, domnule Weller, continuă Job, ai cărui ochi se umpleau de lacrimi, e că am să pot părăsi serviciul înjositor pe care-l fac la omul acesta rău, devotându-mă cu totul unei vieţi mai bune, mai virtuoase, o viaţă mai potrivită cu felul în care am fost crescut, domnule Weller.

— Se vede că eşti bine crescut, mormăi Sam.

— O, foarte bine, domnule Weller; foarte bine, îl încredinţă Job; şi, amintindu-şi de neprihănirea copilăriei sale, dl. Trotter scoase iarăşi batista trandafirie şi plânse din belşug.

— Sunt sigur că ai fost la şcoală un băiat din cale afară de cuminte, zise Sam.

— Da, da, aşa eram, domnule, declară Job cu un oftat adânc. Eram idolul şcolii.

— Aha, nu mă miră! Erai o mare mângâiere pentru binecuvântata dumitale mamă!

Auzind cuvintele acestea, dl. Job Trotter vârî un capăt al batistei trandafirii, pe rând, în colţul fiecărui ochi, şi se porni din nou pe lacrimi.

— Ce naiba mai ai?! exclamă Sam. Tulumba de stins focul nu e nimic pe lângă el! Ce te smiorcăi aşa? Te gândeşti la ticăloşia pe care ai făcut-o?

— Nu mai pot să-mi stăpânesc simţămintele, domnule Weller, urmă Job după o scurtă pauză. Când mă gândesc că stăpânul meu a bănuit conversaţia pe care o avusesem cu al dumitale, şi că m-a luat cu trăsura şi, după ce o învăţase pe tânăra domnişoară, drăgălaşa aceea, să spună că habar n-avea cine-i el, după ce a câştigat-o de partea sa pe directoarea internatului şi a

pus-o să facă la fel, a părăsit-o pentru un chilipir mai gras. Ah, domnule Weller, când mi-aduc aminte, mă înfior!

— Aha, aşa s-au petrecut lucrurile?

— Întocmai! garantă Job.

— Bine, spuse Sam când ajunseră lângă han, aş vrea să mai stau puțintel de vorbă cu dumneata, Job; dacă nu eşti ocupat în mod particoler, aş vrea să te văz la *Marele Cal Bălan* astă seară, aşa, cam pe la opt.

— Nici vorbă c-o să viu, spuse Job.

— Şi bine ai să faci, declară Sam privindu-l cu un anume tâlc. Altfel, aş putea să mă interesez de dumneata acolo unde e poarta verde; şi atunci s-ar putea să-ți pricinuiesc vreun rău.

— Viu negreşit, repetă Job, şi se depărtă după ce strânse călduros mâna lui Sam.

— Ia seama, Job Trotter, ia seama; de nu, îți viu de hac.

După ce termină monologul şi-l urmări pe Job până-l pierdu din ochi, Sam se duse întins la camera stăpânului.

— Treaba merge pe roate, dom'le, îi zise el.

— Ce merge pe roate, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Am pus mâna pe el, dom'le, lămuri Sam.

— Pe cine?

— Pe muşteriul dumneavoastră şi pe plângărețul cu părul negru.

— Nu se poate, Sam! exclamă dl. Pickwick cu tărie. Unde sunt, Sam? Unde sunt?

— Sst! Sst! repetă dl. Weller şi, ajutându-l pe dl. Pickwick să se îmbrace, îi istorisi amănunțit planul de luptă pe care-l ticluise.

— Dar când ai s-o faci, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— La momentul potrivit, dom'le, replică Sam.

Dacă momentul a fost într-adevăr potrivit sau nu, se va vedea mai apoi.

CAPITOLUL XXIV

În care dl. Peter Magnus devine gelos, iar femeia între două vârste, fricoasă, ceea ce îi aruncă pe pickwickieni în ghearele justiției.

Când dl. Pickwick coborî în încăperea unde petrecuse în seara din ajun, îl găsi pe dl. Peter Magnus împodobit, ca să fie cât mai arătos, cu aproape întregul conținut al sacilor, al cutiei cu pălării şi al pachetului învelit în hârtie cafenie; dl. Magnus umbla în sus şi în jos prin cameră, nespus de enervat şi de nerăbdător.

— Bună dimineața, domnule, spuse dl. Peter Magnus. Cum ți se pare, domnule?

— Pe drept cuvânt că de mare efect, răspunse dl. Pickwick examinând cu un zâmbet binevoitor costumul d-lui Peter Magnus.

— Da, aşa cred şi eu, domnule Pickwick; domnule, i-am trimis cartea mea de vizită.

— Serios?

— Da, şi servitorul a venit să-mi spună că ea mă va primi la unsprezece. La orele unsprezece, domnule; nu mai e decât un sfert de ceas până atunci.

— Destul de curând.

— Da, e cam devreme. Cam prea devreme, poate, ca să fie plăcut. Ce zici, domnule Pickwick?

— Încrederea în sine e mare lucru în împrejurări ca acestea.

— Cred, domnule. Am multă încredere în mine. La drept vorbind, domnule Pickwick, nu văd de ce un

bărbat ar simți cea mai mică teamă într-o astfel de împrejurare. Şi în definitiv domnule, nu e nimic ruşinos; o afacere de convenienţă reciprocă, şi nimic altceva. Soţul de o parte, soţia de alta. Asta e opinia mea în această chestiune, domnule Pickwick.

— Şi e o opinie foarte filosofică. Dar ne-aşteaptă dejunul, domnule Magnus; să mergem!

Se aşezară să dejuneze; totuşi, în ciuda lăudăroşeniilor d-lui Peter Magnus, era vădit că el se găsea sub stăpânirea unei mari tulburări, având ca principale simptome încercări lugubre de glumă, pierderea poftei de mâncare, o înclinare de a răsturna ceştile şi ceainicul şi îndemnul irezistibil de a se uita din două în două secunde la pendulă.

— Hehehe! chicoti dl. Magnus, prefăcându-se plin de voioşie, însă cu respiraţia tăiată de neastâmpăr; nu mai sunt decât două minute, domnule Pickwick. Sunt palid, domnule?

— Nu prea, îl încredinţă dl. Pickwick.

Urmă o scurtă pauză.

— Îmi cer iertare, domnule Pickwick. Ai făcut vreodată, pe vremea dumitale, aşa ceva?

— Vrei să spui, o cerere în căsătorie?

— Da.

— Niciodată, răspunse dl. Pickwick foarte energic. Niciodată!

— Atunci nu ştii cum trebuie procedat.

— Mi-am format şi eu, poate, unele idei în această privinţă, rosti dl. Pickwick, dar deoarece îmi lipseşte experienţa, căci nu le-am pus niciodată în practică, mi-ar părea rău dacă le-ai lua ca îndreptar şi te-ai servi de ele.

— Cu toate astea, domnule, glăsui dl. Magnus uitându-se din nou la ceas (acul arăta unsprezece şi cinci), ţi-aş fi tare îndatorat de mi-ai da o povaţă.

— Ei bine, domnule, răspunse dl. Pickwick cu solemnitatea profundă cu care marele om putea, când

voia, să-şi facă observaţiile atât de convingătoare, eu aş începe, domnule, prin a plăti un tribut frumuseţii şi excelentelor calităţi ale doamnei. După aceea, domnule, aş trece la propria mea nevrednicie.

— Foarte bine! exclamă dl. Magnus.

— Nevrednicie, domnule, numai faţă de *ea.* Ia bine seama la asta, urmă dl. Pickwick, căci, pentru a arăta că nu sunt absolut nevrednic, aş face o scurtă trecere în revistă a vieţii mele trecute şi a situaţiei mele prezente; aş stabili, prin analogie, că sunt un obiect foarte atrăgător pentru orice altă persoană. Apoi aş stărui asupra căldurii dragostei mele şi asupra adâncimii devotamentului meu. Poate că atunci m-aş simţi ispitit să-i iau mâna.

— Da, văd. Ar fi ceva.

— Apoi, continuă dl. Pickwick aprinzându-se pe măsură ce subiectul se prezenta dinaintea ochilor săi în culori mai strălucitoare; apoi aş ajunge la întrebarea simplă şi deschisă: Mă vrei? Cred că pot presupune atunci că doamna va întoarce capul…

— Şi crezi că în mod sigur aşa o să se întâmple? întrebă dl. Magnus. Pentru că, înţelegi, dacă în momentul acela n-ar întoarce capul, situaţia ar deveni stânjenitoare.

— Eu aşa cred, domnule; şi atunci aş strânge-o tare de mână, şi cred, *cred,* domnule Magnus, că după aceea, presupunând că nu s-ar împotrivi deloc, i-aş trage uşurel batista pe care, după slaba cunoaştere pe care o am asupra firii omeneşti, sunt îndreptăţit să cred că doamna o va duce la ochi în clipa aceea, şi i-aş fura un sărut respectuos; da, îmi închipui că aş săruta-o, domnule Magnus, şi atunci sunt convins că, dacă doamna ar fi hotărâtă să mă ia, îmi va şopti, ruşinată, la ureche, o consimţire.

Dl. Magnus tresări; privi câtva timp, atent, tăcut, chipul inteligent al d-lui Pickwick, apoi (minutarul arăta şi zece), strângându-i călduros mâna, se năpusti ca un

disperat afară.

Dl. Pickwick făcu, în sus şi-n jos, câțiva paşi prin odaie şi, urmându-i exemplul, acul mic al pendulei ajunsese la figura care indica jumătatea de oră, când uşa se deschise deodată. Se înturnă să-l întâmpine pe dl. Peter Magnus, dar întâlni chipul voios al d-lui Tupman, figura senină a d-lui Winkle şi trăsăturile intelectuale ale d-lui Snodgrass.

În timp ce dl. Pickwick le adresa cuvinte de bun venit, dl. Peter Magnus intră buzna în cameră.

— Dragii mei, iată-l pe domnul despre care vă vorbeam, domnul Magnus, spuse dl. Pickwick.

— Sluga dumneavoastră, domnilor, declară dl. Magnus, care se afla într-o stare de vădită tulburare. Domnule Pickwick, îngăduie-mi să-ți vorbesc un moment, domnule.

Rostind cuvintele acestea, dl. Magnus îşi vârî arătătorul în cheotoarea d-lui Pickwick şi, trăgându-l într-un ungher de lângă fereastră, îi spuse:

— Felicită-mă, domnule Pickwick; ți-am urmat sfatul întocmai.

— A fost bun? întrebă dl. Pickwick.

— Da, domnule, nici că se putea mai bun, replică dl. Magnus; e-a mea, domnule Pickwick.

— Te felicit din toată inima! exclamă dl. Pickwick scuturând călduros mâna noului său prieten.

— Trebuie s-o vezi, domnule, glăsui dl. Magnus; pe-aci, te rog. Scuzați-ne o clipă, domnilor.

Plin de zor, îl scoase pe dl. Pickwick din cameră, se opri la uşa alăturată din coridor şi bătu încet.

— Intră! zise o voce de femeie.

Şi intrară.

— Domnişoară Witherfield, spuse dl. Magnus, permiteți-mi să vă prezint pe unui dintre cei mai buni prieteni ai mei, domnul Pickwick. Domule Pickwick, te rog să faci cunoştință cu domnişoara Witherfield.

Femeia se afla în capătul celălalt al camerei. Când dl.

Pickwick se înclină s-o salute, îşi scoase ochelarii din buzunar şi-i potrivi pe nas; dar abia îi pusese, că dădu drumul unei exclamații de uimire şi se trase înapoi câțiva paşi. La rândul ei, femeia scoase un strigăt pe jumătate înăbuşit, îşi ascunse fața în mâini şi căzu pe un scaun; din care pricină dl. Peter Magnus, care încremenise locului, se uita când la el, când la ea, cu o înfățişare schimonosită, exprimând culmea uimirii şi a groazei.

După toate aparențele, atitudinea lor era inexplicabilă; fapt este, însă, că de îndată ce-şi pusese ochelarii, dl. Pickwick recunoscuse în viitoarea doamnă Magnus pe femeia la care se introdusese aşa de bicisnic azi noapte; ochelarii abia încălecaseră nasul d-lui Pickwick, şi femeia observă identitatea fizionomiei lui cu aceea pe care o văzuse înconjurată de toate grozăviile unei scufe de noapte. De aceea, ea strigă şi dl. Pickwick tresări.

— Domnule Pickwick, exclamă dl. Magnus plin de uimire, ce înseamnă asta, domnule? Spune-mi, ce însemnează asta, domnule? adăugă dl. Magnus cu tonul ridicat.

— Domnule, refuz să răspund întrebării, replică dl. Pickwick oarecum indignat de tonul subit poruncitor al d-lui Magnus.

— Refuzi, domnule?

— Da, domnule. Nu voi consimți, fără aprobarea doamnei, să spun ceva care ar putea s-o compromită sau să trezească în pieptul dumisale amintiri neplăcute.

— Domnişoară Witherfield, întrebă dl. Peter Magnus, cunoaşteți persoana aceasta?

— Dacă o cunosc? repetă şovăielnică doamna între două vârste.

— Da, dacă o cunoaşteți! Întreb dacă o cunoaşteți? replică dl. Magnus cu o pornire sălbatică.

— Am mai văzut-o, îngăimă doamna între două vârste.

— Unde? întrebă dl. Magnus; unde?

— Lucrul acesta, glăsui doamna între două vârste ridicându-se de pe scaun şi întorcând capul, lucrul acesta n-am să-l destăinuiesc pentru nimic în lume.

— Vă înțeleg, doamnă, spuse dl. Pickwick, şi respect delicatețea dumneavoastră. Nici *eu* n-am să-l divulg vreodată. Puteți fi sigură.

— Pe cuvântul meu, doamnă, glăsui dl. Magnus, având în vedere situația în care mă găsesc, vă purtați cu mine cu destul sânge rece; cu destul sânge rece, doamnă!

— Eşti crud, domnule Magnus! îngăimă doamna între două vârste şi se porni pe-un plâns amarnic.

— Adresează-mi mie observațiile dumitale, domnule, interveni dl. Pickwick. Dacă e cineva de osândit aici, numai eu sunt acela.

— Aha, numai dumneata eşti de osândit, domnule?! exclamă dl. Magnus; acum încep să înțeleg, domnule. Îți pare rău de hotărârea dumitale, nu-i aşa?

— Hotărârea mea! repetă dl. Pickwick.

— Hotărârea dumitale, domnule. Oh, nu mă privi aşa, domnule! strigă dl. Magnus. Mi-amintesc de cuvintele dumitale de aseară, domnule. Ai venit aci, domnule, să dezvăluieşti perfidia şi mârşăvia unui individ pe a cărui sinceritate şi onoare te bizuiseşi fără şovăială.

Dl. Peter Magnus se lăsă în voia unui rânjet prelungit, apoi, scoțându-şi ochelarii verzi pe care, în accesul de gelozie ce-l cuprinsese, îi socoti probabil de prisos, se apucă să-şi rotească ochii mici într-un mod înfricoşător.

— Ehei, zise el repetând rânjetul cu un efect sporit, ai să-mi dai socoteală, domnule!

— Ce socoteală? întrebă dl. Pickwick.

— Nu-i nimic, domnule! vocifera dl. Magnus măsurând camera, nu-i nimic!

De bună seamă că aceste cuvinte: „Nu-i nimic”, au o semnificație foarte întinsă, căci nu ne amintim să fi asistat vreodată la o gâlceavă pe stradă, la teatru, în

vreun local public sau aiurea, în care ele să nu fi fost răspunsul obişnuit dat tuturor întrebărilor belicoase. „Crezi că te pot numi un gentleman, domnule?” „Nu-i nimic, domnule!” „Am spus eu ceva tinerei femei, domnule?” „Nu-i nimic, domnule!” „Vrei să-ți lipesc creierii de zidul ăsta, domnule?” Totodată trebuie remarcat că pare a fi o provocare ascunsă în acest universal „nu-i nimic”, şi că el trezeşte o mai puternică indignare în pieptul indivizilor cărora li se adresează decât ar pricinui un noian de ocări.

Nu susținem, totuşi, că această scurtă expresie adresată d-lui Pickwick, i-a umplut sufletul de indignarea pe care ar fi stârnit-o cu siguranță într-un suflet de rând. Menționăm numai faptul că, auzind cuvintele, dl. Pickwick deschise uşa camerei şi strigă brusc:

— Tupman, vino încoa’!

Dl. Tupman sosi imediat, cu un aer de nețărmurită uimire.

— Tupman, zise dl. Pickwick, un secret oarecum delicat, şi care o priveşte pe doamna, este cauza unei neînțelegeri ce s-a iscat între mine şi dumnealui. Îl asigur, însă, în fața dumitale, că secretul acesta n-are nicio legătură cu el, nimic cu afacerile sale. Nu-i nevoie să-ți atrag atenția că, dacă mai continuă a se îndoi, se va îndoi totodată de temeinicia spuselor mele şi că aş considera aceasta drept o gravă insultă.

După rostirea acestei declarații, dl. Pickwick îi azvârli d-lui Peter Magnus o privire care conținea în ea o enciclopedie întreagă.

Purtarea onorabil-calmă a d-lui Pickwick, alăturată energiei limbajului, ar fi convins orice spirit cu judecată; din nefericire însă, în momentul acela, spiritul d-lui Peter Magnus nu se afla câtuşi de puțin în stare să judece. În loc, deci, să primească precum se cuvenea explicația d-lui Pickwick, el se întărâta singur, căzând într-o furie mistuitoare, vorbind cu înverşunare de ceea

ce datora sensibilității sale, şi câte şi mai câte, umblând prin cameră, de colo până colo, şi smulgându-şi părul pentru a da tărie declamației sale – distracție pe care o întrerupea uneori pentru a-şi flutura pumnul sub nasul filantropic al d-lui Pickwick.

Totuşi, tare pe corectitudinea şi nevinovăția sa, înciudat că a implicat-o şi pe doamna între două vârste într-o afacere aşa de neplăcută, dl. Pickwick se găsea, la rându-i, într-o dispoziție mai puțin paşnică decât de obicei. Vorbele schimbate deveniră năvalnice, glasurile mai înflăcărate; la urmă, dl. Magnus îi spuse d-lui Pickwick că se vor mai întâlni. Cu o politețe vrednică de laudă, dl. Pickwick răspunse: cu cât se vor întâlni mai repede, cu-atât va fi mai bine. La auzul acestor cuvinte, doamna între două vârste se năpusti îngrozită din încăperea de unde dl. Tupman îl târî pe dl. Pickwick, lăsându-l pe dl. Peter Magnus singur şi copleşit de gânduri.

Dacă doamna între două vârste ar fi trăit în societate, sau dacă ar fi cunoscut cât de puțin obiceiurile şi manierele celor ce fac legile şi stabilesc modele, ar fi ştiut că ferocitățile de acest soi sunt lucrul cel mai nevinovat din lume. Dar cum ea trăise mai mult la țară şi nu citise dezbaterile parlamentare, era foarte puțin expertă, cu deosebire în aceste rafinamente ale lumii civilizate. De aceea, îndată ce ajunse în odaia ei de dormit şi zăvori cu grijă uşa, începu să mediteze asupra scenelor la care asistase. Se perindau pe dinaintea ochilor ei icoane de masacru şi prăbuşire, printre care cel mai puțin sângeros era tabloul d-lui Peter Magnus în mărime naturală, purtat de patru oameni; şi, în partea stângă, un butoi de gloanțe era alăturat imaginii. Cu cât doamna între două vârste medita, cu atât înfricoşarea punea stăpânire pe ea; în cele din urmă, se hotărî să-l caute pe principalul dregător al oraşului, rugându-l să-i înşface pe d-nii Pickwick şi Tupmani fără întârziere. Numeroase considerații o împinseseră pe doamna între

două vârste să ia hotărârea aceasta; cea mai de seamă, însă, pornea din devotamentul de netăgăduit ce-l purta d-lui Peter Magnus şi din grija pentru salvarea persoanei lui. Cunoştea prea bine gelozia temperamentului lui pentru a se încumeta să facă cea mai uşoară aluzie la pricina reală a tulburării sale, aşa că se bizuia pe influența şi pe mijloacele ei de convingere spre a potoli apriga pornire a omuleţului, cu condiția ca dl. Pickwick să fie îndepărtat şi să nu se mai stârnească alte certuri. Năpădită de aceste gânduri, doamna între două vârste îşi potrivi pălăria şi şalul, după care porni întins către locuința primarului.

George Nupkins, esquire – după cum am mai spus, principalul dregător al oraşului – era un personaj aşa de mare, că drumeţul cel mai iute de picior cu greu ar putea să întâlnească altul la fel în răstimpul dintre răsăritul şi apusul soarelui, în ziua de 21 iunie care, conform calendarului, este cea mai lungă din an şi care, în mod firesc, i-ar oferi cele mai multe şanse de căutare. În dimineața amintită, dl. Nupkins era extrem de tulburat şi amărât, căci o rebeliune avusese loc în oraş. Externii şcolii principale conspiraseră să spargă geamurile unei vânzătoare de mere care nu le era pe plac; îl huiduiseră pe aprod; zvârliseră cu pietre în poliţai – un domn bătrâior cu cizme răsfrânte, care fusese însărcinat să înăbuşe răzmeriţa şi care îndeplinea această funcție de cel puțin o jumătate de veac. Dl. Nupkins şedea, ca atare, în jilțul său, cu sprâncenele maiestos încruntate şi clocotind de furie, când fu anunțată o doamnă într-o chestiune urgentă, importantă, particulară. Luând un aer cumplit de calm, dl. Nupkins porunci ca doamna să fie introdusă, iar porunca fiind executată ca toate poruncile dregătorilor, împăraților şi altor pământene puteri, d-şoara Witherfield, a cărei tulburare era vădită, fu poftită să intre.

— Muzzle! strigă dregătorul.

Muzzle era un servitor pipernicit, lung la trup şi cu picioare scurte.

— Muzzle!

— Da, Înălțimea Voastră.

— Adu un fotoliu şi părăseşte camera.

— Da, Înălțimea Voastră.

— Acum, doamnă, vă rog să expuneți chestiunea dumneavoastră, glăsui dregătorul.

— Ea e de natură foarte penibilă, domnule, rosti d-şoara Witherfield.

— Tot ce se poate, declară dregătorul. Liniştiți-vă, doamnă.

Aici, dl. Nupkins luă un aer blajin.

— Şi spuneți-mi ce chestiune legală vă aduce la mine, doamnă.

Aici, dregătorul triumfa asupra omului, astfel că dl. Nupkins luă un aer sever.

— Domnule, îmi vine foarte greu să fac denunțul, mărturisi d-şoara Witherfield. Mă tem să nu iasă însă un duel, aici.

— Aici, doamnă? întrebă dregătorul. Unde anume, doamnă?

— În Ipswich.

— În Ipswich, doamnă? Un duel în Ipswich?! exclamă dregătorul pe care numai gândul acesta îl băgase în spaime. Cu neputință, doamnă! Aşa ceva nu se poate întâmpla în oraşul nostru; sunt convins. Oh, doamnă, cunoaşteți activitatea poliției locale? N-ați auzit cumva, doamnă, că la 4 mai, urmat numai de şaizeci de polițişti aleşi, m-am năpustit între doi boxeuri şi că, riscând să cad jertfă patimii furioase a unei mulțimi întărâtate, am împiedicat o întâlnire pugilistică între campionul Dumpling din Middlesex şi Bentam din Suffolk? Un duel în Ipswich, doamnă! Nu cred. Nu, nu cred! declară dregătorul neputând concepe că doi muritori ar avea cutezanța să unelteasc㠎mpotriva tihnei oraşului.

— Din nefericire, informația pe care v-o aduc este cât

se poate de adevărată, îl asigură doamna între două vârste. Eram de față când cearta s-a produs.

— Acesta e lucrul cel mai extraordinar, exclamă dregătorul uimit. Muzzle!

— Da, Înălțimea Voastră.

— Trimite-l numaidecât pe domnul Jinks la mine.

— Da, Înălțimea Voastră.

Muzzle se retrase şi reveni cu un slujbaş palid la față, de vârstă mijlocie, cu nasul ascuțit; slujbaşul arăta prost hrănit şi era îmbrăcat ponosit.

— Domnule Jinks, zise dregătorul, domnule Jinks!

— Da, domnule, răspunse dl. Jinks.

— Domnule Jinks, doamna a venit să ne informeze despre un duel oare urmează să aibă loc la noi.

Neştiind ce anume să spună, dl. Jinks schiță un zâmbet subaltern.

— De ce râzi, domnule Jinks? întrebă dregătorul.

Dl. Jinks luă pe dată un aer serios.

— Domnule Jinks, urmă dregătorul, eşti într-o doagă, domnule!

Dl. Jinks se uită cu obidă la marele om şi muşcă între dinți coada condeiului.

— Poți să vezi ceva foarte comic în această informație, domnule, dar îți voi spune, domnule Jinks, că ai foarte puține motive de a râde.

Cu aeru-i lihnit, Jinks oftă; era convins şi el că avea într-adevăr foarte puține motive să fie vesel. Apoi, primind poruncă să noteze informația doamnei, îşi târî paşii până la scaun şi se apucă să scrie.

— După câte înțeleg, acest Pickwick este vinovatul principal, zise dregătorul când declarația fu gata.

— Da, domnule, răspunse doamna între două vârste.

— Dar recalcitrantul celălalt? Cum îl cheamă, domnule Jinks?

— Tupman, domnule.

— Tupman e martor, doamnă?

— Da.

— Spuneți că celălalt combatant a şters-o?

— Da, răspunse d-şoara Witherfield tuşind uşor.

— Foarte bine, spuse dregătorul. Avem de-a face cu doi tâlhari din Londra, care au venit aci să nimicească populația majestății sale, gândind că la această distanță de capitală brațul legii e slab şi paralizat. Dar vom da un exemplu cu ei. Domnule Jinks, întocmeşte mandatul de arestare. Muzzle!

— Da, Înălțimea Voastră.

— Grummer e jos?

— Da, Înălțimea Voastră.

— Trimite-mi-l aici!

Supusul Muzzle se retrase şi reveni aproape imediat cu domnul bătrâior, în cizme răsfrânte, care se remarca îndeosebi prin nasul său roşu, prin vocea-i răguşită, prin haina cafenie şi prin privirea-i rătăcitoare.

— Grummer! strigă dregătorul.

— Da, 'n'țimea voastră!

— Oraşul e liniştit acum?

— Da, 'n'țimea voastră, răspunse Grummer. Mulțimea s-s-a potolit, fin'că b-băieții s-a dus c-care-ncotro, la cricket.

— Grummer, urmă dregătorul cu aer hotărât, în vremurile astea numai măsurile viguroase pot să reuşească. Dacă se disprețuieşte autoritatea ofițerilor regelui, trebuie să se dea citire riot-actului[33].

— Grummer, dacă puterea civilă nu poate să ocrotească ferestrele, se impune ca militarul să ocrotească puterea civilă, precum şi ferestrele. Cred că asta e o maximă din constituție, domnule Jinks.

— Desigur, domnule, zise Jinks.

— Foarte bine, zise dregătorul semnând mandatul de arestare. Grummer, vei aduce persoanele acestea la mine, după amiază; le vei găsi la *Marele Cal Bălan.* Ți-aminteşti cazul Dumpling din Middlesex şi Bentam din Suffolk, Grummer?

Dl. Grummer exprimă printr-o scuturătură din cap că

nu-l va uita niciodată; ceea ce, într-adevăr, nu se va întâmpla câtă vreme afacerea va continua să-i fie amintită în fiecare zi.

— Aceasta, continuă dregătorul, e poate şi mai neconstituțională. Ea înseamnă o mai mare încălcare a păcii; o mai gravă violare a prerogativelor majestății sale. Cred că duelul e unul dintre privilegiile cele mai de netăgăduit ale majestății sale, domnule Jinks.

— Prevăzut special în Magna Charta, domnule! exclamă dl. Jinks.

— Una dintre cele mai frumoase bijuterii ale coroanei britanice, smulsă majestății sale de baroni; nu-i aşa, domnule Jinks?

— Întocmai, domnule.

— Foarte bine! continuă dregătorul îndreptându-se din şale cu orgoliu. Prerogativa aceasta regală nu va fi violată în această porțiune a domeniilor majestății sale. Grummer, ia-ți ajutoare şi execută mandatele în termenul cel mai scurt cu putință. Muzzle!

— Da, Înălțimea Voastră.

— Condu-o pe doamna!

D-şoara Witherfield se retrase, profund impresionată de ştiința şi autoritatea dregătorului. Dl. Nupkins se retrase să ia dejunul. Dl. Jinks se retrase în sine – singurul loc unde putea să se retragă, dacă exceptăm patul-sofa din salonaşul ocupat ziua de familia gazdei – iar dl. Grummer se retrase să spele, prin felul cum va executa prezenta însărcinare, insulta ce căzuse, în timpul dimineții, peste el şi peste celălalt reprezentant al majestății sale, aprodul.

În vreme ce pregătiri aşa de hotărâte şi înverşunate erau făcute spre a apăra pacea regelui, dl. Pickwick şi prietenii săi, absolut neştiutori de extraordinarele evenimente ce se puneau la cale, stăteau tihniți la masă. Aveau chef de vorbă şi erau în bună dispoziție. Dl. Pickwick tocmai istorisea, spre marea înveselire a discipolilor şi în special a d-lui Tupman, aventurile sale

din noaptea trecută, când uşa se deschise lăsând să se vadă o faţă destul de respingătoare. Ochii respingătoarei figuri se aţintiră câteva secunde cu luare-aminte asupra d-lui Pickwick şi fură, pesemne, satisfăcuţi de investigaţia lor, căci corpul căruia aparţinea fizionomia respingătoare se introduse în încăpere, încetişor, sub forma unui individ bătrâior cu cizmele răsfrânte. Pe scurt, ca să nu-l mai ţinem pe cititor în încordare, ochii aceia erau rătăcitorii ochi ai d-lui Grummer, şi corpul era al lui.

Felul de a proceda al d-lui Grummer era legal, dar original. Primul său act fu zăvorirea uşii pe dinăuntru; al doilea, ştergerea foarte atentă a capului şi obrazului cu o batistă de bumbac; al treilea, aşezarea batistei de bumbac în pălărie şi a pălăriei pe scaunul cel mai apropiat; iar al patrulea, scoaterea din buzunarul de la piept a unui bastonaş, având la capăt o cunună de aramă, cu care făcu un grav şi fantomatic semn d-lui Pickwick.

Dl. Snodgrass rupse cel dintâi tăcerea uluitoare care domnea în cameră. Se uită câteva minute ţintă la dl. Grummer, şi spuse pe urmă cu tărie:

— Asta e o cameră particulară, domnule! o cameră particulară.

Dl. Grummer clătină din cap şi răspunse:

— Nu se egsistă camere particulare pentru majestatea sa, după ce uşa de la stradă a fost trecută; asta e legea. Zice unii că locuinţa unui englez e castelul lui; astea e fleacuri!

Pickwickienii schimbară între dânşii priviri uimite.

— Care e domnul Tupman? întrebă dl. Grummer.

Îl recunoscuse pe dl. Pickwick printr-o intuiţie fulgerătoare, de la prima ochire.

— Numele meu e Tupman, glăsui gentlemanul.

— Numele meu e legea, declară dl. Grummer.

— Cum? întrebă dl. Tupman.

— Legea, replică dl. Grummer. Legea, puterea ţivilă şi

iegzecutivă e titlurile mele, şi uite legetimaţia mea. „Tupman (numele de botez în alb); Pickwick (idem); contra liniştii stăpânului nostru regele, având în vedere şi luând în considerare statutele şi regulamentele… Am văzut, am constatat la faţa locului…” Totu-i în regulă. Îi arestez pe susnumiţii Pickwick şi Tupman.

— Ce-nseamnă obrăznicia asta?! exclamă dl. Tupman sărind în sus. Părăseşte camera!

— Hei, Dubbley! strigă dl. Grummer retrăgându-se repede spre uşă şi întredeschizând-o.

— Aici! spuse o voce joasă în coridor.

— Vino-ncoa, Dubbley! porunci Grummer.

La această poruncă un bărbat, cam murdar la faţă, înalt de vreo şase picioare şi ceva, şi gros în aceeaşi proporţie, se vârî prin uşa întredeschisă şi intră în odaie cu sforţări care îi înroşiră chipul!

— Dubbley, întrebă dl. Grummer, e afară poliţiştii ăilalţi?

Ca unul care vorbea puţin, dl. Dubbley nu răspunse decât c-un moţăit.

— Să intre divizia de sub ordinele dumitale, Dubbley! rosti dl. Grummer.

Dl. Dubbley se supuse şi şase inşi, fiecare cu câte un baston scurt, cu măciulie de alamă, se îmbulziră în cameră. Dl. Grummer îşi băgă în buzunar bastonul, şi-l privi pe dl. Dubbley; dl. Dubbley băgă în buzunar bastonul său şi îşi privi divizia; iar oamenii diviziei băgară în buzunar bastoanele lor privindu-i pe d-nii Tupman şi Pickwick.

Dl. Pickwick îşi discipolii săi se ridicară ca un singur om.

— Ce înseamnă această violare sălbatică a domiciliului meu? strigă dl. Pickwick.

— Cine va îndrăzni să mă aresteze? întrebă dl. Tupman.

— Ce căutaţi aci, puşlamalelor? glăsui dl. Snodgrass.

Dl. Winkle nu zise nimic, dar îşi aţinti ochii asupra lui

Grummer cu o privire care i-ar fi străpuns creierul, dacă Grummer n-ar fi fost aşa de nesimțitor. După cum se pare, privirea lui n-avu niciun efect.

Când reprezentanții puterii executive observară că dl. Pickwick şi prietenii săi erau dispuşi să se împotrivească autorității legii, îşi suflecară mânecile într-un mod foarte semnificativ: țineau să arate delicvenților că, pentru a-i doborî şi a-i înşfăca apoi, era de-ajuns să vrea. Demonstrația nu-i scăpă d-lui Pickwick. El se sfătui deoparte, câteva clipe, cu dl. Tupman, şi declară pe urmă că era gata să meargă la reşedința primarului, rugându-i doar pe cei prezenți să fie martorii hotărârii sale dârze de a pedepsi de îndată ce va fi iarăşi liber monstruoasa încălcare a privilegiilor unui englez. La care, oamenii legii izbucniră în hohote de râs, afară numai de dl. Grummer care considera, pare-se, ca o fărădelege intolerabilă cea mai neînsemnată ştirbire adusă dreptului divin al dregătorilor.

Dar după ce dl. Pickwick declară că e gata să se supună legilor țării, şi tocmai când servitorii, rândaşii, servitoarele, surugiii, care se aşteptaseră să ia parte la o încântătoare încăierare, pricinuită de încăpățânarea lui, începeau a se retrage dezamăgiți şi necăjiți, se ivi o altă dificultate neprevăzută. În ciuda sentimentelor sale de venerație pentru autoritățile constituite, dl. Pickwick refuză categoric să se arate în stradă, împresurat de slujitorii justiției ca un criminal ordinar. În starea nesigură a opiniei publice (căci şcolarii erau liberi în după amiaza aceea şi nu se duseseră încă pe la casele lor), dl. Grummer refuză tot aşa de categoric să pornească pe partea cealaltă a străzii şi să ia în seamă vorbele d-lui Pickwick că vor merge direct la dregător. Dl. Pickwick şi dl. Tupman se împotriviră cu tărie să cheltuiască pentru o caleaşcă, singurul mijloc de transport respectabil pe care şi l-ar fi putut procura. Sfada se înteți, încurcătura se prelungi; puterea executivă era tocmai pe punctul înlănțuirii obiecțiilor d-

lui Pickwick de-a ajunge la dregător, luându-l foarte simplu pe sus, când cineva îşi aminti că în curtea hanului se afla o trăsurică de mână pe care şi-o construise pe vremuri un rentier ce suferea de gută şi în care d-nii Pickwick şi Tupman ar fi putut să stea cel puțin tot aşa de comod ca într-o cabrioletă modernă. Trăsurică fu deci închiriată şi adusă în sala de jos. Dl. Pickwick şi dl. Tupman se căzniră să-şi facă loc în ea şi coborâră storurile; doi hamali fură lesne găsiți, astfel că procesiunea porni în cea mai mare ordine. Poliţiştii înconjurau trăsura; dl. Grummer şi dl. Dubbley înaintau triumfători în frunte; dl. Snodgrass şi dl. Winkle mergeau la braț în urmă, iar nespălații din Ipswich formau ariergarda.

Negustorii oraşului, măcar că n-aveau decât o idee foarte nelămurită despre natura jignirii, se declarau totuşi lămuriți pe deplin şi se bucurau de spectacol. Ei recunoşteau brațul năprasnic al legii care coborâse cu forța a douăzeci cai putere peste vinovații din metropolă. Puternica maşină, pusă în mişcare de dregătorul lor şi dirijată de slujitorii lor, înghesuise pe cei doi răufăcători în cuprinsul strâmt al unei droşculițe. Numeroase expresii de ataşament şi admirație îl salutară pe dl. Grummer în timp ce, cu bastonul în mână, el conducea cortegiul; zgomotoase şi prelungite erau aclamațiile nespălaților; iar procesiunea înainta, domol şi maiestos în mijlocul aprobării obşteşti.

Îmbrăcat cu jacheta de dimineață şi cu mânecile de americă neagră, dl. Weller se înapoia destul de prost dispus, căci examinase zadarnic casa misterioasă cu poartă verde când, ridicându-şi ochii, zări un val de lume tălăzuind pe stradă în jurul unui obiect care aducea foarte mult cu o trăsurică de mână. Vrând să-şi abată gândurile de la isprava care nu-i reuşise, se trase la o parte pentru a vedea mai bine mulțimea care aplauda plină de voioşie. Ca să-i treacă amarul, se apucă şi el îndată să aclame din răsputeri.

Dl. Grummer trecu, trecu şi dl. Dubbley, trecu şi droşculiţa, trecură păzitorii; Sam continua să ţină hangul strigărilor entuziaste ale gloatei, fluturând pălăria deasupra capului, cuprins parcă de bucuria cea mai năvalnică, măcar că, bineînţeles, nu avea habar de întreaga poveste, când se opri, dând deodată cu ochii de d-nii Winkle şi Snodgrass.

— Ce e tămbălăul ăsta, dom'lor? întrebă Sam. Pe cine au înhăţatără în dric?

Prietenii răspunseră amândoi în acelaşi timp, însă cuvintele lor se pierdură în hărmălaie.

— Cine e înăuntru? strigă Sam din nou.

I se răspunse a doua oară şi, cu toate că nu putu desluşi vorbele, înţelese după mişcarea celor două perechi de buze că ele rostiseră cuvântul magic: „Pickwick".

Îi ajungea; cât ai clipi, dl. Weller îşi croi drum prin mulţime, îi opri pe hamali, şi veni să-l înfrunte pe ţanţoşul Grummer.

— Hei, bătrâne gentelman, îi zise, pe cine ai vârât în cuşca asta?

— La o parte! strigă dl. Grummer care, asemeni altor mulţi oameni mari, răsfăţaţi de popularitate, îşi simţea demnitatea mult sporită.

— Dă-i la moacă, dacă n-ascultă! strigă dl. Dubbley.

— Îţi rămân foarte îndatorat, bătrâne gentelman, replică Sam, că-ţi baţi capul cu mine şi sunt şi mai îndatorat ăluilalt gentelman care a scăpat dintr-o caravană de uriaşi, pentru sfatul lui cumsecade, dar aş vrea să-mi răspunzi la ce te-am întrebat. Cum vă simţiţi, dom'le?

Ultimele cuvinte erau adresate, cu aer protector, d-lui Pickwick, care îşi furişase privirile prin ferestruica din faţă.

Dl. Grummer amuţise de indignare; scoase din buzunar bastonul, împodobit cu coroniţa de alamă, şi-l flutură pe dinaintea ochilor lui Sam.

— Aha, foarte drăguț! zise Sam; mai cu seamă coroana care aduce cu una adevărată.

— La o parte! răcni ofensat Grummer.

20. „Atacul d-lui Weller asupra autorităților din Ipswich” – Phiz, decembrie 1836

Şi, pentru a da tărie mai multă poruncii sale, repezi cu o mână bastonul, împodobit la capăt cu emblema din alamă a regalității, în cravata lui Sam, iar cu cealaltă mână îl apucă de guler; atențiune la care dl. Weller răspunse trântindu-l, cât ai bate din palme, la pământ după ce, mai înainte, cu cea mai profundă considerație, îl răsturnase pe un hamal, ca să-i poată servi lui Grummer de covor.

Dacă dl. Winkle fu cuprins de criza vremelnică a acelei sminteli care provine din sentimentul unei injurii, sau dacă îl îmboldise cutezanța d-lui Weller – sigur nu ştim. Fapt este însă că abia îl văzu pe dl. Grummer la pământ, că se şi năpusti asupra unui băieţaş care se găsea lângă el. Încălzit de acest exemplu, dl. Snodgrass, într-un spirit cu adevărat creştinesc, şi ca să nu ia pe nimeni fără veste, anunță cu glas tare că începe şi el bătaia: se apucă, prin urmare, să-şi scoată haina cu cea mai mare grijă, dar fu împresurat şi pus în neputință de-a se mai mişca. De-altminteri, spre a fi drepți cu el, ca şi cu dl. Winkle, se cuvine să declarăm că nu făcuseră nici cea mai uşoară încercare să se apere şi nici să-l ajute pe dl. Weller care, după cea mai. Înverşunată împotrivire, fusese până la urmă copleşit de mulțime şi luat prizonier. Procesiunea se alcătui deci din nou, hamalii se aşezară la posturile lor, marşul reîncepu.

Cât ținuseră aceste operații, indignarea d-lui Pickwick nu cunoscuse margini. El vedea cum Sam îi dădea peste cap pe polițişti şi cum se năpustea în stânga şi în dreapta; dar era tot ce putea să vadă, căci uşa trăsuricii refuza să se deschidă, iar storurile nu voiau să se ridice. Cu ajutorul d-lui Tupman, izbuti în sfârşit să răzbească prin acoperiş, se urcă pe banchetă şi, ținându-şi cumpănirea ca vai de lume, sprijinindu-se pe umerii d-lui Tupman, începu să vorbească gloatei. Stărui asupra

nedreptății ce i s-a făcut, atrăgând luarea aminte asupra faptului că servitorul său fusese atacat mai întâi. Ajunseră la casa dregătorului: hamalii tropăind, prizonierii în urma lor, dl. Pickwick cuvântând şi mulțimea urlând.

CAPITOLUL XXV

Arătând, printr-o sumedenie de întâmplări plăcute, cât de impunător şi de imparţial era dl. Nupkins şi cum dl. Weller i-a plătit d-lui Job Trotter cu vârf şi îndesat. Dimpreună cu o altă întâmplare care va fi găsită la locul cuvenit.

Indignarea d-lui Pickwick, în timp ce-l duceau, nu cunoştea margini; el făcea numeroase aluzii la înfăţişarea şi la felul de a se purta al d-lui Grummer şi al tovarăşilor săi, şi dădea drumul nemulţumirii sale prin curajoase provocări adresate fiecăruia dintre cei şase domni prezenţi. Dl. Snodgrass şi dl. Winkle ascultau, cu un sumbru respect, torentul de elocinţă care curgea de pe buzele mentorului lor – ieşit prin partea de sus a trăsuricii – şi pe care nu-l puteau zăgăzui, o clipă măcar, nici mişcarea repezită a trăsuricii, nici implorările stăruitoare ale d-lui Tupman de-a coborî capacul. Furia făcu loc îndată curiozităţii d-lui Weller, când alaiul intră chiar în curtea unde îl întâlnise pe fugarul Job Trotter; şi curiozitatea fu înlocuită de simţământul celei mai voioase uimiri, când dl. Grummer, care făcea pe grozavul, porunci purtătorilor trăsuricii să se oprească, apoi înaintă cu pasul grav şi ţanţoş tocmai către poarta verde de unde ieşise Job Trotter. La sunetul clopoţelului pe care el îl sună cu tărie, alergă o servitoare tânără, foarte drăguţă şi gătită, care, după ce-şi ridică mâinile, plină de uluire, văzând înfăţişarea răzvrătită a prizonierilor şi auzind limbajul înflăcărat al d-lui Pickwick, chemă pe dl.

Muzzle. Dl. Muzzle deschise poarta mare pe jumătate pentru a primi droşculița, pe captivi şi pe polițişti; pe urmă, o trânti în nasul gloatei. Indignată de o atare excludere şi foarte doritoare să vadă ce se va mai întâmpla, mulțimea îşi descărcă necazul izbind în poartă şi sunând apoi clopoțelul vreo două ceasuri. La distracție luară parte pe rând, cu toții, afară de trei sau patru inşi ce avură norocul să descopere în poartă o ferestruică zăbrelită prin care nu se zărea nimic. Ei se zgâiau printr-însa cu stăruința neobosită a acelor oameni care îşi turtesc nasul de geamurile casei unui felcer când un bețiv trântit de un docar e supus operației chirurgicale în odaia din fund.

Trăsurică de mână se opri dinaintea unei scări ce ducea la uşa locuinței şi care era străjuită, de o parte şi de alta, de câte o agavă împlântată într-un hârdău verde; dl. Pickwick şi prietenii săi fură duşi apoi în sala principală, iar de acolo, după ce fură mai întâi anunțați de Muzzle, şi după ce dl. Nupkins le porunci să intre, se găsiră în prezența onorabilă a acestui slujbaş însuflețit de spirit patriotic.

Scena era impresionantă, bine chibzuită pentru a băga spaima în vinovați şi a le da o idee adevărată despre severa măreție a legilor. Dinaintea unui dulap enorm, într-un jilț enorm, la o masă enormă, şi în fața unui volum enorm, stătea dl. Nupkins care părea cu mult mai mare decât oricare dintre celelalte obiecte, oricât de enorme erau ele. Masa era împodobită cu teancuri de hârtii de după care se iveau capul şi umerii d-lui Jinks, straşnic ocupat să pară cât mai ocupat cu putință. După ce intrară cu toții, Muzzle închise cu grijă uşa şi se aşeză dinapoia jilțului stăpânului său, aşteptându-i poruncile, în vreme ce dl. Nupkins, lăsându-se pe spate cu o solemnitate înfiorătoare, scruta chipurile musafirilor săi aduşi fără de voie.

— Grummer, cine e individul ăsta? întrebă dl. Nupkins arătându-l cu degetul pe dl. Pickwick care,

vorbind în numele prietenilor săi, stătea în picioare, cu pălăria în mână şi saluta cu politeţea cea mai respectuoasă.

— Ăsta e Pickwick, 'n'ţimea voastră, răspunse Grummer.

— Haide-haide, gealatule, ajunge! îl întrerupse dl. Weller, deschizându-şi drum cu coatele până în primul rând. Să-mi fie cu iertare, dom'le, dar slujbaşul ăsta cu ciubote răsfrânte n-o să-şi poată câştiga niciodată un trai cumsecade ca maestru de ceremonii. Uite, dom'le, urmă dl. Weller împingându-l înlături pe Grummer şi adresându-se dregătorului într-un chip plăcut familiar; uite, aici este Pickwick, esquire; aici, domnul Tupman; aici domnul Snodgrass; şi mai încolo, lângă el, în partea ailaltă, domnul Winkle; toţi gentlemeni simpatici, dom'le, cu care o s-aveţi plăcerea să faceţi cunoştinţă. De-aia, cu cât o să-i băgaţi mai repede pe gealaţii ăştia, pe o lună, două, la răcoare, cu atâta mai repede o să ne înţelegem. Afacerile mai întâi, plăcerile pe urmă, cum zicea regele Richard al treilea când îl înjunghia în turn pe regele ălălalt, înainte să-i înăbuşe ţâncii.

După aceste spuse, dl. Weller se apucă să-şi lustruiască pălăria cu cotul drept, clătinând blajin din cap spre dl. Jinks, care îl ascultase de la început până când isprăvise cu o spaimă de negrăit.

— Grummer, cine e omul ăsta? bolborosi dregătorul.

— O afurisită naţie de om, 'n'ţimea voastră, lămuri Grummer. A cercat să-i facă scăpaţi pe arestanţi şi i-a atacat pe slujitorii legii. Aşa că l-am umflat şi pe el şi l-am adus aici.

— Bine ai făcut! aprobă dregătorul. Se vede că e un afurisit de coate goale.

— Este servitorul meu, domnule! declară dl. Pickwick plin de jignire.

— A, servitorul dumitale! se miră dl. Nupkins. Conspiraţie pentru a opri mersul justiţiei şi a-i asasina ofiţerii. Servitorul lui Pickwick. Scrie asta, domnule

Jinks.

Dl. Jinks scrise.

— Cum te cheamă, capsomanule? întrebă dregătorul în continuare.

— Weller, răspunse Sam.

— Admirabil nume pentru anuarul puşcăriaşilor din Newgate! observă dl. Nupkins.

Era o glumă; de aceea, Jinks, Grummer, Dubbley, toți polițiştii precum şi Muzzle izbucniră într-un râs cu hohote ce ținu cinci minute.

— Scrie-i numele, domnule Jinks, reluă dregătorul.

— Pune doi de *l*, bătrâne, glăsui Sam.

Aici, un nenorocit de polițist se porni iar pe râs, şi dregătorul îl amenință că-l înşfacă. În asemenea împrejurări este periculos să râzi dacă momentul nu-i potrivit.

— Unde trăieşti? întrebă dregătorul.

— Unde poci şi eu, răspunse Sam.

— Notează asta, domnule Jinks! strigă dregătorul care se înfuria tot mai mult.

— Şi trage o linie dedesubt, urmă Sam.

— E un vagabond, domnule Jinks, declară dregătorul. După propria-i mărturisire, este un vagabond. Nu-i aşa, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— Aşa că am să-l arestez; pentru asta, am să-l arestez! decretă dl. Nupkins.

— Dreptate ca pe-aici, mai zic şi eu! replică Sam. Unde naiba s-a mai pomenit un dregător care să calce-n strâchini de două ori până să bage la răcoare pe-un individ?

La auzul acestei ieşiri, alt polițist se porni pe râs, luând apoi un aer grav aşa de nefiresc, încât dl. Nupkins îl dibui fără întârziere.

— Grummer! strigă el înroşindu-se de furie, cum de îndrăzneşti să alegi ca polițist special o ființă aşa de netrebnică şi de neobrăzată? Cum de îndrăzneşti,

domnule?

— Îmi pare foarte rău, ’n’ţimea voastră, îngăimă Grummer.

— Îmi pare foarte rău! repetă cu aprindere dregătorul. Am să te-nvăţ eu să-ţi neglijezi datoria în halul ăsta, domnule Grummer! Am să dau un exemplu cu dumneata. Ia bastonul ticălosului cela. E beat. Eşti beat, păcătosule.

— Nu sunt beat, înălţimea voastră, se-apără omul.

— Eşti beat! declară dregătorul. Cum de cutezi să spui că nu eşti beat, domnule, când eu îţi spun că eşti? Nu miroase a alcool, Grummer?

— Groaznic miroase, ’n’ţimea voastră, răspunse dl. Grummer care simţise adierea unui miros de rom.

— Eram sigur, reluă dl. Nupkins. Când a intrat în cameră, am văzut după ochii lui aprinşi că era beat. Ai observat ochii lui aprinşi, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— N-am gustat astăzi niciun strop de alcool, protestă omul care era cât se poate de treaz.

— Cum de îndrăzneşti să mă minţi? Nu e beat în clipa asta, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— Domnule Jinks, urmă dregătorul, am să-l trimit la închisoare pentru că a insultat Curtea. Scrie-i mandatul de arestare, domnule Jinks.

Şi poliţistul ar fi fost arestat, dacă Jinks, care era sfetnicul d-lui Nupkins şi căpătase o educaţie legală, căci stătuse trei ani în serviciul unui avocat de provincie, nu ar fi şoptit la ureche dregătorului că lucrul nu era cu putinţă. Dregătorul ţinu, deci, un discurs, declarând că, din consideraţie pentru familia poliţistului, se mulţumea să-l dojenească şi să-l concedieze. Ca atare, nefericitul vinovat fu bruftuit cu violenţă, timp de un sfert de oră, şi pe urmă trimis la treburile lui; iar Grummer, Dubbley, Muzzle şi ceilalţi poliţişti îşi murmurară admiraţia pentru mărinimia

dregătorului lor.

— Acum, domnule Jinks, reluă dregătorul, ia jurământul lui Grummer.

Grummer jură îndată, dar deoarece se împleticea în depoziție, şi pentru că masa d-lui Nupkins urma să fie pe curând gata, dregătorul, ca să reteze scurt, începu să-i pună lui Grummer întrebări importante, iar Grummer îi răspunse pe cât cu putință afirmativ, astfel că instrucția merse foarte repede şi uşor. Se dovedi că dl. Weller încercase să atace autoritatea în două rânduri, dl. Winkle încercase s-o amenințe odată, dl. Snodgrass i se împotrivise; iar după ce toate aceste acuzații fură formulate spre mulțumirea dregătorului, dregătorul şi dl. Jinks se sfătuiră în şoaptă.

După sfătuirea care dură vreo zece minute, dl. Jinks se retrase la capătul celălalt al mesei, iar dregătorul, tuşind în chip de introducere, se ridică în jilțu-i şi era gata să rostească un discurs, când dl. Pickwick interveni.

— Domnule, spuse el, iertați-mă că vă întrerup; dar, înainte ca dumneavoastră să exprimați opinia pe care veți fi format-o poate în legătura cu declarațiile făcute aici, şi înainte de a proceda în consecință, sunt dator să reclam dreptul meu de a fi ascultat, cel puțin în ce mă priveşte personal.

— Ține-ți gura, domnule! strigă dregătorul cu ton poruncitor.

— Sunt nevoit să mă supun autorității dumneavoastră, domnule, răspunse dl. Pickwick.

— Ține-ți gura, domnule! repetă dregătorul; altminteri, dau ordin unui polițist să te ridice.

— Puteți să ordonați polițiştilor dumneavoastră să facă ce poftiți, domnule; iar după supunerea pe care am văzut-o la ei, n-am cea mai mică îndoială că vor executa tot ce le veți porunci; îmi voi lua însă libertatea, domnule, de a reclama dreptul să m-ascultați înainte. de a mă ridica.

— Pickwick are prințipuri! strigă dl. Weller cu o voce sonoră.

— Sam, liniştește-te! îi spuse dl. Pickwick.

— Am să fiu mut ca o tobă dogită, îl încredință Sam.

Dl. Nupkins aruncă d-lui Pickwick o privire uluită, când îi înțelese curajul; şi se pregătea să-i dea un răspuns mâniat, dar dl. Jinks îl trase de mânecă şi-i şopti la ureche. Dregătorul îi răspunse ceva ce abia se-auzi, pe urmă şuşotitul se repetă. Era vădit că dl. Jinks îl dăscălea.

În cele din urmă, lipsindu-se cu mult parapon să-l mai asculte, se întoarse spre dl. Pickwick şi-l întrebă răstit:

— Ce ai de spus?

— Mai întâi, răspunse dl. Pickwick zvârlind prin ochelari o privire care până şi pe Nupkins îl băgă în răcori; mai întâi, doresc să ştiu de ce eu şi prietenul meu am fost aduşi aici?

— Sunt dator să-i răspund? îl întrebă murmurat dregătorul pe Jinks.

— Cred că ar fi mai bine, domnule, murmură Jinks dregătorului.

— S-a făcut în fața mea, sub prestare de jurământ, răspunse dregătorul, reclamația că voiai să te bați în duel; şi că omul cestălalt, Tupman, ar fi fost instigatorul şi complicele dumitale. De aceea... e drept, domnule Jinks?

— Desigur, domnule.

— De aceea vă cer la amândoi să... îmi închipui că aşa se procedează, domnule Jinks.

— Desigur, domnule.

— Vă cer să... să... să... ce să le cer, domnule Jinks? întrebă dregătorul cu supărare.

— Să-şi aducă oameni care să-i ia pe garanție, domnule.

— Da, de aceea vă cer la amândoi, cum era să spun când m-a întrerupt funcționarul meu, să v-aduceți

garanți.

— Garanți cu greutate, şopti dl. Jinks.

— Voi cere garanți cu greutate, declară dregătorul.

— Burghezi din oraş, şopti Jinks.

— Care să fie burghezi din oraş, urmă dregătorul.

— Să depună fiecare cincizeci de lire şi să fie proprietari, se înțelege, murmură Jinks.

— Şi mai pretind ca garanții, pe lângă că vor depune câte cincizeci de lire de fiecare, spuse dregătorul cu glas puternic, plin de demnitate, să fie şi proprietari, se înțelege.

— Dar, domnule, rosti dl. Pickwick care, ca şi dl. Tupman, era copleşit de uimire şi indignare, dar, domnule, noi suntem cu totul străini de oraş şi cunosc tot atâția proprietari câtă poftă mi-este să mă bat cu cineva în duel.

— Da, da, se vede, zise dregătorul, se vede… Nu-i aşa, domnule Jinks?

— Desigur, domnule…

— Mai ai ceva de adăugat? întrebă dregătorul.

Dl. Pickwick *avea* multe de adăugat, şi le-ar fi spus fără îndoială, cu tot atâta puțin folos pentru sine, sau mulțumire pentru dregător, dacă în momentul când acesta încheiase, dl. Weller nu l-ar fi tras pe dl. Pickwick de mânecă; pe dată se înfiripă între ei o conversație aşa de interesantă, încât întrebarea dregătorului rămase cu totul neluată în seamă. Dl. Nupkins nu era omul care să pună de două ori o astfel de întrebare. Tuşi, deci, din nou, în mod preparator, şi-şi rosti hotărârea în mijlocul tăcerii admirative şi respectuoase a polițiştilor.

Weller era amendat la două lire sterline pentru primul atac şi la trei lire pentru al doilea; Winkle era amendat la două lire, iar Snodgrass la o liră; şi le cerea, pe deasupra, asigurarea că vor respecta pacea tuturor supuşilor majestății sale şi în special a servitorului său, Daniel Grummer; lui Pickwick şi lui Tupman le ceruse cauțiuni.

De îndată ce dregătorul tăcu, dl. Pickwick, al cărui chip era din nou însufleţit de un zâmbet bine dispus, înaintă un pas şi rosti:

— Rog pe dregător să binevoiască a-mi acorda câteva minute de conversaţie în particular, într-o afacere de mare importanţă pentru sine.

— Cum?! exclamă dl. Nupkins.

Dl. Pickwick repetă cererea.

— O cerere extraordinară! glăsui dregătorul; o întrevedere particulară!

— O întrevedere particulară, repetă dl. Pickwick cu tărie. Deoarece, însă, am aflat de la servitorul meu o parte din ceea ce am a vă comunica, aş dori ca el să fie de faţă.

Dregătorul îl privi pe dl. Jinks, dl. Jinks îl privi pe dregător, iar poliţiştii se uitară cu uimire unul la altul. Deodată dl. Nupkins deveni palid. Poate că, într-un moment de remuşcare, acest Weller destăinuise vreun complot pus la cale ca să-l asasineze. Oribil gând! Dl. Nupkins era un om politic; deveni şi mai palid amintindu-şi de Iulius Cezar şi de dl. Perceval. Se uită din nou la dl. Pickwick şi-i făcu semn d-lui Jinks.

— Ce gândeşti despre cererea asta, domnule Jinks? murmură dl. Nupkins.

Dl. Jinks, care nu prea ştia ce să gândească şi pentru că îi era teamă să nu-l jignească, zâmbi uşor, într-un mod echivoc; apoi, strângându-şi colţurile gurii, clătină domol capul.

— Domnule Jinks, glăsui dregătorul cu gravitate, eşti un măgar.

Auzind această mică expresie familiară, dl. Jinks zâmbi iarăşi, poate mai uşor decât întâia oară, şi se retrase treptat în colţul său.

Câteva secunde dl. Nupkins dezbătu chestiunea în mintea sa. Apoi se ridică de pe scaun, invită pe dl. Pickwick şi pe Sam să-l urmeze, şi-i conduse într-o cămăruţă ce dădea spre sala de judecată. Acolo,

spunându-i d-lui Pickwick să meargă la capătul celălalt al cămăruței şi rămânând cu mâna pe uşa întredeschisă, ca să-şi poată scăpa pielea mai lesne, în cazul când ar fi observat cea mai uşoară manifestare de ostilitate, dl. Nupkins declară că era gata să asculte comunicările, oricare ar fi fost.

— Domnule, zise dl. Pickwick, voi veni la fapt numaidecât, căci e vorba de un lucru care atinge foarte mult persoana şi onoarea dumneavoastră. Am toate motivele să cred, domnule, că primiți în casa dumneavoastră un impostor infam!

— Doi, întrerupse Sam; mai e unul în culoarea dudelor şi care altul ca el nu se egzistă pe întreaga față a pământului, cu toate lacrimile şi mişeliile lui.

— Sam, zise dl. Pickwick, pentru ca domnul să mă poată înțelege, sunt nevoit să te rog a te stăpâni.

— Îmi pare foarte rău, dom'le, replică Sam; dar când mă gândesc la Job ăsta, nu mă pot opri să deschiz puțintel subapa de siguranță; altfel aş exploda.

— Într-un cuvânt, domnule, reluă dl. Pickwick, servitorul meu are motive să presupună că un anume căpitan Fitz Marshall vă vizitează deseori. Dacă, adăugă dl. Pickwick văzând că dl. Nupkins era pe punctul să-l întrerupă cu indignare, daca vă vizitează într-adevâr, trebuie să ştiți că acest individ e un…

— Sst! Ssst! sâsâi dl. Nupkins închizând uşa. Ştii ceva despre el, domnule?

— E un aventurier fără scrupule, un caracter necinstit, un om care trăieşte de pe urma acelora pe care-i jecmăneşte; care îşi recrutează victimele dintre oamenii naivi, domnule, victime absurde, nenorocite, ridicole, domnule! exclamă dl. Pickwick cu aprindere.

— Dumnezeule! glăsui dl. Nupkins roşind până în vârful urechilor şi schimbându-şi îndată felul de-a fi. Dumnezeule! Domnule…

— Pickwick, suflă Sam.

— Pickwick, repetă dregătorul. Dumnezeule, domnule

Pickwick, luați loc, vă rog. Ce vreji să spuneți? Căpitanul Fitz Marshall!

— Nu-l mai numiți căpitan, spuse Sam; şi nici Fitz Marshall, care el nu e niciuna, nici alta. E un actor ambulant pe care-l cheamă Jingle; dar dacă vreodată a egzistat un lup în haine de culoarea dudelor, atunci ăsta e Job Trotter.

— Foarte adevărat, domnule, întări dl. Pickwick ca răspuns la privirea uimită a dregătorului; iar singura mea afacere în oraşul acesta este să-l demasc pe individul despre care vorbim.

Dl. Pickwick se porni să toarne în urechea înspăimântată a d-lui Nupkins istoria prescurtată a tuturor grozăviilor d-lui Jingle. Povesti cum făcuseră cunoştință; cum Jingle fugise cu d-şoara Wardle; cum renunțase bucuros la domnişoară pentru o sumă de bani; cum îl ademenise pe el să intre, la miezul nopții, într-un pension de fete şi cum el (d. Pickwick) socotea ca o datorie să dezvălue d-lui Nupkins ultima înşelătorie săvârşită de Jingle, punându-i în joc numele şi rangul.

Pe măsură ce istorisea, tot sângele cald din corpul d-lui Nupkins se urca, clocotind, până în vârful urechilor. El îl întâlnise pe căpitan la nişte alergări de cai din vecinătate. D-na şi d-şoara Nupkins, încântate de lunga listă a cunoştințelor aristocratice ale căpitanului Fitz Marshall, de călătoriile lui prin locuri depărtate, de ținuta-i elegantă, se arătaseră în lume cu Fitz Marshall, pomeniseră mereu de el, şi îi tot bătuseră la cap pe cei care făceau parte din cercul select al cunoştințelor lor, până când prietenii lor intimi, d-na Porkenham, d-şoarele Porkenham şi dl. Sidney Porkenham, erau cât pe aci să crape de gelozie şi disperare. Iar acum se făcea dovada că e un biet aventurier, un actor ambulant şi, dacă nu un escroc, cel puțin ceva ce semăna aşa de mult c-un escroc, încât era greu să faci deosebirea! Cerule! ce au să spună Porkenhamii? Cum va mai triumfa dl. Sidney Porkenham văzând pentru cine fusese

jertfită cererea lui de căsătorie! Cum o să mai dea ochii cu Porkenham bătrânul la trimestrialele şedinţe ale *Curţii cu Juri!* Şi ce pleaşcă pentru tabăra opoziţionistă din magistratură, dacă istoria va fi dată în vileag…

Urmă o lungă pauză.

— Dar, la urma urmei, spuse dl. Nupkins înseninându-se o clipă, la urma urmei nu e decât o simplă aserţiune. Căpitanul Fitz Marshall are maniere foarte atrăgătoare, şi îndrăznesc a spune că are mulţi duşmani. Ce dovezi aveţi în sprijinul acuzaţiei dumneavoastră?

— Puneţi-mă faţă în faţă cu el, zise dl. Pickwick, iată tot ce vă cer, iată tot ce pretind. Puneţi-l faţă în faţă cu mine şi prietenii mei; şi nu veţi mai avea nevoie de nicio altă dovadă.

— Hm, spuse dl. Nupkins, ar fi foarte uşor, căci deseară vine aici; nu e nevoie însă ca afacerea să devină publică, tocmai în… tocmai în… interesul tânărului. În primă instanţă aş vrea s-o consult şi pe doamna Nupkins dacă e bine să fac pasul acesta. În orice caz, domnule Pickwick, se impune să rezolvăm legal chestiunea noastră înainte de a trece la altceva. Vă rog să treceţi înapoi, în camera de alături.

Trecură în camera de alături.

— Grummer! răcni dregătorul, cu o voce tunătoare.

— Da, ’n’ţimea voastră, răspunse Grummer cu un zâmbet linguşitor.

— Haide-hai, domnule, spuse dregătorul, sever; mai isprăveşte cu prostiile dumitale. Nu e cazul; şi te asigur că ai foarte puţine motive de a zâmbi. Comunicarea pe care mi-ai făcut-o adineaori, era întru totul adevărată? Ia seama, domnule!

— ’n’ţimea voastră, îngăimă Grummer, eu…

— Aha, vasăzică te fâstâceşti! Domnule Jinks, observi că se fâstâceşte?

— Desigur, domnule, răspunse Jinks.

— Ei bine, zise dregătorul, repetă depoziţia,

Grummer; şi te previn din nou să bagi de seamă. Domnule Jinks, pune pe hârtie cuvânt cu cuvânt.

Nefericitul Grummer începu deci să repete învinuirea, dar câtă deosebire între ceea ce punea dl. Jinks pe hârtie şi felul cum lua dregătorul cuvintele lui Grummer! Înclinarea firească a lui Grummer de a bate câmpii şi cumplita lui fâstâceală îl făcură ca, în mai puţin de trei minute, să se încurce în atâtea contradicţii, încât dl. Nupkins declară pe dată că nu-l crede. Amenzile fură deci anulate; dl. Jinks găsi cât ai bate din palme doi garanţi şi, după ce toate aceste operaţii solemne se terminară în chip mulţumitor, dl. Grummer fu făcut cu ou şi cu oţet şi dat pe uşă afară. Cumplit exemplu al nestatorniciei măririlor umane şi cât de nesigură este durata favorurilor venite din partea celor mari!

D-na Nupkins era un munte de femeie, cu turban de voal rozaliu şi cu peruca de culoare castanie deschisă. D-şoara Nupkins poseda toată trufia mamei, minus turbanul şi hachiţele ei, minus peruca: şi, ori de câte ori exercitarea acestor simpatice calităţi le punea pe mamă şi pe fiică în vreo dilemă neplăcută, lucru care se întâmpla destul de des, ele cădeau de acord să arunce ponosul pe umerii d-lui Nupkins. Astfel, când dl. Nupkins veni la d-na Nupkins şi-i împărtăşi amănunţit cele spuse de dl. Pickwick, d-na Nupkins îşi aminti deodată că ea se aşteptase la asta: că întotdeauna spusese că aşa se va întâmpla; că sfatul ei nu fusese ascultat niciodată; şi, la drept vorbind, ce-şi închipuia dl. Nupkins? Cine era el? Şi câte şi mai câte.

— Când mă gândesc că individul şi-a bătut joc de mine în halul ăsta! exclamă d-şoara Nupkins, storcându-şi din colţul fiecărui ochi câte o mică lacrimă; când mă gândesc...

— Ah! Poţi să-i mulţumeşti tatălui tău, draga mea, zise d-na Nupkins; cât l-am rugat, cât l-am implorat să se informeze cu privire la familia căpitanului! Cât l-am

îndemnat cu lacrimi în ochi, să facă un pas hotărât! Sunt sigură că nimeni n-o să vrea să creadă aşa ceva; sunt absolut sigură.

— Dar, draga mea... îi atrase dl. Nupkins luarea aminte.

— Taci din gură, încurcă-lume! rosti d-na Nupkins.

— Odorul meu, ţineai atâta la căpitanul Fitz Marshall; îl invitai mereu aici, draga mea, şi nu pierdeai nicio ocazie să-l prezinţi tuturora.

— Nu ţi-am spus eu, Henrietta? se tângui d-na Nupkins, apelând cu aerul unei femei greu jignite, la fiica sa; nu ţi-am spus că tatăl tău se va spăla pe mâini aruncând totul în capul meu? Nu ţi-am spus?

Aci, d-na Nupkins izbucni în hohote de plâns.

— Vai, papa! glăsui d-şoara Nupkins cu ton dojenitor; şi se porni şi ea pe plâns.

— Nu e de-ajuns că s-a abătut asupra noastră o asemenea ruşine şi batjocură; îmi mai scoate ochii şi *mie,* că eu sunt vinovată! exclamă d-na Nupkins.

— Cum o să ne mai putem arăta vreodată în societate? murmură d-şoara Nupkins.

— Cum o să mai putem da ochi cu Porkenhamii? întrebă d-na Nupkins.

— Sau cu Griggii? adăugi d-şoara Nupkins.

— Sau cu Slommintowkenii? rosti d-na Nupkins. Dar ce-i pasă lui papa? Ce-i pasă *lui* de asta?

Nespus de mâhnită la gândul ăsta groaznic, d-na Nupkins izbucni iar în lacrimi şi d-şoara Nupkins îi ţinu hangul.

Lacrimile d-nei Nupkins continuară să ţâşnească cu mare iuţeală şi, după ce chibzui un timp, luă în sineşi hotărârea că lucrul cel mai bun pe care-l avea de făcut era de a-i invita pe dl. Pickwick şi pe prietenii lui să rămână până la sosirea căpitanului, oferindu-i astfel d-lui Pickwick prilejul atât de mult dorit. Dacă se va dovedi că dl. Pickwick a spus adevărul, căpitanul va putea să fie alungat din casă fără prea mare tămbălău,

şi ei i-ar motiva faţă de Porkenhami dispariţia, spunând că a fost numit, graţie influenţei familiei sale, la Curte sau guvernator general, fie la Sierra Leone, fie la Sangur, fie într-altul din acele ţinuturi cu un climat prielnic, de care europenii rămân atât de încântaţi, încât, după ce ajung acolo, cu greu se mai înduplecă să se înapoieze.

După ce d-na Nupkins îşi şterse lacrimile, d-şoara Nupkins şi le şterse şi ea pe ale *sale,* iar dl. Nupkins se socoti foarte fericit să soluţioneze afacerea aşa cum propusese d-na Nupkins. Ca atare, dl. Pickwick şi prietenii săi, după ce spălară toate urmele ultimelor întâlniri, fură prezentaţi doamnelor şi, ceva mai târziu, rugaţi să poftească la masă. Dl. Weller pe care, cu pătrunderea-i deosebită, dregătorul îl consideră într-o jumătate de oră ca fiind cel mai de ispravă băiat din lume, fu încredinţat atenţiilor ospitaliere ale d-lui Muzzle, cu ordinul special de a-l duce jos şi de-a avea cea mai mare grijă de el.

— Cum merge, dom'le? îl întrebă Muzzle pe dl. Weller conducându-l pe scări, la bucătărie.

— Păi, nu e cine ştie ce schimbare de când te-am văzut, adineaori, cum şedeai ţeapăn la spatele stăpânului dumitale, în sală.

— Îţi cer scuze că nu ţi-am dat mai multă atenţie, rosti Muzzle. Vezi, stăpânu-meu încă nu ne prezentase atunci unul altuia. Doamne, ce mult ţine la dumneata, domn'le Weller!

— Da, recunoscu Sam, e un om cumsecade!

— Nu-i aşa?

— Şi vesel!

— Şi cum mai vorbeşte! Ce curgătoare e ideile lui, nu?

— Straşnic! Vine şuvoi şi se loveşte între ele cap la cap, de-ţi ia auzul, şi nu mai ştii despre ce chestie e vorba, nu-i aşa?

— Asta e meritul ăl mai mare al vorbirii lui... Ia seama la treapta de jos, dom'le Weller. Nu vrei să te

speli pe mâini, înainte de-a veni la cocoane? Uite un lighean cu apă şi un ştergar curat agăţat după uşă.

— N-ar strica să mă pot dăţi un pic, aprobă dl. Weller punând mult săpun galben pe prosop şi frecându-se până ce faţa începu să-i lucească. Câte cocoane sunt?

— Numai două în bucătăria noastră, rosti Muzzle; bucătăreasa şi servitoarea. Mai avem un băiat pentru treburile de rând şi-o fată; dar ei mănâncă în spălătorie.

— Aha, mănâncă în spălătorie?

— Da, replică dl. Muzzle; am încercat să-i lăsăm să mănânce cu noi când a venit, însă n-am putut să-i ţinem; manierile fetii e oribel de vulgare şi băiatul suflă aşa de tare când mestecă, că n-am putut să stăm cu el la masă.

— Ca un pui de balenă! exclamă dl. Weller.

— Oh, groaznic! De-asta e rău să faci serviciul în provincie, dom'le Weller; tinerii e totdeauna aşa de prost crescuţi… Pe-aici, dom'le, te rog, pe-aici.

Şi, mergând cu cea mai distinsă politeţe înaintea d-lui Weller, dl. Muzzle îl conduse în bucătărie.

— Mary, zise el servitoarei drăguţe, dumnealui e domnu' Weller, un gentelman pe care stăpânul nostru l-a trimes jos ca să se simtă cât mai bine.

— Şi stăpânul dumitale ştie ce spune. M-a trimes la loc bun, adăugă dl. Weller aruncând spre Mary o privire admirativă. Dacă eu aş fi stăpânul casei, m-aş simţi totdeauna bine acolo unde-i Mary.

— Vai, domnule Weller! spuse Mary, roşind.

— Ia te uită la ea cum se fandoseşte! striga bucătăreasa.

— A, bucătăreaso, pe tine te uitasem, îşi aduse dl. Muzzle aminte. Dom'le Weller, dă-mi voie să te recomand.

— Ce mai faceţi, doamnă? o întrebă dl. Weller. Sunt foarte încântat că vă văd, şi sper că cunoştinţa noastră o să ţie mult, cum zicea gentlemanul bancnotei de cinci guinee.

După ceremoniile prezentării, bucătăreasa şi Mary se retraseră într-un colț al bucătăriei; chicotiră puțin, pe urmă reveniră şi, continuând a pufni în râs şi a se îmbujora, se aşezară la masă.

Purtările foarte fireşti ale d-lui Weller şi darul lui de a duce o discuție avură efecte aşa de irezistibile asupra noilor săi prieteni, că nici nu ajunseseră bine la jumătatea cinei, şi se şi aflau cu el pe picior de intimitate desăvârşită, iar după o relatare amănunțită, se lămuriră asupra perfidiilor lui Job Trotter.

— N-am putut să-l înghit niciodată, declară Mary.

— Şi nici nu trebuia, draga mea, replică dl. Weller.

— De ce nu? întrebă Mary.

— Fiindcă urâțenia şi escrocheria nu e cumetre bune cu eleganța şi vertutea, îi spuse dl. Weller. Dom'le Muzzle, nu e adevărat?

— Ba bine că nu! aprobă Muzzle.

La auzul acestor cuvinte, Mary pufni în râs şi zise că bucătăreasa a făcut-o să râdă; bucătăreasa tăgădui, se porni şi ea pe râs.

— Poftim, eu n-am pahar! glăsui Mary.

— Bea cu mine, dragă, o pofti dl. Weller; pune buzele aici pe pahar, şi atunci am să te pot săruta prin procură.

— E ruşine, domnule Weller! îl mustră Mary.

— De ce ruşine, dragă?

— Dacă vorbeşti aşa!

— Fleacuri! Ce rău vezi tu aici? E firesc. Bucătăreaso, nu e adevărat?

— Ce mă întrebi pe mine, neobrăzatule? îl repezi bucătăreasa în culmea încântării.

Atunci, bucătăreasa şi Mary se porniră iarăşi pe râs, până ce hohotirile şi berea şi friptura, amestecându-se, fură cât pe ce să o facă pe Mary să se înece – încurcătură îngrijorătoare din care nu scăpă decât după ce dl. Samuel Weller îi dădu câteva lovituri uşoare şi după ce alte necesare atențiuni îi fură administrate cât

se poate de delicat.

În aprinderea voioşiei lor se auzi sunând tare clopoțelul de la poarta grădinii, şi tânărul gentelman care lua masa în spălătorie se duse îndată să deschidă. Dl. Weller era în toiul galanteriilor pe care le adresa drăgălaşei servante; dl. Muzzle se îndeletnicea cu onorurile mesei, iar bucătăreasa tocmai se oprise din râs, ca să ducă la gură o îmbucătură enormă, când uşa bucătăriei se deschise şi dl. Job Trotter păşi înăuntru.

Am spus: dl. Job Trotter păşi înăuntru, însă expresia aceasta nu se distinge prin precizia noastră obişnuită şi atent cântărită. Uşa se deschise şi se arătă dl. Trotter. *Ar fi* intrat, şi chiar era gata să intre când, zărindu-l pe dl. Weller, se trase fără voie vreo doi paşi îndărăt şi rămase holbat, înmărmurit de uimire şi groază în fața acestei scene neaşteptate.

— Uite-l! strigă Sam ridicându-se plin de bucurie. Hei, tocmai vorbeam în momentul ăsta de dumneata! Ce faci? Unde-ai fost? Intră.

21. „Job Trotter îl întâlneşte pe Sam în bucătăria d-nei Muzzle" – Phiz, decembrie 1836

Dl. Weller îl apucă pe Job de gulerul în culoarea dudelor şi-l aduse înăuntru fără ca acesta să se împotrivească; încuind uşa, îi înmână cheia d-lui Muzzle, care o băgă cu nepăsare într-un buzunar dintr-o parte şi pe care apoi îl încheie.

— Hehe, asta e bună! exclamă Sam. Închipuie-ți că stăpânu' meu are plăcerea să-l întâlnească pe-al dumitale sus, iar eu am plăcerea să te întâlnesc jos. Cum îți mai merge? Şi cum stă afacerea aia cu băcănia? Nu zău, cât mă bucur că te văz! Eşti tare vesel! O adevărată plăcere este să se uite omul la dumneata. Nu-i adevărat, dom'le Muzzle?

— Adevărat! întări dl. Muzzle.

— Este aşa de vesel! repetă Sam.

— În toane foarte bune, glăsui Muzzle.

— Tare bucuros e că *ne* vede! Noi ne simțim şi mai bucuroşi decât el. Ia loc, ia loc!

Dl. Trotter îngădui să fie împins într-un scaun în fața focului. Îşi îndreptă ochii mici, mai întâi spre dl. Weller, apoi spre dl. Muzzle; însă tăcu.

— Ei, şi acum, urmă Sam, țiu cu tot dinadinsul să te-ntreb în fața doamnelor aşa, de curiozitate, dacă nu te crezi cumva un gentelman drăguț, bine crescut, ca pe vremea când întrebuințai batista aia pătrată rozalie şi cărticica de rugăciuni numărul patru?

— Şi care, gata-gata, vrea să se însoare cu o bucătăreasă, strigă indignată bucătăreasa. Ce golan!

— S-a dat pe brazdă ca să se apuce de băcănie! adăugă servanta.

— Ehei, băiete, să-ți spui eu cum stă chestia, rosti dl. Muzzle solemn, înfuriat de ultimele două aluzii. Cocoana asta (arătând-o pe bucătăreasă) este pretena mea. Când îndrăzneşti să spui că o să ții cu ea o băcănie, mă jigneşti, dom'le, la partea cea mai delicată unde un bărbat poate să-l jignească pe altul. Mă-nțelegi, dom'le?

Aici, dl. Muzzle care, ca şi stăpânul său pe care-l imita, avea o înaltă idee despre elocinţa sa, tăcu în aşteptarea unui răspuns.

Însă dl. Trotter nu-i răspunse nimic, aşa că dl. Muzzle continuă solemn:

— Nici vorbă, dom'le, că un timp n-o să fie nevoie sus de dumneata, fiindcă stăpânul *meu* chiar acum e foarte ocupat să-l ia în răspăr pe-al *dumitale,* dom'le; aşa că o să ai răgaz, dom'le, să stai puţintel de vorbă cu mine între patru ochi, dom'le. Mă-nţelegi?

Dl. Muzzle tăcu iarăşi, aşteptând un răspuns; dl. Trotter însă îl dezamăgi din nou.

— În cazul ăsta, spuse el, îmi pare foarte rău că trebuie să mă iesplic de faţă cu cocoanele, dar necesitatea cazului mă scuză. Odăiţa din fund e goală, dom'le; dacă vrei să treci acolo, dom'le, domnul Weller are să fie martor, şi o să avem şi unul şi altul o mulţumire până când o suna clopoţelul. Urmează-mă, dom'le.

Dl. Muzzle înaintă spre uşă vreo doi paşi şi, ca să nu piardă vreme, începu a-şi dezbrăca haina.

Îndată ce auzi ultimele cuvinte ale provocării şi văzând că dl. Muzzle se pregătea să treacă la fapte, bucătăreasa, cu un strigăt sfâşietor, se năpusti asupra d-lui Job Trotter care se ridică îndată în picioare de pe scaun; îl lovi cu palmele, îi zgârie chipul lătăreţ şi turtit, punând o energie caracteristică femeilor când îşi ies din sărite, şi-şi înfipse mâinile în părul lui lung şi negru din care smulse atâta cât să-şi poată face cinci sau şase duzini de inele de doliu. După ce săvârşi isprava aceasta, cu ardoarea stârnită de iubirea devotată pe care i-o purta d-lui Muzzle, ea se împletici şi căzu sub bufet leşinată, fiind în fond o femeie dăruită cu simţăminte foarte gingaşe şi duioase.

În clipa aceea sună clopoţelul.

— E pentru dumneata, Job Trotter, lămuri Sam şi, înainte ca Trotter să se poată împotrivi sau să răspundă

ceva, înainte chiar de a-şi fi oprit sângele ce-i curgea din rănile pricinuite de doamna care-şi pierduse cunoştinţa, Sam îl luă de un braţ, dl. Muzzle de altul, şi – primul trăgându-l, al doilea împingându-l – îl conduseră pe scări sus, şi-l băgară în salon.

Impresionant era să-l vezi acolo pe Alfred Jingle, esquire, alias căpitanul Fitz Marshall, stând în picioare lângă uşă, cu pălăria în mână, zâmbind întru totul nepăsător de situaţia lui atât de neplăcută. Dinaintea lui se găsea dl. Pickwick care, evident, îi ţinuse o lecţie de înaltă morală, căci mâna stângă era ascunsă sub pulpanele hainei, iar dreapta îi era întinsă în aer, cum avea obiceiul când rostea un discurs destinat să producă impresie. La oarecare distanţă se afla dl. Tupman, clocotind de indignare, dar reţinut cu grijă de tinerii săi prieteni; la capătul celălalt al camerei erau dl. Nupkins, d-na Nupkins şi d-şoara Nupkins, toţi cu aer semeţ şi sumbru şi foarte mânioşi.

— Cine mă împiedică, întreba dl. Nupkins cu o demnitate magistrală, cine mă împiedică să-i arestez pe aceşti indivizi ca pe nişte mişei şi impostori? Cine mă împiedică? Ar fi o prostie să-i iert.

— Orgoliul, bătrâne camarade, orgoliul! replică Jingle care părea desăvârşit de calm. Nu se face – nu merge – înhaţi un căpitan! Haha! – prea bine – ce mai soţ pentru fiică – dinte pentru dinte – dau în vileag – cum te văd şi mă vezi – iese prost – foarte prost.

— Mizerabile! strigă d-na Nupkins; disprețuim josnicele dumitale insinuări.

— Totdeauna l-am urât, adăugă Henrietta.

— O, negreşit! rosti Jingle. Tânăr înalt – vechi adorator – Sidney Porkenham – bogat – drăguţ băiat – nu cât căpitanul de bogat – cu toate astea... eh! Alungaţi-l – afară cu el – căpitanul – nu s-a mai pomenit unul ca el – toate fetele nebune după el. Nu-i aşa, Job; nu?

Dl. Jingle se porni în clipa aceea pe-un râs din toată

inima; iar Job, frecându-şi mâinile cu încântare, scoase întâiul sunet pe care şi-l îngădui de când intrase în casă; un chicotit înfundat, care părea să indice că prea mare îi era bucuria ca s-o poată exprima prin cuvinte.

— Domnule Nupkins, spuse doamna mai vârstnică, nu se cade ca servitorii să asculte conversația noastră. Îndepărtează-i pe aceşti mizerabili.

— Desigur, draga mea, rosti dl. Nupkins. Muzzle!

— Da, Înălțimea Voastră.

— Deschide uşa din față.

— Da, Înălțimea Voastră.

— Părăseşte casa! strigă dl. Nupkins însoțindu-şi porunca de-o mişcare energică a mâinii.

Jingle zâmbi şi se îndreptă spre uşă.

— Stai! spuse dl. Pickwick.

Jingle se opri.

— Aş fi putut, continuă dl. Pickwick, aş fi putut să mă răzbun mai mult pentru tratamentul pe care m-ai făcut să-l îndur în înțelegere cu prietenul dumitale, fățarnicul…

Job Trotter salută cu cea mai mare politețe, punând mâna pe inimă.

— Zic, urmă dl. Pickwick devenind din ce în ce mai mânios, că aş fi putut să mă răzbun mai mult; dar mă mulțumesc să te dau pe față, deoarece consider aceasta o datorie față de societate. Nădăjduiesc, domnule, că-ți vei aduce aminte de îngăduința mea.

Job Trotter duse în momentul acesta mâna la ureche cu o gravitate batjocoritoare, ca pentru *a* nu pierde o silabă din vorbirea d-lui Pickwick.

— Nu mai am decât un lucru de adăugat, zise dl. Pickwick în culmea furiei: că te consider un mişel şi… o puşlama… şi… şi cel mai netrebnic din toți cei pe care i-am întâlnit vreodată, afară de derbedeul acesta foarte smerit şi evlavios cu livrea de culoarea dudelor.

— Ha! ha! rânji Jingle. Bun băiat Pickwick – inimă bună – zdravăn vlăjgan – dar nu trebuie să te înfurii –

prost lucru – foarte prost – pa, pa! Ne mai vedem cândva – nu-ți pierde capul – haide, Job – să ne luăm tălpăşița!

După rostirea acestor cuvinte, dl. Jingle îşi înfundă pălăria, potrivit vechiului său obicei, şi se depărtă cu paşii măsurați. Job Trotter se opri, se uită în juru-i, zâmbi; apoi, adresând d-lui Pickwick, cu o seriozitate batjocoritoare, un salut şi făcând cu ochiul d-lui Weller, într-un mod nespus de îndrăzneț şi viclean, porni pe urmele prețuitului său stăpân.

— Sam! zise dl. Pickwick văzând că servitorul său apuca acelaşi drum.

— Da, domnule.

— Rămâi aci!

Dl. Weller păru încurcat.

— Rămâi aci! repetă dl. Pickwick.

— Să nu-l tăvălesc nițeluş în grădină pe Job Trotter?

— Nu, nu!

— Să nu-i trag câteva picioare în spate şi să-l dau pe poartă afară, dom'le?

— Nu, nici în ruptul capului!

Un moment, pentru întâia oară de la angajarea lui, dl. Weller avu aerul abătut şi nefericit. Dar ținuta lui se lumină îndată; şiretul domn Muzzle, ascunzându-se în dreptul porții de la stradă şi năpustindu-se la timpul potrivit, izbutise cu multă iscusință să-i arunce, pe Jingle şi pe valetul său, bâldâbâc pe scări până în tufele de agave ale grădinii.

— Acum, după ce mi-am îndeplinit datoria, domnule, spuse dl. Pickwick d-lui Nupkins, aş vrea ca, împreună cu prietenii mei, să ne luăm rămas bun de la dumneavoastră şi, mulțumindu-vă pentru ospitalitatea pe care am primit-o, să-mi permiteți a vă asigura, în numele tuturora, că nu am fi acceptat-o şi n-am fi consimțit să ieşim astfel din încurcătura în care ne găseam, dacă nu ne-ar fi mânat un puternic simțământ al datoriei. Ne înapoiem mâine la Londra; secretul dumneavoastră este prin noi, la adăpost.

Protestând astfel în contra felului în care fuseseră trataţi în cursul dimineţii, dl. Pickwick adresă o plecăciune adâncă doamnelor şi, în ciuda rugăminţilor familiei, părăsi camera împreună cu prietenii săi.

— Ia-ţi pălăria, Sam, spuse dl. Pickwick.

— E jos, dom'le, replică Sam şi se duse în goană după ea.

În bucătărie nu era nimeni afară de drăguţa servitoare şi, deoarece pălăria i se rătăcise, Sam trebui s-o caute; drăguţa servitoare care se afla acolo, îi făcu lumină. Erau nevoiţi să cotrobăiască pretutindeni. În râvna ei de-a găsi pălăria, Mary se aşează în genunchi şi răscoli toate lucrurile grămădite într-un colţişor, după uşă. Era un colţişor foarte nepotrivit. Nu puteai să pătrunzi acolo fără a închide mai întâi uşa.

— Uite-o, zise în sfârşit drăguţa servitoare. Asta e; nu-i asta?

— Să vedem, glăsui Sam.

Mary pusese lumânarea pe podea şi, întrucât lumânarea dădea o lumină foarte tulbure, Sam fu îndatorat să se aşeze şi *el* în genunchi ca să vadă dacă *era* într-adevăr pălăria lui, sau nu. Ungherul era nespus de mic, astfel că – fără să fie cineva de vină, afară de cel care clădise locuinţa – Sam şi nostima servantă trebuiră să se apropie foarte mult unul de altul.

— Da, asta e, declară Sam; cu bine!

— Cu bine! răspunse drăgălaşa servantă.

— Cu bine! repetă Sam şi, spunând acestea, dădu drumul pălăriei pe care o găsise cu atâta trudă.

— Ce ne-ndemânatic eşti! îl mustră Mary. Ai s-o pierzi iar, dacă nu bagi de seamă.

Şi, ca să n-o mai piardă, i-o puse ea pe cap.

Chipul drăgălaşei servante părea şi mai drăguţ, înălţat astfel în apropierea lui Sam; şi, fie din pricina aceasta, fie ca o simplă urmare a faptului că erau aşa de apropiaţi unul de altul – lucru până astăzi nelămurit – Sam o sărută.

— Nădăjduiesc că m-ai făcut-o într-adins! exclamă ea roşind.

— Nu, draga mea, dar acum am s-o fac!

Şi-o sărută din nou.

— Sam! strigă dl. Pickwick peste balustradă.

— Viu, dom'le, răspunse Sam urcând în goană treptele.

— De ce ai zăbovit atâta? întrebă dl. Pickwick.

— Era ceva după uşă, dom'le, care toată vremea ne-a împiedicat s-o deschidem.

Acesta fu primul capitol al iubirilor lui Sam.

CAPITOLUL XXVI

Care conține o scurtă istorisire a desfăşurării acțiunii „Bardell contra Pickwick”.

După ce realiză principalul obiect al călătoriei sale, dând pe față ticăloşia lui Jingle, dl. Pickwick hotărî să se înapoieze numaidecât la Londra pentru a afla ce măsuri luaseră contra lui, în răstimp, d-nii Dodson şi Fogg. Executând hotărârea aceasta cu toată energia şi preciziunea caracterului său, ocupă locul din spate al primei trăsuri care părăsi Ipswichul, în dimineața următoare celei când s-au petrecut memorabilele evenimente povestite în cele două capitole anterioare; şi ajunse în aceeaşi seară în metropolă, perfect sănătos şi teafăr, însoțit de cei trei prieteni şi de dl. Samuel Weller.

Aici, prietenii se despărțiră pentru puțină vreme. D-nii Tupman, Winkle şi Snodgrass plecară pe la casele lor, în vederea pregătirilor necesare apropiatei călătorii la Dingley Dell; dl. Pickwick şi Sam traseră la un hotel foarte bun, de modă veche şi confortabil, anume la cârciuma *George şi Vulturul,* George Yard, Lombard Street.

Dl. Pickwick cinase şi golise a doua cană cu un vin special; îşi pusese batista de mătase pe cap şi, aşezându-şi picioarele în cenuşar, se răsturnase într-un jilț – când intrarea d-lui Weller, aducând geamantanul, îl smulse din calma-i meditație.

— Sam, zise dl. Pickwick.

— Da, dom’le…

— Tocmai mă gândeam, Sam, că am lăsat multe lucruri la doamna Bardell, în strada Goswell, şi că va trebui să am grijă să le iau înainte de a părăsi din nou oraşul.

— Prea bine, dom'le.

— Aş putea să le trimit deocamdată la domnul Tupman, Sam, urmă dl. Pickwick; înainte de a le ridica, ar trebui să ne uităm bine la ele şi să le rânduim. Aş dori să te duci până în strada Goswell şi să aranjezi totul, Sam.

— Numaidecât, dom'le? întrebă dl. Weller. — Numaidecât... şi... stai, Sam, adăugă dl. Pickwick scoţând punga. Mai e ceva de plătit din chirie. Ar trebui plătită abia la Crăciun, însă vei da banii acum, ca să se termine odată. Anunţând cu o lună înainte, încetez de-a mai fi chiriaş în acea locuinţă. Uite, e scris aici totul. Dă hârtia aceasta doamnei Bardell şi să pună, când va socoti de cuviinţă, bilet de închiriat.

— Prea bine, dom'le. Alta nimic?

— Nimic, Sam.

Sam se îndreaptă cu paşi mărunţi spre uşă, ca şi cum ar fi aşteptat ceva. Deschise uşa încetişor şi, ieşind domol, n-o închisese bine, când dl. Pickwick îl strigă:

— Sam!

— Da, dom'le, răspunse dl. Weller înapoindu-se repede şi închizând uşa după el.

— Sam, nu am nimic împotrivă dacă vei căuta să afli ce plănuieşte doamna Bardell cu privire la mine şi dacă într-adevăr procesul acela infam, fără temei, va fi dus până la capăt. Spun că n-am nimic împotrivă dacă vei încerca să descoperi asta, în cazul când doreşti, Sam.

Sam făcu un semn uşor de înţelegere şi părăsi camera. Dl. Pickwick îşi potrivi din nou batista de mătase pe cap şi se aşeză să tragă un somn; dl. Weller îşi văzu de drum pentru a duce la îndeplinire dispoziţiile pe care le primise.

Orele erau aproape nouă când ajunse în strada

Goswell. În salonaşul din faţă ardeau două lumânări şi umbrele a două bonete se distingeau pe jaluzea. D-na Bardell avea musafiri.

Dl. Weller bătu la uşă. După o bună bucată de timp – în decursul căreia cel de afară fluieră o melodie, iar cei dinăuntru se trudeau să convingă un muc de lumânare îndărătnică să se lase aprins – nişte ciuboţele se auziră pe covor şi d-şorul Bardell se înfăţişă.

— Hei, puştiule, întreabă Sam, ce face mama?

— Bine, şi eu la fel.

— Ei, bravo, mă bucur! Spune-i că vreau să-i vorbesc, copil finominal!

Îndemnat astfel, d-şorul Bardell puse mucul de lumânare îndărătnic pe întâia treaptă a scării şi dispăru să ducă vestea în salonaşul din faţă.

Bonetele desenate pe jaluzea aparţineau celor mai intime cunoştinţe ale d-nei Bardell, care tocmai veniseră să ia o ceaşcă cu ceai, în tihnă, şi o mică gustare caldă alcătuită din picioare de purcel şi din brânză prăjită la tigaie; şi pe când brânza sfârâia rumenindu-se ademenitor într-o sobiţă olandeză, aşezată în faţa căminului, iar picioarele de purcel se perpeleau delicios într-o crăticioară de pe grătar, iar d-na Bardell şi cele două prietene ale sale se perpeleau tare plăcut vorbind, nestânjenite, mai ales despre prietenii şi cunoştinţele lor, d-şorul Bardell intră aducând vestea pe care i-o încredinţase dl. Samuel Weller.

— Servitorul domnului Pickwick! exclamă d-na Bardell îngălbenindu-se.

— Dumnezeule mare! glăsui d-na Cluppins.

— Ei nu, aşa ceva n-aş fi crezut niciodată, de n-aş fi fost de faţă! declară d-na Sanders.

D-na Cluppins era o femeiuşcă sprintenă şi iute în mişcări, iar d-na Sanders, o matahală de femeie grasă. Amândouă erau musafirele d-nei Bardell.

D-na Bardell socoti de cuviinţă să se irite, şi cum niciuna dintre cele trei prietene nu ştia dacă, în

împrejurările actuale, era bine ca d-na Bardell să aibă legături cu servitorul d-lui Pickwick altfel decât prin mijlocirea lui Dodson şi Fogg, se găseau în încurcătură. În nehotărârea în care se aflau, primul lucru ce se cuvenea să fie făcut era, evident, să-l bată pe băieţaş că l-a găsit pe dl. Weller la uşă. Aşadar, mama îl burduşi bine, iar el se porni să urle foarte melodios.

— Drac împeliţat, tacă-ţi fleoanca! îi spuse d-na Bardell.

— N-o necăji pe biata ta măicuţă! strigă d-na Sanders.

— Are ea şi aşa destule necazuri pe cap şi-acum mai vii şi tu, Tommy, s-o superi, adăugă d-na Cluppins cu o resemnare plină de simpatie.

— O, ce ghinion, sărmănuţa de ea! se înduioşa d-na Sanders.

În decurgerea acestor reflecţii morale, d-şorul Bardell urla din ce în ce mai tare.

— Şi acum, spuneţi-mi ce să fac? o întrebă d-na Bardell pe d-na Cluppins.

— Cred că ar trebui să dai ochii cu el, răspunse d-na Cluppins, însă nici în ruptul capului fără martor.

— Eu cred că prezenţa a doi martori ar fi mai legală, observă d-na Sanders care, ca şi prietena ei, crăpa de curiozitate.

— Poate că ar fi mai bine să-l aduc aici, reluă d-na Bardell.

— Adevărat, declară d-na Cluppins, aprobând cu aviditate ideea; intră, tinere, şi închide mai întâi uşa de la stradă, te rog.

Dl. Weller se conformă numaidecât poftirii şi, arătându-se în salon, expuse precum urmează însărcinarea sa d-nei Bardell:

— Îmi pare foarte rău că vă deranjez, doamnă – cum zicea bătrânei cocoane spărgătorul, băgând-o în boli de spaimă; da cum tocmai am venit în oraş cu jupânu' meu, care iar o să plece, n-am încotro, după cum vedeţi.

— La drept vorbind, ce vină are tânărul pentru greşelile stăpânului său? spuse d-na Cluppins, impresionată de înfăţişarea şi de vorbele d-lui Weller.

— Nu, desigur, aprobă d-na Sanders, aruncând crăticioarei uitături pofticioase şi chibzuind în minte dacă picioarele de purcel vor ajunge tuturora în cazul când Sam va fi poftit la masă.

— Aşa că, iată de ce-am venit aici, urmă Sam, fără să remarce întreruperea; mai întâi să v-anunţ că jupânul nu mai are nevoie de odaie; p-ormă, să plătesc chiria: o plătesc; a treia chestie, să vă spun să-i puneţi toate lucrurile la o parte în regulă şi să le daţi cui o să trimetem să le ia; a patra, că puteţi să puneţi bilet de închiriat cât mai repede o să vreţi! şi gata.

— Cu toate cele ce s-au întâmplat, rosti d-na Bardell, am spus mereu şi-am să spun mereu că, în toate privinţele, afară de una, domnul Pickwick s-a purtat totdeauna ca un gentleman desăvârşit. Banii lui veneau totdeauna la timp ca de la bancă; totdeauna.

Spunând aceasta, d-na Bardell duse batista la ochi… şi ieşi din cameră ca să scrie chitanţa.

Sam ştia bine că nu trebuia decât să stea liniştit şi că, fără doar şi poate, femeile au să deschidă vorba; de aceea se mulţumi să privească pe rând crăticioara, brânza rumenită, peretele, tavanul, păstrând cea mai adâncă tăcere.

— Biata femeie! exclamă d-na Cluppins.

— Biata făptură! îi ţinu isonul d-na Sanders.

Sam nu zise nimic. Văzu că ele ajungeau la subiect.

— Zău, nu mă pot stăpâni, declară d-na Cluppins, când mă gândesc la trădarea bătrânului. Nu vreau să zic nimic care să nu-ţi convină, tinere, însă stăpânul dumitale e o brută bătrână, şi-mi pare rău că nu e aici, să i-o spun de la obraz.

— Şi mie-mi pare rău, răspunse Sam.

— E grozav s-o vezi cum se stinge, cum tânjeşte şi cum nu simte plăcere de nimic, afară de ocaziile când

vin prietenele ei din milostenie să stea cu ea şi s-o mai aline, reluă d-na Cluppins aruncând o ochire crăticioarei şi cuptorului olandez; e jignitor.

— Barbar! adăugă d-na Sanders.

— Şi stăpânul dumitale, tinere, om cu bani, care n-ar simți cheltuiala unei neveste – pentru el ar fi o nimica toată – n-are nici cea mai mică scuză, continuă d-na Cluppins cu înflăcărare. De ce n-o ia de nevastă?

— Eh, adevărat, zise Sam; asta e întrebarea.

— Da, reluă d-na Cluppins; ea ar trebui să-i puie întrebarea asta, dacă ar avea curajul meu. Dar, slavă domnului, mai egxistă şi legi pentru noi femeile, ființe amărâte, cum ar vrea să ne facă bărbatul dacă ar putea; şi stăpânul dumitale o să le simtă pe pielea lui până în şase luni.

După aceste delicate reflecții, d-na Cluppins dădu capul pe spate şi zâmbi d-nei Sanders, care şi ea zâmbi.

„Afacerea merge înainte fără greş", gândi Sam când d-na Bardell se înapoie cu chitanța.

— Poftim chitanța, domnule Weller, glăsui d-na Bardell; aici e restul. Nădăjduiesc că o să bei ceva ca să nu te ia frigul, măcar de hatârul vechii noastre cunoştințe.

Sam văzu folosul pe care îl putea trage, şi încuviință îndată. D-na Bardell scoase dintr-un dulăpior o sticlă neagră c-un pahar de vin; şi era aşa de cufundată în mâhnirea ei profundă încât, după ce umplu paharul d-lui Weller, scoase alte trei pahare şi le umplu de asemeni.

— Vai, doamnă Bardell, spuse d-na Cluppins, uite ce ai ajuns să faci!

— Ei nu, asta-i bună! sări şi d-na Sanders.

— Oh, unde mi-e capul! glăsui d-na Bardell cu un zâmbet firav.

Sam, de bună seamă, pricepu. De aceea se grăbi să spună că nu bea niciodată înainte de masă, afară de cazul când o doamnă ar bea cu el. Se porniră toate pe

râs şi, în sfârşit, d-na Sanders binevoi să-i facă pe plac, astfel că sorbi o picătură din paharul ei. Atunci Sam zise că ar trebui să bea toate, şi femeile sorbiră câte un strop. Pe urmă, micuța doamnă Cluppins ridică paharul şi închină: „Succes doamnei Bardell împotriva lui Pickwick”; şi femeile goliră paharele în cinstea acestei urări, după care deveniră numaidecât foarte guralive.

— Îmi închipui, spuse d-na Bardell, că ai aflat care e situația, domnule Weller?

— Am auzit ceva, răspunse Sam.

— E îngrozitor, domnule Weller, să fii târâtă aşa în fața lumii; văd însă acum că aceasta e singura cale care-mi rămâne, iar avocații mei, domnii Dodson şi Fogg, îmi zice că nu se poate, cu dovezile pe care le am, să nu câştig procesul. Dacă nu, nu ştiu ce-am să mai fac.

Numai gândul de-a o vedea pe d-na Bardell pierzând procesul o mâhni aşa de adânc pe d-na Sanders, că fu nevoită să-şi umple şi să-şi golească imediat paharul simțind, cum spunea mai apoi, că dacă nu avea prezența de spirit să procedeze astfel, s-ar fi năruit la pământ.

— Când credeți c-o să fie procesul? întrebă Sam.

— În februarie sau în martie, răspunse d-na Bardell.

— Ce de martori au să mai fie! spuse d-na Cluppins.

— Şi încă cum! adăugi d-na Sanders.

— Ce s-ar mai înfuria d-nii Dodson şi Fogg dac-ar pierde procesul, spuse d-na Cluppins, ei care nu vrea decât să profiteze!

— A, da! rosti d-na Sanders.

— Însă reclamanta trebuie să câştige, reluă d-na Cluppins.

— Trag nădejdea, zise d-na Bardell.

— Nu încape nicio îndoială, replică d-na Sanders.

— Ei bine, declară Sam ridicându-se şi punând paharul pe masă, tot ce poci pentru a spune e că doresc să-l câştigați.

— Mulțumesc, domnule Weller! exclamă d-na Bardell,

mişcată.

— Iar cât priveşte pe Dodson şi Fogg, care face chestiile astea ca să profiteze, urmă dl. Weller, şi cât priveşte pe bunii şi generoşii indivizi din tagma lor care bagă oamenii la apă pe degeaba, şi-şi pune conţopiştii la treabă să găsească mici gâlceve la vecinii şi cunoscuţii lor, ca să aibă apoi cât mai multe proceste, tot ce poci a spune despre ei e că le doresc răsplata pe care le-aşi da-o eu.

— O, eu le doresc răsplata pe care toate inimile generoase şi compătimitoare ar fi gata să le-o dăruiască, spuse cu recunoştinţă d-na Bardell.

— Amin! răspunse Sam. Şi pe deasupra ar duce o viaţă veselă şi s-ar îngrăşa. Vă doresc noapte bună, cocoanelor!

Spre marea uşurare a d-nei Sanders, i se îngădui lui Sam să plece fără ca amfitrioana să facă vreo aluzie la picioarele de purcel sau la brânza friptă; curând apoi, cu asistenţa juvenilă care se putea aştepta de la d-şorul Bardell, doamnele făcură cele mai largi onoruri bucatelor ce dispărură cu totul în urma curajoaselor lor sforţări.

Dl. Weller luă drumul înapoi spre *George şi Vulturul;* ajuns acolo, el povesti stăpânului său toate amănuntele cu privire la iscusinţa lui Dodson şi Fogg, amănunte pe care se străduise să le culeagă cu prilejul vizitei făcută d-nei Bardell. A doua zi întâlnirea cu dl. Perker întări spusele d-lui Weller; şi dl. Pickwick trebui să se pregătească pentru vizita de Crăciun la Dingley Dell, din păcate, cu perspectiva plăcută de a fi judecat public, la Curtea Civilă, peste două-trei luni, din pricina unei acţiuni intentată împotriva sa pentru călcarea unei făgăduieli de căsătorie; reclamanta avea toate şansele inerente proceselor de acest gen, rezultate nu numai prin forţa împrejurărilor, dar pe deasupra şi prin iscusinţa d-lor Dodson şi Fogg.

CAPITOLUL XXVII

Samuel Weller face un pelerinaj la Dorking şi o vede pe mama lui vitregă.

Deoarece mai erau două zile până la plecarea pickwickienilor la Dingley Dell, dl. Weller, după ce mâncă devreme, se aşează în odaia din fund, la *George şi Vulturul,* chibzuind cum să-şi întrebuinţeze timpul mai bine. Era o zi deosebit de frumoasă – şi Samuel nu meditase nici zece minute, când simţi deodată că naşte într-însul un afectuos simţământ filial. Nevoia de a merge să-şi vadă părintele şi de a prezenta cele cuvenite mamei sale vitrege îi veni aşa de puternic în minte, încât îl cuprinse mirarea că nu se gândise până atunci la această obligaţie morală. Nerăbdător să îndrepte cât mai repede greşelile trecutului, urcă treptele scării la dl. Pickwick şi-i ceru un concediu ca să îndeplinească lăudabilul scop.

— Desigur, Sam, desigur, încuviinţă dl. Pickwick ai cărui ochi străluceau de bucurie la manifestarea bunelor simţăminte ale servitorului său; desigur, Sam.

Dl. Weller se înclină plin de recunoştinţă.

— Sunt încântat văzând că-ţi înţelegi aşa de bine îndatoririle de fiu, Sam! rosti dl. Pickwick.

— Le-am înţeles totdeauna, dom'le, replică dl. Weller.

— Reflecţia e foarte mângâietoare, Sam, spuse dl. Pickwick aprobator.

— Foarte, dom'le! Când voiam ceva de la tata, îi ceream într-un chip foarte respectuos şi îndatoritor;

dacă nu-mi dădea, îmi luam singur, de teamă să nu fac ceva rău în cazul când nu căpătăm; aşa că l-am scutit de o sumedenie de încurcături, dom'le.

— Nu chiar aşa înţelegeam eu, Sam, glăsui dl. Pickwick clătinând din cap cu un zâmbet abia schiţat.

— Am făcut asta dintr-un simţământ bun, dom'le, cu cele mai bune gânduri din lume, cum zicea gentlemanul care şi-a părăsit muierea fiindcă ea părea că-i nenorocită cu el… răspunse dl. Weller.

— Poţi să te duci, Sam, rosti dl. Pickwick.

— Vă mulţumesc, dom'le, replică dl. Weller.

Şi, după ce făcu cea mai frumoasă plecăciune şi-şi îmbrăcă cele mai frumoase haine, Sam se căţără pe imperiala diligenţei de Arundel şi plecă mai departe spre Dorking.

Marchizul de Granby servea, pe vremea d-nei Weller, drept model celor mai bune hanuri de la marginea şoselei; destul de mare ca să te simţi bine într-însul şi destul de mic ca să te crezi acasă. Pe partea cealaltă a drumului, un stâlp înalt ţinea o firmă mare pe care vedeai capul şi umerii unui gentleman înzestrat cu o figură apoplectică. Fracul lui roşu avea revere albastre închis, iar o pată din aceeaşi culoare albastră se afla deasupra tricornului, ca să întruchipeze cerul. Mai sus, se vedea o pereche de drapele, iar sub ultimul nasture de la frac – două tunuri. Totul înfăţişa, de netăgăduit, un portret izbitor al marchizului de Granby de glorioasă memorie. Ferestrele prăvăliei arătau o colecţie aleasă de muşcate şi un şir de sticle bine şterse de praf, pline cu băuturi spirtoase. Obloanele deschise prezentau, în litere de aur, o sumedenie de anunţuri lăudând paturile bune şi vinurile rare; în sfârşit, grupul distins de ţărani şi surugii care tălălăiau pe lângă uşile grajdului şi pe lângă iesle oferea din plin dovada că în cârciuma aceea se vindea bere şi alte băuturi alcoolice de o excelentă calitate. Coborând din diligenţă, Sam Weller se opri să privească cu ochii unui călător experimentat toate

aceste mici indicații ale unui comerț înfloritor; păşi apoi înăuntru, foarte mulțumit de rezultatul observațiilor pe care le făcuse.

— Hei, cine-i? întrebă o voce piţigăiată de femeie, în clipa când Sam băgă capul pe uşă. Ce pofteşti, flăcăule?

Sam privi spre locul de unde venea vocea. Ea aparținea unei femei destul de grase, plăcută la figură, aşezată dinaintea focului lângă tejghea şi suflând în foc pentru a încălzi apa de ceai. Femeia nu era singură, căci în partea cealaltă a căminului, țeapăn într-un jilț cu spătarul înalt, stătea un bărbat îmbrăcat într-un costum negru, uzat, al cărui spate era aproape la fel de lung şi aproape tot aşa de rigid ca al jilțului; bărbatul îi atrase lui Sam luarea aminte pe dată, într-un chip special. Avea un nas roşu, fața prelungă, slăbănoagă, cu o expresie afectată, şi nişte ochi care semănau foarte mult cu ai unui şarpe cu clopoței – iscoditori şi, fără de îndoială, răi. Purta pe el pantaloni foarte scurți şi ciorapi negri de bumbac care, ca şi restul costumului, erau tare răpănoşi. Avea un aer scrobit, însă fularul alb, ale cărui capete lungi spânzurau mototolite într-un chip neplăcut şi foarte puțin pitoresc, peste vesta încheiată până sub bărbie, nu arăta la fel. Pe un scaun, lângă el, erau aşezate o pereche de mănuşi de castor, vechi şi tocite, o pălărie cu boruri largi, o umbrelă de un verde veşted, prin care se vedeau o mulțime de balene, ca pentru a înlocui lipsa unui mâner la capăt; obiectele erau însă rânduite cu multă grijă, ceea ce arăta că omul cu nas roşu, oricine ar fi fost, nu avea de gând să plece aşa de repede.

Să recunoaştem că, nutrind într-adevăr intenția acea. sta, omul cu nas roşu ar fi dat dovadă de prea puțină deşteptăciune; căci, judecând după aparențe, ar fi trebuit să aibă un foarte atrăgător cerc de cunoştințe spre a putea nădăjdui să se simtă mai bine într-altă parte. Focul duduia voios sub influența foalelor, iar ceainicul cânta vesel sub influența amândurora. Pe

masă era o tăviță cu un serviciu de ceai; o farfurie cu pâine prăjită unsă cu unt se rumenea domol dinaintea căminului, iar omul cu nas roşu, înarmat cu o furculiță lungă de alamă, se îndeletnicea sârguitor să prăjească o altă felie mare de pâine. Lângă el se afla un pahar cu apă şi rom fierbinte, amestecat cu ananas, în care înota o felie de lămâie; şi, de câte ori omul cu nas roşu se pleca să ducă felia de pâine la ochi, ca să-şi dea seama cum se prăjea, sorbea o picătură, două, din grog, după care zâmbea uitându-se la femeia vânjoasă care sufla în foc.

Sam era atât de absorbit în contemplarea plăcutei scene, că nu dădu atenție primelor întrebări ale gazdei; şi abia după ce femeia le repetă de două ori pe un ton şi mai piţigăiat, el băgă de seamă nepolitețea purtării sale.

— E aici jupânul? întrebă Sam în chip de răspuns.

— Nu, nu este, replică d-na Weller, căci femeia grăsulie nu era alta decât fosta văduvă şi unica executoare testamentară a răposatului domn Clarke. Nu, nu este şi, la urma urmei, nici nu-l aştept.

— E cumva cu deligența, azi? puse Sam o nouă întrebare.

— Poate că da, poate că nu, răspunse d-na Weller ungând cu unt felia de pâine pe care omul cu nas roşu o prăjise tocmai atunci. Habar n-am şi nu-mi pasă. Binecuvântează masa, domnule Stiggins.

Omul cu nas roşu se execută şi, cu o lăcomie sălbatică, atacă îndată o felie prăjită.

De la prima ochire, înfățişarea lui îl îndreptățise pe Sam să bănuiască într-însul, aproape sigur, pe ajutorul pastorului despre care îi vorbise prețuitul său tată. De îndată ce-l văzu mâncând, toate îndoielile în această privință se risipiră şi pricepu în acelaşi timp că, dacă voia să se adăpostească vremelnic în casă, trebuia să pună piciorul în prag fără să mai aştepte. De aceea, cu sânge rece, începu prin a trage zăvorul de la portița tejghelei, înaintând domol.

— Ce mai faci, mamă?

— A, mi se pare că e un Weller! exclamă d-na Weller ridicând ochii spre fața lui Sam, dar fără să pară prea bucuroasă.

— Cam aşa ceva! declară netulburatul Sam; şi nădăjduiesc, mamă, că domnul părinte mă va scuza dacă spun că tare mult aş vrea să fiu eu Wellerul căruia-i aparții.

Complimentul era cu două tăişuri, lăsând a înțelege că d-na Weller era o femeie foarte simpatică, şi în acelaşi timp că dl. Stiggins arăta a fi preot. El produse într-adevăr, pe dată, un efect vădit şi Sam continuă ofensiva sărutându-şi mama vitregă.

— Isprăveşte odată! exclamă d-na Weller împingându-l într-o parte.

— Nu ți-e ruşine, tinere? întrebă domnul cu nas roşu.

— Fără supărare domnule, fără supărare, replică Sam. Cu toate astea, ai dreptate. Nu se cade când mama vitregă e tânără şi drăguță; nu-i aşa. domnule?

— Toate acestea sunt deşertăciuni, observă dl. Stiggins.

— O, într-adevăr! spuse d-na Weller potrivindu-şi boneta.

Sam gândi la fel, însă îşi ținu gura.

Ajutorul pastorului nu părea deloc mulțumit de sosirea lui Sam, iar după ce primul val de complimente trecu, d-na Weller luă şi ea un aer care parcă spunea că s-ar fi lipsit de vizita lui fără niciun regret. Cu toate acestea, cum Sam era prezent şi cum nu-l puteau da afară, se aşezară tustrei la ceai.

— Ce face tata? întrebă Sam.

La auzul acestei întrebări, d-na Weller înălță mâinile şi-şi îndreptă ochii spre tavan, ca şi cum subiectul era prea dureros ca să se încumete a vorbi despre el.

Dl. Stiggins gemu.

— Ce are domnul? întrebă Sam. — E supărat de purtarea tatălui dumitale, răspunse d-na Weller.

— Zău, e supărat?

— Şi are cât se poate de multă dreptate, adăugă d-na Weller cu aer grav.

Dl. Stiggins mai luă o felie prăjită şi gemu greoi.

— E un blestemat fără pereche, urmă d-na Weller.

— Un vas de mânie! exclamă dl. Stiggins muşcând o halcă semicirculară din pâinea prăjită, şi gemând iarăşi.

Sam simţi o pornire năvalnică să-i dea o palmă cuviosului domn Stiggins, ca să aibă pentru ce geme, dar se înfrână şi întrebă simplu:

— Ce-o fi cu bătrânul?

— Ce-o fi, da! zise d-na Weller. Are o inimă de piatră. Seară de seară, omul acesta admirabil – nu te posomorî, domnule Stiggins, vreau să spun că dumneata eşti un om admirabil – seară de seară vine şi stăm ore întregi, şi Weller nici nu se sinchiseşte.

— Hm, ciudat! glăsui Sam. Eu m-aş sinchisi, dacă aş fi în locul lui. Sunt sigur.

— Tinere prietene, spuse dl. Stiggins cu solemnitate, fapt este că e o fire îndărătnică. O, tinere prietene, care altul ar fi putut să se împotrivească rugăminţilor stăruitoare a şaisprezece dintre cele mai frumoase surori ale noastre, refuzând apelurile lor de a subscrie la nobila noastră societate spre a dărui copiilor negri, din Indiile apusene, flanele şi batiste morale?

— Ce e aia batistă morală? întrebă Sam. N-am văzut de când maica m-a făcut o astfel de mobilă.

— O batistă care îmbină distracţia cu învăţătura, tinere prietene, răspunse dl. Stiggins; istorii alese, ilustrate prin gravuri în lemn.

— Bun, ştiu, declară Sam; de-alea care atârnă în galantarele prăvăliilor, cu tot felul de cerşetorii şi alte chestii de-astea, nu-i aşa?

Dl. Stiggins încuviinţă şi începu a treia felie prăjită.

— Şi nu s-a lăsat dus de cocoane, nu-i aşa? întrebă Sam.

— S-a aşezat, a început să pufăie din lulea, şi a spus

că chestia cu copiii negri e o… Ce-a zis că-i chestia aia? întrebă d-na Weller.

— O şarlatanie întreagă, spuse dl. Stiggins mâhnit până în adâncul sufletului.

— A spus că chestia cu copiii negri e o şarlatanie întreagă! repetă d-na Weller; după care, ea şi cucernicul reîncepură să se tânguiască de purtarea cumplită a bătrânului Weller.

Ar mai fi putut să înşire multe alte răutăți de aceeaşi natură, însă pentru că mâncase toate feliile prăjite, pentru că ceaiul devenise foarte sălciu, şi deoarece Sam nu dădea semne că ar vrea să plece, dl. Stiggins îşi aminti subit că avea o întâlnire foarte urgentă cu pastorul, astfel că plecă.

D-na Weller abia ridicase tava cu serviciul de ceai şi abia măturase în fața căminului, când diligența de Londra îl aduse pe dl. Weller-senior până la uşă, picioarele îl aduseră în prăvălie, iar ochii i-l arătară pe fiul său.

— Ia uite-l pe Sammy! exclamă părintele.

— Ia uite-l pe bătrânul! strigă fiul; şi îşi strânseră zdravăn mâna.

— Mă bucur că te văz, Sammy, zise dl. Weller-bătrânul. Cum dracu ai scos-o la capăt cu maică-ta vitregă? Mă crucesc, nu alta. Aş vrea să-mi dai rețeta. Atâta vreau.

— Ssst! şopti Sam. E în casă, bătrâne.

— N-are cum să m-auză, îl linişti dl. Weller; ea se duce totdeauna şi hodorogeşte pe jos, câte-un ceas, după ceai. De-aia o să putem trage şi noi o duşcă, Sammy.

Vorbind astfel, dl. Weller amestecă două pahare cu grog şi scoase două lulele. Părintele şi fiul se aşezară unul în fața altuia, Sam într-o parte a focului, în jilțul cu spătarul înalt, dl. Weller-senior în cealaltă, într-unul asemănător, simțindu-se cum nu se putea mai bine la largul lor.

— A fost cineva pe-aici, Sammy? întrebă laconic dl. Weller-senior după o lungă tăcere.

Sam încuviință cu înțeles din cap.

— Unul cu nasul roşu? întrebă dl. Weller.

Sam încuviință iarăşi.

— Tare de treabă om, Sammy! glăsui dl. Weller fumând vârtos.

— Aşa pare, observă Sam.

— Şi straşnic în socoteli, rosti dl. Weller.

— Crezi?! se miră Sam.

— Luni împrumută optsprezece penny; marți cere un şiling ca să completeze jumătatea de coroană; miercuri împrumută altă jumătate de coroană ca să facă o socoteală rotundă de cinci şilingi, şi merge aşa, dublând, până ajunge, în doi timpi şi trei mişcări, să înşface o hârtie de cinci lire. Asta seamănă ca socoteala din cartea de armetică, cu piroanele din potcoavă, Sammy.

Sam indică dând din cap că-şi amintea de problema la care se referea părintele său.

— Vasăzică, n-ai vrut să subscrii pentru flanele? întrebă Sam după o altă pauză, în care timp fumă.

— Bine-nțeles că nu, replică dl. Weller. La ce pot sluji puilor de negri, flanelele, acolo la ei? Dar am să-ți spui eu cum stă chestia, Sammy, adăugă dl. Weller coborând vocea şi plecându-se spre cămin; aş da o sumă frumuşică pentru nişte cămăşi de forță ca să le cumpere la unii de pe-aici.

După ce exprimă opinia aceasta, dl. Weller îşi reluă încet poziția de mai înainte şi clipi din ochi cu înțeles către primul său născut.

— Ce idee trăsnită să te-apuci să trimeți batiste la nişte oameni care nu ştie ce să facă cu ele! observă Sam.

— Ei sunt totdeauna gata să facă prostii d-astea, Sammy, lămuri tatăl său. Duminica trecută mergeam pe drum; când, pe cine văz la uşa unei capele? Pe maică-ta vitregă, în mână cu o farfurie adâncă, albastră. Şi

gologani într-însa, berechet, Sammy! Când oamenii treceau pe lângă ea, lăsa să le cază banii ca grindina, că-ți puneai mâinile în cap de cât putea să intre într-o farfurie. Şi pentru ce crezi că era tot bănetul ăsta, Sammy?

— Ca să dea, poate, încă un ceai! spuse Sam.

— Da' de unde! răspunse tatăl său; ca să plătească taxa de apă a păstorului.

— Taxa de apă a păstorului?

— Ehei, era dator pe trei tremestre şi nu plătise o lăţcaie măcar. Nu voia pesemne să plătească, pentru că nu avea nevoie de apă, căci bea prea puţin de la cişmea, Sammy; oleacă doar, şi ştie un şmecherlâc care face de zece ori mai mult ca apa. Ce mai tura-vura, nu plătise şi pace, şi de-aia i-a tăiat apa. Păstorul a dat atunci fuguţa la capelă, a făcut-o pe sfântul persecutat şi a zis că să-l izbăvească domnul pe ăla care i-a tăiat apa şi să-l aducă pe calea cea bună, dar că tare i-e teamă c-o să-l aştepte o ispăşire grea. Auzind aşa, muierile face o adunare, dă drumul repede la un imn, o alege pe mă-ta vitregă preşedinte, se hotărăşte să strângă o colectă de bună voie în duminica viitoare şi înmânează păstorului tot ce adună. Şi dacă n-a adunatără ele, Sammy, atâta parale cât să-i ajungă să plătească apă toată viaţa, pân-o da ortul popii, zise dl. Weller în încheiere, să nu-mi spuie mie pe nume! Uite-aşa.

Dl. Weller fumă câteva minute în tăcere, apoi adăugă:

— Nenorocirea cea mai mare cu păstorii ăştia, băiete, e că ei suceşte capul muierilor tinere de pe-aici. Dumnezeu să le binecuvânteze inimioarele! îşi închipuie că totul e miere, şi altceva nu ştie. Dar ele e victimile unui şarlatan, Sammy; victimile unui şarlatan.

— Aşa mi se pare şi mie, glăsui Sam.

— Nici mai mult, nici mai puţin, continuă dl. Weller clătinând din cap cu gravitate; iar ce mă scoate din sărite mai mult, Samivel, e că le văz cum îşi pierde timpul şi se trudeşte să facă veşminte pentru oameni

arămii care n-are trebuință, şi nu le pasă de creştin ca noi care ar avea nevoie de ele. Dacă ar fi după mine, Samivel, i-aş pune pe câțiva din trântorii ăştia de păstori la o roabă încărcată bine şi i-aş fugări în sus şi-n jos, toată ziulica, pe-o scândură îngustă. Dacă nici aşa nu le-or ieşi gărgăunii din cap, atunci să ştii că nu-i mai lecuieşte nimic.

După ce, cu multă tărie şi multe gesturi şi schimonosiri ale fetei, împărtăşi rețeta aceasta delicată, dl. Weller goli paharul dintr-o înghițitură şi aruncă scrumul din pipă cu o demnitate înnăscută.

Nu sfârşise încă ultima operație, când o voce pițigăiată se auzi în coridor.

— Iat-o pe scumpa ta rubedenie, Sammy! spuse el, şi d-na W. intră zorită în încăpere.

— A, te-ai şi înapoiat! exclamă ea.

— Da, draga mea, răspunse dl. Weller îndopându-şi pipa din nou.

— A venit îndărăt domnul Stiggins? întrebă d-na Weller.

— Nu, draga mea, n-a venit, răspunse dl. Weller aprinzându-şi pipa în chip ingenios cu un cărbune aprins pe care îl luă din foc cu cleştele; şi închipuie-ți, draga mea, că n-am să mor de dorul lui, dacă n-o mai călca pe-aici,

— Uf, nepricopsitule! exclamă d-na Weller.

— Mulțumesc, draga mea, glăsui dl. Weller.

— Haide, hai, tată, îi atrase luarea aminte Sam; lăsați drăgălăşeniile astea de față cu străinii. Uite-l pe cuviosul gentelman că se întoarce.

D-na Weller îşi şterse atunci, repede, lacrimile pe care tocmai se trudea să le verse, iar dl. W. Îşi trase, mâhnit, jilțul în colțul căminului.

Dl. Stiggins nu se lăsă mult rugat să ia un alt pahar din grogul de ananas; apoi al doilea, al treilea, pe urmă consimți să guste ceva, pentru ca după aceea să înceapă din nou. Stătea lângă dl. Weller-senior; iar când dl.

Weller îşi închipuia că nevastă-sa nu poate să-l vadă, arăta fiului imboldurile tainice ale sufletului lui scuturând pumnul peste capul păstorului, fapt care procura feciorului său o mulțumire şi o încântare desăvârşită, cu atât mai mult cu cât dl. Stiggins continua să-şi soarbă tihnit romul, nebănuind nimic.

Conversația fu, în cea mai mare parte, susținută de d-na Weller şi de cuviosul domn Stiggins, principalele subiecte atacate fiind virtuțile păstorului, meritele turmei sale şi crimele groaznice, păcatele nesuferite ale restului lumii – disertație pe care dl. Weller-bătrânul o întrerupea din când în când prin aluzii indirecte cu privire la un oarecare domn cu numele de Walker{34} şi diferite alte comentarii de acelaşi fel.

În cele din urmă, dl. Stiggins care, judecând după unele simptome neîndoielnice, înmagazinase atâta grog cât putea să înghită fără a se simți prea stânjenit, îşi luă pălăria şi rămas bun. Imediat apoi, Sam fu condus de părintele său într-o odaie de dormit. Strângându-i călduros mâna, respectabilul gentleman părea că vrea să-i adreseze fiului său câteva observații; dar o auzi urcând pe d-na Weller şi, lăsându-se pe dată păgubaş, îi spuse scurt bună seara.

A doua zi, Sam se sculă devreme. După ce dejună în grabă, se pregăti să se înapoieze la Londra, şi tocmai ieşea, când părintele său se ivi înainte-i.

— Pleci, Sammy? întrebă dl. Weller.

— Chiar acum, replică Sam.

— Tare aş vrea să te văz că-l faci balot pe Stiggins ăsta şi că-l iei cu tine, rosti dl. Weller.

— Mi-e ruşine că-mi eşti tată, spuse Sam cu ton dojenitor; De ce-l laşi să-şi arate nasul stacojiu la *Marchizul de Granby?*

Dl. Weller aținti asupra fiului o privire severă şi răspunse:

— Pentru că sunt un om însurat, Samivel, pentru că sunt un om însurat. Când o să fii însurat şi tu, Samivel,

ai să înțelegi multe lucruri pe care acum nu le înțelegi. Dar merită oare să duci atâtea zile fripte ca să-nveți aşa de puțin? cum zicea băiețaşul de la orfelinat când a ajuns să ştie alfabetul; e chestie de gust. Însă dinspre partea mea, eu sunt gata să răspunz: Nu!

— Bine, glăsui Sam, la revedere!

— Bună ziua, Sammy, bună ziua!

— Nu mai am decât o vorbă să-ți spui, reluă Sam oprindu-se deodată: Dacă *eu* aş fi stăpân la *Marchizul de Granby,* şi Stiggins ar veni să prăjească felii de pâine în cârciuma *mea,* i-aş…

— Ce-ai face? îl întrerupse dl. Weller cu încordare; ce-ai face?

— I-aş otrăvi grogul, zise Sam.

— Adevărat! exclamă dl. Weller strângând cu însuflețire mâna fiului său; ai face tu asta, Sammy? Ai face asta?

— Aş face-o, spuse Sam. La început n-aş vrea să mă arăt prea crud cu el, aşa că mai întâi l-aş băga în bute cu apă şi aş lăsa capacul; dar dacă aş vedea că n-o scot la capăt cu binele, l-aş convinge altfel.

Dl. Weller-senior aruncă fiului său o privire de nespusă admirație şi, după ce-i strânse mâna din nou, se depărta domol, frământând în minte gândurile numeroase stârnite de această povață.

Sam îl urmări din ochi până când bătrânul trecu de colțul drumului, şi-şi îndreptă paşii apoi spre Londra. Cugetă la început asupra urmărilor probabile ale sfatului său şi asupra şanselor sau neşanselor de a-l vedea pe tată-său adoptându-l. Pe urmă, alungă din minte subiectul, cu reflecția mângâietoare că numai timpul poate aduce dezlegarea – şi tocmai aceasta e reflecția pe care vrem s-o întipărim şi noi în mintea cititorului.

CAPITOLUL XXVIII

Un capitol vesel al sărbătorilor de Crăciun, cuprinzând descrierea unei nunți şi a altor câteva distracții care sunt, în genul lor, obiceiuri tot aşa de bune ca şi căsătoria, însă care nu se mai respectă cu atâta evlavie în vremurile acestea de declin.

Sprinteni ca albinele, dacă nu chiar uşori ca nişte zâne, cei patru pickwickieni se adunară în dimineața de 22 decembrie a anului de grație în care aventurile lor, istorisite aici cu fidelitate, au început şi s-au conturat. Crăciunul bătea la uşă, cu toată voioşia şi bunătatea; era vremea ospitalității, a veseliei şi-a împăcării. Anul vechi se pregătea, ca un filosof al antichității, să-şi strângă prietenii în juru-i, şi să moară senin şi liniştit în mijlocul serbărilor şi petrecerilor. Voioşia şi desfătarea pluteau în aer; şi cu adevărat pline de voioşie şi desfătare erau cel puțin patru dintre numeroasele inimi care se bucurau de venirea Crăciunului.

Şi numeroase, într-adevăr, sunt inimile cărora Crăciunul le aduce un scurt popas de veselie şi fericire! Câte familii ai căror membri, plecați hăt departe şi împrăştiați în toate unghiurile lumii de luptele necurmate cu viața, nu se adună atunci, întâlnindu-se iarăşi în acea fericită dispoziție de familiaritate şi bunăvoință reciprocă, izvor al atâtor încântări pure, netulburate, şi aşa de nepotrivită cu grijile şi necazurile vieții, încât credința religioasă a celor mai civilizate popoare, precum şi tradițiile crude ale celor mai sălbatice noroade, fac din ea, deopotrivă, una dintre primele bucurii hărăzite aleşilor în lăcaşul fericirii

eterne. Câte amintiri ațipite, câte vechi simpatii nu se trezesc în zilele Crăciunului!

Noi scriem cuvintele acestea la multe leghe de locul unde, ani în şir, am trăit în ajunul Crăciunului, într-un cerc plăcut şi voios. Multe inimi care zvâcneau cândva atât de vesel, au încetat să mai bată; şi câte priviri, care străluceau atât de viu atunci, nu s-au stins! Mâinile pe care odată le strângeam, au înmărmurit; ochii pe care îi căutam, şi-au ascuns lumina în mormânt; şi totuşi casa aceea veche, odaia mare, glumele, râsetele, glasurile vesele şi figurile zâmbitoare, întâmplările cele mai mărunte şi mai neînsemnate legate de întâlnirile fericite de odinioară, ne năpădesc mintea la fiecare revenire a acestor zile, de parcă abia ieri ne-am fi adunat ultima dată! Fericit, fericit Crăciun care din nou ne subjugi iluziilor copilăriei noastre, care readuci în amintirea bătrânului plăcerile tinereții şi-l porți pe marinar, pe călător aflat la depărtare de mii de leghe, înapoi spre vatra din casa lui tihnită.

Dar ne-am lăsat amăgiți, duşi de bunele însuşiri ale acestui sfânt Crăciun care, în treacăt fie zis, este un nobil de țară de modă veche, şi-i lăsăm pe dl. Pickwick şi pe prietenii săi să aştepte în frig, afară, în diligența de Muggleton unde chiar acum s-au suit, bine înfofoliți în şaluri, în redingote lungi şi fulare groase de lână. Valizele, geamantanele au şi fost urcate. Dl. Weller se străduieşte cu vizitiul să vâre în lada din față un morun enorm, de câteva ori mai mare decât ea, împachetat cu grijă într-un coş lung, cafeniu – cu un strat de paie deasupra – care fusese lăsat la urmă pentru a fi aşezat în siguranță pe nişte butoiaşe cu stridii, vreo şase la număr, rânduite cu grijă în locul special rezervat bagajelor, toate aparținând d-lui Pickwick. Chipul lui exprimă cel mai viu interes, în timp ce dl. Weller şi vizitiul se trudesc să vâre peştele în ladă, mai întâi cu capul înainte, pe urmă cu coada înainte, pe urmă cu fundul coşului în sus, pe urmă cu partea de deasupra,

apoi într-o latură, apoi în lung. Dar neînduplecatul peşte rezistă cu îndărătnicie tuturor vicleniilor. În cele din urmă însă vizitiul, izbind din întâmplare în mijlocul coşului, peştele dispare subit în ladă, şi cu el capul şi umerii omului care, luat prin surprindere de neaşteptata cumințenie a morunului, e smucit deodată înăuntru spre hazul nestăvilit al celor de față. Dl. Pickwick zâmbeşte cu multă voioşie şi, scoțând un şiling din vestă, îl roagă pe vizitiul care izbuteşte să se strecoare din ladă să bea în sănătatea lui un pahar de grog fierbinte; atunci zâmbeşte şi vizitiul, iar d-nii Snodgrass, Winkle şi Tupman zâmbesc şi ei. Vizitiul şi dl. Weller dispar cinci minute, probabil ca să dea peste cap grogul, căci la înapoiere duhnesc a brandy. Vizitiul se urcă după aceea pe capră, dl. Weller sare dinapoi, pickwickienii îşi trag redingotele peste picioare şi şalurile peste nas, rândaşii ridică păturile de pe cai, surugiul strigă vesel: „Gata!" şi pornesc.

Străbat străzi, sunt zgâlțâiți pe caldarâm, iar în cele din urmă ies la câmp. Roțile alunecă pe terenul tare şi înghețat. La plesnetul biciului, caii gonesc în trap mărunt, ca şi cum povara din urma lor – diligență, călători, morun, butoiaşe cu stridii şi celelalte – ar fi fost uşoară ca un fulg. Coboară o pantă lină şi ajung pe un şes lung de două mile, uscat, compact ca un bloc de marmoră. Un alt pocnet de bici şi se năpustesc în galop mare, scuturându-şi capul şi zornăind harnaşamentul, uluiți parcă de iureşul mişcării, în vreme ce vizitiul, ținând biciul şi hățurile într-o mână, îşi ia pălăria de pe cap cu cealaltă, o pune pe genunchi, îşi scoate apoi batista şi-şi şterge fruntea; în parte, pentru că aşa are obiceiul să facă, şi în parte ca să arate călătorilor de cât sânge rece dă dovadă şi ce uşor e să mâni patru cai cu o mână când eşti meşter ca el. După ce face treaba aceasta cu multă linişte (căci altminteri efectul ar scădea simțitor), pune la loc batista, îşi îndeasă pălăria pe cap, îşi potriveşte mânuşile, dă coatele în lături,

pocneşte iar din bici şi – înainte, ca vântul care suflă şi mai voios!

Câteva căsuțe presărate pe laturile drumului vestesc intrarea într-un oraş sau sat. Goarna vizitiului împrăştie în aerul curat şi rece note înviorătoare, care-l trezesc pe bătrânul gentleman din trăsură. El coboară geamul pe jumătate, se uită o clipă afară să-şi dea seama unde au ajuns şi, ridicând cu grijă geamul la loc, informează pe celălalt călător că animalele urmează să fie schimbate numaidecât. Aflând această veste, celălalt călător se trezeşte şi el cu hotărârea să-şi amâne moțăitul până după popas. Goarna răsună din nou, veselă, stârnind femeia şi copiii gospodarului care privesc prin uşa căsuței lor cum diligența trece colțul, apoi se cocoloşesc în jurul vetrei şi mai aruncă un butuc de lemn în foc pentru când se va înapoia tata. În răstimp, tatăl, la o milă de acolo, a schimbat un semn prietenos din cap şi s-a întors să se uite îndelung după trăsura care trecea într-o goană nebună.

Iar acum, în vreme ce roțile huruie pe străzile prost pavate ale unui oraş de provincie, goarna intonează un cântec săltăreț şi vizitiul, desfăcând catarama care împreunează hățurile, se pregăteşte să le arunce în momentul când va opri. Dl. Pickwick scoate capul din gulerul redingotei şi priveşte cu multă curiozitate în juru-i; vizitiul, văzându-l, îi comunică numele oraşului şi-i spune că ieri a fost o zi de târg; informații pe care dl. Pickwick se grăbeşte să le împărtăşească tovarăşilor de călătorie; drept care, îşi scot şi ei capetele din gulerul redingotei ca să privească în jurul lor. Dl. Winkle, care stă tocmai la capătul diligentei, cu un picior bălăbănind în aer, e aproape aruncat în stradă când trăsura coteşte deodată colțul unde se găseşte o brânzărie, spre a intra în piață; şi, mai înainte ca dl. Snodgrass, care se află lângă el, să-şi fi revenii din spaimă, diligența trage în curtea hanului unde caii odihniți, cu păturile pe ei, sunt în aşteptare. Vizitiul aruncă hățurile şi se dă jos şi el;

călătorii de afară coboară de asemenea, afară de cei care nu au mare încredere în dibăcia lor de a urca din nou. Ei rămân cu nasurile înroşite de frig, acolo unde se găsesc, bat din picioare în trăsură să şi le încălzească, privesc cu ochii lacomi focul ce sclipeşte în cârciumă şi crenguțele de ilic cu bobițe roşii care împodobesc ferestrele hanului.

În vremea aceasta, conducătorul a depus la dugheana negustorului de cereale pachetul de hârtie cafenie pe care l-a scos din taşca mică atârnată de după umăr cu o curea. A examinat cu luare aminte caii de schimb; a aruncat jos şaua adusă din Londra, pe imperială; a asistat la conferința dintre vizitiu şi rândaş cu privire la iapa sură care s-a rănit la piciorul din față marțea trecută şi s-a urcat din nou la spatele trăsurii cu dl. Weller; vizitiul s-a cocoțat pe capră; bătrânul gentleman dinăuntru, care ținuse tot timpul geamul coborât de două degete, l-a ridicat; păturile de pe cai sunt luate şi totul e gata pentru plecare, afară de „cei doi domni burduhănoşi" de care vizitiul se interesează cu oarecare nerăbdare. Pe urmă vizitiul şi conducătorul, şi Sam Weller şi dl. Winkle, şi dl. Snodgrass, şi toți rândaşii, şi toți gură-cască, mai numeroşi decât toți ceilalți la un loc, se pornesc să strige cât îi țin puterile după domnii care lipseau. Un răspuns îndepărtat se aude din curte: dl. Pickwick şi dl. Tupman o străbat în goană, cu suflarea tăiată, căci au băut fiecare câte un pahar de bere blondă, iar degetele d-lui Pickwick sunt aşa de reci încât i-au trebuit cinci minute ca să poată scoate şase penny şi să plătească. Vizitiul strigă mustrător: „Haideți odată, dom'lor!" Conductorul repetă acelaşi strigăt; bătrânul gentleman dinăuntru se miră nespus că oamenii aceştia se apucă să coboare când ştiu că nu mai au timp; dl. Pickwick se trudeşte să se cațăre într-o parte, dl. Tupman într-alta; dl. Winkle strigă: „Gata", şi au pornit. Şalurile sunt puse din nou, gulerele hainelor sunt iarăşi ridicate, caldarâmul încetează, casele dispar,

şi călătorii noştri se năpustesc din nou la drum deschis, iar aerul proaspăt şi curat le biciuie obrajii, făcându-i să se bucure până-n adâncul inimii.

Astfel decurgea călătoria d-lui Pickwick şi a prietenilor săi în *Telegraful* de Muggleton, pe şoseaua spre Dingley Dell. La orele trei după amiază ei au ajuns cu bine, teferi, sănătoşi, voinici şi bine dispuşi, pe treptele *Leului Albastru,* după ce luaseră în drum destulă bere şi brandy ca să sfideze gerul care fereca pământul în cătuşe de fier şi țesea un văl frumos peste tufişuri şi copaci.

Numărarea butoiaşelor cu stridii şi supravegherea deshumării morunului îl absorbi serios pe dl. Pickwick; deodată el se simți tras uşurel de pulpana hainei. Când se întoarse îşi dădu seama că persoana care folosise acest mod pentru a-i atrage atenția, nu era altcineva decât pajul favorit al d-lui Wardle, bine cunoscut cititorilor acestei povestiri simple sub denumirea semnificativă de *grăsunul.*

— Ha! ha! exclamă dl. Pickwick.

— Ha! ha! exclamă grăsunul chicotind vesel, şi împărțindu-şi privirea între morun şi butoiaşele cu stridii.

Era mai gras decât oricând.

— Hei, arăți destul de îmbujorat, tinere prieten! glăsui dl. Pickwick.

— Am dormit în crâşmă, chiar lângă foc, răspunse grăsunul căruia un ceas de moțăiala îi dăduse culoarea unui horn nou zidit. M-a trimes stăpânul cu căruța să vă duc bagajul acasă. Ar fi trimes şi nişte cai de călărie, dar s-a gândit că-i cam frig, şi de-aia o să veniți mai degrabă pe jos.

— Da! Da! spuse repede dl. Pickwick amintindu-şi călătoria pe care o mai făcuse cândva, cu alt prilej, pe drumul acela. Da, mergem mai degrabă pe jos. Ascultă, Sam!

— Da, domnule! răspunse dl. Weller.

— Ajută-i servitorului lui Wardle să pună pachetele în căruță şi urcă-te cu el; noi o luăm pe jos, înainte.

După ce dădu aceste instrucțiuni şi încheie socoteala cu vizitiul, dl. Pickwick şi cei trei prieteni ai săi porniră pe cărăruia care străbătea câmpul; cu paşi sprinteni se depărtară, lăsându-l în urmă pe dl. Weller, care se afla pentru întâia oară față în față cu grăsunul. Sam se uită la el cu ochi mirați, fără să spună o vorbă, şi începu să aşeze repede lucrurile în căruță, în vreme ce grăsunul stătea liniştit la o parte, părând a-şi spune că e un lucru interesant să-l vezi pe dl. Weller muncind de unul singur.

— Totul e gata! glăsui Sam aruncând ultimul geamantan în căruță.

— Da, spuse grăsunul cu satisfacție, totul e gata.

— Ei, minunea minunilor, rosti Sam; nu zău, tu ai fi bun să iei premiu la marele concurs!

— Mulțumesc, spuse grăsunul.

— Oare n-o fi nimic pe lumea asta care să-ți dea bătăi de cap?

— Nu, nu cred, răspunse grăsunul.

— Cât pe-aci să-mi închipui, uitându-mă la tine, că te roade cine ştie ce dragoste nefericită pentru vreo fetişcană.

Grăsunul clătină a tăgadă din cap.

— Dacă e aşa, urmă Sam, îmi pare bine! Vrei să bei ceva?

— Îmi place mai mult să mănânc, declară băiatul.

— Aha, trebuia să bănuiesc una ca asta! Eu te întrebasem însă dacă n-ai vrea să iei o picătură de ceva care să te încălzească. Dar mi se pare că nu te-a trecut niciodată frigul prin căptuşeala ta de osânză tremurătoare.

— Câteodată; mie-mi place să beau ceva bun dacă beau.

— Ei, nu! Haide atunci încoa.

Intrară repede în cârciumioara *Leului Albastru* şi

grăsunul trase peste cap, fără să clipească, un pahar cu rachiu, ispravă care-l înalță considerabil în buna opinie a d-lui Weller. După ce dl. Weller făcu şi el la fel, se urcară în căruță.

— Ştii să mâni? întrebă grăsunul.

— Aşa mi se pare şi mie, replică Sam.

— Na atunci, glăsui grăsunul punând hățurile în mâna lui Sam şi arătându-i o uliță. N-ai. decât să mergi drept şi nu te rătăceşti.

După ce rosti cuvintele acestea, se culcă plin de jind lângă morun şi, punând un butoiaş de stridii sub cap, în chip de pernă, adormi la minut.

— Ei, gândi Sam, dintre toți nepăsătorii pe care mi-a fost dat să-i întâlnesc vreodată, flăcăiaşul ăsta e cel mai prima. Hai, scoală, somnorilă!

Dar pentru că somnorilă nu arăta niciun semn de viață, Sam Weller smuci hățurile, îmboldind calul care porni într-un trap vioi; Sam mergea înaintea căruței, pe jos.

În răstimp, dl. Pickwick şi prietenii săi, după ce îşi puseseră sângele în mişcare, continuară cu voioşie drumul. Potecile erau întărite, iarba acoperită cu promoroacă; aerul rece şi uscat îi înviora, iar apropierea grăbită a amurgului cenuşiu (culoarea de ardezie ar fi expresia mai potrivită pe vreme de îngheț) le ducea cu plăcere gândul la bunătățile ce-i aşteptau în casa amfitrionului lor ospitalier. Era tocmai acel soi de după amiază care, pe un câmp singuratic, ar putea îndemna o pereche de gentlemeni în vârstă să-şi scoată haina şi să joace, săltăreți şi plini de voioşie, capra. De aceea suntem cu tărie încredințați că, dacă în clipa aceea, dl. Tupman ar fi stat „capră", dl. Pickwick ar fi acceptat propunerea cu cea mai mare poftă.

În orice caz, dl. Tupman nu se gândise la aşa ceva, deoarece prietenii noştri continuară să meargă conversând cu multă voie bună. Când ajunseră într-o uliță pe care trebuiau s-o străbată, un zgomot nelămurit

de glasuri le izbi urechile şi, înainte de a fi avut timpul să facă vreo deducție asupra oamenilor cărora le aparțineau vocile, se pomeniră în mijlocul unei societăți numeroase care-i aştepta. Ceea ce auziră pickwickienii mai întâi fu strigătul de ura, care porni de pe buzele bătrânului Wardle în clipa când îşi făcură apariția.

Bătrânul Wardle părea, dacă s-ar putea spune, mai vesel ca oricând; era de față şi Bella cu credinciosul Trundle; şi, în sfârşit, Emily cu alte opt sau zece tinere domnişoare ce veniseră la nunta de a doua zi, toate fericite şi pătrunse de importanța lor, fapt care se întâmplă de obicei cu fetele tinere în asemenea împrejurări deosebite. Câmpiile şi ulițele răsunau până departe de hohotele şi veselia lor.

Cum era şi cazul, ceremoniile prezentării se terminară curând sau, mai bine zis, prezentările se făcură curând fără nicio ceremonie. După două minute, dl. Pickwick, bine dispus şi nestânjenit, ca şi cum de când lumea le cunoscuse pe tinerele domnişoare, glumea cu acelea care nu voiau să treacă peste o piatră de hotar atunci când privea el, sau care, având picioare frumoase, fără cusur, căutau să rămână sus timp de cinci sau şase minute, declarând că le era tare frică să se mai mişte. Vrednic de remarcat e că dl. Snodgrass oferi Emilyei mult mai mult sprijin decât păreau să ceară emoțiile pricinuite de trecerea peste piatră (deşi piatra era înaltă de vreo trei picioare şi avea numai doi bolovani ce țineau loc de trepte), iar când o tânără domnişoară, cu ochi negri şi încălțată în nişte ciubotele frumoase căptuşite cu blană, începu să țipe tare, dl. Winkle îi oferi mâna spre a o ajuta să coboare.

Ce plăcut şi vesel era totul!

După ce, cu chiu cu vai, trecură peste piatră şi se regăsiră iarăşi pe teren neted, dl. Wardle îl informă pe dl. Pickwick că au fost cu toții şi au văzut mobilierul şi felul cum e aranjată casa unde tânăra pereche va locui după sărbătorile Crăciunului. La auzul acestei

comunicări, Bella şi Trundle se îmbujorară amândoi, devenind roşii ca grăsunul după somnul în faţa focului din cârciumioară. Tânăra domnişoară cu ochi negri şi cu ciuboţele îmblănite şopti ceva la urechea Emilyei, uitându-se şăgalnic la dl. Snodgrass, iar Emily îi răspunse că e o zăpăcită; cu toate astea, roşi ca para focului; iar dl. Snodgrass, modest cum sunt de obicei toate marile genii, simţi că roşeaţa îl năpădeşte până-n creştetul capului şi dori cu evlavie, în adâncul inimii, ca tânăra domnişoară în chestiune, ochii ei negri, căutătura şăgalnică şi ciuboţelele îmblănite să se găsească în linişte undeva, în ţinutul vecin.

Dacă pickwickienii fuseseră întâmpinaţi binevoitor şi prietenos în afara casei, cu ce căldură şi cordialitate fură ei primiţi când ajunseră la fermă! Până şi servitorii începură a se schimonosi de plăcere văzându-l pe dl. Pickwick; iar Emma, camerista, recunoscându-l pe dl. Tupman, îi aruncă o privire aşa de drăgălaşă, întrucâtva sfioasă dar şi îndrăzneaţă, încât până şi statuia lui Bonaparte din vestibul şi-ar fi desfăcut braţele s-o cuprindă.

Bătrâna doamnă stătea în salonul din faţă, cu măreţia-i obişnuită, dar nu se simţea în apele ei şi era, ca atare, deosebit de surdă. Ea nu ieşea niciodată şi, asemenea altor multe bătrâne de felul ei, când alţii făceau ce nu putea să facă dânsa, credea că săvârşesc un act de înaltă trădare casnică. De aceea – Domnul aibe-o în paza lui! – se ţinea pe cât îi era cu putinţă, dreaptă, în jilţu-i mare, cu o căutătură severă, dar cu toate astea binevoitoare.

— Mamă, spuse Wardle, domnul Pickwick. Îţi aminteşti de el.

— Bine! bine! replică bătrâna cu demnitate. Nu-l sâcâi pe domnul Pickwick pentru o fiinţă bătrână ca mine. Nimănuia nu-i pasă de mine acum, şi e foarte firesc să fie aşa.

Rostind cuvintele acestea, ea clătina din cap, netezind

cu o mână tremurândă cutele rochiei de mătase care avea culoarea levănțicăi.

— Haide, haide, doamnă, zise dl. Pickwick, nu respingeți astfel pe-un vechi prieten. Am venit într-adins să stau îndelung de vorbă cu dumneavoastră şi să mai facem o partidă de whist. Vom arăta, pe urmă, băieților şi fetelor acestora cum să danseze un menuet înainte de-a ajunge mai bătrâni cu patruzeci şi opt de ore.

Bătrâna doamnă se îmbună repede, însă nu-i plăcea să aibă aerul că cedează dintr-odată, aşa că se mărgini să spună:

— Ah, nu pot să-l aud!

— Vai, mamă, ce copilărie! glăsui Wardle; lasă, nu mai fi aşa de îmbufnată; gândeşte-te la Bella, biata copilă; trebuie să-i dai curaj.

Buna bătrână auzi cuvintele lui, căci buzele îi tremurară în timp ce fiul ei vorbea. Dar vârsta are micile sale slăbiciuni sufleteşti, astfel că nu era încă pe deplin potolită. Reîncepu deci să-şi netezească rochia de culoarea levănțicăi şi, întorcându-se spre dl. Pickwick, spuse:

— O, domnule Pickwick, tinerii erau cu totul altfel pe vremea când eu eram fată!

— Fără îndoială, doamnă, şi de aceea îmi plac atâta cei care păstrează urme de viță veche.

Rostind cuvintele acestea, dl. Pickwick o atrase încetişor pe Isabella şi, depunând o sărutare pe fruntea ei, o aşeză la picioarele bunicii, pe-un scăunel. Atunci, fie că expresia chipului fetei, înălțat spre ea, îi evocă bătrânei amintiri de demult, fie că o mişcase binevoitoarea voioşie a d-lui Pickwick, indiferent din ce cauză, bătrâna se îmbună complet; îşi aruncă brațele pe după gâtul nepoatei, şi uşoara indispoziție se evaporă într-un potop de lacrimi molcome.

A fost o seară fericită. Whistul, pe care dl. Pickwick şi bătrâna lady îl jucau împreună, era grav şi solemn, în vreme ce veselia mesei rotunde era gălăgioasă. Mult

timp, după ce doamnele se retraseră, vinul vechi, fiert, bine preparat cu brandy şi mirodenii, făcu în mai multe rânduri ocolul mesei; somnul fu adânc, iar visele plăcute. Un fapt remarcabil e că acelea ale d-lui Snodgrass se refereau mereu la Emily Wardle, şi că principala figură a vedeniilor d-lui Winkle era o tânără domnişoară cu ochi negri, cu un zâmbet şăgalnic şi cu ciuboţele îmblănite, neasemuit de frumoase.

Pe dl. Pickwick îl trezi a doua zi, dis de dimineaţă, un murmur de voci şi un zgomot de paşi care l-ar fi putut smulge până şi pe grăsun din somnul lui greoi. Se ridică în capul oaselor şi ascultă. Servitoarele, domnişoarele şi oaspeţii alergau mereu de colo până colo; şi erau atât de multe şi de stăruitoare cereri de apă caldă, atâtea rugăminţi repetate pentru ace şi aţă, atâtea: „Oh, vino de-mi prinde rochia, fii drăguţă!" încât, în nevinovăţia lui, dl. Pickwick începu să-şi. Închipuie că s-a întâmplat o nenorocire; dar când se mai dezmetici puţin, îşi aminti că era ziua nunţii. Prilejul fiind important, el se îmbrăcă cu o grijă deosebită şi coborî în camera unde urma să aibă loc dejunul.

Toate servitoarele casei, ca scoase din cutie, în rochii de muselină rozalie, purtând pe cap bonetele cu funde albe, goneau pretutindeni, într-un hal de agitaţie şi nelinişte cu neputinţă a fi descris. Bătrâna doamnă era gătită cu o rochie de brocart care de douăzeci de ani nu văzuse lumina, afară doar de momentele când vreo rază neobrăzată se furişase prin crăpăturile cufărului unde stătuse toată vremea închisă. Dl. Trundle scânteia de mulţumire, dar se vedea că e puţin nervos. Îndatoritorul amfitrion se străduia să pară nepăsător şi voios, însă nu izbutea. Afară de două-trei favorite, rămase sus şi onorate de mireasă şi de domnişoarele de onoare cu o atenţie deosebită, celelalte tinere făpturi erau în lacrimi şi rochii albe de muselină. Pickwickienii se prezentau într-o ţinută impecabilă; dinaintea casei, pe iarbă, bărbaţii, flăcăii şi toată puştimea din jurul fermei,

fiecare cu câte o rozetă la butonieră, făceau un tărăboi de-ți puneai mâinile în cap, întărâtați de dl. Samuel Weller care-i îndemna şi le ținea isonul; el izbutise să se facă foarte popular şi se simțea acolo aşa de la largul său, de parcă s-ar fi născut la țară.

Nunta e un subiect asupra căruia pot să se facă glume; şi la urma urmelor prea mult de glumit nu e (vorbim doar de ceremonie) şi vă rugăm să aveți toată încrederea că nu vrem să facem cumva haz într-ascuns în legătură cu viața conjugală. În plăcerile, în bucuria pe care o aduce căsătoria se amestecă regretul de a părăsi casa, lacrimile de despărțire între părinți şi copii, conştiința că părăseşti prietenii dragi şi buni ai celei mai fericite părți din viață, pentru a înfrunta grijile cu o persoană pe care n-ai pus-o încă la încercare şi pe care o cunoşti puțin – sentimente fireşti cu care nu vrem să întristăm capitolul descriindu-le, şi am regreta şi mai mult dacă s-ar crede că le luăm în râs.

Vom spune deci, pe scurt, că bătrânul pastor a oficiat cununia în biserica parohială din Dingley Dell; şi că numele d-lui Pickwick este înscris în condica păstrată până astăzi în sacristie; că tânăra domnişoară cu ochi negri şi-a semnat numele cu o mână nesigură, tremurătoare; că semnătura Emilyei şi a celeilalte domnişoare de onoare sunt aproape necitibile; că, de-altminteri, totul s-a desfăşurat cât se poate de bine; că tinerele domnişoare, îndeobşte, găsiră că ceremonia era mai puțin îngrozitoare decât şi-o imaginaseră; şi că dacă proprietara ochilor negri şi a zâmbetului şăgalnic socoti de cuviință să-l informeze pe dl. Winkle că, desigur, n-o să se poată supune niciodată unui lucru aşa de groaznic, avem cele mai bune motive să presupunem că ea se înşela. Mai putem adăuga, la cele de până acum, că dl. Pickwick a fost cel dintâi care a sărutat-o pe mireasă şi că, în acelaşi timp, i-a aruncat pe după gât un lanț scump de aur cu un ceas din acelaşi metal, care nu fuseseră văzute până atunci de ochii nici unui

muritor, afară de ai giuvaergiului. În sfârşit, clopotele bătrânei biserici sunară cât se putea de voios şi toată lumea se înapoie la masă.

— Unde ducem plăcintele alea cu carne, tinere mâncător de opium? întrebă dl. Weller pe grăsun, ajutându-l să pună pe masă articolele de consumaţie ce nu fuseseră aranjate de cu seara.

Joe indică destinaţia plăcintelor.

— Foarte bine! glăsui Sam. Pune înăuntru o crenguţă de brad. Farfuria aia, colo! Aşa! acum mai zic şi eu: halal! cum zice părintele când taie capul ţâncului ca să-l vindece să se mai uite c-un ochi la slănină şi altul la făină.

După ce făcu această comparaţie, dl. Weller se trase în urmă vreo doi paşi ca să cuprindă mai bine cu privirile, masa. Urmări apoi din ochi pregătirile cu cea mai vie satisfacţie.

— Wardle, spuse dl. Pickwick de îndată ce luară loc; un pahar cu vin în cinstea fericitei ocazii!

— Cu plăcere, dragul meu, replică dl. Wardle. Joe... afurisitul a adormit iar.

— Nu, dom'le, nu dorm, răspunse grăsunul ieşind dintr-un ungher retras al camerei unde, ca şi nemuritorul Jack Horner[35], patronul dolofanilor, devora o plăcintă, fără să aibă sângele rece şi hotărârea ce caracterizau isprăvile acelui tânăr personaj.

— Umple paharul domnului Pickwick!

— Da, dom'le.

Grăsunul umplu paharul d-lui Pickwick şi se retrase dinapoia scaunului stăpânului său de unde urmări, cu o bucurie amară, jocul furculiţelor şi cuţitelor şi drumul bucatelor din farfurii în gura comesenilor.

— Dragă prietene, domnul să te binecuvânteze! spuse dl. Pickwick.

— Asemenea, dragă! replică Wardle şi ciocniră cu toată dragostea.

— Doamnă Wardle, reluă dl. Pickwick, noi bătrânii

trebuie să bem un pahar cu vin împreună, în cinstea fericitului eveniment.

Bătrâna doamnă era tare mândră, căci stătea în capul mesei, în rochia ei de brocart, având pe nepoțica, mireasa, într-o parte a mesei şi în cealaltă pe dl. Pickwick, care desfăcea friptura. Dl. Pickwick nu vorbise prea tare, însă ea îl auzi îndată, astfel că bău un pahar cu vin, în întregime, în sănătatea şi fericirea lui. După aceea, venerabila doamnă se porni să istorisească despre propria-i căsătorie, însoțită de o disertație cu privire la moda tocurilor înalte şi despre câteva ciudățenii asupra vieții şi aventurilor fermecătoarei lady Tollimglower; bătrâna doamnă râdea din toată inima, iar tinerele făceau la fel, minunându-se de câte mai ştia mam'mare, iar când tinerele râdeau, bătrâna hohotea de zece ori mai tare şi le mărturisea că istoriile astea au fost totdeauna foarte apreciate, ceea ce stârnea din nou râsul tuturora, prilejuind bătrânei doamne dispoziția cea mai bună.

Prăjitura de nuntă fu apoi tăiată şi împărțită fiecăruia. Tinerele domnişoare păstrau bucăți să le pună sub pernă şi să-şi viseze viitorul soț, ceea ce le făcea să roşească, stârnind astfel o mare veselie.

— Domnule Miller, un pahar de vin! spuse dl. Pickwick vechii sale cunoştințe, domnul cel prostănac.

— Cu multă plăcere, domnule Pickwick! răspunse prostănacul, solemn.

— Îmi veți permite să ciocnesc şi eu? întrebă cu blândețe bătrânul pastor.

— Şi mie? interveni nevasta lui.

— Şi mie, şi mie! repetară din capătul celălalt al mesei două rude sărace care băuseră şi mâncaseră cu sârg, râzând la tot ce se spunea. Plin de bunăvoință şi plăcere, dl. Pickwick îşi dezvăluia mulțumirea intimă la fiecare nouă înscriere; ochii îi străluceau.

— Doamnelor şi domnilor! zise el ridicându-se brusc.

— S-auzim! s-auzim! s-auzim! s-auzim! s-auzim! s-

auzim! strigă dl. Weller plin de entuziasm.

— Să vină toți servitorii! spuse bătrânul Wardle, intervenind spre a preîntâmpina o dojană în public, pe care dl. Weller ar fi căpătat-o aproape fără cea mai mică îndoială de la stăpânul său; şi dați fiecăruia câte un pahar cu vin ca să închine; acum, Pickwick…

În liniştea societății, în şuşotitul servitoarelor şi în sfiala temătoare a servitorilor, dl. Pickwick începu:

— Doamnelor şi domnilor… nu… nu vă voi spune doamne şi domni, vă voi spune prieteni, prieteni dragi, dacă doamnele îmi îngăduie o aşa de mare libertate…

Aci, dl. Pickwick fu întrerupt de aplauzele frenetice ale femeilor, repetate de bărbați şi în decursul cărora proprietara ochilor negri fu auzită declarând desluşit că-i vine să-l sărute pe acest adorabil domn Pickwick; Winkle întrebă galant dacă lucrul nu s-ar putea face prin procură, dar tânăra lady cu ochi negri îi replică: „Ei, aşi!” însoțind răspunsul cu o ocheadă care spunea limpede: „Să ai să iei!”

— Dragi prieteni, reluă dl. Pickwick, țin să urez sănătate miresei şi mirelui – Dumnezeu să-i binecuvânteze! (Lacrimi şi aplauze.) Tânărul meu prieten Trundle este, după cum cred, un om admirabil şi de ispravă; şi ştiu că soția lui e o fată foarte simpatică, încântătoare, în stare să strămute, într-o altă sferă de acțiune fericirea pe care a răspândit-o în jurul ei, în casa părintească, douăzeci de ani. (Aici, grăsunul începu să bocească tare, iar dl. Weller, luându-l de guler, îl scoase din încăpere.) Aş vrea, urmă dl. Pickwick, aş vrea să fiu îndeajuns de tânăr ca să devin soțul surorii ei. (Aplauze.) Dar aceasta neputându-se, sunt fericit că am ajuns la o vârstă destul de înaintată pentru a-i fi tată, ca să nu mă bănuiască nimeni că nutresc cine ştie ce planuri ascunse dacă spun că le admir, că le stimez şi că le iubesc pe amândouă. (Aplauze şi suspine.) Tatăl miresei, bunul nostru prieten aici de față, e un caracter nobil şi sunt mândru că-l cunosc. (Mare tumult.) E un

om bun, admirabil, un spirit independent, o inimă aleasă, un om darnic, cu vederi largi. (Strigăte entuziaste din partea rudelor sărace la fiecare cuvânt, şi în special la ultimele.) Fie ca fiica lui să se bucure de toată fericirea pe care ea însăşi şi-o poate dori, să găsească în contemplarea acestei fericiri toată mulțumirea inimii şi cugetului, pe care o merită aşa de mult. Iată, sunt sigur, urările fiecăruia dintre noi. Să bem, deci, în sănătatea lor, dorindu-le o viață lungă şi toate fericirile!

Dl. Pickwick sfârşi în mijlocul unei furtuni de aplauze. Plămânii servitorilor, sub comanda d-lui Weller, erau în plină activitate. Apoi dl. Wardle închină în sănătatea d-lui Pickwick, iar dl. Pickwick în sănătatea bătrânei doamne. Dl. Snodgrass închină pentru dl. Wardle, dl. Wardle pentru dl. Snodgrass. Una dintre rudele sărace închină pentru dl. Tupman, cealaltă rudă săracă pentru dl. Winkle şi petrecerea decurse într-o atmosferă de fericire şi sărbătoare până în clipa când dispariția misterioasă a celor două rude sărace, sub masă, înştiință societatea că era timpul să se despartă.

La cină se întâlniră din nou, după ce în urma recomandării d-lui Wardle, partea masculină a societății întreprinse o plimbare de douăzeci şi cinci de leghe pentru a scăpa de efectul vinului pe care-l băuse la dejun. Numai rudele sărace zăboviră în pat toată ziua, căutând să obțină acelaşi rezultat fericit; însă neizbutind, fură nevoite să rămână acolo. Dl. Weller întreținea servitorii într-o stare de ilaritate continuă, iar grăsunul îşi trecea vremea, mâncând şi dormind rând pe rând.

Cu excepția lacrimilor, cina a fost la fel de însuflețită ca şi dejunul, şi tot aşa de zgomotoasă; veni pe urmă rândul desertului şi al altor toasturi, apoi ceaiul, cafeaua şi după ele, balul.

Cel mai bun salon al conacului era o încăpere lungă, căptuşită cu placaj, cu un cămin aşa de înalt şi de

cuprinzător, încât ai fi putut conduce înăuntru-i, în voie, o trăsură din vremurile noastre. La capătul camerei, sub un boschet umbros format din ilice şi urechelniță, erau doi viorişti, cei mai buni, şi singura harpă din tot Muggletonul. În toate ungherele se aflau tot felul de suporturi şi etajere, luceau sfeşnice vechi cu câte patru brațe, fiecare din argint masiv. Covorul fusese luat, lumânările luminau puternic, focul scăpăra şi trosnea în cămin; voci vesele, hohote de râs din toată inima răsunau în încăpere. Dacă vreunul dintre vechii țărani liberi englezi s-ar fi prefăcut după moarte în spiriduş, aici şi-ar fi ales locul să facă o serbare. Dacă ceva putea să sporească interesul plăcutei ceremonii, era faptul remarcabil că dl. Pickwick se înfățişă fără ghetre – pentru prima oară în viața sa, după câte îşi amintesc prietenii lui cei mai vechi.

— Ai de gând să dansezi? îl întrebă Wardle.

— Fireşte, nu vezi că sunt îmbrăcat special? răspunse dl. Pickwick atrăgând atenția asupra ciorapilor săi pestriți de mătase şi a pantofilor uşori, cu o tăietură frumoasă.

— Dumneata cu ciorapi de mătase! exclamă dl. Tupman ironic.

— Şi de ce nu, domnule, de ce nu? ripostă dl. Pickwick întorcându-se cu aprindere spre prietenul său.

— O, într-adevăr! răspunse dl. Tupman. Nu e niciun motiv să nu-i porți.

— Cred şi eu, domnule, cred şi eu! declară dl. Pickwick cu tonul categoric.

Dl. Tupman stătea gata-gata să râdă, însă îşi dădea seama că subiectul era serios. Luă deci un aer grav şi declară că ciorapii aveau un model drăguț.

— Nădăjduiesc, reluă dl. Pickwick ațintindu-şi prietenul. Îmi închipui, domnule, că nu vezi nimic extraordinar la ciorapii aceştia…

— Nu, nu, desigur. O, desigur că nu! se grăbi dl. Tupman să răspundă.

Se depărtă, şi ținuta d-lui Pickwick îşi recăpătă expresia binevoitoare de totdeauna.

— Suntem gata, spuse dl. Pickwick, care se aşezase cu bătrâna lady în fruntea dansului şi făcuse trei porniri greşite în nerăbdarea-i excesivă de a începe.

— Haidem, strigă dl. Wardle, acuma!

Subit, răsunară cele două viori şi harpa, şi îndată dl. Pickwick porni cu mâinile încrucişate; dar îl întrerupseră bătăi generale din palme şi strigăte: „Opreşte! Opreşte!"

— Ce e? întrebă dl. Pickwick care nu putuse fi readus la locu-i decât după ce viorile şi harpa tăcură, şi pe care nu l-ar fi reținut nicio altă putere pământească, chiar dacă i-ar fi luat casa foc.

— Unde e Arabella Allen? strigară vreo douăsprezece voci.

— Şi Winkle? adăugă dl. Tupman.

— Aici suntem! strigă dl. Winkle ieşind cu simpatica-i tovarăşă dintr-un ungher.

Ar fi fost greu să se spună care dintre amândoi era mai îmbujorat la față: el sau tânăra domnişoară cu ochi negri?

— Winkle, cred că nu s-a întâmplat ceva extraordinar ca să nu poți să-ți ocupi locul până acum! exclamă dl. Pickwick cam abătut.

— Deloc! replică dl. Winkle.

— O, ai dreptate! declară dl. Pickwick odihnindu-şi ochii cu un zâmbet foarte expresiv pe chipul Arabellei. Ai dreptate! Nu văd la urma urmelor de ce ar fi fost ceva extraordinar.

În orice caz, nu avură timpul să cugete mai mult la cele întâmplate, căci viorile şi harpa începură de-a binelea. Dl. Pickwick îşi luă avânt îndată, cu mâinile încrucişate, din centrul camerei până la capătul ei, apoi până la cămin şi de acolo, înapoindu-se, până la uşă. Aplecați-vă la dreapta, la stânga şi-n toate părțile – bateți tare podeaua – schimbați perechile – iarăşi –

repetați figurile – bateți cu picioarele tactul – altă pereche, alta, alta din nou! La sfârşitul dansului, după ce patrusprezece perechi se retraseră în urma doamnei bătrâne care se simțea istovită, iar soția pastorului o înlocuise, dl. Pickwick, deşi nu mai avea niciun motiv să depună sforțări, continua să danseze, în ritmul muzicii, zâmbind mereu partenerei lui cu o blândețe care zădărniceşte orice descriere.

Cu mult înainte ca dl. Pickwick să fi ostenit să danseze, noii căsătoriți ieşiră din scenă. Avu loc totuşi, la parter, un straşnic supeu, după care rămaseră cu toții acolo îndelung. Când se trezi, târziu a doua zi, dl. Pickwick abia îşi mai amintea că invitase în repetate rânduri şi confidențial vreo patruzeci şi cinci de persoane să ia masa cu el, la *George şi Vulturul,* cu prima ocazie când vor veni la Londra, ceea ce, cum gândi cu temei, arăta aproape sigur că, în noaptea trecută, nu se mulțumise numai cu dansul.

— Ascultă, draga mea, o întrebă Sam pe Emma, voi jucați deseară în bucătărie jocuri de societate?

— Da, domnule Weller, răspunse Emma. Aşa se face totdeauna în ajunul Crăciunului; nici în ruptul capului stăpânul nostru n-ar da uitării vechile obiceiuri.

— Se vede, draga mea, că stăpânul dumitale ține foarte mult la obiceiurile astea. N-am întâlnit, de când sunt, un om ca el, un aşa de adevărat gentelman.

— O, ai dreptate! zise grăsunul, intrând în vorbă. Nu îngraşă el porci frumoşi?

O scânteie semicanibalică sclipi în ochii flăcăului dolofan la amintirea sosului şi a picioarelor rumenite.

— Aha, te-ai deşteptat în sfârşit? îi spuse Sam.

Grăsunul încuviință din cap.

— Ei bine, am să-ți spun ceva, tinere boa constructor, reluă Sam cu tărie; dacă nu dormi ceva mai puțin, şi dacă nu faci mai multă mişcare, să ştii că atunci când o să fii mare, ai să pățeşti ce-a pățit domnul ăla bătrân cu codiță.

— Ce-a pățit? întrebă grăsunul cu glas tremurător.

— Uite, să-ți spui, replică dl. Weller. El era cel mai mare exemplar care s-a pomenit vreodată; un om aşa de gras că nu-şi mai văzuse de patruzeci şi cinci de ani ciubotele în picioare.

— Dumnezeule mare! exclamă Emma.

— Da, dragul meu, nu s-a mai pomenit, rosti dl. Weller, iar dacă ai fi pus în fața lui un model de picioare ca ale lui pe masa unde mânca, n-ar fi ştiut ale cui sunt. Ei, el mergea totdeauna la birou cu un lanț foarte frumos de aur care atârna bălăbănindu-se, cam vreun picior şi-un sfert în jos, şi cu un ceas de aur în buzunărel, care prețuia... mi-e frică să spui cât... dar atâta cât poate să facă un ceas mare, greu, rotund, şi tot atâta de mătăhălos pentru un ceas, pe cât de mătăhălos era el ca om, şi cu un cadran pe măsură. „Ai face mai bine să nu porți ceasul ăsta aici, îi spuneau prietenii gentlemanului; o să ți-l şterpelească vreunul.” „Credeți?” zice el. „Da, zice ei, o să ți-l şterpelească.” „Bine, zice el, aş vrea să văz hoțul care să poată scoate ceasul, căci să mă bată Dumnezeu dacă poci să-l scot eu; e aşa de strâns în buzunar că, zice el, când vreau să ştiu cât e ora, trebuie să mă zgâiesc în dugheana brutarului”, zice el. Ei, şi se porneşte pe un râs de credeai c-o să plesnească şi plecă mai departe, aşa cum era el, cu capul pudrat şi cu codiță, bălăbănindu-se pe strada Strand, cu lanțul care-i atârna şi mai mult, cu ceasul rotund gata-gata să-i crape nădragii cenuşii. Nu era pungaş de buzunare în Londra care să nu fi tras de lanț; însă lanțul nu voia să se rupă şi ceasul nu voia să iasă. Aşa că le era lehamite să se tot ție după un elefant bătrân ca ăsta; şi el se ducea acasă şi râdea până când codița i se bălăbănea ca un pendul de la ceasurile cu cuc. Şi, după cum vă spui, într-o zi se plimba liniştit, când dă cu ochii de-un pungaş de buzunare pe care-l ştia din vedere, la braț cu un coțcar cu capul cât o baniță. „Ia uite-te la ei, îşi zice gentlemanul; vrea să-mi

facă festa, dar n-o să le meargă!" Aşa că începe să chicotească plin de veselie, când deodată coţcarul se desface de braţul pungaşului ălălalt şi se năpusteşte cu capul drept în burta bătrânului gentlemanul, aşa de tare că îl frânge în două de durere. „Aoleu, mă omoară!" strigă gentlemanul. „S-a făcut, dom'le", îi zice pungaşul de buzunare, în şoaptă, la ureche. Şi, când se îndreaptă iar din şale, ceasul şi lanţul, ia-le de unde nu e şi, ce e mai rău, burta bătrânului gentelman a mers rău după aia, cât a trăit. Aşa că bagă de seamă, flăcăule, să nu te-ngraşi prea mult.

După ce dl. Weller încheie istorioara lui morală, de care grăsunul păru foarte impresionat, se duseră tustrei la bucătărie, o încăpere vastă unde se găsea adunată întreaga familie, potrivit obiceiului respectat în fiecare an în ajunul Crăciunului din timpuri imemoriale de strămoşii d-lui Wardle.

El atârnase cu propriile-i mâini, în mijlocul tavanului, o creangă enormă de vâsc care dădu îndată naştere unei fermecătoare scene de lupte şi învălmăşeală, în mijlocul căreia dl. Pickwick, cu o galanterie care ar fi făcut onoare unui descendent al lady-ei Tollimglower, o luă pe bătrâna doamnă de mână, o conduse sub creanga mistică şi o sărută cu toată reverenţa cuvenită. Bătrâna doamnă se supuse acestui act de politeţe, cu demnitatea ce se cădea s-o aibă cu ocazia unei solemnităţi aşa de importante şi serioase; dar tinerele domnişoare, nefiind pătrunse prea adânc de o superstiţioasă venerație pentru obiceiul acesta, închipuindu-şi că farmecul unei sărutări sporeşte mult când o capeţi cu oarecare trudă, ţipau şi se zbăteau, alergând în toate ungherele, ameninţau şi dojeneau, şi câte şi mai câte, însă nu părăseau încăperea şi se împotriveau până în clipa când domnii mai puţin cutezători păreau gata să se lase în pagubă. Atunci, deodată, ele băgau de seamă că este de prisos să se mai opună, şi se lăsau de bună voie să fie sărutate. Dl. Winkle o sărută pe tânăra domnişoară cu

ochi negri; dl. Snodgrass o sărută pe Emily; dl. Weller, nevăzând trebuința de-a sta sub vâsc, le săruta pe Emma şi pe celelalte servitoare când putea să le prindă. Rudele sărace sărutau pe toată lumea, neexceptând nici pe cele mai urâte tinere domnişoare care, în culmea tulburării, se năpusteau fără să-şi dea seama, exact sub vâsc.

În vremea aceasta, dl. Wardle stătea lângă cămin, cu spatele la foc, urmărind scena cu cea mai mare mulțumire, pe când grăsunul profita de ocazie să înfulece repede o admirabilă plăcintă cu carne pusă grijuliu deoparte pentru altcineva.

22. „Ajunul Crăciunului la dl. Wardle" – Phiz, ianuarie 1837

În sfârşit, strigătele se potoliră, figurile erau îmbujorate, zulufii atârnau ciufuliți, iar dl. Pickwick, după ce o sărutase pe bătrâna doamna, precum am spus mai sus, rămăsese sub vâsc, privind foarte bine dispus scenele din jurul său. Deodată, după câteva şuşotiri cu celelalte tinere, tânăra domnişoară cu ochi negri se repezi spre dl. Pickwick, îşi aruncă brațele pe după gâtul lui şi-l sărută drăgăstos pe obrazul stâng, şi până ce dl. Pickwick să se dezmeticească bine, celelalte fete îl înconjurară şi îl sărutară pe rând.

Era plăcut să-l vezi pe dl. Pickwick în mijlocul grupului, tras când dintr-o parte, când din cealaltă, sărutat mai întâi pe bărbie, apoi pe nas, apoi pe ochelari, şi să auzi hohotele de râs ce izbucneau de pretutindeni. Dar era şi mai plăcut să-l vezi pe dl. Pickwick, curând după aceea, cu ochii acoperiți de o batistă de mătase, lovindu-se de pereți, bâjbâind prin unghere şi trecând prin toate tainele „babei oarbe" până în momentul când înhață, făcând mult haz, pe una dintre rudele sărace; la rându-i, atunci, căută să se ferească de „baba oarbă", achitându-se de acest rol cu o dibăcie şi o sprinteneală care atraseră admirația şi aplauzele celor de față. Rudele sărace îi prindeau exact pe aceia cărora presupuneau că le este plăcut, şi se lăsau prinse întâmplător când jocul tânjea.

După ce toată lumea se sătură de „baba oarba", aprinseră un mare *snap-dragon*[36], iar când îşi fripseră îndeajuns degetele scoțând stafidele, se aşezară lângă un foc mare de buturugi cuprinse de vâlvătăi, şi în jurul unei mese îmbelşugate, în mijlocul căreia se afla o cupă uriaşă de *wasseil*[37] – ceva mai mică decât un cazan de aramă – în care merele fierbinți sfârâiau şi clocoteau atât de ademenitor ochiului şi auzului, încât era peste putință să le rezişti.

— Asta e o adevărată mângâiere, zise dl. Pickwick,

privind în jur.

— Aşa e tradiţia noastră neschimbată, răspunse dl. Wardle. Toată lumea se aşază la masa noastră în ajunul Crăciunului, după cum vezi, slugi şi stăpâni. Stăm aci povestind întâmplări vechi până când sună miezul nopţii şi ne anunţă venirea lui Moş Crăciun. Trundle, băiatule, întreţeşte focul!

Buturugile răscolite stârniră miriade de scântei strălucitoare care scăpărară în aer, flacăra roşie se înălţă răspândind o lumină caldă care ajungea în cele mai îndepărtate unghere ale încăperii, împrăştiind raze jucăuşe pe toate chipurile.

— Haidem, spuse Wardle, un cântec: un cântec de Crăciun. În lipsă de ceva mai bun, am să vă cânt eu unul.

— Bravo! strigă dl. Pickwick.

— Umpleţi paharele, reluă dl. Wardle, au să treacă cel puţin două ceasuri până să vedeţi fundul cupei, prin wasseilul aşa de închis la culoare. Umpleţi-le toţi; şi acum, cântecul.

Voiosul bătrân intonă atunci fără să se mai lase rugat, cu glas puternic şi clar, un:

Cântec de Crăciun

Nu mă înfioară nicio primăvară
Cu potopul ei de flori:
Ziua le înfoaie c-un şuvoi de ploaie
Şi le scutură-n zori.
Zână schimbăcioasă, de nimic nu-i pasă,
Totul pentru ea e joc:
C-un surâs pe gură face-o strâmbătură
Şi-ofileşte un boboc.

Soarele de vară poate să dispară,
N-am să-mi fac inimă rea;
Şi când nori de ploaie sting a lui văpaie

Râd cu hohote de ea!
Căci dogoarea-i vie naşte nebunie,
Iar iubirea-i orişicui,
Prea înflăcărată, nu e de durată,
Cum s-au lămurit destui.

Nopțile cu lună dintr-o toamnă bună
Ce te-ndeamnă să visezi,
Mai mult mă îmbie decât raza vie
A sfruntatelor nămiezi.
Dar când frunza pică, sunt cuprins de frică
Şi m-apasă jalea grea.
Iar de-ar fi să pară oricât de sprințară,
Toamna tot nu mi-ar plăcea.

Deci a mea cântare e o închinare
Către vajnicul Crăciun
Şi, slăvindu-i harul, îmi golesc paharul:
Pentru moşul ăsta bun.
Clinchet de potire îl va lua-n primire
Când la noi va poposi,
Şi va sta la masă cu toți cei din casă,
Şi apoi ne-om despărți.

Fără de sfială el dă la iveală
Aprigele-i viscoliri;
Nu este-o ocară, căci pot să ne-apară
Chiar şi nouă în priviri.
Deci să sune tare calda mea cântare,
Astă-seară mai dihai,
Pentru bunul frate cu porniri curate,
Peste anotimpuri crai!

Cântecul fu primit cu aplauze furtunoase, căci prietenii şi servitorii sunt un public excelent. Rudele sărace, mai cu seamă, căzură de-a dreptul în extaz.

Alte buturugi fură puse pe foc şi din nou paharele

fură umplute cu wasseil.

— Cum ninge! şopti careva încetişor.

— Ce? Ninge? întrebă Wardle.

— Aspră, rece noapte, dom'le, replică întrebatul; şi s-a stârnit şi un vânt care spulberă zăpada în vârtejuri pe câmp.

— Ce spune Jem? întrebă doamna bătrână; s-a întâmplat ceva?

— Nu, nu, mamă, o linişti Wardle; zice că-s troiene de zăpadă şi că e un vânt rece care te pătrunde la oase; poți să-ți dai seama de asta după felul cum vuieşte vântul în horn.

— Hm, îşi aminti bătrâna doamnă, tot aşa era un vânt ca ăsta şi ningea acum mulți ani… Stai, să-mi aduc aminte… chiar cu cinci ani înainte de moartea bietului tău părinte. Era tot în ajun de Crăciun şi-mi amintesc că el ne-a povestit întâmplarea cu bătrânul Gabriel Grub pe care l-au răpit vârcolacii.

— Întâmplarea cu cine? întrebă dl. Pickwick.

— Ei, nimic, nimic! răspunse dl. Wardle. Întâmplarea cu un bătrân gropar despre care lumea de pe aici presupune că a fost răpit de vârcolaci.

— Presupune! exclamă bătrâna doamnă. Are cineva curajul să se îndoiască? Presupune! N-ai auzit spunându-se mereu de când erai copil că l-au luat vârcolacii, şi nu ştii că aşa s-a întâmplat?

— Foarte bine, mamă, replică dl. Wardle râzând, a fost luat, dacă vrei. A fost luat de vârcolaci, Pickwick, şi gata.

— Nu, nu, te-asigur că nu e gata, glăsui dl. Pickwick. Trebuie să aflu cum l-au răpit, şi de ce, şi toate celelalte.

Dl. Wardle zâmbi, văzând că toate capetele se apleacă să asculte. Şi, turnând din nou cu o mână darnică wasseil în pahare, dădu din cap în sănătatea d-lui Pickwick şi începu precum urmează…

Dar, binecuvântată fie mintea noastră de editor. Uite, pe câte pagini ne-am lăsat furați! Declarăm solemn că

uitasem cu totul de acele mici oprelişti care se numesc capitole. Însă aşa se cade: să dăm vârcolacilor un început frumos, într-un capitol nou. Scena şi aşa e liberă; nu facem nicidecum o favoare vârcolacilor; doamnelor şi domnilor, dacă ne îngăduiți…

CAPITOLUL XXIX

Povestea groparului răpit de vârcolaci

Într-un vechi târg mânăstiresc din ținutul acesta, trăia hăt... hăt demult – e aşa de mult de atunci încât povestea trebuie să fie adevărată, căci până şi strămunii noştri au cunoscut-o – trăia, zic, un anume Gabriel Grub care îndeplinea slujba de paracliser şi gropar la cimitir. Acuma nu înseamnă că dacă omul e paracliser şi e înconjurat mereu de simboluri ale morții, trebuie să fie neapărat posac şi amărât: antreprenorii de pompe funebre sunt oamenii cei mai veseli din lume şi am avut cândva onoarea de a fi cu un cioclu care, în afara ceasurilor slujbei sale, era în viața particulară cel mai hazliu şi mai voios flăcău din câți au ciripit vreodată un cântec de inimă albastră, fără cea mai mică poticnire de memorie, sau din câți au dat de duşcă pe nerăsuflate un pahar straşnic de grog.

Cu toate astea, Gabriel Grub era, dimpotrivă, un fel de bufniță bătrână, morocănos, nemulțumit, arțăgos, nesimțindu-se bine cu nimeni, decât cu sine sau cu un clondir îmbrăcat în răchită, tot aşa de bătrân ca el, care îi încăpea tocmai pe măsură în buzunarul larg al hainei.

Când, întâmplător, ochii paracliserului zăreau o figură fericită, privirea lui căpăta pe dată o expresie de răutate şi ură, că nu puteai să te uiți la el fără să te simți tulburat din adânc.

Într-un ajun de Crăciun, cu puțin înainte de asfințit, Gabriel puse cazmaua pe umăr, aprinse felinarul şi se-

ndreptă spre vechiul cimitir; avea de mântuit o groapă pentru a doua zi dimineața şi, simțindu-se în toane rele, nădăjduia să-i mai treacă urâtul muncind. În vreme ce mergea pe uliță, vedea scânteind prin ferestre lumina zglobie a unui foc scăpărător; auzea hohotirile de râs şi strigătele glumețe ale celor strânşi în jurul vetrei; observa pregătirile zorite pe care oamenii le făceau pentru a se bucura a doua zi; simțea feluritele mirosuri îmbietoare care ieşeau prin ferestrele bucătăriilor ca nişte nori de aburi. Toate acestea aduceau fiere şi absint în inima lui Gabriel Grub, iar când cârduri de copii, dând buzna de prin case, țâşneau pe străzi şi se întâlneau, înainte de a ajunge să bată la uşa de peste drum, cu alți vreo şase mici ştrengari, cu capetele cârlionțate, care se îmbulzeau în jurul lor, în timp ce urcau scările spre a petrece ajunul de Crăciun, Gabriel strângea înverşunat coada cazmalei şi rânjea crunt, gândindu-se la pojaruri, la tuse convulsivă, la scarlatine, la difterii şi la multe alte izvoare de mângâiere.

În această fericită stare de spirit, Gabriel îşi urma drumul, răspunzând printr-un mormăit scurt şi ursuz salutului prietenos al vecinilor pe care-i întâlnea, până când, în sfârşit, intră în ulița mohorâtă a cimitirului. Aşteptase cu nerăbdare să ajungă acolo, fiindcă acolo era un loc după inima sa, întunecos, lugubru şi unde târgoveților nu le plăcea să se avânte decât în miezul zilei când soarele strălucea. Gabriel nu fu deci puțin indignat auzind un băiețandru care repeta un cântec voios de Crăciun în acest soi de sanctuar, denumit Ulița Coşciugelor, de pe vremea mânăstirii şi a călugărilor cu capete tunse. Pe când paracliserul mergea înainte, iar cântecul se apropia mai mult, îşi dădu seama că vocea era a unui băiețel care se grăbea să se ducă la copiii din Strada Veche şi care, ca să-i treacă urâtul, ori spre a se pregăti în vederea serbării, cânta din răsputeri. Gabriel aşteptă până ce copilul fu lângă el şi, înghesuindu-l

într-un colț, îi trase cinci-şase lovituri cu felinarul, ca să-l învețe să-şi modeleze vocea. Când copilul fugi cu mâinile pe cap, cântând cu totul altfel, Gabriel Grub chihoti cu poftă, intră în cimitir şi încuie poarta.

Îşi scoase haina, puse pe pământ felinarul, coborî în groapa începută şi lucră zdravăn ca la vreun ceas. Dar pământul era întărit de ger şi nu puteai cu uşurință nici să-l sfărâmi, nici să-l arunci afară. De-altminteri, măcar că luna era încă în primul ei pătrar, abia lumina groapa care se găsea în umbra bisericii. În orice altă vreme neajunsurile astea l-ar fi mâhnit şi necăjit pe Gabriel foarte mult, dar el era aşa de bucuros că întrerupsese cântarea băiețelului, încât nu prea lua în seamă faptul că mergea foarte încet cu lucrul. După ce isprăvi treaba din seara aceea, cercetă groapa cu o mulțumire posomorâtă şi, adunându-şi uneltele, mormăi printre dinți:

Un adăpost destul de bunicel,
Un adăpost destul de bunicel
Pentru un răposat:
Câteva picioare de pământ înghețat,
La cap o piatră, o piatră la picioare,
Un prânz bogat, gustos, ca să-l mănânce viermii.
La cap iarbă câtă vrei, şi-n jur numai lut umed…
Un adăpost destul de bunicel în sfântul pământ.

— Haha, un adăpost destul de bunicel în sfântul pământ! râdea Gabriel Grub, aşezându-se pe un mormânt teşit pe care se odihnea de obicei.

Scoase, mormăind, clondirul de rachiu:

— Un sicriu de Crăciun! Un cadou de Crăciun, ho! ho! ho!

— Ho! ho! ho! repetă o voce la spatele lui.

Gabriel, ducând clondirul la buze, se opri puțintel speriat şi privi în juru-i. Cel mai adânc şi mai vechi mormânt nu putea fi mai liniştit decât cimitirul scăldat în lumina palidă a lunii. Promoroaca rece argintea lespezile, sclipind ca nişte nestemate pe sculpturile în piatră ale bătrânei biserici. Zăpada întărită şi scârțâitoare aşternea pe movilele înghesuite o pătură aşa de albă şi de netedă, încât ai fi crezut că morții zăceau acolo, înfăşurați numai în lințoliul alb. Nicio adiere de vânt nu tulbura odihna adâncă a cuprinsului solemn; până şi sunetul părea înghețat, atât de rece şi liniştit era totul în jur.

— Era ecoul, zise Gabriel Grub ducând din nou clondirul la buze.

O voce groasă articulă lângă el:

— Nu era ecoul.

Gabriel tresări şi înțepeni locului, plin de uimire şi spaimă, căci ochii îi căzură asupra unei făpturi la vederea căreia îi îngheță sângele în vine.

Aşezată pe o lespede înaltă, chiar lângă el, stătea o ființă ciudată, nepământeană, care desigur – simțea Gabriel – venea de pe lumea cealaltă. Picioarele-i nefiresc de lungi ar fi atins pământul dacă nu şi le-ar fi chircit, încrucişându-le într-un chip ciudat, fantastic; brațele vânjoase erau goale, iar mâinile i se odihneau pe genunchi. Papucii cu cioc se încovoiau ca nişte semne lungi de întrebare; o haină ciopârțită îi strângea trupul bondoc; pe spate atârna o manta scurtă al cărei guler tăiat în şuvițe slujea vârcolacului de cravată; pe cap purta o pălărie ascuțită ca o căpățână de zahăr, cu boruri mari, împodobită cu o singură pană. Pălăria era atât de plină de promoroacă şi vârcolacul stătea aşa de bine pe mormânt, încât părea că se găseşte acolo de două-trei sute de ani. Rămăsese în completă nemişcare, dar scotea limba de-un cot, bătându-şi parcă joc şi rânjind cum numai vârcolacii pot să rânjească.

— Nu, nu era ecoul, zise vârcolacul.

Gabriel Grub rămăsese înmărmurit; nu putea să scoată un cuvânt.

23. „Goblinul şi groparul” – Phiz, ianuarie 1837

— Ce cauți aici în Ajun de Crăciun? întrebă vârcolacul cu asprime în glas.

— Domnule, bolborosi Gabriel Grub, am venit să sap o groapă.

— Cine se plimbă printre morminte într-o noapte ca asta? strigă vârcolacul.

— Gabriel Grub! Gabriel Grub! țipară în cor voci ascuțite şi fioroase ce păreau că năpădesc cimitirul.

Gabriel se uită îngrozit în juru-i; nu se zărea nimic.

— Ce ai în clondir? întrebă vârcolacul.

— Rachiu de ienupăr, domnule, răspunse paracliserul tremurând mai mult decât oricând, căci cumpărase rachiul de la contrabandişti şi se gândea că personajul care-l cerceta era poate vameş la vama vârcolacilor.

— Cine bea singur rachiu de ienupăr în mijlocul cimitirului, într-o noapte ca asta? întrebă vârcolacul.

— Gabriel Grub! Gabriel Grub! strigară din nou vocile fioroase.

Vârcolacul se uită încruntat, răutăcios, la paracliserul înspăimântat; apoi, ridică glasul, strigând:

— Cine este atunci prada noastră?

Corul nevăzut răspunse din nou la întrebare, într-un cânt care răsuna ca vocile a sumedenie de corişti, cântând după acordurile solemne ale orgii bisericii străvechi – cânt ce părea purtat de un vânt sălbatic până la auzul paracliserului şi stingându-se de îndată ce se depărta – însă răspunsul avea acelaşi refren:

— Gabriel Grub! Gabriel Grub!

Vârcolacul îşi spintecă gura până la urechi, spunând:

— Gabriel, ce părere ai despre cânt?

Paracliserului i se tăie răsuflarea.

— Gabriel, ce părere ai despre cânt? repetă vârcolacul ridicându-şi picioarele în aer, de o parte şi de alta a lespezii, şi examinând vârful ascuțit al cipicilor săi, cu tot atâta plăcere de parcă ar fi fost vorba de cea mai

elegantă pereche de ghete Wellington de pe Bond Street.

— E... E... foarte curios, domnule, răspunse paracliserul pe jumătate mort de frică. Foarte curios şi foarte drăguţ; cred însă, că e timpul să mă duc şi să-mi isprăvesc treaba dacă-mi daţi voie, domnule.

— Treaba? Ce treabă? întrebă vârcolacul.

— Groapa mea, domnule, groapă pe care am început-o, îngăimă paracliserul.

— Aha, groapa dumitale! exclamă vârcolacul. Cine se distrează săpând gropi într-o vreme când toţi ceilalţi oameni nu se gândesc decât să se bucure?

Glasurile misterioase răspunseră din nou:

— Gabriel Grub! Gabriel Grub!

— Mi-e teamă că prietenii mei n-au să se poată despărţi de dumneata, Gabriel, zise vârcolacul scoţând şi mai mult limba-i enormă – şi ce limbă năprasnică! – mi-e teamă că prietenii mei n-au să se poată despărţi de dumneata, Gabriel!

— Să-mi fie cu iertăciune, domnule, spuse paracliserul înfricoşat, nu-mi vine a crede, domnule; nu mă cunosc. Nu cred că domnii m-au mai văzut vreodată, domnule.

— O, ba da! declară vârcolacul; noi toţi îl cunoaştem pe omul cu mutra ursuză, cu priviri pline de ură care trecea astă seară pe drum uitându-se duşmănos la copii şi strângându-şi mai tare cazmaua de gropar. Îl cunoaştem pe omul plin de pizmă, care a lovit un băieţaş pentru că băieţaşul era vesel şi el nu putea fi. Îl cunoaştem, îl cunoaştem!

Vârcolacul izbucni într-un râs ascuţit şi puternic, încât ecourile se auziră de douăzeci de ori mai tare; şi, zvârlindu-şi picioarele în sus, stătu în cap, sau mai bine zis pe pălăria ca o căpăţână de zahăr, pe muchea îngustă a lespezii, unde făcu o tumbă cu o iscusinţă de necrezut, chiar la picioarele paracliserului; se aşeză apoi în poziţia obişnuită a croitorilor, pe tejghea.

— Mă tem... mă tem c-o să trebuiască să vă părăsesc,

domnule, murmură paracliserul făcând o sforțare să se urnească.

— Să ne părăseşti? exclamă vârcolacul. Să ne părăseşti, Gabriel Grub? Ho! ho! ho!

În timp ce vârcolacul râdea, paracliserul văzu o lumină strălucitoare luminând ferestrele, şi parcă toată biserica era scăldată în lumină. Lumina se stinse după o clipă; orga începu o arie veselă, şi cârduri de vârcolaci, întru totul asemănători celui dintâi, se lăsară în cimitir, apucându-se să se joace de-a capra peste pietrele mormintelor, sărind peste ele, pe rând, cu o iscusință nemaipomenită, fără a se opri o singură clipă să-şi tragă răsuflarea. Dar primul vârcolac sărea uimitor de bine – niciunul dintre noii veniți neputând să se măsoare cu el. Deşi nespus de înfricoşat, paracliserul era nevoit să constate că ceilalți vârcolaci se mulțumeau să sară lespezi de mărime obişnuită, în vreme ce primul încăleca grilajuri şi cavouri de familie cu tot atâta uşurință, de parcă ar fi avut a face cu pietre care arată numărul kilometrilor.

În cele din urmă interesul pentru joc atinse culmea: orga cânta din ce în ce mai iute; vârcolacii săreau tot mai sus răsucindu-se, făcând tumbe, țopăind peste lespezile mormintelor ca nişte mingi de fotbal. Lui Gabriel i se tăiau picioarele, se învârtea totul în fața ochilor săi numai uitându-se la vârtejul vârcolacilor care treceau pe dinainte-i; când deodată regele vârcolacilor, năpustindu-se asupra bietului om, îl apucă de guler şi se afundă cu el în măruntaiele pământului.

Când Gabriel Grub putu să-şi tragă răsuflarea, pe care coborârea atât de năprasnică i-o tăiase, se pomeni într-o peşteră mare, înconjurat pretutindeni de o sumedenie de vârcolaci oribili şi schimonosiți. În mijlocul cuprinsului, pe un tron înalt, stătea prietenul său de cimitir, iar Gabriel era aşezat lângă el, fără să se poată mişca.

— E frig în noaptea asta, zise regele vârcolacilor,

foarte frig. Daţi-ne ceva cald!

La această poruncă, vreo şase slujitori vârcolaci, cu un zâmbet împietrit pe buze, şi pe care Gabriel Grub îi recunoscu astfel a fi curteni, dispărură îndată şi se înapoiară cu o cupă cu foc topit, înfăţişând-o regelui.

— Aha! exclamă vârcolacul, ai cărui obraji şi al cărui gâtlej deveniseră deodată străvezii când flacăra trecu pe lângă el, asta te încălzeşte! Aduceţi o cupă şi domnului Grub!

Nefericitul paracliser protestă în zadar că el nu avea obiceiul să ia niciodată ceva cald noaptea; un vârcolac îl ţinu, iar altul îi turnă în gâtlej lichidul arzător, şi toată adunarea se porni pe-un râs asurzitor, în timp ce el se înăbuşea, tuşea, şi-şi ştergea puhoiul de lacrimi, pricinuit de băutura clocotită.

— Acum, zise regele vârând în glumă vârful pălăriei în ochiul paracliserului şi stârnindu-i astfel cele mai cumplite dureri, acum arătaţi omului răutăcios şi mahmur câteva zugrăveli din muzeul nostru.

După ce vârcolacul rosti cuvintele acestea, un nor gros care întuneca unul dintre ungherele peşterii se destrămă treptat arătând, pare-se la o mare depărtare, o odăiţă prost mobilată, dar unde domneau totuşi ordinea şi curăţenia. O droaie de copii erau adunaţi în jurul unui foc bun, agăţându-se de fustele mamei şi sărind în jurul jilţului. Mama se ducea din când în când la fereastră şi dădea perdeaua la o parte, de parcă ar fi aşteptat pe cineva. Pe masă se afla ceva de mâncare; lângă foc mai era un jilţ gol. Se auzi o bătaie în uşă, mama se duse să deschidă şi copiii se îmbulziră în jurul ei, bătând din palme când părintele intră. El era ud şi ostenit. Scutură zăpada de pe veşminte, iar copiii se îngrămădiră în juru-i, pentru a lua, unul mantaua, altul pălăria, altul bastonul, altul mânuşile. Apoi, tatăl se aşeză să mănânce lângă foc. Copiii se căţărară pe genunchii lui, mama se aşeză lângă el; tihna şi fericirea străluceau pe figurile lor.

Dar aproape pe nesimțite tabloul se schimbă. Scena înfățişa o odăiță de culcare, unde cel mai mic şi mai drăguț dintre copii zăcea pe moarte. Roşeața din obraji îi pierise, lumina ochilor lui era stinsă şi pe când paracliserul însuşi îl privea cu un interes pe care nu-l simțise niciodată până atunci, bietul copil îşi dădu sufletul. Frățiorii şi surioarele se îmbulziră în jurul pătucului său luându-i mâna; ea însă era rece şi țeapănă. Se traseră înapoi şi-i priviră cu spaimă chipul copilăresc; căci, deşi expresia lui era calmă şi liniştită, deşi frumosul copil părea că doarme în pace, vedeau bine că era mort şi ştiau că acum frățiorul lor devenise înger în cer unde e fericire şi de unde-i privea şi-i binecuvânta.

Norul uşor trecu din nou peste zugrăveală şi din nou subiectul se schimbă. Tatăl şi mama deveniseră bătrâni şi infirmi, iar numărul făpturilor din jur se împuținase la jumătate. Dar mulțumirea şi voioşia domneau încă pe toate figurile şi străluceau în privirile lor. Familia era adunată în jurul focului, iar părinții povesteau, copiii ascultau cu-ncântare întâmplări de odinioară. Blând, liniştit, bătrânul părinte coborî în mormânt; curând apoi aceea care îi împărtăşise toate grijile şi necazurile îl urmă în lăcaşul de veşnică odihnă. Puținii copii care mai supraviețuiau, îngenuncheară pe mormântul lor şi udară iarba cu lacrimi; apoi se ridicară şi se depărtară, trişti, îndoliați, însă fără strigăte amare, fără tânguiri deznădăjduite, căci ştiau că într-o zi se vor întâlni din nou. Se învălmăşiră deci iarăşi în treburile lumii, şi mulțumirea, voioşia sălăşluiră din nou cu ei.

Norul se lăsă atunci peste tablou şi-l ascunse ochilor paracliserului.

— Ce zici de asta? întrebă vârcolacul pe Gabriel Grub, întorcând spre el fața-i lată.

Gabriel bolborosi că era un spectacol foarte drăguț, însă părea cam stânjenit, căci vârcolacul aținti asupră-i ochi fioroşi.

— Egoist ticălos! strigă vârcolacul cu un ton plin de dispreț. Egoist ticălos!

Voia parcă să mai spună ceva, însă indignarea îl împiedica. Înălță unul dintre picioarele-i elastice şi, bălăbănindu-l deasupra capului, ca să ochească mai bine, îl slobozi zdravăn în spatele lui Gabriel Grub. Îndată toți vârcolacii slujitori urmară exemplul stăpânului, îmbulzindu-se în jurul nenorocitului de paracliser şi lovindu-l în spate fără cruțare, căci obiceiul de totdeauna al curtenilor pe pământ e să bată pe cei pe care îi bate puterea şi să-i alinte pe cei pe care ea îi alintă.

— Mai arătați-i ceva! zise apoi regele vârcolacilor.

Norul iarăşi se risipi, arătând un peisaj bogat şi frumos, asemănător cu acela pe care îl mai vezi şi azi la jumătate de leghe de vechiul târg mânăstiresc. Soarele strălucea pe firmamentul albastru, apa scânteia sub razele lui şi, grație influenței sale binefăcătoare, copacii păreau mai verzi şi florile mai gingaşe. Apa unduia cu un susur, copacii fremătau la adierea unui vânticel care murmura prin frunze; păsările pe crenguțe cântau, iar ciocârlia înălța dimineții imnuri de bun sosit. Da, era dimineață, dimineața scânteietoare şi înmiresmată a unei frumoase zile de vară; şi cele mai mărunte frunze, cele mai mici fire de iarbă păreau însuflețite; furnica harnică porni la truda de fiecare zi; fluturele zbura peste flori şi se scălda în razele calde ale soarelui; mii de gângănii îşi întindeau aripile străvezii şi se bucurau de scurta, dar fericita lor existență. Omul, în sfârşit, se arătă mândru de întreaga privelişte şi totul în natură era lumină şi splendoare.

— Egoist ticălos! repetă regele vârcolacilor cu ton şi mai disprețuitor, şi din nou îşi flutură piciorul pe deasupra capului, năpustindu-l peste umerii paracliserului, şi din nou suita lui îi urmă pilda.

De mai multe ori norul apăru şi se împrăştie şi multe lucruri învăță Gabriel Grub care, măcar că umerii îi

ardeau din cauza durerii pricinuită de loviturile aplicate de picioarele vârcolacilor, privea scenele cu acelaşi interes. Văzu că oamenii care muncesc din greu şi-şi câştigă bucăţica de pâine cu sudoarea frunţii, sunt totuşi veseli şi fericiţi. Află că şi pentru cei mai neştiutori, înfăţişarea blândă a naturii e un izvor nesecat de încântări şi linişte. Îi văzu şi pe acei oameni aleşi, crescuţi în desfătare, îndurând cu voioşie lipsuri, biruind suferinţe care ar fi strivit făpturi dintr-o plămadă mai de rând; şi asta, pentru că purtau în piept grăuntele fericirii, al mulţumirii şi al păcii. Văzu că femeile, cele mai delicate şi mai gingaşe făpturi ale lui Dumnezeu, erau adeseori mai presus de necazuri, nevoi, mizerie; da, deoarece aveau în inimi un izvor nestins de dragoste şi devotament! Şi, înainte de toate, văzu că oamenii care, ca el, cârtesc împotriva bucuriilor şi veseliei altora, seamănă cu cele mai vătămătoare bălării de pe faţa pământului. În sfârşit, cântărind laolaltă binele şi răul din lume, ajunse la încheierea că, la urma urmei, lumea aceasta e destul de cumsecade şi respectabilă.

De îndată ce ajunse aici, norul care învăluise ultimul tablou păru că se coboară pe simţurile lui şi-l îmbie la odihnă. Unul după altul vârcolacii se şterseră, iar când pieri cel din urmă – Gabriel Grub adormi adânc.

Era ziuă de-a binelea când paracliserul se deşteptă. Se pomeni lungit în cimitir, pe mormântul teşit la care ţinea, cu clondirul golit lângă el, iar haina, cazmaua, felinarul, toate înălbite de bruma nopţii, erau împrăştiate pe pământ care încotro. Lespedea pe care îl văzuse pe vârcolac la început, se înălţa dreaptă lângă groapa la care muncise în ceasurile serii. Gabriel începea, totuşi, să se îndoiască de adevărul întâmplărilor prin care trecuse, dar durerile pe care le simţea în umeri când încercă să se scoale, îl încredinţară că loviturile de picior în spate nu erau închipuire. Îl tulbură faptul că nu vedea urme de paşi pe

zăpada unde vârcolacii se jucaseră de-a capra, încălecând mormintele; găsi însă curând explicația, amintindu-şi că duhurile nu pot să lase după ele nicio urmă vădită.

În orice caz, Gabriel Grub se ridică pe picioare, aşa cum îi îngăduia şira spinării, înțepenită; apoi, scuturând bruma de pe haină, se îmbrăcă şi se îndreptă spre târg.

Însă cugetul lui era pe de-a-ntregul schimbat, şi nu putea să îndure gândul de a se înapoia într-un loc unde căința sa ar fi pusă la îndoială, dacă nu cumva chiar luată în râs. Şovăi câteva clipe, pe urmă se îndreptă spre câmp cu hotărârea să se ducă şi să-şi câştige pâinea într-alt ținut, oricare.

Au fost găsite în ziua aceea, în cimitir, felinarul, cazmaua şi clondirul lui. Lumea îşi făcu la început tot felul de închipuiri asupra sorții paracliserului, dar ajunse îndată la încheierea că a fost răpit de vârcolaci. Se găsiră chiar martori foarte serioşi care declarară că l-au văzut cu ochii lor dus prin văzduh pe spatele unui cal murg, chior de un ochi; calul avea coadă de urs şi crupa de leu. După câtva timp, povestirea fu crezută cu evlavie, iar noul paracliser avea obiceiul să arate curioşilor, pentru nimica toată, o bucată destul de mare din sfârleaza de pe acoperiş, smulsă de o lovitură de copită a calului în goana lui prin aer, şi culeasă de numitul paracliser, în cimitir, la un an sau doi după întâmplare.

Din păcate, temeinicia acestei istorisiri fu uşor clintită de reivirea neaşteptată a lui Gabriel Grub în persoană, care se înapoie după vreo zece ani, bătrân, zdrențăros, reumatic, dar mulțumit. El povesti întâmplările sale pastorului şi primarului, astfel că, după un timp, ele trecură în domeniul istoriei, unde au rămas până în ziua de azi. Doar cei care crezuseră în povestea cu sfârleaza, văzând că au fost păcăliți odată, nu mai voiră să creadă nimic. Luară deci o mutră cât mai înțeleaptă cu putință, înălțară din umeri, duseră mâna la frunte şi

şoptiră cum că Gabriel Grub băuse tot rachiul de ienupăr şi adormise peste mormântul teşit. Cât priveşte observațiile din peştera vârcolacilor, explicația era că el a văzut lume şi s-a cumințit. Totuşi, opinia aceasta nu deveni populară niciodată, şi se stinse treptat. Oricare ar fi versiunea adevărată, deoarece Gabriel Grub a pătimit de reumatisme până la sfârşitul zilelor sale, istoria lui are cel puțin morala asta, dacă nu alta mai bună, şi anume că un om morocănos care bea singur în ajunul Crăciunului poate că nu se va simți mai bine, chiar dacă rachiul lui ar fi tot aşa de bun sau chiar şi mai bine dres decât băutura pe care Gabriel Grub a văzut-o în peştera vârcolacilor.

CAPITOLUL XXX

Cum au făcut şi au cultivat pickwickienii cunoştinţa unei perechi de tineri simpatici, aparţinând unei profesiuni libere; cum s-au zbenguit pe gheaţă; şi cum s-a terminat prima lor vizită.

— Hei, Sam, mai este ger? îl întrebă dl. Pickwick pe servitorul său favorit, când acesta intră cu apă caldă, în dimineaţa zilei de Crăciun.

— Apa din lighean a îngheţat toată, dom'le.

— Grozavă vreme, Sam.

— Frumoasă pentru cine e bine înfofolit, cum îşi zicea ursul alb când învăţa să patineze, răspunse dl. Weller.

— Cobor peste un sfert de ceas, Sam, spuse dl. Pickwick, dezlegându-şi scufa de noapte..

— Prea bine, dom'le; jos stă o pereche de cristelnici.

— O pereche de ce?! exclamă dl. Pickwick ridicându-se în pat, în capul oaselor.

— O pereche de cristelnici, dom'le.

— Ce-i aia cristelnic? întrebă dl. Pickwick, nefiind prea sigur dacă era vorba de un animal viu sau de ceva care se mănâncă.

— Cum, nu ştiţi ce e un cristelnic, dom'le? Eu credeam că toată lumea ştie că cristelnicul e un felcer.

— A, un chirurg! se miră dl. Pickwick zâmbind.

— Întocmai, dom'le. Ăştia de aicea care e jos, n-a terminatără încă cu învăţătura, dar e pe cale.

— Cu alte cuvinte, îmi închipui că sunt studenţi în medicină.

Sam Weller încuviință din cap.

— Mă bucur, zise dl. Pickwick zvârlind cu energie scufa peste pătură. Aceştia sunt tineri simpatici, foarte simpatici, cu judecata călită prin deprinderea de a observa şi cugeta; cu gusturi alese, căpătate prin studiu şi lectură; m-aş bucura să-i văd. — Fumează ţigări la foc, în bucătărie, glăsui Sam.

— Aha! spuse dl. Pickwick frecându-şi mâinile. Prisos de voioşie şi de sociabilitate. Tocmai ce-mi place mie.

— Unul dintre ei, urmă Sam fără să remarce întreruperea stăpânului său, unul dintre ei stă cu picioarele pe masă şi dă pe gât brandy curat; pe când ălălalt, cu bicicleta pe nas, a luat un butoiaş de stridii între genunchi, îl deschide cât ai clipi şi le mănâncă la iuțeală, iar cu scoicile ţinteşte pe tânărul nostru somnorilă, care a adormit în fața căminului.

— Excentricități de geniu, Sam, spuse dl. Pickwick; poți să te retragi.

Ca atare, Sam se retrase, iar dl. Pickwick coborî peste un sfert de oră să dejuneze.

— Iată-l, în sfârşit! exclamă bătrânul Wardle. Pickwick, îți recomand pe fratele domnişoarei Allen, domnul Benjamin Allen. Noi îi spunem Ben, şi poți să-i spui şi dumneata la fel, dacă vrei. Dumnealui e prietenul lui intim, domnul…

— Domnul Bob Sawyer, interveni dl. Benjamin Allen.

Atunci dl. Bob Sawyer şi dl. Benjamin izbucniră împreună în râs.

Dl. Pickwick se înclină către Bob Sawyer şi Bob Sawyer se înclină spre dl. Pickwick; Bob şi prietenul său intim mâncau înainte, cu sârg; dl. Pickwick avu prilejul să-i privească pe amândoi.

Dl. Benjamin Allen era un tânăr zdravăn, rotofei, îndesat, cu păr negru, tăiat cam scurt, cu fața albă, cam lunguiață. Se gătise cu o pereche de ochelari şi purta o cravată albă. Sub pardesiul negru, la un nasture, încheiat până la bărbie, apărea numărul obişnuit de

picioare îmbrăcate cu pantaloni de culoare cenuşie şi care se terminau cu ghete ne-ndeajuns lustruite. Măcar că mânecile hainei erau scurte, ele nu arătau nicio urmă de manşete de cămaşă; şi măcar că figura lui era destul de mare ca să admită încadrarea unui guleraş de cămaşă, ea nu era împodobită cu niciun accesoriu de acest gen. Avea ceva mucegăit în înfăţişarea lui generală şi răspândea în juru-i un miros plăcut de ţigări de Cuba, bine aromate.

Dl. Bob Sawyer, îmbrăcat cu veşmânt gros, albastru, care nu era nici palton, nici pardesiu, dar care le înlocuia pe amândouă, avea acel aer de eleganţă neglijentă, acea atitudine plină de înfumurare, caracteristice tinerilor gentlemeni ce fumează ziua pe stradă, strigă, răcnesc noaptea, cheamă chelnerii din cârciumi cu numele lor de botez şi săvârşesc pe drum diverse alte isprăvi, nu mai puţin poznaşe. Purta o pereche de pantaloni scoţieni cu o vestă grosolană şi încăpătoare, la doi nasturi şi, când ieşea, purta cu el un baston gros, împodobit cu o mare măciulie. Nu avea niciodată mânuşi şi semăna în general cu un Robinson Crusoe desfrânat.

Acestea erau notabilităţile cărora le fu recomandat dl. Pickwick când luă loc la masă în dimineaţa zile de Crăciun.

— Superbă dimineaţă, domnilor! zise el.

Dl. Bob Sawyer făcu un uşor semn de încuviinţare auzind propoziţia şi ceru d-lui Benjamin Allen muştarul.

— Aţi venit de departe în dimineaţa asta, domnilor? întrebă dl. Pickwick.

— De la Leul Albastru din Muggleton, răspunse scurt dl. Allen.

— Ar fi trebuit să sosiţi aseară, continuă dl. Pickwick.

— Şi-am fi sosit, lămuri Bob Sawyer, însă prea era bun brandyul ca să plecăm aşa devreme; nu-i adevărat, Ben?

— Desigur, răspunse acesta, şi nu erau rele nici

țigările, nici costițele de porc; nu-i adevărat, Bob?

— De bună seamă, declară Bob; şi prietenii intimi reîncepură şi mai nestânjeniți atacul lor asupra dejunului, ca şi cum amintirea cinei din ajun le stârnise o nouă poftă de mâncare.

— Înfulecă, Bob! zise cu aer încurajator dl. Allen. tovarăşului său.

— Asta şi fac, răspunse Bob Sawyer şi, spre a fi drepți cu el, trebuie să recunoaştem că aşa şi făcea.

— Nimic nu-mi dă mai mare poftă decât disecția, glăsui dl. Bob Sawyer privind în jurul mesei.

Dl. Pickwick se înfiora uşor.

— Ascultă, Bob, spuse dl. Allen, tot n-ai sfârşit piciorul acela?

— Aproape, răspunse Sawyer servindu-se, în timp ce vorbea, cu o jumătate de pasăre. E foarte musculos pentru un picior de copil.

— Serios? glăsui dl. Allen, nepăsător.

— O, da! replică Bob Sawyer, cu gura plină.

— Eu m-am înscris pentru un braț la masa noastră, reluă dl. Allen. Împuşcăm bani pentru un cadavru, şi lista e aproape plină: însă nu dăm de unul care să vrea capul. Ar trebui să-l iei tu.

— Mulțumesc, declară Bob Sawyer; nu-mi pot permite luxul ăsta.

— Fleacuri! spuse Allen.

— Cu neputință! Un creier, nu zic ba... Pentru un cap întreg nu mă țin balamalele.

— Sst! sst! domnilor, vă rog! exclamă dl. Pickwick; le aud pe doamne venind.

Dl. Pickwick încă vorbea, când doamnele se înapoiară de la plimbarea de dimineață. Fuseseră escortate cu galanterie de d-nii Snodgrass, Winkle şi Tupman.

— Cum, tu, Ben? spuse Arabella cu un ton care exprima la vederea fratelui, mai mult uimire decât plăcere.

— Am venit să te iau înapoi acasă; mâine plecăm,

răspunse dl. Benjamin.

Dl. Winkle se îngălbeni.

— Arabella, nu-l vezi pe Bob Sawyer? întrebă dl. Benjamin Allen pe un ton mustrător.

Arabella întinse cu grație mâna, observându-l pe Bob Sawyer. Dl. Winkle simți în inimă un fior de ură, când Bob Sawyer strânse mâna care îi fusese oferită.

— Dragă Ben, zise Arabella îmbujorându-se, ai... ai... fost prezentat domnului Winkle?

— Nu, Arabella, dar mi-ar face plăcere, răspunse cu gravitate fratele; apoi dl. Allen îl salută posomorât pe dl. Winkle, în timp ce acesta şi dl. Bob Sawyer se uitau bănuitori unul la altul cu coada ochiului.

După toate aparențele, sosirea a două noi figuri – de aici stânjeneala d-lui Winkle şi a tinerei domnişoare cu ciubotele îmblănite – ar fi stăvilit în chip neplăcut verva celor de față, dacă voioşia d-lui Pickwick şi bună dispoziția gazdei lor nu ar fi reuşit să contribuie în gradul cel mai mare la întreținerea bunăvoiei obşteşti. Dl. Winkle se strecură treptat în grațiile d-lui Benjamin Allen şi intră chiar în vorbă, prietenos, cu dl. Bob Sawyer care, înviorat de brandy, de dejun şi de conversație, ajunse până la urmă într-una dintre cele mai poznaşe dispoziții de spirit. Povesti cu multă vervă cum a extirpat o tumoare din capul unui bătrân gentleman, şi ilustra agreabila întâmplare făcând cu un cuțit pentru desfăcut stridii tăieturi într-o bucată mare de pâine, spre edificarea deplină a celor de față.

După dejun merseră cu toții la biserică, unde dl. Benjamin Allen adormi dus, pe când dl. Bob Sawyer îşi abătea gândurile de la lucrurile pământeşti printr-un procedeu ingenios care consta în a-şi săpa numele pe banca din strană, cu slove mari de-o şchioapă.

După o gustare substanțială, stropită cu multă bere şi sherry-brandy, căreia i s-au făcut pe deplin onorurile, bătrânul Wardle spuse musafirilor săi:

— Ce-ați zice de-o oră petrecută pe gheață? Avem

timp berechet.

— Admirabil! exclamă dl. Benjamin Allen.

— Straşnic! strigă dl. Bob Sawyer.

— Winkle! glăsui dl. Wardle. Dumneata patinezi, nu-i aşa?

— Hm, da, sigur! replică dl. Winkle. Dar... am cam uitat.

— Vai, domnule Winkle, spuse Arabella, patinează te rog! îmi place aşa de mult să privesc!

— Oh, patinajul este aşa de grațios! continuă o altă domnişoară.

A treia domnişoară adăugă că era elegant, a patra că era ceva care aminteşte de „mersul lebedei".

— Aş fi încântat, de bună seamă, declară dl. Winkle roşind, însă nu am patine.

Obiecțiunea fu lesne înlăturată. Trundle avea două perechi de patine, iar grăsunul anunță că se aflau jos alte vreo şase. Aflând vestirea, dl. Winkle declară că se simțea deosebit de încântat; dar, spunând asta, avea un aer pe de-a-ntregul nenorocit.

Dl. Wardle îşi conduse deci oaspeții spre o largă întindere de gheață. După ce Sam Weler şi grăsunul curățară cu lopata zăpada care căzuse în timpul nopții, şi apoi măturară, dl. Bob Sawyer îşi potrivi patinele cu o iscusință care, în ochii d-lui Winkle, era fenomenală. Apoi dl. Sawyer începu să schițeze cercuri cu piciorul stâng, să descrie opturi, să înregistreze pe gheață – fără a se opri un moment să-şi tragă răsuflarea – o mulțime de forme plăcute şi uimitoare totodată, spre mulțumirea de negrăit a d-lui Pickwick, a d-lui Tupman şi a doamnelor. Dar fu un adevărat entuziasm atunci când bătrânul Wardle şi Benjamin Allen, asistați de numitul Bob Sawyer, executară o serie de figuri ciudate, cărora le dădură numele de horă.

În toată vremea asta, dl. Winkle, cu fața şi mâinile vinete de frig, se trudea să facă nişte găuri în talpă cu un burghiu, să-şi pună patinele cu vârful înapoi şi să-şi

încurce curelele în cel mai complicat mod, ajutat de dl. Snodgrass care se pricepea la patine poate mai puțin chiar decât un hindus. Până la urmă, totuşi, grație ajutorului d-lui Weller, nefericitele patine fură zdravăn înşurubate şi încătărămate, după care dl. Winkle fu ridicat pe picioare.

— Hai, dom'le, îi spuse Sam cu ton încurajator; dați-i drumul şi arătați-le cum să se dea pe gheață.

— Stai, Sam, stai! strigă dl. Winkle care dârdâia din toate mădularele şi-l apucase pe Sam cu deznădejdea unui înecat. Ce lunecoasă-i, Sam!

— Aşa e totdeauna gheața. Țineți-vă, dom'le!

Ultimul îndemn era inspirat d-lui Weller de o mişcare bruscă a d-lui Winkle, care avea parcă dorința frenetică să-şi arunce picioarele în aer şi să se dea cu capul de gheață.

— Astea... astea... sunt patine foarte neiscusite; nu-i aşa, Sam? îngăimă dl. Winkle împleticindu-se.

— Mă cam tem că domnul de pe ele e neiscusit, replică Sam.

— Hai, Winkle, vino odată! strigă dl. Pickwick neavând habar de ce se întâmpla acolo; vino, doamnele te aşteaptă cu nerăbdare.

— Da, da, răspunse dl. Winkle cu un zâmbet hidos; da, da, vin îndată.

— Poftiți, că începe! glăsui Sam căutând să se desprindă. Haide, dom'le, la drum!

— Sam, stai un moment! spuse dl. Winkle cu suflarea tăiată, agățându-se mai aprig de dl. Weller. Îmi amintesc acum că am acasă două fracuri care nu-mi mai servesc; am să ți le dau ție, Sam.

— Mulțumesc, dom'le, răspunse dl. Weller.

— Nu cumva să duci mâna la pălărie, Sam, reluă dl. Winkle repede. Nu-i nevoie să iei mâna ca să mulțumeşti. Voiam să-ți dau cinci şilingi, azi dimineață, cadou de Crăciun, Sam. O să-i capeți după amiază, Sam.

— Sunteți foarte bun, dom'le.

— Ține-mă la început puțin, Sam... Vrei? Aşa... mă obişnuiesc numaidecât. Nu prea repede, Sam! Nu prea repede!

Înclinat înainte, cu trupul îndoit de la jumătate, dl. Winkle era susținut pe gheață de dl. Weller într-un mod curios, care nu avea nimic de a face cu lebăda, când dl. Pickwick strigă cu toată inocența de pe malul celălalt:

— Sam!

— Da, dom'le!

— Vino încoa, am nevoie de tine.

— Dați-mi drumul, dom'le! N-auziți că mă cheamă jupanul? Dați-mi drumul odată! zise Sam.

Cu o sforțare violentă, dl. Weller se desprinse din mâinile nefericitului pickwickian şi-i dădu în acelaşi timp o viteză considerabilă. De aceea, cu o preciziune pe care nicio iscusință n-ar fi fost în stare s-o întreacă, nefericitul domn ajunse repede în mijlocul horei, în chiar momentul când Bob Sawyer executa o figură de o neasemuită frumusețe; dl. Winkle se izbi aprig de el şi, cu o bufnitură zdravănă, căzură amândoi pe gheață. Dl. Pickwick veni în fugă. Bob Sawyer se şi sculase, însă dl. Winkle era prea prudent spre a face la fel cu patinele în picioare. Stătea pe gheață şi se trudea să zâmbească, în timp ce fiecare trăsătură a chipului său exprima neliniştea cea mai profundă.

— Te-ai lovit? întrebă cu îngrijorare Ben Allen.

— Nu prea, răspunse dl. Winkle, frecându-şi de zor spatele.

— Vrei să-ți iau sânge? întrebă Benjamin grăbit.

— Nu, nu! mulțumesc, răspunse dl. Winkle cu însuflețire.

— Cred că totuşi ar trebui, zise Allen.

— Mulțumesc, cred că nu, răspunse Winkle.

— Dumneata ce crezi, domnule Pickwick? întrebă Bob Sawyer.

Dl. Pickwick era aţâţat şi indignat. Făcu d-lui Weller

un semn, spunând cu glas sever:

— Scoate-i patinele!

— Să le scoată? Păi, abia am început, protesta dl. Winkle cu ton dojenitor.

— Scoate-i patinele! repetă dl. Pickwick cu tărie.

Nu încăpea împotrivire față de un ordin dat în felul acesta. Dl. Winkle îi îngădui în tăcere lui Sam să-l execute.

— Ridică-l! spuse dl. Pickwick.

Sam îl ajută să se scoale.

Dl. Pickwick se depărtă câțiva paşi, făcu un semn prietenului său să se apropie, aţinti asupra lui o privire pătrunzătoare şi rosti cu ton scăzut, însă lămurit şi apăsat, cuvintele acestea remarcabile:

— Eşti un şarlatan, domnule!

— Un ce? întrebă dl. Winkle tresărind.

— Un şarlatan, domnule! Şi-ți voi vorbi mai limpede, dacă doreşti: un impostor, domnule!

Spunând acestea, dl. Pickwick se răsuci domol pe călcâie şi se îndreptă spre prietenii săi.

Pe când dl. Pickwick se răcorea exprimând opinia de mai sus, dl. Weller şi grăsunul îşi reuniseră sforțările şi făcuseră un lunecuş, dându-se pe gheață într-un mod strălucit. Sam, în special, executa acea admirabilă şi romantică figură care se numeşte în mod obişnuit: ciocănitul la uşa cârpaciului, şi care constă în a luneca pe-un picior în timp ce cu celălalt baţi din când în când gheața cu lovituri ca acelea ale poştaşului când ciocăneşte la uşă.

S-au dat îndelung pe gheață şi era ceva în mişcarea lor, care-l atrase pe dl. Pickwick, pe jumătate înghețat din cauză că stătuse atâta timp pe loc.

— Un exercițiu nostim şi care desigur că încălzeşte bine, nu e aşa? se ia dresă el d-lui Wardle.

— A, da! răspunse acesta gâfâind enorm din pricină că-şi schimbase picioarele într-o pereche de compasuri neobosite spre a schița pe gheață o sumedenie de figuri

întortocheate. Te dai şi dumneata?

— Pe vremuri, când eram copil, mă dădeam şi eu pe gheţuşca din şanţuri.

— Încearcă acum, spuse Wardle.

— O, da, vă rugăm, domnule Pickwick! exclamară toate doamnele.

— Aş fi încântat să vă ofer o distracţie, replică dl. Pickwick, însă nu m-am mai dat pe gheaţă de mai bine de treizeci de ani!

— Eh, fleacuri! glăsui dl. Wardle scoţându-şi patinele cu avântul care caracteriza toate acţiunile lui. Haide, îţi ţin tovărăşie; vino.

Şi, într-adevăr, voiosul bătrân îşi făcu vânt pe gheaţă cu o iuţeală care îl duse chiar lângă dl. Weller şi-l îmbrânci pe grăsun cât colo.

Dl. Pickwick stătu locului, se uită cu atenţie, îşi scoase mânuşile, le puse în pălărie, îşi făcu vânt de două-trei ori fără să poată porni şi, în cele din urmă, după ce îşi făcu din nou vânt, se lansă şi o străbătu încetişor şi grav, cu picioarele răşchirate, la o distanţă de vreun metru unul de altul, în uralele spectatorilor.

— Bateţi fierul cat e cald, dom'le! striga Sam; şi bătrânul Wardle se avântă din nou, urmat de dl. Pickwick, apoi de Sam, apoi de dl. Winkle şi de Bob Sawyer şi apoi de grăsun şi, în sfârşit, de dl. Snodgrass; fiecare lunecând foarte aproape de călcâiele celui din faţă, gonind toţi unul după altul, atât de năprasnic de parcă toată viaţa lor viitoare depindea de iuţeala aceasta.

Modul cum dl. Pickwick îşi executa rolul în această ceremonie oferea un spectacol nespus de interesant. Cu ce nelinişte, cu ce chin observa că cel din spate venea spre el, căutând să-l întreacă chiar şi cu riscul de a-l trânti! Când ajunse la capătul gheţii, cu ce satisfacţie se destindea treptat din crisparea penibilă pe care o arătase la început şi, răsucindu-se, îşi îndrepta faţa spre punctul de pornire! Ce zâmbet jovial îi flutura pe buze

după ce parcursese distanța, ce zor spre a-şi relua rândul şi a goni după înaintaş!

24. „Dl. Pickwick patinează" – Phiz, februarie 1837

Ghetrele-i negre plescăiau hazliu prin zăpadă; ochii îi străluceau veseli dinapoia ochelarilor, iar când era trântit (ceea ce se întâmpla în medie odată la trei tururi), ce plăcere să-l vezi adunându-şi pălăria, mânuşile, batista şi reluându-şi locul în lanț, plin de înflăcărare, cu o ardoare şi un entuziasm pe care nimic nu le putea răpune!

Jocul se întețea din ce în ce; lunecau tot mai iute; râdeau din ce în ce mai tare, când o trosnitură violentă se auzi. Se îmbulziră spre mal; femeile țipau de groază; dl. Tupman începu să răcnească; o bucată mare de gheață dispăruse; apa clocotea deasupra; pălăria, mânuşile, batista d-lui Pickwick pluteau la suprafață; atât se mai putea vedea din dl. Pickwick.

Groaza, deznădejdea se citeau pe toate figurile. Bărbații se îngălbeniseră, femeilor li se făcuse rău; dl. Snodgrass şi dl. Winkle îşi încleştaseră reciproc mâinile, privind înnebuniți spre locul unde dispăruse maestrul lor; pe când dl. Tupman, mânat de dorința de a-şi ajuta efectiv prietenul şi de-a arăta cât mai limpede persoanelor care s-ar fi putut găsi prin partea locului natura catastrofei, alerga peste câmp într-o fugă nebună, strigând din răsputeri: „Foc!”

Tocmai când bătrânul Wardle şi Sam Weller se apropiau cu prudență de deschizătură, iar dl. Benjamin Allen şi dl. Bob Sawyer se sfătuiau în grabă dacă se cuvenea să ia sânge întregii societăți spre a-şi exercita puțin mâna, tocmai atunci un cap şi o pereche de umeri ieşiră de sub apă, oferind privirilor trăsăturile şi ochelarii d-lui Pickwick.

— Ține-te pe apă o clipă, numai o clipă! vociferă dl. Snodgrass.

— Da! te implor, de hatârul meu ține-te pe apă! urlă dl. Winkle profund tulburat.

Implorarea nu era poate neapărat necesară; căci,

după toate aparențele, dacă dl. Pickwick ar fi acceptat să se țină pe apă de dragul cuiva, el ar fi făcut-o negreşit de propriu-i hatâr.

— Hei, bătrâne camarade, simți fundul? întrebă dl. Wardle.

— Da, desigur, răspunse dl. Pickwick respirând îndelung şi netezindu-şi părul ca să se scurgă apa din el; am căzut pe spate şi nu m-am putut ridica numaidecât.

Adevărul acestei mărturisiri era întărit de nămolul care acoperea partea vizibilă a hainei d-lui Pickwick; şi cum teama spectatorilor fu spulberată de grăsun care îşi aminti deodată că apa nu avea nicăieri mai mult de un metru şi jumătate adâncime, minuni de bărbăție fură săvârşite! pentru a-l salva. După multe trosnituri, stropituri, şi multă bătaie de cap, dl. Pickwick fu, în cele din urmă, scos binişor din neplăcuta sa situație şi se găsi iarăşi pe pământ uscat.

— Dumnezeule, o să răcească de moarte! strigă Emily.

— Sărăcuțul de el! glăsui Arabella. Să te înfăşor în şalul meu, domnule Pickwick.

— Asta e cel mai bun lucru, adăugă dl. Wardle. Şi după ce ți-l pui, fugi acasă cât te țin picioarele şi bagă-te numaidecât în pat!

Vreo douăsprezece şaluri fură oferite îndată şi dl. Pickwick, încotoşmănat în vreo trei sau patru dintre cele mai călduroase, o luă la picior spre casă, condus de dl. Weller, oferind celor ce-l întâlneau curiosul fenomen al unui om în vârstă, ud leoarcă, cu capul gol, cu brațele pe lângă corp înfăşurate într-un şal şi alergând parcă fără niciun scop cu o viteză de şase mile pe oră.

Dar, într-o împrejurare aşa de gravă, dl. Pickwick nu se sinchisea deloc de aparențe. Îmboldit de Sam Weller, el continuă să alerge din răsputeri până la poarta conacului unde dl. Tupman, sosit cu câteva minute înainte, o speriase pe bătrâna doamnă care, cuprinsă de

palpitații violente, se frământa în convingerea neclintită că s-a aprins coşul de la bucătărie; nenorocire care se înfățişa totdeauna minții ei în cele mai groaznice culori când vedea în juru-i o cât de neînsemnată zarvă.

Fără să piardă o clipă, dl. Pickwick se ghemui în pat. Sam Weller aprinse în odaie un foc şi-i aduse masa; apoi fu adus un castron cu punch, şi se încinse un chef întru cinstirea salvării sale. Bătrânul Wardle nu-i dădea voie să se scoale; de aceea patul lui fu ridicat la rangul de fotoliu prezidențial, şi dl. Pickwick numit preşedintele mesei. Al doilea, al treilea castron au fost aduse, iar în ziua următoare, când se trezi dl. Pickwick, nu simțea niciun simptom de reumatism, ceea ce dovedeşte, cum prea bine a remarcat dl. Bob Sawyer, că nu există ceva mai bun ca punchul cald în astfel de cazuri, şi că dacă uneori punchul nu produce efectul dorit, e numai pentru că pacientul cade în greşeala obişnuită de a nu bea îndeajuns.

A doua zi dimineață, cei care făceau parte din vesela societate se despărțiră. Şcolarii sunt încântați când se despart; dar mai târziu, în viață, aceste despărțiri devin penibile. Moartea, interesul personal, schimbările sorții despart în fiecare zi grupuri fericite de oameni, risipindu-i peste mări şi țări, şi băieți şi fete nu se mai întâlnesc niciodată. Nu vrem să spunem că întocmai acesta e cazul în împrejurarea de față; dorim numai să-i informăm pe cititorii noştri că oaspeții d-lui Wardle se despărțiră pentru moment şi se duseră pe la casele lor; că dl. Pickwick şi prietenii săi îşi ocupară din nou locul pe imperiala diligenței de Muggleton; şi că d-şoara Arabella Allen se înapoie la locul de destinație – cine ştie unde; credem că dl. Winkle ştia, deşi noi mărturisim că habar nu avem – sub grija şi conducerea fratelui său Benjamin şi a prietenului său intim dl. Bob Sawyer.

În orice caz, înainte de a se despărți de dl. Pickwick, tinerii studenți îl luară la o parte cu un aer misterios; şi dl. Bob Sawyer, vârându-şi degetul arătător între două

coaste ale d-lui Pickwick, demonstrând astfel totodată veselia-i din fire şi cunoştinţele sale despre anatomia corpului omenesc, îl întrebă deodată:

— Ia spune, bătrâne, unde stai?

Dl. Pickwick răspunse că-şi avea domiciliul deocamdată la hotelul George şi Vulturul.

— Ar trebui să vii să mă vezi, reluă dl. Bob Sawyer.

— Cu cea mai mare plăcere, declară dl. Pickwick.

— Iată adresa mea, zise Bob Sawyer scoţând o cartă de vizită. Lant Street, Borough; e uşor pentru mine, după cum vezi; foarte aproape de spitalul Guy. După ce ai trecut de biserica Sfântul George, apuci la dreapta spre Strada Mare.

— Am să nimeresc, declară dl. Pickwick.

— Vino de joi într-o săptămână şi adu-i şi pe ceilalţi cu dumneata. Vor veni la mine în seara aceea şi câţiva medicinişti.

Dl. Pickwick îşi exprimă mulţumirea pe care o avea întâlnindu-i pe studenţii în medicină; şi după ce dl. Bob Sawyer îl asigură că va fi foarte plăcut, şi că prietenul său Ben va fi şi el atunci, îşi strânseră mâna şi se despărţiră.

S-ar putea ca în momentul acesta să fim întrebaţi dacă, atâta cât dură scurta convorbire, dl. Winkle şuşotea cu Arabella şi, în acest caz, ce-i spunea el; apoi, dacă dl. Snodgrass vorbea deoparte cu Emily Wardle, şi, dacă e aşa, ce spunea el? Vom răspunde că, indiferent de ce vor fi putut spune tinerilor domnişoare în chestiune, ei nu destăinuiră absolut nimic timp de douăzeci şi opt de zile, nici d-lui Pickwick, nici d-lui Tupman, că oftară foarte deseori şi că refuzară cu aer posomorât berea şi brandyul. Dacă istețele noastre cititoare pot să tragă din aceste fapte încheieri satisfăcătoare, le rugăm din tot sufletul să o facă.

CAPITOLUL XXXI

În care este vorba numai despre legi şi despre unele mari şi savante personalităţi

În diferite firide şi unghere ale Temple-lui se găsesc, ici-colo, nişte încăperi sumbre şi murdare unde, cât ţine dimineaţa când nu se judecă, şi către seară când se dezbat procesele, e un neîntrerupt du-te vino; o sumedenie de secretari ai avocaţilor, purtând sub braţe şi în buzunare enorme pachete de hârtii, pot fi văzuţi, îndreptându-se într-acolo, totdeauna grăbiţi. Există mai multe grade printre secretari; mai întâi primul secretar care a plătit o taxă, el însuşi avocat în perspectivă, posedând un cont curent la croitor, primind invitaţii la serate, cunoscând o familie în Gower Street şi alta în Tavistock Square, părăsind în vacanţele mari oraşul spre a se duce să-şi vadă părintele, care întreţine o sumedenie de cai; în sfârşit, aristocratul secretarilor. E apoi secretarul salariat, extern sau intern, după cazuri; el îşi topeşte cea mai mare parte din cei treizeci de şilingi pe care îi câştigă pe săptămână pentru a se găti şi a se distra; de cel puţin trei ori săptămânal asistă cu jumătate preţ{38} la reprezentaţiile teatrului Adelphi şi după aceea aruncă banii în dreapta şi în stânga prin cârciumi; în sfârşit, o caricatură dezgustătoare a modei rămasă în urmă cu şase luni. Vine după el copistul, om între două vârste, părinte de familie numeroasă; jerpelit totdeauna şi adeseori beat. Urmează practicanţii care sunt la întâiul lor frac; ei poartă dispreţul cuvenit

copiilor de şcoală, strâng mână de la mână, când se înapoiază seara acasă, să cumpere salam şi bere, şi-şi închipuie că nu există ceva mai bun pe lume decât „viaţa”. Există, într-un cuvânt, varietăţi de secretari, prea numeroase ca să poată fi enumerate, însă oricât de numeroase ar fi, le vedem pe toate, la anumite ore, zorindu-se să intre în locurile pe care le-am amintit, sau ieşind de acolo.

Hrubele acestea din Temple, izolate de restul lumii, sunt birourile publice ale justiţiei. Acolo sunt lansate citaţiile; acolo sunt semnate hotărârile; acolo sunt înregistrate declaraţiile; acolo o sumedenie de alte mici maşini sunt puse în mişcare pentru chinuirea supuşilor fideli ai majestăţii sale şi întru folosul şi bunul trai al oamenilor legii. Cele mai multe sunt săli scunde, igrasioase, unde nenumărate foi de pergament, care asudă în taină de un veac întreg, răspândesc un parfum plăcut ce se îmbină ziua cu o miasmă uscată de mucegai, iar noaptea cu duhorile amestecate ale mantalelor umede, ale umbrelelor care şiroiesc şi a lumânărilor râncede.

La vreo zece zile sau două săptămâni de la înapoierea d-lui Pickwick şi a prietenilor săi la Londra, fu văzut intrând într-unul dintre aceste birouri, pe la şapte şi jumătate seara, un individ ale cărui plete erau răsucite cu grijă în jurul borurilor pălăriei sale uzate. Avea o redingotă cafenie, cu nasturi de metal, iar pantalonii murdari îi erau aşa de întinşi peste cizmele a la Blücher, că genunchii ameninţau în fiecare clipă să iasă din strâmtoarea lor. Scoase din buzunar un crâmpei de pergament lung şi îngust, pe care slujbaşul imprimă o stampilă neagră şi necitibilă. Mai scoase patru petece de hârtie de aceeaşi mărime, conţinând, cu locuri lăsate în alb pentru nume, o copie imprimată a pergamentului. Completă spaţiile albe, băgă cele cinci documente în buzunar, şi plecă grăbit.

Omul cu fracul cafeniu, care avea în buzunar aceste

documente cabalistice, nu era altul decât vechea noastră cunoştinţă, dl. Jackson de la casa Dodson şi Fogg, Freeman's Court, Cornhill. Dar, în loc să se înapoieze la biroul de unde venea, el îşi îndreptă paşii spre Sun Court şi, intrând de-a dreptul în hotelul George şi Vulturul, întrebă dacă nu se găseşte acolo un domn cu numele de Pickwick.

— Tom, cheamă-l pe servitorul domnului Pickwick, zise chelneriţa de la George şi Vulturul.

— Nu vă deranjaţi, rosti dl. Jackson, vin în interes de afaceri. Dacă vreţi să-mi arătaţi unde e camera domnului Pickwick, voi urca singur.

— Cum vă numiţi, domnule? întrebă chelnerul.

— Jackson, răspunse secretarul.

Chelnerul urcă să-l anunţe pe dl. Jackson, însă dl. Jackson îi cruţă osteneala, mergând pe urmele lui şi intrând în cameră înainte ca acesta să fi putut să scoată o silabă.

În ziua aceea dl. Pickwick îi invitase pe cei trei prieteni ai săi la masă, şi stăteau tuspatru în jurul focului, bându-şi vinul, când, după cum am arătat mai sus, dl. Jackson îşi făcu apariţia.

— Bună ziua, domnule, zise el cu un semn din cap spre dl. Pickwick.

Dl. Pickwick răspunse la salut şi păru întrucâtva mirat, căci nu-şi mai aducea aminte de fizionomia d-lui Jackson.

— Vin de la Dodson şi Fogg, lămuri dl. Jackson.

Dl. Pickwick se ridică la auzul acestui nume.

— Domnule, zise el, adresează-te omului meu de afaceri, domnului Perker, din Gray's Inn. Băiete, condu-l pe domnul.

— Iartă-mă, domnule Pickwick, ripostă Jackson, punându-şi pălăria pe podea, cu un aer hotărât, şi scoţând din buzunar crâmpeiul de pergament. Ştiţi, domnule Pickwick, în cazuri de-acestea, citaţia trebuie predată personal de un secretar sau de un agent. Hehe,

omul trebuie să fie foarte prudent în materie de formalități legale!

Dl. Jackson îşi aruncă ochii pe pergament şi, sprijinindu-şi mâinile pe masă, se uită în juru-i cu un zâmbet mieros, convingător; apoi spuse:

— Haide, să nu avem discuții pentru nimica toată. Care dintre dumneavoastră se numeşte Snodgrass?

Auzind întrebarea, dl. Snodgrass tresări în chip aşa de vizibil că nu mai fu nevoie de răspuns.

— Aha, bănuiam, glăsui Jackson, mai îndatoritor decât până atunci. Am o hârtiuță pentru dumneata, domnule.

— Pentru mine! exclamă dl. Snodgrass.

— E numai o *sub poena*[39] în afacerea Bardell şi Pickwick, la cererea reclamantei, replică secretarul alegând una dintre hârtii şi scoțând un şiling din buzunarul vestei. Credem că dezbaterile vor avea loc la paisprezece februarie, măcar că citația poartă data de zece şi am cerut un juriu special. Poftim, domnule Snodgrass.

Spunând acestea, dl. Jackson puse pergamentul sub ochii d-lui Snodgrass, strecurându-i în mână, odată cu hârtia, şi şilingul.

Dl. Tupman urmărise operația cu uimire, dar în tăcere. Deodată secretarul îi spuse, întorcându-se fără veste spre el:

— Dacă nu mă înşel, numele dumitale e Tupman, domnule?

Dl. Tupman aruncă o privire d-lui Pickwick, dar, negăsind în ochii holbați ai acestuia niciun îndemn să-şi tăgăduiască identitatea, recunoscu:

— Da, domnule, numele meu este Tupman.

— Şi celălalt gentleman e domnul Winkle, nu e aşa?

Dl. Winkle îngăimă un răspuns afirmativ. Amândoi căpătaseră de îndată din partea îndemânaticului Jackson câte un petec de hârtie şi un şiling.

— Mă tem să nu mă socotiți inoportun, urmă

Jackson, însă mai am nevoie de cineva, dacă-mi permiteți. Domnule Pickwick, am aici numele lui Sam Weller.

— Băiete, spuse dl. Pickwick. cheamă-l pe servitorul meu.

Chelnerul se retrase foarte mirat, iar dl. Pickwick făcu semn lui Jackson să ia loc.

Urmă o tăcere penibilă care fu în cele din urmă ruptă de nevinovatul pârât.

— Domnule, zise dl. Pickwick, şi indignarea-i creştea vorbind, îmi închipui că intenția patronilor dumitale este de-a căuta să mă acuze prin mărturia prietenilor mei…

Dl. Jackson îşi lovi de mai multe ori nara stângă a nasului cu degetul arătător, ca să arate că nu se afla acolo spre a divulga secretele firmei; după aceea răspunse cu aer jovial:

— Nu pot să spun… Nu ştiu.

— Pentru ce alt motiv, domnule, le-ar li fost înmânate citațiile astea? întrebă dl. Pickwick.

— Capcana dumitale e foarte iscusită, domnule Pickwick, replică Jackson clătinând uşor din cap; însă nu cad în ea. Nu e niciun rău că încerci, dar mare lucru n-ai să scoți de la mine.

Dl. Jackson zâmbi din nou celor de față; ducând degetul mare de la mâna stângă la vârful nasului, învârti cu dreapta o râşniță imaginară de cafea, executând astfel o pantomimă grațioasă (foarte la modă pe atunci, dar din păcate aproape uitată acum) şi care voia să spună: „Pune-ți pofta-n cui”.

— Nu, nu, domnule Pickwick, declară el în încheiere. Oamenii lui Perker îşi vor da osteneala să ghicească de ce am lansat aceste *sub poena*; dacă nu pot, n-au decât să aştepte ziua procesului, şi vor afla.

Dl. Pickwick aruncă o privire de profund dezgust nepoftitului musafir şi ar fi grămădit desigur anateme înfricoşătoare peste capul d-lor Dodson şi Fogg, dacă sosirea, în clipa aceea, a lui Sam, nu l-ar fi întrerupt.

— Samuel Weller? întrebă Jackson.

— Unul dintre cele mai mari adevăruri pe care le-ai spus de cine ştie câți ani, răspunse Sam cu aer foarte liniştit.

— Uite un *sub poena* pentru dumneata, domnule Weller.

— Ce e asta, pe englezeşte? întrebă Sam.

— Poftim originalul, urmă Jackson fără a voi să dea altă explicație.

— Care? întrebă Sam.

— Acesta, replică Jackson scuturând pergamentul.

— Aha, ăsta-i oreginalul? Ei, îmi pare bine că am văzut şi eu oreginalul; e o chestie foarte-foarte şi mă unge la inimă.

— Uite şi şilingul; este de la Dodson şi Fogg.

— Asta e din cale afară de frumos din partea lui Dodson şi Fogg, care măcar că mă cunoaşte aşa de puțin, mă cadoriseşte cu ceva, rosti Sam. Mă simt foarte măgulit, dom'le, şi e foarte onorabel din partea lor că răsplăteşte meritul oriunde-l întâlneşte; sunt pe deasupra, foarte mişcat.

Vorbind astfel, Sam îşi frecă uşor pleoapa dreaptă cu mâneca, după exemplul celor mai buni actori când sunt la o scenă patetică.

Dl. Jackson părea nedumerit întrucâtva de purtarea lui Sam dar, deoarece înmânase citațiile şi nu mai avea nimic de spus, se prefăcu că-şi pune unica mânuşă, pe care o ținea de obicei în mână, pentru a salva aparențele, şi se înapoie la birou să raporteze că şi-a îndeplinit datoria.

În noaptea aceea dl. Pickwick dormi puțin. Procesul Bardell îi fusese reamintit într-un chip neplăcut. A doua zi dejună devreme şi, poruncind lui Sam să-l însoțească, porni spre Gray's Inn Square.

Când ajunse la capătul lui Cheapside, dl. Pickwick spuse privind în urmă:

— Sam!

— Da, dom'le! glăsui Sam înaintând lângă stăpân.

— Pe unde apucăm?

— Pe Newgate Street.

Dl. Pickwick nu porni imediat la drum ci, câteva secunde, privi cu gândul într-altă parte chipul lui Sam şi oftă din adânc.

— Ce e, dom'le? întrebă Sam.

— Procesul ăsta, Sam, urmează să aibă loc la paisprezece ale lunii viitoare.

— Potriveală straşnică, dom'le!

— De ce straşnică, Sam?

— Păi, e ziua Sfântului Valentin{40}, dom'le. Straşnică zi ca să judeci călcarea făgăduielii de căsătorie.

Zâmbetul lui Sam Weller nu trezi nicio rază de voioşie pe figura stăpânului, care se înturnă repede şi-şi continuă drumul în tăcere.

Au mers aşa o vreme, dl. Pickwick înainte, cufundat într-o meditație profundă, iar Sam urmându-l cu o expresie care trăda cea mai fericită şi mai de invidiat nepăsare față de oameni şi de lucruri. Deodată Sam, grăbit totdeauna să împărtăşească stăpânului orice veste pe care o afla, iuți pasul până ce se apropie foarte mult de călcâiele d-lui Pickwick şi, arătându-i o casă pe lângă care treceau, îi spuse:

— Frumoasă mizelărie aici, dom'le.

— Da, s-ar părea.

— O prăvălie de cârnați renumită.

— Adevărat?

— Adevărat! repetă Sam c-un fel de indignare. Mai degrabă a fost. Cum? Nu ştiți nimic? Păi, aici a dispărut misterios acum patru ani, un negustor respectabil.

Dl. Pickwick se întoarse deodată.

— Vrei să spui c-a fost asasinat, Sam?

— Nu tocmai asta, dom'le, replică dl. Weller; aş fi vrut să fie doar atât; însă chestia e de o mie de ori mai boacănă. El era stăpânul prăvăliei şi născocise o maşină de abur, patentată ca să fabrice la nesfârşit cârnați şi

care putea să înghită şi un bolovan dacă-l puneai prea aproape de ea, schimbându-l în cârnați tot aşa de uşor ca pe un prunc gingaş. Omul era tare fudul de maşina asta, vă-nchipuiți. Când ea se afla în mişcare el stătea în beci, uitându-se la ea ceasuri în şir, până când, de bucurie, a ajuns melancolic. Şi ce fericit ar fi fost el cu născocirea lui şi cu doi plozi drăgălaşi pe deasupra, dacă n-ar fi avut o femeie care era o cățea îndrăcită care se ținea gaie de el, tocându-l la cap cât e ziulica de mare, aşa că bietul om nu ştia ce să mai facă. „Uite ce, draga mea, îi vorbi el, dacă o duci tot aşa cu distracția asta, să mă bată Dumnezeu de nu iau drumul Americii, să ştii." „Eşti un trântor, un pierde-vară, zice ea; şi vai de americani, că bună afacere ar mai făcea cu tine." Ea îl bate aşa la cap încă vreo jumate de ceas, pe urmă dă fuga în odăița din fundul prăvăliei şi se porneşte să țipe, şi țipă, cum că el o să-i mănânce zilele; o apucă nişte nervicale care o ține mai bine de trei ceasuri, şi iar țipă şi bate din picioare. Ei, şi a doua zi dimineața – pe bărbat ia-l de unde nu-i. Din dulap nu lipsea niciun capăt de ață; nu-şi pusese nici măcar paltonul; era la mintea omului că-n America nu plecase. El nu se înapoiază nici a doua zi, nici după o săptămână. Femeia puse să se tipărească afişe, zicând că, dacă se înapoiază, ea îl iartă de toate (ceea ce era o faptă foarte darnică din partea ei, de vreme ce el nu-i făcuse nimic). Pe urmă, toate canalurile este cotrobăite; şi, timp de două luni după aia, când oamenii găsea vreun cadavru, îl aducea pe dată la prăvălia cu cârnați; dar niciunul nu era el. Atunci, se dădu zvon că bărbatul ei a fugit, şi ea-şi văzu de treburi înainte. Într-o bună zi, era sâmbătă seara, un bătrânel pirpiriu vine în dugheană cu o falcă în cer şi una-n pământ şi zice: „Dumneata eşti stăpâna de-aici?" „Da, eu sunt", zice ea. „Ei bine, cocoană, am venit să-ți spui că eu şi familia mea nu vreau să ne înecăm din pricina dumitale. Şi, mai mult decât atâta, dă-mi voie să-ți deschiz ochii, cocoană, că deoarece nu

pui carne de prima calitate în cârnați, ai putea să găseşti vite tot aşa de ieftine ca şi nasturii." „Nasturi, domnule?" zice ea. „Nasturi, cocoană, zice bătrânelul pirpiriu, desfăcând un petec de hârtie şi arătându-i douăzeci sau treizeci de jumătăți de nasturi. Grozave mirodenii pentru cârnați, cocoană; nasturi de pantaloni!" „Vai de mine! strigă văduva, mai-mai să dea ochii peste cap; nasturii bărbatului meu." „Ce?" răcni bătrânelul pirpiriu îngălbenindu-se ca ceara. „Acum mă dumiresc, zice văduva; într-o toană de nebunie, cât ai clipi, el s-a prefăcut în cârnați!" Aşa a fost, dom'le, urmă dl. Weller uitându-se țintă la figura îngrozită a d-lui Pickwick. Ori poate că s-a prins singur în maşină, fără să vrea. Însă, oricum o fi, bătrânelul pirpiriu care se dădea în vânt după cârnați a zbughit-o din prăvălie ca un nebun şi nu i-a mai călcat niciodată piciorul pe acolo.

După istorisirea acestei întâmplări mişcătoare din viața de toate zilele, stăpânul şi valetul ajunseră în cabinetul d-lui Perker. Ținând uşa întredeschisă, Lowten stătea de vorbă cu un om al cărui aer şi ale cărui veşminte păreau deopotrivă de jalnice; omul purta nişte ghete fără vârfuri şi nişte mânuşi fără degete. Pe figura lui slabă, brăzdată de griji, se vedeau urmele suferinței şi ale lipsurilor – aproape ale deznădejdii. Era conştient de sărăcia sa, căci se trase în partea întunecoasă a scării când dl. Pickwick se apropie.

— Ce nenorocire! rostea străinul cu un oftat,

— Într-adevăr, declară Lowten mâzgălindu-şi numele pe uşă şi ştergându-l cu coada penei. Vrei să-i comunici ceva?

— Când credeți că se înapoiază? întrebă străinul.

— Habar nu am! replică Lowten făcând cu ochiul d-lui Pickwick, în timp ce străinul îşi lăsă privirile-n podea.

— Atunci n-are rost să-l mai aştept, nu-i aşa? întrebă străinul privind cu luare aminte spre lăuntrul biroului.

— O, nu! declară secretarul aşezându-se şi mai bine în dreptul uşii. Nici vorbă că săptămâna asta nu se înapoiază... şi mare mirare dac-o veni săptămâna cealaltă. Perker, când pleacă din oraş, nu se grăbeşte să se întoarcă.

— A plecat din oraş! exclamă dl. Pickwick. Dumnezeule, ce nenorocire!

— Nu pleca, domnule Pickwick, zise Lowten. Am o scrisoare pentru dumneata.

Străinul păru că stă pe gânduri. Îşi pironi încă odată piciorul în podea, iar secretarul făcu un semn şiret cu coada ochiului spre dl. Pickwick ca pentru a-i da de înțeles că la mijloc era vorba de-o glumă admirabilă; însă ce fel de glumă, dl. Pickwick n-ar fi putut ghici cât lumea şi pământul.

— Poftim, domnule Pickwick, spuse Lowten. Ei, domnule Watty, îi laşi vorbă, ori mai vii odată?

— Rugați-l să lase un cuvânt cum stă cu procesul meu, spuse străinul. Pentru numele lui Dumnezeu, nu uitați, domnule Lowten.

— Nu, nu, n-am să uit, declară secretarul. Poftim, domnule Pickwick. Bună ziua, domnule Watty... Frumoasă vreme pentru plimbare, nu-i aşa?

Văzând că străinul stătea încă pe gânduri, el îi făcu semn lui Sam Weller să-şi urmeze stăpânul în birou, şi-i închise celuilalt uşa în nas.

— Cred că de când e lumea nu s-a mai pomenit un asemenea falit sâcâitor! exclamă Lowten zvârlind pana pe masă cu toată îmbufnarea unui om ofensat. Nu sunt încă nici patru ani de când procesul lui este înaintea Curții Cancelariei, şi să mă bată Dumnezeu dacă nu vine să ne împuieze capul de două-trei ori pe săptămână. Poftiți pe aici, domnule Pickwick; Perker e înăuntru şi ştiu că vă primeşte. Cum te pătrunde frigul – adăugă posac – când trebuie să stai în uşă şi să-ți perzi vremea c-un coate-goale!

Lowten ațâță înciudat un foc foarte mare c-un vătrai

foarte mic; apoi îi conduse în cabinetul particular al şefului său şi îl anunță pe dl. Pickwick.

— A, scumpe domn! zise micuțul domn Parker grăbindu-se să se scoale de pe scaun. Ei, scumpe domn, ce mai e nou cu procesul dumneavoastră? Ați mai auzit de prietenii noştri de la Freeman's Court? Ştiu că ei nu dorm. Sunt şmecheri, tare şmecheri!

Încheind cuvintele acestea, omulețul luă cu un gest emfatic o priză de tabac, ca pe un tribut adus şireteniei d-lor Dodson şi Fogg.

— Straşnici ticăloşi! declară dl. Pickwick.

— Da, da! glăsui omulețul. Chestie de opinie, după cum ştiți, şi n-o să ne certăm în privința cuvintelor. E foarte natural ca dumneavoastră să nu priviți lucrurile acestea dintr-un punct de vedere profesional. Am făcut tot ce era necesar să facem. L-am angajat pe maestrul Snubbin.

— E un avocat iscusit? întrebă dl. Pickwick.

— Iscusit? Vai, ce întrebare îmi puneți, scumpe domn! Dar maestrul Snubbin e în fruntea profesiunii sale. Are de trei ori mai multe afaceri decât cei mai buni avocați; e angajat în toate procesele. Nu trebuie să mai spuneți cuiva, însă noi credem – noi, de aceeaşi profesiune – că maestrul Snubbin duce tribunalul de nas.

Făcând destăinuirea, omulețul luă încă o priză din tabac şi o însoți c-un gest misterios din cap.

— Au trimis citații celor trei prieteni ai mei, spuse dl. Pickwick.

— A, fireşte, sunt martori importanți; v-au văzut într-o situație delicată.

— Dar nu e vina mea dacă ea a vrut să leşine! S-a aruncat singură în brațele mele.

— E foarte probabil, scumpe domn; foarte probabil şi foarte firesc. Nimic mai firesc, scumpe domn; absolut nimic; dar cine va putea să facă dovada că e aşa?

— L-au citat şi pe servitorul meu, zise dl. Pickwick

schimbând vorba, căci întrebarea d-lui Perker îl cam pusese pe gânduri.

— Pe Sam?

Dl. Pickwick răspunse afirmativ.

— Fireşte, scumpe domn; fireşte. Ştiam dinainte; aş fi putut să vă spun de acum o lună. Vedeți, scumpe domn, dacă vreți să vă faceți treburile singur, după ce le-ați încredințat avocatului dumneavoastră, trebuie să suferiți urmările.

Aici, dl. Perker se înălță cu un aer demn şi scutură cele câteva fire de tutun care îi căzuseră pe plastron.

— Dar ce vor să dovedească ei cu mărturia lui? întrebă dl. Pickwick după două-trei minute de tăcere.

— Că l-ați trimis la reclamantă să-i propună vreun compromis, îmi închipui. De altfel, un mare neajuns nu e, căci nu cred că adversarii noştri au să poată scoate cine ştie ce de la el.

— Nu cred, zise dl. Pickwick şi, deşi jignit, nu se putu împiedica de-a zâmbi la gândul c-o să-l vadă pe Sam ca martor. Ce conduită va trebui s-adoptăm noi?

— Nu avem decât una singură de adoptat, scumpe domn, replică Perker: de a contraexamina martorii, de a ne încrede în elocința lui Snubbin, de a arunca praf în ochii judecătorului, de a ne bizui pe juraţi.

— Iar dacă verdictul e contra mea? întrebă dl. Pickwick.

Dl. Perker zâmbi, luă o foarte lungă priză de tabac, ațâță focul, ridică din umeri şi păstră o tăcere plină de tâlc.

— Vreți să spuneți că, în cazul acesta, va trebui să plătesc daune interese? reluă Pickwick, care examinase cu o ținută severă răspunsul telegrafic al avocatului.

Perker răscoli din nou focul, deşi nu era deloc nevoie, spunând:

— Mă tem că da.

— Atunci îmi permit să vă înştiințez despre hotărârea mea nestrămutată de a nu plăti niciun fel de daună,

rosti dl. Pickwick cu energie. Niciuna, Perker. Nicio liră, niciun penny din punga mea nu va intra în buzunarele lui Dodson şi Fogg. Asta e hotărârea mea fermă şi irevocabilă.

Şi, grăind astfel, dl. Pickwick izbi puternic cu pumnul în masa de lângă el pentru a întări nestrămutarea intenţiilor sale.

— Foarte bine, scumpe domn; foarte bine, spuse Perker; ştiţi mai mult decât oricine ce aveţi de făcut.

— Fără nicio-ndoială, declară dl. Pickwick repede. Unde locuieşte maestrul Snubbin?

— În Lincoln's Inn, Old Square, declară Perker.

— Aş dori să-l văd.

— Să-l vedeţi pe maestrul Snubbin, scumpe domn?! exclamă Perker cu cea mai mare uimire. Oh! Oh! Imposibil! Să-l vedeţi pe maestrul Snubbin! Vai de mine, scumpe domn, când s-a mai auzit una ca asta? Nu se poate cu niciun chip decât dacă plăteşti dinainte onorariul şi fixezi o consultaţie. Altfel nu se poate, scumpe domn; cu neputinţă altfel!

Dl. Pickwick hotărâse totuşi nu numai că se poate, dar că trebuie să poată; şi, ca atare, la zece minute după ce primise încredinţarea că lucrul este imposibil, fu condus de avocatul său în cabinetul ilustrului maestru Snubbin.

O încăpere destul de mare, însă fără covoare. Lângă foc era un birou, acoperit cu o pânză groasă care de multă vreme pierduse orice pretenţie la fosta ei culoare verde şi care, graţie vârstei şi prafului, devenise treptat cenuşie, afară de locurile numeroase unde era pătată de cerneală. Pe birou vedeai o cantitate enormă de pachetele de hârtie, legate cu şnur roşu; iar dinapoia mesei stătea un secretar destul de în vârstă, a cărui aparenţă îngrijită şi al cărui lanţ gros de aur dovedeau limpede existenţa clientelei întinse şi rentabile a maestrului Snubbin.

— Domnule Mallard, maestrul e în cabinetul său? îl

întrebă Perker pe secretar, oferindu-i tabachera cu toată curtenia imaginabilă.

— Da, este, fu răspunsul; însă e foarte ocupat. Uitați-vă! N-a putut încă să se pronunțe asupra acestor cazuri, şi totuşi taxele sunt plătite.

Spunând acestea, secretarul zâmbi şi trase o priză de tabac, vădind prin gestul său plăcerea pe care o simțea, alcătuită din gustul pentru tabac şi slăbiciunea pentru onorarii.

— Aşa clientelă mai zic şi eu! exclamă Perker.

— Da, răspunse secretarul oferind la rându-i, cu cea mai mare cordialitate, cutia sa; şi partea cea mai bună e că nimeni pe lume, afară de mine, nu poate să citească scrisul maestrului. Aşa că, atunci când el şi-a dat părerea, clientul trebuie să aştepte până copiez eu; hahahaha!

— Ceea ce foloseşte unei anumite persoane tot aşa de bine ca şi maestrului Snubbin, şi contribuie la a goli punga clientului, spuse Perker. Hahaha!

La această observație, secretarul începu iar să râdă; nu un râs zgomotos şi deschis, ci un chicotit tăcut, lăuntric, care-i displăcea d-lui Pickwick. Când un om sângerează pe dinăuntru, e un lucru foarte periculos pentru el; însă când râde în sineşi, nu prezice nimic bun pentru alții.

— N-ai făcut mica notă a onorariilor pe care ți le datorez? întrebă Perker.

— Nu, nu încă, răspunse secretarul.

— Fă-o, te rog! Îți voi trimite un mandat. Eşti însă prea ocupat cu încasarea banilor ca să te mai gândeşti la debitorii dumitale; hahaha!

Gluma păru că-l gâdilă pe secretar la culme şi se desfătă chicotind iar în sine.

— Acum, domnule Mallard, scumpe prietene – spuse Perker recăpătându-şi deodată gravitatea şi trăgându-l de reverul hainei pe marele secretar al marelui avocat, într-un colț al camerei – trebuie să-l convingi pe

maestrul să mă primească cu clientul meu.

— Haide-hai, asta-i bună! glăsui secretarul; să-l vedeți pe maestrul Snubbin? Culmea absurdității!

Cu toată absurditatea propunerii, secretarul se lăsă scos încetişor din raza auzului d-lui Pickwick, apoi, după o scurtă conversație dusă în şoaptă, trecu cu paşi uşori printr-un coridor întunecos şi dispăru în sanctuarul făcliilor justiției. Se înapoie curând în vârful picioarelor şi-i informă pe dl. Perker şi pe dl. Pickwick că l-a convins pe maestru să-i accepte îndată, cu călcarea tuturor regulilor şi obiceiurilor casei.

Maestrul Snubbin părea să aibă ca la patruzeci şi cinci de ani sau, cum se spune în romane, să tot fi avut cincizeci de ani. Era unul dintre acei indivizi palizi, uscați, a căror figură seamănă cu un felinar. Avea nişte ochi tulburi, şterşi, aşa cum întâlnim de obicei la oamenii care s-au consacrat ani în şir unor studii sârguincioase şi monotone; ochi care îi trădau miopia chiar dacă n-ai fi zărit lornionul care se bălăbănea la capătul unei panglici late şi negre, trecută pe după gât. Părul îi era rar şi firav, ceea ce se putea atribui în parte faptului că nu sacrificase niciodată mult timp îngrijirilor lui, însă mai cu seamă din pricină că, timp de douăzeci şi cinci de ani, purtase peruca avocățească ce se vedea dinapoia sa. Urmele de pudră de pe gulerul hainei, cravata albă prost spălată şi mai prost legată pe după gât arătau că, de când părăsise Curtea, nu avusese vreme să facă nici cea mai mică schimbare în toaleta sa; iar înfățişarea dezgustătoare a restului veştmintelor sale îndreptățea credința că, şi dacă ar li avut timpul necesar, ținuta lui tot nu s-ar fi schimbat în mai bine. Cărți de drept, teancuri de hârtii, scrisori deschise erau împrăştiate pe masă, fără nicio aparență de ordine. Mobilierul încăperii era vechi şi dărăpănat; uşile bibliotecii abia se mai țineau în balamale de putregăite ce erau; la fiecare pas, colbul se ridica în nouri mici din covor; obloanele erau îngălbenite de ani şi de murdărie,

iar starea tuturor lucrurilor din cabinet dovedea, limpede ca ziua, că maestrul Snubbin era prea absorbit de profesiunea sa pentru a se mai gândi şi la comoditatea personală.

Maestrul scria în clipa când clienții intrară; salută cu un aer distrat când dl. Pickwick îi fu prezentat de avocatul său. Apoi făcu semn vizitatorilor să se aşeze, puse cu grijă pana în călimară, îşi mângâie piciorul stâng şi aşteptă să i se vorbească.

25 „Prima întrevedere cu maestrul Snubbin” – Phiz, februarie 1837

— Maestre Snubbin, zise dl. Perker, domnul Pickwick e pârâtul în afacerea Bardell şi Pickwick.

— Sunt angajat pentru afacerea asta? întrebă maestrul.

— Da, domnule, replică Perker.

Maestrul înclină din cap şi aşteptă altă comunicare.

— Maestre Snubbin, reluă micul avocat, domnul Pickwick ţinea nespus de mult să vă vadă înainte ca dumneavoastră să-i pledaţi procesul, pentru a vă asigura că nu este niciun temei, niciun pretext în acţiunea intentată contra lui, şi pentru a vă declara că nu s-ar prezenta în faţa Curţii spre a se împotrivi cererilor reclamantei în cazul când conştiinţa sa nu ar fi pe deplin împăcată. Cred că am exprimat exact gândirea dumneavoastră, scumpe domn, nu-i aşa? continuă omuleţul întorcându-se spre dl. Pickwick.

— Perfect! declară acesta.

Maestrul Snubbin îşi desfăşură lornionul, îl ridică la înălţimea ochilor şi, după ce-l examină pe dl. Pickwick cu multă seriozitate câteva secunde, se întoarnă spre dl. Perker, căruia îi spuse zâmbind uşor:

— Cazul domnului Pickwick e grav?

Avocatul dădu din umeri.

— Vă propuneţi să chemaţi martori?

— Nu.

Zâmbetul de pe chipul maestrului se contura din ce în ce mai mult; îşi bălăbănea piciorul cu o violenţă sporită şi, lăsându-se pe spate în fotoliu, tuşi cu înţeles.

Oricât de uşoare erau aceste indicii ale sentimentelor maestrului cu privire la chestiunea în discuţie, ele nu scăpară d-lui Pickwick. El îşi fixă şi mai tare pe nas ochelarii prin care observase atent demonstraţiile pe care omul legii îşi îngăduise să le facă. Îi spuse apoi cu multă energie, fără să se sinchisească de clipirile din ochi şi de încruntările din sprâncene ale d-lui Perker:

— Dorința mea de-a vă fi prezentat într-un asemenea scop, domnule, pare fără îndoială nespus de neobişnuită unei persoane care vede atâtea afaceri de aceeaşi natură.

Maestrul încercă să se uite cu gravitate la foc, însă zâmbetul îi flutură din nou pe buze. Dl. Pickwick urmă:

— Domnii de-o profesiune cu dumneavoastră, domnule, văd totdeauna latura cea mai rea a firii omeneşti. În fața dumneavoastră se produc toate disputele, toate vrăjmăşiile, toate uneltirile. Ştiți din experiență până la ce punct se lasă jurații (şi nu vreau să vă jignesc, nici pe dumneavoastră, şi nici pe ei) păcăliți de unele efecte, şi, fireşte, atribuiți altora dorința de a întrebuința, în scop de interes personal şi înşelătorie, mijloacele a căror valoare o cunoaşteți aşa de bine, deoarece îl întrebuințați mereu cu intenția lăudabilă şi onorabilă de a face totul în favoarea clienților dumneavoastră. Cred că acestei împrejurări i se datoreşte şi opinia crudă, dar foarte generală, că dumneavoastră sunteți îndeobşte bănuitori, plini de neîncredere şi peste măsură de precauți. Ştiu, deci, prea bine, domnule, cât de dezavantajos este pentru mine să vă fac o asemenea declarație în împrejurarea în care mă găsesc. Totuşi, precum v-a spus prietenul meu, domnul Perker, am venit aici pentru a vă declara categoric că sunt nevinovat de fapta ce mi se pune în seamă şi, deşi cunosc perfect valoarea neprețuită a sprijinului dumneavoastră, vă cer îngăduința de-a adăuga că aş renunța să mă servesc de talentul dumneavoastră, dacă nu ați fi absolut convins de sinceritatea mea.

Cu mult timp înainte de sfârşitul acestei cuvântări, care, trebuie să spunem, era cam stearpă pentru dl. Pickwick, maestrul recăzuse în starea-i de absență. Totuşi, după câteva minute de tăcere, şi după ce-şi reluă pana, el păru că-şi reaminteşte de prezența clientului şi, înălțându-şi ochii de pe hârtie, întrebă cu tonul cam răstit:

— Cine e cu mine în procesul acesta?

— Domnul Phunky, maestre, declară Perker.

— Phunky? Phunky? rosti maestrul. N-am auzit niciodată de numele acesta. Desigur e foarte tânăr.

— Da, unul foarte tânăr, răspunse Perker. A fost numit abia deunăzi. Ia să vedem... A da, este numai de opt ani în barou.

— O, nu credeam! reluă maestrul cu accentul de milă pe care îl folosesc oamenii de rând, când vorbesc de un copilaş fără sprijin. Domnule Mallard, trimite la domnul... domnul...

— Phunky, Holborn Court, Gray's Inn, interveni dl. Perker. (Apropos, Holborn Court e acum South Square.)

— Domnul Phunky! Să i se comunice că m-aş bucura dacă ar veni un moment aici.

Dl. Mallard plecă să execute însărcinarea, iar maestrul Snubbin recăzu pe gânduri până când dl. Phunky fu introdus.

Dl. Phunky era un om matur, deşi un avocat începător. Era nervos şi se împleticea penibil când vorbea. Totuşi, cusurul acesta nu părea firesc, ci era pare-se rezultatul timidității ivite din faptul că-şi dădea seama de obstacolele pe care i le opunea lipsa de avere sau de protecție, ori poate pentru că-i lipsea cutezanța. Îl intimida maestrul şi se arăta de o profundă politeță față de Perker.

— N-am avut încă plăcerea să vă văd, domnule Phunky, zise maestrul Snubbin cu o trufaşă condescendență.

Dl. Phunky se înclină. De opt ani şi mai bine el avusese plăcerea să-l vadă pe maestrul Snubbin şi de asemenea să-l invidieze cu toată invidia unui om sărac.

— Sunteți cu mine în proces, după câte aflu? continuă maestrul.

Dacă dl. Phunky ar fi fost bogat, ar fi trimis îndată după secretarul său pentru a vedea despre ce era vorba; dacă ar fi fost înțelept, şi-ar fi dus indexul la frunte şi ar

fi căutat să-şi amintească dacă, în puzderia angajamentelor sale, se găsea vreunul privitor la această afacere; dar, cum nu era nici bogat, nici înțelept (cel puțin într-un anume sens) se îmbujoră şi se înclină.

— Ați citit dosarele, domnule Phunky? întrebă maestrul.

Şi aci dl. Phunky ar fi trebuit să declare că nu-şi aducea deloc aminte despre cazul respectiv; deoarece, însă, examinase toate hârtiile care-i fuseseră înmânate şi deoarece, zi şi noapte, nu se gândise de două luni decât că fusese angajat ca asistent al maestrului Snubbin, se îmbujoră şi mai mult şi făcu o nouă plecăciune.

— Uite-l pe domnul Pickwick, reluă maestrul mişcând pana spre locul unde acest gentleman stătea în picioare.

Dl. Phunky îl salută pe dl. Pickwick cu tot respectul pe care îl inspiră cel dintâi client, şi apoi se înclină spre şeful său.

— Ați putea să-l luați pe domnul Pickwick, spuse maestrul Snubbin, şi... şi... să ascultați tot ce domnul Pickwick va vrea să vă comunice. După aceea vom avea, firește, o consultație.

Dând astfel de înțeles că a fost deranjat îndeajuns, maestrul Snubbin, care devenise tot mai distrat, îşi puse o clipă lornionul la ochi, salută uşor şi se afundă mai temeinic în dosarul pe care-l avea în față: un proces interminabil, prilejuit de fapta unui individ decedat cam de un veac, şi care cotropise o potecă ce ducea dintr-un loc de unde nimeni nu se înapoiase vreodată într-alt loc unde nimeni nu fusese cândva.

Întrucât dl. Phunky nu consimțea în ruptul capului să treacă prin vreo uşă înaintea d-lui Pickwick şi a d-lui Perker, le trebui un timp până să ajungă cu toții în Square; şi, când ajunseră acolo, se plimbară în lung şi-n lat, iar rezultatul conferinței, care durase îndelung, a fost că era foarte greu să se prevadă dacă verdictul va fi favorabil sau nu; că nimeni nu putea să aibă pretenția

de a prezice rezultatul unui proces; că pentru dl. Pickwick era un mare noroc de-a fi luat-o înaintea celeilalte tabere, angajându-l pe maestrul Snubbin; şi alte diferite fraze de îndoială şi consolare, deopotrivă de obişnuite în cazuri de acestea.

Dl. Weller fu deşteptat apoi de stăpânul său din somnul adânc în care căzuse de o oră, şi, luându-şi rămas bun de la Lowten, se înapoiară în City.

CAPITOLUL XXXII

Unde se descrie mult mai amănunțit decât a făcut-o vreodată un jurnal al Curții, o serată de celibatar dată de dl. Bob Sawyer la domiciliul său din Borough.

Tihna străzii Lant din Borough îți strecoară în suflet unda unei uşoare melancolii. Găseşti totdeauna pe strada asta case de închiriat – sumedenie; monotonia fundăturii are ceva alinător. O casă, în Lant Street n-ar putea să primească niciodată denumirea de locuință elegantă în înțelesul strict al cuvântului, dar poziția locului este dintre cele mai atrăgătoare. Dacă cineva doreşte să se retragă din lume, să se pună la adăpost de orice ispite, să se ferească de tot ce-ar putea să-l îndemne a privi pe fereastră, îi recomandăm, mai presus de orice, să se mute în Lant Street.

În refugiul acesta fericit îşi duc viața câteva spălătorese de lux, nişte legători tinerei, unul sau doi portărei de pe lângă Insolvent Court{41}, câteva gospodărioare ale slujbaşilor de la Docuri, câteva croitorese şi o garnitură de croitori cârpaci. Majoritatea localnicilor se ocupă cu închirierea de apartamente mobilate sau se consacră unei profesiuni sănătoase, înviorătoare, şi anume: călcatul rufelor. Caracteristice în viața cea domoală a străzii sunt obloanele verzi, biletele de închiriat, tăblițele de aramă pe porți şi mânerele clopoțeilor; cei care însă o însuflețesc sunt băieții de cârciumă, precum şi vânzătorii de franzelețe şi de cartofi prăjiți. Populația e nomadă; ea dispare de obicei

la apropierea chiriei, îndeobşte în timpul nopții. Veniturile M.S. sunt rareori culese în această vale procopsită. Chiriile sunt ipotetice, iar distribuirea apei este deseori întreruptă.

Dl. Bob Sawyer şi dl. Ben Allen încadrau frumos ambele părți ale căminului de la primul etaj, în seara când dl. Pickwick fusese invitat. Pregătirile de primire ale oaspeților păreau terminate. Umbrelele fuseseră luate din coridor şi grămădite după uşa odăii din fund; servitoarea proprietăresei îşi scosese boneta şi şalul de sub rampa scării; mai rămăseseră doar două perechi de galenți pe rogojină, dinapoia uşii de la stradă; o lumânare de bucătărie cu feştila foarte lungă ardea vesel pe marginea ferestrei de la scară. Dl. Bob Sawyer cumpărase personal băuturile dintr-o hrubă de pe Strada Mare şi venise până acasă cu ele, arătând drumul băiatului care le ducea pentru ca nu cumva să le predea la altă locuință. Punchul pregătit aştepta în dormitor, într-un castron de aramă. O măsuță acoperită cu o învelitoare de pânză verde fusese adusă din salon pentru a se juca pe ea cărți, iar paharele casei, dimpreună cu acelea împrumutate de la cârciuma din vecinătate, garniseau o tavă pusă în fața uşii, la capătul scării.

În ciuda tuturor acestor pregătiri, deosebit de mulțumitoare, un nor posomora chipul d-lui Bob Sawyer care stătea dinaintea focului. Aşezat lângă el, dl. Ben Allen privea atent cărbunii cu o expresie asemănătoare; o notă de melancolie vibră în glasul lui când după o lungă tăcere, spuse:

— Afurisit lucru că şi-a dat arama pe față tocmai azi! Ar fi putut să aştepte cel puțin până mâine.

— Răutate curată, răutate curată! declară cu aprindere dl. Bob Sawyer. Zice că dacă am bani ca să fac o serată, trebuie să am ca să-i plătesc şi blestematul ei de „cont”.

— Şi de când îți merge contul ăsta? întrebă dl. Ben

Allen. În paranteză fie zis, un cont e cea mai extraordinară unealtă locomobilă pe care a inventat-o geniul uman: când se pune în mişcare, goneşte singură, fără oprire, viaţa întreagă.

— De abia de trei-patru luni, lămuri dl. Bob Sawyer.

Ben Allen tuşi deznădăjduit, cu ochii ţintă la fiarele grătarului. Adăugă apoi:

— Al naibii de neplăcut ar fi dacă i-ar trăsni prin cap să facă tărăboi la venirea prietenilor noştri; nu?

— Oribil! murmură Bob Sawyer; oribil!

Atunci se auzi în uşă o bătaie uşoară. Dl. Bob Sawyer aruncă o privire cu înţeles prietenului său şi strigă fiinţei care bătea, să intre; în deschizătura uşii se ivi o fată murdară şi neglijentă cu ciorapi negri de bumbac care, după înfăţişare, ar fi putut fi luată foarte bine drept odrasla lăsată în părăsire a unui gunoier nevoiaş; ea spuse:

— Nu vă supăraţi, domnule Sawyer, doamna Raddle doreşte să vorbească cu dumneavoastră.

Mai înainte ca dl. Bob Sawyer să fi avut timpul de-a răspunde ceva, fata se smuci înapoi şi dispăru de parcă ar fi tras-o cineva cu putere din spate; nici nu se depărtase bine, când se auzi o altă bătaie în uşă – scurtă şi hotărâtă – părând a spune: iată-mă, am venit!

Dl. Bob Sawyer îşi privi prietenul cu ochi plini de o teamă umilitoare, şi strigă din nou: „Intră!”

Permisiunea nu era câtuşi de puţin necesară căci, până să rostească dl. Bob Sawyer acest cuvânt, o femeiuşcă aprigă, palidă şi tremurând de furie, dăduse buzna în încăpere.

— Domnule Sawyer, zise femeiuşcă înfuriată, străduindu-se să pară foarte calmă, dacă ai fi aşa de bun să achiţi micul meu cont, ţi-aş rămâne foarte îndatorată, deoarece trebuie să plătesc chiria astă seară, şi proprietarul m-aşteaptă jos.

Femeiuşcă îşi frecă palmele şi-şi aţinti trufaşă privirile pe perete, peste capul d-lui Bob Sawyer.

— Îmi pare nespus de rău că vă încurc socotelile, doamnă Raddle, răspunse Bob Sawyer cu respect, însă…

— O, nu mi le-ncurci deloc, îl întrerupse cu glas piţigăiat femeiuşca. Până astăzi n-aveam deloc nevoie; dar fiindcă banii aceia merg de-a dreptul în buzunarul proprietarului, trebuia să mi-i ţii pregătiţi. Mi i-ai făgăduit pentru astăzi, domnule Sawyer, şi toţi domnii care au stat aici s-au ţinut de cuvânt, domnule, aşa cum trebuie să facă oricine se socoteşte cu adevărat gentleman.

După ce grăi astfel, d-na Raddle îşi scutură capul, îşi muşcă buzele, îşi frecă palmele şi mai tare, şi privi în perete mai fix decât oricând. Era limpede că norii se grămădeau, cum spuse mai târziu dl. Bob într-un stil de alegorie orientală.

— Îmi pare foarte rău, doamnă Raddle, spuse Bob Sawyer cu toată smerenia posibilă; fapt e însă că azi aşteptările mele au fost înşelate în City.

Extraordinar loc e City-ul acesta; cunoaştem un număr uimitor de oameni care sunt totdeauna dezamăgiţi aici.

— Ei, şi ce-mi pasă mie, domnule Sawyer? replică d-na Raddle proptindu-se zdravăn pe una dintre conopizile purpurii ale covorului de Kidderminster.

— Sunt… sunt sigur, doamnă Raddle, răspunse Bob ocolind ultima întrebare, sunt sigur că până la mijlocul săptămânii viitoare vom putea să ne punem la curent şi că apoi vom plăti mai regulat.

Atâta aştepta d-na Raddle. Ea se năpustise în apartamentul nefericitului Bob Sawyer cu atâta poftă să facă o scenă, încât ar fi fost probabil dezamăgită dacă şi-ar fi primit banii. Era într-adevăr foarte dispusă pentru o astfel de recreaţie, căci schimbase în bucătăria din faţă cu dl. Raddle, câteva complimente pregătitoare.

— Îţi închipui dumneata, domnule Sawyer, exclamă ea ridicând glasul pentru lămurirea vecinilor, îţi închipui

că mult am să las eu în casa mea un individ care nu se sinchiseşte să-şi plătească chiria şi nu dă măcar o leţcaie pentru untul şi zahărul dejunului său, şi pentru laptele ce i se cumpără la uşă?! Îţi închipui că o femeie cinstită şi care nu-şi mai vede capul de treabă, din zori până-n noapte; care a trăit douăzeci de ani pe strada asta (zece ani vis-a-vis, şi nouă ani şi nouă luni aici) n-are altceva de făcut decât să se spetească muncind pentru o liotă de trântori care fumează, beau şi hoinăresc, în loc să se apuce de-un lucru care să-i ajute a-şi plăti datoriile? Îţi închipui că…

— Buna mea doamnă… o întrerupse dl. Ben Allen căutând s-o liniştească.

— Fii bun, domnule, şi păstrează-ţi observaţiile pentru dumneata! spuse d-na Raddle înfrânând deodată şuvoiul vorbelor sale şi adresându-se întrerupătorului cu o încetineală şi o solemnitate impunătoare. Nu cred, domnule, că ai vreun drept să te amesteci în vorbă. Nu cred că ţi-am închiriat apartamentul, domnule.

— Nu, desigur, rosti dl. Benjamin Allen.

— Foarte bine, domnule, ripostă d-na Raddle cu o politeţe semeaţă; dumneata să frângi braţele şi picioarele bieţilor oameni în spitale, şi cu asta basta. Să-ţi vezi de treabă sau poate crezi că n-o să se găsească nimeni, aici, care să te înveţe minte, domnule?

— Dar dumneavoastră sunteţi o femeie nechibzuită, glăsui dl. Benjamin Allen.

— Scuză-mă, tinere, strigă d-na Raddle, pe care o treceau sudori reci de mânie. Eşti bun să mai repeţi ce-ai spus, domnule?

— Doamnă, prin vorba aceea n-am avut câtuşi de puţin intenţia să vă jignesc, răspunse Benjamin care începea să se neliniştească.

— Scuză-mă, tinere, reluă d-na Raddle cu ton mai poruncitor şi mai ridicat. Pe cine ai numit dumneata femeie? Mie îmi spui dumneata aşa, domnule?

— Eh, vai de mine! exclamă dl. Benjamin Allen.

— Te întreb, da sau nu, mie mi-ai adresat numele ăsta, domnule? îl întrerupse d-na Raddle, mâniată la culme, dând uşa în lături.

— Ei da, fireşte! mărturisi dl. Benjamin Allen.

— Ei da, fireşte! exclamă d-na Raddle retrăgându-se treptat spre uşă şi înălțând tonul cât mai sus, anume pentru dl. Raddle care se afla în bucătărie. Ei da, fireşte! Într-adevăr, toată lumea ştie că pot să fiu insultată în casa mea, pe când bărbatul meu moțăie jos, fără să-mi dea mai multă atenție decât unui cățel de pe stradă. Ar trebui să-i fie ruşine (aici d-na Raddle începu să plângă în hohote) că-şi lasă nevasta tratată ca cea mai de pe urmă paceaură de nişte măcelari de carne omenească ce-i necinstesc locuința (alte bocete). Neputinciosul! Ce josnicie să-şi lase nevasta expusă la toate insultele; îi e frică să vie sus să dea ochi cu făpturile astea grosolane! Îi e frică să urce! Îi e frică să urce!

D-na Raddle se opri să asculte dacă repetarea jignirii deşteptase pe bunul ei consort. Văzând că nu reuşeşte, începu să coboare scara în hohotiri necurmate de plâns, când două bătăi puternice răsunară la uşa din stradă. Ea răspunse printr-un plâns isteric, întovărăşit de tânguiri cumplite care durară până la a şasea bătaie a vizitatorului; pe urmă, într-o pornire nestăvilită de furie, răsturnă toate umbrelele şi dispăru în odaia din fund, închizând uşa după sine cu o trântitură năprasnică.

— Nu locuieşte aci domnul Sawyer? întrebă dl. Pickwick când i se deschise.

— Ba da, răspunse servitoarea; la întâiul etaj, drept înainte, uşa chiar de la capul scării.

După ce dădu această informație, fata, care crescuse de când se ştia printre băştinaşii din Southwark, se făcu nevăzută cu lumânarea pe scara de la bucătărie, încredințată pe deplin că făcuse tot ce i s-ar fi putut cere în acea împrejurare.

Dl. Snodgrass, care intrase ultimul, izbuti după multă trudă să pună lanțul la uşa care dădea în stradă;

orbecăind în sus pe scări, pickwickienii fură primiți de dl. Bob Sawyer, care nu cutezase să coboare în întâmpinarea lor de teamă ca d-na Raddle să nu-l ia cu asalt.

— Ce mai faceți? îi întrebă studentul abătut; mă bucur foarte mult că vă văd. Atenție la pahare!

Avertismentul se adresa d-lui Pickwick, care îşi pusese pălăria pe tavă.

— Vai de mine! exclamă el; iertați-mă!

— Nu e nimic; nu e nimic, spuse Bob Sawyer. Sunt cam strâmtorat aici; dar prietenii trebuie să fie mulțumiți cu atâta când vin să vadă un burlac tânăr. Intrați, vă rog... Pe dumnealui l-ați mai văzut, îmi pare...

Dl. Pickwick dădu mâna cu dl. Benjamin Allen, iar prietenii săi îi urmară exemplul. Abia se aşezaseră, când se auziră din nou două bătăi în uşă.

— Nădăjduiesc că e Jack Hopkins, zise dl. Bob Sawyer. Sst!... Da, el e. Urcă, Jack, urcă!

Paşi greoi răsunară pe scară şi Jack Hopkins se înfăţişă într-o vestă neagră de catifea, cu nasturi lustruiți lună. Purta şi o cămaşă albastră, vărgată, cu guler alb.

— Ai întârziat, Jack, îi spuse dl. Benjamin Allen.

— Am fost reținut la spital! replică Hopkins.

— E ceva nou?

— Nu, nimic deosebit. Doar un accidentat straşnic, adus la ambulanță.

— Ce anume, domnule? întrebă dl. Pickwick.

— Un om care a căzut de la etajul al patrulea, atâta tot. Însă e un caz de toată frumusețea – de toată frumusețea.

— Vreți să spuneți că pacientul e pe cale de vindecare, întrebă dl. Pickwick.

— Nu, răspunse Hopkins nepăsător, nu; cred mai degrabă că o să moară; va fi însă o operație frumoasă mâine; ce spectacol minunat dacă operează Slasher!

— Îl socotiți, deci, pe domnul Slasher, ca pe un bun

operator? zise dl. Pickwick.

— Cel mai bun care există. Săptămâna trecută, el a dezarticulat piciorul unui copil, în care timp copilul a mâncat cinci mere şi-o bucată de turtă dulce, iar după ce totul a fost gata, numai după vreo două minute, băiatul a declarat că nu vrea să-şi piardă vremea degeaba acolo şi că o va întreba pe mamă-sa de ce nu începe operaţia…

— I-auzi! exclamă dl. Pickwick plin de mirare.

— Eh, asta nu-i nimic, declară Jack Hopkins. Nu-i aşa, Bob?

— Un fleac, replică dl. Bob Sawyer.

— Apropos, Bob, reluă dl. Hopkins aruncând spre figura atentă a d-lui Pickwick o ochire abia perceptibilă, am avut azi noapte un caz curios. Mi s-a adus un copil care înghiţise un şirag de mărgele.

— Ce înghiţise, domnule? întrerupse dl. Pickwick.

— Un şirag de mărgele. Nu toate deodată, desigur, căci ar fi fost prea mult; nici dumneavoastră n-aţi putea să înghiţiţi aşa ceva, darmite un copil? Nu-i adevărat, domnule Pickwick? hahaha!

Dl. Hopkins izbucni în râs, încântat de gluma sa, apoi continuă:

— Nu, dar iată cum s-a întâmplat. Părinţii băieţaşului sunt foarte săraci; locuiesc într-o mahala; sora mai mare cumpărase un şirag de mărgele – nişte mărgele de rând, mari, negre, de lemn. Copilul, căruia îi plac mult jucăriile, şterpeleşte şiragul, îl ascunde, se joacă cu el, taie aţa şi înghite o mărgea. I se pare că a făcut o poznă îndrăcită; a doua zi se duce unde-l ascunsese şi mai înghite una.

— Dumnezeule, ce grozăvie! exclamă dl. Pickwick. Dar iertaţi-mă, domnule; continuaţi.

— A doua zi copilul înghite încă două. A treia zi se desfată cu trei, şi aşa mai departe, încât, într-o săptămână, dăduse gata întreg şiragul – douăzeci şi cinci de bile în total. Sora, care e o fată econoamă şi nu

cheltuieşte deloc bani pe găteli, plânge de se prăpădeşte după şirag; cotrobăieşte peste tot, însă nu-i nevoie să vă mai spun că nu-l găseşte nicăieri. Peste câteva zile, familia era la masă; o spată de oaie preparată la cuptor cu cartofi; copilul, căruia nu-i era foame, se juca prin odaie. Deodată se aude o drăcie de zgomot, ca un răpăit de grindină. „Băiete, nu făcea gălăgie!" zice tatăl. „Nu fac nimic," răspunde puştiul. „Bine, glăsuieşte părintele; să stai cuminte". O tăcere scurtă, şi zgomotul reîncepu mai tare. „Băiete, zice tatăl, dacă nu mă asculți, te trimit la culcare cât ai bate din palme". Îl zgâlțâie pe copil ca să-l facă să înțeleagă şi mai bine, când iată că aude un zornăit teribil, mai puternic decât până atunci. „Să mă bată Dumnezeu! strigă el; nu'ş ce-o fi având copilul ăsta în burtă! Îi ghiorăie mațele!" „Nu, nu, tată, zice gângania începând să plângă. Sunt mărgelele surioarei; le-am înghițit". Părintele îl ia în brațe şi aleargă cu el la spital şi, de-a lungul drumului, mărgelele de lemn zornăiau în stomacul copilului la fiecare zguduitură, iar trecătorii se uitau în sus, în văzduh, se uitau prin beciuri să vadă de unde venea un zgomot aşa de năzdrăvan. Copilul e acum la spital, spuse Jack Hopkins, şi face atâta gălăgie când merge, că a trebuit să fie înfăşurat într-o şubă ca să nu-i trezească pe bolnavii ceilalți.

— Acesta este cel mai extraordinar caz despre care am auzit vreodată! exclamă dl. Pickwick lovind cu pumnul în masă.

— A, nici asta nu e nimic, glăsui Jack Hopkins. Nu-i aşa, Bob?

— Nu, desigur, răspunse dl. Bob Sawyer.

— Vă asigur, domnule, declară Hopkins, că în meseria noastră se întâmplă multe lucruri ciudate.

— Îmi închipui, răspunse dl. Pickwick.

O nouă bătaie în uşă îl anunță pe un tânăr cu un cap cât o baniță, umbrit de o perucă neagră. Aducea cu sine pe un tinerel cu o eşarfă lungă la gât şi care avea o înfățişare scorbutică. Veni apoi un domn pe a cărui

cămaşă erau presărate nişte ancore trandafirii. Acesta fu urmat îndeaproape de un băiat palid cu un lanț de ceas, suflat în aur. Intrarea unui filfizon, cu rufăria perfect albă, cu ghete de postav, completă adunarea. Măsuța cu învelitoare verde fu adusă pe rotițe: primul serviciu de punch fu adus într-o cană albă şi următoarele trei ceasuri fură consacrate jocului de douăzeci şi unu, a o jumătate de penny fisa. Numai odată jocul a fost întrerupt de o uşoară neînțelegere ivită între tânărul scorbutic şi domnul cu ancore trandafirii, în cursul căruia tânărul scorbutic şi-a exprimat dorința arzătoare să-i zică vreo câteva domnului care purta emblemele speranței. Acesta, ca răspuns, declară cu înverşunare că nu înțelegea să accepte niciun fel de „obrăznicie" gratuită care ar fi venit, fie din partea junelui arțăgos cu înfățişare scorbutică, fie din partea oricărei alte persoane cu cap.

După ultima bancă, şi după ce se făcu spre mulțumirea tuturor partidelor, socoteala fiselor, a câştigului şi-a pierderii în bani, dl. Bob Sawyer sună pentru masă, iar musafirii se înghesuiră prin colțuri în aşteptarea cinei.

Dar masa n-a fost gata atât de repede, după cum s-ar fi crezut. Mai întâi a trebuit să fie trezită fata care adormise cu capul pe masa din bucătărie, ceea ce a durat un timp oarecare, şi chiar după ce ea şi-a făcut apariția, răspunzând chemării clopoțelului, a mai trecut un sfert de oră de sforțări zadarnice, până să se poată stârni într-însa o slabă licărire de înțelegere. Pe de altă parte, vânzătorul căruia i se ceruseră stridii, nu căpătase ordinul de a le deschide, şi este foarte greu să deschizi o stridie cu un cuțit care se îndoaie, ori cu o furculiță ştirbă; aşa că nu se aleseră cu mare lucru. Carnea nu era decât pe jumătate friptă, şi la fel se putea spune despre şuncă (măcar că era cumpărată de la mezelăria vieneză din colțul străzii). În schimb exista cu îmbelşugare bere într-o bărdacă de cositor şi brânza a

avut multă trecere, pentru că era foarte iute la gust. În genere, se poate spune că cina a fost bună, atâta cât se poate în astfel de împrejurări.

După aceea fu pusă pe masă altă cană cu punch, împreună cu un pachet de țigări şi cu două sticle de alcool. Dar atunci se produse o pauză penibilă; iar pauza penibilă a fost pricinuită de o întâmplare destul de obişnuită în astfel de cazuri, şi care, totuşi, nu e mai puțin neplăcută.

Lucrurile stăteau aşa: fata spăla paharele. Casa se mândrea că posedă patru pahare; nu e nicio ofensă la adresa d-nei Raddle, căci cine a mai pomenit casă cu camere mobilate unde să nu fie lipsă de pahare? Gazda avea nişte păhăruțe delicate fără picior; cele împrumutate de la cârciumă erau cât toate zilele, pântecoase, sprijinite fiecare pe câte un picior butucănos. Şi asta era de ajuns pentru ca cei de față să-şi dea seama despre adevărata stare a lucrurilor; însă tânăra servitoare, *factotum*, ca să nu mai fie nicio îndoială în această privință, înşfăcase cu violență toate paharele, cu mult înainte de a se termina berea, declarând sus şi tare, în ciuda clipirilor din ochi şi a întreruperilor d-lui Bob Sawyer, că trebuie să le ducă jos să le spele.

Tare dăunător este cuvântul care nu face nimănui bine nici cât negru sub unghie. Filfizonul cu ghete de postav, care se trudise zadarnic să facă o glumă în timpul jocului, nu lăsă să-i scape prilejul, ci căută să profite de el. În clipa când paharele dispărură, el începu o istorie lungă cu privire la un răspuns admirabil, dat de un personaj marcant, al cărui nume îl uitase, altui individ deopotrivă de nobil şi vestit, a cărui identitate n-a putut s-o afle niciodată. Zăbovi îndelung, cu multe amănunte, asupra diverselor împrejurări secundare, legate oarecum de anecdota cu pricina, însă nu izbuti nici în ruptul capului să-şi reamintească în clipa aceea poanta, deşi povestea anecdota aceasta, cu mare succes,

de zece ani în şir.

— Vai de mine, exclamă filfizonul cu ghete de postav, e o întâmplare nemaipomenită!

— Îmi pare rău c-ai uitat-o, spuse dl. Bob Sawyer privind îngrijorat spre uşă, căci i se părea a fi auzit zornăitul unor pahare; îmi pare foarte rău.

— Şi mie, replică filfizonul, căci sunt sigur că v-ar fi amuzat foarte mult. Dar nu-i nimic, cred că până într-o jumătate de oră voi putea să mi-o reamintesc.

Filfizonul se afla aici când paharele fuseseră aduse înapoi; iar dl. Bob Sawyer, care până atunci rămăsese parcă adâncit în gânduri, îi spuse că ar fi tare încântat să audă sfârşitul istoriei şi că, în tot cazul, ea era cea mai bună din câte auzise vreodată.

Vederea paharelor îi produsese lui Bob Sawyer acea stare de linişte sufletească, pe care n-o mai cunoscuse de la întrevederea cu gazda. Figura i se lumină şi începea să se simtă cât se poate de bine.

— Acum, Betsy, spuse Bob Sawyer cu multă suavitate, împrăştiind totodată micul pâlc zgomotos de pahare pe care fata îl grămădise în mijlocul mesei; acum, Betsy, adu apă caldă; hai grăbeşte-te şi fii fată de treabă.

— Nu puteți căpăta nici măcar un strop de apă caldă, declară Betsy.

— Niciun strop! exclamă dl. Bob Sawyer.

— Nu! urmă servitoarea scuturând din cap, ceea ce însemna un „nu” mai categoric decât ar fi putut exprima graiul cel mai limbut. Cocoana a spus că nu vă trebuie.

Uimirea care se zugrăvea pe chipul musafirilor inspiră gazdei un curaj nou.

— Adu apă caldă numaidecât; numaidecât! porunci dl. Bob Sawyer cu calmul disperării.

— Nu, nu pot, declară fata. Cocoana a stins focul înainte să se culce şi a astupat căzănelul de apă.

— Eh, nu e nimic, nu e nimic, nu vă necăjiți pentru atâta lucru, spuse dl. Pickwick observând tumultul

pasiunilor întipărit pe chipul lui Bob Sawyer; apa rece va fi la fel de hună.

— Da, desigur, adăugă Benjamin Allen.

— Gazda mea suferă de uşoare crize de dezechilibru mintal, destăinui Bob Sawyer cu un zâmbet înghețat. Mă tem c-o să fiu nevoit să mă mut de la ea.

— Nu, nu! glăsui Ben Allen.

— Mă tem c-o să fiu nevoit, continuă Bob cu tărie eroică. Am să-i plătesc ce-i datorez şi mâine dimineață plec.

Bietul băiat! Cu ce evlavie îşi dorea să poată duce la capăt hotărârea aceasta! Sforțările chinuitoare ale d-lui Bob Sawyer de a nu lua în seamă ultima lovitură, avură pentru întreaga societate o influență descurajatoare. Cei mai mulți dintre musafiri, spre a se înviora, atacară cu un surplus de cordialitate grogul rece, ale cărui prime efecte vizibile se manifestară printr-o reluare a ostilităților între tânărul scorbutic şi domnul în cămaşă. Un timp, beligeranții îşi dădură în vileag disprețul lor reciproc, tot încruntându-se şi răstindu-se unii la alții, până când, în cele din urmă, tânărul scorbutic simți că era necesar să provoace o lămurire – lămurire care a şi avut loc în felul următor:

— Sawyer! strigă tânărul scorbutic cu glas răsunător.

— Ce e, Noddy? întrebă dl. Bob Sawyer.

— Mi-ar părea foarte rău, Sawyer, să pricinuesc cea mai mică neplăcere la masa unui prieten, şi mai cu seamă la a ta, Sawyer; dar trebuie să folosesc acest prilej pentru a-l informa pe domnul Gunter că nu e gentleman.

— Şi mie mi-ar părea foarte rău, Sawyer, în cazul când aş pricinui cea mai mică tulburare pe strada în care locuieşti, glăsui dl. Gunter, dar mi-e teamă că voi fi nevoit să înspăimânt vecinii aruncând pe fereastră persoana care a vorbit chiar acum.

— Ce înțelegi prin asta, domnule? întrebă dl. Noddy.

— Înțeleg ceea ce am spus, domnule! replică dl.

Gunter.

— Aş vrea s-o văd şi p-asta, domnule, glăsui dl. Noddy.

— O vei simți peste o jumătate de minut, domnule.

— Ți-aş fi îndatorat dacă mi-ai da cartea dumitale de vizită, domnule, spuse dl. Noddy.

— Nici nu-mi trece prin minte, domnule.

— De ce nu, domnule?

— Pentru că ai pune-o pe cămin ca să-ți înşeli oaspeții, făcându-i să creadă că ai primit vizita unui gentleman.

— Domnule, un prieten al meu va veni să-ți vorbească mâine dimineață.

— Îți sunt foarte obligat că mă înştiințezi, domnule; voi avea grijă să spun servitorului să închidă argintăria, replică dl. Gunter.

Ceilalți oaspeți interveniră în acest moment al dialogului şi aduseră mustrări ambelor părți pentru purtarea lor necuviincioasă. Ca atare, dl. Noddy declară că părintele său era la fel de respectabil ca şi părintele d-lui Gunter. La care dl. Gunter ripostă că părintele său era tot aşa de respectabil ca şi părintele d-lui Noddy, şi că în orice clipă fiul părintelui său prețuia cât şi dl. Noddy. Întrucât această declarație părea preludiul unor noi certuri, se produse o nouă intervenție din partea societății; urmară îndelungi sporovăieli şi strigăte în decursul cărora dl. Noddy se lăsă învins treptat de emoția sa şi aduse asigurări că a nutrit totdeauna ataşament şi devotament față de dl. Gunter. Dl. Gunter răspunse atunci că, în fond, prefera poate pe dl. Noddy propriului său frate. Auzind această declarație, dl. Noddy se ridică de pe scaun cu mărinimie şi întinse d-lui Gunter, mâna; dl. Gunter i-o strânse cu căldură mişcătoare, şi toată lumea recunoscu apoi că întreaga dispută fusese dusă în mod cât se poate de onorabil pentru ambele părți.

— Acum, rosti Jack Hopkins, hai să ne înveselim din

nou, Bob; n-aş avea nimic împotrivă să cânt un cântec.

Propunerea fiind primită cu aplauze tumultuoase, Hopkins se cufundă imediat în „The King, God bless him", pe care îl cânta din răsputeri, pe o arie combinată din *Bay of Biscay* şi *A frog he Would*. Esența cântecului era refrenul şi, deoarece fiecare gentleman îl cânta în cor pe aria pe care o ştia mai bine, efectul era cu adevărat izbitor.

După primul cuplet, dl. Pickwick ridică mâna, cerând să fie ascultat, şi spuse de îndată ce liniştea se restabili:

— Sst! Iertați-mă, dar mi se pare că strigă cineva de sus.

Se produse o tăcere profundă şi se observă că dl. Bob Sawyer se îngălbenea la față.

— Acum se aude desluşit, continuă dl. Pickwick. Fii bun şi deschide uşa.

De cum se deschise uşa, orice fel de îndoială dispăru.

— Domnule Sawyer! Domnule Sawyer! striga o voce la etajul al doilea.

— E gazda mea, spuse Bob Sawyer privind în jur cu groază. Da, doamna Raddle.

— Ce-nseamnă asta, domnule Sawyer? întrebă cu pripeală vocea piţigăiată. Nu e de-ajuns că mă tragi pe sfoară cu chiria şi cu banii pe care i-am plătit pentru dumneata din buzunarul meu, şi că prietenii dumitale care au neobrăzarea să se numească gentlemeni, mă insultă; mai trebuie să faci şi o hărmălaie în stare să aducă pompierii şi să dărâme casa – asta la două noaptea! Dă-i afară pe mizerabili!

— Ar trebui să intri în pământ de ruşine! se adăugi glasul d-lui Raddle, care părea că iese de sub câteva pături, de departe.

— Da, să intre în pământ de ruşine! repetă d-na Raddle. Dar tu, de ce nu te duci să-i dai în brânci pe scări? Aşa ar trebui să faci dacă ai fi bărbat.

— Aşa aş face dacă aş fi cât o duzină de bărbați, replică împăciuitor dl. Raddle. Însă ei sunt mai mulți,

draga mea.

— Uf, laşule! ripostă d-na Raddle cu un dispreț suprem. Domnule Sawyer, ai de gând să-i goneşti pe mizerabilii ăştia – da sau nu?

— Se duc, doamnă Raddle, se duc, zise nefericitul Bob. Cred că ar fi mai bine să plecați, se adresă el prietenilor săi; cred că făceați prea mare gălăgie.

— Păcat, glăsui filfizonul; tocmai când ne simțeam aşa de bine! (Fapt e că abia începea să-şi reamintească de întâmplare). E insuportabil, continuă privind în juru-i; insuportabil!

— Nu se poate îndura aşa ceva, declară Hopkins. Haide, Bob, să cântăm cupletul celălalt; haide!

— Nu, nu, Jack, nu cântați! interveni Bob Sawyer. E un cântec straşnic, însă cred că e mai bine să nu începem strofa cealaltă. Oamenii din casa asta sunt foarte violenți.

— Vrei să mă duc eu sus şi să-l iau la refec pe proprietar? întrebă Hopkins; ori să sun clopotul, ori să zbier pe scară? Porunceşte, doar, Bob!

— Sunt foarte îndatorat prieteniei şi bunătății tale, Hopkins, răspunse obiditul domn Bob Sawyer, însă cred că planul cel mai bun pentru a evita orice gâlceavă este să ne despărțim numaidecât.

— Hei, domnule Sawyer, strigă vocea piţigăiată a d-nei Raddle, au spălat putina golanii dumitale?

— Îşi caută pălăriile, doamnă Raddle, zise Bob; pleacă îndată.

— Pleacă?! exclamă d-na Raddle, fluturându-şi scufa de noapte peste rampă, tocmai în momentul când dl. Pickwick, urmat de dl. Tupman, ieşea din cameră. Pleacă! Dar ce au căutat aici?

— Scumpă doamnă… rosti dl. Pickwick cu o mustrare în glas, înălțând capul.

— Haide, şterge-o, ghiuj bătrân! răspunse d-na Raddle scoțându-şi repede scufa de noapte. Desfrânatul e destul de bătrân ca să-i fie bunic. Eşti cel mai păcătos

dintre toți.

Dl. Pickwick îşi dădu seama că era de prisos să protesteze asupra nevinovăției sale. Coborî deci repede scara şi fu ajuns în stradă de d-nii Tupman, Winkle şi Snodgrass. Dl. Ben Allen, mâhnit până în adâncul inimii din pricina alcoolului şi-a tevaturii, îi însoți până la podul Londrei, iar pe drum destăinui d-lui Winkle, ca unei persoane cât se poate de demnă de încrederea sa, că era hotărât să taie beregata oricărui gentleman, cu excepția d-lui Bob Sawyer, care ar îndrăzni să tindă la dragostea surorii sale Arabella. După ce exprimă hotărârea de a-şi îndeplini cu tăria cuvenită această penibilă îndatorire de frate, el izbucni în lacrimi, îşi înfundă pălăria pe ochi şi, făcând cale întoarsă cât putu mai bine, se opri la uşa halei din Borough. Până în zori bătu întruna şi, din când în când, ațipi pe treptele de piatră, ferm încredințat că locuia acolo şi că a uitat cheia.

După ce, în urma stăruitoarei cereri a d-nei Raddle, invitații plecară, nefericitul domn Bob Sawyer rămase singur să mediteze asupra evenimentelor probabile de a doua zi şi asupra bucuriilor serii.

CAPITOLUL XXXIII

Dl. Weller-senior rosteşte câteva opinii critice cu privire la compoziţiile literare; apoi, cu ajutorul fiului său Samuel, se achită de o parte din datoria sa faţă de cucernicul gentleman cu nas roşu.

Dimineaţa de 13 Februarie este, după cum ştiu tot aşa de bine ca noi cititorii acestei autentice istorisiri, ajunul zilei hotărâtă pentru judecarea acţiunii intentată de d-na Bardell; în această zi dl. Samuel Weller nu şi-a văzut capul de treabă, ocupat fiind fără întrerupere, de la 9 dimineaţa până la 2 după amiază inclusiv, să umble de la *George şi Vulturul* la cabinetul d-lui Perker, şi îndărăt; nu pentru că ar fi avut ceva de făcut, căci consultaţiile se ţinuseră, stabilindu-se definitiv calea ce trebuia urmată, dar pentru că dl. Pickwick, aflându-se într-o stare de iritaţie excesivă, stăruia a trimite mereu avocatului său mici note cu o unică întrebare: *Dragă Perker, e în regulă totul?* – la care dl. Perker răspundea invariabil: *Dragă Pickwick, cât se poate de-n regulă.*

Adevărul este, după cum am mai lăsat să se înţeleagă, că lucrurile nu puteau să meargă, nici bine, nici rău, până la şedinţa din ziua următoare. Oamenilor care pentru întâia oară merg în faţa tribunalului de bună voie sau aduşi cu forţa, le este îngăduit să acţioneze sub impulsul unei iritaţii vremelnice, stăpâniţi de nelinişte. Sam, care avea înţelegerea cuvenită pentru slăbiciunile firii omeneşti, îndeplini toate poruncile stăpânului, cu acea bună dispoziţie neclintită ce

alcătuia una dintre trăsăturile cele mai izbitoare şi mai simpatice ale caracterului său.

El se delectase cu o mică gustare, foarte plăcută, şi aştepta la bar băutura caldă, combinată, pe care dl. Pickwick îl îndemnase s-o ia spre a-şi îneca oboseala alergăturilor din timpul dimineții, când un băiat înalt cam de vreo trei picioare, a cărui şapcă păroasă, haină de flanelă şi întreaga ținută vădeau lăudabila ambiție de a ajunge într-o zi la rangul de rândaş, intră în coridorul hotelului şi se uită mai întâi pe scară în sus, apoi de-a lungul coridorului, apoi în bar, de parcă ar fi căutat pe cineva pentru care avea un comision.

Considerând că s-ar putea ca numitul comision să fie îndreptat către argintăria localului, chelnerița se adresă băiatului astfel:

— Hei, băiete, ce vrei?

— E aici unu Sam? întrebă flăcăul cu glas foarte puternic.

— Şi mai cum? întrebă Sam Weller uitându-se în juru-i.

— De un' să ştiu? ripostă pe dată flăcăul cu şapca păroasă.

— Măi, dar înțepat mai eşti, zise Sam Weller; numai că, în locul tău, eu nu mi-aş arăta prea mult colții aici, căci s-ar putea să rămâi fără ei. Ce-i aia să dai ca un sălbatic buzna într-un hotel şi să întrebi de Sam?

— Păi, fiin'că aşa mi-a zis un domn bătrân, răspunse flăcăul.

— Care domn bătrân? întrebă Sam cu un dispreț profund.

— Ala care mână trăsura din Ipswich şi trage la hanul nostru, urmă băiatul. Mi-a zis ieri dimineața să viu azi după prânz la *George şi Vulturul* şi să întreb de Sam.

— E taică-meu, drăguță, glăsui dl. Weller întorcându-se cu un aer lămuritor spre domnişoara de la bar. Să mă bată Dumnezeu dacă îmi ştie numele ălălalt! Hei, nătăfleață, şi altceva?

— Păi, zice să vii la noi, la şase, că vrea să te vază, la *Mistreţul Albastru* lângă târgul Leadenhall. Să-i spui că vii?

— Da, vă puteţi încumeta să-i spuneţi, domnule! replică Sam.

Împuternicit astfel, tânărul gentleman se depărtă, stârnind în curtea hotelului toate ecourile, căci imita foarte corect, prin sunete deosebit de sonore şi melodioase, fluieratul unui bouar.

După ce căpătă un concediu de la dl. Pickwick care, enervat şi nemulţumit cum era, nu avea nimic împotrivă să rămână singur, Sam porni cu mult înainte de ora indicată; deoarece avea la dispoziţie timp îndeajuns, merse hoinărind până la Mansion House, unde se opri şi începu să contemple filosofic mulţimea comisionarilor şi a hamalilor cu cărucioare, care staţionează în piaţa aceasta vestită, spre spaima şi zăpăceala bătrânelor din partea locului. După ce îşi pierdu vremea aici vreo jumătate de ceas, dl. Weller făcu cale întoarsă şi se îndreptă spre târgul Leadenhall, străbătând o sumedenie de străduţe şi curţi. Întrucât căuta să-şi treacă vremea, oprindu-se în faţa mai tuturor obiectelor pe care privirile sale le întâlneau, nu este deloc de mirare că a făcut un popas şi dinaintea dughenei unui mic librar; însă, fără alte explicaţii, ar părea surprinzător că abia se opriseră ochii lui la nişte tablouri expuse spre vânzare, când tresări puternic, se izbi din răsputeri cu mâna peste piciorul drept, şi strigă cu aprindere:

— Phii, cât pe-aci era să nu-i trimet! Uitasem că mâine e sfântul Valentin.

Desenul colorat asupra căruia se opriseră ochii lui Sam Weller în timp ce vorbea astfel, înfăţişa două inimi omeneşti, viu colorate, străpunse amândouă de o săgeată şi fripte deasupra unui foc voios. Pe o potecuţă presărată cu pietriş, o pereche de canibali, bărbat şi femeie, în costum modern, domnul în frac albastru şi cu

pantaloni albi, doamna cu o mantie roşie închis, cu umbrelă la fel, se apropiau cu ochii lacomi de friptura aceasta. Un domnişor foarte necuviincios, căci nu avea ca îmbrăcăminte decât o pereche de aripi, supraveghea frigarea. În depărtare se desluşea turla bisericii din piaţa Langham; pe scurt, una dintre acele scrisori de dragoste care se numesc „Valentine". Era în prăvălie un vast asortiment de misive, aşa cum anunţa o inscripţie de mână lipită pe geam, iar vânzătorul se angaja să le dăruiască concetăţenilor cu preţul moderat de un şiling şi şase penny.

— Era să uit, era cât pe-aci să uit! rosti Sam; şi grăind astfel, intră buzna în dugheană unde ceru o scrisoare pe cea mai frumoasă hârtie, cu margine aurită, şi o pană cu vârful tare ca să nu facă pete. După ce căpătă repede obiectele cerute, porni la drum spre târgul Leadenhall, cu paşi grăbiţi care se deosebeau foarte mult de mersu-i pe-ndelete de adineaori. Se uită în juru-i şi zări o firmă pe care pictorul desenase ceva ce semăna de departe cu un elefant azuriu, având în loc de trompă un nas coroiat. Deducând cu înţelepciune că acesta era Mistreţul Albastru în persoană, Sam intră şi întrebă de părintele său.

— În mai puţin de trei sferturi de ceas n-o să fie aici, răspunse tânăra domnişoară care cârmuia rosturile domestice ale Mistreţului Albastru.

— Prea bine, draga mea, replică Sam. Dă-mi, te rog, domnişoară, nişte brandy cu apă călduţă, de nouă penny, şi-o călimară.

După ce brandyul şi apa călduţă, dimpreună cu călimara, fură aduse în odaie, iar tânăra domnişoară ostoi cu grijă cărbunii ca nu cumva să se aprindă, şi luă vătraiul spre a împiedica orice putinţă de stârnire a focului fără învoirea şi participarea în prealabil a Mistreţului Albastru, Sam Weller se aşeză la o masă în apropiere de sobă; scoţând apoi din buzunar foaia de hârtie aurită şi pana cu vârf tare, cercetă cu atenţie

pana ca să nu aibă cumva vreun fir de păr şi, ştergând masa ca să nu fie fărâmituri de pâine sub hârtie, îşi suflecă manşetele hainei, depărtă coatele şi se pregăti să scrie.

A compune o scrisoare nu e lucrul cei mai uşor pentru doamnele şi domnii care nu se consacră îndeobşte ştiinţei caligrafice. În astfel de cazuri, cel care scrie chibzuieşte întotdeauna că este necesar să-şi încline capul pe braţul stâng, încât să-şi aşeze ochii, pe cât cu putinţă, la nivelul hârtiei şi, examinând dintr-o parte literele pe care le înjghebează, să formeze cu limba caractere imaginare corespunzătoare slovelor aşternute. Dar, deşi mişcările amintite favorizează în chip netăgăduit compoziţia, ele întârzie oarecum progresele realizate de scriitor. De aceea Sam se trudea de mai bine de un ceas şi jumătate să scrie caractere mărunte, degetul său mic ştergând literele pe care le greşea, punând altele-n loc şi revenind de mai multe ori asupra lor pentru a le face vizibile, prin vechile ştersături, când îl aduse la realitate ivirea respectabilului domn Weller.

— Hei, ce faci, Sammy? îl întrebă părintele.

— Eh, pe naiba! răspunse fiul depunând pana. Ce glăsuieşte ultimul bulentin al sănătăţii mamei vitrege?

— Doamna Weller a avut o noapte bună; însă azi dimineaţă era în nişte toane de-ţi venea să dai şi să fugi! Iscălit sub prestare de jurământ: Tony Weller esquire. Iată ultimul bulentin, Sammy, declară dl. Weller, desfăcându-şi legătura de la gât.

— Nu merge vasăzică mai bine?

— Toate semptomele înrăutăţite, lămuri dl. Weller cu o clătinare din cap. Da' ce faci tu acolo, Sammy? Învăţământ primar, hai?

— Acum am isprăvit, răspunse Sam oarecum stânjenit; scriam.

— Văz; nădăjduiesc însă că nu unei femei tinere?

— Eh, n-are niciun rost să ascunz; este vorba de-un „Valentin".

— Un ce?! exclamă părintele pe care parcă-l lovise damblaua la auzul acestor cuvinte.

— Un Valentin, replică Sam.

— Samivel, Samivel, rosti părintele cu ton dojenitor, nu mi-aş fi închipuit c-o să faci una ca asta după ce ai avut egzemplul aplecărilor vițioase ale tatălui tău, după ce te-am dăscălit în privința asta, după ce ai stat lângă mamă-ta vitregă şi ai văzut cu ochii tăi că ea e o lecție de morală ce nu trebuie ca să fie uitată de-un om, cât o fi şi-o trăi. Nu, nu-mi închipuiam că ai să faci una ca asta, Samivel; în ruptul capului n-aş fi crezut.

Era prea mult pentru nefericitul părinte, care duse la buze paharul lui Sam şi-l sorbi dintr-o înghițitură.

— Cum mai merge acum? îl întrebă Sam.

— Eh, Sammy, o să-mi fie foarte greu la anii mei! Noroc că am carnea tare, şi asta-i o mângâiere, cum zicea bătrânul curcan când fermierul îl înştiința că e nevoit să-l taie şi să-l ducă la târg la Londra.

— Ce o să-ți fie greu? întrebă Sam.

— Să te văz însurat, Sammy, să te văz ca pe o victimă amăgită care-şi închipuie că tot ce zboară se mănâncă. E groaznic de greu pentru simțămintele unui părinte, Sammy.

— Prostii; mie nu-mi trece prin cap să mă însor; nu-ți face sânge rău degeaba, ştiu că te pricepi la de-alde astea. Cere-ți mai bine pipa, iar eu o să-ți citesc scrisoarea; ascultă…

N-am putea spune pozitiv dacă mâhnirea d-lui Weller a fost domolită de perspectiva pipei sau de gândul mângâietor că, în familia lui, era o aplecare fatală spre căsătorie, contra căreia degeaba ai fi încercat să lupți. Suntem îndreptățiți să credem mai degrabă că rezultatul a fost obținut prin combinarea ambelor temeiuri de consolare, căci repeta de mai multe ori pe-al doilea în şoaptă, în vreme ce suna să i se aducă pipa. Se descotorosi apoi de manta, îşi aprinse pipa şi se aşează cu spatele la foc ca să-i simtă mai bine dogoreala; se

rezemă totodată de prichiciul căminului şi, întorcându-şi spre Sam chipul îmbunat de influența moleşitoare a tutunului, îl îndemnă să-nceapă. Sam îşi cufundă pana în cerneală ca să fie gata pentru îndreptări şi începu cu un aer teatral:

„Simpatică…”

— Stai, spuse dl. Weller trăgând de clopoțel. Încă un pahar dublu, dragă.

— Prea bine, domnule, răspunse fata care, cu o sprinteneală uimitoare, servi, dispăru, se înapoie şi dispăru din nou.

— Se pare că-ți cunoaşte gusturile aici, observă Sam.

— Da, răspunse părintele; am mai fost pe aici. Zi-i înainte, Sam!

„Simpatică făptură…”

— Te pomeneşti că-i în poizie? îl întrerupse tatăl.

— Nu, nu.

— Mai bine. Poizia nu-i ceva firesc. Nu vorbeşte nimeni în poizie, afară de paracliser la carnaval sau de anunțurile cu vaxul lui Waren, ori uleiul Rowland, sau de alții de teapa lor. Să nu te apuci niciodată să vorbeşti în poizie, băiete, e ceva prea de rând. Mai începe odată, Sammy.

Dl. Weller îşi luă pipa cu gravitatea unui ascultător critic, iar Sam, începând încă o dată, citi următoarele:

„Simpatică făptură, mă simt tare cinstit…”

— Nu merge, îl întrerupse dl. Weller, scoțând pipa din gură.

— Nu, nu e cinstit, glăsui Sam înălțând scrisoarea mai la lumină. E chinuit. Este aici o pată. „Mă simt tare chinuit…”

— Foarte bine, zi înainte!

— „…tare chinuit şi groaznic de vi…” Am uitat care cuvânt vine aici, spuse Sam şi se scărpină în cap cu pana, străduindu-se zadarnic să-şi amintească.

— De ce nu te uiți mai bine?

— Asta şi fac, însă e iar o pată. Este un a şi un n şi

un t.

— Poate că… vrăjit? dădu cu ideea dl. Weller.

— Nu, nu e ăsta. A, da, mâhnit.

— Nu e un cuvânt aşa de frumos ca vrăjit, Sammy, zise dl. Weller cu gravitate.

— Crezi?

— Nici vorbă.

— Nu ți se pare că mâhnit zice mai mult? întrebă Sam.

— Eh, eh! făcu dl. Weller după un moment de gândire. Poate că e un cuvânt mai drăgăstos. Zi, Sammy!

— „…mă simt tare chinuit şi mâhnit când mi-aduc aminte de dumneatale, căci dumneatale eşti un boboc de fată, nici mai mult, nici mai puțin…”

— Asta e o cugetare frumoasă, glăsui dl. Weller scoțându-şi iar pipa ca să poată rosti observația.

— Da, mi se pare că nu-i rău, răspunse fiul măgulit foarte.

— Ce-mi place la stilul tău, e că nu dai multe nume oamenilor; nu pui nici Venuse, nici alte chestii d-alea. Ce rost are să-i zici unei femei tinere Venuso sau îngerule, Sammy?

— A, da, ce rost are?

— De ce nu i-ai zice pajură ori zgripțor ori stemă regală care e cunoscută ca o adunătură de animale nemaipomenite? adăugă dl. Weller.

— Ar fi tot una.

— Zi-i mai departe,. Sammy!

Sam se supuse şi continuă să citească, în vreme ce părintele continua să fumeze cu o expresie de înțelepciune şi mulțumire convingătoare.

— „…înainte ca să te fi văzut, mă cugetam în mine că toate femeile e la fel…”

— Aşa şi este, observă dl. Weller între paranteze.

— „…însă acum văz ce nătărău am fost, căci nu e în toată lumea o persoană ca dumneatale pe care te iubesc

la nebunie". M-am gândit că e mai bine să zic de-a dreptul, spuse Sam ridicând capul.

Dl. Weller făcu un semn de aprobare şi fiul său urmă:

— „Îmi iau corajul, dragă Mary, de ziua asta să-ți spui – cum a zis un domn când a ieşit într-o duminică la plimbare – că de prima şi singura oară când te-am văzut, potretul dumneatale s-a tipărit în inima mea în colori mai viu şi mai repede decât un potret făcut cu maşina de profir (de care pesemne că ai auzit Mary dragă), aşa că potretul e gata cu ramă şi geam şi c-un clenci la capăt ca să-l atârni iute şi degrabă în două minute ş-un sfert".

— Mi-e teamă că aici e cam prea poietic, atrase dl. Weller atenția c-un aer de îndoială.

— Nu, nu e, răspunse Sam începând din nou, repede, să citească, pentru a ocoli discuția.

— „Aceptă-mă Mary dragă ca Valentinu dumneatale şi gândaşte-te la ce-ți zic. Dragă Mary acum închei." Asta e tot.

— Mi se pare că pui punctul cam repede, Sammy.

— Deloc. Ea are să dorească mai mult; şi ăsta e meşteşugul mare când scrii scrisori!

— Ei da, poate că ai dreptate. Aş vrea numai ca şi mama ta vitregă să se ție de regula asta când vorbeşte. Nu te iscăleşti?

— Asta e greutatea. Nu ştiu cum să iscălesc.

— Iscăleşte: Weller, glăsui bătrânul proprietar al numelui.

— Nu merge; nu trebuie să iscăleşti niciodată Valentinu cu numele tău.

— Atunci iscăleşte „Pickwiek"; e un nume foarte bun şi-l silabiseşti lesne.

— Într-adevăr. Dacă aş sfârşi în poiezie, ce zici?

— Mie nu-mi place asta, Sam; n-am cunoscut niciodată un vizitiu respectabel care să scrie o poiezie, afară de unul care a făcut o poiezie mişcătoare cu o zi înainte să fie spânzurat pentru o hoție la drumul mare,

şi încă ăla nu era decât un om din Camberwell. Aşa că nu contează.

Totuşi, Sam nu putu să fie convins a renunța la ideea poetică ce-i venise în minte, aşa că iscăli scrisoarea astfel:

Ca semn că te iubesc
Pickwick mă iscălesc.

26. „Ziua Sf. Valentine" – Phiz, martie 1837

După ce împături epistola într-un mod foarte complicat, puse oblic adresa într-un colț:

Lu Mary cameristă la domnu Nupkins, Ipswich, Suffolk.

Pe urmă, sigilă scrisoarea şi o băgă în buzunar, gata de poştă.

Când afacerea aceasta importantă se termină, dl. Weller-senior începu s-o dezvolte pe aceea pentru care îşi convocase moştenitorul.

— Prima chestie priveşte pe jupânu tău, Sammy, îi spuse el. O să fie judecat mâine, nu-i aşa?

— Sigur ca bună ziua.

— Ei bine, îmi închipui c-o să aibă nevoie de niscai martori ca să jure pentru purtarea lui sau să dovedească poate vreun *alebiu*. M-am gândit şi răzgândit la toate astea, şi poate să fie pe pace, Sammy. Am adunat câțiva preteni care o să-i facă amândouă treburile. Uite însă părerea mea. Lăsați mofturile şi agățați-vă de *alebiu*. Nimic nu face cât un *alebiu*, Sammy, nimic.

După ce, cu un aer plin de înțelepciune, exprimă opinia aceasta legală, dl. Weller îşi îngropă nasul în pahar şi trimise pe deasupra lui priviri cu tâlc fiului său uimit.

— Ce vrei să spui? întrebă Sam. Îți închipui c-o să ajungă la Curtea Cremenală din Old Bailey?

— N-are a face, Sammy. N-are a face unde o să se judece; numai *alebiul* poate ca să-l scape, băiete. Noi l-am scăpat pe Tom Vildspark de la moarte, cu un *alebiu*, când toate perucile bătrâne zicea că nu-l mai poate scăpa nimic. Şi vezi tu, Sammy, părerea mea e că dacă jupânu tău nu dovedeşte un *alebiu*, atunci s-a „finit”, cum zice italianu’, şi cu asta basta.

Deoarece nutrea convingerea fermă şi nezdruncinată că Old Bailey era Curtea Supremă de judecată din țară,

şi că formele ei de procedură călăuzeau şi controlau celelalte curți de justiție fără excepție, dl. Weller nu asculta deloc asigurările şi argumentele fiului său, care voia să-i dovedească precum că alibiul era inadmisibil; şi continua a tăgădui cu înfocare că dl. Pickwick va fi osândit. Socotind că ar fi de prisos să discute mai mult acest subiect, Sam schimbă vorba şi întrebă care era a doua chestie în care venerabilul său părinte dorea să-l consulte.

— E ceva despre afacerile casnice, Sammy, răspunse dl. Weller. Îl ştii pe Stiggins…

— Omul cu nasul roşu? întrebă Sam.

— Întocmai. Omul cu nasul roşu, Sammy, o vizitează pe mamă-ta vitregă cu o bunătate şi o statornicie cum n-am mai văzut. Îi place aşa de mult familia noastră că, atunci când pleacă, nu poate ca să se simtă bine decât dacă ia ceva cu el care să-i aducă aminte de noi.

— Dacă aş fi în locul dumitale, îl întrerupse Sam, i-aş da eu ceva ca să-şi lustruiască memoria pe zece ani, îl întrerupse Sam.

— Stai niţel; vream să-ți spui că el aduce totdeauna un clondir turtit de aproape o oca, iar înainte de plecare îl umple până în vârf cu rachiul nostru de ananas, zise dl. Weller.

— Şi-l goleşte totdeauna până să se înapoieze, nu e aşa? întrebă Sam.

— Nici strop nu mai rămâne. Nu-i lasă decât dopul şi mirosul. nicio grijă în privința asta, Sammy. Acum, băiatule, ei o să ție astă seară la Asociația de Temperanță adunarea lunară a ramurei Brick Lane din Marea Uniune Ebenezer. Mamă-ta vitregă avea de gând să meargă, Sammy, însă a apucat-o rematizmul ei şi nu poate; iar eu am înhățat amândouă biletele de intrare care a fost trimese.

Dl. Weller împărtăşi cu nespusă bucurie secretul şi apoi începu să clipească din ochi aşa de des, încât Sam se gândi că bătrânul avea un tic la pleoapa dreaptă.

— Ei, şi? întrebă tânărul gentleman.

— Ei, şi o să mergem împreună acolo Sammy, la ora precisă fix, continuă părintele privind cu băgare de seamă în juru-i. Ajutorul pastorului n-o să fie Sammy; ajutorul pastorului n-o să fie!

Dl. Weller fu apucat atunci de o chicotire în spasme care se apropia treptat de sufocare, în măsura în care se poate întâmpla aşa ceva unui bătrân gentleman fără un accident fatal. Sam îşi frecă în răstimp părintele pe spate, cu tărie, ca să-l învioreze.

— Nu zău, de când mă ştiu n-am văzut un strigoi bătrân ca dumneata, exclamă Sam. Ce ai râs aşa, dolofanule?

— Ssst, Sammy! răspunse dl. Weller privind în juru-i cu şi mai multă neîncredere şi glăsuind în şoaptă. Doi preteni ai mei, care lucrează pe drumul Oxfordului şi sunt vestiți prin şotiile lor, l-a luat pe ajutorul pastorului cu ei, şi când ei o să vie la adunarea Ebenezer, ceea ce este sigur, căci ei o să-l aducă până la uşă şi, dacă e nevoie o să-l împingă şi înăuntru, are să fie criță de rom şi apă, cum era la *Marchizul de Granby*, şi asta nu e lucru puțin.

Dl. Weller se porni iarăşi pe un râs nestăpânit, şi ca atare fu din nou cât pe-aci să se înece.

Nimic nu se putea potrivi mai mult cu dorința lui Sam decât de a da în vileag adevăratele înclinări şi calități ale omului cu nas roşu. Ora anunțată pentru adunare apropiindu-se, părintele şi fiul se îndreptară îndată spre Brick Lane, iar pe drum Sam nu uită să pună scrisoarea la poştă.

Adunarea lunară a secției Asociației de Temperanță din Brick Lane, o ramură a Marii Uniuni Ebenezer, se ținea într-o odaie încăpătoare, situată într-un loc plăcut şi aerisit, la capătul unei scări largi şi solide. Prezident era înțeleptul domn Anthony Humm, pompier convertit, acum dascăl la şcoală şi, din când în când, predicator-voiajor. Secretar era dl. Jonas Mudge, lumânărar, un

trimis al domnului, plin de entuziasm şi dezinteresare, care vindea ceai membrilor asociației, înainte de a se începe şedința, doamnele stăteau pe scăunele şi beau ceai până nu mai puteau, în timp ce o puşculiță mare de lemn se afla pusă la vedere pe postavul verde al biroului, dinapoia ei fiind secretarul care mulțumea cu un zâmbet grațios pentru fiecare contribuție vărsată la filonul bogat de aramă ascuns în puşculiță.

În împrejurarea de față, doamnele începură să bea o cantitate de ceai aproape îngrijorătoare, spre înfricoşarea cumplită a d-lui Weller-senior care, nevoind să ia în seamă semnele ce i le făcea Sam cu cotul, plimba în juru-i priviri în care puteai citi cu uşurință o adevărată uimire.

— Sammy, şopti el fiului său, dacă unii dintre ăştia de aici n-o să aibă mâine dimineață nevoie să li se dea cep, să ştii că nu mai sunt eu tatăl tău! O vezi pe cocoana asta bătrână de lângă mine? Se îneacă cu ceai.

— Nu poți să stai locului? murmură Sam.

— Sam, ia aminte ce-ți spui eu, băiatule, urmă dl. Weller după un moment, cu un accent de profundă nelinişte; dacă secretarul mai continuă cinci minute, o să crape de atâta pâine prăjită şi apă.

— Ei, lasă-l dacă-i place, răspunse Sam; nu-i treaba dumitale.

— Dacă mai ține aşa, Sammy, urmă dl. Weller tot în şoaptă, simt că e de datoria mea de om să mă ridic şi să spui câteva vorbe prezidentului. E aici, pe scăunelul al treilea de lângă mine, o femeie tânără, care a băut nouă ceşti jumate; se umflă văzând cu ochii.

Nicio îndoială că dl. Weller şi-ar fi pus în aplicare, neîntârziat, bunele sale intenții, dacă un zgomot mare, pricinuit de strângerea ceştilor şi a farfuriilor, nu anunța din fericire, că s-a sfârşit ceaiul. După ce serviciile fură strânse şi masa cu postav verde fu adusă în mijlocul încăperii, deschise şedința un omuleț vioi, chel, cu pantaloni de bumbac, care se năpusti îndată pe

trepte, cât pe ce să-şi frângă picioarele slăbănoage strânse în pantaloni de bumbac.

— Doamnelor şi domnilor, spuse omuleţul chel, propun pentru fotoliul prezidenţial pe excelentul nostru frate, domnul Anthony Humm.

La auzul propunerii, doamnele fluturară o elegantă colecţie de batiste, iar omuleţul apucă val-vârtej pe dl. Humm de umeri şi-l împinse spre un obiect de mahon care întruchipase cândva un jilţ. Fluturatul batistelor se înteţi şi dl. Humm, cu faţa lucioasă, mereu asudat, salută graţios adunarea, spre marea admiraţie a femeilor, şi-şi ocupă cu gravitate locul. Omuleţul cu pantaloni de bumbac ceru atunci să se facă linişte, apoi dl. Humm se ridică şi spuse că, cu îngăduirea fraţilor şi surorilor din secţia Brick Lane, prezenţi în momentul acela, secretarul va citi raportul comitetului secţiunii Brick Lane, propunere care fu primită iarăşi printr-o fluturare de batiste.

După ce secretarul strănută într-un mod foarte zgomotos, şi după ce tusea, care apucă întotdeauna o adunare când e vorba să se întâmple ceva interesant, îşi urmă cursul regulat, se dădu citire documentului de mai jos.

RAPORTUL COMITETULUI SECŢIUNII BRICK LANE DIN MAREA UNIUNE EBENEZER A ASOCIAŢIEI DE TEMPERANŢĂ

„Comitetul d-voastră şi-a continuat lucrările sale importante în cursul lunii trecute, şi are nespusa plăcere de a vă raporta următoarele cazuri de noi convertiţi la temperanţă.

H. Walker, croitor, nevasta şi cei doi copii ai lui. Mărturiseşte că, atunci când o ducea mai bine, avea obiceiul să bea zilnic bere, şi spune că nu e sigur dacă n-a sorbit, timp de douăzeci de ani de două ori pe săptămână, *nas de câine* care, aşa cum comitetul d-

voastră a constatat în urma anchetei ce a făcut, e compus din bere caldă, sirop de zahăr, ienupăr şi nucă tămâioasă. (Aici, o femeie în vârstă scoase un geamăt strigând: Adevărat). El e acum fără lucru şi lefter de bani. Crede că e din vina băuturii (aplauze) sau pentru că şi-a pierdut mâna dreaptă; nu poate să spună care anume din amândouă, însă îşi închipuie că, de bună seamă, dacă nu ar fi băut decât apă toată viaţa, colegul său nu l-ar fi înţepat cu un ac ruginit, ceea ce a prilejuit accidentul său. (Aplauze furtunoase.) Nu mai are altceva de băut decât apă limpede şi nu se simte însetat niciodată. (Puternice aplauze.)

Betsy Martin, văduvă, cu un copil şi un ochi. Spală cu ziua, n-a avut niciodată decât un ochi, însă ştie că mamă ei bea zdravăn, şi nu s-ar mira dacă pricina ar fi asta. (Ropot de aplauze.) Crede că n-ar fi fost cu neputinţă să aibă acum doi ochi dacă s-ar fi abţinut totdeauna de la băutură. (Aplauze furtunoase). Era obişnuită să primească pe zi optsprezece penny, o jumătate de oca de bere şi un pahar cu rachiu, însă, de când a devenit membră a secţiei Brick Lane, cere totdeauna ca plată trei şilingi şi şase penny. (Anunţarea interesantului fapt e primită cu entuziasmul cel mai asurzitor.)

Henry Beller a fost mulţi ani majordom la diferite ospătării de corporaţii. Bea pe vremea aceea o mare cantitate de vinuri străine. Uneori a luat poate câte o sticlă, două, şi acasă, nu e absolut sigur de asta, însă ştie că, dacă le-a luat, atunci le-a băut. Se simte foarte rău şi melancolic, are fierbinţeli şi-i este mereu sete; îşi închipuie că i se trage desigur din cauza vinului pa care avea obiceiul să-l bea. (Aplauze). Acum n-are serviciu şi nu mai dă pe gât nicio picătură de vin străin. (Aplauze furtunoase.)

Thomas Burton procură carne pentru pisici primarului şi şerifilor şi multor alţi membri ai Common Councillului. (Numele gentlemanului e ascultat cu

suflarea tăiată.) Are un picior de lemn, e de părere că un picior de lemn costă mai scump când mergi cu el pe caldarâm, umblă de obicei cu picioare de lemn de ocazie şi bea un pahar de grog de ienupăr regulat în fiecare seară, uneori două. (Oftaturi adânci.) A observat că picioarele de ocazie crăpau şi putrezeau foarte repede; e ferm încredinţat că ele erau măcinate de ienupăr. (Aplauze îndelungate.) Îşi cumpără acum picioare noi de lemn şi nu bea decât apă şi ceai slab. Noile picioare de lemn durează de două ori mai mult decât cele vechi, şi el atribuie asta numai deprinderilor de temperanţă. (Aplauze triumfătoare.)

După lectură, Anthony Humm propuse celor de faţă să se delecteze cu un cântec. Îi învită să se alăture lui pentru a cânta frumoasele cuvinte din „Cine n-a auzit vâslaşul vesel", adaptate de fratele Mordlin pe aria psalmului o sută, în scopul favorizării desfătărilor morale şi raţionale ale societăţii. (Puternice aplauze.) Dl. Anthony Humm prinse prilejul pentru a-şi exprima încredinţarea fermă că defunctul domn Dibdin{42}, recunoscând ororile tinereţii sale, scrisese cântecul acesta ca să arate foloasele abstinenţei. E un cântec de temperanţă. (Ropote de aplauze.) Curăţenia veşmintelor interesantului flăcău, felul lui iscusit de a se găti, starea voioasă de spirit care-i îngăduia, după frumoasa expresie a poetului:

Să vâslească toată ziua fără ca nimic să-i pese...

totul contribuie a dovedi că el era desigur băutor de apă. (Aplauze.) O, ce stare de virtuoase desfătări! (Aplauze entuziaste) şi ce răsplătit a fost flăcăul! Tineretul de aci să ia seama:

Fetele se îmbulzeau să se urce-n barca lui

(Aplauze zgomotoase, mai cu seamă în rândurile femeilor.) Ce exemplu strălucitor! Surorile, îmbulzindu-se în jurul tânărului vâslaş şi însoţindu-l pe cărarea datoriei şi-a temperanţei! Dar numai fetele de rând îl îngrijeau, îl mângâiau, îl ocroteau? Nu!

El era vâslaşul adorat
Al celor mai frumoase doamne din elită!

(Aplauze frenetice.) Sexul slab se strângea ca un singur om… el îşi cerea iertare, la o singură femeie… se aduna în jurul tânărului vâslaş care-şi întorcea capul cu dezgust de la băutorii de spirtoase. (Aplauze.) Fraţii din secţia Brick Lane sunt vâslaşi. (Aplauze şi râsete.) Încăperea aceasta e barca lor; auditoriul reprezintă fetele, iar el (d. Anthony Humm) măcar că nevrednic, este primul vâslaş. (Aplauze nesfârşite.)

— Sammy, ce-i aia sexul slab? întrebă dl. Weller în şoaptă.

— Femeile, răspunse Sam pe acelaşi ton.

— Uite, aici are dreptate; trebuie să fie slabe, straşnic de slabe, ca să se lase prostite de unul ca el, zise Weller.

Alte observaţii asemănătoare, făcute de bătrânul plin de indignare, fură întrerupte de începutul cântecului, pe care dl. Anthony Humm îl psalmodia repetând câte două versuri, pentru a-i instrui pe aceia dintre auditorii care nu cunoşteau legenda. În timp ce se cânta, omuleţul în pantaloni de bumbac dispăru; reveni îndată după terminarea cântecului şi vorbi în şoaptă d-lui Anthony Humm cu o figură plină de importanţă.

— Prieteni! zise dl. Humm ridicând mâna cu aer rugător ca să impună tăcere câtorva doamne bătrâne şi grase ce rămăseseră în urmă cu vreo două versuri.

Prieteni, un delegat al secţiei din Dorking a societăţii noastre, fratele Stiggins, aşteaptă jos.

Batistele fluturară din nou, cu mai multă înflăcărare decât până atunci, căci dl. Stiggins era foarte popular

printre doamnele din Brick Lane.

— Cred că poate să intre, zise dl. Humm privind în juru-i cu un zâmbet larg. Frate Tadger, poate să vină la noi şi să ne salute.

Omuleţul în pantaloni de bumbac, care răspundea la numele de fratele Tadger, dădu buzna pe scară în jos, apoi numaidecât fu auzit urcând cu venerabilul domn Stiggins.

— Uite-l că vine, Sammy, şopti dl. Weller roşu la faţă din pricina râsului pe care-l înfrâna.

— Nu-mi mai spune nimic, glăsui Sam; nu mă pot ţine de râs. E lângă uşă; îl auz cum se izbeşte cu capul de scândură.

În vreme ce Sam vorbea, uşa se deschisese în lături şi fratele Tadger intră urmat numaidecât de venerabilul domn Stiggins care, de cum se ivi, fu primit cu aplauze, cu bătăi din picioare şi cu fluturări de batiste. Dar, la toate aceste manifestaţii de încântare, fratele Stiggins nu răspunse o iotă, mărginindu-se să se zgâiască cu un zâmbet prostit la mucul de lumânare ce fumega pe masă, bălăbănindu-se totodată foarte nesigur pe picioare.

— Nu vă simţiţi bine, frate Stiggins? îl întrebă în şoaptă dl. Anthony Humm.

— Mă simt foarte bine, domnule, răspunse dl. Stiggins cu un glas în care asprimea se împletea cu o foarte mare greutate de exprimare. Mă simt perfect, domnule.

— Cu atât mai bine, glăsui dl. Anthony Humm dându-se câţiva paşi înapoi.

— Nădăjduiesc că nimeni nu şi-a îngăduit aici să spună nu mi-e bine, domnule, zise dl. Stiggins.

— O, desigur, că nu! rosti dl. Humm.

— Nu-i sfătuiesc să spună altfel, domnule, nu-i sfătuiesc, zise dl. Stiggins.

În răstimpul dialogului, adunarea amuţise, aşteptând cu oarecare nelinişte reluarea lucrărilor.

— Frate, spuse dl. Humm cu un zâmbet îmbietor, vreți să vorbiți adunării?

— Nu, domnule, replică dl. Stiggins; nu, domnule, nu vreau.

Cei de față se uitară unii la alții cu ochii holbați, şi un murmur de uimire străbătu sala.

— Părerea mea este, domnule, glăsui Stiggins descheindu-şi haina şi vorbind foarte tare, părerea mea este, domnule, că adunarea asta s-a îmbătat, domnule. Frate Tadger, domnule! continuă dl. Stiggins cu ferocitate crescândă şi întorcându-se brusc spre omulețul în pantaloni de bumbac: *eşti* beat, domnule!

Rostind cuvintele acestea, dl. Stiggins trânti în nasul fratelui Tadger, cu scopul lăudabil de-a încuraja sobrietatea adunării şi de-a exclude din ea orice persoană netrebnică, un pumn aşa de bine ațintit, că făptura cu pantaloni de bumbac dispăru cât ai clipi din ochi. Fratele Tadger fusese repezit cu capul în jos, pe trepte.

Femeile începură să țipe sfâşietor de tare şi, năpustindu-se în grupuri mici în jurul fraților favoriți, îi înlănțuiră cu brațele ca să-i apere de primejdie. Mişcătoarea dovadă de afecțiune deveni aproape fatală fratelui Humm, căci el era nespus de popular, şi puțin a lipsit să fie înăbuşit de mulțimea femeilor credincioase care se agățaseră de gâtul lui, copleşindu-l cu mângâierile. Mai toate luminile se stinseră îndată, şi în toată sala răsuna zarva învălmăşelii.

— Acum Sammy, spuse dl. Weller scoțându-şi redingota plin de hotărâre, cată de adu un polițist.

— Şi ce-ai de gând să faci până atunci? întrebă Sam.

— Nu-mi duce grijă, Sammy; am de lămurit o mică socoteală cu Stiggins, răspunse bătrânul gentleman.

Mai înainte ca Sam să-l poată ține, eroicul părinte răzbi până într-un ungher retras al încăperii unde se găsea venerabilul domn Stiggins şi-l atacă cu o îndemânare deosebită.

— Hai afară! glăsui Sam.

— Hai încoa! strigă dl. Weller şi, fără să-l mai poftească, dădu venerabilului domn Stiggins o palmă peste cap, apoi începu să ţopăie în juru-i cu o sprinteneală de titirez, ceea ce la vârsta lui era un lucru vrednic de admiraţie.

Dându-şi seama că mustrările erau zadarnice, Sam îşi înfundă pălăria, aruncă pe braţ haina părintelui său şi, apucându-l pe bătrân pe după mijloc, îl trase cu sila pe scară şi de acolo în stradă, fără să-l slăbească, fără să-i îngăduie să se oprească până la colţ. Când ajunseră acolo, puteau auzi zbieretele mulţimii care-l conducea pe venerabilul domn Stiggins către o locuinţă unde avea să stea peste noapte în siguranţă; auzeau de-aşijderea larma prilejuită de împrăştierea în diferite direcţii a membrilor secţiei Brick Lane din Uniunea Ebenezer a Asociaţiei de Temperanţă.

CAPITOLUL XXXIV

Consacrat în întregime unei dări de seamă, completă şi fidelă, a memorabilului proces Bardell contra Pickwick.

— Tare aş vrea să ştiu ce-o fi mâncat azi dimineaţă primul jurat, spuse dl. Snodgrass pentru a întreţine discuţia în frământata dimineaţă a zilei de 14 februarie.

— A, nădăjduiesc că s-a ospătat bine, rosti dl. Perker.

— Pentru ce? întrebă dl. Pickwick.

— Lucrul e deosebit de important, extrem de important, scumpe domn, replică dl. Perker; un jurat mulţumit, care s-a ospătat bine, este foarte preţios pentru noi. Juraţii nemulţumiţi sau flămânzi, scumpe domn, ţin întotdeauna cu reclamantul.

— Vai de mine, dar cum aşa?! se miră dl. Pickwick complet buimac.

— Drept să spun, nu ştiu, răspunse cu răceală omuleţul; ca să economisească timp, îmi închipui. Când comisia s-a retras şi dacă ora mesei este apropiată, primul jurat scoate ceasul, şi zice: „Vai, domnilor, e cinci fără zece; eu iau masa la cinci". „Şi noi" spun toţi ceilalţi afară de vreo doi care ar fi trebuit să mănânce la trei şi care, ca atare, sunt şi mai zoriţi să plece. Primul jurat zâmbeşte şi-şi pune ceasul la loc. „Ei, domnilor, ce zicem? Reclamantul sau pârâtul, domnilor? Eu sunt dispus să cred, întrucât mă priveşte... Sunt dispus să cred – dar nu vreau să vă lăsaţi influenţaţi de mine – eu cred că reclamantul are dreptate." Atunci doi-trei juraţi vor spune, firesc, că şi ei cred la fel; după care, fără

bătaie de cap, se declară în unanimitate de acord. Nouă şi zece! continuă omuleţul, uitându-se la ceas. E vremea să pornim, scumpe domn. Curtea-i de obicei plină când este vorba de încălcarea unei făgăduieli de căsătorie. Ar fi mai bine să porunceşti să se aducă o trăsură, scumpe domn, altminteri ajungem prea târziu.

Dl. Pickwick trase imediat de clopoţel; după ce fu adusă o trăsură, tuspatru pickwickienii se urcară în ea dimpreună cu dl. Perker, îndreptându-se spre Guildhall. Sam Weller, dl. Lowten şi geanta albastră urmau într-o cabrioletă.

— Lowten, spuse Perker când ajunseră în sala paşilor pierduţi, bagă-i pe prietenii domnului Pickwick în tribuna stagiarilor; e mai bine ca domnul Pickwick să stea lângă mine. Pe aici, scumpe domn, pe aici.

Grăind astfel, omuleţul îl luă pe dl. Pickwick de mânecă şi-l conduse spre o bancă mai scundă, aflată sub biroul judecătorului, construită anume pentru ca avocaţii să poată şopti la urechea pledantului instrucţiunile pe care mersul procesului le face necesare. Publicul, în număr mare, nu-i poate vedea pe ocupanţii acestei bănci, deoarece ei stau mai jos decât pledanţii şi decât auditorii, ale căror scaune sunt mai ridicate. Fireşte, stau cu spatele spre public şi pledanţi şi cu faţa spre judecător.

— Îmi închipui că asta e tribuna martorilor, spuse dl. Pickwick arătând la stânga un fel de estradă înconjurată de o balustradă de metal.

— Da, scumpe domn, tribuna martorilor, răspunse Perker scoţând un teanc de hârtii din geanta albastră, pe care Lowten o depusese atunci la picioarele lui.

— Şi acolo, întrebă dl. Pickwick arătând la dreapta două bănci împrejmuite de-o bară, stau juraţii, nu-i aşa?

— Exact, scumpe domn, lămuri dl. Perker ciocănind în capacul tabacherei cu tutun de prizat.

Dl. Pickwick se ridică în picioare, plin de neastâmpăr,

şi-şi aruncă privirile asupra sălii.

La galerie se şi aflau grupuri-grupuri de spectatori, iar pe banca avocaților pledanți, înşiruiți, un număr mare de domni cu perucă, a căror reuniune înfățişa acea agreabilă şi bogată varietate de nasuri şi de favoriți pentru care baroul englez este cu drept cuvânt celebru. Domnii care posedau un dosar, îl țineau în modul cel mai vizibil, şi-şi frecau din când în când nasul cu el spre a atrage şi mai mult luarea aminte a spectatorilor. Alții, care nu aveau niciun dosar de arătat, țineau la subsuori tomuri groase, cu etichete roşii la cotor şi cu scoarțe de culoarea plăcintei necoapte, binecunoscute sub numele de „lawcalf". Alții, care n-aveau nici dosare, nici cărți, îşi vârau mâinile în buzunar şi luau un aer cât mai înțelept cu putință; pe când alții umblau foarte zoriți de colo-colo cu o mutră gravă, satisfăcuți că stârnesc astfel admirația şi mirarea străinilor neinițiați. Spre marea uimire a dl. Pickwick, ei erau împărțiți în mici grupuri şi discutau cu linişte cea mai desăvârşită despre noutățile zilei, de parcă n-ar fi fost câtuşi de puțin pe tapet un proces care urma să fie dezbătut.

Salutul d-lui Phunky, când intră să-şi ia locul dinapoia băncii rezervate judecătorului, atrase atenția d-lui Pickwick; abia îi răspunse la salut, şi se arătă dl. avocat Snubbin, urmat de dl. Mallard care, după ce depuse pe masă o geantă stacojie, aşa de voluminoasă încât avocatul aproape nu se mai vedea de dinapoia ei, strânse mâna d-lui Perker şi se retrase. Intrară alți doi-trei avocați, iar printre ei un om rotofei, roşu la față, care făcu un semn prietenos din cap d-lui Snubbin şi-i spuse că dimineața este frumoasă.

— Cine e omul acesta roşu la față care l-a salutat pe avocatul nostru şi i-a spus că e o dimineață frumoasă? întrebă încet dl. Pickwick.

— E domnul Buzfuz, răspunse dl. Perker, avocatul adversarei noastre. Domnul aşezat la spatele lui e domnul Skimpin, stagiarul său.

Cuprins de groază, aflând de mârşăvia pe care omul acesta o făcuse cu sânge rece, dl. Pickwick se pregătea să întrebe cum cutează dl. Buzfuz, avocatul părții adverse, să-şi permită a spune d-lui Snubbin care e avocatul său că e o dimineață frumoasă – când îl întrerupse ridicarea în picioare a avocaților la strigătul puternic de „linişte” pe care îl scoseseră uşierii Curții. Uitându-se în jur, băgă de seamă că intrase judecătorul.

Dl. judecător Stareleigh (care judeca în lipsa primului preşedinte, reținut de o indispoziție) era un bărbat bondoc şi aşa de gras că părea numai fălci şi jiletcă. El se dădu de-a dura în sală pe două picioruşe crăcănate şi, după ce salută cu gravitate baroul care, cu gravitate, se înclină, îşi puse picioruşele sub masă şi tichia cu trei colțuri pe masă. După ce dl. judecător Stareleigh făcu toate acestea, nu se mai vedeau din el decât doi ochişori foarte ciudați, o față lată, trandafirie, şi cam jumătate dintr-o perucă mare, foarte comică.

De îndată ce judecătorul îşi ocupă locul, uşierul care stătea în picioare, în sală, strigă „linişte” pe un ton de comandă, pe urmă alt uşier la galerie strigă „linişte” cu voce mânioasă, şi alți trei-patru uşieri răcniră dojenitor, cu indignare: „linişte”. Apoi, un domn în negru, aşezat sub judecător, începu să strige numele juraților. După multe zbierete se descoperi că erau prezenți doar zece jurați speciali. Dl. Buzfuz cerând atunci ca juriul special să fie completat prin înlocuitori, domnul în negru înhață îndată doi jurați obişnuiți, un zarzavagiu şi un spițer, care-i veniră la îndemână.

— Domnilor, spuse omul în negru, răspundeți la numele dumneavoastră pentru a depune jurământul. Richard Upwich?

— Aici, răspunse zarzavagiul.

— Thomas Groffin?

— Aici, spuse spițerul.

— Puneți mâna pe Evanghelie, domnilor. Veți judeca cu credință şi sinceritate…

— Rog Curtea să mă ierte, întrerupse spițerul care era înalt, uscățiv şi galben, însă nădăjduiesc că mi se va îngădui să nu iau parte la şedință.

— Ce motive ai, domnule? întrebă dl. judecător Stareleigh.

— N-am vânzător în spițerie, milord, răspunse spițerul.

— N-am ce-ți face, domnule. Ar fi trebuit să-ți angajezi.

— Nu-mi pot permite, milord, reluă spițerul.

— Ei bine, domnule, ar trebui să poți! ripostă judecătorul înroşindu-se, căci dl. judecător Stareleigh era iritabil din fire şi nu suporta contrazicerea.

— Ştiu că ar trebui să pot, dacă mi-ar merge după cum merit, dar nu-mi merge, milord, răspunse spițerul.

— Pune-l să jure! declară judecătorul, poruncitor.

Slujbaşul nu trecuse de *veți judeca cu credință şi sinceritate*, când spițerul îl întrerupse iarăşi.

— Trebuie să depun jurământul, milord? întrebă el.

— Desigur, domnule, replică îndărătnicul slujitor al justiției.

— Prea bine, milord, glăsui spițerul resemnat. Dar să ştiți că până se termină procesul s-ar putea să se-ntâmple o nenorocire. Puneți-mă să jur, dacă poftiți.

Şi spițerul depuse jurământul mai înainte ca judecătorul să fi putut rosti o vorbă.

— Milord, reluă spițerul aşezându-se cât se poate de liniştit, voiam numai să vă anunț că n-am lăsat în dugheana mea decât un băiat care-mi face comisioanele. Băiat foarte cumsecade, milord, însă care se pricepe foarte puțin la doctorii; şi ştiu că, în capul lui, *sarea de Epson* înseamnă *acid sulfuric* şi *siropul de siminichie – laudanum*. Asta e tot, milord.

După cuvintele acestea, spițerul se aşează comod pe bancă, luă o mutră zâmbitoare şi părea pregătit pentru toate veştile rele.

Dl. Pickwick îl cerceta cu simțământul celei mai

profunde înfricoşări, când o zarvă uşoară se produse în sală; nu trecu mult şi d-na Bardell, gata-gata să leşine, sprijinită de d-na Cluppins, îşi făcu apariţia şi fu aşezată la capătul celălalt al băncii ocupată de dl. Pickwick. O umbrelă enormă fu adusă atunci de dl. Dodson, şi o pereche de galenţi de către dl. Fogg; amândoi îşi pregătiseră cu această ocazie figurile cele mai simpatice şi înduioşate. D-na Sanders se ivi apoi, conducând pe d-şorul Bardell. La vederea copilului, d-na Bardell tresări; deodată venindu-şi în fire, începu să-l sărute cu înflăcărare; pe urmă recăzând în stare de inconştienţă din pricina nervilor zdruncinaţi, buna doamnă ceru să i se spună unde se află. Răspunzând întrebării, d-na Cluppins şi d-na Sanders îşi întoarseră capul şi începură să plângă, pe când d-nii Dodson şi Fogg o implorară pe reclamantă să se liniştească. Dl. Buzfuz îşi frecă ochii din răsputeri cu o batistă mare albă, aruncând spre juraţi o privire rugătoare. Judecătorul părea şi el mişcat, iar câţiva spectatori tuşiră pentru a-şi ascunde emoţia.

— Într-adevăr, foarte bună idee, şopti Perker d-lui Pickwick. Straşnici băieţi, Dodson şi Fogg ăştia! Iată o scenă de mare efect, scumpe domn, de mare efect.

În timp ce vorbea Perker, d-na Bardell îşi reveni treptat în fire, iar d-na Cluppins, după ce examinase cu grijă nasturii şi cheotorile respective ale d-şorului Bardell, îl puse să stea în picioare în faţa mamei sale; poziţie bună care va stârni negreşit mila juraţilor şi a judecătorului. Lucrul nu se putuse însă îndeplini fără o împotrivire grozavă şi lacrimi multe din partea tânărului domn, care avea presimţiri sigure că aşezarea lui în ochii judecătorului nu era altceva decât începutul unor formalităţi urmate de osândirea sa numaidecât la moarte sau, cel puţin, la transportarea pe viaţă, peste mări.

— Bardell şi Pickwick, rosti domnul în negru, anunţând procesul care se afla cel dintâi pe listă.

— Milord, spuse dl. avocat Buzfuz, eu sunt cu reclamanta.

— Cine mai este cu dumneata, colega Buzfuz? întrebă judecătorul.

Dl. Skimpin făcu o plecăciune ca să arate că el era.

— Eu îl reprezint pe pârât, milord, declară dl. avocat Snubbin.

— Aveți pe cineva cu dumneavoastră, d-le Snubbin? întrebă judecătorul.

— Pe domnul Phunky, milord, răspunse avocatul Snubbin.

— Avocatul Buzfuz şi domnul Skimpin pentru reclamantă, spuse judecătorul scriind numele într-un carnețel şi articulând ce scria. Pentru pârât, avocatul Snubbin şi domnul Monkey.

— Cer iertare înălțimii voastre, Phunky.

— A, prea bine! spuse judecătorul. Nu mai avusesem plăcerea să aud mumele domnului!

Dl. Phunky se înclină atunci şi zâmbi, iar judecătorul se înclină de asemenea şi zâmbi; iar dl. Phunky, îmbujorându-se până în albul ochilor, se strădui să aibă aerul de-a nu şti că toată lumea se uită la dânsul, lucru care nu a reuşit până în prezent nimănui şi care, după toate probabilitățile, nici nu va reuşi vreodată.

— Să începem, zise judecătorul.

Uşierii strigară din nou: „linişte”, iar dl. Skimpin deschise dezbaterile asupra clauzei respective, şi cauza părea să conțină foarte puține amănunte interesante, căci avocatul păstrase pentru sine amănuntele pe care le ştia; iar când peste trei minute dl. Skimpin se aşează la loc, jurații erau tot aşa de luminați ca mai înainte.

Avocatul Buzfuz se ridică atunci, cu toată semeția şi demnitatea cerute de atmosfera solemnă în care se desfăşurau dezbaterile, vorbi în şoaptă cu Dodson, se sfătui pe scurt cu Fogg, îşi trase roba peste umeri, îşi potrivi peruca şi se adresă juraților.

Avocatul Buzfuz începu prin a spune că niciodată de-

a lungul experienței sale profesionale, niciodată de când se consacrase studiului şi aplicării legilor, nu s-a apropiat de o cauză cu sentimente de emoție aşa de profunde, cu conştiința unei aşa de apăsătoare răspunderi impusă sieşi; răspundere, putea spune, pe care n-ar fi fost în stare să şi-o asume niciodată dacă nu l-ar fi îndemnat şi susținut convingerea, îndestul de tare pentru a echivala cu o fermă certitudine, convingerea că această cauză adevărată şi dreaptă sau, cu alte cuvinte, cauza clientei sale, a clientei sale insultată şi persecutată, trebuia să triumfe în fața celor doisprezece domni inteligenți şi nobili pe care îi vedea dinainte-i pe banca juraților.

Avocații încep întotdeauna astfel, deoarece caută să-i facă pe jurați să fie în termenii cei mai buni cu ei înşişi, făcându-i să creadă că sunt personaje deosebit de agere la minte. Un efect se produse imediat şi mai mulți jurați începură să ia cu sârguință note.

— Domnilor, ați aflat de la savantul meu prieten, urmă avocatul Buzfuz, deşi ştia bine că ascultându-l pe savantul prieten pomenit mai sus, domnii jurați nu aflaseră absolut nimic de la el; ați aflat de la savantul meu prieten, domnilor, că vi se prezintă o acțiune împotriva nerespectării făgăduielii de luare în căsătorie, în care daunele sunt de o mie cinci sute lire sterline. Însă n-ați aflat de la savantul meu prieten, dat fiind că aceasta nu intra în atribuțiile savantului meu prieten să vă spună, care sunt faptele şi circumstanțele ce vor fi relatate amănunțit de mine; ele vor fi confirmate şi de ireproşabilele doamne pe care le voi aşeza în fața dumneavoastră, în bancă.

Accentuând cu o emfază teribilă asupra cuvântului „*bancă*” dl. avocat Buzfuz trânti cu putere un pumn în masă şi se uită la Dodson şi Fogg. Aceştia dădură din cap în semn de admirație față de avocat, cu indignare şi sfidare față de pârât.

— Reclamanta, domnilor, continuă dl. Buzfuz cu glas

blând, melancolic, reclamanta este o văduvă. Da, domnilor, o văduvă. Răposatul domn Bardell, după ce se bucurase mulți ani de stima şi încrederea suveranului său, ca unul dintre păzitorii veniturilor regale, s-a strecurat aproape pe nesimțite din lumea aceasta, spre a căuta aiurea tihna şi pacea pe care vama nu le poate acorda niciodată.

Descriind în termeni mişcători decesul d-lui Bardell, care fusese lovit în cap cu un țap de bere, în beciul unei cârciumi, glasul avocatului tremură, dar continuă cu emoție:

— Puțin timp înainte de a muri, el pecetluise asemănarea sa pe fruntea unui băiețaş. Cu acest băiețaş, singurul gaj al iubirii defunctului vameş, doamna Bardell se retrase din lume şi îşi căută consolarea în liniştea străzii Goswell; aci, ea puse la fereastra salonului un anunț, scris de mână, cu acest conținut:

Camere mobilate pentru domn singur.
A se adresa aici.

Spunând acestea, avocatul Buzfuz făcu o pauză, în timp ce câțiva domni din rândul juraților luau note după document.

— Piesa aceasta nu are nicio dată? întrebă un jurat.

— Nu, domnule, nu are nicio dată, răspunse avocatul Buzfuz; sunt însă informat că anunțul a fost pus în fereastra de la salonul reclamantei exact acum trei ani. Atrag stăruitor atenția comisiei asupra termenilor documentului: *Camere mobilate pentru domn singur.* Domnilor, opinia ce doamna Bardell şi-o formase despre sexul opus era derivată dintr-o lungă contemplare a calităților neprețuite ale soțului pe care îl pierduse. Nu avea temeri; nu avea neîncredere; nu avea bănuieli; era numai siguranță şi încredere. Domnul Bardell, spunea văduva, domnul Bardell era un om de onoare... era un

om de cuvânt… Domnul Bardell n-a fost un şarlatan. Domnul Bardell fusese cândva celibatar; unui celibatar am să-i cer protecție, sprijin, mângâiere; în celibatari voi vedea veşnic ceva care îmi va reaminti ce era domnul Bardell când a cucerit tânăra şi neprihănita mea afecțiune; unui celibatar, aşadar, voi închiria locuința mea. Îndemnată de acest frumos şi mişcător imbold (unul dintre cele mai frumoase imbolduri ale firii noastre imperfecte, domnilor), văduva singură şi dezolată îşi uscă lacrimile, îşi mobilă primul etaj, îşi strânse nevinovatul băiețaş la sânul ei matern, şi puse la fereastra salonului biletul de închiriat. Şi credeți că biletul a rămas multă vreme acolo? Nu. Şarpele stătea la pândă, fitilul era aprins, mina era pregătită, săpătorul şi minerul erau la lucru. Nici nu fusese pus de trei zile biletul la fereastra salonului… nici trei zile, domnilor! când o ființă care mergea pe două picioare şi semăna după aparență a om, iar nu a monstru, bătu la uşa doamnei Bardell; se informă; închirie locuința, şi chiar de a doua zi intră în posesia camerelor. Ființa aceasta era Pickwick, Pickwick pârâtul!

Avocatul Buzfuz vorbise cu atâta înflăcărare încât fața-i devenise stacojie; se opri să-şi tragă răsuflarea. Tăcerea îl trezi pe dl. judecător Stareleigh care, numaidecât, scrise ceva cu o pană ce nu avea cerneală şi luă un aer extraordinar de cugetător, pentru a-i face pe juraţi să creadă că gândea totdeauna mai profund când ținea ochii închişi.

Avocatul Buzfuz continuă.

— Despre acest domn Pickwick aş vrea să vă spun două-trei cuvinte; dar subiectul prezintă puțină atracție şi eu, domnilor, nu sunt omul, iar dumneavoastră domnilor, nu sunteți oamenii să vă extaziați în fața unei cruzimi revoltătoare şi a unei mârşăvii premeditate.

Dl. Pickwick, care de câtva timp se zvârcolea în tăcere, tresări violent, ca şi cum o vagă idee de a-l ataca pe avocatul Buzfuz, chiar sub ochii augustei justiții şi ai

legii, îi venise în minte. Un gest povățuitor al d-lui Perker îl reținu, astfel că ascultă restul cuvântării savantului domn cu un aer de indignare ce contrasta puternic cu figurile pline de admirație ale d-nelor Cluppins şi Sanders.

27. „Procesul” – Phiz, martie 1837

— Spun mârşăvie premeditată, domnilor, continuă avocatul Buzfuz, privindu-l pe dl. Pickwick şi adresându-i-se direct; iar când spun mârşăvie premeditată, permiteți-mi să-l avertizez pe pârâtul Pickwick, dacă se află în sală, după cum sunt informat că este, că ar fi procedat mai decent, mai cuviincios, cu mai multă judecată şi cu bun gust, dacă se abținea să se înfățişeze. Dați-mi voie să-l avertizez, domnilor, că dacă şi-ar permite vreun gest de dezaprobare în această incintă, nu-i va fi de niciun folos, căci dumneavoastră veți şti să-l apreciați, veți şti câte parale face! Şi dați-mi voie să-i mai spun, domnilor, cum vă va spune şi milord, că un avocat care îşi îndeplineşte datoria față de clienții săi, nu trebuie să fie nici intimidat, nici amenințat, nici redus la tăcere, şi că orice tentativă pentru a săvârşi unul sau altul, primul sau ultimul din aceste acte se va întoarce în capul uneltitorului, fie el reclamant sau pârât, numească-se Pickwick sau Noakes sau Stoakes, sau Stiles, sau Brown, sau Thompson.

Mica digresiune de la subiectul principal aduse neapărat rezultatul dorit, acela de a îndrepta toți ochii asupra d-lui Pickwick. Avocatul Buzfuz, revenindu-şi parțial din starea de exaltare morală de care se lăsase biciuit, urmă:

— Vă voi dovedi, domnilor, că timp de doi ani Pickwick a continuat să rămână statornic şi fără întrerupere, fără contenire, în casa doamnei Bardell, vă voi dovedi că, toată vremea asta, doamna Bardell l-a servit, a căutat să-i facă şederea cât mai plăcută, i-a gătit bucatele, i-a adunat rufele ca să le dea în afară, la spălătoreasă, le-a cârpit, le-a călcat, şi l-a primenit când au fost aduse acasă; s-a bucurat în sfârşit de toată încrederea chiriaşului ei. Vă voi dovedi că, în multe ocazii, el a dat băieţaşului ei câte o jumătate de penny, ba uneori bănuți de şase penny; vă voi dovedi de

asemenea, printr-un martor a cărui depoziție îi va fi imposibil savantului meu prieten s-o tăgăduiască sau s-o infirme că, odată, l-a mângâiat pe mititel pe cap şi, după ce i-a pus întrebarea dacă în ultimul timp a mai câştigat *alley tors* sau *commoneys* (din care înțeleg că e vorba de un anume fel de bile, mult prețuite de tineretul oraşului nostru) s-a servit de această remarcabilă expresie: *Ți-ar părea bine să ai iarăşi un tată?* Vă voi mai dovedi, domnilor că, acum vreun an, Pickwick a început deodată să lipsească de acasă intervale îndelungi de timp, ca şi cum ar fi avut intenția să se despartă treptat de clienta mea; însă vă voi mai arăta că, în epoca aceea, hotărârea lui nu era destul de tare sau că bunele lui sentimente dominară, dacă el are sentimente bune; sau că farmecul şi perfecțiunea clientei mele învinseră intențiile lui neomeneşti, căci vă voi dovedi că, odată, înapoindu-se de la țară, i-a făcut în chip categoric propuneri de căsătorie, după ce avu grijă totuşi să nu fie niciun martor al contractului lor solemn; sunt în măsură să dovedesc, după depoziția făcută de trei prieteni ai lui, martori împotriva voinței lor, domnilor… da, martori împotriva voinței lor… că în aceeaşi dimineață el a fost descoperit de dânşii ținând-o pe reclamantă în brațe şi calmându-i tulburarea cu vorbe dulci şi cu mângâieri.

O impresie vădită produse asupra ascultătorilor partea aceasta a cuvântării savantului avocat. Scoțând din geantă două petece mici de hârtie, continuă:

— Şi acum, domnilor, încă un singur cuvânt. Între părți au fost schimbate două scrisori pe care pârâtul le recunoaşte ca fiind scrise de mâna sa, şi care grăiesc cât tomuri întregi. Scrisorile acestea de asemenea dezvăluiesc caracterul omului. Nu sunt scrise într-un limbaj deschis, elocvent, cald, care să nu respire nimic altceva decât o afecțiune pasionată. Nu, epistolele tăinuiesc ceva, sunt pline de şiretenie, de cuvinte ocolite, însă care, din fericire, sunt mult mai

convingătoare decât dacă ar fi conținut expresiile cele mai înflăcărate, imaginile cele mai poetice; scrisori ce trebuiesc examinate cu un ochi precaut şi bănuitor; scrisori ce erau destinate, la vremea lor, de Pickwick, să deruteze şi să înşele persoanele în a căror mână ar fi putut să cadă. Vă voi citi-o pe întâia, domnilor: „Garraway, amiază. Dragă doamnă Bardell. Cotlete şi sos de roşii. Al dumitale, Pickwick" Domnilor, ce înseamnă asta? Cotlete şi sos de roşii. Al dumitale Pickwick! Cotlete! Dumnezeule! Şi sos de roşii! Domnilor, fericirea unei femei sensibile şi încrezătoare – să fie astfel luată în derâdere prin aceste mârşave tertipuri? Scrisoarea următoare nu are dată, ceea ce prezintă ceva suspect. „Dragă doamnă B. nu voi veni acasă decât mâine dimineață; trăsura a întârziat!" Şi apoi această expresie foarte interesantă: „Nu fi necăjită pentru buiotă". Buiotă! Ei, domnilor, cine se necăjeşte pentru o buiotă? Când a fost tulburată liniştea unui bărbat sau a unei femei de-o buiotă? De-o buiotă care în sine e un obiect domestic, nevătămător, folositor, şi voi adăuga, domnilor, plăcut. De ce este doamna Bardell aşa de serios implorată să nu-şi bată capul cu buiota? Pentru că (aşa cum nu există nicio umbră de îndoială) cuvântul serveşte drept capac pentru un foc tăinuit, pentru că nu este scris decât cu scopul de-a înlocui vreo expresie drăgălaşă sau vreo făgăduială – totul deghizat printr-un sistem de corespondență plănuit dinainte şi dibaci ticluit de Pickwick în vederea unei părăsiri premeditate, sistem pe care nu-l pot descifra acum. Apoi aluzia la trăsura întârziată! Căci, după cum văd eu lucrurile, ea se referă chiar la Pickwick care, fără doar şi poate, a fost în întârziere criminală pe toată durata acestei afaceri; însă a cărui viteză va fi fără veste accelerată şi ale cărui roți, domnilor, după cum va constata pe socoteala lui, vor fi neapărat unse de dumneavoastră.

Dl. avocat Buzfuz se opri în momentul acesta spre a

vedea dacă juraţii zâmbesc la auzul glumei sale; însă, gluma nefiind pricepută de nimeni, afară de zarzavagiu, a cărui înţelegere în privinţa aceasta se datora probabil faptului că el îşi supusese căruţa, tocmai în dimineaţa aceea, operaţiei cu pricina, savantul avocat socoti de cuviinţă ca, înainte de a încheia, să caute din nou să stârnească mila celor de faţă.

— Domnilor, dar destul cu toate acestea, rosti dl. avocat Buzfuz; e greu să zâmbesc cu o inimă sfâşiată; e nepotrivit să glumim când cele mai profunde simpatii ale noastre sunt stârnite. Speranţele şi perspectivele clientei mele sunt distruse, şi nu fac o figură retorică atunci când spun că ea nu mai are nicio posibilitate de a-şi câştiga existenţa. Biletul de închiriat nu mai este la fereastră, şi cu toate acestea, chiriaş n-are. Celibatari demni de alegere trec în sus şi în jos pe stradă, însă pentru ei nu există nicio invitaţie de „a se adresa aici". Totul e mohorât şi liniştit în locuinţa doamnei Bardell; chiar şi glasul copilului este făcut să tacă; copilul părăseşte jocurile-i inocente când mama lui începe să plângă; *alley tors* şi *commoneys*, bilele lui, sunt deopotrivă lăsate uitării; nu mai aude strigătul familiar al tovarăşilor săi de *„zbârci"*. A pierdut iscusinţa de care dădea dovadă la titirez sau la soţ-ori-făr'de. Cu toate acestea, domnilor, Pickwick, distrugătorul nemilos al acestei oaze domestice din deşertul străzii Goswel, Pickwick care a secat izvorul şi a aruncat cenuşă peste iarbă, Pickwick care se prezintă în faţa dumneavoastră astăzi cu nemilosul lui sos de roşii şi buiote, Pickwick îşi ridică încă în faţa dumneavoastră fruntea, fără să roşească, cu obrăznicie, şi contemplă fără niciun suspin ruina al cărei autor este. Daune, domnilor, daune mari, sunt singura pedeapsă pe care i-o puteţi da, singura răsplată pe care o puteţi oferi clientei mele. Şi pentru aceste daune ea face acum un apel la înţelegerea, la spiritul înalt, la conştiinţa, la justiţia, la bunăvoinţa, la măreţia de suflet a unui juriu compus din concetăţeni

nepărtinitori.

După frumoasa sa perorație, dl. avocat Buzfuz se așează, iar dl. judecător Stareleigh se trezi.

— Să fie chemată Elisabeth Cluppins, spuse avocatul Buzfuz cu o nouă vigoare, ridicându-se după un minut.

Uşierul cel mai apropiat o chemă pe „Elisabeth Tuppins", altul la o mică distanță strigă: „Elisabeth Jupkins", iar al treilea se năpusti în King Street şi urlă cu sufletul la gură: „Elisabeth Muffins", până ce răguşi.

În vremea asta, d-na Cluppins, sprijinită deopotrivă de d-nele Bardell şi Sanders şi de d-nii Dodson şi Fogg, era condusă sus spre banca martorilor. Când fu, în sfârşit, cățărată teafără pe treapta de sus, d-na Bardell se opri pe cea de jos, ținând într-o mână batista şi galenții, iar într-alta un clondir în care putea să fie cam o jumătate de sfert de litru de oțet aromat, gata la un caz de nevoie. D-na Sanders, ai cărei ochi erau ațintiți cu luare aminte asupra figurii judecătorului, se propti chiar lângă d-na Bardell, ținând umbrela voluminoasă şi apăsând cu aer grav degetul cel mare de la mâna dreaptă pe resort, ca pentru a arăta că e gata s-o deschidă la momentul trebuitor.

— Doamnă Cluppins, spuse avocatul Buzfuz, vă rog liniştiți-vă, doamnă.

Bineînțeles că, de îndată ce d-na Cluppins fu îndemnată să se liniştească, se porni pe un plâns şi mai violent, dând diferite semne neliniştitoare de apropiat leşin, pricinuit – după cum mărturisea mai apoi – de emoțiile care o copleşeau.

— Vă aduceți aminte, doamnă Cluppins, i se adresă avocatul Buzfuz după câteva întrebări fără însemnătate, vă aduceți aminte că erați în camera din fund, de la primul etaj, la doamna Bardell, anul trecut, într-o dimineață de iulie, pe când dânsa deretica în apartamentul domnului Pickwick?

— Da, milord, şi domnilor jurați, răspunse d-na Cluppins.

— Salonul domnului Pickwick se afla, mi se pare, la primul etaj, în față, nu-i aşa?

— Da, domnule, răspunse d-na Cluppins.

— Ce făceați în camera din fund, doamnă? întrebă micul judecător.

— Milord şi domnilor, strigă d-na Cluppins cu o tulburare ciudată, nu vreau să vă înşel…

— Cu atât mai bine, doamnă, îi spuse micul judecător.

— Mă aflam acolo, reluă d-na Cluppins, fără ştirea doamnei Bardell; ieşisem cu un coşuleț, domnilor, ca să cumpăr vreo două oca de cartofi care m-a costat cam doi penny jumate, când văz crăpată uşa de la stradă a doamnei Bardell.

— Cum?! exclamă micul judecător.

— Întredeschisă, milord, zise avocatul Snubbin.

— A spus crăpată, spuse micul judecător cu un aer şiret.

— E acelaşi lucru, milord, reluă avocatul Snubbin.

Micul judecător îl privi îndoielnic şi declară că va lua notă. D-na Cluppins continuă:

— Am intrat, domnilor, numai ca să dau bună ziua şi am urcat şi eu, ca omul, scările, şi am pătruns în odaia din fund… Domnilor, în odaia din față se auzea voci şi…

— Şi-mi închipui, doamnă Cluppins, că ați ascultat, spuse dl. Buzfuz.

— Să-mi fie cu iertăciune, domnule, replică d-na Cluppins cu demnitate, una ca asta nu-mi stă în caracter. Dar vocile era aşa de tari, domnule, să-ți spargă timpanul şi mai multe nu.

— Foarte bine, doamnă Cluppins, n-ați ascultat, însă ați auzit vocile. Una dintre ele era a domnului Pickwick.

— Da, domnule, a lui.

După ce declară răspicat că dl. Pickwick se adresa d-nei Bardell, d-na Cluppins repetă pe îndelete, ca răspuns la numeroasele întrebări ce i se puseră, conversația pe care cititorii noştri o cunosc. Jurații

aveau un aer bănuitor şi dl. Buzfuz zâmbi, aşezându-se. Înfăţişarea lor deveni de-a dreptul ameninţătoare când avocatul Snubbin declară că nu va supune pe martoră unui nou interogatoriu, deoarece dl. Pickwick socotea că relatarea ei era, în substanţă, exactă.

După ce sparse gheaţa, d-na Cluppins crezu binevenit prilejul de-a face o scurtă dizertaţie asupra propriilor ei chestiuni casnice. Începu deci prin a informa Curtea că, în momentul de faţă, ea era mama a opt copii şi că nutrea speranţa de-a prezenta d-lui Cluppins, peste vreo şase luni, pe-al nouălea. La punctul acesta interesant, micul judecător o întrerupse foarte mâniat şi, ca urmare a întreruperii, virtuoasa doamnă împreună cu d-na Sanders fură în chip politicos, fără multă vorbă, scoase din sală sub escorta d-lui Jackson.

— Nathaniel Winkle! spuse dl. Skimpin.

— Aici, răspunse o voce slabă.

Şi dl. Winkle se îndreptă către banca martorilor, iar după ce depuse jurământul cuvenit, îl salută pe judecător cu un respect considerabil.

— Nu vă întoarceţi spre mine, domnule, îi spuse acru judecătorul ca răspuns la salut. Priviţi juriul.

Dl. Winkle se supuse observaţiei şi privi spre locul unde presupunea că trebuie să fie juriul căci, în starea de tulburare în care se afla, era absolut incapabil să vadă ceva.

Dl. Winkle fu apoi interogat de dl. Skimpin care, fiind un tânăr promiţător în vârstă de patruzeci şi doi sau patruzeci şi trei de ani, era fireşte nerăbdător să încurce pe cât era cu putinţă un martor vădit predispus în favoarea celeilalte părţi.

— Acum, domnule, rosti dl. Skimpin, veţi avea bunătatea să comunicaţi numele dumneavoastră înălţimii sale şi juriului?

Dl. Skimpin lăsă capul într-o parte să asculte cu mare încordare răspunsul şi să arunce în acelaşi timp o ochire juraţilor, ca şi cum ar fi vrut să indice că

înclinarea naturală a d-lui Winkle pentru sperjur ar putea să-l îndemne a declara alt nume decât acela adevărat.

— Winkle, răspunse martorul.

— Care e numele dumneavoastră de botez, domnule? întrebă mâniat micul judecător.

— Nathaniel, domnule.

— Daniel? Nu aveți alt pronume?

— Nathaniel, domnule… milord, vreau să zic.

— Nathaniel Daniel sau Daniel Nathaniel?

— Nu, milord; numai Nathaniel; niciun Daniel.

— În cazul ăsta, domnule, de ce mi-ați spus Daniel? întrebă judecătorul.

— Nu am spus eu, milord, răspunse dl. Winkle.

— Ați spus, domnule! ripostă judecătorul cu o încruntare severă din sprâncene. Cum aş fi putut scrie Daniel, în notele mele, dacă dumneavoastră, domnule, nu mi-ați fi spus?

Argumentul era, evident, fără replică.

— Domnul Winkle are memoria cam scurtă, milord, întrerupse Skimpin aruncând o altă ochire juriului; nădăjduiesc însă că vom găsi mijlocul să i-o împrospătăm, înainte de a fi terminat interogatoriul.

— Vă sfătuiesc să luați seama, domnule, spuse micul judecător martorului, privindu-l cu un aer sinistru.

Bietul domn Winkle se înclină şi se strădui să afecteze că nu se sinchiseşte; ceea ce, în starea lui de tulburare, îi dădea mai degrabă aerul unui hoț de buzunare prins asupra faptului.

— Acum, domnule Winkle, reluă dl. Skimpin, ascultați-mă cu atenție, vă rog, domnule, şi dați-mi voie să vă recomand, în propriul dumneavoastră interes, a nu uita îndemnurile lui milord de a fi cu băgare de seamă. Mi se pare că sunteți prietenul intim al domnului Pickwick, pârâtul, nu-i aşa?

— Atâta cât îmi pot aminti, în momentul acesta, îl cunosc pe domnul Pickwick de aproape…

— Vă rog, domnule Winkle, nu ocoliți întrebarea. Sunteți sau nu prieten intim cu pârâtul?

— Tocmai voiam să spun că…

— Vreți să răspundeți la întrebarea mea, domnule, sau nu?

— Dacă nu răspundeți la întrebare, veți fi întemnițat, domnule! strigă micul judecător privind pe deasupra carnetului său de note.

— Haide, domnule, da sau nu? repetă dl. Skimpin.

— Da, sunt! spuse dl. Winkle.

— A, sunteți! Şi de ce n-ați vrut să declarați din capul locului, domnule? O cunoaşteți poate şi pe reclamantă, nu-i aşa, domnule Winkle?

— N-o cunosc, însă am văzut-o.

— Aha, n-o cunoaşteți, însă ați văzut-o. Fiți bun acum şi spuneți domnilor juraţi ce înțelegeți prin aceasta, domnule Winkle.

— Înțeleg că nu sunt intim cu dânsa, însă că am văzut-o când mergeam la domnul Pickwick, în strada Goswell.

— De câte ori ați văzut-o, domnule?

— De câte ori?

— Da, domnule Winkle, de câte ori? Vă voi repeta întrebarea de o sută de ori dacă doriți, domnule.

Şi, după ce încruntă cu severitate din sprâncene, savantul domn îşi puse mâinile în şolduri şi zâmbi juraților cu înțeles.

Asupra acestei chestiuni se stârni controversa edificatoare, obişnuită în asemenea cazuri. La început dl. Winkle declară că-i era absolut imposibil să precizeze de câte ori a văzut-o pe d-na Bardell. Atunci fu întrebat dacă a văzut-o de douăzeci de ori? la care el răspunse: „Cu siguranță că de mai multe ori”. Apoi a fost întrebat dacă a văzut-o de o sută de ori? — Dacă ar putea să jure că a văzut-o de mai mult de o sută de ori? — Dacă ar putea să jure că a văzut-o de mai mult de cincizeci de ori? — Dacă nu era sigur că a văzut-o de cel puțin

şaptezeci şi cinci de ori? Şi aşa mai departe. În cele din urmă se ajunse la concluzia satisfăcătoare că ar fi bine să ia seama la ce spune şi la ce face. Când martorul fu redus prin acest procedeu la starea dorită de tulburare, interogatoriul continuă precum urmează;

— Domnule Winkle, vă amintiți că ați fost la pârâtul Pickwick în locuința reclamantei din strada Goswell, într-o dimineață de iulie trecut?

— Da, îmi amintesc.

— Erați însoțit cu prilejul acela de un prieten anume Tupman şi de altul anume Snodgrass?

— Da, domnule.

— Ei sunt aici?

— Da, sunt, răspunse dl. Winkle privind cu multă seriozitate locul unde se aflau prietenii săi.

— Vă rog, domnule Winkle, luați seama la ce vă spun eu, şi nu vă mai gândiți la prietenii dumneavoastră, reluă dl. Skimpin aruncând juriului o altă privire cu înțeles. Vor trebui să povestească istoria lor fără să aibă o consultație prealabilă cu dumneavoastră, dacă nu cumva vor fi avut-o. (Altă privire juriului.) Acum, domnule, spuneți domnilor jurați ce ați văzut când ați intrat în camera pârâtului, în dimineața despre care este vorba! Haide, domnule, dați-i drumul; mai curând sau mai târziu, tot va trebui să aflăm.

— Pârâtul, domnul Pickwick, o ținea pe reclamantă în brațe, având mâinile pe după talia ei, replică dl. Winkle cu o ezitare foarte firească, iar reclamanta părea că-i leşinată.

— L-ați auzit pe pârât spunând ceva?

— L-am auzit spunându-i doamnei Bardell: suflet bun, şi îndemnând-o să se calmeze, atrăgându-i atenția în ce situație ar fi găsiți dacă vine cineva, sau cam aşa ceva.

— Acum, domnule Winkle, nu mai am a vă pune decât o întrebare şi vă rog să vă reamintiți avertismentul lui milord. Vreți să afirmați, sub jurământ, că Pickwick,

pârâtul, a spus atunci, în împrejurarea aceea: „Dragă doamnă Bardell, sunteți un suflet bun; obișnuiți-vă cu situația asta: căci tot acolo o să ajungeți”, sau cam aşa ceva?

— Eu… eu n-am înțeles tocmai aşa, spuse dl. Winkle uimit de legătura ingenioasă dată micului număr de cuvinte pe care le auzise. Mă aflam pe scară şi n-am putut să aud lămurit. Impresia care mi-a rămas e că…

— Domnule Winkle, domnii din juriu nu vor să ştie impresiile dumneavoastră, care, mă tem, nu ar satisface deloc nişte persoane cinstite şi sincere, interveni dl. Skimpin. Vă aflați pe scară şi n-ați auzit lămurit; dar nu vreți să jurați că domnul Pickwick nu s-a servit de expresiile pe care le-am citat. V-am înțeles bine?

— Nu, nu pot să jur, răspunse dl. Winkle.

Şi dl. Skimpin se aşează cu un aer triumfător.

Până atunci cauza d-lui Pickwick nu mersese aşa de fericit încât să poată suporta povara unor noi bănuieli însă, pentru că dorea s-o pună într-o lumină mai favorabilă, dl. Phunky se ridică spre a scoate ceva important de la dl. Winkle printr-un nou interogatoriu. Se va vedea îndată dacă a scos într-adevăr ceva important de la el.

— Domnule Winkle, spuse dl. Phunky, eu cred că domnul Pickwick nu mai e tânăr…

— O, nu! răspunse dl. Winkle; e destul de în vârstă ca să-mi fie tată.

— Ați spus savantului meu prieten că-l cunoaşteți pe domnul Pickwick de multă vreme. Ați avut vreodată motive să presupuneți că el era pe punctul de a se însura?

— O, nu! desigur că nu, replică dl. Winkle cu atâta înflăcărare încât dl. Phunky ar fi trebuit să-l scoată cât mai repede din tribună.

Avocații consideră că sunt două specii de martori cu deosebire periculoşi: martorul care se codeşte şi martorul prea binevoitor. Destinul d-lui Winkle a fost să

figureze în ambele moduri în procesul prietenului său.

— Am să merg chiar mai departe, domnule Winkle, continuă dl. Phunky cu aerul cel mai satisfăcut şi mai încrezător. Aţi văzut vreodată în manierele şi purtarea domnului Pickwick faţă de celălalt sex ceva care să vă fi putut îndreptăţi a crede că s-ar fi putut gândi să se căsătorească la o vârstă aşa de înaintată?

— O, nu; desigur că nu! răspunse dl. Winkle.

— În raporturile cu femeile, conduita lui nu a fost totdeauna aceea a unui om care, ajungând la o vârstă destul de înaintată, mulţumit de propriile-i amuzamente şi preocupări, le tratează aşa cum un părinte îşi tratează fiicele?

— Nu încape nicio îndoială în privinţa aceasta, replică dl. Winkle din toată inima. Adică... da... o, da, desigur.

— N-aţi remarcat niciodată în conduita sa faţă de doamna Bardell, sau faţă de orice altă femeie, ceva care să fie cât de puţin suspect? adăugă dl. Phunky, pregătindu-se să se aşeze, căci avocatul Snubbin îi făcea semn din ochi.

— Nu... n... nu, răspunse dl. Winkle afară de o împrejurare neînsemnată, care, sunt sigur, ar putea să fie explicată lesne.

Dacă nefericitul domn Phunky s-ar fi aşezat când dl. Snubbin îi făcuse semn, sau dacă avocatul Buzfuz ar fi oprit de la început acest interogatoriu care nu-şi avea rostul (căci ştia mai bine să oprească decât să ia un interogatoriu – dar, ţinând seama de neliniştea d-lui Winkle, fu aproape sigur că martorul îi va ajuta într-o oarecare măsură) această nefericită aprobare n-ar fi fost smulsă martorului. În momentul când cuvintele ieşiră de pe buzele d-lui Winkle, dl. Phunky se aşeză, iar avocatul Snubbin, poate prea devreme, îi spuse martorului să părăsească locul. Dl. Winkle se pregătea să plece, foarte grăbit, când dl. Buzfuz îl opri.

— Staţi, domnule Winkle, staţi, îi spuse el. Apoi, adresându-se micului judecător: Înălţimea voastră are

bunătatea să întrebe pe martor în ce împrejurare domnul, care e destul de în vârstă pentru a-i fi părinte, s-a comportat suspect față de femei?

— Domnule, ați auzit întrebarea savantului avocat? zise judecătorul întorcându-se spre nenorocitul şi disperatul domn Winkle. Descrieți împrejurarea la care ați făcut aluzie.

— Milord, răspunse dl. Winkle tremurând de nelinişte, aş… aş dori să tac în această privință.

— Se poate, ripostă micul judecător, însă sunteți dator să vorbiți.

În liniştea profundă a întregii adunări, dl. Winkle îngăimă că împrejurarea neînsemnată şi suspectă era aceea când dl. Pickwick fusese găsit la miezul nopții în odaia de dormit a unei doamne, ceea ce s-a terminat, după cât credea dl. Winkle, prin ruptura căsătoriei proiectată de doamna în chestiune şi a dus, după câte ştia, la înfățişarea cu forța a pickwickienilor dinaintea lui George Nupkins, esquire, primar şi judecător de pace al târgului Ipswich.

— Puteți să părăsiți tribuna, domnule, spuse avocatul Snubbin.

Dl. Winkle părăsi într-adevăr tribuna şi se repezi, gonind ca un nebun, spre hotelul *George şi Vulturul*, unde, câteva ore mai târziu, fu descoperit de servitor cu capul îngropat în pernele unei sofale, scoțând nişte gemete sfâşietoare.

Tracy Tupman şi Augustus Snodgrass fură pe rând chemați la tribună. Amândoi coroborară depoziția nefericitului lor prieten, simțindu-se şi unul şi altul la capătul disperării din pricina întrebărilor peste măsură de viclene ale celor care-i interogau.

Suzannah Sanders fu apoi chemată şi interogată de avocatul Buzfuz, iar după aceea de avocatul Snubbin. Ea spusese şi crezuse întotdeauna că dl. Pickwick o va lua pe d-na Bardell de nevastă. Ştia că, după leşinul din iulie, viitoarea căsătorie a d-lui Pickwick şi a doamnei

Bardell fusese subiectul obişnuit al conversaţiilor de prin vecini. A auzit vorbindu-se despre chestia aceasta la d-na Mudberry, călcătoreasă, şi la d-na Bunkin care se îndeletnicea cu scrobitul rufelor; nu vedea însă în sală nici pe d-na Mudberry, nici pe d-na Bunkin. L-a auzit pe dl. Pickwick întrebându-l pe băieţaş, dacă ar vrea să aibă alt tată. Nu ştie dacă pe atunci d-na Bardell era în relaţii cu brutarul, însă ştie că brutarul era pe atunci burlac, iar azi e însurat. Nu putea să jure că d-na Bardell nu era îndrăgostită lulea de brutar, însă îşi închipuia că brutarul nu era prea îndrăgostit de d-na Bardell, căci în cazul acesta, el nu s-ar fi însurat cu altă persoană. Îşi închipuia că d-na Bardell a leşinat în dimineaţa de iulie pentru că dl. Pickwick îi ceruse să fixeze ziua căsătoriei; ştia că şi ea (martora) şi-a pierdut cunoştinţa atunci când dl. Sanders îi ceruse să fixeze ziua căsătoriei şi îşi închipuia că orice persoană care se poate numi o lady ar face la fel într-o asemenea împrejurare. Auzise întrebarea pusă de dl. Pickwick băieţaşului cu privire la *alley tors* şi *commoneys*, însă jura că nu ştia ce fel de bile sunt acelea.

Interogată de judecător, d-na Sanders răspunse că, pe când dl. Sanders îi făcea curte, ea primise de la el scrisori de dragoste ca toate doamnele; în cursul corespondenţei lor, dl. Sanders o numise foarte deseori *răţuşca* mea, însă niciodată *cotletul* meu sau *sosul meu de roşii*. D-lui Sanders îi plăceau la nebunie raţele; poale că, dacă i-ar fi plăcut tot atât de mult cotletul sau sosul de roşii, ar fi întrebuinţat denumirea lor ca pe o expresie de afecţiune.

Avocatul Buzfuz se sculă cu mai multă demnitate decât până atunci, dacă acest lucru e cu putinţă, şi spuse cu o voce tunătoare: „Chemaţi-l pe Samuel Weller".

Era cu totul de prisos să-l cheme pe Samuel Weller, căci Samuel Weller urcă sprinten la tribună, în momentul când numele său fu rostit. După ce îşi puse

pălăria pe podea şi braţele pe balustradă, el examina de sus Curtea cu o rotire din ochi, zăbovind îndeosebi asupra băncii juraţilor, cu un aer vesel, vioi.

— Cum vă numiţi, domnule? întrebă judecătorul.

— Sam Weller, milord, declară gentlemanul.

— Vă scrieţi numele cu V sau cu W?

— Depandă de gustul şi de toanele cui scrie, milord, replică Sam. Eu n-am avut ocaziunea decât o dată sau de două ori în viaţă, drept care îl scriu c-un V.

Se auzi atunci la galerie un glas care strigă tare: „Aşa, Samivel; aşa, pune un V milord, pune un V!"

— Cine îşi permite să apostrofeze Curtea?! exclamă judecătorul ridicându-şi ochii. Uşier!

— Da, milord.

— Adu imediat aici persoana aceea.

— Da, milord.

Însă, cum uşierul nu putu să găsească persoana, nu o aduse; astfel că, după ce se produse o mare învălmăşeală, asistenţii care se sculaseră să-l vadă pe vinovat, se aşezară la loc.

De îndată ce indignarea îi îngădui să grăiască din nou, micul judecător se întoarse spre martor şi-i spuse:

— Domnule, ştiţi cine era acela?

— Mi se pare că era babacu', milord, răspunse Sam.

— Acum îl vedeţi? întrebă judecătorul.

— Nu, nu-l văz, milord, declară Sam aţintindu-şi ochii spre lampa din tavan care lumina sala.

— Dacă aţi fi putut să mi-l arătaţi, l-aş fi arestat pe loc, replică micul judecător.

Sam făcu o plecăciune plină de recunoştinţă şi se întoarse spre dl. Buzfuz cu aceeaşi netulburată bună dispoziţie.

— Acum, domnule Weller… spuse avocatul.

— Acum, dom'le… declară Sam.

— Dumneavoastră sunteţi, îmi pare, în serviciul domnului Pickwick, pârâtul în cauză. Vorbiţi deschis, vă rog, domnule Weller.

— Asta şi voi, dom'le. Sunt în serviciul domnului aici prezinte, şi serviciul e foarte bun.

— Îmi închipui că aveți puțin de făcut şi mult de câştigat, glăsui avocatul Buzfuz în glumă.

— A, da, capăt destul, dom'le, cum zicea soldatul când s-a poruncit să i se dea trei sute cincizeci de bice.

— Nu vrem să ştim ce a spus soldatul, domnule, şi nici altă persoană, întrerupse judecătorul; nu face parte din mărturie.

— Prea bine, milord.

— Vă amintiți de ceva important care s-a întâmplat în dimineața când v-a angajat pârâtul? S-auzim, domnule Weller, glăsui avocatul Buzfuz.

— Da, dom'le.

— Fiți bun şi spuneți juriului, ce anume.

— M-am făcut cu un costum nou-nouț, în dimineața aia, dom'lor din juriu, rosti Sam, şi pe-atunci nu mă aşteptam la aşa chilipir.

Cuvintele stârniră un hohot general de râs, însă micul judecător, privind furios pe deasupra biroului, spuse:

— Fiți cu mai multă băgare de seamă, domnule!

— La fel mi-a zis şi domnul Pickwick atunci, milord, replică Sam; şi am luat într-adevăr seama la țoalele alea, milord.

Două minute întregi judecătorul privi cu severitate la Sam, dar cum trăsăturile acestuia erau pe deplin calme şi senine, nu spuse nimic; făcu numai semn avocatului Buzfuz să continue.

— Vreți cumva să spuneți, domnule Weller, reluă avocatul Buzfuz încrucişându-şi brațele cu emfază şi întorcându-se pe jumătate spre juriu, ca pentru a-l încredința în tăcere că-i va veni totuşi de hac martorului, vreți cumva să spuneți, domnule Weller, că n-ați văzut-o pe reclamantă leşinată în brațele pârâtului, aşa cum ați auzit că au relatat martorii?

— Nu, să avem pardon, replică Sam, eu eram pe coridor, şi am stat pân' ce m-a chemat, iar cocoana

bătrână nu era acolo.

— Luați seama acum, domnule Weller,. rosti avocatul Buzfuz şi muie o pană enormă în călimara de dinainte-i, ca să-l sperie pe Sam, arătându-i că va nota răspunsul. Vă aflați pe coridor şi, cu toate astea, n-ați văzut nimic din cele întâmplate. Aveți ochi, domnule Weller?

— Da, am ochi, declară Sam, şi tocmai d-aia. Dacă ochii mei ar fi fost microscoape patente ca să mărească carevasăzică de două milioane de ori putere, poate că aş fi văzut prin scări şi prin uşă, măcar că-i de stejar; dar cum n-am decât ochii pe care mi i-a dat Dumnezeu, vederea mea e mărginită.

La auzul acestui răspuns dat în modul cel mai simplu şi nepăsător, fără cea mai uşoară umbră de tulburate, spectatorii chicotiră, micul judecător zâmbi, iar avocatul Buzfuz se pleoşti deodată. După o scurtă consultație cu Dodson şi Fogg, savantul avocat se întoarse din nou spre Sam şi spuse cu o sforțare penibilă de a-şi tăinui supărarea:

— Acum, domnule Weller, vă voi mai pune o întrebare asupra altei chestiuni, rogu-vă.

— Cum doriți, dom'le, spuse Sam cu o desăvârşită bună dispoziție,

— Vă amintiți că ați fost la doamna Bardell într-o seară din noiembrie trecut?

— Da, da, foarte bine.

— Aha, *asta* vă amintiți, domnule Weller! spuse avocatul Buzfuz recăpătându-şi siguranța. Eram sigur că, până în cele din urmă, vom ajunge la ceva.

— Şi eu eram sigur, dom'le, replică Sam, iar spectatorii chicotiră din nou.

— Bun. Îmi închipui că v-ați dus pentru a vorbi puțintel de proces, nu-i aşa, domnule Weller? reluă avocatul Buzfuz aruncând o privire şireată juriului.

— M-am dus să plătesc chiria; dar am discutatără puțin şi de proces, răspunse Sam.

— Aha, ați discutat puțin şi de proces, repetă dl.

Buzfuz, al cărui chip deveni luminos, anticipând o descoperire importantă. Aveți bunătatea să ne povestiți ce s-a vorbit în această privință, domnule Weller?

— Cu cea mai mare plăcere din lume, dom'le, răspunse Sam. După câteva obsirvații deloc enteresante ale celor două respectabile cocoane care a fost enterogate azi acilea, ele s-a ixprimat cu admirațiune, cum că ce purtarea onorabelă are domnii Dodson şi Fogg, care şeade lângă dumneavoastră acu.

Cuvintele atraseră, bineînțeles, atenția generală asupra lui Dodson şi Fogg, care luară un aer cât mai demn cu putință.

— Aha, reprezentanții reclamantei, glăsui dl. avocat Buzfuz; doamnele au vorbit deci elogios la adresa purtării onorabile a domnilor Dodson şi Fogg, reprezentanții reclamantei, da?

— Da, dom'le. A zis că era o faptă foarte mărenimoasă din partea lor să ia din enteres afacerea asta, şi să nu ceară cheltuieli dacă nu l-o făcea pe domnul Pickwick să le plătească.

La auzul neaşteptatei replici, spectatorii chicotiră din nou, iar Dodson şi Fogg, care se făcuseră roşii ca para focului, se plecară spre avocatul Buzfuz şi, în mare grabă, îi şoptiră ceva la ureche.

— Aveți absolută dreptate, rosti avocatul Buzfuz cu glas tare, cu o linişte prefăcută. Este pe de-a-ntregul inutil, milord, să se scoată vreo lămurire din prostia de nepătruns a acestui martor. Nu voi plictisi Curtea adresând alte întrebări. Coborâți, domnule.

— Alt domn nu doreşte să mă mai întrebe ceva? întrebă foarte liniştit Sam, luându-şi pălăria şi privind în juru-i.

— Nu, eu nu, domnule Weller, mulțumesc, spuse avocatul Snubbin râzând.

— Puteți să coborâți, domnule, rosti avocatul Buzfuz agitând mâna cu nerăbdare.

Sam coborî, deci, după ce făcu cauzei d-lor Dodson şi

Fogg răul pe care putea să-l facă, şi după ce vorbise cât mai puțin despre domnul Pickwick, ceea ce era exact scopul ce-şi propusese.

— Nu am nicio obiecțiune, milord, în a admite, spuse avocatul Snubbin, dacă aceasta va scuti audierea altor martori, că domnul Pickwick s-a retras din afaceri şi că posedă o considerabilă avere personală.

— Foarte bine, replică avocatul Buzfuz trecând secretarului spre a fi citite, cele două scrisori ale d-lui Pickwick. Acestea sunt chestiuni care mă privesc pe mine, milord.

Avocatul Snubbin se adresă atunci juriului în favoarea pârâtului, şi debită un foarte lung şi foarte emfatic discurs, prin care acordă conduitei şi caracterului d-lui Pickwick cele mai înalte elogii. Deoarece, însă, cititorii noştri îşi vor fi format cu privire la meritele şi virtutea d-lui Pickwick o opinie mult mai precisă decât aceea a d-lui Snubbin, nu credem de cuviință să reproducem pe larg observațiile savantului. El se strădui să demonstreze că scrisorile care fuseseră prezentate, se refereau pur şi simplu la masa d-lui Pickwick şi la pregătirile pentru a-l primi în apartamentul său la înapoierea dintr-o excursie la țară. E de-ajuns să spunem că, în genere, dl. Snubbin a făcut, precum toată lumea ştie, tot ce-a putut în favoarea d-lui Pickwick; ținând seama de autoritatea de nezdruncinat a unui vechi proverb, mai mult nici nu putea să facă.

Dl. judecător Stareleigh rezumă dezbaterile, potrivit obiceiului şi formelor demult stabilite şi aprobate. Citi juriului, atât cât putu descifra, din notele sale luate în timp aşa de scurt, şi făcu în treacăt comentarii asupra fiecărei mărturii. Dacă d-na Bardell avea dreptate, atunci era perfect vădit că dl. Pickwick nu avea. Dacă jurații gândeau că mărturia d-nei Cluppins era vrednică de încredere, aveau datoria să-i dea crezare; dacă nu, nu. Dacă erau convinşi că a fost o încălcare a făgăduielii

de căsătorie, trebuiau să acorde reclamantei daunele-interese pe care le vor socoti de cuviință; pe de altă parte însă, dacă li se părea că n-a fost făcută nicio făgăduială de căsătorie, atunci trebuiau să-l achite pe pârât. După aceasta, jurații se retraseră în sala de chibzuire, iar judecătorul se retrase în cabinetul său pentru a se înviora cu o costiță de berbec şi un pahar de sherry.

Se scurse un sfert de oră plin de-ncordare. Juriul se înapoie; fu chemat judecătorul. Dl. Pickwick îşi puse ochelarii şi contemplă pe primul jurat cu tulburare şi cu inima bătându-i să-i iasă din piept.

— Domnilor, glăsui individul în negru, sunteți toți de acord asupra verdictului dumneavoastră?

— Da, suntem de acord, răspunse primul jurat.

— Hotărâți în favoarea reclamantei sau a pârâtului, domnilor?

— În favoarea reclamantei.

— Cu ce daune, domnilor?

— Şapte sute cincizeci de lire sterline.

Dl. Pickwick îşi scoase ochelarii, şterse cu grijă sticlele, îi închise în cutia lor şi-i băgă în buzunar. Apoi, punându-şi mânuşile cu luare aminte, în timp ce continua să-l examineze pe primul jurat, urmă maşinaliceşte din sală geanta albastră şi pe dl. Perker.

Se opriră într-o sală alăturată; dl. Perker plăti onorariile Curții. Acolo, dl. Pickwick fu ajuns de prietenii săi, şi tot acolo întâlni pe d-nii Dodson şi Fogg, care îşi frecau mâinile cu toate semnele exterioare de satisfacție.

— Hei, domnilor! zise dl. Pickwick.

— Hei, domnule! rosti Dodson pentru sine şi partenerul său.

— Vă închipuiți că o să puneți mâna pe cheltuieli, nu-i aşa, domnilor? întrebă dl. Pickwick.

Fogg răspunse că socotea aceasta ca un lucru probabil, iar Dodson zâmbi spunând că au să încerce.

— Puteți să încercați mult şi bine, domnilor Dodson şi Fogg, exclamă dl. Pickwick cu vehemență, însă n-o să

scoateți niciodată de la mine nici măcar o lețcaie ca daune sau cheltuieli, chiar de ar fi să-mi petrec restul vieții într-o închisoare pentru datornici!

— Haha, râse Dodson, o să vă luați seama înainte de primul termen, dom'le Pickwick!

— Hihihi, vom vedea în curând, domnule Pickwick! rânji dl. Fogg.

Mut de indignare, dl. Pickwick îngădui să fie condus până la uşă de prietenii săi şi de avocat, care îl urcară într-o trăsură adusă de grijuliul Sam Weller.

Sam ridicase scara şi se pregătea să sară pe capră, când se simți atins uşor pe umăr. Se întoarse şi-l văzu pe părintele său. Chipul bătrânului domn avea o expresie jalnică. Clătină din cap cu gravitate şi spuse mustrător:

— Ştiam c-o să se întâmple aşa. O, Sammy, Sammy, de ce nu s-au slujit de-un *alebiu*?

CAPITOLUL XXXV

În care dl. Pickwick crede că ar fi mai bine să facă o călătorie până la Bath şi, ca atare, se duce acolo.

— Dar, firește, scumpe domn, spuse micul Perker d-lui Pickwick pe care venise să-l vadă în dimineața următoare procesului, firește, nu vorbiți serios când spuneți că n-o să plătiți cheltuielile şi daunele. Hai să stăm strâmb şi să judecăm drept, la rece, lucrurile.

— Nicio jumătate de penny, repetă dl. Pickwick cu tărie; nicio jumătate de penny.

— Ura, trăiască prințipiile! cum zicea cămătarul când nu voia să prelungească polița, remarcă dl. Weller care strângea masa după micul dejun.

— Sam, spuse dl. Pickwick, fii bun şi coboară.

— Desigur, dom'le, replică dl. Weller; şi, supunându-se amabilei poftiri a stăpânului său, se retrase.

— Nu, Perker, reluă dl. Pickwick cu aer foarte serios. Prietenii mei, aci de față, s-au străduit să mă abată de la hotărârea mea, dar în zadar. Îmi voi vedea de treburi până ce adversarii vor avea puterea ca, printr-un mandat legal, să pună la cale executarea sentinței; şi, dacă sunt îndeajuns de mârşavi de a se folosi de putere spre a mă aresta, mă voi supune legilor cu deplină liniște sufletească. Şi asta când crezi că ar putea să se-ntâmple?

— Pot să lanseze o execuție, scumpe domn, pentru suma daunelor şi cheltuielilor de judecată la primul termen, explică Perker, exact de astăzi în două luni,

scumpe domn.

— Foarte bine. Până atunci nu-mi mai vorbi, prietene, de afacerea asta. Iar acum, continuă dl. Pickwick privind în juru-i la prietenii săi cu un zâmbet binevoitor şi cu o scânteiere în ochi, pe care ochelarii n-o puteau întuneca sau ascunde, acum întrebarea este: încotro ne călătorim?

Dl. Tupman şi dl. Snodgrass erau prea impresionaţi de eroismul prietenului lor spre a da un răspuns. Dl. Winkle nu uitase încă îndeajuns depoziţia sa la proces ca să îndrăznească a ridica glasul în vreo chestiune. Prin urmare, dl. Pickwick aştepta în zadar.

— Uite, reluă el, dacă-mi permiteţi să aleg eu destinaţia, aş zice Bath. Îmi închipui că nimeni dintre noi n-a fost vreodată acolo.

Nimeni nu mai fusese; şi cum propunerea fu susţinută călduros de Perker, care socotea foarte probabil că o mică schimbare şi distracţie îl vor îndemna pe dl. Pickwick să cântărească mai bine hotărârea luată şi să-şi dea seama ce rău ar fi într-o închisoare de datornici, o adoptară în unanimitate. Sam fu expediat îndată la birtul *Calul Bălan* să reţină cinci locuri în diligenţa care pleca a doua zi dimineaţa, la şapte jumătate.

Mai erau exact două locuri înăuntru şi trei afară. Sam le reţinu, schimbă câteva complimente cu slujbaşul de la casa de bilete în legătură cu o jumătate de coroană de cositor pe care acesta i-o strecurase în rest, se întoarse la *George şi Vulturul* şi se îndeletnici sârguincios, până la culcare, cu îndesarea hainelor şi a rufăriei în spaţiul cel mai mic cu putinţă; punându-şi la contribuţie geniul său în materie de mecanică, născoci o sumedenie de mijloace ingenioase spre a fixa capacele la cutii care nu aveau nici balamale, nici broaşte.

Dimineaţa următoare se arăta foarte nepotrivită pentru o călătorie: cădea burniţă, era umezeală şi noroi. Caii diligenţelor care treceau prin oraş împrăştiau atâţia

aburi, că pasagerii de afară nu se mai vedeau. Vânzătorii de ziare erau uzi leoarcă şi miroseau a mucegai; ploaia picura de pe pălăriile negustoreselor de portocale când îşi vârau capul prin uşa trăsurilor, şi stropea interiorul împrospătând aerul. Evreii închideau, deznădăjduiţi, bricegele lor cu cincizeci de limbi; vânzătorii de agende de buzunar le ţineau într-adevăr în buzunare. Lanţurile de ceas şi furculiţele pentru prăjitul pâinii puteau fi aruncate la fier vechi; penalele şi bureţii nu mai făceau două parale.

Lăsându-l pe Sam Weller să salveze bagajele din mâinile a vreo şapte-opt hamali care tăbărâseră ca nişte sălbatici asupra lor de îndată ce trăsura de piaţă se oprise, şi văzând că mai aveau încă aproape douăzeci de minute până la plecare, dl. Pickwick şi prietenii săi se duseră să caute un adăpost în sala de aşteptare – ultimul refugiu al disperării umane.

Sala de aşteptare de la *Calul Bălan* este, după cum vă închipuiţi, prea puţin îmbietoare; altminteri, nu ar fi o sală de aşteptare. În dreapta, într-un fel de salonaş, o sobă de bucătărie ambiţioasă pusese parcă stăpânire pe încăpere, întovărăşită de un vătrai rebel, o lopată şi-un cleşte. De jur-împrejurul sălii sunt nişte despărţituri pentru călători, iar sala e înzestrată cu o pendulă, o oglindă şi un chelner în carne şi oase; ultimul articol fiind de obicei închis într-un fel de cuşcă unde se spală paharele, într-un ungher al încăperii.

În ziua despre care vorbim, una dintre despărţituri era ocupată de un bărbat cam de patruzeci şi cinci de ani, cu priviri severe, al cărui craniu chel şi lucios în faţă avea pe laturi şi la ceafă un păr des, negru, şi nişte favoriţi mari, negri. Fracul său cafeniu era încheiat până la bărbie; purta o şapcă de voiaj încăpătoare de blană de focă, iar o redingotă şi o manta se aflau întinse pe bancă, lângă el. Când dl. Pickwick intră, omul îşi ridică ochii din farfurie cu un aer sălbatic, impunător, plin de demnitate; apoi, după ce-i măsură îndeajuns pe dl.

Pickwick şi pe tovarăşii lui, începu să fredoneze o melodie pentru a da astfel de înțeles că, dacă îşi închipuie cineva c-o să-l ducă de nas, se înşală.

— Băiete! strigă domnul cu favoriți.

— Da, domnule! replică, ieşind din cuşca mai sus menționată, un om cu înfățişare murdară şi c-un şervet la fel.

— Mai dă-mi câteva felii de pâine prăjită.

— Da, domnule!

— Vezi, să fie cu unt! adăugă acelaşi cu un ton fioros.

— Îndată, domnule! răspunse chelnerul.

Domnul cu favoriți reîncepu să fredoneze aceeaşi melodie; apoi, în aşteptarea pâinii prăjite, se apropie de foc şi îşi ridică la subsuori pulpanele fracului, privindu-şi cizmele dus pe gânduri.

— Mă întreb unde o fi oprind diligența la Bath? glăsui dl. Pickwick cu ton blând, adresându-se d-lui Winkle.

— Hm, ce? spuse străinul.

— Făceam o observație prietenului meu, domnule, rosti dl. Pickwick, gata oricând să intre în vorbă. Întrebam: unde o fi oprind diligența la Bath? Poate că îmi puteți spune dumneavoastră, domnule.

— Mergeți la Bath? se răsti străinul.

— Da, domnule, răspunse dl. Pickwick.

— Şi ceilalți domni?

— Şi ei.

— Nu înăuntru... Să mă bată Dumnezeu dacă mergeți înăuntru, declară străinul.

— Nu, nu toți.

— Desigur că nu toți, reluă străinul cu energie. Eu am reținut două locuri, iar dacă antreprenorii vor să înghesuie şase persoane într-o cutie infernală care nu poate să cuprindă decât patru, am să închiriez o brişcă şi pe urmă au să aibă de furcă cu mine. Eu am plătit! Aşa nu se poate. I-am spus slujbaşului, când am plătit locurile, că aşa nu se poate. Ştiu că asta se face; ştiu ca se face în fiecare zi; însă pe mine nu m-a dus încă

nimeni de nas, şi nici n-o să mă ducă vreodată. Cine mă cunoaşte, ştie; să nu mă mişc de aici, dacă nu-i aşa!

Trufaşul domn trase atunci de clopot cu putere şi spuse chelnerului că, dacă în cinci secunde nu i se aduce pâinea prăjită, o să-l învețe minte.

— Dragă domnule, spuse dl. Pickwick, dați-mi voie să vă atrag atenția că vă agitați degeaba. Nu am reținut locuri înăuntru decât pentru două persoane.

— Mă bucură că aflu, răspunse omul trufaş. Îmi retrag cuvintele; primiți scuzele mele. Poftim cartea mea de vizită; să facem cunoştință.

— Cu multă plăcere, domnule, glăsui dl. Pickwick. Suntem tovarăşi de călătorie şi nădăjduiesc că vom face drumul împreună în mod plăcut.

— Sper să fie aşa, zise trufaşul domn. Sunt convins. Mi-e simpatică înfățişarea dumneavoastră; îmi place. Domnilor, dați-mi mâinile şi spuneți-mi cum vă numiți. Să facem cunoştință.

Fireşte, un schimb de saluturi prieteneşti urmă cuvintelor acestea pline de amabilitate. Trufaşul domn informă atunci pe prietenii noştri, cu acelaşi sistem de fraze scurte, abrupte, săltărețe, că se numeşte Dowler, că se duce la Bath în călătorie de plăcere, că a fost pe vremuri în armată, că acum a intrat în afaceri, ca omul; că trăia din câştigurile pe care le scotea, şi că persoana pentru care reținuse al doilea loc nu era o persoană mai puțin ilustră decât d-na Dowler, soția sa.

— O femeie frumoasă, urmă el. Sunt mândru de dânsa. Am şi de ce.

— Nădăjduiesc că vom avea plăcerea să ne dăm seama, spuse dl. Pickwick zâmbind.

— Vă veți da seama, răspunse Dowler. Vă va cunoaşte. Vă va stima. Eu i-am făcut curte într-un mod curios. Am cucerit-o printr-o declarație cutezătoare. Uite: am văzut-o, m-am îndrăgostit de ea; i-am cerut mâna; ea m-a refuzat. „Iubeşti pe-altcineva?” „Menajează-mi pudoarea.” „Îl cunosc.” „Serios?” „Foarte

bine, dacă mai rămâne aici, îl jupoi de viu”.

— Drace! exclamă dl. Pickwick fără de voie.

— Şi… l-aţi jupuit, domnule? întrebă dl. Winkle, îngălbenindu-se.

— I-am scris. I-am spus că era o chestiune penibilă. Şi aşa a şi fost.

— Fireşte, murmură dl. Winkle.

— I-am spus că mi-am dat cuvântul că o să-l jupoi de viu, că era angajată onoarea mea şi că, în calitate de ofiţer al majestăţii sale, nu aveam altă alternativă. Eram obligat. Regretam, însă trebuia să se întâmple aşa. El se lăsă convins; văzu că regulile serviciului erau imperative. Dădu bir cu fugiţii. O luai în căsătorie. Uite trăsura. În uşă se vede capul ei.

După ce isprăvi ce avea de spus, dl. Dowler arătă o trăsură care tocmai sosise; în uşa deschisă se vedea o figură destul de drăguţă, cu o pălărie de un albastru viu, căutând cu privirile prin mulţimea de pe trotuar foarte probabil pe omul violent. Dl. Dowler îşi plăti consumaţia şi ieşi repede, cu şapca, redingota şi mantaua; dl. Pickwick şi prietenii săi îl urmară pentru a-şi ocupa locurile.

Dl. Tupman şi dl. Snodgrass se instalaseră la spatele trăsurii; dl. Winkle se urcase înăuntru, şi dl. Pickwick se pregătea să-l urmeze, când Sam Weller se apropie cu un aer de mister profund şi, şoptind la urechea stăpânului, îi ceru permisiunea de a-i vorbi. — Ei, Sam, ce este? îl întrebă dl. Pickwick.

— S-a-ntâmplat una bună, dom’le, răspunse Sam.

— Una ce? întreba dl. Pickwick.

— Să vedeţi, dom’le. Mi-e al dracului de teamă că proprietarul trăsurii şi-a cam luat nasul la purtare.

— Cum asta, Sam? zise dl. Pickwick. Numele noastre nu sunt trecute pe foaia de drum?

— Numele noastre nu e numai pe foaia de drum, e zugrăvite şi pe uşa diligenţii.

Vorbind astfel, Sam arătă stăpânului partea aceea a

uşii unde se găseşte de obicei numele proprietarului; iar acolo, într-adevăr, se citea cu litere aurite, de o respectabilă mărime, numele magic de PICKWICK.

— Vai de mine! exclamă dl. Pickwick uluit de coincidență; asta-i culmea culmilor!

— Da, însă asta nu-i totul, reluă Sam îndreptând din nou atenția stăpânului spre uşă. Nu s-a mulțumit să scrie Pickwick; a pus şi un *Moise* înainte. Adică, vorba aia, după moarte, şi ruşine, cum zicea papagalul când nu numai că l-a luat din țara lui de baştină, da l-a mai şi pus, colac peste pupăză, să vorbească pe englezeşte.

— Fireşte, lucrul e destul de curios, Sam; dar dacă stăm aici de vorbă o să ne pierdem locurile, spuse dl. Pickwick.

— Cum? Nu mai e nimic de făcut, dom'le?! exclamă Sam de-a dreptul speriat de liniştea cu care dl. Pickwick se pregătea să se cuibărească în trăsură.

— De făcut? rosti dl. Pickwick, ce s-ar mai putea face?

— Nu e nimeni pe care să-l chelfănim, pentru că a avut îndrăzneala asta, dom'le? întrebă dl. Weller, care se aşteptase măcar să primească însărcinarea de a lua numaidecât la refec pe vizitiu şi pe conducător.

— Nu, desigur, replică dl. Pickwick cu însuflețire. Nu, cu niciun preț! Urcă-te la locul tău, îndată!

— Tare mi-e teamă, murmură Sam, întorcându-se, că s-a întâmplat ceva cu jupânul; altfel n-ar fi primit lucrurile aşa de liniştit. Nu cumva şi-o fi pierdut mințile cu judecata aia? Oricum, arată rău, foarte rău, continuă dl. Weller, clătinând din cap cu gravitate.

Şi – se cuvine să remarcăm, căci dovedeşte cât îl mâhnea împrejurarea aceea – nu mai scoase o vorbă până când trăsura ajunse la bariera Kensington. Pentru el era prea mult, să rămână atâta vreme fără să crâcnească, încât faptul poate fi socotit cu totul fără precedent.

În decursul călătoriei nu se întâmplă nimic care să

merite o luare aminte deosebită. Dl. Dowler istorisi o sumedenie de anecdote, ilustrând toate isprăvile personale de curaj; şi, la fiecare, invoca mărturia d-nei Dowler; iar d-na Dowler intervenea întotdeauna adăugând în chip de anexă câteva fapte sau împrejurări remarcabile pe care dl. Dowler le uitase ori poate că, din modestie, le omisese; căci adaosurile tindeau totdeauna să arate că dl. Dowler era un om şi mai uimitor decât declara singur. Dl. Pickwick şi dl. Winkle îl ascultau cu cea mai mare admirație; din când în când, totuşi, ei conversau cu d-na Dowler, care era o persoană simpatică şi întru totul seducătoare. Astfel, grație istoriilor d-lui Dowler şi farmecelor d-nei Dowler, grație bunei dispoziții a d-lui Pickwick şi atenției neclintite a d-lui Winkle, călătorii din diligență izbutiră să se simtă foarte bine tot drumul.

Cei de afară o duseră aşa cum de obicei o duc oamenii de afară. Erau veseli şi vorbăreți la începutul tuturor haltelor, trişti şi somnoroşi pe la jumătate, şi din nou foarte vioi şi treji spre sfârşit. Se afla acolo un tânăr domn, cu manta de cauciuc, care fuma țigară după țigară tot lungul drumului; şi era un alt domn tânăr, a cărui haină parodia parcă un palton, care aprindea țigară de la țigară; dar simțindu-se evident amețit, le arunca după al doilea fum, când credea că nimeni nu se uita la el. Pe capră stătea un al treilea tânăr, care dorea să se inițieze în materie de vite cornute, iar dinapoi unul mai în vârstă, foarte priceput în agricultură. Pe drum întâlniră o droaie de oameni în haine de lucru şi în bluze albe pe care vizitiul îi poftea să urce o bucată de drum; ei cunoşteau fiecare cal şi fiecare rândaş din halte şi de prin partea locului. În sfârşit, luară masa; masa i-ar fi costat puțin, o jumătate de coroană de cap, dacă ar fi avut răgazul să mănânce. La şapte seara dl. Pickwick şi prietenii săi, dl. Dowler şi soția sa, se retraseră fiecare în salonul lor special de la hotelul *Cerbul Alb* situat în fața vestitei săli de cură cu ape minerale din Bath unde

chelnerii, grație costumului lor, ar putea fi luați drept studenți din Westminster, dacă nu ar spulbera această iluzie prin purtarea lor mult mai cuviincioasă.

A doua zi dimineață, pickwickienii abia mântuiseră dejunul când un chelner aduse cartea de vizită a d-lui Dowler, cu rugămintea de a i se îngădui să prezinte pe-un prieten al său. Dl. Dowler veni în persoană îndată după trimiterea cărții de vizită, aducându-l şi pe prieten.

Prietenul era un tânăr fermecător, care nu depăşea cu mult vârsta de cincizeci de ani, îmbrăcat într-un frac de un albastru foarte viu, cu nasturi scânteietori, pantaloni negri şi încălțămintea cea mai fină şi mai lucioasă ce se poate închipui. Un lornion de aur atârna la gâtul lui, de o panglică neagră, lată şi scurtă. În mâna stângă ținea o tabacheră de aur cu tutun de prizat. Nenumărate inele străluceau în degetele lui; un solitar enorm de diamant, montat în aur, scânteia la jaboul cămăşii. Mai avea un ceas de aur şi un lant de aur bogat petrecut, cu peceți masive tot din aur. Avea un baston uşor de abanos cu o măciulie grea de aur; rufăria lui era cea mai albă, cea mai fină şi mai bine scrobită; purta peruca cea mai lucie, mai neagră, mai buclată dintre peruci. Tabacul său era tabac de regent; parfumul, *bouquet du roi*. Avea pe buze veşnic un zâmbet, iar dinții aşa de perfect rânduiți că, de aproape, cu greu îi puteai deosebi pe cei falşi de cei adevărați.

— Domnule Pickwick, zise Dowler, prietenul meu, Angelo Cyrus Bantam, esquire, maestru de ceremonii. Bantam, domnul Pickwick. Faceți cunoştință.

— Fiți binevenit la Ba-ath, domnule. Într-adevăr, o achiziție… Bine ați venit la Ba-ath, domnule… De multă, foarte multă vreme, domnule Pickwick, n-ați băut din apele acestea. Parcă de un veac, domnule Pickwick: r-re-marcabil.

Vorbind astfel, dl. Angelo Cyrus Bantam, esquire M.C. luă mâna d-lui Pickwick; şi, în timp ce se apleca înainte tot salutând, i-o păstră ca şi cum nu s-ar fi îndurat să-i

dea drumul.

— E desigur foarte multă vreme de când n-am mai băut ape, răspunse dl. Pickwick, căci, după câte ştiu, n-am mai fost niciodată aici.

— N-aţi fost niciodată la Ba-ath, domnule Pickwick?! exclamă marele maestru lăsând, de uimire, să-i scape mâna; niciodată la Ba-ath! Haha! Domnule Pickwick, ştiţi că aveţi haz! Nu e rău, nu e rău! Bravo! Bravo! Hihihi! R-re-marcabil.

— Sunt dator să spun, spre ruşinea mea, că vorbesc absolut serios, reluă dl. Pickwick. N-am mai fost niciodată pe-aici.

— O, ştiu! exclamă marele maestru grozav de amuzat. Da, da. Bun, bun. Din ce în ce mai bine. Dumneavoastră sunteţi domnul despre care am auzit. Vă cunoaştem, domnule Pickwick, vă cunoaştem.

„Au citit în blestematele de ziare relatări în legătură cu procesul meu, gândi dl. Pickwick. Au auzit tot ce se putea auzi despre mine.”

— Dumneavoastră sunteţi domnul cu reşedinţa la Clapham Green – adăugă Bantam – care a paralizat răcind în mod imprudent după ce băuse vin de Porto; care, din cauza suferinţelor cumplite, nu se mai putea mişca din loc, şi care a cerut apă la sticle din izvorul de băi al regelui, cu temperatura de 103 grade; cu o căruţă i-au fost aduse în odaia sa de culcare în oraş, a făcut baie, a strănutat, şi s-a însănătoşit în aceeaşi zi. Foarte remarcabil!

Dl. Pickwick pricepu complimentul cuprins în această presupunere şi totuşi avu tăria să-l respingă. Apoi, folosindu-se de un moment când maestrul de ceremonii rămăsese tăcut, ceru permisiunea de a-i prezintă pe prietenii săi, dl. Tupman, dl. Winkle şi dl. Snodgrass; prezentare care, după cum vă închipuiţi, îl făcu pe maestrul de ceremonii să se simtă copleşit de plăcere şi de atâta onoare.

— Bantam, zise domnul Dowler, domnul Pickwick şi

prietenii domniei sale sunt străini; trebuie să-şi înscrie numele. Unde-i registrul?

— Registrul vizitatorilor distinşi din Ba-ath va fi în sala de cură astăzi la orele două, rosti maestrul de ceremonii. Vă rog să-i călăuziți pe prietenii noştri spre splendidul edificiu şi să-mi procurați favoarea de-a căpăta autografele dumnealor.

— Mă voi executa, replică Dowler. Dar am lungit vizita. E timpul să ne retragem. Mă înapoiez peste o oră. Haidem!

— Avem bal astă seară, domnule, spuse maestrul de ceremonii luând mâna d-lui Pickwick în momentul plecării. Nopțile de bal, la Ba-ath, sunt clipe furate din paradis, clipe încântătoare grație muzicii, frumuseții, eleganței, modei, etichetei, şi... mai presus de toate, grație absenței negustorilor, oameni absolut nepotriviți cu paradisul. Oamenii aceştia au, între ei, din două în două săptămâni, la Guildhall, un fel de tămbălău care e, ca să nu spun mai mult, ciudat. La revedere, la revedere!

După ce declară, de-a lungul scării, că era nespus de mulțumit, pe deplin fermecat, copleşit de încântare, colosal de măgulit, Angelo Cyrus Bantam, esquire M. C. urcă într-un echipaj foarte elegant care-l aştepta la uşă şi porni în galop.

La ora stabilită, dl. Pickwick şi prietenii săi, escortați de Dowler, se duseră în sălile de recepție şi-şi scriseră numele în registru, dovadă a unei condescendențe de care Angelo Bantam se arătă şi mai copleşit decât până atunci. Biletele de intrare la recepție urmau să fie pregătite pentru pickwickieni, cum însă ele nu erau gata, dl. Pickwick se obligă, în ciuda tuturor protestărilor lui Angelo Bantam, să trimită pe Sam să le ia, la orele patru după amiază la M.C., în Queen Square.

După ce făcură o scurtă plimbare prin oraş, ajungând la încheierea unanimă că Park Street seamănă mult cu străzile perpendiculare care se văd în vis, şi pe care nu

izbuteşti pentru nimic în lume să le străbaţi, pickwickienii se înapoiară la *Cerbul Alb*, şi-l trimiseră pe Sam să îndeplinească misiunea cu care fusese însărcinat.

Sam Weller îşi puse pălăria pe cap, domol şi grațios, îşi înfundă mâinile în buzunarele vestei şi se îndreptă cu paşi hotărâți spre Queen Square, fluierând de-a lungul drumului câteva dintre cele mai populare arii de pe atunci, aranjate pe variațiuni cu totul noi pentru anume nobile instrumente numite armonici sau caterinci. Când ajunse în Queen Square, la numărul ce-i fusese comunicat, încetă fluieratul şi bătu voios la uşa pe care o deschise numaidecât un lacheu bine făcut, cu capul pudrat, cu o livrea splendidă.

— Bătrâne, e aici domnul Bantam? întrebă Sam Weller, fără să se lase câtuşi de puțin intimidat de splendoarea uluitoare a lacheului pudrat şi-a livrelei mărețe.

— De ce întrebi, tinere? răspunse plin de semeție lacheul cu cap pudrat.

— Pentru că, dacă e acasă, dă-i asta şi spune-i că domnul Weller aşteaptă după răspuns; vrei, lungule?

Aşa grăi Sam; şi, după ce intră cu indiferență în sală, se aşeză.

Lacheul pudrat trânti puternic uşa şi încruntă din sprâncene, trufaş; dar nici trântitul uşii, nici încruntarea sprâncenelor lui nu făcură vreo impresie asupra lui Sam, care privea cu aer de cunoscător un cuier pentru umbrele, elegant, de mahon.

Se vede că modul în care dl. Bantam primi cartea de vizită îl influență în favoarea lui Sam pe lacheul pudrat căci, la înapoiere, îi zâmbi prietenos şi-i spuse că răspunsul va fi gata numaidecât.

— Prea bine, replică Sam; îi poți spune bătrânului domn să nu se năduşească. Nu e niciun zor, lungule. Am luat masa.

— Mănânci foarte devreme, domnule, zise lacheul

pudrat.

— Ca să meargă mai bine cina, răspunse Sam.

— Eşti demult în Bath, domnule? se interesă lacheul pudrat. N-am avut până acum plăcerea s-aud de dumneata.

— Pe aici n-am făcut încă cine ştie ce vâlvă, declară Sam. Eu şi personajele distinse cu care mă găsesc, n-am sosit decât aseară.

— Frumos loc, domnule, zise lacheul pudrat.

— Aşa mi se pare şi mie, observă Sam.

— Plăcută societate, domnule, remarcă lacheul pudrat. Servitori foarte simpatici, domnule.

— Crez şi eu, răspunse Sam; băieți îndatoritori, fără mofturi, care nu-şi bagă nasul unde nu le fierbe oala!

— O, e adevărat, domnule, spuse lacheul pudrat, tălmăcind de bună seamă observația lui Sam ca pe un mare compliment. Adevărat, aşa e. Iei aşa ceva, domnule? întrebă lacheul scoțând o mică tabacheră cu tutun de prizat, împodobită cu un cap de vulpe pe capac.

— Nu fără să strănut, replică Sam.

— O, e greu, domnule, mărturisesc, zise lacheul cel înalt; însă se învață cu timpul, domnule. Cafeaua e lucrul cel mai bun pentru asta. Eu am purtat multă vreme cafea în tabacheră, domnule; aduce îndeaproape cu mahorca.

Un sunet ascuțit de clopoțel îl îndatoră în chip înjositor pe lacheul pudrat să-şi bage capul de vulpe în buzunar şi să se ducă grăbit, cu o ținută umilă, în cabinetul d-lui Bantam. Observăm în treacăt că toți indivizii care nu citesc şi nu scriu niciodată au totdeauna o odăiță dosnică pe care o numesc *cabinetul* lor.

— Iată răspunsul, domnule, îi spuse lacheul pudrat lui Sam. Mă tem c-o să ți se pară nepotrivit prin mărimea lui.

— Nu face nimic, răspunse Sam privind scrisoarea

care era închisă într-un pliculeț. Omul nu osteneşte niciodată prea mult din atâta lucru.

— Nădăjduiesc c-o să ne mai vedem, domnule, spuse lacheul pudrat frecându-şi mâinile şi petrecându-l pe Sam până la uşă.

— Eşti foarte îndatoritor, dom'le, replică Sam; te rog însă, nu te osteni prea mult; eşti foarte amabel. Gândeşte-te ce însemni pentru societate şi nu te înjosi muncind din greu. De dragul semenilor dumitale, nu te omorî cu firea; închipuie-ți ce pagubă ai fi pentru ei.

Sam se depărtă cu aceste cuvinte înduioşătoare.

„Foarte curios tânăr", îşi zise lacheul pudrat, urmărindu-l din ochi pe dl. Weller, cu o mină care voia să spună: ce păcat că n-am ştiut cu cine am avut a face.

Sam nu mai scoase o vorbă. Clipi, clătină din cap, zâmbi, clipi iar şi plecă sprinten, cu o înfățişare ce părea să arate că, dintr-o pricină sau alta, este foarte înveselit.

În aceeaşi seară, exact la opt fără douăzeci de minute, Angelo Cyrus Bantam, esquire, maestru de ceremonii, coborî din trăsură la uşa saloanelor de recepție, cu aceeaşi perucă, aceiaşi dinți, acelaşi lornion, acelaşi ceas şi aceleaşi peceți, aceleaşi inele, acelaşi ac la cămaşă şi acelaşi baston. Singura schimbare importantă în îmbrăcămintea sa era că purta un frac de un albastru mai viu, căptuşit cu mătase albă, pantaloni negri lipiți pe corp, ciorapi negri de mătase, pantofi şi-o vestă albă, şi că era, dacă e cu putință, parfumat şi mai tare.

Înzorzonat astfel, maestrul de ceremonii se propti în sală pentru a primi societatea şi a îndeplini importantele datorii ale serviciului său atât de important.

Localitatea Bath era înțesată. Societatea şi monedele de şase penny pentru ceai veneau valuri-valuri. În sala de bal, în sala de joc dreptunghiulară, în sala de joc octogonală, pe scări, pe coridoare, zumzetul vocilor şi tropăitul picioarelor te asurzeau, nu alta. Veştmintele foşneau, penele se legănau, luminile erau orbitoare şi bijuteriile scânteiau. Se auzea muzica, nu paşi de

contradanțuri, căci acestea nu începuseră, ci muzica, totdeauna plăcută auzului, fie la Bath, fie într-altă parte, paşi micuți şi delicați, din când în când râsete limpezi şi zglobii, încete şi gingaşe, de femei. De pretutindeni scânteiau ochi strălucitori, luminați de aşteptarea plăcerii; şi ori încotro priveai, vedeai strecurându-se cu grație, prin mulțime, o figură elegantă care, abia pierdută din ochi, era înlocuită de alta la fel de seducătoare şi de împodobită.

În sala unde se lua ceaiul, şi de jur-împrejurul meselor de joc, se îmbulzea o mulțime nenumărată de ciudate doamne bătrâne şi de domni gârboviți, discutând toate micile scandaluri şi bârfeli ale zilei cu o însuflețire ce arăta îndeajuns câtă plăcere le prilejuia această ocupație. Printre grupurile din sală se aflau trei-patru mame pețitoare, chipurile absorbite de conversația la care luau parte, însă furişând din când în când o privire neliniştită către fiicele lor. Acestea, amintindu-şi de îndemnurile materne de a şti să folosească timpul la maximum, începuseră tocmai să cocheteze; ba se făcuseră că pierd eşarfele, ba îşi îmbrăcau mânuşile, puneau jos ceştile şi aşa mai departe, lucruri mărunte în aparență, însă care, în cazul unor practiciene iscusite, puteau să ducă la rezultate surprinzătoare.

Tălălăind pe lângă uşi şi prin unghere, grupuri de tinerei găgăuți, expunând toate varietățile dandysmului şi stupidității, îi distrau pe oamenii cu scaun la cap prin nebunia şi înfumurarea lor, crezându-se în acelaşi timp, din fericire, obiectele admirației generale – înțelept şi îndurător dar căruia niciun om cumsecade nu i se împotrivea.

În sfârşit, pe băncile din fund unde ocupaseră locuri pentru seară, stăteau anumite doamne nemăritate care trecuseră de climacteriu şi care, nedansând, deoarece nu aveau parteneri, nu jucau cărți de teamă să nu fie privite neapărat ca fete bătrâne; ele se aflau în situația favorabilă de-a putea bârfi pe toată lumea, fără să facă

vreo referire la ele însele. Ce mai încoa-încolo, puteau bârfi pe toată lumea, pentru că toată lumea era acolo. O scenă de voioşie, de strălucire, de splendoare şi toalete bogate, de oglinzi magnifice, de parchete înălbite cu cretă, de candelabre, de lumânări; şi pe toate planurile tabloului, lunecând din loc în loc, cu o mlădiere tăcută, salutând până la pământ cutare grup, făcând un semn familiar, altuia, zâmbind amabil tuturora, se remarca persoana spilcuită a lui Angelo Cyrus Bantam, esquire, maestrul de ceremonii.

— Opriți-vă în sala ceaiului. Luați ce vi se cuvine pentru şase penny. Se serveşte apă fiartă pe care ei o numesc ceai. Beți, spuse dl. Dowler cu glas tare d-lui Pickwick, care înainta în fruntea societății lor, la braț cu d-na Dowler.

Dl. Pickwick se îndreptă spre sala unde se servea ceai, iar dl. Bantam, zărindu-l, se strecură prin mulțime şi-l salută cu extaz.

— Scumpe domn, sunt nespus de onorat… Ba-ath are noroc… Doamnă Dowler, dumneavoastră înfrumusețați sala. Vă felicit pentru penele dumneavoastră. R-remarcabile.

— E cineva pe-aici? întrebă dl. Dowler, bănuitor.

— Cineva? Elita din Ba-ath! Domnule Pickwick, o vedeți pe doamna cu turban de dantelă?

— Bătrâna aceea grasă? întrebă dl. Pickwick cu inocență.

— Sst! scumpe domn, sst! Nimeni nu e nici gras, nici bătrân în Ba-ath. E văduva lady Snuphanuph{43}.

— Într-adevăr? glăsui dl. Pickwick.

— Nici mai mult, nici mai puțin, vă asigur, rosti maestrul de ceremonii. Sst! apropiați-vă mai încoace, domnule Pickwick. Îl vedeți pe tânărul acela, elegant îmbrăcat, care vine spre noi?

— Cel cu păr lung şi cu fruntea foarte îngustă? întrebă dl. Pickwick.

— Exact. E cel mai bogat tânăr din Ba-ath, în

momentul de față. Tânărul lord Mutanhed[44].

— Serios?! exclamă dl. Pickwick.

— Da, îi veți auzi glasul peste o clipă, domnule Pickwick. Îmi va vorbi. Domnul care e cu el şi are vestă roşie şi mustăți negre, este onorabilul domn Crushton, prietenul său intim. Cum vă simțiți, milord?

— Uf, ce cald, Bantam! răspunse înălțimea sa.

— Într-adevăr, e foarte cald, milord, încuviință maestrul de ceremonii.

— Îndrăcit de cald, declară onorabilul domn Crushton. Bantam, i-ai văzut diligența milordului? întrebă onorabilul domn Crushton, după o scurtă pauză în care tânărul lord Mutanhed se trudise să-l intimideze pe dl. Pickwick, fixându-l cu privirile, iar dl. Crushton meditase asupra cărui subiect va putea să vorbească înălțimea sa cu mai multă pricepere.

— O, nu! răspunse maestrul de ceremonii. Diligența? Ce idee excelentă! R-re-marcabilă!

— Sehios, spuse lordul Mutanhed, credeam că a văzut-o toată lumea; e cea mai dhrăguță, cea mai uşoahă, cea mai ghrațioasă chestie din câte au fost vhreodată pe rhoate. Vopsită în rhoşu, cu un cal tăhcat de cuoahea cafelei cu lapte.

— Şi cu o adevărată ladă pentru scrisori; absolut completă, adăugă onorabilul domn Crushton.

— Şi cu o caphă mică în față, înconjuhată de un thriunghi de fehr penthu vizitiu, continuă înălțimea sa. Am condus-o eu la Bhristol alaltăiehri dimineață – puhtând un fhrac stacojiu şi având doi sehvitori cahe alerhgau la un sfeht de milă în uhmă, şi să mă bată Dumnezeu dacă țăhanii nu ieşeau din colibele loh să mă oprhească şi să mă întrhebe dacă nu sunt poştaşul! Extrhaohdinah! Extrhaohdinah!

Spunând acestea, tânărul lord râse din toată inima, iar ascultătorii făcură bine-nțeles la fel. Apoi, luându-l de braț pe amabilul domn Crushton, lordul Mutanhed se depărtă.

— Încântător tânăr! glăsui maestrul de ceremonii.

— Aşa pare, replică scurt dl. Pickwick.

Deoarece dansul începuse, iar prezentările necesare şi toate introducerile fuseseră făcute, Angelo Bantam veni la dl. Pickwick şi-l conduse în salonul de jocuri.

Tocmai în momentul intrării lor, văduva doamnă Snuphanuph, dimpreună cu alte două doamne cu înfăţişare antică, dădeau târcoale în jurul unei mese neocupate. De cum îi zăriră pe dl. Pickwick în tovărăşia lui Angelo Bantam, schimbară între ele priviri ce păreau a spune că el era tocmai persoana care le trebuia ca să facă un whist.

— Dragă Bantam, spuse văduva doamnă Snuphanuph cu aer ademenitor, suflet bun cum eşti, găseşte-ne o persoană simpatică pentru a putea să facem o partidă.

În momentul acela dl. Pickwick privea într-altă parte, astfel că doamna făcu un semn din cap către el şi încruntă cu-nţeles din sprâncene.

— Doamnă, prietenul meu, domnul Pickwick, se va socoti, sunt sigur, foarte fericit, r-re-marcabil de fericit, rosti maestrul de ceremonii înţelegând îndemnul. Domnul Pickwick, doamna Snuphanuph, doamna colonel Wugsby, domnişoara Bolo.

Dl. Pickwick salută pe rând pe fiecare doamnă şi, văzând că-i era peste puteri să scape, se resemnă. Urma să joace cu d-şoara Bolo contra d-nei Snuphanuph şi d-nei colonel Wugsby.

Tocmai când făcură levata şi împărţeau a doua oară cărţile, două tinere domnişoare alergară în sală şi se aşezară de o parte şi de alta a scaunului d-nei colonel Wugsby, aşteptând cu răbdare şi linişte terminarea partidei.

— Ei, Jane, ce s-a întâmplat? întrebă d-na colonel Wugsby întorcându-se spre una dintre fete.

— Mamă, răspunse în şoaptă cea mai tânără şi mai drăguţă dintre ele, veneam să te întreb dacă pot să

dansez cu domnul Crawley, cel mai tânăr.

— Doamne Dumnezeule, Jane! răspunse mama cu indignare. N-ai auzit de o sută de ori că tatăl lui nu are decât opt sute de lire sterline venit şi că venitul se stinge odată cu moartea lui? Mă faci de râs. Nu, cu niciun chip.

— Mamă, şopti cealaltă domnişoară, care era mult mai în vârstă decât sora ei şi avea un aer nesărat, artificial, mi-a fost prezentat lordul Mutanhed. I-am spus că cred că nu sunt angajată.

— Tu eşti o fată bună, copila mea, şi pe care mă pot bizui, răspunse d-na Wugsby atingând cu evantaiul obrazul fiicei sale. E putred de bogat, draga mea. Dumnezeu să te binecuvânteze.

D-na colonel Wugsby o sărută cu multă afecțiune pe fiica mai mare, o dojeni pe cea mai mică printr-o încruntare din sprâncene şi bătu cărțile.

Bietul domn Pickwick! El nu mai jucase până atunci cărți cu trei femei aşa de iscusite. Erau de-o vioiciune care-l înfricoşa. Dacă juca prost, d-şoara Bolo îl străpungea cu privirile; dacă stătea să chibzuiască, lady Snuphanuph se răsturna pe scaun şi zâmbea, aruncând d-nei colonel Wugsby o ochire plină de nerăbdare şi milă, la care d-na colonel Wugsby răspundea dând din umeri şi tuşind ca pentru a întreba dacă partenerul are de gând să înceapă odată. După fiecare tur, d-şoara Bolo întreba cu un aer sumbru şi cu un oftat dojenitor de ce dl. Pickwick n-a dat cartea de caro, n-a atacat trefla, n-a tăiat pica, de ce n-a tras cartea de inimă, de ce n-a dat atuul, de ce n-a depus asul, de ce n-a jucat regele sau altceva asemănător; iar dl. Pickwick era absolut incapabil să se dezvinovățească de aceste grave acuzații, căci uitase jocul. Veneau unii care chibițau, ceea ce-l enerva. Şi apoi, în apropierea mesei lor, avea loc o conversație foarte vie, abătându-i atenția, între Angelo Bantam şi cele două d-şoare Matinters care, fiind nemăritate şi stinghere, făceau o curte stăruitoare

maestrului de ceremonii în speranța că vor pune din când în când mâna pe vreun dansator rătăcit. Toate acestea, combinate cu zgomotul şi cu permanentele întreruperi ale celor ce plecau şi veneau, contribuiră ca dl. Pickwick să joace într-adevăr prost; mai mult, cărțile îi erau potrivnice, astfel că, atunci când părăsi masa, la orele unsprezece şi zece minute, d-şoara Bolo se sculă de la masă, într-un hal de agitația groaznică şi plecă întins acasă cu o trăsurică, vărsând potop de lacrimi.

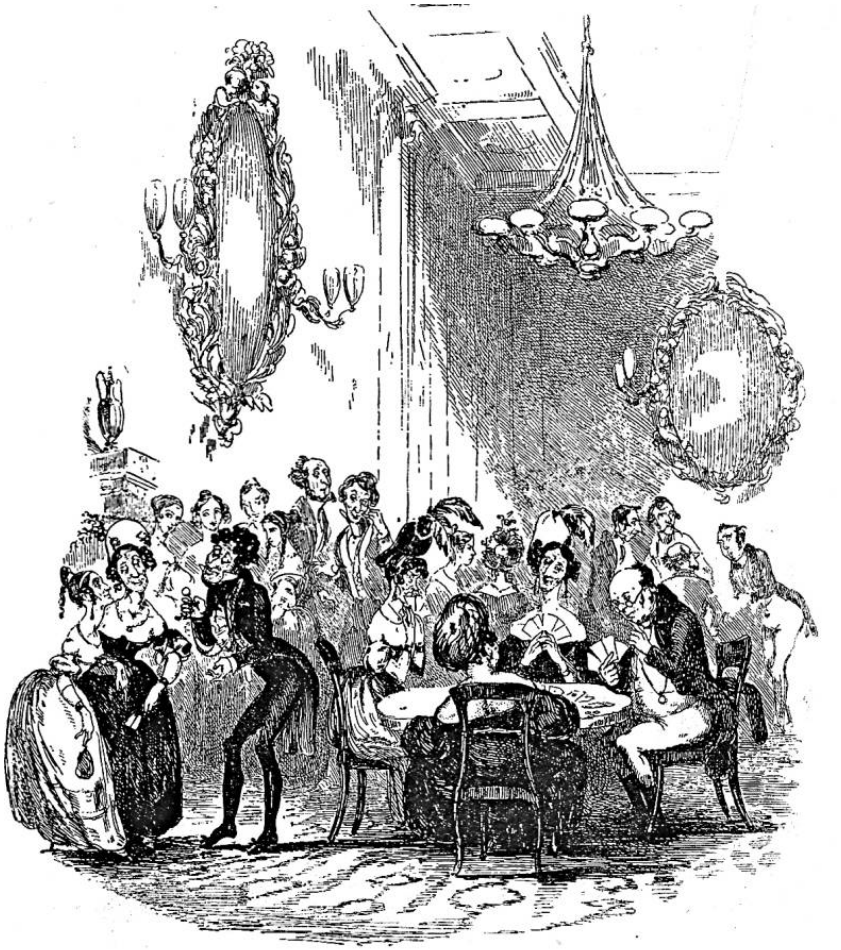

28. „Salonul de jocuri” – Phiz, aprilie 1837

Ajuns din urmă de prietenii săi, care mărturisiră într-un glas că nu-şi mai aduceau aminte să mai fi petrecut vreodată aşa de bine ca în seara aceea, dl. Pickwick îi întovărăşi până la *Cerbul Alb*, iar după ce se consolă de ghinionul său cu o băutură fierbinte, se duse la culoare şi adormi aproape numaidecât.

CAPITOLUL XXXVI

Ocupat în special de o autentică versiune a legendei prințului Bladud şi de o pacoste extraordinară căzută pe capul d-lui Winkle.

Propunându-şi să rămână cel puțin două luni la Bath, dl. Pickwick socoti nimerit ca în acest răstimp să ia, pentru sine şi pentru prietenii săi, un apartament particular. Avu norocul să obțină, cu un preț moderat, etajul unei case de pe Royal Crescent; şi cum locuința era mai mare decât le trebuia, dl. şi d-na Dowler se oferiră să ia o odaie de dormit şi un salon. Propunerea fu acceptată numaidecât, astfel că a treia zi se mutară cu toții în noua locuință. Dl. Pickwick începu atunci să bea apă minerală cu cea mai mare asiduitate. Proceda sistematic. Bea un pahar înainte de dejun şi apoi urca o coastă; alt pahar după dejun, şi cobora o coastă; iar după fiecare pahar, dl. Pickwick declara în termenii cei mai solemni şi hotărâți că se simțea infinit mai bine; lucru de care prietenii săi se bucurau din suflet, deşi nu bănuiseră până atunci că el suferea de ceva.

Vestita sală de cură e un salon spațios, împodobit cu stâlpi corintieni, cu o galerie pentru muzică, cu o pendulă, cu o statuie de Nash şi cu o inscripție în litere de aur care ar trebui să atragă atenția tuturor băutorilor de apă, căci ea face un apel mişcător la caritatea lor. Se mai găseşte aici un bufet cu un vas de marmură din care servitorul scoate ne-ncetat apă cu pahare mari, îngălbenite, pe care le primesc vizitatorii; şi e un

spectacol extraordinar de instructiv şi de mulţumitor să vezi cu câtă gravitate, cu ce perseverenţă, înghit conţinutul paharelor. În apropiere erau instalate băi unde se spală o parte din bolnavi, după care cântă muzica în cinstea lor. Există încă o sală de cură unde doamnele şi domnii infirmi sunt purtaţi într-un fel de jilţuri şi trăsurici aşa de curioase şi variate că un individ cutezător, care se duce acolo cu numărul obişnuit de degete la picioare, e în mare primejdie să se întoarcă fără de ele; mai există o a treia sală de cură unde se adună oamenii liniştiţi, deoarece e mai puţin zgomotoasă decât celelalte. Prin împrejurimi se fac nenumărate plimbări cu cârje sau fără cârje, cu baston sau fără, şi au loc nesfârşite conversaţii şi se spun glume şi fel de fel de lucruri cu haz.

În fiecare dimineaţă, băutorii conştiincioşi de apă, printre care dl. Pickwick, se adunau în sala de cură, îşi beau paharul cu apă şi se plimbau potrivit prescripţiei. La plimbarea de după-amiază, lord Mutanhed şi onorabilul domn Crushton, văduva doamnă Snuphanuph, doamna colonel Wugsby şi toată lumea bună, şi toţi băutorii de apă din timpul dimineţii, alcătuiau un grup mare. Pe urmă, se plimbau pe jos sau în trăsură sau erau purtaţi în jilţuri pe roate, obişnuite la băi, şi iarăşi se întâlneau. După aceea, domnii se duceau în camerele de lectură şi întâlneau acolo o parte din societate. Apoi se înapoia fiecare la casa lui. Dacă era zi de teatru, se întâlneau poate la teatru; dacă era zi de reuniune, se întâlneau în salon, şi dacă nu era niciuna, nici alta, se întâlneau a doua zi – tabiet agreabil căruia i s-ar putea reproşa numai o uşoară nuanţă de monotonie.

După o zi petrecută în felul acesta, dl. Pickwick, ai cărui prieteni merseseră la culcare, se afla singur făcând însemnări în jurnalul său, când auzi o bătaie uşoară la uşă.

— Vă cer iertare, domnule, spuse stăpâna casei,

doamna Craddock, strecurându-şi capul în cameră, nu mai aveți nevoie de nimic?

— De absolut nimic, doamnă, răspunse dl. Pickwick.

— Fiica mea s-a dus la culcare, domnule, spuse d-na Craddock, iar domnul Dowler a avut bunătatea să-mi spună că o aşteaptă pe doamna Dowler, care nu se va înapoia decât foarte târziu. Mă gândeam, domnule Pickwick, că dacă nu mai aveți nevoie de nimic, să mă culc şi eu.

— Veți face foarte bine, doamnă.

— Vă urez noapte bună, domnule.

— Noapte bună, doamnă.

D-na Craddock închise uşa şi dl. Pickwick continuă să scrie.

Într-o jumătate de oră notele lui fură terminate. Apăsă cu atenție ultima pagină pe hârtia sugătoare, închise carnetul, şterse pana cu capătul dinăuntru de la pulpana fracului şi deschise sertarul biroului ca să-şi aşeze acolo însemnările. În sertar se aflau câteva file de hârtie scrise strâns şi îndoite, astfel că titlul, aşternut cu slove rotunde, bătea la ochi. Văzând că nu era vorba de un document particular, că părea a se referi la Bath şi că era foarte scurt, dl. Pickwick despături hârtia, aprinse lumânarea de la căpătâiul patului ca să vadă mai bine în timpul lecturii şi, trăgând scaunul lângă foc, citi cele ce urmează:

ADEVARATA LEGENDĂ A PRINȚULUI BLADUD

Nu sunt încă două sute de ani de când se vedea pe zidul uneia din băile publice ale acestui oraş o inscripție în onoarea puternicului său întemeietor, faimosul prinț Bladud. Inscripția e acum ştearsă.

O veche legendă, moştenită din veac în veac ne spune că, înainte cu multe secole, ilustrul prinț, năpăstuit de lepră, de la înapoierea sa din Atena unde culesese o bogată recoltă de cunoştințe, ocolea curtea regalului său

părinte şi trăia jalnic, laolaltă cu păstorii şi porcii. În turmă (zice legenda) se găsea un porc grav şi solemn, pentru care prinţul simţea oarecare simpatie – căci şi el era înţelept – un porc distins şi gânditor, un animal superior semenilor lui, care grohăia cumplit şi muşca tare dureros. Tânărul prinţ ofta din adânc, privind înfăţişarea maiestosului porc. Se gândea la părintele său regal şi ochii i se înrourau de lacrimi.

Înţeleptului porc îi plăcea să se scalde într-un nămol moale şi adânc, nu în toiul verii cum fac acum porcii de rând, ca să se răcorească, şi cum ei făceau chiar în vremurile acelea depărtate (ceea ce dovedeşte că lumina civilizaţiei începuse să-şi arate zorile, deşi slab), ci în zilele cele mai friguroase ale iernii. Avea pe cap părul totdeauna aşa de neted şi o înfăţişare aşa de sănătoasă, că prinţul se hotărî să încerce calităţile purificatoare ale apei în care prietenul său intra atât de des. Făcu încercarea. Sub noroiul negru bolboroseau izvoarele calde din Bath. Prinţul se scăldă în ele şi se tămădui. Ducându-se la curtea tatălui său, se închină cu smerenie în faţa lui, dar se grăbi să se înapoieze aici pentru a întemeia oraşul şi băile acestea faimoase.

Căută mai întâi porcul, cu toată căldura unei vechi prietenii; dar vai, apele acestea fuseseră cauza pierzaniei animalului. Făcuse, fără să bage de seamă, o baie prea fierbinte, şi filosoful înnăscut muri, precedându-l astfel pe Pliniu, care şi el a pierit din cauza înflăcărării sale pentru ştiinţă.

Asta *era* legenda. Ascultaţi istoria adevărată.

Odată, acum multe, multe sute de ani, înflorea în splendoare faimosul Lud Hudibras, regele Britaniei. Era un monarh temut: pământul se cutremura sub paşii lui, de mătăhălos ce era; supuşii săi se scăldau în strălucirea chipului lui, într-atât era de roşu şi lucios. Era rege din tălpi până-n creştet, şi asta însemna mult, căci, deşi nu era prea înalt, era foarte puternic, iar rotunjimea sa împlinea cu prisosinţă ce îi lipsea staturii.

Dacă vreun prinț degenerat din timpurile moderne ar putea să fie oarecum comparat cu dânsul, singur venerabilul rege Cole ar merita faima ilustrului potentat.

Bunul rege avea o regină care, cu optsprezece ani mai înainte, născuse un fiu cu numele de Bladud. Fusese dat la şcoala pregătitoare, până la zece ani, pe domeniile tatălui său, însă atunci a fost trimis, sub conducerea unui sol credincios, să-şi încheie studiile la Atena. Deoarece nu se plătea nimic pe deasupra ca să rămână la şcoală în zilele de sărbătoare, şi nu se dădea nicio înştiinţare prealabilă la ieşirea elevilor, stătu opt ani acolo, după care părintele său, regele, trimise pe lordul şambelan să facă socotelile şi să-l aducă acasă. Lordul şambelan, îndeplinind această misiune, fu primit cu aplauze şi răsplătit pe viaţă.

Când regele Lud îl văzu pe fiul său prinţul, şi băgă de seamă că el devenise un tânăr fermecător, se gândi de la prima ochire că ar fi un lucru mare să-l însoare pe dată pentru ca odraslele lui să poată prelungi până hăt, peste veacuri, neamul slăvit al lui Lud. În acest scop întocmi o solie măreaţă de nobili seniori, care nu aveau mare treabă de făcut şi care doreau să capete slujbe cu mult câştig; apoi îi trimise la un rege într-o ţară vecină să ceară în căsătorie, din partea fiului său, pe fermecătoarea lui fiică şi să-i declare totodată că dorea din suflet să păstreze legăturile cele mai prieteneşti cu regele, fratele şi prietenul său; dar că, dacă nu se înţeleg în ce priveşte căsătoria, va fi cu părere de rău nevoit să-i cotropească regatul şi să-i scoată ochii. Celălalt rege, care era mai slab, răspunse că se simţea foarte îndatorat prietenului şi fratelui său, regele, pentru bunătatea şi mărinimia lui, şi că fiica sa era gata să se mărite de îndată ce prinţul Bladud va binevoi să vină şi s-o ia.

De cum ajunse răspunsul acesta în Britania, toată naţiunea se bucură nespus, nu se mai auzea decât hărmălaia desfătărilor şi serbărilor – în afară de

zornăitul banilor strânşi de vistiernicul regelui, de la norod, spre a se plăti cheltuiala fericitei ceremonii.

Cu prilejul acesta, regele Lud, cocoţat în vârful tronului, înconjurat de sfetnici, se ridică în culmea bucuriei şi ceru marelui jude să cheme menestrelii Curţii şi să aducă cele mai bune vinuri. Neştiinţa istoricilor legendari pune acest act de mărinimie în seama regelui Cole, după cum se vede din stihurile astea faimoase, în care majestatea sa

Ceru să-i vină pipa şi cele trei viori
Să poată bea carafa în vesele cântări

Însă aceasta e o nedreptate vădită faţă de memoria regelui Lud şi o proslăvire necinstită a virtuţilor regelui Cole.

Totuşi, în toiul serbărilor şi veseliei, era un ins care nici măcar nu gusta din vinurile ce scăpărau în pahare, şi care nu dansa deloc la cântecul menestrelilor. Insul acesta era însuşi prinţul Bladud, pentru a cărui fericire norodul întreg îşi golea buzunarele şi îşi umplea gâtlejul. Adevărul era că prinţul uitând că dregătorul treburilor străine avea dreptul de netăgăduit de-a se îndrăgosti pentru el, se îndrăgostise pe cont propriu, împotriva tuturor regulilor politicei şi diplomaţiei, şi se logodise, în taină, cu fiica unui nobil atenian.

Găsim aici exemplu! izbitor al unuia dintre numeroasele foloase ale civilizaţiei şi rafinamentului. Dacă prinţul ar fi trăit câtva timp mai târziu, el s-ar fi însurat numaidecât cu fiinţa aleasă de părintele său, şi s-ar fi apucat îndată, în chip serios, să se descotorosească de pacostea ce-i căzuse pe cap. Ar fi căutat cu tot dinadinsul s-o ducă la disperare, fără să-i pese de ea, printr-un şir întreg de insulte; apoi, dacă mândria şi demnitatea firească a sexului, dacă conştiinţa chinurilor atât de nedrepte i-ar fi dat prinţesei tăria să înfrunte relele tratamente, el ar fi căutat poate

un alt mijloc de a-i lua viața şi de-a scăpa de ea pentru vecie. Însă niciunul, nici altul din aceste mijloace nu se înfățişă închipuirii prințului Bladud; el se mărgini deci să ceară o audiență particulară părintelui său şi să-i mărturisească taina.

O veche prerogativă a suveranilor e să cârmuiască toate, afară de pasiunile lor. Deci, regele Lud se înfurie năprasnic; îşi zvârli coroana în tavan, o prinse din nou, căci, pe vremea aceea, regii îşi țineau coroana pe cap, nu în Tower[45], bătu în podea, îşi izbi fruntea; întrebă cerul de ce propriu-i sânge se răzvrătea împotriva sa şi, în cele din urmă, chemând paznicii, le porunci să-l închidă pe fiul său într-un turn înalt, tratament pe care regii de altădată îl aplicau îndeobşte copiilor lor, când înclinările matrimoniale ale acestora nu se potriveau cu vederile lor.

După ce a fost închis în turnul acela înalt, timp de aproape un an, fără ca ochii săi să fi văzut altceva decât un zid de piatră, şi mintea sa altă perspectivă decât o întemnițare pe viață, prințul Bladud începu, firește, să nutrească un plan de evadare, pe care, după mai multe luni de pregătiri, izbuti să-l ducă la îndeplinire, lăsând cu grijă cuțitul său de masă în inima temnicerului, de teamă ca bietul om, care avea familie, să nu fie bănuit că i-a înlesnit fuga şi să nu fie pedepsit, deci, de mâniatul rege. Când auzi de fuga feciorului, monarhul turbă aproape de ciudă. Nu ştia pe cine să-şi verse furia şi supărarea când, din fericire, îşi aminti de lordul şambelan care l-a adus acasă din Atena. Îi reteză în acelaşi timp şi pensia şi capul.

În vremea aceea tânărul prinț, deghizat cu istețime, pribegea pe jos prin cuprinsurile părintelui său, susținut şi înveselit în toate lipsurile sale, de amintirea dulce a tinerei ateniene, cauza nevinovată a încercărilor lui chinuitoare. Într-o zi se opri, ca să se odihnească, într-un sat. Se dansa cu voioşie la iarbă verde şi plăcerea strălucea pe toate chipurile. Prințul se

încumetă să întrebe pe un chefliu ce sta alături de el care era pricina acestor desfătări.

„O, străinule, i se răspunse, nu cunoşti proclamaţia pe care a dat-o de curând milostivul nostru suveran?"

„Proclamaţie! Nu. Ce proclamaţie?" întrebă prinţul, căci el nu călătorise decât pe drumuri lăturalnice şi neumblate, şi habar nu avea de ce se petrecea pe drumurile mari, aşa cum ele erau pe atunci.

„Ei bine, zise ţăranul, domnişoara străină pe care prinţul dorea s-o ia de nevastă s-a măritat cu un nobil din ţara ei, iar regele aduce vestea la ştiinţa ţării şi porunceşte serbări obşteşti căci acum, nici vorbă, prinţul Bladud se va înapoia să se însoare cu prinţesa pe care i-a ales-o părintele lui şi care, zice-se, e frumoasă ca soarele-n amiezi. În sănătatea dumitale, domnule, Dumnezeu să-l aibă în paza lui pe rege!"

Prinţul nu voi să asculte mai departe. Fugi şi se afundă în desişul cel mai îndepărtat al unei păduri învecinate. Pribegea, pribegea necurmat, zi şi noapte, sub soarele mistuitor, sub razele reci şi palide ale Lunii, pe arşiţa amiezii şi în frigul şi umezeala nopţii; în licărirea sură a dimineţii, în strălucirea învăpăiată a serii. Nu-i păsa de vreme, nici de ceea ce se petrecea în juru-i; de aceea, în loc să ajungă la Atena, se pomeni într-o dimineaţă la Bath.

Pe atunci nu se clădise încă oraşul de astăzi, nu era nici urmă de locuinţă, nici pomeneală de aşezare omenească cu acest nume; în schimb, era acelaşi peisaj de-o frumuseţe rară şi aceeaşi bogăţie de coline şi văi, acelaşi pârâu minunat care se furişa până departe, aceiaşi munţi semeţi care, asemănători cu necazurile vieţii când sunt văzuţi de la distanţă şi oarecum întunecaţi de negura săgetată de lumină a dimineţii, îşi pierd sălbăticia şi asprimea, neînfăţişând ochilor decât contururi blânde şi graţioase. Mişcat de frumuseţea tabloului, prinţul se lăsă pe iarbă şi scăldă în lacrimi picioarele-i umflate de osteneală.

„O, strigă nefericitul Bladud, frângându-şi mâinile şi înălțându-şi cu tristețe ochii la cer; o, dacă pribegia mea ar putea să se sfârşească aici! O, dacă lacrimile mele pline de uşurare, izvorâte din speranțe deşarte şi dintr-o iubire înşelată, ar putea să curgă tihnite pentru de-a pururi."

Dorința lui fu auzită. Era pe vremea zeităților păgâne care uneori credeau oamenii pe cuvânt, îndeplinindu-le câteodată dorințele într-un chip stingheritor. Pământul se deschise sub picioarele prințului care se prăvăli în prăpastia ce se închise numaidecât deasupra capului său pe vecie; însă lacrimile lui fierbinți se prelinseră prin pământ mai departe, izvorând şuvoi nesecat.

Să se ia seama că, de atunci, un mare număr de doamne şi domni vârstnici, dezamăgiți în a-şi găsi un partener, şi aproape tot atâția tineri dornici de-a avea, sosesc în fiecare an la Bath să bea apa minerală care le dă mai multă vigoare şi mângâiere. Toate acestea, datorită lacrimilor prințului Bladud, iar adevărul legendei e astfel întărit de el.

Dl. Pickwick căscă de mai multe ori ajungând la sfârşitul micului manuscris, apoi îl păturі cu grijă şi-l băgă la loc în sertarul biroului. După aceea, cu o ținută care exprima o vizibilă oboseală, aprinse lumânarea şi urcă scara pentru a se duce la culcare.

Se opri, potrivit obiceiului său, la uşa d-lui Dowler şi bătu spre a-i spune noapte bună.

— A, vă duceți la culcare? întrebă dl. Dowler. Ce n-aş da să pot face şi eu la fel! Ce noapte groaznică! Auziți vântul?

— Cumplită! răspunse dl. Pickwick; noapte bună!

— Noapte bună!

Dl. Pickwick se îndreptă spre odaia sa de culcare, iar dl. Dowler îşi reluă locul în fața focului, pentru a îndeplini făgăduiala pripită de a rămâne treaz până la înapoierea soției.

Puține împrejurări mai supărătoare există decât aceea de a veghea aşteptând pe cineva, în special când acel cineva a plecat la petrecere. Nu te poți împiedica de-a gândi cât de repede trece pentru persoana pe care o aştepți timpul care, pentru tine, se scurge aşa de încet; şi, cu cât te gândeşti mai mult, cu atât mai mult simți că pierzi speranța de-a o vedea înapoindu-se curând. Ceasul bate mai tare când te afli singur şi ai impresia că eşti înfăşurat într-o pânză de păianjen. Mai întâi, te mănâncă genunchiul drept, apoi aceeaşi senzație îți irită genunchiul stâng. De îndată ce schimbi poziția, mâncărimea îți cuprinde brațele; după ce ți-ai chinuit mădularele în toate chipurile, deodată mâncărimea atinge nasul şi te apuci să-l scarpini de parcă ai vrea să-l smulgi – ceea ce ai face negreşit dacă ai putea. Ochii constituie de asemenea foarte mari neajunsuri în această împrejurare, şi deseori vezi feştila unei lumânări cum se lungeşte cu două degete, în vreme ce-o retezi pe cea de lângă ea. Toate aceste mici sâcâieli nervoase, şi multe altele de acelaşi soi, fac din aşteptare, după ce toată lumea din casă a plecat să se culce, orice altceva numai o distracție nu.

Întocmai aceasta era părerea d-lui Dowler veghind în fața focului, şi simțea o puternică indignare împotriva acelor ființe crude care se aflau la petrecere şi îl sileau să rămână treaz. De altminteri, buna lui dispoziție nu era sporită de gândul că el însuşi născocise de cu seară o durere de cap spre a rămâne acasă. În cele din urmă, după ce ațipi de mai multe ori, după ce căzu cu nasul înainte în cămin, şi se ridică exact la timp ca să nu-şi ardă fața, dl. Dowler se hotărî să se trântească o clipă pe pat în odaia din fund, nu pentru a dormi, bine-nțeles, ci pentru a cugeta.

„Eu dorm foarte greu, îşi zise dl. Dowler lungindu-se pe pat; trebuie să mă țin treaz. Îmi închipui că de aici am să aud când s-o bătea la uşă. Da, aşa cred. Pot să aud paznicul de noapte; uite-l că pleacă; îl aud mai încet

acum… Tot mai încet… trece colțul… Ah!” Ajungând la această încheiere, trecu şi el colțul în preajma căruia şovăise atâta, şi adormi adânc.

Exact în momentul când orologiul suna orele trei, sosi o trăsurică cu d-na Dowler într-însa, purtată de un hamal gras şi bondoc şi de unul înalt şi subțire care se trudeau din răsputeri să păstreze cumpănirea lor şi-a vehiculului; dar, în piață, furtuna sufla cu-o furie cumplită, în stare să smulgă pietrele din caldarâm. De aceea oamenii se bucurară când, odată ajunşi, depuseră povara şi bătură vârtos de două ori în uşa de la stradă.

Aşteptară un timp, însă nu veni nimeni.

— Servitorii în brațele lui *Porpeu*, spuse hamalul cel scund încălzindu-şi mâinile la torța băiețaşului care lumina.

— Mai bine i-am ciupi să se scoale, fu de părere hamalul cel lung.

— Bateți încă o dată, vă rog! strigă d-na Dowler din trăsurică. Bateți de două-trei ori, vă rog!

Omulețul bondoc ar fi vrut foarte mult să termine odată, astfel că se urcă pe trepte şi bătu de opt sau zece ori, în timp ce lunganul se depărta de casă şi privi la ferestre să vadă dacă este lumină.

Nu veni nimeni; totul era ca şi mai înainte, scăldat în întuneric şi linişte.

— Vai, domnule! exclamă d-na Dowler. Vă rog să mai bateți.

— Nu e niciun clopoțel pe aici, doamnă? întrebă hamalul cel bondoc.

— Da, e unul, întrerupse băiatul cu torța. Nu ştiu de când tot trag de el.

— N-are decât mânerul, spuse d-na Dowler; sârma s-a rupt.

— Mai bine şi-ar fi rupt gâtul servitorii, mormăi hamalul cel înalt.

— V-aş ruga să mai bateți, reîncepu d-na Dowler cu cea mai delicată politețe.

29. „D-na Winkle în fața porții, pe furtună" – Phiz, April 1837

Bondocul ciocăni din nou, în mai multe rânduri, fără vreun rezultat. Cel înalt, care devenea tot mai nerăbdător, îl schimbă şi se apucă să bată întruna, cu ambele mâini, ca un poştaş smintit.

În cele din urmă, dl. Winkle începu să viseze că se găsea într-un club şi că, din pricina membrilor foarte nedisciplinați, prezidentul era obligat să ciocănească mereu în masă pentru a păstra ordinea. Avu apoi ideea nelămurită a unei vânzări la mezat unde nu erau concurenți, şi unde crainicul cumpăra toate lucrurile. În sfârşit, în ultimul moment, se gândi că nu era cu totul imposibil să bată cineva în uşa din stradă. Ca să se încredințeze, ascultând mai bine, stătu liniştit în pat vreo zece minute, iar după ce numără vreo treizeci şi două sau trei de lovituri, se socoti îndeajuns de convins şi se felicită că este aşa de vigilent.

Poc-poc, poc-poc, poc-poc, poc, poc, poc, poc, poc. Bătaia nu se mai oprea.

Dl. Winkle sări din pat întrebându-se ce ar putea să fie; pe urmă, îşi puse repede ciorapii şi papucii, se înfăşură în halat, aprinse un crâmpei de lumânare la lămpița de noapte de pe cămin şi coborî scările în grabă.

— În sfârşit, uite că vine cineva, doamnă, spuse hamalul bondoc.

— Tare aş vrea să fiu la spatele lui cu o sulă, murmură lunganul.

— Cine-i acolo? strigă dl. Winkle desfăcând lanțul de la uşă.

— Nu mai întreba, capsomane, răspunse cu dispreț lunganul, sigur fiind că are a face cu un lacheu. Deschide uşa!

— Hai, grăbeşte-te, adormitule! adăugă celălalt cu ton îmbietor.

Dl. Winkle, pe jumătate adormit, se supuse maşinaliceşte poruncii, crăpă uşa şi se uită afară.

Primul lucru pe care-l zări, fu lumina roşiatică a faclei. Înspăimântat de temerea subită că a luat casa foc, dădu uşa grăbit în lături, ridică lumânarea deasupra capului şi privi speriat înainte, neştiind bine dacă ceea ce vedea era o trăsurică sau o pompă de incendiu. În momentul acela se năpusti un vârtej de vânt; lumânarea se stinse; dl. Winkle se simți împins irezistibil de dinapoi pe trepte şi uşa se închise cu o trosnitură violentă.

— Bun, flăcăule, ai făcut şi tu ceva! spuse bondocul.

Zărind un chip de femeie la fereastra trăsuricii, dl. Winkle se întoarse repede şi începu să bată din toate puterile cu ciocănelul în uşă, implorându-i în acelaşi timp pe hamali să dea trăsurica mai încolo.

— Luați-o, luați-o! striga el. Dumnezeule, uite că iese cineva din altă casă. Lăsați-mă să intru în trăsurică, ascundeți-mă oriunde; faceți ceva!

În răstimp, dârdâia de frig căci, de câte ori ridica brațul şi ciocanul de bătut, vântul năvălea sub halatul lui şi i-l ridica într-un mod foarte neplăcut.

— Uite că ies oamenii din case... sunt doamne printre ei. Acoperiți-mă cu ceva! aşezați-vă în fața mea! zbiera dl. Winkle.

Dar hamalii, râzând în hohote, nu puteau să-i dea nici cel mai mic ajutor, iar în vremea asta doamnele se apropiau tot mai mult.

Dl. Winkle bătu încă odată cu deznădejde... doamnele nu mai erau decât la câteva case. Aruncă departe lumânarea stinsă pe care toată vremea o ținuse deasupra capului şi se năpusti spre trăsurică în care se afla d-na Dowler.

Dar, în cele din urmă, d-na Craddock auzise vocile şi bătăile. Zăbovise cât să pună pe cap ceva mai elegant decât scufa de noapte, coborâse în salonul din față ca să se încredințeze că era chiar d-na Dowler, şi tocmai deschisese fereastra când îl zări pe dl. Winkle dând buzna în trăsurică. Văzând asta, ea începu să scoată strigăte înfricoşătoare, implorându-l pe dl. Dowler să se

scoale îndată pentru a-şi împiedica nevasta să fugă cu altul.

Atunci, dl. Dowler sări din pat ca o minge elastică şi, repezindu-se în camera din față, se duse la o fereastră în clipa când dl. Pickwick deschidea larg altă fereastră. Primul lucru care le sări în ochi fu dl. Winkle năpustindu-se în trăsurică.

— Hei, paznicule, răcni furios Dowler, opreşte-l, înhață-l... ține-l bine, închide-l până când viu eu! Vreau să-i tai gâtul! Dați-mi un cuțit! De la o ureche la alta, doamnă Craddock! Vreau să-i tai gâtul.

Şi soțul indignat se smulse din mâinile gazdei care țipa şi dintr-ale d-lui Pickwick, apucă un cuțitaş de desert şi se repezi în stradă.

Însă dl. Winkle nu-l aşteptă. Abia auzise oribila amenințare a viteazului Dowler, că zvâcni din trăsurică tot aşa de repede cum sărise înăuntru şi, lepădând papucii în stradă ca să-şi ia mai bine tălpăşița, făcu ocolul pieței urmărit cu înverşunare de Dowler şi de paznic. Era cu mult înaintea lor când ajunse în fața casei, a doua oară. Uşa era deschisă, dădu buzna, o trânti în nasul lui Dowler, urcă în odaia sa de culcare, încuie uşa, grămădi dinapoia ei un lavabou, un scrin, o masă şi se apucă să facă un pachet cu obiectele lui cele mai necesare spre a fugi de cum se va lumina de ziuă.

În vremea asta, Dowler tuna şi fulgera de partea cealaltă a uşii nefericitului Winkle şi îi declara, prin gaura cheii, intenția sa neclintită de a-i tăia gâtul a doua zi dimineață. În cele din urmă, după o mare hărmălaie de voci în salon, printre care se auzea lămurit aceea a d-lui Pickwick, care se străduia să facă pace, locuitorii casei se împrăştiară prin camerele lor de culcare şi liniştea se aşternu din nou.

Ar fi firesc să se pună întrebarea: unde era dl. Weller în tot acest timp? Vom spune unde era el, în capitolul care urmează.

CAPITOLUL XXXVII

Care justifică absența d-lui Sam Weller, descriind o serată la care a fost invitat şi a luat parte; şi care mai istoriseşte cum dl. Pickwick i-a încredințat o misiune particulară, plină de delicatețe şi importanță.

— Domnule Weller, spusese d-na Craddock în dimineața acelei zile pline de peripeții; uite o scrisoare pentru dumneata.

— Foarte ciudat, răspunsese Sam. Mi-e teamă căci s-a întâmplat ceva; nu-mi aduc aminte de vreun cunoscut al meu gentelman care să fie în stare de a ticlui o scrisoare.

— Cine ştie ce s-o fi întâmplat, observă d-na Craddock.

— Trebuie să fie ceva cu moț ca să dea loc la o scrisoare a vreunui prieten al meu, replică Sam clătinând îndoielnic din cap. Nici mai mult, nici mai puțin decât vreo convulsie a naturii, cum a constatat tânărul gentelman când l-a apucat atacul. De la babacu' nu poate să fie, urmă Sam privind adresa, el face totdeauna litere de tipar, căci a învățat a scri după afişele mari de la casa de bilete. Ei, drăcia dracului, de unde mi-o fi venind epistolia asta?

Vorbind astfel, Sam făcea ce fac multe persoane când nu ştiu de la cine le vine o scrisoare: privi pecetea, o întoarse pe-o parte, apoi pe alta, se uită la margini, la adresă şi, în sfârşit, ca ultimă resursă, gândi că ar fi poate bine să se uite şi înăuntru, încercând să tragă de

acolo unele lămuriri.

— E scrisă pe hârtie cu marginile aurite, glăsui Sam desfăcând scrisoarea, şi e pecetluită cu ceară roşie, cu vârful unei chei; trebuie să văz!

Şi cu o mutră foarte gravă, dl. Weller începu să citească rar cele ce urmează:

> *O societate aleasă de lachei din Bath prezantă salutări d-lui Weller şi are plăcerea să-l inviteze în seara asta la un supeu compus din pulpă fiartă de berbec şi preparată cu garnitura obişnuită. Masa va fi servită la orele nouă şi jumătate fix.*

Invitația era împăturită într-alt bilet conceput astfel:

> Dl. *John Smauker, care a avut plăcerea să-l întâlnească pe dl. Weller în casa cunoştinței lor comune, dl. Bantam, acum câteva zile, are onoarea de a transmite d-lui Weller prezenta invitație. Dacă dl. Weller vrea să treacă pe la dl. John Smauker la orele nouă, dl. John Smauker va avea plăcerea să-l prezante pe dl. Weller.*
>
> Semnat: *John Smauker.*

Plicul era adresat d-lui Weller, esquire, la dl. Pickwick; iar între paranteze, în colțul stâng al adresei, erau scrise aceste cuvinte, ca o instrucțiune pentru aducător: *Trage clopoțelul de la scara de serviciu.*

— Hm, na-ți-o bună, că ți-am dres-o! făcu Sam. De când sunt n-am auzit ca la pulpa fiartă de berbec să se spună supeu; cum i-ar zice dacă ar fi friptă?

Cu toate astea, fără să mai piardă timp dezbătând chestiunea, Sam se duse la dl. Pickwick şi-i ceru, pentru seara aceea, o învoire, care-i fu acordată cu înlesnire. Cu permisiunea şi cu cheia de la stradă în buzunar,

Sam Weller ieşi puţin înainte de ora fixată şi se îndreptă agale spre Queen Square, unde avu mulţumirea să-l zărească pe dl. John Smauker stând rezemat de-un stâlp de felinar, cu capul lui pudrat şi fumând o ţigară dintr-un ţigaret de chihlimbar.

— Ce mai faceţi, domnule Weller? întrebă dl. John Smauker ridicându-şi graţios pălăria cu o mână, în timp ce o mişca pe cealaltă cu un aer de superioritate. Ce mai faceţi, domnule?

— Eh! eh! covaliscenţa nu merge rău, declară Sam; dar dumneata, ce faci, dragă?

— Aşa şi-aşa, replică dl. John Smauker.

— Te pomeneşti că munceşti prea din greu. Are haz; n-ai s-o poţi duce multă vreme aşa, să ştii. N-ar trebui să te laşi în voia hărniciei dumitale.

— Nu e vorba atât de asta, domnule Weller; mai mult din cauza vinului prost; mă tem că viaţa pe care o trăiesc e cam destrăbălată.

— A, asta e? Boală grea.

— Şi totuşi, ispita, înţelegeţi, domnule Weller…

— A, fără doar şi poate!

— Cufundat în vârtejul societăţii, după cum ştiţi, domnule Weller, adăugă dl. John Smauker cu un oftat.

— E teribel, zău!

— Dar aşa se întâmplă totdeauna, rosti dl. John Smauker; când soarta te împinge în viaţa publică, şi ai o funcţiune publică, nu se poate să nu cazi în ispite de care alţii sunt scutiţi, domnule Weller.

— Taman ce zicea unchiu-meu când a deschis o cârciumă, răspunse Sam; şi avea dreptate, bietul bătrân; căci a băut până când în mai puţin de trei luni a dat ortu' popii.

Dl. John Smauker păru profund indignat de comparaţia stabilită între el şi răposatul domn în chestiune; cum însă chipul lui Sam păstra calmul cel mai neclintit, dl. Smauker se domoli şi-şi reluă aerul amabil.

— Poate că ar fi bine să pornim, zise el consultând un ceas de aramă care se afla în fundul unui buzunar adânc şi care era ridicat la suprafaţă cu ajutorul unui şnur negru, garnisit la capătul celălalt cu o cheie de aramă.

— Poate că da, răspunse Sam; alminteri ar putea să dea mâncarea în foc şi nu s-ar mai alege nimic de ea!

— Aţi băut apă minerală, domnule Weller? întrebă tovarăşul său mergând spre High Street.

— O singură dată.

— Cum vi se pare, domnule?

— E foarte rele apele astea.

— A, nu vă place, poate, gustul veruginos…

— Nu mă pricep la chestii d-astea; am simţit că mirosea a fier de călcat încins, spuse Sam.

— E veruginosul, domnule Weller, ripostă dl. John Smauker cu dispreţ.

— Eh, dacă-i aşa, atunci nu spune mare lucru. Se prea poate, da' eu nu sunt tare în ale chemiei, aşa că n-am ce zice.

După aceste cuvinte, şi spre spaima d-lui John Smauker, Sam începu să fluiere.

— Vă cer iertare, domnule Weller, spuse dl. Smauker chinuit de neelegantul sunet; vreţi să mă luaţi de braţ?

— Mulţumesc, eşti tare bun, nu vreau să te lipsesc de el; eu am obiceiul, dacă n-ai nimic la din contră, să-mi ţiu mâinile în buzunare.

Sam alătură gestul cuvintelor, şi se porni să fluiere mai tare.

— Pe aici, spuse noul lui prieten care părea foarte uşurat intrând pe o străduţă. Ajungem curând.

— Aha! glăsui Sam fără să fie câtuşi de puţin tulburat că se află aşa de aproape de elita lacheilor din Bath.

— Da, reluă dl. John Smauker, să nu vă intimidaţi, domnule Weller.

— A, nu! zise Sam.

— Veţi vedea câteva uniforme foarte frumoase,

domnule Weller, continuă dl. John Smauker, şi ştiţi, poate c-o să vi se pară, la început, că unii dintre domnii aceia se cam umflă în pene; dar se vor dezumfla repede.

— Foarte frumos din partea lor! replică Sam.

— Ştiţi, reluă dl. Smauker cu aer de sublimă protecţie, fiindcă sunteţi străin, poate că la început o să vă ia puţin peste picior.

— N-o să fie prea cruzi cu mine, nu-i aşa? întrebă Sam.

— Nu, nu! declară dl. Smauker scoţându-şi tabachera care înfăţişa un cap de vulpe şi luând distins o priză. Sunt printre noi câteva puşlamale vesele şi le place să facă glume... ştiţi... dar să nu-i luaţi în seamă, nu.

— Am să caut să nu fiu mai prejos de dibăcia lor, glăsui Sam.

— Bravo! replică dl. John Smauker băgând în buzunar capul de vulpe şi ridicându-şi-l pe-al său. Eu, de altminteri, vă voi susţine.

Ajunseră, vorbind, în faţa unei mici dughene de zarzavaturi. Dl. John Smauker intră, urmat de Sam care, în clipa când rămase în urmă, începu să rânjească muteşte, schimonosindu-se în fel şi chip şi vădind de asemenea prin alte semne o stare de veselie vrednică a fi invidiată.

După ce străbătură dugheana zarzavagiului şi-şi depuseră pălăriile pe treptele scării din fund, intrară într-un salonaş: atunci se dezvălui privirilor d-lui Weller toată splendoarea scenei. Două mese, aşezate una lângă alta în mijlocul camerei, erau acoperite de trei-patru feţe de masă de diferite vârste şi spălate la date diferite, potrivite pe cât cu putinţă pentru a da impresia că ar fi una singură. Pe ele se vedeau cuţite şi furculiţe pentru şase-opt persoane. Iar mânerele cuţitelor erau unele verzi, altele roşii şi câteva galbene, pe când ale furculiţelor erau negre – amestec de culori mult bătător la ochi. Farfurii pentru un număr egal de oaspeţi, stăteau calde pe cămin. Oaspeţii se încălzeau şi ei

dinaintea căminului. Printre dânşii, cel mai onorat şi mai însemnat era un domn viguros, îmbrăcat cu un frac de-un stacojiu aprins, cu pulpane lungi şi pantaloni scurți, roşii ca para focului. Purta o pălărie în trei colțuri şi stătea în picioare, cu spatele la foc, lăsând impresia că intrase atunci; căci, pe lângă că ținea încă pe cap pălăria în trei colțuri, avea în mână un baston foarte lung, aşa cum domnii de profesia lui țin de obicei dinapoia cupeelor, într-o poziție înclinată.

— Smauker, băiatule, dă-mi aripioara, spuse domnul cu pălăria în trei colțuri.

Dl. Smauker trecu vârful degetului mic al mâinii sale drepte pe după acela al domnului cu pălăria în trei colțuri, spunându-i că este încântat văzându-l aşa de sănătos.

— Într-adevăr, se zice că arăt minunat, glăsui domnul cu pălăria în trei colțuri, şi este de mirare! De cincisprezece zile o însoțesc mereu pe bătrâna noastră câte două ceasuri zilnic şi, numai privind-o cum îşi prinde la spate rochia aia afurisită, veche, în coloarea florii de levănțică, fac prinsoare pe un sfert din leafa mea pe-un an dacă, după asta, nu ți se urăşte cu viața.

Societatea aleasă începu, auzindu-i cuvintele, să râdă din toată inima; un domn cu vestă galbenă, împodobită cu un tiv jur-împrejur, murmură vecinului sau cu pantaloni scurți, de culoare verde, lustruiți, că Tuckle era astă seară în vervă.

— Ascultă, Smauker, băiatule, urmă dl. Tuckle, dumneata…

Restul frazei îl continuă în şoaptă la urechea d-lui Smauker.

— A, da, uitasem de-a binelea! răspunse acesta. Domnilor, prietenul meu, domnul Weller.

— Îmi pare rău că stau în dreptul focului, Weller, spuse dl. Tuckle, cu un semn familiar din cap. Nădăjduiesc, Weller, că nu ți-e frig…

— Nu, deloc, învăpăiatule, răspunse Sam. Ar trebui

să fie cineva sloi de gheață ca să simtă frigul lângă dumneata. S-ar iconomisi cărbuni dacă te-ar pune pe grătar într-o sală de aşteptare a unei instituții; nu zău!

Deoarece replica părea că face o aluzie directă la livreaua stacojie a d-lui Tuckle, câteva clipe acesta luă un aer măreț. Totuşi, se depărtă treptat de foc şi spuse cu un zâmbet silit:

— Nu e rău zis, nu e rău.

— Îți sunt foarte îndatorat pentru buna dumitale părere, dom'le, reluă Sam. Cred c-o să ne înțelegem cu timpu'. Mai târziu o să încercăm una mai bună.

Conversația fu întreruptă de sosirea unui domn îmbrăcat în catifea portocalie. Îl însoți alt personaj ales, în postav purpuriu, care lăsa să se vadă nişte ciorapi de toată frumusețea.

După ce noii veniți fură hiritisiți de cei de mai 'nainte, dl. Tuckle propuse să se aducă mâncarea; propunerea lui fu adoptată cu unanimitate.

Zarzavagiul şi nevastă-sa aduseră atunci un rasol fierbinte de pulpă de berbec cu sos de capere, sfeclă roşie şi cartofi. Dl. Tuckle prezida, iar la celălalt capăt al mesei luă loc domnul în catifea portocalie. Zarzavagiul îşi puse o pereche de mânuşi de castor ca să dea farfuriile şi se aşeză dinapoia scaunului d-lui Tuckle.

— Harris! spuse dl. Tuckle poruncitor.

— Da, domnule… răspunse zarzavagiul.

— Ți-ai pus mânuşile?

— Da, domnule.

— Atunci ia capacul.

— Da, domnule.

Cu mari demonstrații de smerenie, zarzavagiul făcu ceea ce i se ceruse şi întinse slugarnic d-lui Tuckle cuțitul pentru tăiat carnea; dar atunci îl cuprinse căscatul.

— Ce înseamnă asta, domnule? întrebă dl. Tuckle foarte sever.

— Iertați-mă, domnule, răspunse zarzavagiul, fâstâcit.

N-am făcut într-adins, domnule. Am stat târziu azi noapte.

— Uite, să-ți spun ce cred eu despre dumneata, Harris, urmă dl. Tuckle cu măreție; că eşti o brută prost crescută.

— Nădăjduiesc, domnilor, spuse Harris, că n-o să fiți prea severi cu mine. Vă sunt desigur foarte îndatorat, domnilor, pentru cinstea pe care mi-ați făcut-o şi de asemenea pentru recomandările dumneavoastră, domnilor, când e nevoie undeva de câte un ajutor la servit. Nădăjduiesc, domnilor, că sunteți mulțumiți de mine.

— Nu, domnule! declară dl. Tuckle. Departe de asta, domnule!

— Eşti un ticălos fără pereche! mormăi domnul în catifea portocalie.

— Şi un şnapan afurisit! adăugi domnul cu pantalon verde.

— Şi un derbedeu nenorocit! continuă domnul îmbrăcat în purpură.

Bietul zarzavagiu se ploconea tot mai umil, în timp ce i se atribuiau aceste mărunte epitete în adevăratul spirit al celei mai josnice tiranii; iar după ce toată lumea îşi spuse cuvântul spre a-şi dovedi superioritatea, dl. Tuckle se apucă să taie pulpa de berbec şi să-i servească pe cei de față.

Abia începuse importanta operație, când uşa se deschise deodată şi se ivi alt domn în frac albastru deschis, cu nasturi de plumb.

— E împotriva regulilor! exclamă dl. Tuckle. Prea târziu, prea târziu!

— Nu, nu; n-am putut mai devreme, răspunse domnul în albastru. Fac apel la societate... Chestie de politeță... O întâlnire la teatru.

— A, în cazul ăsta!... exclamă domnul în catifea portocalie.

— Da, adevărat, pe onoarea mea, zise omul în

albastru. Făgăduisem s-o conduc pe domnişoara noastră mai mică la zece jumate, şi e o fată aşa de istraordinar de frumoasă că n-am avut inima s-o dizamăgesc. Nu e nicio ofensare pentru societatea de faţă, domnule; însă o fustă, domnule... o fusstă e ceva carevasăzică scuzează totul.

— Încep să bănuiesc că e ceva aici, spuse Tuckle în timp ce noul venit se aşezase lângă Sam. Am băgat de seamă, în vreo două rânduri, că ea se reazemă cam tare pe umărul tău când urcă sau se dă jos din trăsură.

— A, nu, nu, Tuckle, nu trebuie să zici... spuse omul în albastru. Nu se cade... Poate oi fi spus câtorva prieteni că e o criatură divină şi că fără motiv catigoric a făcut refuz la două-trei căsătorii, însă... nu, nu, nu se cade, Tuckle... Faţă de străini! Nu-i frumos, n-ar trebui... Delicateţa, dragă prietene, delicateţa!

Grăind astfel, omul cu livreaua albastră îşi ridică cravata, îşi potrivi manşetele, se strâmbă şi-şi încruntă sprâncenele, ca şi cum ar fi putut să spună mult mai mult dacă ar fi vrut şi nu l-ar fi obligat onoarea să tacă. Era un lacheu îndrăzneţ, deschis şi natural, cu păr blond, un soi de palavragiu a cărui vioiciune atrăsese chiar de la început în mod deosebit luarea aminte a d-lui Weller, iar când începu să sporovăiască astfel, Sam se simţi mai mult decât oricând ispitit să-l cunoască mai îndeaproape; de aceea, cu independenţa care-l caracteriza, intră numaidecât în vorbă.

— În sănătatea dumitale, dom'le! zise Sam; mi-e foarte simpatică conversaţiunea cu dumneata; mi se pare foarte plăcută.

Omul în albastru zâmbi ca o persoană foarte obişnuită cu complimentele, dar în acelaşi timp se uită la Sam aprobator şi-i spuse că nădăjduia să se cunoască mai bine, căci, fără cea mai mică intenţie de linguşire, găsea că are într-însul stofa unui băiat foarte cumsecade, întocmai după inima sa.

— Eşti tare bun, dom'le! glăsui Sam. Ce om norocos

eşti dumneata!

— Ce vrei să spui? întrebă omul în albastru.

— Sunt sigur că domnişoara ştie să aleagă. A, pricep!

Dl. Weller închise un ochi şi legănă capul dintr-o parte într-alta, în chipul cel mai măgulitor cu putință pentru vanitatea personală a domnului în albastru.

— Mi se pare că mă cam iei peste picior, replică acesta.

— Nu, nu! protestă Sam. Las asta în grija dumitale. Ți-e mai la îndemână, cum zicea un domn care era dinapoia zidului din grădină, unuia de pe stradă, când taurul gonea ca un turbat.

— Eh, eh, domnule Weller, rosti domnul în albastru, cred că ea a observat aerul şi manierele mele.

— Îmi închipui că nici nu se putea altfel, zise Sam.

— Ai şi dumneata vreo afacere de soiul ăsta, domnule? îl întrebă pe Sam norocosul domn în albastru scoțând din buzunarul vestei o scobitoare.

— Nu chiar aşa, răspunse Sam; nu se egzistă domnişoare la casa unde servesc; altfel, cum te văz şi mă vezi, intram şi eu în vorbă cu vreuna. Nu crez că aş putea să am a face cu cineva care să fie mai puțin decât marchiză. M-aş mulțumi şi c-o tinerică putredă de bogată chiar dacă n-ar avea un titlu, da să fie îndrăgostită lulea de mine – altfel nici în ruptu' capului.

— Desigur că nu, domnule Weller, zise domnul în albastru. Nici nu face să-ți pierzi vremea. Noi, domnule Weller, care suntem oameni de lume ştim că, mai curând sau mai târziu, o uniformă frumoasă îşi croieşte totdeauna drum către inima unei femei. La drept vorbind, între noi fie zis, e singurul lucru pentru care merită să intri în serviciu.

— Tocmai, glăsui Sam; nici vorbă c-aşa e.

După confidențialul dialog, fură împărțite paharele; şi, mai înainte de închiderea cârciumii, fiecare domn ceru ceea ce îi plăcea mai mult. Domnul în albastru şi omul în portocaliu, care erau cei mai distinşi membri ai

societății, porunciră grog rece; însă băutura favorită a celorlalți părea a fi ienupărul şi apa îndulcită. Sam îl făcu pe zarzavagiu ticălos afurisit, şi porunci un castron cu punch – două împrejurări ce părură că-l ridică mult în ochii selectei societăți.

— Domnilor, zise omul în albastru cu tonul celui mai desăvârşit dandy, haidem! închin în sănătatea doamnelor!

— S-auzim! s-auzim! strigă Sam; pentru tinerele stăpâne!

Atunci se auzi din toate părțile strigându-se: *la ordine!* iar dl. John Smauker, el fiind cel care-l introdusese pe Sam în societate, îl informă că vorba pe care o folosise chiar acum era neparlamentară.

— Ce vorbă, dom'le? întrebă Sam.

— Stăpână, domnule! răspunse dl. John Smauker cu o înfricoşătoare încruntare din sprâncene. Nu recunoaştem aici asemenea deosebiri.

— O, atunci foarte bine! exclamă Sam; îmi trag îndărăt obsirvația şi am să le numesc criiaturi dragi, dacă îmi îngăduie învăpăiatul.

Câteva îndoieli părură că se ridică în mintea domnului cu pantalon verde, anume dacă prezidentul putea să fie legalmente interpelat cu denumirea de „învăpăiatul"; totuşi, cum cei de față păreau mai puțin grijulii de drepturile lui decât de ale lor, observația n-avu nicio urmare. Omul cu pălăria în trei colțuri gâfâi scurt şi-l privi pe Sam îndelung; dar, de bună seamă, gândi că e mai bine să nu spună nimic de teamă să nu iasă mai rău.

După o clipă de tăcere, un domn al cărui frac brodat îi ajungea până la călcâie şi a cărui vestă, de asemenea brodată, ținea la căldură jumătate din lungimea picioarelor, îşi clătină cu putere ienupărul şi apa şi, ridicându-se brusc pe picioare, cu o sforțare violentă, spuse că dorea să adreseze câteva cuvinte celor de față. Omul cu pălăria în trei colțuri grăbindu-se să-l asigure

că societatea ar fi foarte fericită să audă, orice observație pe care ar dori s-o facă, domnul în frac distins începu astfel:

— Mă simt tare imoționat, domnilor, să ies în față, eu având nenorocul de-a fi vizitiu şi de-a nu fi primit decât ca membru onorar la aceste plăcute bancheturi, dar mă simt dator, domnilor, ceva îmi dă ghes, dacă pot pentru ca să zic aşa, să vă aduc la cunoştință o împrejurare dureroasă care mi-a ajuns la urechi şi care, pot pentru ca să zic, s-a întâmplat spre marea mea nedumerire. Domnilor, prietenul nostru domnul Whiffers (toată lumea se uită la individul în portocaliu), prietenul nostru domnul Whiffers şi-a dat dimisia.

O uimire adâncă se întipări pe fețele ascultătorilor, Fiecare domn îşi privea vecinul şi-şi îndrepta apoi ochii asupra vizitiului care continua să stea în picioare.

— Aveți toată dreptatea să vă mirați, domnilor, urmă acesta. Nu-mi voi îngădui pentru ca să vă spun motivele acestei neprețuite pierderi pentru serviciu; dar o să-l rog pe domnul Whiffers să vi le comunice singur, pentru lămurirea şi imitația prietenilor săi care-l admiră.

Sugestia fiind aplaudată cu tărie, dl. Whiffers se explică. Spuse că desigur ar fi dorit să îndeplinească mai departe slujba din care demisionase. Uniforma era foarte frumoasă şi costisitoare, doamnele din familie foarte simpatice şi îndatoririle sale, se simțea obligat să recunoască, nu erau prea grele. Principalul serviciu care i se pretindea era să privească cea mai mare parte din timp pe fereastră, în tovărăşia altui domn care de asemenea îşi dăduse demisia. Ar fi dorit să scutească societatea de penibilele şi dezgustătoarele amănunte în care va fi nevoit să intre; dar, deoarece îi fusese cerută o explicație, nu avea altă ieşire decât să declare cutezător şi răspicat că au vrut să-i dea să mănânce carne rece.

Este cu neputință de conceput dezgustul pe care mărturia lui îl stârni printre ascultători. Timp de cel puțin un sfert de oră nu se auziră decât strigăte violente

de: „Ruşine”, amestecată cu şuierături şi mormăieli.

Dl. Whiffers adăugă atunci că se temea ca o parte din această înjosire să nu fie pusă pe seama firii sale îndatoritoare şi modeste. Îşi amintea bine că a consimţit odată să mănânce unt sărat; şi, într-o împrejurare când cineva din casă s-a îmbolnăvit pe neaşteptate, uitase de sine până la a urca singur o găleată cu cărbuni la etajul al doilea. Socotea că nu s-a scoborât în stima prietenilor săi prin sincera destăinuire a faptei de care se făcuse vinovat; nădăjduia ca graba cu care a ripostat ultimei înjosiri inumane, la care s-a referit, să-l facă să-şi recâştige buna lor opinie.

Cuvântarea d-lui Whiffers fu primită cu strigăte de admiraţie şi se bău în modul cel mai entuziast în sănătatea interesantului martir. Martirul mulţumi societăţii şi propuse să se închine pentru musafirul lor, dl. Weller, domnul pe care n-a avut plăcerea să-l cunoască îndeaproape, însă care era prietenul d-lui John Smauker, ceea ce trebuia să fie, pretutindeni şi totdeauna, o scrisoare de recomandare îndestulătoare, pentru orice societate de domni. Ca atare, era dispus să propună a se închina un pahar în sănătatea d-lui Weller „până la fund” dacă prietenii săi ar fi băut vin; cum însă ei, ca să mai schimbe, luau băuturi tari, le-ar fi fost greu să golească un pahar la fiecare to*ast;* de aceea propunea ca „până la fund” să fie numai un fel de a vorbi.

Când încheie discursul, toţi cei de faţă traseră un gât din paharul lor în onoarea lui Sam; iar Sam, după ce îşi umplu din castron, cu lingura, două pahare, le dădu de duşcă în onoarea sa însăşi şi mulţumi la rândul său adunării printr-un frumos discurs.

— Vă sunt foarte îndatorat, pretini, spuse el umplând paharele cu punch în chipul cel mai degajat cu putinţă, căci complimentul ăsta, care vine de la oameni ca voi, e foarte-foarte. Auzisem o mulţime de lucruri despre voi, da nu-mi dădusem cu ideea, trebuie să spui, că eraţi oameni aşa de drăguţi cum sunteţi. Crez numai c-o să

fiți cu băgare de seamă şi n-o să vă mânjiți nici cât negru sub unghie mândria voastră, la care ți-e mai mare dragul să te uiți, când ieşi ca să te plimbi, şi mi-a făcut totdeauna plăcere să vă privesc încă de pe vremea când nu eram decât un țânc pe jumătate cât bastonul cu măciulie de aramă al prea rispectabilului meu pretin învăpăiatul, aci de față. Cât priveşte pe victima asupririi în fracul ca pucioasa, tot ce poci ca să zic despre el e că nădăjduiesc să găsească o slujbuşoară bună după cum merită, adică să nu fie decât foarte rareori jignit cu carne rece.

Rostind cuvintele de mai sus, Sam se aşează cu un zâmbet simpatic şi, curând după ce cuvântarea sa fu aplaudată zgomotos, societatea se despărți.

— Nu zău, bătrâne, nu vrei cumva să spui că pleci? îl întrebă Sam Weller pe prietenul său, dl. John Smauker.

— Trebuie, cu orice preț, răspunse acesta. I-am făgăduit lui Bantam.

— A, foarte bine, asta e altă chestie, încuviință Sam. Te pomeneşti că, dacă-l superi, îşi dă dimisia. Dar, dumneata, învăpăiatule, pleci şi dumneata?

— Da, replică omul cu pălăria în trei colțuri.

— Cum? Şi să laşi în urma dumitale trei sferturi dintr-un castron cu punch? E o prostie! Ia aşază-te la loc!

Dl. Tuckle nu putu rezista unei invitații aşa de stăruitoare; îşi depuse pălăria în trei colțuri şi bastonul pe care tocmai îl luase, şi răspunse că mai bea un pahar numai din prietenie.

Deoarece domnul în albastru avea acelaşi drum cu dl. Tuckle, consimți să rămână şi el. Când punchul fu băut pe jumătate, Sam ceru să se aducă stridii de la dugheana zarzavagiului şi efectul lor, adăugat celui al punchului, fu aşa de înveselitor, că dl. Tuckle, cu pălăria în trei colțuri pe cap şi-n mână cu bastonul, începu să danseze un pas de matelot pe masă, printre scoici, pe când domnul în albastru îl acompania la un

ingenios instrument muzical format dintr-un pieptene şi o bucată de hârtie pentru moaţe. La urmă, după terminarea punchului şi când noaptea fu de asemenea foarte înaintată, ieşiră cu toţii ca să se întovărăşească acasă unul pe altul. De cum ajunse la aer curat, dl. Tuckle fu cuprins de-o dorinţă subită de a se culca pe caldarâm. Sam, socotind că ar fi o cruzime să-l contrazică, îl lăsă să-şi facă gustul; dar, de frică să nu i se strice pălăria în trei colţuri, Sam o înfundă grijuliu pe cap domnului în albastru, îi puse bastonul cel mare în mână, îl propti în uşa casei sale, trase pentru el clopoţelul şi plecă apoi liniştit spre propria-i locuinţă.

Dis-de-dimineaţă, a doua zi, dl. Pickwick coborî, complet îmbrăcat, mult mai devreme decât de obicei, şi-l sună pe servitorul său.

— Sam, porunci dl. Pickwick când dl. Weller apăru la chemarea stăpânului, închide uşa!

Dl. Weller se execută.

— Sam, s-a petrecut aici, azi-noapte, o întâmplare nenorocită care a dat domnului Winkle unele motive de a se teme de violenţa domnului Dowler.

— Da, dom'le, am auzit de la bătrâna doamnă de jos, replică Sam.

— Şi-mi pare rău că trebuie să spun, continuă dl. Pickwick uimit la culme, că, de teama acestei violenţe, domnul Winkle a plecat.

— A plecat?

— A părăsit casa azi dimineaţă, fără să fi schimbat vreun cuvânt cu mine, şi s-a dus nu ştiu unde.

— Trebuia să rămâie şi să se ia de piept cu el, dom'le! glăsui Sam disprețuitor. N-ar strica să i se mai taie niţel din nas lui Dowler ăsta, dom'le.

— Da, Sam; am, poate, unele îndoieli şi asupra vitejiei şi dârzeniei lui, dar fapt este că domnul Winkle a plecat. Trebuie să-l găseşti şi să mi-l aduci, Sam.

— Şi dacă nu vrea să vie, dom'le?

— Va trebui să-l faci să vrea, Sam.

— Şi cin' să-l facă, dom'le? întrebă Sam cu un zâmbet.

— Tu.

— Prea bine, dom'le.

Sam părăsi camera şi, curând apoi, dl. Pickwick îl auzi închizând uşa de la stradă. După două ore se înapoie cu un aer tot aşa de calm de parcă ar fi fost trimis cu însărcinarea cea mai obişnuită, şi aduse vestea că cineva, întru totul asemănător cu dl. Winkle, plecase de dimineață la Bristol cu trăsura hotelului *Royal*.

— Sam, zise dl. Pickwick strângându-i mâna, eşti un băiat straşnic, neprețuit. Să te duci în urmărirea lui, Sam.

— Desigur, dom'le.

— De îndată ce-l vei descoperi, scrie-mi ne-ntârziat. Dacă încearcă să-ți scape, trânteşte-l la pământ sau închide-l. Ai împuternicirea asta de la mine, Sam.

— N-am să uit, dom'le.

— Îi vei spune că sunt foarte pornit, nespus de indignat de calea absurdă pe care a socotit potrivit s-o urmeze.

— Da, dom'le.

— Îi vei spune că, dacă nu se înapoiază aici, cu tine, se va înapoia cu mine, căci am să mă duc după el.

— N-o să uit, dom'le.

— Crezi c-o să-l poți găsi? urmă dl. Pickwick privindu-l țintă pe Sam.

— Îl voi găsi oriunde ar fi, declară Sam plin de încredere.

— Foarte bine. Atunci, cu cât ai să pleci mai curând, cu atât mai bine are să fie.

După ce dădu aceste instrucțiuni, dl. Pickwick puse o sumă de bani în mâinile credinciosului său servitor şi-i porunci să pornească neîntârziat spre Bristol ca să-l urmărească pe fugar.

Sam, gata de plecare, luă câteva obiecte necesare într-

un geamantan. Se opri totuşi la capătul coridorului şi, înapoindu-se tiptil, întredeschise uşa salonului arătându-şi doar capul:

— Dom'le, murmură el.

— Ce e, Sam?

— Am priceput bine ce mi-ați spus, dom'le?

— Nădăjduiesc.

— Atunci suntem înțeleşi în ce priveşte trântitu' la pământ, dom'le!

— Perfect. Fă tot ce ai să socoteşti de cuviință. Ai aprobarea mea.

Sam făcu un semn că a înțeles; şi, retrăgându-şi capul din uşă, porni la drum, în pelerinaj, cu inima uşoară.

CAPITOLUL XXXVIII

Cum, vrând să iasă din lac, dl. Winkle nimereşte în puţ.

Născut sub semnul unei stele nefaste, bietul domn Winkle, cauza nefericită a tămbălăului şi zăpăcelii care sculase în picioare lumea din Royal Crescent, părăsi, după ce a petrecut o noapte plină de tulburare şi nelinişte, în împrejurările descrise mai înainte, acoperământul sub care prietenii săi încă dormeau. Nu ştia spre ce tărâmuri va apuca. Nu vor putea să fie niciodată îndeajuns preţuite sau lăudate prea călduros, simţămintele nobile şi chibzuite care îl determinară pe dl. Winkle să facă acest pas. „Dacă, îşi spuse dl. Winkle în sine, dacă Dowler (cum nu mă îndoiesc că va face) ar încerca să-şi pună în aplicare fioroasele-i ameninţări împotriva mea, mă voi vedea silit să-l provoc la duel. E însurat cu o femeie care îi este ataşată şi are nevoie de el. Cerule! dacă l-aş ucide în furia mea oarbă, ce remuşcări aş avea apoi!" Durerosul gând avu atâta influenţă asupra simţămintelor tânărului umanitarist, încât îi dârdâiau picioarele, iar pe obraz i se întipăriseră puternic semnele unei emoţii interioare. Îmboldit de aceste gânduri, îşi luă geamantanul şi, coborând tiptil scara, închise cât putu mai încet afurisita uşă de la stradă şi porni la drum. Îşi îndreptă paşii spre hotelul *Royal*, unde găsi o diligenţă gata de plecare la Bristol; socotind că Bristolul era un loc tot atât de potrivit scopurilor sale ca oricare altul unde s-ar fi putut duce, urcă pe imperială şi ajunse la destinaţie cu iuţeala pe

care o putea în mod cuminte nădăjdui de la doi cai deprinşi să parcurgă dus şi întors distanța de două sau mai multe ori pe zi.

Dl. Winkle îşi stabili cartierul la hotelul *Tufişul* şi, hotărât să amâne orice comunicație epistolară cu dl. Pickwick până ce mânia d-lui Dowler va fi avut timp să se evaporeze, se apucă să viziteze oraşul, care-l izbi de la început ca un loc nemaipomenit de murdar. După ce inspectă docurile, portul şi vizită catedrala, întrebă care-i drumul spre Clifton şi porni într-acolo pe calea arătată. Însă, după cum caldarâmul din Bristol nu e cel mai larg şi mai curat dintre toate caldarâmurile pământului, tot aşa străzile lui nu sunt absolut cele mai drepte şi mai puțin încâlcite, astfel că dl. Winkle se pomeni îndată rătăcind prin mulțimea străduțelor întortocheate şi a fundăturilor, căutând în juru-i o dugheană ca lumea unde să poată cere noi lămuriri.

Ochii îi căzură pe o clădire vopsită de curând, semănând întrucâtva cu o prăvălie, dar în aceeaşi măsură şi cu o casă de locuit. O lampă roşie aşezată deasupra uşii de la stradă ar fi indicat îndeajuns că e vorba de locuința unui discipol al lui Esculap, chiar dacă cuvântul „Chirurgie”{46} nu ar fi fost scris cu litere de aur pe o placă de lemn deasupra ferestrei unei încăperi ce fusese cândva salon. Gândindu-se că ar putea să se intereseze aici cu privire la drum, dl. Winkle intră în dugheana garnisită cu sertare şi sticluțe purtând etichete aurite. Nevăzând pe nimeni, bătu în tejghea cu o jumătate de coroană, ca să atragă atenția celui care întâmplător ar fi fost în odaia din fund, care-i păru un fel de *sanctum* al localului, căci cuvântul: *Chirurgie* era repetat pe uşă, de data asta cu litere albe pentru evitarea monotoniei.

La prima bătaie, un zgomot foarte distinct până atunci, şi asemănător celui produs de nişte oameni care ar face scrimă cu vătraiul şi cleştele de la sobă, încetă subit. La a doua bătălie, un tânăr cu aer studios,

purtând pe nas nişte ochelari verzi şi în mână o carte enormă, intră cu pasul grav şi, trecând dinapoia tejghelei, îl întrebă binevoitor pe client cu ce-l poate servi.

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule, glăsui dl. Winkle. Sunteți bun să-mi indicați…

— Hahaha! izbucni tânărul studios aruncând în aer cartea enormă şi prinzând-o cu multă agilitate în momentul când ea amenința să prefacă în atomi toate sticluțele de pe tejghea. Asta-i bună!

Avea într-adevăr dreptate, căci pe dl. Winkle îl uimise aşa de mult extraordinara conduită a tânărului medicinist, încât bătuse repede în retragere până la uşă, arătându-se tulburat foarte de ciudata primire.

— Cum? Nu mă cunoşti?! exclamă medicinistul.

Dl. Winkle îngăimă, drept răspuns, că nu avusese plăcerea să-l cunoască.

— A, atunci mai există speranțe pentru mine! Pot, dacă am un dram de noroc, să îngrijesc jumătate din bătrânele de aici. Acum, la dracul cu tine, ghiuj mucegăit!

Afurisirea se adresa volumului gros, căruia studiosul medicinist îi dădu cu deosebită iscusință un picior, zvârlindu-l cât colo în dugheană; apoi, scoțându-şi ochelarii verzi, se schimonosi cu un rânjet specific lui Robert Sawyer, esquire, fost student la spitalul Guy din *Borough* şi posesorul unei reşedințe particulare în Lant Street.

— Veneai să mă vezi, nu-i aşa? N-ai să spui nu?! exclamă dl. Bob Sawyer strângând prieteneşte mâna d-lui Winkle.

— Nu, pe cuvântul meu! exclamă acesta strângând la rându-i mâna d-lui Sawyer.

— Mă mir că n-ai văzut numele meu, rosti Bob atrăgând atenția prietenului său asupra uşii exterioare deasupra căreia erau scrise tot cu vopsea albă, cuvintele: *Sawyer, succesorul lui Nockemorf*.

— N-am luat seama, declară dl. Winkle.

— Dumnezeule! dacă ştiam că eşti dumneata, spuse Bob, m-aş fi repezit şi te-aş fi luat în braţe. Pe viaţa mea, însă, credeam că eşti perceptorul fiscului.

— Nu, zău, zise dl. Winkle.

— Adevărat, răspunse Bob Sawyer. Mă pregăteam să-ţi spun că nu sunt acasă şi că, dacă vrei să-mi laşi un mesaj, nu voi uita să mi-l înmânez singur; căci strângătorul de biruri nu mă cunoaşte, cum nu mă cunoaşte nici cel cu lumina şi faţada. Cred că încasatorul bisericii bănuieşte cine sunt şi de asemenea cel de la apă, deoarece i-am extras un dinte din prima zi când am venit aci. Dar intră, intră!

Pălăvrăgind astfel, dl. Bob Sawyer îl împingea pe Winkle în odaia din fund, unde se afla un personaj care nu era altul decât dl. Benjamin Allen. Dl. Allen se distra făcând cu un vătrai înroşit mici scobituri rotunde în prichiciul căminului.

— Nu zău, spuse dl. Winkle, nu m-aş fi aşteptat la plăcerea aceasta. Ai un cuib foarte frumos.

— Nu e rău, nu e rău, încuviinţă Bob. Am luat examenele la scurt timp după seara aceea faimoasă; iar prietenii m-au ajutat să înjghebez afacerea asta. Ca să par cât mai solemn cu putinţă, mi-am pus un frac şi o pereche de ochelari şi am venit aici.

— Şi nici vorbă că afacerea merge binişor, îl trase dl. Winkle de limbă.

— O, aşa de binişor că, peste câţiva ani, aş putea să pun tot câştigul într-un pahar de vin şi să-l acopăr cu o frunză de agrişe.

— Vorbeşti serios? întrebă dl. Winkle. Dar lucrurile…

— Numai bătaie de cap, băiete dragă, zise Bob Sawyer. Jumătate din sertare sunt goale, iar celelalte nu se deschid.

— Glumeşti! exclamă dl. Winkle.

— Pe onoarea mea că este cum îţi spun! ripostă Bob Sawyer ducându-se în dugheană şi demonstrând

adevărul aserțiunii sale prin tragerea butonilor poleiți ai sertarelor goale. Să mă ia naiba dacă e un singur lucru real în dugheană, afară de lipitori; şi încă şi ele au mai servit.

— Nu mi-aş fi închipuit în ruptul capului aşa ceva! exclamă dl. Winkle plin de uimire.

— Cred şi eu că nu, reluă Bob; altminteri, la ce ar mai sluji aparențele, nu? Dar ce vrei să iei? Ca şi noi! Bine. Ben, băiatule, bagă mâna în bufet şi adu-ne digestivul brevetat.

Dl. Benjamin Allen zâmbi aprobator şi scoase din bufetul de lângă el o sticlă neagră pe jumătate plină cu brandy.

— Nu pui apă, fireşte, nu e aşa? întrebă Bob Sawyer.

— Mulțumesc, declară dl. Winkle. E cam devreme şi, dacă nu aveți nimic împotrivă, aş prefera să-l amestec.

— Bine, dacă te lasă conştiința, replică Bob dând pe gât, cu poftă, un pahar din licoare. Ben, adu cana.

Dl. Ben Allen scoase din acelaşi loc o cană de aramă de care Bob Sawyer era foarte mândru, mai ales din cauza aparențelor ei medicale. După ce fierseseră apa din cană cu ajutorul câtorva lopeți de cărbuni pe care Bob îi scoase dintr-o ladă cu eticheta: apă gazoasă, dl. Winkle îşi boteză brandyul, şi conversația începu să devină însuflețită, când o întrerupse intrarea în dugheană a unui băiețandru îmbrăcat cu o livrea cenuşie, simplă, având la pălărie un galon de aur şi ținând pe braț un coşuleț acoperit.

Dl. Bob îl luă de scurt îndată:

— Tom, derbedeule! Ia vino-ncoa!

Băiatul se apropie.

— Te-ai oprit la toți bolovanii de hotar din Bristol, trântor neprocopsit, îi spuse dl. Bob Sawyer.

— Nu, domnule, nu-i adevărat, răspunse băiatul.

— Asta ar mai fi lipsit! reluă Bob cu o figură amenințătoare. Crezi că ar mai chema cineva pe un chirurg la el dacă-l vede pe servitorul lui jucând bile

prin şanțuri sau înălțând zmeul la drumul mare? Pierde-vară, nu te trage inima deloc la meserie! Ai dus toate medicamentele?

— Da, domnule.

— Prafurile pentru copii în casa aceea mare locuită de familia care a sosit de curând? Şi pilulele care se iau de patru ori pe zi, la domnul acela bătrân, morocănos, cu gută la picior?

— Da, domnule.

— Atunci închide uşa şi ia seama la dugheană!

— Eh, lucrurile nu merg chiar aşa de rău cum ai vrea să mă faci să cred; dimpotrivă! spuse dl. Winkle după ce băiatul se retrase. Furnizezi totuşi unele medicamente.

Dl. Bob Sawyer aruncă o ocheadă prăvăliei să se încredințeze că nu-s urechi străine, apoi, aplecându-se spre dl. Winkle, îi spuse în şoaptă:

— Băiatul greşeşte întotdeauna casa.

Dl. Winkle părea mirat, iar dl. Sawyer şi prietenul său se prăpădeau de râs.

— Nu mă înțelegi? glăsui Bob. Se duce într-o casă, sună clopoțelul de la scara. de serviciu, vâră un pachet de medicamente fără adresă în mâna unui servitor şi pleacă. Servitorul duce pachetul în odaia de mâncare; stăpânul îl desface şi citeşte eticheta: *Poțiune de luat înainte de culcare – pilule idem – loțiune ca de obicei – prafuri. De la Sawyer, succesorul lui Nockemorf etc. Medicamentele au fost preparate cu strictețe după prescripțiile medicului.* Individul arată nevesti-sii pachetul, ea citeşte eticheta, îl înapoiază servitorilor; ei citesc eticheta. A doua zi băiatul revine: îmi pare foarte rău – s-a înşelat – atâtea treburi – atâtea pachete de dus – domnul Sawyer, succesorul lui Nockemorf, prezintă salutările sale. Numele ajunge cunoscut şi tocmai de asta ai nevoie, băiatule, ca medic; e calea cea mai bună, mai bună decât toate anunțurile de pe fața pământului. Avem o sticlă de patru uncii care a cutreierat prin jumătatea caselor din Bristol şi nu şi-a terminat încă

rondul.

— Aha, pricep! răspunse dl. Winkle; straşnic plan!

— O! Ben şi cu mine am mai născocit alte o duzină de planuri! continuă Bob Sawyer cu multă mulțumire. Lampagiul capătă optsprezece penny pe săptămână ca să tragă clopoțelul meu de noapte, timp de zece minute, ori de câte ori trece prin fața casei, iar servitorul meu dă totdeauna buzna în biserică, tocmai înainte de cântarea psalmilor, când oamenii nu au altceva de făcut decât să privească în juru-le, şi mă cheamă afară cu-o mutră îngrozită. „Aha, spun cei de față, s-a îmbolnăvit cineva subit, au trimis după Sawyer, succesorul lui Nockemorf; ce ocupat e tânărul ăsta!”

După ce dădu în vileag câteva din tainele medicinii, dl. Bob Sawyer şi prietenul său Ben Allen se răsturnară pe scaune şi izbucniră într-un râs zgomotos. După ce dădură frâu liber voioşiei lor, conversația reîncepu şi atinse un subiect care-l interesa pe dl. Winkle mai îndeaproape.

Am spus, pare-ni-se, altădată, că dl. Benjamin Allen devenea de obicei, după brandy, foarte sentimental. Cazul nu este unic, după cum putem dovedi noi înşine, întrucât am avut a face uneori cu pacienți atinşi la fel. În această perioadă a existenței sale, dl. Benjamin Allen avea mai mult decât oricând o predispoziție la sentimentalitate. Boala se datora faptului că stătea de mai bine de trei săptămâni cu dl. Bob Sawyer; dl. Bob Sawyer nu se distingea prin temperanță, şi nici dl. Benjamin Allen nu putea să se laude că e tare din fire. Ca urmare, în toată vremea asta dl. Benjamin Allen oscilase mereu între beția parțială şi beția completă.

— Bunul meu prieten, spuse dl. Ben Allen profitând de absența vremelnică a d-lui Bob Sawyer după tejghea, unde se dusese să administreze unui muşteriu câteva din lipitorile mai sus amintite, folosite pentru a doua oară; bunul meu prieten, sunt tare nefericit.

Dl. Winkle îşi exprimă sincerele sale regrete aflând

vestea aceasta şi-l rugă să-i spună dacă nu poate să facă ceva ca să-i uşureze mâhnirile.

— Nimic, dragul meu... nimic. Îți aminteşti, Winkle, de Arabella, sora mea Arabella... O fetiță, Winkle, cu ochii negri... Când am fost la Wardle?... Nu ştiu dacă ai remarcat-o... O fetiță drăguță, Winkle. Poate că trăsăturile mele au să-ți reamintească înfățişarea ei.

Dl. Winkle nu avea trebuință de nicio sforțare ca să-şi aducă aminte de fermecătoarea Arabella; din fericire – căci trăsăturile fratelui ei Benjamin i le-ar fi reamintit, desigur, anevoie pe-ale surioarei. Răspunse cu tot calmul pe care putu să-l arate că-şi amintea perfect de tânăra domnişoară şi că nădăjduia sincer că e sănătoasă.

Drept orice răspuns, Ben Allen îi spuse:

— Prietenul nostru Bob este un băiat încântător, Winkle.

— Adevărat, replică dl. Winkle căruia nu-i prea plăcea apropierea celor două nume.

— Totdeauna i-am sortit unul altuia; au fost creați unul pentru altul; veniți pe lume unul pentru altul şi născuți unul pentru altul, Winkle! spuse dl. Ben Allen punând cu emfază paharul jos. Dragă domnule, aci e o lovitură a sorții; nu există decât o diferență de cinci ani între ei şi amândoi s-au născut în august.

Dl. Winkle era prea nerăbdător să audă ce avea să urmeze, pentru a-şi exprima o prea mare uimire față de coincidența aceasta, oricât de miraculoasă ar fi fost ea. După ce vărsă vreo două lacrimi, dl. Ben Allen continuă spunând că, în ciuda stimei, respectului şi venerației pe care el le nutrea prietenului său, Arabella arătase întotdeauna, cu ingratitudine şi fără motiv, cea mai vie antipatie persoanei acestuia.

— Şi cred, încheie dl. Ben Allen, cred că la mijloc e o legătură mai veche.

— Ai vreo idee despre cine e vorba? întrebă dl. Winkle tremurând din tot trupul.

Dl. Ben Allen apucă vătraiul, îl răsuci voiniceşte pe deasupra capului, trânti o lovitură cumplită unei țeste imaginare şi spuse, cu multe înțelesuri, că atâta ar dori: să ghicească cine.

— I-aş arăta ce gândesc despre el! spuse dl. Ben Allen, învârtind, în răstimp, vătraiul, în chip mai fioros decât până atunci.

Fireşte, aceste manifestări erau foarte mângâietoare pentru simțămintele d-lui Winkle, care câteva minute rămase tăcut, dar în cele din urmă, luându-şi tot curajul, el întrebă dacă d-şoara Allen era în Kent.

— Nu, nu! spuse dl. Ben Allen depunând vătraiul şi luând un aer de mare şiretenie. Socoteam că locuința bătrânului Wardle nu ar fi nimerită pentru o fată îndărătnică; de aceea, întrucât eu sunt protectorul natural şi tutorele ei, deoarece părinții noştri au decedat, am adus-o aici să stea câteva luni la o mătuşă bătrână, într-o casă drăguță, dar plicticoasă şi retrasă. Cred că o să-i treacă, băiete; iar dacă încercarea nu reuşeşte, am s-o duc în străinătate pentru un timp şi atunci vom vedea.

— Aa, mătuşa locuieşte în Bristol? îngăimă dl. Winkle.

— Nu, nu; nu e în Bristol, răspunse dl. Ben Allen, arătând cu degetul mare peste umărul drept. Acolo… în jos. Dar sst! Uite-l pe Bob. Niciun cuvânt, dragă prietene, niciun cuvânt.

Oricât de scurtă fusese conversația, ea produse asupra d-lui Winkle cea mai vie emoție şi nelinişte. Legătura mai veche bănuită îi răscolea inima. O fi vorba de el? Oare pentru el îl desconsiderase seducătoarea Arabella pe voiosul Bob Sawyer? Sau avea alt rival norocos? Se hotărî s-o vadă, fie ce-o fi. Însă aici se înfățişa o obiecțiune de neînlăturat; căci dacă, prin explicația dată de dl. Ben Allen „acolo” şi „în jos”, era vorba de trei mile, sau de treizeci de mile, ori trei sute de mile, dl. Winkle, oricât şi-ar fi bătut capul, n-ar fi putut

ghici.

De altminteri, nu avu deocamdată răgazul să gândească la dragostea sa – sosirea lui Bob fiind imediat urmată de plăcinte cu carne de la brutărie, din care dl. Winkle fu rugat stăruitor să se înfrupte. Masa fu aşternută de o femeie de serviciu cu ziua, care făcea treburile d-lui Bob Sawyer în calitate de menajeră; după ce împrumutară un al treilea cuțit şi o a treia furculiță de la mama băiatului în livrea sură (căci toată gospodăria d-lui Sawyer era, până una-alta, destul de redusă) se aşezară la masă. Berea era servită, cum atrase atenția dl. Sawyer, „în cănile originale".

După masă, dl. Bob Sawyer ceru să i se aducă cea mai mare piuliță din dugheană şi turnă într-însa o combinație fumegândă de punch cu rom, mestecând lichidul cu un pisălog, într-un chip foarte îndemânatic, ca un spițer. Deoarece dl. Sawyer era burlac, nu avea în casă decât un pahar care fu înmânat, în semn de atenție pentru musafiri, d-lui Winkle. Dl. Ben Allen folosi o pâlnie astupată la capătul îngust cu un dop; iar Bob Sawyer se mulțumi cu unul dintre acele vase cilindrice de cristal, cu gura largă, încrustate cu o sumedenie de caractere cabalistice, şi în care spițerii măsoară de obicei drogurile lichide când fac o rețetă. Îndeplinindu-se aceste pregătiri, punchul fu gustat, părerea generală fiind că era excelent; şi, după ce se stabili ca lui Bob Sawyer şi Ben Allen să li se îngăduie să-şi umple de două ori vasul lor, de fiecare pahar al d-lui Winkle, se puseră pe chef într-un spirit de bună dispoziție şi camaraderie.

Nu cânta niciunul, deoarece dl. Bob Sawyer era de părere că nu s-ar potrivi cu profesia lor; dar, în schimb, vorbiră şi râseră aşa de mult, încât puteau fi auziți şi de bună seamă că erau auziți până în capătul străzii. Conversația alunga, văzând cu ochii, necazurile băiatului în livrea sură, înveselindu-l; în loc să-şi consacre seara, ca de obicei, scriindu-şi numele pe

tejghea şi ştergându-l apoi, el se uită prin uşa de sticlă şi astfel ascultă şi trase totodată cu ochiul.

30. „Voioşie la Bob Sawyer” – Phiz, mai 1837

Voioşia d-lui Bob Sawyer luneca încet-încet în furie, dl. Ben Allen recădea în sentimentalism, iar punchul dispăruse aproape cu totul, când servitorul intră repede anunțând că o tânără femeie l-a chemat pe dl. Sawyer, succesorul lui Nockemorf, şi că era aşteptat cu nerăbdare, nu departe de acolo. Petrecerea se curmă. Dl. Bob Sawyer înțelegând despre ce era vorba abia după ce băiatul repetă de vreo douăzeci de ori mesajul său, îşi legă pe după cap un şervet umed ca să se dezmeticească; şi, izbutind în parte, îşi potrivi ochelarii cu sticle verzi şi ieşi. Văzând că era cu neputință să-l angajeze pe dl. Ben Allen într-o conversație cât de cât lămuritoare asupra subiectului care-l interesa mai mult, şi împotrivindu-se rugăminților chirurgului de a rămâne până la întoarcerea sa, dl. Winkle îşi luă rămas bun, apoi se înapoie la *Tufiş*.

Neliniştea care îl frământa şi numeroasele meditații stârnite de numele Arabellei, făcură ca porția ce i se cuvenise din piulița cu punch să nu-şi producă asupra sa efectul pe care l-ar fi avut în alte împrejurări. Aşa că, după ce luă de la bufetul hotelului un pahar cu apă gazoasă şi brandy, intră în sala de mese, mai mult descurajat decât însuflețit de întâmplările serii.

Un domn înalt, îmbrăcat în redingotă, se afla singur în încăpere, dinaintea focului, cu spatele la dl. Winkle. Deoarece seara era destul de rece pentru acest anotimp, domnul îşi trase scaunul într-o parte spre a-l lăsa pe noul venit să se apropie. Dar care nu fu emoția d-lui Winkle când mişcarea aceasta îi dezvălui chipul şi statura răzbunătorului şi mâniosului Dowler…

Primul său gând fu să tragă din răsputeri de clopoțelul cel mai apropiat. Din nenorocire, cordonul se găsea chiar după capul d-lui Dowler. Făcu un pas să apuce mânerul, dar se opri. În clipa aceea, dl. Dowler se retrase cu iuțeală.

— Domnule Winkle, fii calm! Nu da în mine, domnule!

N-aş putea să îndur! Să mă loveşti? Niciodată! rosti dl. Dowler care avea aerul mult mai blând decât s-ar fi aşteptat dl. Winkle de la o persoană aşa de groaznică.

— Să te lovesc, domnule? bolborosi dl. Winkle.

— Să mă loveşti, domnule! replică Dowler. Linişteşte-te. Ia loc. Ascultă-mă.

— Domnule, spuse dl. Winkle, tremurând din creştet până-n tălpi, înainte de a consimți să mă aşez lângă sau în fața dumneavoastră, fără prezența unui servitor, trebuie să ne înțelegem. Mi-ați adresat amenințări azi-noapte, domnule, amenințări cumplite.

Aci, dl. Winkle se făcu alb ca varul şi se opri.

— E adevărat, glăsui Dowler cu o față aproape la fel de albă ca a d-lui Winkle. Împrejurările erau suspecte. Ele au fost explicate. Respect curajul dumitale şi-ți dau perfectă dreptate. Ai conştiința curată. Îți dau mâna, strânge-o!

— Într-adevăr, domnule, răspunse dl. Winkle stând la îndoială dacă să-i întindă mâna, gândindu-se că dl. Dowler ar putea prea bine să-l prindă în cursă; într-adevăr, eu…

— Ştiu ce vrei să spui, îl întrerupse celălalt. Te simți jignit. E natural; în locul dumitale aş face la fel. Am greşit, iartă-mă. Să fim prieteni, iartă-mă…

În acelaşi timp dl. Dowler luă pur şi simplu cu de-a sila mâna d-lui Winkle şi, scuturând-o cu cea mai mare vehemență, declară că-l consideră un tânăr plin de curaj şi că are despre dânsul o părere mai bună decât oricând.

— Acum, urmă el, aşază-te, povesteşte-mi totul. Cum de m-ai descoperit? Când ai plecat în urmărirea mea? Fii sincer şi spune-mi.

— Absolut din întâmplare, declară dl. Winkle intrigat la culme de întorsătura ciudată şi neaşteptată a întrevederii lor; absolut din întâmplare.

— Mă bucur, rosti Dowler. M-am sculat azi dimineață. Uitasem de amenințări. Am râs amintindu-mi de pățania

dumitale. Eram bine dispus; i-am spus…

— Cui? se interesă dl. Winkle.

— Doamnei Dowler. „Ai făgăduit”, îmi spuse ea. „Aşa e”, răspunsei eu. „A fost o făgăduială pripită”. „Aşa e, spusei eu. Îi voi cere scuze. Unde e?”

— Cine? întrebă dl. Winkle.

— Dumneata, replică Dowler. Coborâi scara, dar parcă intraseşi în pământ. Pickwick era posomorât. Clătina din cap. Îmi spuse că nădăjduia că n-au să se comită violenţe. Înţelesei totul. Te simţeai insultat. Cine ştie, ieşiseşi să cauţi un martor. Poate pistoale. „Un curaj nobil, îmi zisei, îl admir”.

Dl. Winkle tuşi şi, începând să vadă cum stau lucrurile, luă un aer fălos.

— Ţi-am lăsat o notă, urmă Dowler. Am spus că-mi părea rău. Era adevărat. Chestiuni urgente mă chemau aci. Dumneata n-ai fost satisfăcut; m-ai urmărit. Ai cerut o explicaţie verbală. Ai avut dreptate. Acum s-a sfârşit totul. Treburile mele sunt terminate. Mă înapoiez mâine. Vino cu mine.

Pe măsură ce Dowler înainta în explicaţii, ţinuta d-lui Winkle devenea tot mai demnă. Misterioasa natură a începutului conversaţiei lor se lămurea; dl. Dowler era tot aşa de puţin dispus să se bată, ca şi el. Într-un cuvânt, lăudărosul şi groaznicul personaj era unul dintre cei mai laşi care au existat vreodată; şi, interpretând absenţa d-lui Winkle în conformitate cu temerile sale, făcuse acelaşi pas ca şi acesta şi se retrăsese cu băgare de seamă, până ce orice iritaţie se va fi potolit.

Când situaţia adevărată se dezvălui, dl. Winkle luă un aer teribil şi spuse că era deplin satisfăcut; însă făcu această declaraţie totodată cu un aer de natură să-l convingă, fără doar şi poate, pe dl. Dowler că, dacă nu ar fi fost satisfăcut, s-ar fi întâmplat ceva oribil, dezastruos. Dl. Dowler păru cât se poate de mişcat de mărinimia şi bunăvoinţa lui, şi ambii beligeranţi se

despărțiră până a doua zi cu o sumedenie de asigurări de prietenie eternă.

Era aproape douăsprezece şi jumătate, dl. Winkle gusta de vreo douăzeci de minute voluptatea primului somn, când îl trezi deodată o bătaie puternică în uşa odăii şi care, fiind repetată cu şi mai multă străşnicie, îl sili să zvâcnească din pat şi să întrebe neliniştit cine e şi ce vrea.

— Vă rog, domnule, răspunse vocea servitoarei, e un tânăr care doreşte să vă vadă îndată.

— Un tânăr! exclamă dl. Winkle.

— Nu încape nicio îndoială în privința asta, dom'le, răspunse altă voce prin gaura cheii; şi dacă tânărul în chestie nu e primit fără întârziere, să nu vă mirați dacă picioarele lui au să intre la dumneavoastră înaintea capului.

După aceste cuvinte, străinul lovi uşor cu piciorul în partea de jos a uşii, ca pentru a da mai multă greutate şi a accentua observația sa.

— Tu eşti, Sam? întrebă dl. Winkle sărind din pat.

— Nu poci pentru ca să recunoşti pe-un gentelman fără să-l vezi la față, răspunse dogmatic vocea.

Nemaiavând îndoieli asupra identității tânărului, dl. Winkle trase zăvoarele şi deschise. Dl. Samuel Weller dădu buzna repede, încuie uşa la loc, băgă chibzuit cheia în buzunarul vestei şi, după ce-l examină pe dl. Winkle din creştet până-n tălpi, îi spuse:

— Da' ştiu că ne-ai făcut-o, dom'le!

— Ce vrei. să spui cu asta, Sam? întrebă dl. Winkle cu indignare; să ieşi, domnule, numaidecât de-aici; ce-nseamnă asta, domnule?

— Ce-nsemnă? Asta-i culmea ridichilor, cum a zis o fată când s-a răstit la plăcintar după ce el i-a vândut o plăcintă cu carne de porc care avea numai seu înăuntru. Ce-nseamnă? Asta-i bună! Ei, asta-i bună!

— Descuie uşa şi şterge-o din cameră pe dată, domnule! zise dl. Winkle.

— Am să ies din camera asta, dom'le, taman când o să ieşi şi dumneata, răspunse Sam cu voce impunătoare, aşezându-se grav. Dacă o să crez că e nevoie să vă duc în cârcă, fireşte, o să ies puțintel mai înaintea dumneavoastră. Da' dați-mi voie să nădăjduiesc că n-o să mă siliți să iau măsuri istreme, şi când spun asta mi-amintesc de un nobel domn care zicea odată unei stridii îndărătnice când nu vrea să iasă din scoică, măcar că o înțepa cu acul, aşa că el, în consecință, se temea c-o să fie nevoit s-o strivească în uşă.

După cuvântarea aceasta, neobişnuit de lungă din partea lui, dl. Weller îşi propti mâinile pe genunchi şi-l privi pe dl. Winkle în față, cu o expresie pe care se putea citi lesne că nu avea câtuşi de puțin chef să glumească.

— Eşti, nu zău, un om de treabă, dom'le, şi cu toate astea – continuă dl. Weller dojenitor – îi dați de lucru lu' stimatu' nostru stăpân cu tot soiu' de parascovenii, atunci când el ş-a hotărât să facă orice pentru prințipuri. Eşti mai rău decât Dodson, dom'le; şi cât despre Fogg, crez că e un înger pe lângă dumneata.

Însoțind ultima-i sentință cu câte o plesnitură teatrală cu palma pe genunchi, dl. Weller îşi încrucişă brațele cu o privire de mare dispreț şi se răsturnă pe scaun, ca pentru a aştepta apărarea criminalului.

— Bunul meu Sam, spuse dl. Winkle întinzându-i mâna – dinții îi clănțăneau în timp ce vorbea, căci stătuse în picioare, în cămaşa de noapte, pe toată durata cuvântării d-lui Weller – bunul meu Sam, respect devotamentul tău pentru admirabilul meu prieten, şi sunt într-adevăr foarte mâhnit că am sporit motivele lui de nelinişte. Haide, Sam, hai!

— Bine, răspunse Sam cu ton morocănos scuturând totuşi cu respect mâna ce-i era oferită: da, aşa se cade să fiți, şi-mi pare bine că v-ați dat pe brazdă. Cât o să-mi stea în putere, n-am să las pe nimeni să-l necăjească pe jupân, şi cu asta am isprăvit.

— Desigur, Sam, zise dl. Winkle. Iar acum du-te la

culcare; mai vorbim mâine dimineață.

— Îmi pare foarte rău, dom'le, nu poci ca să mă duc la culcare.

— Nu poți să te duci la culcare? repetă dl. Winkle.

— Nu, răspunse Sam clătinând din cap; nu se poate.

— Nu cumva vrei să spui că pleci înapoi în noaptea asta? exclamă dl. Winkle cu multă uimire.

— Nu, dom'le, afară numai dacă doriți neapărat dumneavoastră, însă nu trebuie să părăsesc odaia. Porunca lui jupânu a fost catigorică.

— Fleacuri, Sam! Eu trebuie să rămân aici, două-trei zile şi, mai mult decât atât, va trebui să rămâi şi tu Sam, ca să mă ajuți să mă întâlnesc cu o tânără domnişoară Allen. Îți aminteşti de ea?... Trebuie s-o văd, şi vreau s-o văd înainte de a pleca din Bristol.

Însă ca răspuns la toate aceste stăruințe, Sam continua să clatine din cap cu energie, răspunzând dârz: „Asta nu se poate!"

Totuşi, după multe argumente şi explicații din partea d-lui Winkle, după ce acesta îi dezvălui în amănunte tot ce se petrecuse în timpul întrevederii cu Dowler, Sam începu să şovăie. La urmă se ajunse la un compromis ale cărui principale condiții au fost:

Sam se va retrage şi-l va lăsa pe dl. Winkle nestingherit în posesiunea apartamentului său, cu condiția să aibă permisiunea de a încuia uşa pe dinafară şi a lua cheia; bineînțeles, Sam va trebui să deschidă uşa pe dată, în caz de foc sau de alt pericol ce s-ar putea ivi. Dl. Winkle va scrie a doua zi d-lui Pickwick o scrisoare ce-i va fi dusă de Dowler şi prin care îi va cere, pentru Sam şi pentru el, îngăduința de-a rămâne la Bristol ca să urmărească scopul indicat mai înainte. Îl va ruga de asemenea să răspundă la scrisoare cu primul poştalion; şi, dacă răspunsul va fi favorabil, numitele părți vor rămâne în consecință la Bristol, iar dacă nu, la primirea scrisorii se vor înapoia la Bath numaidecât. În sfârşit, dl. Winkle se angaja pe cuvânt de onoare să nu

caute în răstimp să fugă nici pe fereastră, nici pe coş, sau cine ştie pe ce altă cale. Şi, fiind de comun acord asupra acestor stipulațiuni, Sam încuie uşa şi plecă.

Ajunsese la ultimele trepte, când se opri şi scoase cheia din buzunar.

— Ia stai! Am uitat ca pământu' să-i dau una la cap, rosti Sam, gata-gata să se întoarcă. Jupânu' mi-a spus pe şleau s-o fac. Prost al naibii ce sunt! Eh, n-are a face, glăsui Sam venindu-i inima la loc. O să poci face treaba asta foarte bine şi mâine dimineață.

Vădit consolat de această reflecție, dl. Weller puse din nou cheia în buzunar şi, coborând ultimele trepte, fără să-şi mai frământe conştiința, se cufundă curând, ca şi ceilalți locatari ai casei, într-un somn adânc.

CAPITOLUL XXXIX

Dl. Samuel Weller, căruia i s-a încredințat o misiune de dragoste, purcede la îndeplinirea el. Se va vedea mai departe cu ce succes.

Toată ziua următoare, Sam avu ochii ațintiți asupra d-lui Winkle, hotărât să nu-l piardă o clipă din vedere până nu va fi primit instrucțiuni precise de la stăpânul său. Oricât de neplăcută îi fu d-lui Winkle severa vigilență a lui Sam, gândi că era mai bine s-o suporte decât, împotrivindu-se, să se expună a fi luat cu forța; căci dl. Weller nu o singură dată îi dăduse limpede să înțeleagă că simțământul strict al îndeletnicirilor sale îl va sili să adopte această conduită. Sunt puține motive să ne îndoim că Sam ar mai fi stat mult pe gânduri să-l aducă pe dl. Winkle înapoi la Bath, legat fedeleş, dacă răspunsul prompt dat de dl. Pickwick biletului trimis prin Dowler, nu l-ar fi împiedicat să mai ia asemenea măsuri. Într-un cuvânt la orele opt seara, dl. Pickwick în persoană intră în sala de mese a hotelului *Tufişul* şi spuse zâmbind lui Sam, spre marea lui uşurare, că s-a purtat foarte bine şi că nu mai e nevoie să stea de pază.

— Am socotit că e mai bine să vin eu în persoană, rosti dl. Pickwick adresându-se d-lui Winkle, în timp ce Sam îl descotorosea de redingotă şi de fular, pentru a mă încredința, înainte de a consimți să-l foloseşti pe Sam în chestiunea la care te-ai referit, că intențiile dumitale asupra tinerei persoane sunt cinstite şi serioase.

— Sunt serioase, din toată inima… din suflet, declară dl. Winkle cu multă energie.

— Aminteşte-ti, Winkle, reluă dl. Pickwick cu ochi strălucitori, că am întâlnit-o la admirabilul şi ospitalierul nostru prieten Wardle. Ar însemna să-i răsplătim rău ospitalitatea purtându-te cu uşurință, fără cuvenita considerație, față de sentimentele tinerei lui prietene. Aşa ceva n-aş îngădui, domnule; n-aş îngădui.

— Nici nu-mi trece prin minte; câtuşi de puțin! exclamă dl. Winkle cu însuflețire. Am chibzuit vreme îndelungată şi simt că fericirea mea e legată de ființa ei.

— Iată ce vasăzică a pune toate ouăle într-un coş, interveni Sam cu un zâmbet plin de simpatie.

Auzind întreruperea, dl. Winkle luă un aer serios, iar dl. Pickwick, iritat, îşi sfătui servitorul să nu glumească cu unul dintre cele mai bune simțăminte ale firii noastre, la care Sam răspunse „că n-ar fi glumit dacă ar fi ştiut care e alea; se egzistă atâtea bunătăți d-astea că abia putea să se dumirească atunci când i se vorbea de ele”.

După aceea, dl. Winkle povesti ce s-a petrecut între el şi dl. Ben Allen cu privire la Arabella. Spuse că scopul său actual e de a avea o întrevedere cu tânăra făptură şi de a-i destăinui pe față pasiunea sa. În sfârşit, declară că locul deținerii ei i se părea a fi prin împrejurimile dunelor, aşa cum reieşea oarecum din unele insinuări obscure ale numitului Ben Allen; însă atâta tot a putut să afle sau să bănuiască.

În ciuda puținătății informațiilor sale, hotărârâ ca Sam să plece a doua zi într-o expediție de descoperire. Hotărârâ de asemenea că dl. Pickwick şi dl. Winkle, care aveau mai puțină încredere în iscusința lor, se vor plimba în răstimp prin oraş şi vor intra ca din întâmplare în cursul zilei la dl. Bob Sawyer, cu speranța de a afla ceva despre tânăra domnişoară.

Ca atare, Sam Weller porni în cercetare a doua zi

dimineață, fără să-l sperie câtuşi de puțin perspectiva descurajatoare ce-l aştepta. Umblă din stradă în stradă – era cât pe-aci să spunem că a urcat şi coborât dealuri, numai că drumul până la Clifton merge la deal – fără a întâlni ceva şi pe cineva care să-l lumineze cât de cât. Avu numeroase convorbiri cu rândaşi care duceau caii la plimbare, cu doici care scoteau copiii în uliță, însă nu putut să afle, de la nimeni nimic în legătură cu obiectul anchetei sale istețe. Erau în multe case o sumedenie de fete, cele mai multe bănuite cu viclenie de servitori sau servitoare că au pe cineva sau că sunt foarte înclinate a se agăța de gâtul întâiului venit, dacă li s-ar fi oferit prilejul. Dar cum niciuna dintre aceste fete nu era d-şoara Arabella Allen, informațiile îl lămureau buştean pe Sam.

Îşi continuă drumul printre dune, luptând împotriva unui vânt puternic, şi întrebându-se dacă, în ținutul ăsta, e totdeauna nevoie să-ți ții pălăria cu amândouă mâinile. Ajunse într-un loc umbrit unde se găseau, răzlețite, câteva vilişoare liniştite şi retrase. La capătul unei lungi fundături, în dreptul porții unui grajd, un rândaş în haine de lucru trândăvea cu o lopată şi o roabă, căutând parcă să se convingă singur că făcea o treabă de folos. Ne îngăduim să remarcăm, cu această ocazie, că rareori am văzut un rândaş lângă un grajd care, în momentele lui de lenevie, să nu fie mai mult sau mai puțin victima amintitei iluzii.

Sam chibzui că ar putea vorbi cu rândaşul acesta aşa cum vorbise şi cu alții – cu atât mai mult cu cât era ostenit de umblet, iar în dreptul roabei se afla un bolovan mare. Merse agale până în fundul ulicioarei şi, aşezându-se pe piatră, începu vorba cu admirabila naturalețe care-l caracteriza.

— 'mneața, bătrâne! spuse el.

— Vrei să zici bună ziua? replică rândaşul aruncându-i o privire îmbufnată.

— Ai dreptate, bătrâne, vreau să zic bună ziua, spuse

Sam. Cum te simți?

— Eh! deloc mai bine de când te văd pe matale, îi răspunse posomorât rândaşul.

— E foarte ciudat... zău, rosti Sam; par'ai fi în al nouălea cer, aşa că i se umple inima de bucurie omului când te vede.

La auzul acestor cuvinte, rândaşul îmbufnat păru mai îmbufnat, dar nu îndeajuns ca să producă vreo impresie asupra lui Sam, care îl întrebă îndată, cu mult interes, dacă stăpânul lui nu e un domn Walker.

— Nu, nu-i, răspunse rândaşul.

— Nici Brown, îmi închipui?

— Nu, nu-i el.

— Nici Wilson?

— Nu, nici ăsta.

— A, atunci m-am înşelat, care el n-a avut cinstea să mă cunoască cum credeam la început. — Nu sta afară pentru mine din politeță, îi strigă Sam după ce rândaşul îşi băgase roaba înăuntru şi se pregătea să închidă poarta. Nu te sinchisi de mine, că te scuzarisesc, bătrâne.

— Ți-aş sparge capul şi pentru o leţcaie chioară, spuse rândaşul cel îmbufnat închizând o latură a porții.

— Nu poci să-l dau pentru atâta lucru, declară Sam; ar costa pe puțin leafa dumitale pe toată viața, şi încă ar însemna că e prea ieftin. Spune complimenturi acasă. Zi-le să nu mă aştepte cu masa şi nici să-mi puie ceva la o parte, căci s-ar răci pân' mă-napoiez.

Ca răspuns la toate acestea, rândaşul care devenea tot mai furios, mormăi o dorință nelămurită de a vătăma o anumită țeastă. Dispăru, totuşi, fără să-şi înfăptuiască dorința, trântind cu mânie poarta în urma sa şi neluând în seamă cererea călduroasă a lui Sam care îl ruga să-i lase o şuviță de păr ca amintire.

Sam rămăsese pe bolovan şi medita la ce s-ar cuveni să mai facă. Întocmise în minte un plan: să bată la toate porțile, pe o rază de cinci mile de jur-împrejurul

Bristolului, socotindu-le una peste alta la o sută cincizeci, două sute pe zi, pentru ca astfel să dea de d-şoara Arabella Allen, când deodată întâmplarea îi aruncă în cale ceea ce ar fi putut să caute zadarnic un an întreg.

În fundătura unde se aşezase Sam, se deschideau trei sau patru porți, aparținând tot atâtor case care, deşi izolate unele de altele, nu erau totuşi despărțite decât de grădini. Cum grădinile erau mari şi plantate îmbelşugat cu pomi, casele se aflau nu numai depărtate, dar cele mai multe dintre ele nu se vedeau aproape deloc. Sam stătea cu ochii ațintiți asupra grămezii de gunoi din fața porții învecinată cu aceea prin care dispăruse rândaşul îmbufnat, cugetând adânc la greutățile acțiunii sale, când poarta se deschise, şi prin ea ieşi o servitoare să scuture nişte preşuri în uliță.

Sam era aşa de cufundat în gânduri că, foarte probabil s-ar fi mărginit să înalțe capul şi să observe doar că tânăra femeie părea foarte drăguță, dacă simțămintele lui de galanterie n-ar fi fost răscolite puternic văzând că nu o ajută nimeni pe sărăcuța, şi că preşurile păreau prea grele pentru puterile ei. Dl. Weller era un gentleman foarte galant în felul său. De îndată ce văzu cum stau lucrurile, se ridică brusc de pe bolovan şi înaintă spre fată.

— Draga mea, spuse el cu ton respectuos, o să te urâțeşti din cale-afară dacă scuturi singură covoarele astea. Dă-mi voie să-ți ajut.

Fata, care se prefăcuse că nu ştia de prezența unui domn lângă dânsa, se întoarnă auzind cuvintele lui Sam – fireşte, cu intenția (cum mărturisi mai târziu) să refuze ajutorul unui străin – dar, în loc de a răspunde, tresări, se trase înapoi şi scoase un țipăt uşor pe care se strădui în zadar să-l rețină. Sam nu fu mai puțin tulburat, când în înfățişarea drăgălaşei subrete recunoscu trăsăturile Valentinei lui, drăguța servitoare de la dl. Nupkins.

— A, Mary, draga mea! exclamă Sam.

— Ia te uită, domnu' Weller! Cum sperii dumneata oamenii!

Sam nu răspunse prin vorbe tânguitului ei, şi nu putem preciza ce anume răspuns a dat. Ştim numai că, după o scurtă pauză, Mary strigă: „Isprăveşte odată, dom'le Weller!" şi că pălăria lui Sam căzuse cu câteva clipe mai înainte – semne după care avem toate motivele să ne închipuim că o sărutare sau chiar mai multe fuseseră schimbate între ambele părți.

— Da cum ai venit aici? întrebă Mary când conversația, astfel întreruptă, fu reluată.

— Vezi bine că am venit aici ca să te caut, draga mea, răspunse dl. Weller îngăduind măcar odată pasiunii s-o ia înaintea adevărului.

— Şi cum de ai ştiut că eram aici? Cine ți-a spus că am intrat la alți stăpâni din Ipswich şi că pe urmă ei au venit aici? Cine ți-a spus, domn'le Weller?

— A, da! glăsui Sam cu o privire şireată; asta e chestia: cine mi-a spus.

— Nu cumva domnu' Muzzle?

— O nu! replică Sam cu o clătinare solemnă din cap; nu el.

— Poate bucătăreasa?

— Fireşte că ea.

— Aşa ceva nu mi-ar fi dat prin minte! exclamă Mary.

— Nici mie, spuse Sam. Dar, Mary, draga mea – aici glasul lui Sam deveni foarte afectuos – Mary, draga mea, am pe cap o treabă foarte urgentă. Un prieten al stăpânului meu, domnu' Winkle – îți aminteşti de el?

— Ăla cu fracul verde? A, da, mi-a duc aminte!

— Bun. S-a îndrăgostit la toartă şi e într-un hal fără hal.

— I-auzi! exclamă Mary.

— Da, urmă Sam; asta însă n-ar fi nimic dacă am putea măcar s-o găsim pe tânăra domnişoară.

Atunci, cu multe abateri asupra frumuseții personale a Maryei şi asupra chinurilor de negrăit suferite de el de

când n-a mai văzut-o, Sam istorisi cu fidelitate starea nenorocită a d-lui Winkle.

— Nu mai spune! Nu mi-aşi fi închipuit, declară Mary.

— De bună seamă, reluă Sam: nimeni nu şi-ar fi închipuit şi nici de-acum încolo n-o să-şi poată închipui cineva, iar pe mine, uite-mă aici, umblând mereu ca jidovul rătăcitor – un sportiv de care poate că ai auzit, dragă Mary, care a făcut prinsoare că merge toată vremea şi nu doarme niciodată – în căutarea acestei domnişoare Arabella Allen.

— Domnişoara cum? întrebă foarte uimită.

— Domnişoara Arabella Allen.

— Dumnezeule mare! strigă Mary arătând poarta pe care rândaşul îmbufnat o închisese. E chiar în casa asta. Locuieşte aici de şase săptămâni. Camerista lor mi-a povestit toată chestia în faţa spălătoriei, într-o dimineaţă pe când familia dormea încă.

— Cum? Poarta de alături?

— Întocmai.

Dl. Weller se simţi aşa de copleşit la auzul acestei veşti, încât se agăţă de frumoasa Mary pentru a-şi căuta un sprijin, şi câteva mici mărturii de dragoste se schimbară între dânşii înainte ca el să-şi vină îndeajuns în fire pentru a se înapoia la subiectul cercetărilor sale.

— Ei bine, glăsui Sam în cele din urmă, dacă nici asta nu pune capac la toate, atunci… cum a zis primarele din Londra când întâiul secretar de stat a băut un pahar după masă în sănătatea primăresei. Tocmai aici să locuiască, şi eu să n-am habar! Auzi, umblu de-o zi întreagă fără să dau de ea ca să-i aduc o veste.

— A, făcu Mary, nu poci pentru ca să i-o spui acum, căci nu se plimbă prin grădină decât seara, doar câteva minute. Nu iese niciodată fără bătrâna doamnă.

Sam chibzui câteva clipe şi, în cele din urmă, întocmi următorul plan de acţiune: să se înapoieze pe înserate, atunci când Arabella îşi făcea plimbarea obişnuită. După ce Mary îl va lăsa să intre în grădina casei în care

locuia ea, el va sări peste zid sub crengile atârnate ale unui păr stufos care îl va feri să fie zărit de departe apoi, aflându-se acolo, îi va împărtăşi vestea şi va căuta să obțină pentru dl. Winkle o întrevedere, a doua zi la aceeaşi oră.

După ce ticlui la iuțeală programul, o ajută pe Mary să scuture covoarele lăsate atâta timp uitării.

Nu e, după cum s-ar părea, un lucru tocmai nevinovat scuturarea covoarelor; sau, cel puțin, dacă nu e un rău mare în a le scutura, este foarte primejdios să le împăturești. Câtă vreme numai le scuturi, câtă vreme ambele părți sunt la un capăt şi la celălalt al covorului, departe, distracția e cât se poate de nevinovată. Dar când începi să strângi covorul, şi când distanța se micşorează treptat de la o jumătate la un sfert, apoi la o optime, apoi la o şaisprezecime, apoi la treizeci şi două zecimi, în cazul când covorul e destul de lung, lucrul devine periculos. Nu ştim exact câte covoare au fost împăturite cu prilejul acesta, dar ne putem îngădui să afirmăm că, la fiecare covor, Sam a sărutat-o pe nostima subretă.

Dl. Weller se desfătă cu moderație la cârciuma cea mai apropiată şi reveni în fundătură abia pe înserate. Fu introdus de Mary în grădină, şi, după ce în câteva rânduri ea îl făcu atent să aibă grijă a-şi păzi mădularele şi gâtul, Sam se urcă în păr, aşteptând sosirea Arabellei.

Rămase acolo atât de îndelungă vreme, fără ca evenimentul atât de aşteptat să se producă, încât începuse a crede că aştepta de-a surda, când auzi pe prundiş un zgomot uşor de paşi şi, îndată apoi, o zări chiar pe Arabella care mergea îngândurată prin grădină. De îndată ce fata ajunse aproape sub copac, Sam, care dorea să-i indice cu binişorul prezenta sa, începu să scoată nişte sunete drăceşti, asemănătoare acelora pe care le-ai auzi, fără îndoială, de la o persoană ce a suferit simultan, în copilărie, de gâlci, difterie şi tuse măgărească.

Tânăra domnişoară aruncă o privire speriată spre locul de unde porneau groaznicele sunete, şi înfricoşarea ei de la început rămânând aceeaşi, fără să se micşoreze câtuşi de puțin la vederea unui om printre crengi, cu siguranță că ar fi fugit şi ar fi ridicat casa în picioare, dacă, din fericire, frica nu i-ar fi paralizat toate mişcările şi n-ar fi silit-o să se aşeze pe-o bancă, aflată, spre norocul ei, întâmplător acolo.

— Uite-o, că se duce! îşi spunea Sam buimac. Ce belea că creaturile astea tinere vrea totdeauna să leşine când nu trebuie! Hei, duduiță... domnişoară doftoriță... doamnă Winkle, potoliți-vă!

Că numele magic al d-lui Winkle, prospețimea aerului, sau vreo amintire în legătură cu vocea lui Sam au înviorat-o pe Arabella – lucrul nu are importanță. Ea înalță capul şi întrebă cu glas gingaş:

— Cine e? Ce pofteşti?

— Sst! răspunse Sam, cățărându-se pe zid şi ghemuindu-se în cel mai mic spațiu cu putință; nu sunt decât eu, domnişoară, eu sunt.

— Servitorul domnului Pickwick! exclamă Arabella cu însuflețire.

— Chiar el, domnişoară. Uite, domnu' Winkle e cât pe aci să-şi ia lumea-n cap de atâta amărăciune.

— Vai! glăsui Arabella apropiindu-se de zid.

— Da, domnişoară, urmă Sam. Gândeam c-o să-l punem, vrând-nevrând, în cămaşă de forță, azi noapte. Toată ziua a bătut câmpii şi zice că de nu vă vede până mâine seară, îşi face de petrecanie cine ştie cum, dacă nu cumva şi-o atârna un pietroi de gât şi s-o zvârli în apă!

— Ah, nu, nu, domnule Weller! exclamă Arabella frângându-şi mâinile.

— Aşa zice el, domnişoară, replică Sam cu nepăsare. E un om care se ține de vorbă, şi îmi dau cu ideea c-o s-o facă. A aflat totu' de la doftorul cu bicicleta pe nas.

— De la fratele meu! exclamă Arabella, începând să se

dumirească din spusele lui Sam.

— Nu prea ştiu care e fratele dumitale, domnişoară. Ăla mai nesuferitu' dintre amândoi?

— Da, da, domnule Weller. Spune mai departe, grăbeşte-te, te rog.

— Ei bine, domnişoară, a aflat de la el totu'! şi jupânu-meu e de părere că dacă nu-l vedeți cât mai repede, doftoru' de care am pomenit o să tragă în el atâta plumb că o să-i strice bila de nici în spirt n-o să i-o mai poată păstra după aia.

— Vai, doamne, ce să fac ca să preîntâmpin o nenorocire ca asta?! exclamă Arabella.

— Toată pricina e bănuiala unei legături mai vechi, rosti Sam. Ai face mai bine ca să-l vezi, domnişoară.

— Dar unde? Cum? strigă Arabella. Nu îndrăznesc să ies din casă singură. Fratele meu e aşa de rece cu mine, aşa de nedrept! Ştiu cât de ciudat poate să pară că-ți vorbesc astfel, domnule Weller, dar sunt tare nefericită, tare nefericită!…

Şi biata Arabella se porni pe un plâns amar, iar Sam deveni cavaler:

— Ciudat-neciudat, declară el cu aprindere, tot ce poci spune e că nu numai că-s gata, dar mi-am pus în gând să fac orice ca să potolesc lucrurile şi, dacă e nevoie de cineva care să arunce pe fereastră pe unu' din doftori, eu sunt ăla.

Grăind astfel, şi pentru a demonstra că e gata să treacă numaidecât la fapte, Sam Weller îşi suflecă mânecile, cât pe-aci să cadă de pe zid.

Oricât de măgulitoare ar fi fost această mărturisire a unor bune intenții, Arabella refuză să recurgă la ele. (A naibii chestie! gândea Sam). O vreme ea se împotrivi cu îndârjire să acorde d-lui Winkle întrevederea cerută de Sam în chip aşa de patetic; dar în cele din urmă, când conversația amenința să fie întreruptă de sosirea neaşteptată a altei persoane, Arabella îi dădu repede de înțeles, cu multe expresii de recunoştință, că n-ar fi

imposibil să se afle în grădină, a doua zi, o oră mai târziu. Sam pricepu perfect; iar Arabella, dăruindu-i unul dintre cele mai dulci surâsuri, se depărta cu paşi sprinteni şi graţioşi, lăsându-l pe dl. Weller într-o vie admiraţie a farmecelor ei, atât spirituale, cât şi trupeşti.

După ce coborî teafăr de pe zid, Sam nu uită să consacre câteva minute chestiunilor sale personale, în acelaşi departament; pe urmă, se înapoie direct la hotelul *Tufişul* unde absenţa lui prelungită prilejuise multe supoziţii şi oarecare nelinişte.

— Va trebui să avem mare grijă, spuse dl. Pickwick după ce ascultară cu luare aminte istorisirea lui Sam; nu în propriul nostru interes, ci pentru tânăra domnişoară. Va trebui ca noi să fim foarte prudenţi.

— *Noi?!* exclamă dl. Winkle cu o pronunţată trufie.

Tonul observaţiei smulse d-lui Pickwick o ochire de scurtă indignare, care se topi în expresia bunăvoinţei sale caracteristice când răspunse:

— Da, *noi*, domnule! Te voi însoţi.

— Dumneata?! exclamă dl. Winkle.

— Eu, reluă dl. Pickwick cu ton blajin. Acordându-ţi întrevederea, tânăra domnişoară a făcut un pas firesc, poate, însă foarte nesăbuit. Dacă sunt de faţă la întâlnire – eu care vă sunt prieten comun şi destul de bătrân spre a fi părintele amândurora – glasul calomniei nu va putea niciodată să se ridice pe urmă împotriva ei.

Vorbind astfel, ochii d-lui Pickwick se iluminară de o adevărată bucurie.

Pe dl. Winkle îl mişcă mica dovadă a gingaşei atenţii arătate de dl. Pickwick tinerei protejate a prietenului său; îi luă mâna cu un simţământ de respect care ţinea de veneraţie.

— Vei veni, glăsui dl. Winkle.

— Da, spuse dl. Pickwick. Sam, pregăteşte-mi redingota şi fularul şi ai grijă să aduci o trăsură la uşă, mâine seară, cât mai devreme, spre a fi siguri că ajungem la timp.

Dl. Weller duse mâna la pălărie în semn de supunere şi se retrase să facă pregătirile necesare expediției.

Trăsura se înfățișă exact la timpul indicat; după ce-i aşeză aşa cum se cădea, pe dl. Pickwick şi pe dl. Winkle înăuntru, dl. Weller se urcă pe capră lângă vizitiu. Coborâră, precum se înțeleseseră, la vreun sfert de milă de locul întâlnirii şi, rugându-l pe vizitiu să-i aştepte până s-or întoarce, făcură restul drumului pe jos.

În acest moment al acțiunii lor, dl. Pickwick scoase dintr-un buzunar, zâmbind şi dând semne de mulțumire lăuntrică, un mic felinar orb pe care şi-l procurase anume. Explica în mers d-lui Winkle, spre marea uimire a rarilor trecători cu care se întâlneau pe drum, ingeniozitatea mecanismului.

— M-aş fi simțit mai bine dacă aveam aşa ceva şi cu prilejul ultimei mele expediții nocturne în grădina pensionului – nu-i aşa, Sam? spuse dl. Pickwick întorcându-se bine dispus spre servitorul care mergea greoi în urmă.

— Foarte drăguțe lucruri când omul ştie să se slujească de ele, dom'le; dar dacă nu vrei să fii văzut, crez că ele-i mai de folos dacă are lumina stinsă decât aprinsă.

Dl. Pickwick fu vădit surprins de observația lui Sam, căci băgă felinarul în buzunar şi continuă să meargă în tăcere.

— Pe aici, dom'le, murmură Sam. Dați-mi voie s-o iau înainte. Uite ulicioara, dom'le.

Intrară pe ulicioară şi, deoarece era destul de întunecoasă, astfel că orbecăiau în întuneric, dl. Pickwick scoase în vreo două rânduri felinarul din buzunar, aruncând înaintea lor o mică fâşie de lumină, foarte strălucitoare pe o rază ca de jumătate de metru. Era foarte hazlie la vedere, dar părea că singurul ei efect era de a face şi mai adâncă bezna din juru-le.

Ajunseră în cele din urmă la bolovanul pe care Sam îi aşeză pe stăpânul său şi pe dl. Winkle, în timp ce el

avea să facă o recunoaştere spre a se încredința că Mary îi aşteaptă.

După o absență de cinci sau zece minute, Sam se înapoie spunând că poarta e deschisă şi că totul pare în regulă. Dl. Pickwick şi dl. Winkle îl urmară tiptil; curând ajunseră în grădină. Şopăiră tustrei: sst! sst! de mai multe ori; pe urmă nu mai ştiură ce anume au de făcut.

— Mary, domnişoara Allen e în grădină? întrebă dl. Winkle foarte agitat.

— Nu ştiu, domnule, răspunse nostima servantă. Cel mai bun lucru e să vă urce domnu' Weller în pom, şi poate că dl. Pickwick va avea bunătatea să vadă de nu vine nimeni pe ulicioară, în vreme ce eu o să stau de pază în capătul ălălalt al grădinii. Dumnezeule, ce e asta?

— Afurisitul de felinar care e o pacoste pe capul nostru! strigă Sam înciudat. Luați seama la ce faceți, dom'le; văz că trimeteți o dâră de lumină drept în fereastra salonului din dos.

— Vai de mine! exclamă dl. Pickwick întorcând brusc felinarul. N-am făcut într-adins.

— Acum, uite că luminați casa de alături, dom'le, spuse Sam cu dojană.

— Dumnezeule sfinte! exclamă dl. Pickwick întorcându-se iarăşi.

— Uite că luminați grajdul, şi-o să se creează că a luat foc, zise Sam. Astupați-l, dom'le; nu puteți?

— Asta e cel mai extraordinar felinar pe care l-am văzut de când sunt! exclamă dl. Pickwick de-a dreptul năucit de efectele pe care le produsese fără să vrea. N-am văzut de când mă ştiu oglindă care să se răsfrângă aşa de tare.

— E prea tare pentru noi dacă îl țineți să lumineze aşa, dom'le, replică Sam în clipa în care, după alte sforțări zadarnice, dl. Pickwick izbutea să închidă uşița felinarului. Auz paşii tinerei domnişoare, dom'le Winkle; sus, dom'le!

— Stai, stai! zise dl. Pickwick. Vreau să-i vorbesc eu mai întâi; ajută-mă, Sam!

— Uşurel, dom'le, răspunse Sam proptindu-şi capul de zid şi făcând din spinarea sa o platformă. Urcați-vă pe ghiveciul ăsta, dom'le. Hai, sus!

— Mi-e teamă că o să te lovesc, Sam.

— Nicio grijă, dom'le. Dați-i o mână de ajutor, dom'le Winkle. Haide, dom'le, haide; acu-i acu.

Sam vorbea încă în vreme ce dl. Pickwick izbutise să se cațere pe spinarea lui, cu sforțări aproape supranaturale pentru un om la vârsta şi cu greutatea sa. Apoi Sam se înălță binişor, şi dl. Pickwick, prinzându-se bine de coama zidului, pe când dl. Winkle îl ținea zdravăn de picioare, putu să ajungă cu ochelarii până deasupra.

— Draga mea, spuse dl. Pickwick privind peste zid şi zărind-o în partea cealaltă pe Arabella, nu-ti fie frică, draga mea, sunt eu.

— O, vă implor, domnule Pickwick, plecați! Spuneți-le să plece; sunt aşa de înfricoşată! Dragă domnule Pickwick, nu mai stați acolo; veți cădea şi vă veți pricinui moartea, sunt sigură.

— Haide, copilă dragă, nu-ți fie frică, reluă dl. Pickwick încurajator. N-ai nici cel mai mic motiv să te sperii, te-ncredințez. Ține-te bine, Sam! continuă el privind în jos.

— E în regulă, dom'le, replică dl. Weller. Însă nu zăboviți mai mult decât e nevoie; sunteți cam greu, dom'le.

— Încă o clipă, Sam. Doream numai să-ți comunic, draga mea, că nu i-aş fi îngăduit tânărului meu prieten să te vadă în mod clandestin, dacă situația în care te găseşti i-ar fi prilejuit o altă cale; şi pentru ca nu cumva acest pas necuviincios să-ți pricinuiască vreo neplăcere, draga mea, ci dimpotrivă să te încurajeze, am vrut să-ți comunic că sunt şi eu aici. Asta-i tot, draga mea.

— Într-adevăr, domnule Pickwick, vă sunt foarte

îndatorată pentru bunătatea şi grija dumneavoastră, răspunse Arabella ştergându-şi lacrimile cu batista.

Ar fi spus mai multe, fără îndoială, în eventualitatea când nu ar fi dispărut cu mare repeziciune capul d-lui Pickwick care, făcând un pas greşit pe umărul lui Sam, se pomeni deodată la pământ. Se ridică totuşi peste o clipă şi, spunându-i stăruitor d-lui Winkle să grăbească întrevederea, alergă în capătul ulicioarei pentru a sta de strajă cu tot curajul şi toată înflăcărarea unui tânăr. Însufleţit de imboldul primit, dl. Winkle fu pe zid cât ai clipi din ochi; se opri doar ca să-l îndemne pe Sam să-l aibă în grijă pe stăpân.

— Fiţi pe pace, dom'le; am grijă.

— Unde este? Ce face?

— Dumnezeu să-i binecuvânteze cipicii! replică Sam, privind spre poarta grădinii. Face de pază în ulicioară cu felinarul orb ca un drăgălaş Guy Fewkes{47}. De când mama m-a făcut n-am văzut o criatură mai încântătoare! Să mă bată Dumnezeu dacă inima dumnealui n-a venit pe lume cel puţin cu douăzeci şi cinci de ani mai târziu decât corpul.

Dl. Winkle nu aşteptase să audă elogiul făcut prietenului său, – sărise de pe zid, se aruncase la picioarele Arabellei şi pleda sinceritatea pasiunii sale cu o elocinţă demnă chiar de dl. Pickwick.

Pe când lucrurile acestea se întâmplau sub cerul liber, un domn de-o anumită vârstă, cu preocupări ştiinţifice, stătea în biblioteca sa, la două-trei case mai încolo, scriind un tratat de filosofie şi îndulcindu-şi din când în când gâtlejul şi lucrul cu un pahar din vinul de Bordeaux, ce se afla alături de el, într-o venerabilă sticlă. În chinurile compunerii, domnul în vârstă privea uneori covorul, uneori tavanul, uneori peretele; iar când nici covorul, nici tavanul, nici peretele nu-i dădeau gradul necesar de inspiraţie, se uita pe fereastră.

Într-una dintre aceste pauze ale creaţiei, savantul privea, dus pe gânduri, în bezna de afară, când fu

nespus de surprins remarcând o lumină strălucitoare ce luneca prin aer, la o mică distanță de pământ, şi care dispărea aproape instantaneu. În răstimp de câteva secunde, fenomenul se repetase, nu odată, nu de două, ci de mai multe ori.

În cele din urmă, savantul puse pana jos şi începu să mediteze asupra cauzelor naturale cărora puteau fi atribuite aceste arătări.

Nu erau meteori: luceau prea jos; nu erau licurici: sclipeau prea sus. Nu erau luminițe ademenitoare de vrajă, nu erau insecte fosforice, nu erau focuri de artificii. Ce puteau să fie? Vreun uimitor, extraordinar fenomen al naturii pe care niciun filosof nu-l mai văzuse; ceva ce-i fusese sortit numai lui să descopere şi care, cules de el pentru folosul posterității, îi va imortaliza numele. Copleşit de aceste idei, savantul luă din nou pana, şi împărtăşi hârtiei o sumedenie de note asupra acestor nemaipomenite arătări, cu data, ziua, ora, minutul, secunda precisă când fuseseră vizibile, toate constituind primele elemente ale unui voluminos tratat, rezultatul unor cercetări trudnice şi al unor cunoştințe temeinice, care îi va uimi pe toți savanții în materie de meteorologie ce au existat cândva în ținuturile civilizate de pe fața pământului. Îmbătat de contemplarea viitoarei sale măreții, savantul se răsturnă în jilț. Misterioasa lumină reapăru, mai strălucitoare decât până atunci, dansând după câte se părea, din susul în josul ulicioarei, trecând de pe o parte pe alta şi mişcându-se într-o orbită la fel de bizară ca şi a cometelor.

Savantul era burlac: neputându-şi chema nevasta să-i stârnească uimirea, sună şi-şi chemă servitorul.

— Pruffle, îi zise omul de ştiință, se petrece în noaptea asta, în aer, ceva nemaipomenit. Ai văzut asta?

Şi arăta pe fereastră, razele luminoase ce reapăruseră.

— Da, dom'le.

— Şi ce părere ai, Pruffle?

— Ce părere am eu, dom'le?

— Da. Ai fost crescut la țară; care crezi că e cauza acestor lumini?

Omul de ştiință aştepta zâmbitor, bănuind că Pruffle îi va răspunde că nu cunoaşte cauza acestor fenomene. Pruffle căzu pe gânduri.

— Dom'le, spuse el în sfârşit, îmi închipui că e nişte hoți.

— Eşti un prost! Poți să pleci! rosti omul de ştiință.

— Vă mulțumesc, dom'le, răspunse Pruffle; şi plecă.

Totuşi, savantul era chinuit de ideea că ingeniosul tratat pe care-l plănuise ar fi cu siguranță pierdut pentru lume dacă ipoteza iscusitului domn Pruffle n-ar fi rămas înăbuşită în faşă. Îşi puse deci pălăria şi coborî repede în grădină, hotărât să studieze problema din fir-a-păr.

Dar, cu puțin înainte de coborârea savantului în grădină, dl. Pickwick alergase până în fundul ulicioarei, cât putu mai repede, spre a comunica o alarmă neîntemeiată că venea cineva şi deschisese din când în când uşița felinarului, ca să nu cadă în şanț. De cum dădu alarma, dl. Winkle coborî de pe zid. Arabella alergă în casă, poarta grădinii fu închisă şi cei trei aventurieri se înapoiau ca vai de lume de-a lungul ulicioarei, când îi sperie zgomotul pe care îl făcea omul de ştiință deschizând poarta grădinii lui.

— Stați! murmură Sam care, bine-nțeles, mergea înainte. Dom'le, arătați numai o clipită lumina.

Dl. Pickwick se execută, şi Sam, văzând un cap de om care, la vreun metru de el, se uita cu băgare de seamă în juru-i, îi dădu cu pumnul o lovitură uşoară izbindu-l de grilaj cu un sunet dogit. După săvârşirea cu iuțeală şi iscusință a isprăvii sale, dl. Weller îl luă pe dl. Pickwick în spate şi-l urmă pe dl. Winkle de-a lungul ulicioarei, cu o repeziciune într-adevăr uimitoare, dată fiind povara ce-o purta.

— V-aţi venit în fire, dom'le? îl întrebă Sam pe stăpânul său când ajunse la capăt.

— Pe deplin… pe deplin, replică dl. Pickwick.

— Atunci să mergem, dom'le, glăsui Sam punându-şi stăpânul pe picioare; veniţi între noi, nu avem mai mult de o jumătate de milă de alergat. Închipuiţi-vă că trebuie să câştigaţi cupa, dom'le. La drum!

Încurajat astfel, dl. Pickwick dădu picioarelor sale o cât mai bună întrebuinţare, şi se poate mărturisi în taină că niciodată o pereche de ghete negre n-a măsurat cu mai multă sprinteneală terenul ca ghetele d-lui Pickwick în ocazia aceasta memorabilă.

Trăsura aştepta, caii erau odihniţi, drumul era bun şi vizitiul bine dispus. Sosiră cu toţii teferi la *Tufiş*, mai înainte ca dl. Pickwick să fi avut vreme a-şi trage răsuflarea.

— Intraţi numaidecât, dom'le, spuse Sam ajutându-şi stăpânul să coboare. Nu rămâneţi o clipă în stradă după atâta alergătură. Vă rog să mă iertaţi, dom'le, continuă el ducând mâna la pălărie şi adresându-se d-lui Winkle, care cobora din trăsură. Nădăjduiesc că nu e la mijloc nicio legătură mai veche, dom'le.

Dl. Winkle strânse mâna umilului său prieten şi-i şopti la ureche:

— Merge bine, Sam; cât se poate de bine.

Atunci dl. Weller, în semn de înţelegere, se ciocăni de trei ori peste nas, zâmbi, clipi din ochi şi ridică scara cu o înfăţişare care exprima satisfacţia cea mai vie.

Cât despre omul de ştiinţă, el a demonstrat într-un admirabil tratat că uimitoarele lumini erau efecte ale electricităţii, şi dovedi limpede, istorisind în chip amănunţit, cum un fulger orbitor dansase pe dinaintea ochilor lui când şi-a scos capul pe poartă, şi cum primise o izbitură care l-a ameţit un sfert întreg de oră – demonstraţie care a încântat toate Societăţile Ştiinţifice, el fiind socotit de atunci, pentru vecie, una dintre luminile ştiinţei.

CAPITOLUL XL

Care îl îndreaptă pe dl. Pickwick pe o nouă scenă, poate interesantă, a marii drame a vieții.

Restul timpului hărăzit de dl. Pickwick şederii sale la Bath se scurse fără nicio întâmplare deosebită. „Trinity Term”{48} începuse. După o săptămână de la redeschiderea tribunalului, înapoindu-se împreună cu prietenii săi la Londra, dl. Pickwick, însoțit, se-nțelege, de Sam, se duse întins la vechea reşedință, hotelul *George şi Vulturul*.

La trei zile după sosirea lor, exact în clipa când orologiile oraşului sunau fiecare orele nouă dimineața, şi toate laolaltă cam nouă sute nouăzeci şi nouă, Sam lua aer în curte; atunci văzu oprindu-se dinaintea hotelului un vehicul ciudat, vopsit proaspăt, de pe care sări sprinten un domn ciudat ce părea făcut pentru vehicul, după cum vehiculul părea făcut pentru el, şi care dădu frânele unui om rotofei aşezat alături.

Vehiculul nu eia propriu-zis brişcă, şi nici faeton. Nu era ceea ce se cheamă, în termeni de rând, un docar, o trăsură cu coviltir, o diligență, nicio cabrioletă; şi totuşi avea câte ceva din toate. Era vopsit într-un galben țipător, pe care se desprindeau în negru hulubele şi obezile roților. Vizitiul stătea, potrivit stilului clasic, pe perne grămădite cam la un metru deasupra spătarului. Calul murg era destul de bine legat, însă avea o înfățişare care nu inspira încredere şi care, pe de altă parte, se potrivea foarte bine cu vehiculul şi stăpânul.

Stăpânul era un om de vreo patruzeci de ani, cu păr negru şi favoriți pieptănați cu îngrijire. Era îmbrăcat deosebit de fastuos, purta o sumedenie de bijuterii, toate cam de trei ori mai mari decât cele pe care le poartă de obicei domnii – şi, colac peste pupăză, era înfăşurat într-o redingotă groasă.

De îndată ce coborî, îşi repezi mâna stângă într-un buzunar al redingotei, pe când cu mâna dreaptă scotea dintr-alt buzunar o batistă de mătase strălucitoare, viu colorată, de care se servi ca să şteargă două-trei fire de praf de pe cizme, mototolind-o apoi în mână şi străbătând curtea cu aer îngâmfat.

În timp ce personajul acesta cobora din trăsură, Sam nu întârzie să observe că alt om – cu o redingotă jerpelită, cafenie, văduvă de mai mulți nasturi – care până atunci hoinărise pe partea cealaltă, străbătu strada şi rămase neclintit, nu departe de poartă. Având mai mult decât simple bănuieli asupra scopului vizitei primului domn, Sam i-o luă înainte la intrarea în hotelul *George şi Vulturul* şi, întorcându-se brusc, se propti în pragul uşii.

— Hei, băiete! zise cu ton poruncitor domnul în redingotă groasă, încercând totodată să-l îmbrâncească pe Sam pentru a-şi face loc.

— Hei, dom'le! Ce este? replică Sam îmbrâncindu-l, fără să rămână mai prejos!

— Hehe, băiete, nu-ți merge cu mine! ripostă proprietarul redingotei groase, ridicând vocea şi devenind alb ca varul la față. Smouch, vino încoa'!

— Eh, ce e? mormăi omul cu redingotă cafenie care, în răstimpul scurtului dialog, dăduse târcoale prin curte.

— Uite, flăcăul ăsta face pe obraznicul, glăsui primul, împingându-l din nou pe Sam.

— Ascultă, lasă prostiile! mormăi Smouch dându-i lui Sam un brânci mult mai puternic.

Îmbrâncitura din urmă avu rezultatul pe care îl

aştepta încercatul domn Smouch, căci, pe când Sam, zorit să răspundă acestui compliment, îl izbea de uşă, primul se furişa şi răzbea spre tejghea. Sam se luă îndată după el, schimbând în prealabil cu dl. Smouch câteva argumente compuse din epitete.

— Bună ziua, drăguţo, spuse primul adresându-se tinerei fete de la tejghea, cu aerul şi amabilitatea unui puşcăriaş liberat. Unde e camera d-lui Pickwick, drăguţo?

— Condu-l sus, spuse tânăra fată unui chelner, fără să binevoiască a arunca o a doua privire filfizonului ca răspuns la întrebare.

Chelnerul porni pe scară înainte, însoţit de omul în redingotă groasă; Sam venea din urmă şi, de-a lungul scării, se răcorea prin nenumărate gesturi de sfidare şi de dispreţ suprem, spre satisfacţia de neînchipuit a servitorilor şi a altor spectatori ai scenei. Dl. Smouch, care era tulburat de-o tuse răguşită, rămăsese jos şi scuipă în coridor.

Dl. Pickwick dormea tun în pat, când matinalul vizitator, urmat de Sam, intră în cameră. Zgomotul pe care îl făcură intrând, îl trezi.

— Apa pentru bărbierit, Sam, spuse el de după perdele.

— Da, da, haide de vă bărbieriţi, domnule Pickwick, spuse străinul dând în lături o perdea a patului. Am un mandat de arestare împotriva dumneavoastră, la cererea doamnei Bardell... Poftim mandatul... de la Curtea Civilă; uite şi cartea mea de vizită. Îmi închipui c-o să veniţi la mine...

Apoi, trimisul şerifului, căci aşa se intitula el, atinse prieteneşte umărul d-lui Pickwick, îşi zvârli cartea de vizită pe macat şi scoase din buzunarul vestei o scobitoare de aur.

— Mă numesc Namby, continuă trimisul şerifului în timp ce dl. Pickwick îşi scotea ochelarii de sub pernă şi-i punea pe nas ca să poată citi cartea. Namby, Bell Alley,

Coleman Street.

În momentul acesta Sam Weller, care stătuse până atunci cu ochii ațintiți asupra pălăriei lucitoare din păr de biber a d-lui Namby, îl întrerupse:.

— Dumneata eşti Quaker?

— Am să-ți arăt eu ce sunt până nu plec, răspunse ofițerul indignat. Te voi învăța eu într-o bună zi cum să te porți, băiete.

— Mulțumesc, replică Sam. Dinspre partea mea, te învăț numaidecât. Scoate pălăria!

Şi dl. Weller expedie, cu un dos de mână, pălăria d-lui Namby în capătul celălalt al odăii – cu atâta violență, încât dl. Namby fu cât pe ce să-şi înghită scobitoarea de aur.

— Luați seama, domnule Pickwick! strigă ofițerul buimăcit, trăgându-şi răsuflarea. Am fost atacat în camera dumneavoastră de servitorul dumneavoastră, în exercițiul funcțiunii mele. Sunt amenințat; vă iau martor.

— Nu fiți martor la nimic, dom'le, întrerupse Sam; strângeți din ochi, dom'le! Îmi vine să-l arunc pe fereastră; păcat însă că n-ar cădea îndeajuns de departe, din cauza acoperişului.

— Sam! exclamă dl. Pickwick supărat, în timp ce servitorul său făcea diverse demonstrații de ostilitate; dacă mai spui o vorbă, dacă nu-l laşi pe dumnealui în pace, te concediez pe dată.

— Dar, dom'le…

— Taci, şi ridică pălăria!

Cu toată dojana severă a stăpânului, Sam refuză pur şi simplu să ridice pălăria; şi, cum ofițerul şerifului era zorit, catadicsi să şi-o ia singur, nu fără a zvârli, în răstimp, asupra lui Sam, un potop de amenințări pe care el le primea cu cea mai mare linişte, mulțumindu-se să atragă atenția că dacă dl. Namby mai are bunătatea să-şi pună din nou pălăria pe cap, i-o va arunca la dracu-n praznic. Dl. Namby, socotind că o

atare operație i-ar produce, poate, unele neajunsuri, nu vru să-i ofere o atare ispită, astfel că-l chemă numaidecât pe Smouch. După ce-l înştiință că e gata captura şi că nu mai trebuie să aştepte decât îmbrăcarea arestatului, Namby coborî țanțoş scările şi plecă. Smouch, după ce-l rugă morocănos pe dl. Pickwick să se grăbească cât putea deoarece mai aveau multe de făcut, trase un scaun lângă uşă şi stătu acolo până ce clientul isprăvi cu îmbrăcatul. Sam fu expediat atunci să aducă o birjă cu care triumviratul merse în Coleman Street. Din fericire, drumul nu era lung; căci, pe lângă că dl. Smouch nu prea avea darul să întrețină o conversație, tovărăşia lui era cât se poate de neplăcută, într-un spațiu îngust, din cauza slăbiciunii fizice de care am pomenit mai înainte.

După ce trăsura coti într-o stradă foarte întunecoasă şi îngustă, se opri dinaintea unei case cu zăbrele la toate ferestrele. Uşa principală era decorată cu numele şi titlul: *Namby, ofițerul şerifilor din Londra*. Poarta interioară fu deschisă cu o cheie enormă de către un domn care putea să treacă drept un frate geamăn, neglijat, al d-lui Smouch, şi dl. Pickwick fu introdus în salon.

Încăperea, salonul din față, se remarca în special prin nisipul care acoperea podeaua şi printr-un miros stătut de tutun. Dl. Pickwick salută, intrând, trei persoane care se aflau acolo şi, după ce îl trimise pe Sam după Perker, se retrase într-un ungher obscur, de unde se uită cu oarecare curiozitate la noii săi tovarăşi. Unul dintre ei era un flăcău în vârstă de numai nouăsprezece sau douăzeci de ani care, deşi era abia zece dimineața, bea apa cu ienupăr şi fuma o țigară – distracții cărora – judecând după faptul că era aşa de încins la față – le consacrase desigur aproape permanent ultimii doi-trei ani ai vieții sale. În fața lui, ațâțând focul cu vârful cizmei drepte, se afla un tânăr ca de treizeci de ani, grosolan, vulgar, tras la față, cu voce aspră, posedând

evident acea cunoaştere a lumii şi acel seducător fel de a se purta ce se capătă la mesele de biliard şi în cârciumile de rând. Al treilea ocupant al camerei era un om de vârstă mijlocie, îmbrăcat în nişte haine negre foarte vechi. Era palid la faţă şi buimac, şi străbătea neîncetat camera, oprindu-se din când în când pentru a privi pe fereastră cu multă nelinişte, aşteptând parcă pe cineva. Pe urmă, iar începea să umble.

— Ar fi mai bine să primeşti în dimineaţa asta briciul meu, domnule Ayresleigh, spuse omul care aţâţa focul, clipind din ochi către prietenul său, flăcăul.

— Nu, îţi mulţumesc. N-o să am nevoie. Sunt sigur că într-un ceas, două, voi scăpa de aici, glăsui celălalt repede.

Apoi, ducându-se încă o dată la fereastră şi înapoindu-se din nou, dezamăgit, oftă adânc şi părăsi încăperea. Ceilalţi doi izbucniră în hohotiri zgomotoase de râs.

— Zău, n-am mai pomenit una ca asta, de când sunt! spuse domnul care oferise briciul şi al cărui nume părea să fie Price. De când sunt!

Dl. Price întări declaraţia printr-o înjurătură, şi iarăşi începu să râdă, iar flăcăul, fireşte (care îl socotea pe tovarăşul său din cale-afară de hazliu) râse şi el.

— Închipuiţi-vă, continuă Price întorcându-se spre dl. Pickwick, tipul are ieri o săptămână de când e aici şi nu s-a bărbierit pentru că e aşa de sigur că iese până într-o jumătate de ceas, încât preferă să aştepte să se înapoieze acasă.

— Bietul om! zise dl. Pickwick. Are într-adevăr şanse atât de mari să scape?

— Şanse? dă-l la d...! rosti dl. Price; nici pomeneală. Bag mâna-n foc că n-o să iasă nici peste zece ani.

Dl. Price pocni cu dispreţ din degete şi apoi sună clopoţelul.

— Adu-mi o foaie de hârtie, Crookey, spuse el servitorului care, prin îmbrăcăminte şi ţinută, păstra

parcă media între un crescător de vite falit şi un negustor de vite insolvabil; şi un pahar de brandy şi apă, Crookey, auzi? Vreau să-i scriu lui tata şi am nevoie de stimulent, altfel nu-s în stare să-l vrăjesc pe bătrân.

E aproape de prisos să mai spunem că flăcăul se prăpădi de râs la auzul acestor cuvinte hazlii.

— Aşa stă chestia, glăsui dl. Price. De ce m-aş pierde cu firea? E nostim, nu?

— Straşnic! spuse tânărul domn.

— Ai trecut prin multe de când trăieşti, reluă dl. Price. Ştii ce-i viaţa.

— Cred şi eu! replică flăcăul.

Privise viaţa prin geamurile murdare ale unei cârciumi.

Dl. Pickwick era tare dezgustat de acest dialog, precum şi de aerul şi purtările celor două făpturi care întreţineau discuţia. Se pregătea să întrebe dacă nu e posibil să aibă o cameră particulară, când văzu intrând alţi doi-trei străini cu aparenţă destul de respectabilă. Zărindu-i, flăcăul aruncă ţigara în foc şi-i şopti lui Price c-au venit „să aranjeze situaţia lui", apoi se retrase cu ei, lângă o masă, în capătul celălalt al încăperii.

S-ar părea totuşi că lucrurile nu aveau să se aranjeze aşa de repede cum prevăzuse tânărul; căci urmă o foarte lungă conversaţie din care dl. Pickwick nu se putu împiedica de-a auzi anumite crâmpeie rostite mânios cu privire la o conduită desfrânată şi la repetate iertări. În cele din urmă, cel mai vârstnic dintre străini făcu aluzii foarte lămurite la o anume stradă Whitecross{49}, după care flăcăul, în ciuda curajului său şi a cunoaşterii lumii, îşi sprijini capul pe masă şi se porni pe un plâns cumplit.

Foarte satisfăcut că i-au tăiat flăcăului din îngâmfare şi că l-au făcut să-şi domolească glasul, dl. Pickwick sună şi fu condus, la cererea sa, într-o încăpere particulară, înzestrată cu un covor, o masă, mai multe

scaune, un bufet, o sofa şi împodobită cu o oglindă şi câteva gravuri vechi. Aici, în timp ce i se pregătea micul dejun, avu avantajul de-a o auzi pe d-na Namby cântând la pian deasupra capului, iar când fu adus dejunul, sosi şi dl. Perker.

— Vai! vai! scumpe domn, glăsui omuleţul, v-au înhăţat în sfârşit? Eh, nu-mi prea pare rău, căci o să vă daţi seama de absurditatea purtării dumneavoastră. Am notat suma la care se ridică cheltuielile şi daunele, şi ar fi bine să punem lucrurile la punct fără să mai pierdem vremea. Cred că la ora asta Namby se va fi înapoiat. Ce ziceţi, scumpe domn? Să scriu eu un cec sau vreţi să-l faceţi dumneavoastră?

Omuleţul îşi freca mâinile cu o voioşie prefăcută în timp ce vorbea; dar, observând atitudinea d-lui Pickwick, nu se putu împiedica totodată să arunce spre Sam Weller o privire descurajată.

— Perker, zise dl. Pickwick, te rog să nu-mi mai vorbeşti despre asta. Nu văd niciun folos dacă aş mai rămâne aci; aşa că astă seară am să merg la închisoare.

— Nu puteţi să mergeţi în Whitecross Street, scumpe domn, exclamă dl. Perker; imposibil! Fiecare dormitor are şaizeci de paturi, şi omul stă zăvorât în ele şaisprezece ore din douăzeci şi patru.

— Aş prefera să mă duc la altă închisoare, glăsui dl. Pickwick. Dacă nu, am să mă împac cum voi putea şi-acolo.

— Puteţi merge la închisoarea din Fleet Street, scumpe domn, dacă sunteţi hotărât să mergeţi undeva, zise Perker.

— Aşa am să fac, rosti dl. Pickwick. Voi merge de îndată ce-mi isprăvesc dejunul.

— Uşurel, uşurel, scumpe domn. N-aveţi niciun motiv să vă grăbiţi atâta de a merge într-un loc de unde toţi ceilalţi sunt nerăbdători să iasă, spuse binevoitorul avocat. Trebuie mai întâi să avem un *habeas corpus*{50}. Până la patru după amiază nu e niciun judecător în sala

de dezbateri; e nevoie să aşteptăm până atunci.

— Foarte bine, spuse dl. Pickwick cu răbdarea nezdruncinată. În cazul acesta, vom mânca un cotlet aici, la ceasurile două. Fă comanda, Sam, şi ai grijă să fie gata la timp.

Dl. Pickwick rămânând neclintit, în ciuda mustrărilor şi argumentelor lui Perker, cotletele se iviră şi dispărură fără zăbavă. Îl aşteptară apoi vreo jumătate de ceas pe dl. Namby, care avea persoane distinse la masă şi mai devreme nu se putea deranja cu niciun chip. În sfârşit, dl. Pickwick urcă într-o trăsură care-l transportă la *Chancery lane*.

Erau doi judecători de serviciu la *Sergeants' Inn* – un jurat şi un judecător de la Curtea Civilă – şi, dacă urma să dai crezare sumedeniei de stagiari ce se duceau şi veneau zoriți cu teancuri de hârtii, ți-ai fi putut închipui că prin mâinile lor treceau afaceri nenumărate. Când dl. Pickwick şi însoțitorii săi ajunseră la bolta scundă ce formează intrarea în *Sergeants' Inn*, Perker rămase câteva momente pentru a parlamenta cu vizitiul în privința prețului cursei şi a restului, iar dl. Pickwick, dându-se într-o parte ca să fie ferit de valul inşilor ce intrau şi ieşeau, privi în juru-i cu oarecare curiozitate.

Persoanele care îi atraseră cu deosebire atenția erau trei sau patru bărbați cu ținuta în acelaşi timp pretențioasă şi jalnică. Ei îşi scoteau pălăria în fața mai tuturor avocaților care treceau, şi păreau că se găsesc acolo în chestiuni a căror natură dl. Pickwick nu o putea ghici. Indivizi foarte ciudați. Unul, slăbănog şi şchiop, în haine negre, ponosite, cu o cravată albă; altul, gras şi bondoc, îmbrăcat de asemenea în negru, purtând o mare cravată neagră cu reflexe roşiatice; al treilea era un om mărunt, uscățiv, cu figură de bețiv şi obraz buburos. Pălăvrăgeau de colo-colo, cu mâinile la spate, şi, din când în când, murmurau cu aer preocupat ceva la urechea persoanelor ce treceau pe lângă ei cu teancuri de hârtii subsuoară. Dl. Pickwick îşi aduse

aminte că adesea îi văzuse proptindu-se de ziduri când se plimba pe drumul acela cu arcadă şi simți o vie curiozitate să ştie cărei ramuri de profesiune or fi aparținând aceşti pierde-vară.

Voia tocmai să-l întrebe pe Namby, care stătea foarte aproape de el, îndeletnicindu-se cu suptul unui mare inel de aur de la degetul mic, dar Perker veni într-un suflet să le atragă atenția că n-au timp de pierdut, şi-i conduse spre interiorul clădirii. Dl. Pickwick îl urma; atunci şchiopul se apropie de dânsul, salută reverențios şi-i întinse o carte de vizită scrisă cu mâna, pe care dl. Pickwick, nevrând să-l mâhnească pe necunoscut c-un refuz, o acceptă politicos şi o băgă în buzunarul vestei.

— Am ajuns, spuse Perker întorcând capul să vadă dacă tovarăşii săi erau lângă el, înainte de-a intra în birouri. Pe aci, scumpe domn. Ei, dumneata, ce pofteşti?

Ultima întrebare era adresată şchiopului care se alăturase grupului lor fără ca dl. Pickwick să fi băgat de seamă. Drept răspuns, şchiopul salută din nou cu cea mai mare politeță şi făcu semn spre dl. Pickwick.

— Nu, nu, zise Perker zâmbind; n-avem nevoie de dumneata, dragă prietene, n-avem nevoie de dumneata.

— Iertați-mă, domnule, zise şchiopul. Domnul mi-a luat cartea de vizită. Nădăjduiesc că veți apela la serviciile mele, domnule. Domnul a făcut către mine un semn de aprobare. Domnul poate să adeverească. Mi-ați făcut un semn, domnule?

— Eh, prostii! N-ai făcut semn nimănui, Pickwick, nu-i aşa? E o eroare, o eroare, rosti Perker.

— Domnul mi-a întins cartea de vizită, replică dl. Pickwick scoțând-o din buzunarul vestei. Am acceptat-o, aşa cum părea că doreşte. La drept vorbind, eram oarecum curios s-o citesc când voi avea timp. Eu…

Micul avocat izbucni în râs şi, înapoind şchiopului cartea de vizită, îl informă că a fost o eroare. Apoi, pe când omul se depărta înciudat, şopti d-lui Pickwick că individul era un simplu garant.

— Un ce?! exclamă dl. Pickwick.

— Un garant.

— Un garant?

— Da, scumpe domn; sunt vreo jumătate de duzină pe-aici. Ei servesc de garanți pentru orice sumă, şi nu cer în schimb decât o jumătate de coroană. Curioasă meserie, nu? zise Perker desfătându-se cu o priză de tabac.

— Cum! Mi-e dat să aud că oamenii ăştia stau pe-aici şi-şi câştigă existența jurând fals dinaintea judecătorilor țării pentru o jumătate de coroană de fiecare sperjur?! exclamă dl. Pickwick uluit de descoperirea pe care o făcea.

— Hehe! Nu ştiu dacă îi poți spune chiar sperjur, scumpe domn, răspunse omulețul; e un cuvânt, scumpe domn; un cuvânt foarte greu. De fapt, este o ficțiune legală, scumpe domn, nimic mai mult.

Spunând acestea, avocatul zâmbi, înălță din umeri, mai luă o priză de tabac, şi intră la judecător în biroul secretarului.

O încăpere cu înfățişarea deosebit de murdară, cu tavanul scund şi cu pereții căptuşiți cu lemnărie veche. Era aşa de prost luminată că, deşi în plină zi, pe birouri ardeau lumânări de seu. Într-un capăt, dinaintea unei uşi ce dădea în cabinetul judecătorului, se aflau strânşi un roi de avocați şi grefieri care erau chemați înăuntru când le venea rândul pe listă. Ori de câte ori uşa se deschidea lăsând să iasă un grup, alt grup dădea buzna să intre. Şi dacă, pe lângă dialogurile numeroase care se iscau între cei ce aşteptau să intre la judecător, mai avem în vedere o seamă de certuri mărunte ivite între majoritatea acelora care îl văzuseră pe judecător, vom înțelege că se stârnise atâta gălăgie câtă era cu putință să se producă într-un spațiu aşa de strâmt.

Conversațiile dintre aceşti domni nu erau totuşi singurul zgomot ce obosea urechile. În picioare pe-o ladă, dinapoia unei bare de lemn, în capătul celălalt al

camerei, un secretar cu ochelari pe nas primea depozițiile scrise sub jurământ, pe care, din timp în timp, alt secretar le ducea în teancuri mari la cabinetul judecătorului, să le semneze. Un foarte mare număr de secretari de avocați urma să presteze jurământ: şi, deoarece era moralmente cu neputință ca ei să-l presteze cu toții deodată, sforțările lor de-a se apropia de secretarul cu ochelari semănau cu sforțările gloatei care asediază uşa de la parterul unui teatru când maiestatea sa îl onorează cu prezența. Alt funcționar punea din când în când la contribuție forța plămânilor săi, strigând numele celor ce prestaseră jurământ, ca să le înmâneze depozițiile după ce acestea erau semnate de judecător, ceea ce pricinuia noi certuri; şi lucrurile astea, petrecându-se toate în acelaşi timp, pricinuiau o hărmălaie, aşa cum şi-ar dori-o omul cel mai iute şi mai neastâmpărat cu putință. O altă categorie de indivizi aşteptau citațiile pe care le luaseră patronii lor – avocatul părții adverse putea sau nu s-aştepte după voie – treaba lor fiind să strige din când în când numele avocatului advers ca să se încredințeze că nu se afla acolo fără ca ei să ştie.

De exemplu, foarte aproape de scaunul pe care se aşezase dl. Pickwick, stăteau, rezemați de perete, un băiat de paisprezece ani, copist cu o voce de tenor şi lângă el un secretar cu voce de bas.

Un secretar intră în grabă cu un teanc de hârtii şi începu să privească în juru-i.

— Striggle şi Blink! strigă tenorul.

— Porkin şi Snob! mugi basul.

— Stumpy şi Deacon! glăsui noul venit.

Nu răspunse nimeni, şi primul individ care intră apoi fu salutat de tustrei deodată, iar la rându-i el strigă alte nume de firme; pe urmă, altcineva strigă în gura mare alte nume, şi aşa mai departe.

În toată vremea asta, omul cu ochelari lucra de zor la luarea jurământului secretarilor; formula era spusă

întruna, fără nicio sforțare de punctuație, şi de obicei în următorii termeni:

„Luați cartea în mâna dreaptă aici e numele şi scrisul dumneavoastră în numele lui Dumnezeu jurați că textul prezentei depoziții este adevărat un şiling bani mărunți n-am să schimb."

— Ce zici, Sam? întrebă dl. Pickwick, or fi pregătind *habeas corpus*-ul?

— Aş vrea să aducă odată corpu' ăsta, răspunse Sam. Nu-i frumos să ne ție aici atâta vreme. Până acu' eu aş fi pregătit o duzină de corpuri, împachetate şi legate gata.

Sam îşi închipuia, pare-se, că un *habeas corpus* e un fel de aparat anevoie de mânuit; cum anume, n-am putea spune, căci în clipa aceea veni dl. Perker şi-l luă pe dl. Pickwick.

După îndeplinirea obişnuitelor formalități, persoana lui Samuel Pickwick fu încredințată în paza unui portărel spre a fi dusă la guvernatorul închisorii Fleet şi deținută până ce va fi plătit în întregime totalul daunelor şi cheltuielilor rezultând din acțiunea Bardell contra Pickwick.

— Iar asta, rosti dl. Pickwick râzând, n-o să se întâmple curând. Cheamă o birjă, Sam! Perker, dragul meu, cu bine.

— Merg cu dumneavoastră să vă văd aşezat în siguranța, glăsui Perker.

— La drept vorbind, răspunse dl. Pickwick, aş prefera să rămân singur cu Sam. De îndată ce mă voi aranja, îți voi scrie şi te voi aştepta imediat. Până atunci, cu bine.

Spunând aceasta, dl. Pickwick se urcă în trăsura care sosise, avându-l pe portărel alături, iar Sam se cocoță pe capră; porniră.

— E un om nemaipomenit! spuse Perker oprindu-se să-şi pună mânuşile.

— Ce faliment ar mai fi dat, domnule! fu de părere dl. Lowten care se afla alături. Ce i-ar mai fi pus pe comisari pe drumuri! Dacă l-ar fi amenințat cu arestul,

le-ar fi râs în nas, domnule!

Avocatul nu părea prea încântat de modul strict profesional în care stagiarul său aprecia caracterul d-lui Pickwick, căci se depărtă fără a catadicsi să-i răspundă.

Trăsura d-lui Pickwick săltă în hurducăturile străzii Fleet, aşa cum se întâmplă îndeobşte oricărei birje. Caii „merge mai bine" spuse vizitiul „când are ceva în faţă" (în ce pas extraordinar vor fi mers când nu aveau nimic înaintea lor); ca atare, birja se ţinu dinapoia unei căruţe; când se oprea căruţa, se oprea şi trăsura, iar când căruţa pornea, se urnea şi trăsura. Dl. Pickwick stătea în faţa portărelului, iar portărelul stătea cu pălăria între genunchi, fluierând o arie şi privind afară prin geamul uşii.

Timpul face minuni. Cu ajutorul acestui zdravăn bătrân chiar şi o trăsură de piaţă poate îndeplini o distanţă de o jumătate de milă. Ajunseră în sfârşit, şi dl. Pickwick coborî la poarta închisorii. Portărelul, privind peste umăr să vadă dacă cel lăsat în grija lui îl urmează îndeaproape, porni înaintea d-lui Pickwick pe poarta închisorii; cotiră numaidecât la stânga şi intrară printr-o uşă deschisă într-un vestibul, din care o poartă masivă dimpotriva celei prin care intraseră ducea înăuntrul închisorii: poarta era păzită de un temnicer zdravăn cu o legătură de chei în mână.

Se opriră aici, şi în vreme ce portărelul preda hârtiile, dl. Pickwick află că trebuia să rămână până i se va face ceremonia cunoscută de iniţiaţi sub numele de *a poza pentru portret*.

— Să pozez pentru portret? exclamă dl. Pickwick.

— Ca să avem tabloul dumneavoastră, domnule, spuse temnicerul cel zdravăn. Ne pricepem bine, nu glumă, la portrete. Le luăm într-o clipită, şi totdeauna exacte. Intraţi, domnule, şi vă rog să vă simţiţi ca la dumneavoastră acasă.

Dl. Pickwick se supuse invitaţiei temnicerului şi se aşeză; Sam, proptit în spatele scaunului, îi şopti că *a*

poza pentru portret însemna pur şi simplu să fie examinat de diferiți alți temniceri pentru ca să-i poată distinge pe arestați de vizitatori.

31. „Dl. Pickwick pozează pentru portret” – Phiz, mai 1837

— Bine, Sam, încuviință dl. Pickwick; doresc în acest caz ca artiştii să vină îndată. Locul e mai degrabă o piață publică.

— N-au să zăbovească mult, dom'le, fiți pe pace. Uite un orologiu cu greutăți, dom'le.

— Îl văd, răspunse dl. Pickwick.

— Şi o colivie, dom'le, rosti Sam. O închisoare într-o închisoare, dom'le. Nu-i aşa?

În vreme ce dl. Weller făcea filosofica observație, dl. Pickwick constată că pozatul începuse. Temnicerul cel zdravăn, schimbându-şi locul, se aşezase şi-l privea cu indiferență din când în când, iar un alt bărbat înalt, subțire, care îl înlocuise pe temnicer, proptit în față, cu mâinile sub pulpanele hainei, îl privea îndelung. Al treilea ins, care părea cam îmbufnat, pentru că fusese pare-se deranjat de la ceai, căci mânca încă un rest dintr-o coajă de pâine cu unt, luase loc foarte aproape de dl. Pickwick şi cu mâinile în şolduri, îl inspecta din creştet până-n tălpi; în sfârşit, alți doi indivizi, amestecați şi ei în grup, îi studiau, cu figuri îngândurate şi pline de atenție, trăsăturile. Dl. Pickwick, care se simțea foarte stânjenit, începu să se mişte pe scaun; dar nu scoase o vorbă, nu-i spuse nimic nici măcar lui Sam care, rezemat de spătarul scaunului, cugeta în parte la situația stăpânului său, în parte la mulțumirea pe care ar fi avut-o atacându-i pe rând pe toți temnicerii adunați acolo, dacă fapta n-ar fi fost necuviincioasă şi oprită de lege.

În cele din urmă, după terminarea portretului, dl. Pickwick fu informat că putea să intre în închisoare.

— Unde mă voi culca în noaptea asta? întrebă el.

— La drept vorbind, pentru noaptea asta nu prea ştiu, răspunsă temnicerul cel zdravăn. Mâine dimineață o să vă mai dea pe cineva, aşa că atunci totul o să fie în regulă şi o să stați în tihnă. În prima noapte, omul stă

de obicei cum se nimereşte; mâine se aranjează totul.

După câteva discuții, se constată că un temnicer avea de închiriat un pat pentru noapte şi pe care dl. Pickwick ar fi putut să-l ocupe; el acceptă bucuros să-l ia cu chirie.

— Dacă vreți să veniți cu mine, vi-l arăt pe dată, spuse omul. Nu-i prea mare, dar se doarme în el clasa-ntâi. Pe aici, domnule.

Intrară pe poarta interioară şi coborâră o scară scurtă. Cheia fu răsucită în broască după ei şi dl. Pickwick se pomeni, întâia oară în viața sa, între zidurile unei închisori pentru datornici.

CAPITOLUL XLI

Ce i s-a întâmplat d-lui Pickwick în închisoarea Fleet; ce fel de deținuți a întâlnit acolo şi cum a petrecut noaptea.

Dl. Tom Roker – cel care-l însoțea pe dl. Pickwick în închisoare – apucă deodată la dreapta în josul scării cu puține trepte, trecu printr-o poartă de fier deschisă şi urcând din nou câteva trepte, intră pe o galerie lungă, îngustă, scundă şi murdară, pavată cu lespezi şi foarte prost luminată de două ferestre aşezate la un capăt şi la altul al galeriei.

— Asta e scara sălii, spuse dl. Roker vârându-şi mâinile în buzunare şi privindu-l pe dl. Pickwick peste umăr, cu nepăsare.

— O, replică dl. Pickwick coborându-şi ochii pentru a privi o scară întunecoasă şi murdară ce părea că duce la un şir de bolți de piatră umede şi mohorâte, sub pământ; îmi închipui că aici sunt hrubele unde întemnițații îşi țin micile lor provizii de cărbuni… Ah! Urâte locuri când trebuie să coborî în ele, însă cred că sunt foarte potrivite.

— Da, cred şi eu că e potrivite, de vreme ce câteva persoane poate să trăiască destul de bine în ele.

— Prietene, reluă dl. Pickwick, nu vrei să spui cumva că trăiesc într-adevăr ființe omeneşti în carcerele astea păcătoase?

— Să nu spun? replică dl. Roker cu o uimire plină de indignare; şi de ce nu?

— Care trăiesc? Care trăiesc aici? exclamă dl. Pickwick.

— Care trăiesc aici! Da, care şi moare aici ca muştele! reluă dl. Roker; şi ce-i cu asta? Cine are de zis ceva în contra? Care trăiesc aici!… Da, şi nu e oare un loc foarte bun pentru a trăi?

Deoarece, rostind cuvintele acestea, dl. Roker se înturnase cu un aer destul de fioros către dl. Pickwick, murmurând pe deasupra, întărâtat, anumite expresii neplăcute în legătură cu propriii săi ochi, mădulare şi sânge, dl. Pickwick socoti cu cale să nu mai continue discuția. Dl. Roker începu atunci să urce altă scară, la fel de murdară ca şi cealaltă, ce ducea la locul care fusese tocmai subiectul conversației, urmat îndeaproape în urcuşul său, de dl. Pickwick şi de Sam.

Când ajunseră într-altă galerie de aceeaşi dimensiune ca şi cea de jos, dl. Roker se opri să răsufle şi spuse:

— Aici e scara care duce la sala de mese; deasupra e etajul al treilea, iar mai sus podul; odaia unde o să dormiți în noaptea asta este sala gardianului şi drumul e pe aici; veniți.

Rostind pe nerăsuflate cuvintele acestea, dl. Roker urcă altă scară, urmat de dl. Pickwick şi de Sam Weller, care se țineau la un pas după el.

Scara primea lumină prin mai multe ferestruici plasate la o mică distanța de podea şi dând spre un teren aşternut cu prundiş; terenul era împresurat de un zid înalt de cărămizi, deasupra căruia era un grilaj de fier. Terenul acesta era, după mărturia d-lui Roker, teren de sport; tot după spusele lui, o curte mai mică se afla, pare-se, acolo unde închisoarea dădea spre Farringdon Street; i se zicea *Curtea Vopsită*, deoarece zidurile ei fuseseră cândva decorate eu anume înfățişări de vase de război, plutind cu pânzele întinse, şi cu alte subiecte artistice, executate în trecute vremuri în ceasurile libere de vreun desenator închis.

După ce comunică această informație, în aparență mai mult pentru a-şi descărca conştiința de un fapt important decât cu scopul special de a-l instrui pe dl.

Pickwick, dl. Roker intră într-o altă galerie, pătrunse într-un coridor mic ce se găsea la cel mai îndepărtat capăt, deschise o uşă şi arătă noilor veniți o cameră cu înfățişare foarte puțin atrăgătoare, având opt sau nouă paturi de fier.

— Uite, asta-i o cameră, zise dl. Roker, ținând uşa deschisă şi privindu-l pe dl. Pickwick cu un aer triumfal.

Totuşi, chipul d-lui Pickwick vădea semne aşa de slabe de mulțumire văzând înfățişarea locuinței sale, că dl. Roker îşi îndreptă privirile spre Samuel Weller, care până atunci păstrase o tăcere plină de demnitate, nădăjduind să găsească pe figura lui simțămintele similare cu cele pe care le nutrea el.

— Asta-i o cameră, tinere! repetă dl. Roker.

— Da, o văz, răspunse Sam cu un semn împăciuitor din cap.

— Nu vă aşteptați să găsiți o cameră ca asta la hotelul din Farringdon, nu-i aşa? întrebă dl. Roker cu un zâmbet plin de mulțumire de sine.

Dl. Weller răspunse închizând uşor dintr-un ochi, ceea ce putea să însemne ori că şi-ar fi închipuit, ori că nu i-ar fi trecut deloc aşa ceva prin minte – totul rămânând la aprecierea observatorului. Pe urmă, dl. Weller redeschise ochiul şi-l întrebă pe dl. Roker care era patul special desemnat de el în chip aşa de măgulitor, spunând că se doarme într-însul clasa-ntâi.

— Uite-l! zise dl. Roker arătând într-un colț un pat ruginit. Aici omul doarme vrând-nevrând.

— Aşa mi se pare şi mie, rosti Sam cercetând obiectul în chestiune cu privirea plină de un dezgust fără margini. Îmi închipui că ceaiul de mac nu face două parale pe lângă patul ăsta.

— Nici cât negru sub unghie, glăsui dl. Roker.

— Şi-mi închipui, urmă Sam privindu-şi stăpânul cu coada ochiului, în speranța că va descoperi pe chipul lui vreun semn că hotărârea îi era zdruncinată de cele petrecute, îmi închipui că ceilalți domni care dorm aici,

e gentlemeni.

— Se înțelege, întări dl. Roker. Unul dintre ei bea douăşpe căni de bere pe zi şi nu stă din fumat nici când mănâncă.

— Trebuie să fie un tip grozav, observă Sam.

— Numărul unu, replică dl. Roker.

Comunicarea îl lăsă pe dl. Pickwick indiferent; el anunță, zâmbind, că era hotărât să încerce pentru noaptea aceea puterea patului narcotic. Dl. Roker îl înştiință că poate să se culce la ora care-i va conveni, fără altă formalitate, apoi plecă, lăsându-l cu Sam în galerie.

Începea să se întunece; cu alte cuvinte, în bârlogul unde nu era niciodată lumină fuseseră aprinse câteva lămpi cu gaz, spre a saluta parcă întunericul serii ce înainta afară. Deoarece era destul de cald, câțiva din locatarii numeroaselor odăițe ce dădeau la dreapta şi la stânga, în galerie, crăpaseră uşile. Dl. Pickwick, trecând prin dreptul lor, strecură cu interes şi curiozitate o ochire înăuntru. Într-un loc, patru-cinci inşi vânjoşi, care abia se zăreau prin norul fumului de tutun, strigau şi se sfădeau printre cănile de bere pe jumătate goale, sau jucau jocuri de noroc în patru, cu nişte cărți foarte unsuroase. Alături un biet locatar singuratic, aplecat asupra unor hârtii murdare şi zdrențuite, îngălbenite de praf şi ferfenițite de vechi ce erau, scria la flăcăruia unei lumânări subțirele de seu, pentru a suta oară, poate, lunga istorisire a păsurilor lui, în speranța că ea va putea să ajungă în mâna vreunui personaj înalt, ai cărui ochi nu se vor opri însă niciodată asupra hârțoagelor şi a cărui inimă niciodată nu va fi mişcată de povestirea lui. În a treia odaie se putea vedea un bărbat împreună cu nevastă-sa şi o droaie de copii. Părinții căutau să înjghebeze, pe jos sau pe scaune, câte un culcuş amărât pentru ca odraslele lor mai mici să poată avea unde dormi peste noapte. În sfârşit, în a patra, a cincea, a şasea şi a şaptea, gălăgia şi berea şi cărțile de joc şi

fumul de tutun reapăreau tot mai bătătoare la ochi.

Chiar şi în galerie, şi mai ales pe scări, o sumedenie de oameni forfoteau de colo până colo, unii pentru că odaia lor era goală şi singuratică, alții pentru că a lor era plină şi înăbuşitoare; cei mai mulți pentru că erau neliniştiți, tulburați, şi nu ştiau ce să facă.

Oameni de tot felul, de la lucrătorul cu vestă groasă de barchet, până la risipitorul ruinat, în halat de caşmir, găurit la coate. Într-o privință se asemănau însă toți, având un aer nepăsător de puşcăriaşi flecari şi fără griji; având în ei ceva greu de exprimat în cuvinte din felul de a se purta al vagabonzilor, ceva care s-ar putea tălmăci prin „ei şi?" uşor de priceput dintr-o ochire, căci cel care ar dori să afle acest lucru, n-ar trebui decât să poposească în cea mai apropiată închisoare pentru datornici şi să se uite cu băgare de seamă, cu acelaşi interes ca dl. Pickwick, la primul grup de întemnițați ce i-ar ieşi în cale.

— Mă miră foarte mult, Sam, spuse dl. Pickwick sprijinindu-se de balustrada de fier de la capătul scării, mă miră foarte mult că şederea într-o închisoare pentru datornici este aşa de uşoară; nici n-ai spune că-i o pedeapsă.

— Credeți, dom'le? întrebă dl. Weller.

— Uite-i pe aceştia cum beau, fumează şi răcnesc. Nu s-ar părea că se sinchisesc prea mult de soarta lor.

— A, da, adevărat, dom'le, spuse Sam. Nu se prea sinchiseşte. Pentru ei e mereu sărbătoare; o duce numai în chefuri şi joc de popice. Dar mai e şi alții care pune toate la inimă; ăia, sărmanii de ei, nu trage la măsea şi nu joacă popice; dac-ar putea, ar plăti – îi roade că se află la zdup. Dom'le, acu să vă spui eu cum stă socoteala: ălora care umblă toată viața din crâşmă în crâşmă, nu le pasă; ăia care dă în brânci muncind, se omoară cu firea. Nu-i direpț – cum zicea totdeauna tata, când grogul nu i se făcea juma-juma – nu-i direpț, şi aici e buba.

— Cred că ai dreptate, Sam, recunoscu dl. Pickwick după câteva clipe de gândire; e întocmai cum spui.

— Poate că, ici-colea, să mai fie câțiva oameni cinstiți la care le place starea asta, urmă dl. Weller pe gânduri; da' nu-mi vine-n minte nici unu' afară de mogâldeața cu fața îngălată, în redingotă cafenie; dar la el era puterea obişnuinței.

— Cine era acesta?

— Păi, tocmai asta n-a ştiut-o nimeni vreodată.

— Dar ce făcea el?

— Păi, a făcut ca mulți alții mai cunoscuți decât el; s-a întins mai mult decât i-era pătura.

— Cu alte cuvinte, îmi închipui, a intrat la datorii.

— Chiar aşa, dom'le; şi, după un timp, ca urmare, a venit aici. Pentru nimica toată: nouă mii de lire sterline înmulțit cu cinci pentru cheltuieli de judecată. Da' n-are a face: a rămas la răcoare şapteşpe ani. Dacă a căpătat câteva zbârcituri pe față, ele era tăinuite de jeg, căci mutra lui murdară şi redingota cafenie era la sfârşitul termenului tot ca la început. O mână de om potolit, ne în stare să facă cel mai mic rău cuiva, alergând mereu pentru unu' sau altu', ori jucând cu mingea, fără să câştige vreodată; că, la urmă, temnicerii începuse ca să ție la el şi-l lăsa să vie la ei în fiece seară unde se punea să înşire la verzi şi uscate, îndrugau poveşti şi câte în lună şi stele. Într-o seară, pe când era la ei ca de obicei, numai cu un prieten vechi, care făcea de gardă, zise deodată: „N-am mai văzut târgu', Bill, zice el (mai era pe vremea aceea târgu' din Fleet Street) n-am mai văzut târgu' de şapte ani". „Ştiu", zice temnicerul trăgând din pipă. „Tare aş vrea să-l văz măcar un minut, Bill," zice el. „Se prea poate", zice temnicerul trăgând cumplit din pipă şi făcându-se că nu-nțelege unde bate omulețul. „Bill, zice deodată mogâldeața de om, mi-a trăsnit ceva prin cap. Lasă-mă să mai văz strada odată înainte să mor şi, dacă nu mă loveşte damblaua, viu îndărăt peste cinci minute, egzact". „Şi ce mă fac dacă te loveşte

damblaua?" zice temnicerul „Eh, glăsuieşte mogâldeața de om, cine m-o găsi o să mă aducă aici, Bill, că am carte de vizită în buzunar *No. 20 pe scară, la sala de mese*". Şi, zău că nu mințea; când voia să facă cunoştință cu vreun nou venit, avea obiceiu' să scoată din buzunar un crâmpei de carte de vizită mototolită, cu vorbele astea scrise pe ea, şi cu asta basta; de-aia toți îi zicea Număru' Douăzeci. Temniceru' se boldeşte la el, pe urmă zice de sus: „Număru' Douăzeci, zice el, mă-ncrez în tine. Nu cumva să te-mpingă păcatu' să bagi pe-un vechi prieten al tău la apă!" „Nu, băiete; în pieptu' ăsta bate o inimă", zice mogâldeața şi loveşte din răsputeri vestuța şi scapă câte o lacrimă din fiştecare ochi, ceea ce era cu totul estraordinar că niciodată până atunci un strop de apă nu-i atinsese fața. A scuturat mâna temnicerului şi pe-aci i-a fost calea.

— Şi nu s-a mai întors niciodată, spuse dl. Pickwick.

— De data asta vă-nşelați dom'le, răspunse Sam, căci s-a întors cu două minute mai devreme, clocotind de furie şi spunând că era cât pe-aci să-l calce o birjă pentru că nu mai era obişnuit cu aşa ceva şi să-l bată Dumnezeu dacă n-o scri primarelui. Până la urmă, l-au domolit şi, timp de cinci ani apoi, nici măcar nasu' nu l-a mai scos prin gratii.

— După expirarea acestui timp, a murit, îmi închipui, rosti dl. Pickwick.

— Nu, dom'le, spuse Sam. I-a venit ideea să se cinstească cu bere într-o crâşmă nouă, peste drum de închisoare, şi era acolo o prăvălie aşa de plăcută, că-şi luase obiceiu' să se ducă în fiecare seară; şi aşa a şi făcut multă vreme, dom'le, înapoindu-se totdeauna la țanc un sfert de ceas înainte de închiderea porților. Treaba mergea strună. Azi aşa, mâine aşa, omul începu să se simtă atât de bine acolo încât uita că timpul trece, sau nu se mai sinchisea, şi venea din ce în ce mai târziu până ce, într-o noapte, vechiu' său prieten tocmai încuia poarta. Răsucise cheia, când bătrânul sosi. „Stai puțin,

Bill," zice el. „Cum, Număru' Douăzeci, zice temnicerul, nu te înapoiaseşi încă?" „Nu", zice mogâldeața de om zâmbind. „Uite ce e, prietene, zice temnicerul morocănos deschizând încet poarta; eu crez că ai făcut în timpul din urmă cunoştințe proaste şi-mi pare foarte rău. Nu vreau să zici că sunt rău, spuse el; însă dacă nu cauți să ai de a face numai cu oameni cumsecade, şi dacă nu vii la timp, să ştii că te închiz afară." Omulețu' fu cuprins de o tremurătură, şi de atunci n-a mai scos picioru' pe poarta închisorii!

Dl. Pickwick coborâse agale scările în timp ce Sam mântuia povestirea. După ce ocoli îngândurat de câteva ori *Curtea Vopsită*, care era aproape pustie din cauza întunericului, îl sfătui pe dl. Weller să se retragă şi să caute un pat la vreun han din apropiere, urmând să se înapoieze a doua zi dis de dimineață, ca să aranjeze mutarea lucrurilor sale de la *George şi Vulturul*. Dl. Sam Weller se pregăti să se supună cu cât mai multă voie bună cererii, însă cu o expresie foarte vădită de nemulțumire. Încercă chiar unele zadarnice insinuări în sensul de-a se culca, în noaptea asta, pe prundiş, dar în cele din urmă, constatând că dl. Pickwick rămânea cu încăpățânare surd la atari sugestii, se retrase.

Nu s-ar putea ascunde faptul că dl. Pickwick se simțea foarte puțin în apele sale şi stingher – nu din lipsă de societate, pentru că închisoarea era plină de lume şi o sticlă de vin i-ar fi putut procura îndată, fără multe politețuri de recomandare formală, tovărăşia câtorva spirite alese; dar era singur în gloata grosolană şi se simțea deprimat, urmare firească a gândului că era întemnițat, închis între patru pereți, fără nicio perspectivă de eliberare. Iar ideea de a-şi răscumpăra libertatea cedând vicleniei lui Dodson şi Fogg, nici nu-i trecea prin minte.

Reveni, cu această stare de spirit în galeria care dădea în sala de mese şi se plimbă încet încolo şi-ncoace. Locul era nesuferit de murdar, iar duhoarea de

tutun devenea cu totul înăbuşitoare; se auzea trântitul uşilor, un du-te vino neîntrerupt, iar zgomotul vocilor şi al paşilor suna şi răsuna întruna prin coridoare. O femeie tânără cu un copil în braţe, şi care abia părea în stare să se târască, aşa de slabă şi de prăpădită era, mergea de-a lungul coridorului în sus şi în jos, vorbind cu soţul ei, care nu avea alt loc pentru a o primi. Când femeia trecea pe aproape, dl. Pickwick o auzea plângând amar; într-un rând ea se lăsă dusă de-o atare pornire de durere, că fu nevoită să se sprijine de zid, în timp ce soţul lua copilul în braţe şi se străduia zadarnic s-o mângâie.

Inima d-lui Pickwick era prea plină ca să poată îndura spectacolul acesta; urcă scările şi intră în camera sa.

Dar, deşi sala gardienilor era extrem de incomodă, fiind, în ce priveşte confortul şi aspectul, cu mult mai prejos decât cea mai proastă infirmerie dintr-o închisoare de provincie, ea avea, în momentul de faţă, meritul de a fi absolut pustie. Dl. Pickwick, singur în încăpere, se aşeză deci la piciorul pătucului de fier şi începu să se întrebe cam câţi bani pe an putea scoate gardianul de pe urma cămăruţei murdare. Convingându-se, printr-o operaţie matematică, de faptul că ea producea tot atâta venit cât şi o străduţă din cartierele mărginaşe ale Londrei, se întrebă ce tentaţie putuse să atragă o musculiţă negricioasă care se căţăra pe pantalonul lui, într-o închisoare neaerisită, când putea să aleagă atâtea locuri însorite. Cugetările sale asupra acestui subiect îl aduseră la încheierea fermă că insecta nu era în toate minţile. După această constatare, începu să observe că i se închideau pleoapele de somn; scoase deci din buzunar scufa de noapte pe care avusese prevederea s-o ia de dimineaţă şi, dezbrăcându-se încetişor, se strecură în pat şi adormi adânc.

— Bravo, Zefirule! Zi-i aşa! Straşnică ţopăială! Să mă ia dracu' dacă nu eşti făcut pentru operă! Ura!...

Exclamaţiile scoase cu tonul cel mai zgomotos, şi

însoțite de hohote răsunătoare de râs, îl smulseră pe dl. Pickwick din acel somn adânc care, deşi nu durează în realitate decât o jumătate de ceas, îi pare celui ce doarme că ține de trei săptămâni sau de-o lună.

32. „Sala gardienilor” – Phiz, iulie 1837

Zgomotul vocii abia încetase, când podeaua odăii fu zguduită aşa de tare, că geamurile zornăiră în cercevele şi paturile se cutremurară. Dl. Pickwick tresări, se ridică şi rămase câteva minute uluit de scena din faţa lui, fără să poată scoate o vorbă.

Pe duşumeaua odăii, un om în frac verde, cu pulpane mari, cu pantaloni scurţi de catifea şi cu ciorapi cenuşii de bumbac, executa pasul cel mai popular al unui dans marinăresc, cu o exagerare caraghioasă de graţie şi sprinteneală care, alăturată costumului, îi dădea înfăţişarea cea mai absurdă. Alt individ, vădit beat turtă şi care, probabil, fusese adus cu chiu şi vai în pat de tovarăşii săi, stătea înfăşurat în pături, orăcăind, în chipul cel mai sentimental, crâmpeie pe care şi le putea aminti dintr-un cântec hazliu; în vreme ce al treilea, pe alt pat, aplauda pe executanţi cu aerul unui cunoscător profund şi-i încuraja prin elanuri de entuziasm asemănător aceluia ce-l trezise pe dl. Pickwick.

Personajul din urmă era specimenul demn de admirat al unei categorii de oameni care nu pot să fie văzuţi niciodată în toată perfecţiunea lor decât în astfel de locuri. Îi întâlneşti uneori, în stare nedesăvârşită, în preajma grajdurilor şi cârciumilor; însă ei înfloresc în voie doar în aceste sere ce par cu înţelepciune create de legislator, în scopul de a-i creşte.

Era un vlăjgan cât toate zilele, cu tenul măsliniu, cu păr lung şi negru, cu favoriţi foarte stufoşi împreunaţi sub bărbie, care se arătau în toată bogăţia lor prin gulerul desfăcut al cămăşii, căci nu purta cravată; jucase mingea toată ziua. Purta pe cap o tichie obişnuită, franţuzească, ce putuse să coste vreo opstprezece penny, şi al cărei canaf multicolor se bălăbănea pe o haină de postav gros. Picioarele, foarte lungi şi slăbănoage, înfrumuseţau un pantalon strâmt, cenuşiu, sortit să le scoată simetria în evidenţă dar care,

fiind îmbrăcat cu neglijență şi ne-ncheiat complet, cădea, printr-o serie de cute prea puțin grațioase, peste o pereche de pantofi scâlciați îndeajuns ca să se vadă prin ei nişte ciorapi albi, scorțoşi. Era, în sfârşit, în tot personajul acesta, un soi de vioiciune uşuratică de vântură-lume şi un fel de coțcărie – cu care se lăuda – prețuind cât un zăcământ de aur.

Individul observă cel dintâi că dl. Pickwick îl urmărea cu ochii. Clipi spre Zefir implorând cu o gravitate batjocoritoare să nu-l trezească pe musafir.

— Cum, glăsui Zefirul înturnându-se şi prefăcându-se uimit la culme; domnul *s-a* trezit? Hm!... Citația e din Shakespeare... Ce faceți, domnule? Mary şi Sarah ce face, domnule? Şi scumpa coana mare de acasă, domnule? Ascultați, domnule! Sunteți bun să le transmiteți complimentele mele în cel dintâi pachețel pe care îl veți trimite, adăugând că le-aş fi expediat mai demult dacă nu m-aş fi temut c-o să se spargă în căruță, domnule!

— Nu-l amărî pe gentleman cu politeți banale, când vezi că nu mai poate de nerăbdare să bea ceva, declară jovial domnul cu favoriți. De ce nu-l întrebi pe gentleman ce vrea să ia?

— Mii de draci! Uitasem ca pământul! exclamă celălalt. Ce *vreți* să luați domnule? Vreți vin de Porto, domnule? sau Xeres? Pot să vă recomand bere blondă, domnule, dar poate doriți cumva să gustați neagră, domnule? Permiteți-mi, domnule, plăcerea de a vedea şi eu scufia dumneavoastră de noapte.

Spunând acestea, vorbitorul apucă amintitul articol de pe capul d-lui Pickwick şi îl fixă, clipind din ochi, pe acela al omului beat care continua să-şi behăie cântecele hazlii în modul cel mai duios cu putință, însă cu încredințarea fermă că farmecă o societate numeroasă.

Gestul de a smulge cu violență o scufă de noapte de pe creştetul unui om şi a o potrivi pe capul unei

persoane necunoscute, cu înfățișare murdară, oricât de hazliu ar părea, este fără îndoială destul de ultragiant. Considerând faptul din acest punct de vedere, dl. Pickwick, fără să-şi trădeze câtuşi de puțin intențiile, se năpusti cu vigoare din pat; dădu Zefirului, în piept, un pumn atât de zdravăn încât să-l lipsească de o porțiune considerabilă din suflul cunoscut uneori sub numele acesta, apoi, punând stăpânire pe scufă, se aşează cutezător într-o poziție de apărare.

— Acum, exclamă dl. Pickwick gâfâind de îndârjire şi de cheltuirea unei aşa de mari energii, acum înaintați... amândoi... amândoi!

Şi, poftindu-i astfel, politicos, vrednicul domn îşi rotea pumnii închişi ca să-i înfricoşeze pe potrivnici prin demonstrația ştiințifică pe care o făcea.

Poate cutezanța neaşteptată a d-lui Pickwick, sau poate felul complicat în care coborâse din pat, năpustindu-se cu toată greutatea asupra omului cu cimpoiul, i-a impresionat pe adversari. Că erau impresionați, nu-ncape îndoială; căci, în loc să încerce a săvârşi atunci şi pe loc o crimă, cum credea dl. Pickwick că au să facă, ei se opriră, se priviră unul pe altul câteva clipe, şi la urmă izbucniră în râs.

— Ei, păi dumneata eşti un om straşnic; de-aia mi-eşti drag, spuse Zefirul. Du-te iarăşi în pat să nu răceşti! Fără supărare, nu-i aşa? continuă întinzând o mână aproape de mărimea acelor degete galbene, cât toate zilele, care se leagănă deasupra uşii fabricanților de mănuşi.

— Nu, desigur, răspunse dl. Pickwick cu grabă, căci acum, când iritarea îi trecuse, începea să simtă frigul la picioare.

— Permiteți-mi, domnule, onoarea de a vă cunoaşte, spuse domnul cu favoriți prezentând mâna dreaptă.

— Cu multă plăcere, domnule, replică dl. Pickwick urcându-se iar în pat după ce schimbase o strângere de mână foarte îndelungă şi solemnă.

— Mă numesc Smangle, domnule, spuse omul cu favoriți.

— O! făcu dl. Pickwick.

— Şi eu Mivins, spuse omul cu ciorapi.

— Încântat, domnilor, răspunse domnul Pickwick.

— Hm! tuşi dl. Smangle.

— Ați spus ceva, domnule? întrebă dl. Pickwick.

— Nu, domnule, replică dl. Smangle.

— Mi se păruse, domnule, spuse dl. Pickwick. Conversația decurgea foarte politicoasă şi plăcută, iar pentru a spori buna armonie, dl. Smangle asigură de numeroase ori pe dl. Pickwick că nutrea cel mai mare respect pentru sentimentele unui gentleman; care sentimente îi dădeau pe drept cuvânt credit nețărmurit, de vreme ce se presupune că nu le înțelegea câtuşi de puțin.

— Aveți de a face cu Curtea, domnule? întrebă dl. Smangle.

— Cu cine? glăsui dl. Pickwick.

— Cu Curtea de Casație din Portugal Street... ştiți?

— O, nu, deloc! răspunse dl. Pickwick. Nu!

— Atunci poate că ieşiți? îşi dădu cu părerea dl. Mivins.

— Mi-e teamă că nu, răspunse dl. Pickwick. Refuz să plătesc nişte daune interese, şi ca atare mă aflu aci.

— Ah, hârtia a fost ruina mea! observă dl. Smangle.

— Erați negustor de hârtie, domnule? întrebă dl. Pickwick cu nevinovăție.

— Ce negustor! Nu, nu, ferească Dumnezeu, n-am ajuns niciodată în halul ăsta; n-am avut prăvălie. Când zic hârtie, vreau să zic polițe.

— A, întrebuințați cuvântul în acest sens, zise dl. Pickwick.

— La naiba! un gentleman trebuie să se aştepte la lovituri, rosti Smangle. Ei, şi uite-mă acum în închisoarea din Fleet Street. Ei, şi? Parcă îmi merge mai rău aşa?

— Dimpotrivă, replică dl. Mivins; şi avea perfectă dreptate; departe de a-i merge mai rău, dl. Smangle o ducea ceva mai bine; căci pentru a ajunge în închisoare, dobândise gratuit anumite articole de giuvaergerie pe care, cu mult înainte de a nimeri aici, le plasase la Muntele de Pietate.

— Haida-de! reluă dl. Smangle. Chestiile astea sunt tare uscate. Eu zic să ne clătim gura cu o picătură fierbinte de Xeres. Ultimul venit trebuie să plătească; Mivins îl aduce, iar eu îi ajut la băut. Asta înseamnă o diviziune a muncii, cinstită şi nepărtinitoare. Da-da!

Nevoind să rişte o altă gâlceavă, dl. Pickwick fu bucuros de acord cu această propunere. Încredinţă banii d-lui Mivins care, deoarece era aproape de ora unsprezece, nu mai pierdu nicio clipă şi plecă spre sala de mese pentru a îndeplini comisionul.

— Ascultă, rosti dl. Smangle în şoaptă, de cum prietenul său părăsi camera, cât i-ai dat?

— O jumătate de sovereign{51}, răspunse dl. Pickwick.

— E un tip foarte simpatic… zise dl. Smangle, din cale afară de simpatic. Nu cunosc pe nimeni mai ceva ca el; dar…

Aci, dl. Smangle se opri brusc, clătinând din cap c-un aer de îndoială.

— Vă gândiţi cumva că-şi va însuşi banii pentru nevoile sale personale? întrebă dl. Pickwick.

— O, nu, nu spun asta! Am spus numai că e un tip foarte simpatic. Cred însă că n-ar fi rău dacă ar coborî cineva să vadă de nu-şi moaie întâmplător pliscul în cană sau dacă, din nebăgare de seamă, nu pierde cumva banii când o să urce scările. Hei, domnule! ia du-te jos, dacă vrei, şi urmăreşte-l pe domnul care a coborât acum!

Cererea fusese adresată unui omuleţ sfios, modest, al cărui exterior trăda o mare sărăcie şi care, toată vremea, stătuse ghemuit în patul său, înmărmurit, pare-se, de noutatea situaţiei sale.

— Ştii unde-i sala de mese, nu-i aşa? zise Smangle. Du-te şi spune-i dumnealui că ai venit să-l ajuți să urce cana. Sau... stai... să-ți spun ceva... să-ți spun cum îl prindem cu mâța-n sac, glăsui Smangle cu şiretenie.

— Cum? întrebă dl. Pickwick.

— Trimiteți-i vorbă să cumpere țigări cu restul. Straşnică idee! Du-te fuga şi spune-i aşa, auzi? N-au să fie pierdute, continuă Smangle întorcându-se spre dl. Pickwick; am să le fumez eu.

Planul era aşa de ingenios şi, pe deasupra, fusese executat cu atâta linişte şi sânge rece, că dl. Pickwick n-ar fi vrut să i se împotrivească, chiar dacă i-ar fi fost cu putință. Nu trecu mult şi dl. Mivins reveni aducând vinul de Xeres pe care dl. Smangle îl împărți în două cănițe crăpate, atrăgând în mod deosebit atenția (şi referindu-se la propria-i persoană), că un gentleman nu trebuie să fie pretențios în asemenea împrejurări şi că, întrucât îl priveşte, nu se sfia să bea chiar din cană. Totodată, spre a-şi arăta sinceritatea, închină în sănătatea celor prezenți şi goli vasul pe jumătate.

O înțelegere excelentă stabilindu-se în felul acesta, dl. Smangle începu să-i distreze pe ascultători povestind diverse aventuri romanțioase, petrecute în viața sa, cu felurite întâmplări interesante despre un cal pur sânge şi-o splendidă evreică, ambele făpturi de o frumusețe uimitoare, râvnite mult de nobilimea celor trei regate.

Cu mult înainte de încheierea acestor elegante extrase din biografia unui gentleman, dl. Mivins se aşezase în pat şi începuse să sforăie lăsând pe sfiosul străin şi pe dl. Pickwick să profite singuri de experiența d-lui Smangle.

Totuşi, ambii ascultători nu câştigau prea mult, aşa cum s-ar fi cuvenit, din mişcătoarele fragmente istorisite. De la o vreme, dl. Pickwick se afla într-o stare de somnolență, când îşi dădu nelămurit seama că omul beat începuse din nou un cântec hazliu, şi că dl. Smangle îi dăduse cu blândețe a înțelege, cu ajutorul

unei căni cu apă, că auditoriul nu era în dispoziție muzicală. El recăzu în somn cu simțământul nelămurit că dl. Smangle era încă ocupat să povestească o istorie lungă, al cărei moment principal părea a fi acela că într-o anume ocazie specificată amănunțit, „măsluise" o poliță şi totodată „trăsese pe sfoară" un gentleman.

CAPITOLUL XLII

Ilustrând, ca şi cel dinainte, vechiul proverb că nenorocirea te face să cunoşti tovarăşi ciudaţi de pat; şi conţinând, de asemenea, declaraţia uimitoare şi neaşteptată pe care dl. Pickwick a făcut-o d-lui Sam Weller.

Când dl. Pickwick deschise ochii, a doua zi dimineaţa, îl văzu mai întâi pe Samuel Weller care, pe un geamantan mic, negru, privea dus pe gânduri figura măreaţă a uluitorului domn Smangle, care, îmbrăcat pe jumătate şi stând pe pat, se străduia cu disperare, holbându-se la dl. Weller, să-l bage-n sperieţi. Spunem cu disperare, căci Sam, cu o privire care îmbrăţişa totodată tichia, picioarele, capul, chipul, pulpele şi favoriţii d-lui Smangle, continua să-l fixeze cu toate semnele unei vii mulţumiri, fără a se sinchisi de simţămintele acestuia mai mult decât dacă ar fi examinat o statuie de lemn sau o momâie umplută cu paie.

— Ei ce, vrei să mă recunoşti? întrebă dl. Smangle încruntându-se.

— Aş putea să jur, dom'le, că te-aş recunoaşte dintr-o mie, răspunse Sam vesel şi bine dispus.

— Nu fi neobrăzat cu un gentleman, domnule! glăsui Smangle.

— Nu, de bună seamă, replică Sam; dacă-mi spuneţi când se trezeşte, am să mă port cu el foarte extra-supra.

Observaţia, având pe departe tendinţa de a insinua că dl. Smangle nu e un gentleman, îl întărâtă oarecum pe

acesta.

— Mivins! spuse dl. Smangle furios.

— Ce e? replică dl. Mivins din culcuş.

— Cine dracu' e găliganul ăsta?

— Pe legea mea, glăsui dl. Mivins privind alene de sub aşternut, ar trebui mai degrabă să te întreb eu. Are vreo treabă aici?

— Nu! explică Smangle.

— Atunci aruncă-l pe scări şi spune-i nu care cumva să vie încoace până nu mă duc eu să-i mai dau un picior, răspunse dl. Mivins.

După ce-l sfătui astfel, excelentul gentleman adormi din nou.

Conversația, dând semne să devină aprinsă, dl. Pickwick socoti că era timpul să se amestece.

— Sam, spuse el.

— Da, dom'le…

— Nu e nimic nou de ieri încoace?

— Nimic de seamă, dom'le, replică Sam uitându-se cu coada ochiului la favoriții d-lui Smangle; aeru-nchis între patru pereți care pridomineză pe aicea pare favorabil creşterii unor bălării vijelioase şi însetate de sânge; dar în afară de asta, lucrurile merge destul de bine.

— O să mă scol, spuse dl. Pickwick. Dă-mi rufărie curată.

Oricât de duşmănoase putuseră fi intențiile d-lui Smangle, gândurile lui se abătură îndată după despachetarea geamantanului al cărui conținut păru că-i impune numaidecât opinia cea mai bună, nu numai cu privire la dl. Pickwick dar şi la Sam, în legătură cu care găsi repede prilejul să declare, pe un ton destul de ridicat ca să poată fi auzit de interesantul personaj, că-l consideră un original sută în sută şi că e un om întru totul pe placul său. Față de dl. Pickwick, vădea o afecțiune care nu mai cunoştea margini.

— Pot să fac ceva pentru dumneavoastră, scumpe

domn? întrebă Smangle.

— Nimic, după câte ştiu; vă mulţumesc foarte mult, glăsui dl. Pickwick.

— Nu aveţi de trimis rufe la spălătoreasă? Cunosc o spălătoreasă admirabilă prin partea locului care vine pentru mine de două ori pe săptămână, şi – pe Jupiter!… ce noroc chior! — tocmai azi o aştept! Să pun câteva din lucruşoarele dumneavoastră laolaltă cu ale mele? Nu-mi vorbiţi de deranj: dracu' să-l ia de deranj! Oameni suntem! Ce-ar fi dacă un gentleman la ananghie nu s-ar deranja puţintel ca să ajute pe alt gentleman care se găseşte în aceeaşi situaţie?

Aşa grăia dl. Smangle dându-se în acelaşi timp cât mai aproape de geamantan şi trădând în privirile sale toată înflăcărarea celei mai dezinteresate prietenii.

— N-aveţi nimic de dat să vă perie servitorul, scumpe prietene? continuă el.

— Absolut nimic, fiule, glăsui Sam luându-şi sarcina răspunsului. Poate că dacă am scărmăna pe vreunul dintre noi fără să-l mai necăjim pe servitor, ar fi mai plăcut pentru toată lumea, cum zicea profisorul tânărului care nu voia să se lase bătut de itindent.

— Carevasăzică n-aveţi nimic de pus în lădiţa mea pe care o trimit la spălătoreasă? adăugă dl. Smangle întorcându-se din faţa lui Sam către dl. Pickwick cu un aer oarecum dezamăgit.

— Nimic, dom'le, şi iar nimic! ripostă Sam. Mi-e teamă că lădiţa e plină cu vârf şi îndesat de lucrurile dumitale.

Cuvintele fură însoţite de o ochire foarte expresivă aruncată spre acea parte a costumului d-lui Smangle care dovedeşte de obicei iscusinţa spălătoresei în a pune la punct rufăria cuiva; de aceea gentlemanul se văzu silit să facă stânga împrejur şi să renunţe, cel puţin deocamdată, la toate speranţele pe care le pusese în punga şi garderoba d-lui Pickwick. Se retrase deci înciudat pe terenul de sport şi se înfruptă uşor şi

sănătos cu două țigări care fuseseră cumpărate cu o seară înainte.

Dl. Mivins, care nu era fumător şi al cărui cont în mici articole de băcănie era foarte încărcat, astfel că băcanul „întorsese foaia" nemaidându-i nimic pe datorie, rămăsese în pat; după propria-i expresie „luase masa în somn".

Dl. Pickwick dejună chiar lângă sala de mese, într-o cămăruță care purta numele pompos de salonaş, şi ai cărei locatari vremelnici aveau în schimbul unei mici sume în plus avantajul de negrăit de-a auzi tot ce se vorbea în sala de mese amintită; şi, după ce-l trimise pe dl. Weller să-i facă unele comisioane, dl. Pickwick se duse la gheretă să-l întrebe pe dl. Rocker cu privire la găzduirea sa definitivă.

— Aha, domnul Pickwick! spuse acesta, consultând un catastif cât toate zilele. Avem o sumedenie de locuri. Biletul dumneavoastră de companion va fi pentru camera 27, la al treilea.

— Biletul meu de...? întrebă dl. Pickwick.

— De companion. Nu ştiți ce-i asta?

— Nu prea, spuse dl. Pickwick zâmbind.

— Păi, lămuri dl. Roker, e limpede ca bună ziua. Veți avea un bilet de companion pentru camera 27, la al treilea, iar cei de acolo au să fie companionii dumneavoastră.

— Sunt mulți? întrebă dl. Pickwick îngrijorat.

— Trei...

Dl. Pickwick tuşi.

— Unul e un pastor, continuă dl. Roker scriind pe un petec de hârtie; altul, un măcelar.

— Ce e?! exclamă dl. Pickwick.

— Un măcelar, repetă dl. Roker apăsând uşor vârful penei pe birou ca s-o facă să scrie. Neddy, ți-aduci aminte de Tom Martin, ce scandalagiu era? se adresă Roker altei persoane din gheretă, care-şi răzuia noroiul de pe pantofi cu un briceag cu douăzeci şi cinci de limbi.

— Cred şi *eu*! răspunse individul accentuând pronumele personal.

— Vai de mine! continuă dl. Roker clătinând uşor din cap într-o parte şi-n alta şi uitându-se distrat printre gratiile ferestrei, ca unul ce simte o plăcere să-şi reamintească scenele senine ale copilăriei; parcă ieri a fost când i-a dat o mamă de bătaie cărbunarului la *Fox-under-the-Hill*, pe chei. Şi uite, parcă-l văz venind de pe *Strand*, între doi poliţişti, trezit niţeluş din beţie de bătaie şi purtând peste ochiul drept un petec, de hârtie groasă, îmbibată în oţet. Dar ce zici de buldogul ăla grozav al lui, care şi-a înfipt colţii într-un băieţaş? Cum trece vremea, Neddy!

Gentlemanul, căruia îi erau adresate aceste evocări, părea îngândurat şi tăcut din fire; se mărgini să repete aceeaşi frază, iar dl. Roker, alungând amintirile sumbre, poetice, care puseseră stăpânire pe dânsul, coborî la treburile mărunte ale vieţii şi-şi reluă pana.

— Al treilea gentleman ştiţi cine e? întrebă dl. Pickwick prea puţin încântat de descrierea viitorilor săi asociaţi.

— Neddy, ce e Simpson? glăsui dl. Roker întorcându-se spre camaradul său.

— Care Simpson? întrebă Neddy.

— Ăl de la 27, etajul trei, cu care dumnealui o să fie companion.

— A, el? replică Neddy; nimic; era geambaş pe vremuri, azi e pungaş.

— La fel gândeam şi eu, încuviinţă dl. Roker închizând catastiful şi înmânând d-lui Pickwick un petec de hârtie. Poftim biletul, domnule.

Foarte încurcat de felul expeditiv în care se dispunea de persoana sa, dl. Pickwick reintră în închisoare întrebându-se ce ar fi mai bine să facă.

Încredinţat totuşi că, înainte de a lua o măsură oarecare, ar fi fost recomandabil să-i vadă şi să stea de vorbă cu cei trei domni cu care urma să locuiască în

aceeaşi încăpere, se îndreptă grăbit spre etajul al treilea.

După ce bâjbâi un timp prin galerie, încercând să descifreze, cu tot întunericul, numerele de pe diferitele uşi, se adresă în cele din urmă unui băiat de cârciumă care îşi continua ocupaţia matinală de a culege cănile de tinichea.

— Prietene, unde e numărul 27? întrebă domnul Pickwick.

— Cinci uşi mai departe, îi răspunse băiatul. Pe partea de afară a uşii e portretul făcut cu cretă al unui spânzurat care-şi fumează pipa.

Lămurit, dl. Pickwick înaintă domol de-a lungul galeriei până când întâlni „portretul gentlemanului" descris mai sus, bătu cu dosul degetului arătător, în mutra acestuia, la început încet, şi pe urmă mai tare. După ce repetă zadarnic operaţia, se încumetă să deschidă şi să privească înăuntru.

În odaie era un singur om care se apleca peste fereastră cât putea mai mult, fără să-şi piardă echilibrul, străduindu-se cu mare perseverenţă să scuipe pe pălăria unui prieten al său ce se afla în curte. Neizbutind să-şi indice prezenţa nici vorbind, nici tuşind, nici strănutând, nici ciocănind, nici prin alt mijloc de natură să atragă atenţia, dl. Pickwick se apropie după oarecare şovăială de fereastră şi-l trase uşor de pulpana hainei. Omul îşi retrase la iuţeală capul şi umerii şi, după ce-l măsură pe dl. Pickwick din creştet până-n tălpi, îl întrebă cu ton morocănos ce… (ceva începând cu d, credem) vrea.

— Îmi pare, spuse dl. Pickwick consultându-şi biletul, îmi pare că aici e numărul 27, etajul trei…

— Ei, şi?

— Am venit aci deoarece am primit acest petec de hârtie.

— Dă-l încoa!

Dl. Pickwibk se supuse.

— Cred că Roker ar fi putut să te vâre în altă parte,

spuse dl. Simpson cu ton nemulțumit (căci el era pungaşul) după o pauză.

Dl. Pickwick gândea la fel însă, în atare împrejurări, socoti că e mai prudent să tacă.

Dl. Simpson cugetă câteva clipe, apoi, scoțându-şi capul pe fereastră, dădu drumul unui fluierat ascuțit, şi rosti cu glas tare de câteva ori un anumit cuvânt. Dl. Pickwick nu putu să-l distingă, dar îşi închipui că era vreo poreclă a d-lui Martin, căci îndată un număr mare de oameni care se găseau jos începură să strige": „Măcelarul!" imitând strigătul prin care membrii acestei utile clase a societății îşi manifestă zilnic prezența la gratiile ferestrelor.

Evenimentele următoare confirmară temeinicia supoziției d-lui Pickwick deoarece, după câteva secunde, un domn prea gras pentru vârsta lui, îmbrăcat cu un halat profesional de bumbac albastru şi purtând în picioare ciubote cu carâmbi, cu botul lat, intră aproape fără răsuflare în odaie, urmat îndeaproape de alt domn, îmbrăcat în haine negre foarte ponosite şi cu o căciulă de focă. Acesta se îndeletnicise tot drumul să-şi încheie fracul până la bărbie cu ajutorul unor nasturi şi ace. Avea o față foarte roşie şi trăsături grosolane, făcând impresia unui capelan beat – după cum şi era.

Amândoi examinară, la rându-le, biletul d-lui Pickwick, iar unul îşi exprimă părerea că era „o batjocură" şi celălalt convingerea că „asta ne mai lipsea".

După ce-şi manifestară simțămintele, pe şleau, în aceşti termeni, se priviră între ei şi-l priviră şi pe dl. Pickwick într-o tăcere foarte stingheritoare.

— Ce neplăcut! Tocmai acum când ne-am aşezat şi noi paturile aşa de bine! rosti capelanul privind trei saltele murdare, înfăşurate fiecare în câte o pătură şi care ocupau ziua un ungher al odăii; ele alcătuiau un fel de suport pe care se aflau un lighean vechi crăpat, o găleată şi o săpunieră ieftină, de culoare galbenă, din

lut, cu o floare albastră. Foarte neplăcut!

Dl. Martin exprimă aceeaşi opinie în termeni mai tari, iar dl. Simpson, după ce zvârli o serie de adjective ornamentale la adresa celor de faţă, fără a folosi niciun substantiv ajutător, îşi suflecă mânecile şi se apucă să spele nişte legume pentru masă.

În vremea asta, dl. Pickwick examina camera care era dezgustător de murdară şi, pentru că nu fusese aerisită, duhnea în chip nesuferit. Nici urmă de covoare, de perdele, de transperante; nu exista acolo nici măcar un dulap. La drept vorbind, şi dacă ar fi fost, locatarii n-aveau multe lucruri de pus într-însul; însă, oricât de puţine şi de neînsemnate fiecare în parte – cojile de pâine, bucăţile de brânză, prosoapele ude, resturile de carne, obiectele de îmbrăcăminte, cioburile de vase, foalele fără ţevi, furculiţele de prăjit pâine ştirbe – prezintă un aspect neplăcut vederii când sunt împrăştiate pe podeaua unei mici încăperi care e totodată salon şi odaie de dormit pentru trei bărbaţi fără treabă.

— Îmi închipui totuşi că o să ne putem aranja într-un fel, spuse măcelarul după o tăcere destul de lungă. Cât să-ţi dau ca să pleci?

— Vă cer iertare, glăsui dl. Pickwick. Ce spuneţi? Nu am înţeles bine.

— Cât ceri să pleci de-aici? întrebă măcelarul. De obicei se dă doi şilingi şi şase penny. Îţi convine cu trei?

— Şi un chef! sugeră capelanul.

— N-am nimic contra; asta înseamnă doi gologani în plus de fiecare, adăugă dl. Martin. Ce zici? Îţi dăm trei şilingi şi şase penny pe săptămână ca să pleci. Vrei?

— Pe deasupra şi un *galon*[52] de bere, interveni dl. Simpson. Ei!

— Şi îl bem pe dată, adăugă capelanul. Haide!

— Vă spun sincer, sunt aşa de neştiutor de regulile locului, răspunse dl. Pickwick, încât nu vă înţeleg tocmai bine. Pot să stau în altă parte? Nu-mi

închipuiam.

Auzind întrebarea, dl. Martin se uită cu uimire nespusă la prietenii săi şi tustrei întinseră degetul mare de la mâna dreaptă peste umărul stâng. Gestul pe care cuvintele „alături, la stânga" n-ar putea să-l redea decât într-un mod foarte imperfect, produce o impresie de extremă eleganță şi nepăsare când e executat de un anume număr de doamne sau domni deprinşi să procedeze în unison. El exprimă un uşor şi zglobiu sarcasm.

— Dacă ai putea! repetă dl. Martin cu un zâmbet de milă.

— Eh, dacă eu aş cunoaşte viața aşa de puțin, mi-aş pune ştreangul de gât! spuse capelanul.

— Şi eu la fel, adăugă măcelarul, solemn.

După scurta introducere, cei trei tovarăşi îl informară într-un suflet pe dl. Pickwick că banul era în închisoare tot aşa cum era şi afară; că, cu bani, şi-ar putea procura pe dată aproape tot ce i-ar dori inima şi că, presupunând că dl. Pickwick ar avea bani şi nu s-ar da în lături să-i cheltuiască, e de-ajuns să comunice dorința de a i se pune la dispoziție o cameră numai pentru sine şi o va căpăta mobilată gata, într-o jumătate de ceas.

Se despărțiră cu satisfacție reciprocă – dl. Pickwick înapoindu-se din nou la gheretă, iar cei trei tovarăşi ducându-se în sala de mese să cheltuiască cei cinci şilingi pe care, cu admirabilă prevedere, pastorul îi împrumutase de la dl. Pickwick în acest scop.

— Eram sigur, exclamă dl. Roker chicotind, când dl. Pickwick îi destăinui motivul pentru care se întorsese la el. N-am spus eu, Neddy?

Înțeleptul posesor al briceagului universal scoase un mormăit afirmativ.

— Ei, ştiam eu că vă trebuie o cameră separată, rosti dl. Roker. Să vedem! O să aveți nevoie de mobile. Cred că, potrivit obiceiului, le închiriați de la mine…

— Cu multă plăcere, răspunse dl. Pickwick.

— Pe scara care duce la sala de mese e o odaie minunată care aparține unui deținut de la Cancelarie; o să vă coste o liră sterlină pe săptămână. Îmi închipui că nu vă uitați la atâta lucru.

— Câtuşi de puțin! răspunse dl. Pickwick.

— Veniți cu mine, glăsui dl. Roker luându-şi cu multă însuflețire pălăria. Afacerea va fi gata în cinci minute. La naiba, de ce n-ați spus de la început că vreți să se facă treaba cum e mai bine?

Aşa cum temnicerul prezisese, afacerea se aranjă repede. Deținutul de la Cancelarie se afla de îndestulă vreme acolo pentru a-şi fi pierdut prietenii, averea, căminul, fericirea, şi pentru a fi dobândit dreptul de-a avea o cameră numai pentru sine. Totuşi, deoarece suferea micul neajuns de a fi lipsit deseori de bucata de pâine, ascultă cu multă luare aminte propunerea d-lui Pickwick de a închiria camera şi consimți în grabă să-l pună în posesia ei, singur, nestingherit de nimeni, în schimbul sumei săptămânale de douăzeci de şilingi din care se obliga, pe deasupra, să plătească expulzarea oricărei persoane ce ar putea să fie trimisă ca tovarăş de odaie.

În vreme ce târgul se încheia, dl. Pickwick îl examina pe deținut cu un interes penibil. Era un bărbat înalt, uscat, cadaveric, îmbrăcat într-o redingotă veche; purta în picioare papuci. Avea privirea neliniştită, obrajii traşi, buzele livide şi nişte oase firave, ieşite în afară. Vai de Dumnezeul lui! Dintele de fier al izolării şi nevoii îl rosese pe îndelete vreme de douăzeci de ani!

— Dar dumneavoastră, domnule, unde veți sta acum? îl întrebă dl. Pickwick depunând, pe masa care se bălăbănea, chiria înainte pe prima săptămână.

Omul luă banii cu o mână tremurătoare şi răspunse că încă nu ştia, dar că se ducea să vadă unde-şi va putea transporta patul.

— Mi-e teamă, domnule, reluă dl. Pickwick punând

cu blândețe şi milă mâna pe brațul deținutului; mi-e teamă să nu fiți obligat a locui în vreun loc gălăgios şi plin de lume. Vă rog să continuați a considera camera aceasta ca pe a dumneavoastră, când veți avea nevoie de puțină linişte sau când prietenii vor veni să vă vadă.

— Prietenii! întrerupse acesta cu o voce care-i hârâia în gâtlej. Dacă aş fi zăcut în fundul celei mai adânci văgăuni de pe fața pământului, țintuit în sicriu, putrezind în bezna şi murdăria cloacei care-şi întinde mâlul până sub temeliile acestei închisori, nu aş fi putut să fiu mai uitat, mai părăsit decât sunt aici. Sunt un om mort, mort pentru societate, fără să fi căpătat mila acordată celor al căror suflet s-a dus în lumea drepților. Prieteni care să *mă* vadă? O, Doamne! Tinerețea mea s-a mistuit aici, şi nimeni nu va înălța mâna deasupra patului meu când voi muri şi să spună: Slavă domnului, nu se mai chinuieşte!

Înflăcărarea neobişnuită pe care ațâțarea o aşternuse peste trăsăturile lui se stinse de-ndată ce tăcu; îşi împreună nervos şi grăbit mâinile uscate şi ieşi din odaie, târându-şi greoi paşii.

— Eh-eh! se mai încordează şi el câteodată, spuse dl. Roker zâmbind. Ca elefanții; simt din când în când țeapa, şi se înfurie.

După reflexia plină de simpatie pe care o făcu, dl. Roker se ocupă cu atâta sârguință de întocmirea camerei d-lui Pickwick, că, în scurt timp, ea fu înzestrată cu un covor, şase scaune, o masă, un pat-sofa, un ceainic, şi diferite alte obiecte închiriate pentru suma foarte modestă de douăzeci şi şapte şilingi şi şase penny săptămânal.

— Mai doriți ceva? întrebă dl. Roker privind în juru-i cu multă mulțumire şi zornăind vesel în palma făcută căuş chiria pe prima săptămână.

— A, da! exclamă dl. Pickwick care, un timp, rămăsese cufundat în gânduri. Este cineva pe aici care face comisioane?

— Vreți să spuneți, afară din închisoare? întrebă dl. Roker.

— Da, oameni care să poată să meargă afară, nu deținuți.

— Da, este, spuse Roker. E un amărât care are un prieten în secția săracilor şi care e mulțumit când i se dă de făcut o treabă ca asta. De două luni face tot ce-i cade în mână. Să vi-l trimit?

— Dacă vreți, reluă dl. Pickwick. Stai... nu! În secția săracilor, spuneai? Aş vrea s-o văd şi eu... Mă duc eu la el.

Într-o închisoare pentru datornici, secția săracilor este, după cum indică numele ei, locul unde sunt închişi oamenii cei mai nenorociți şi mai decăzuți din categoria îndatoraților. Un deținut care se declară pentru secția săracilor, nu plăteşte nici chirie, nici taxe. Suma pe care trebuie s-o depună la intrarea şi la ieşirea din închisoare este redusă şi omul are dreptul să capete o porție mică de hrană cumpărată din venitul neînsemnatelor danii lăsate din când în când, în acest scop, prin testament de către persoane caritabile. Cei mai mulți dintre cititorii noştri îşi amintesc că sunt câțiva ani numai de când se vedea încă, în zidul de afară al închisorii Fleet, un fel de cuşcă de fier în care se aşeza un om cu înfățişarea lihnită de foame şi care scutura din timp în timp o puşculiță, strigând cu voce jalnică: „Nu uitați, rogu-vă, pe datornicii nenorociți!" Banii din această puşculiță, când se întâmpla să-i capete, erau împărțiți între deținuții săraci care îndeplineau cu rândul înjositoarea slujbă.

Măcar că obiceiul a fost desființat şi cuşca a dispărut acum, situația mizerabilă a acestor nenorociți a rămas neschimbată. Nu li se mai îngăduie să cerşească la porțile închisorii milă şi pomană drumeților, dar noi păstrăm încă neatinse paginile din statute, întru admirația vremilor viitoare, în care legea dreaptă şi sănătoasă declară că criminalul voinic va fi hrănit şi

îmbrăcat, pe când datornicul fără o leţcaie va fi condamnat să moară flămând şi dezbrăcat. Şi aceasta nu e o născocire. Nu trece o săptămână fără ca mai mulţi deţinuţi să nu piară, în temniţele pentru datornici, în agonia înceată a lipsurilor, dacă nu-i ajută cumva copărtaşii lor de închisoare.

Rememorând lucrurile acestea în timp ce urca scara îngustă la piciorul căreia îl lăsase Roker, indignarea d-lui Pickwick creştea treptat până la cel mai înalt grad; şi meditaţiile sale asupra acestui subiect îl tulburaseră aşa de tare, încât dădu buzna în camera ce i se indicase, fără să ţină seama nici de locul unde se afla, nici de obiectul vizitei pe care o făcea.

Aspectul general al încăperii îl trezi deodată, dar abia îşi aruncă ochii pe figura unui om chircit lângă un cămin prăfuit şi, scăpându-şi pălăria pe duşumea, rămase neclintit locului, înmărmurit de uimire.

Da, omul în zdrenţe, fără haină, cu cămaşa de pânză îngălbenită şi sfâşiată, cu părul căzut în ochi, cu trăsături brăzdate de suferinţă şi vlăguite de foame, era dl. Alfred Jingle; stătea cu capul sprijinit pe mână; avea ochii aţintiţi asupra focului şi întreaga lui înfăţişare arăta mizeria şi deprimarea!

Lângă el, rezemat nepăsător de perete, un om înalt, voinic, dezmierda cu o biciuşcă jerpelită de vânătoare cizma cu carâmb, care-i împodobea piciorul drept; ca să-i fie mai comod îşi vârâse piciorul stâng într-un papuc vechi. Caii, câinii, băutura îl aduseseră aici. De călcâiul cizmei stinghere mai era prins un pinten ruginit pe care-l repezea din când în când în aer, pocnind cu cravaşa carâmbul şi murmurând câteva din acele exclamaţii cu care un călăreţ îşi îndeamnă de obicei calul. Executa atunci, de bună seamă, în închipuire, o goană furioasă. Nenorocitul! Niciodată nu făcuse, călărind pe vreunul dintre cei mai iuţi cai ai hergheliei sale preţioase, o cursă mai năprasnică decât aceea care se încheiase în Fleet.

În partea cealaltă a camerei, un bătrân, pe o mică ladă de lemn, stătea cu ochii pironiți în podea. Chipul îi era încremenit de o deznădejde profundă. O copilă – strănepoata lui – se agăța de el şi se străduia să-i atragă luarea aminte cu o sumedenie de născociri copilăreşti; însă bătrânul n-o vedea şi n-o auzea. Vocea care fusese odată pentru el melodie, ochii care fuseseră lumina lui, nu-i mai impresionau simțurile. Genunchii îi tremurau din cauza bolii şi paralizia îi înghețase mintea.

33. „Jingle în închisoarea Fleet” – Phiz, iulie 1837

Mai erau vreo două-trei persoane în odaie, alcătuind un grup mic şi vorbind zgomotos între ele. O femeie slăbănoagă, buimacă – nevasta unui deținut – stropea, grijulie, ciotul jalnic al unei plante uscate şi veştejite care după cum bine se vedea, n-avea să mai dea frunză niciodată: simbol prea adevărat, poate, al misiunii ce-o îndeplinise în închisoare.

Acestea erau chipurile care se înfățişară ochilor d-lui Pickwick în timp ce-şi plimba, uimit, privirile în juru-i. Auzind paşii zoriți ai cuiva care intra în încăpere, întoarse ochii spre uşă, şi recunoscu în noul venit, prin zdrențele, murdăria şi mizeria lui, trăsăturile familiare ale d-lui Job Trotter.

— Domnul Pickwick! strigă Job cu glas tare.

— Cum?! exclamă Jingle sărind de pe scaun. Domnul...! Adevărat... afurisit loc... ciudat lucru... Mi se cuvenea cu prisosință... foarte.

Rostind cuvintele acestea, dl. Jingle îşi vârî mâinile acolo unde obişnuiau să fie buzunarele pantalonilor, îşi lăsă bărbia în piept şi se prăbuşi iarăşi pe scaun.

Dl. Pickwick fu mişcat; amândoi aveau aerul aşa de jalnic! Privirea lacomă, involuntară, pe care Jingle o aruncase asupra unei bucățele de carne crudă de oaie, adusă de Job, lămurea mai limpede decât o istorisire de două ceasuri starea lor de strâmtorare. Dl. Pickwick se uită la Jingle cu blândețe şi-i spuse:

— Aş dori să-ți vorbesc între patru ochi. Vrei să ieşi cu mine un moment?

— Desigur, răspunse Jingle sculându-se cu grabă. Prea departe nu pot merge... Nu-i pericol aici să osteneşti mergând... Parc închis de un zid... Teren drăguț... romantic, însă mic... intrarea deschisă publicului... Familia în oraş, mereu... portarul foarte grijuliu... foarte.

— Ți-ai uitat haina, spuse dl. Pickwick coborând

scara după ce închisese uşa.

— Ah! făcu Jingle, e zălog... la bunul meu prieten... cutare... n-aveam încotro... trebuie să mănânc, ştiți. Nevoile naturii... Asta-i.

— Ce vrei să spui?

— S-a dus, scumpe domn... ultima haină; ce să fac? Dintr-o pereche de ciubote am trăit cincisprezece zile. Din umbrela de mătase... cu mâner de fildeş... o săptămână... adevărat... pe onoarea mea... întrebați-l pe Job... el ştie.

— Ai trăit trei săptămâni dintr-o pereche de ciubote şi o umbrelă de mătase cu mânerul de fildeş! exclamă dl. Pickwick care nu auzise despre aşa ceva decât din relatările asupra naufragiaților sau din ziare citind rubrica ştirilor senzaționale.

— Adevărat, rosti Jingle clătinând din cap. Muntele de Pietate... Chitanțele-s aici... bani puțini... te miri ce şi mai nimic... toți nişte pungaşi.

— Aha! glăsui dl. Pickwick uşurat de explicația pe care o primise. Înțeleg, ți-ai pus lucrurile amanet.

— Toate... şi pe ale lui Job... toate cămăşile s-au dus... nu-i nimic... economie la spălat. În curând nimic... Rămâi în pat... mori de foame... anchetă... morgă... bietul deținut... pregătirile obişnuite... pe tăcute... domnii din comisie... furnizorii închisorii... fără scandal... moarte naturală... medicul legal constată... înmormântarea pe socoteala azilului... de cap să-i fie... gata... lăsați cortina.

Jingle debită ciudatul rezumat al perspectivei sale în viitor, turuind ca de obicei şi străduindu-se prin diverse strâmbături să schițeze un zâmbet. Dl. Pickwick observă totuşi lesne că nepăsarea lui era prefăcută; şi, privindu-l în față, însă nu cu asprime, văzu că ochii îi erau umeziți de lacrimi.

— Om bun, reluă Jingle strângându-i mâna şi întorcându-şi capul. Am fost nerecunoscător... ce copilărie să plâng... ce să fac... fierbințelile...

slăbiciunea... boala... foamea. Merit toate astea... dar am suferit mult... foarte.

Neînstare să se mai prefacă şi, poate, tulburat şi mai mult de sforțările făcute, comediantul deznădăjduit se aşează pe scară şi, acoperindu-şi obrazul cu mâinile, începu să plângă cu suspine ca un copil,

— Haide! hai! spuse dl. Pickwick foarte emoționat. Voi vedea ce se poate face când voi şti despre ce este vorba. Vino încoa, Job. Dar unde e?

— Aici, domnule, răspunse Job arătându-se la scară.

L-am înfățişat undeva pe Job ca având, în vremurile bune, ochii foarte adânciți în orbite; în halul actual de nevoie şi nenorocire, părea că nu-i mai are deloc.

— Sunt aici, domnule, spuse Job.

— Vino încoa, domnule, reluă dl. Pickwick încercând să aibă aerul sever, cu patru mari lacrimi care se prelingeau pe vesta lui. Poftim!

Poftim ce? Dacă am lua cuvântul în sensul obişnuit, ar însemna că i-a tras o palmă. Ar fi meritat să-i dea una zdravănă, cu sete, căci dl. Pickwick fusese păcălit, înşelat, indus în eroare, de nenorocitul pe care acum îl avea în mână. Să spunem adevărul? Dl. Pickwick scosese ceva din buzunarul vestei şi care sunase intrând în mâna lui Job; iar când se depărtă repede, admirabilul nostru prieten simți că-i creştea inima şi că o scânteie îi strălucea în ochi, datorită într-un fel sau altul darului făcut.

Reintrând în cameră, îl găsi pe Sam contemplând noua rânduială făcută pentru ca dl. Pickwick să se simtă mai bine; o contempla c-un aer îmbufnat de mulțumire, foarte plăcut privirii. Hotărât potrivnic rămânerii în vreun fel a stăpânului său acolo, dl. Weller socotea, pare-se, ca o înaltă datorie morală să nu se arate prea mulțumit de nimic ce s-ar fi făcut, de nimic ce s-ar fi spus, sugerat sau propus.

— Ei, ce zici, Sam?

— Ce să zic, dom'le?

— Destul de confortabil acum, nu-i aşa?

— Da, nu-i rău, dom'le, răspunse Sam uitându-se în juru-i cu dispreț.

— L-ai văzut pe domnul Tupman şi pe ceilalți prieteni ai noştri?

— Da, i-am văzut, dom'le. Vin mâine; şi tare s-au mirat când au auzit că nu trebuie să vie azi.

— Mi-ai adus lucrurile de care am nevoie?

Drept răspuns, Sam arătă cu degetul diferite pachete aşezate cu grijă într-un ungher al camerei.

— Foarte bine, Sam, spuse dl. Pickwick după o scurta şovăială; ascultă ce vreau să-ți spun, Sam.

— Desigur, dom'le; dați-i drumul, dom'le.

— Am simțit de la început, Sam, rosti dl. Pickwick pe un ton solemn, că aici nu e un loc potrivit pentru un tânăr.

— Nici pentru un bătrân, dom'le, glăsui dl. Weller.

— Ai toată dreptatea, Sam. Însă bătrânii pot să ajungă aici din cauza nesăbuinței şi a imprudenței lor, iar tinerii pot să fie aduşi de egoismul celor care îi servesc. E mai bine pentru tinerii aceştia, în toate privințele, să nu rămână aci. Mă înțelegi, Sam?

— Oh, nu, dom'le; nu! răspunse Sam cu încăpățânare.

— Încearcă, Sam.

— Ei, bine, dom'le, replică Sam după o scurtă pauză, îmi pare că văz unde vreți să ajungeți; şi, dacă văz unde vreți să ajungeți, părerea mea e că-i prea de tot, cum zicea vizitiul când a fost prins într-un vârtej de zăpadă.

— Văd că mă înțelegi, Sam. Pe lângă că doresc să nu-ți pierzi vremea ani de zile într-un astfel de loc, îmi dau seama că e o monstruoasă absurditate ca un deținut pentru datorii să aibă un servitor cu el. Trebuie să mă părăseşti pentru un răstimp, Sam.

— O, pentru un răstimp, dom'le? repetă Sam cu oarecare sarcasm.

— Da, cât voi rămâne aci. Am să-ți plătesc leafa mai

departe, iar unul dintre cei trei prieteni ai mei va fi bucuros să te ia cu el, măcar din respect pentru mine. Dacă voi ieşi vreodată din locul ăsta, Sam, urmă dl. Pickwick cu voioşie prefăcută, dacă voi ieşi, îți dau cuvântul meu de onoare că vei reveni îndată la mine.

— Acum să vă spui şi eu ceva, dom'le, spuse dl. Weller cu glasul grav, solemn. Aşa nu merge; de-aia e mai bine să nu mai vorbim.

— Sam, îți vorbesc serios; sunt hotărât.

— Sunteți hotărât, dom'le? întrebă dl. Weller răspicat; prea bine, dom'le. În cazul ăsta, şi eu sunt.

Rostind cuvintele acestea, dl. Weller îşi puse pălăria pe cap cu multă precizie, şi părăsi brusc încăperea.

— Sam! strigă dl. Pickwick după el; Sam, vino încoa'!

Dar galeria lungă mu mai repeta ecoul paşilor lui. Sam plecase.

CAPITOLUL XLIII

Care arată cum dl. Samuel Weller a intrat în încurcături.

Într-o sală cu ziduri înalte, prost luminată şi mai prost aerisită, situată în *Portugal Street, Lincoln's Inn Fields*, îşi fac veacul aproape tot anul, unul, doi, trei sau patru domni cu perucă, după cum e cazul, având în faţa lor nişte pupitre mici, prost lustruite, ticluite după modelul acelora pe care le folosesc judecătorii de ţară. La dreapta lor, strane de avocaţi; la stânga, o incintă pentru debitorii insolvabili; iar în faţă, un plan înclinat de figuri respingătoare. Domnii aceştia sunt comisarii Curţii insolvabililor, iar locul unde se găsesc ei e însăşi Curtea insolvabililor.

Încă din vremuri imemoriale şi până astăzi, destinul remarcabil al acestei Curţi a fost şi este acela că – potrivit opiniei generale a tuturor jerpeliţilor din Londra, odată eleganţi – Curtea e considerată ca fiind loc de întâlnire şi refugiu în timpul zilei. Sala e totdeauna plină; aburii berii şi ai spirtoaselor urcă ne-ncetat în tavan, se condensează acolo din pricina zăpuşelii şi coboară apoi, ca o ploaie, de-a lungul pereţilor. Aci se găsesc laolaltă mai multe fracuri vechi decât se pun în vânzare, un an întreg, în cartierul Houndsditch, şi mai multe piei jegoase, mai multe bărbi încâlcite decât ar putea să cureţe, în decurs de o zi, de la răsăritul soarelui şi până în amurg, toate tulumbele şi dughenele bărbierilor, situate între *Tyburn* şi *Whitechapel*.

Să nu vă închipuiţi că unii dintre indivizii aceştia au

niscai afaceri de aranjat sau cea mai mică legătură cu aşa ceva, în locul unde vin cu atâta zel. Dacă ar avea, prezența lor n-ar mai fi surprinzătoare, iar ciudățenia ar înceta îndată. Câțiva dorm mai tot timpul şedinței, alții îşi aduc ceva de mâncare în batistă sau în buzunarul rupt şi mestecă în vreme ce ascultă, cu aceeaşi plăcere; niciodată însă vreunul dintre ei n-a avut cel mai mic interes personal în procesele judecate. Indiferent de felul cum îşi întrebuințează timpul, rămân prezenți de la începutul până la sfârşitul şedinței. Când afară plouă cu găleata, ei vin udați, şi atunci aburii care se ridică din sală seamănă cu aceia din locurile unde cresc ciuperci.

Un observator aflat aci, din întâmplare, şi-ar putea închipui că e vorba de un templu înălțat geniului Sărăciei. Nu există curier sau aprod care să poarte o haină făcută pe măsura lui; nu e în toată instituția un singur om sănătos şi rumen la față, afară de un mic uşier cu păr alb, cu figura ca un măr; şi încă şi acesta pare uscat şi veşted ca o cireaşă stricată, păstrată în alcool, printr-un procedeu artificial, ajungând într-o stare de conservare pe care nu poate pretinde că a realizat-o în chip firesc. Până şi perucile avocaților sunt prost pudrate şi cu buclele desfăcute.

La urma urmei, însă, avocații care stau dinapoia unei mese goale, dedesubtul comisarilor, constituie curiozitatea şi mai mare a acestui loc. Zestrea profesională a celor mai procopsiți dintre aceşti domni constă dintr-o geantă albastră şi un tânăr, de obicei evreu. Nu au un cabinet, ci tratează afacerile legale prin cârciumi sau în curtea închisorilor unde vin cu droaia şi îşi dispută muşteriii asemenea birjarilor. Par unsuroşi şi mucegăiți, iar dacă îi poți bănui de unele vicii, acestea sunt în special beția şi coțcăria. Reşedințele lor se găsesc de obicei la periferia oraşului, pe-o rază de o milă, în preajma obeliscului *Saint Georges' Fields*. N-au o ținută ademenitoare, iar manierele lor sunt ciudate.

Dl. Solomon Pell, unul dintre membrii ilustrului corp,

era un bărbat gras, fleşcăit şi palid. Redingota lui părea când verde, când cafenie, şi avea un guler de catifea oferind aceleaşi nuanțe de cameleon. Fruntea-i era îngustă, fața lătăreață, cât o baniță, capul mare şi nasul întors într-o parte ca şi cum, indignată de înclinările rele pe care le descoperea în dl. Pell de la naştere, natura îi dăduse, supărată, un bobârnac, din care nu-şi mai revenise. De altminteri, pentru că avea gâtul scurt şi era astmatic, dl. Pell respira mai mult pe nas care, astfel, răscumpăra poate prin utilitate ceea ce-i lipsea ca frumusețe.

— Sunt sigur că-l scot din încurcătură, spunea dl. Pell.

— Serios? întrebă persoana căreia îi era făcută încredințarea.

— Cât se poate de sigur, replică dl. Pell. Înțelegi însă că dacă dădea peste vreun avocat nepriceput, nu mai garantam de urmări.

— Da?! exclamă celălalt cu gura căscată.

— Nu, n-aş fi garantat, repetă dl. Pell.

Îşi strânse buzele, încruntă din sprâncene şi clatină misterios din cap.

Locul unde se ținea conversația era cârciuma din fața Curții insolvabililor; iar persoana căreia dl. Pell se adresa, nu era alta decât dl. Weller-bătrânul. El venise acolo să consoleze şi să mângâie pe-un prieten al său, a cărui cauză urma să fie dezbătută în acea zi, şi pe al cărui avocat îl consulta în clipa aceea.

— Dar unde o fi George? întrebă bătrânul Weller.

Dl. Pell arătând cu capul în direcția unei încăperi din fund, dl. Weller se duse numaidecât acolo unde, când intră, vreo şase confrați îl salutară cât se poate de călduros şi de măgulitor, în semn de mare bucurie. Domnul insolvabil care căpătase o pasiune rentabilă, însă imprudentă, pentru crearea de stații de poştă, părea foarte sănătos şi se străduia să-şi domolească neliniştile consumând crevete şi bere neagră.

Salutul schimbat între dl. Weller şi prieteni se mărgini doar la gestul obişnuit pe care, când se întâlneau, îl făceau cei de-o meserie, adică prin răsucirea din încheietură a mâinii drepte şi mişcarea totodată, în aer, a degetului mic. Am cunoscut cândva doi vizitii vestiți (bieții de ei, sunt răposați acum) care erau gemeni şi între care exista afecțiunea cea mai sinceră, mai devotată. Ei se întâlneau zilnic timp de douăzeci şi patru de ani pe drumul care duce spre Dover, fără să schimbe vreodată alt salut decât acela descris mai sus; şi totuşi, când unul dintre ei muri, celălalt începu să tânjească şi îl urmă curând.

— Ei, George, cum merge? întrebă dl. Weller-senior scoțându-şi redingota şi aşezându-se cu gravitatea-i obişnuită. Chestia e-n regulă? Este plin înăuntru?

— E-n regulă, bătrâne, glăsui domnul care se afla la ananghie.

— A trecut la altu' iapa sură? întrebă dl. Weller cu nelinişte.

George făcu un semn afirmativ.

— Bun, e-n regulă, zise dl. Weller. Au avut grijă şi de trăsuri?

— Sunt puse la adăpost, răspunse George sucind capul la vreo şase crevete şi înghițindu-le fără zăbavă.

— Foarte bine, foarte bine, încuviință dl. Weller. Ia bine seama totdeauna când coborî o pantă. Foaia de drum e-ntocmită cum trebuie?

— Toate socotelile, domnule, rosti Pell ghicind gândul d-lui Weller, toate-s clare şi mulțumitoare, atâta cât e cu putință să le faci cu pana şi cerneala.

Dl. Weller dădu din cap în semn de aprobare şi apoi, înturnându-se spre dl. Pell, îi spuse, arătându-l pe prietenul său George:

— Când pune şeaua pe el?

— Păi, glăsui dl. Pell, e al treilea pe listă şi cred că-i vine rândul cam într-o jumătate de ceas. I-am spus secretarului meu să mă-nştiințeze din timp. Dl. Weller îl

examină pe avocat cu mare admirație, din tălpi până în creştet, şi-l întrebă cu ifos:

— Ce vreți să luați, dom'le?

— O, eşti foarte… pe onoarea mea, n-am obiceiul să… într-adevăr aşa devreme că acum, abia… Eh, poți să-mi aduci, draga mea, rom de trei penny.

Domnişoara servantă, care anticipase încheierea cuvintelor, puse un pahar în fața lui Pell şi se retrase.

— Domnilor, spuse dl. Pell privind întreaga societate, urez noroc prietenului dumneavoastră! Nu-mi place să mă laud, domnilor, n-am obiceiul ăsta; cu toate astea nu mă pot opri de-a spune că dacă prietenul dumneavoastră nu avea norocul să cadă în mâini care… Dar lasă… Domnilor, în sănătatea dumneavoastră!

Golindu-şi paharul cât ai clipi din ochi, dl. Pell plescăi din buze şi privi satisfăcut cercul vizitiilor care, de bună seamă, se uitau la el ca la un zeu.

— Stați, reluă omul legii, ce spuneam, domnule?

— Mi se pare că făceați obsirvația cum că n-o să vă dați înapoi de la încă un pahar, glăsui dl. Weller cu o gravitate poznaşă.

— Haha! râse dl. Pell. Nu e rău, nu e rău! Acum de dimineață ar fi grozav… Stai, ştiu eu, draga mea… Poți să mai aduci unul, dacă vrei. Hm!

Ultimul sunet reprezenta o tuse solemnă, plină de demnitate, pe care dl. Pell o socotea justificată, remarcând printre auditori o pornire indecentă spre veselie.

— Domnilor, reluă dl. Pell, defunctul lord cancelar ținea mult la mine.

— Şi era foarte onorabel din partea lui, îl întrerupse dl. Weller.

— S-auzim! S-auzim! strigă clientul avocatului. Şi de ce să nu ție?

— A, da; într-adevăr, de ce să nu ție? repetă un om cu fața foarte roşie, care nu rostise încă nimic până atunci şi care părea că altceva nu mai are de spus. De ce nu?

Un murmur de încuviințare trecu din om în om.

— Mi-aduc aminte, domnilor, rosti dl. Pell, că luând masa cu el odată... nu eram decât noi doi, dar totul era splendid ca şi cum ar fi fost aşteptate douăzeci de persoane; sigiliul cel mare se afla pe-o măsuță la dreapta sa, iar un om cu perucă cu coc, cu ciorapi de mătase şi acoperit cu-o armură, păzea sceptrul, ținând sabia scoasă... aşa se face totdeauna, domnilor, zi şi noapte; deodată el îmi zice: „Pell, fără mofturi; Pell, eşti un om de talent; poți să scapi pe cine vrei la Curtea insolvabililor. Țara trebuie să fie mândră de dumneata, Pell". Astea-s vorbele lui. „Excelență, îi spusei eu, mă măguliți." „Pell, zise el, să fiu blestemat dacă te măgulesc!..."

— A spus el aşa? îl întrerupse dl. Weller.

— A spus.

— Ei bine, eu zic atunci că parlamentul trebuia să-l puie la amendă, şi, dacă era un sărman, nici vorbă că-l punea.

— Ba nu, scumpe domn, se împotrivi dl. Pell; îmi vorbea cu toată încrederea.

— Cu ce?

— Cu toată încrederea.

— Aha! foarte bine! replică dl. Weller după câteva clipe de gândire. Dacă se da răilor cu toată încrederea, apăi se schimbă chestia.

— Fireşte, deosebirea este vădită.

— Se schimbă chestia cu totul. Urmați, dom'le.

— Nu, nu mai urmez, declară dl. Pell cu voce joasă, plin de seriozitate. Mi-ai adus aminte, domnule, că era particulară conversația aceea... particulară şi confidențială, domnilor. Domnilor, eu sunt un om al legii. S-ar putea să fiu foarte stimat în profesiunea mea; dar s-ar putea să nu fiu. Ştie oricine. Eu nu spun nimic. S-au mai făcut în camera aceasta observații injurioase cu privire la memoria nobilului meu prieten. Mă veți scuza, domnilor; am fost imprudent... îmi dau seama că

n-am drept să vorbesc despre subiectul acesta fără consimțământul lui. Îți mulțumesc, domnule, îți mulțumesc.

Răcorindu-se astfel, dl. Pell îşi vârî mâinile în buzunare, zornăi cu o hotărâre dârză trei jumătăți de penny şi-şi roti ochii încruntați.

Abia îşi exprimase virtuoasa hotărâre, când băiatul şi geanta albastră, doi tovarăşi nedespărțiți, dădură buzna în încăpere spunând (adică numai băiatul spuse, geanta albastră neluând parte la această vestire) că procesul urma să înceapă numaidecât. Deîndată ce auziră vestea, cei de față se grăbiră, într-un suflet, să treacă strada şi se înghiontiră ca să poată răzbi în sală – ceremonie prealabilă care, în cazuri obişnuite, era calculată să dureze între douăzeci şi cinci şi treizeci de minute.

Dl. Weller, care era voinic, se năpusti cel dintâi în mulțime cu nădejdea fermă că va ajunge, în cele din urmă, într-un loc convenabil; dar succesul nu răspunse pe deplin aşteptării sale, căci uitând să-şi scoată pălăria de pe cap, ea îi fu vârâtă peste ochi de o persoană invizibilă ale cărei degete de la picioare le strivise cu greutatea-i considerabilă. Individul regretă, pare-se, pornirea sa năvalnică, deoarece, în clipa următoare, murmurând o nedesluşită exclamație de mirare, îl trase pe bătrân în sală şi, cu sforțări violente, îi descoperi capul şi fața.

— Samivel! strigă dl. Weller când putu să-l vadă pe salvator.

Sam dădu din cap.

— Eşti un fiu tare iubitor, tare ascultător! Auzi, să-i faci tu una ca asta părintelui tău, la anii lui bătrâni!

— De unde puteam să ştiu că eşti dumneata? Crezi că pot să te recunosc după greutatea piciorului?

— Hm, într-adevăr, Sam, încuviință dl. Weller domolindu-se îndată. Dar ce faci aici? Jupână-tu' n-are nicio afacere aici, Sammy. N-au să schimbe virdictul, Sammy; n-au să-l schimbe.

Şi dl. Weller clătină din cap cu o gravitate judiciară.

— Căpățână bătrână şi-ndărătnică! exclamă Sam. Mereu îi tot dă zor cu virdicte şi alebiuri! Cine ți-a spus că-i vorba de virdicte?

Dl. Weller nu răspunse, dar iarăşi clătină din cap cu solemnitate atoateştiutoare.

— Nu-ți mai bălăbăni aşa bostanul, că-l scoți din rădăcină cu totul, continuă Sam enervat. Poartă-te cumsecade. Te-am căutat aseară la *Marchizul de Granby*.

— Pe alde marchiza de Granby ai văzut-o, Sammy? întrebă dl. Weller cu un oftat.

— Da.

— Ce mutră avea biata femeie?

— Foarte hazlie. Îmi închipui că se paradeşte treptat de prea mult licher de ananas şi alte leacuri tari de acelaşi soi.

— Crezi, Sammy?! exclamă dl. Weller senior, plin de interes.

— Da, da, sigur.

Dl. Weller luă mâna fiului său, o strânse, apoi îi dădu drumul; atitudinea sa nu dezvăluia nici temere, nici durere, ci oglindea mai degrabă expresia blândă a speranței. O rază de resemnare şi chiar de voioşie trecu pe chipul său în timp ce spunea domol:

— Cu totul sigur, Sammy, nu sunt; n-aş vrea să zic sus şi tare că aşa e, ca să nu mă trezesc cu o dizamăgire; însă mi se pare şi mie, băiatule, mi se pare şi mie că pastorul a căpătat o boală de ficat.

— Arată rău? întrebă Sam.

— E galben din cale-afară, replică părintele; numai nasul îi e roşu ca niciodată. Pofta de mâncare, aşa şi-aşa; însă trage la măsea de zici ce-i asta.

În vreme ce dl. Weller rostea ultimele cuvinte, câteva idei asociate cu lichiorul de ananas îi treceau probabil prin minte, căci căzu pe gânduri, posomorât; dar îşi reveni, foarte repede, după cum s-a dovedit din alfabetul

întreg de clipiri din ochi pe care avea obiceiul să le facă numai în momente de mare mulțumire.

— Haide, să venim acum la chestia mea, reluă Sam. Deschide urechile şi nu sufla o vorbă până nu isprăvesc.

După scurtul îndemn, Sam istorisi cât mai pe scurt ultima şi memorabila conversație ce o avusese cu dl. Pickwick.

— Sărmanul de el! exclamă dl. Weller-senior. Să rămâie singur acolo, fără să-l ajute suflare de om! Asta nu se poate, Samivel, nu se poate.

— Păi, crez şi eu că nu se poate, încuviință Sam; nu e nevoie să-mi mai spui dumneata; o ştiam înainte de a veni aici!

— Au să-l mănânce de viu, Sammy! exclamă dl. Weller.

Sam dădu din cap în semn că era de aceeaşi părere.

— A intrat acolo necopt, Sammy, rosti dl. Weller metaforic, şi o să iasă aşa de rumenit, că nici pretenii lui fameliari n-o să-l mai cunoască. Un porumbel fript nu e nimic pe lângă ce o să fie el, Sammy.

Sam repetă semnul.

— Nu trebuie să se întâmple, Samivel! continuă dl. Weller cu gravitate.

— N-o să se întâmple nici în ruptul capului, spuse Sam.

— Fireşte că nu, urmă dl. Weller.

— Dumneata îi tragi întruna cu prorociile – exclamă Sam – ca Nixon ăla din poveste, roşcovanul, pe care-l vezi zugrăvit în cărțile de şase penny!

— Cine-i ăla, Sammy? întrebă dl. Weller.

— Cine a fost, cine n-a fost, răspunse Sam, ce mai tura-vura, birjar n-a fost; şi. asta-i tot.

— Eu ştiu un rândaş cu numele ăsta, spuse dl. Weller pe gânduri.

— Nu-i ăsta, glăsui Sam; domnul de care ți-am vorbit era un proroc.

— Ce-i aia, proroc? întrebă dl. Weller privindu-şi fiul

cu severitate.

— Păi, ce să fie? Un om care spune ce-o să se întâmple, răspunse Sam.

— Tare aş vrea să-l cunosc şi eu, Sammy. Poate că m-ar lămuri puțintel asupra boalei de ficat despre care ți-am pomenit adineaori. În orice caz, dacă a dat ortu' popii şi n-a lăsat cu limbă de moarte nimănui afacerile lui – s-a zis. Ei, şi mai departe, Sammy? întrebă dl. Weller oftând.

— Uite, a proorocit ce-o să se-ntâmple lui stăpânu-meu dacă rămâne singur, reluă Sam. Vezi cumva o cale să-l îngrijim?

— Nu, Sammy, nu! răspunse dl. Weller îngândurat.

— Nicio cale?

— Nu, niciuna... doar dacă... şi o rază de înțelegere lumină chipul d-lui Weller. Începu să vorbească încet, în şoaptă, şi, apropiindu-se de odrasla sa, îi spuse la ureche: Doar dacă l-am scoate înfăşurat într-o saltea, fără ştirea temnicerului, Sammy, sau dacă am pune pe el nişte țoale de babă cu un voal verde.

Sam primi ambele sugestii cu un dispreț neaşteptat şi repetă întrebarea.

— Nu, zise bătrânul. Dacă nu vrea să te lase să rămâi acolo, nu văz nicio altă cale. Nu-i chip să scape, Sammy... nu-i chip.

— Ei, atunci să-ți spui eu cum e, zise Sam. Am să te rog să-mi împrumuți douăşcinci de lire sterline.

— Şi la ce bun? întrebă dl. Weller.

— Stai să vezi, replică Sam. Poate că după cinci minute ai să-mi ceri banii-napoi; eu am să spui că nu vreau să ți-i dau şi-am să mă iau la harță cu dumneata. Şi dumneata eşti în stare să ceri arestarea propriului fiu pentru nimica toată. Eşti în stare să-l trimeți la puşcărie, nu-i aşa, bagabont denaturat ce eşti?

Părintele şi fiul schimbară atunci un cod întreg de semne şi de gesturi telegrafice cu tâlc, după care dl. Weller-bătrânul, se aşează pe o treaptă de piatră şi se

porni pe un râs straşnic încât se înroşi la faţă ca para focului.

— Ce te-a apucat?! exclamă Sam indignându-se de pierderea de timp. Stai ca ţaţa-n piaţă şi te umfli de râs, când avem atâtea de făcut! Unde e gologanii?

— În cufăr, Sammy, în cufăr, spuse dl. Weller redând trăsăturilor sale expresia lor obişnuită. Ţine-mi pălăria, Sammy.

Descotorosit de povara aceasta, dl. Weller îşi răsuci brusc trupul într-o parte şi, cu o mişcare iscusită, reuşi să-şi strecoare mâna dreaptă într-un buzunar imens de unde scoase în cele din urmă, cu chiu cu vai, un portofel mare in-octavo, închis cu o enormă curea de piele. Scoase din el două sfârcuri de bici, trei sau patru catarame, o punguliţă cu o mostră de ovăz şi, în sfârşit, un sul de bancnote foarte murdare; numără suma cerută şi i-o înmână lui Sam.

— Iar acum, Sammy, spuse bătrânul după ce băgă la loc, în portofel, sfârcurile, cataramele şi punga, şi după ce din nou depuse portofelul în fundul aceluiaşi buzunar; acum, Sammy, cunosc pe un gentelman care o să facă pentru noi restul treburilor, în doi timpi... un stâlp al legii, Sammy, care are creier ca broaştele, împrăştiat în tot corpul, şi care-i ajunge până-n buricul deştelor; un prieten al lordului cancelar, care nu era nevoie să facă decât un semn ca să te închiză pe toată viaţa dacă voia.

— Stai, fără asta, îl întrerupse Sam.

— Fără ce?

— Fără mijloace necostituţionale. După mişcarea perpetuă, *habeas corpus* e unul dintre cele mai năstruşnice lucruri care a fost născocite vreodată. Am citit asta de multe ori în gazete.

— Ei, şi ce legătură are cu noi?

— Uite: eu vreau să încurajez născocirea şi să ajung prin ea la puşcărie. Nu vreau să intru în cârdăşie cu cancelarul... nu-mi place. Poate că nu e sănătos în ce

priveşte ieşirea de acolo.

Rămânând în privința asta la hotărârea fiului său, dl. Weller se duse îndată să-l caute pe savantul Solomon Pell şi să-i comunice dorința de a căpăta fără întârziere un mandat de arestare pentru suma de douăzeci şi cinci de lire sterline, plus cheltuielile, contra unui oarecare Samuel Weller; cheltuielile ivite urmând să fie plătite dinainte lui Solomon Pell.

Avocatul era foarte bine dispus, căci vizitiul cu buclucul, clientul lui, fusese achitat.

Aprobă cu tărie dragostea lui Sam pentru stăpân, declară că fapta lui îi reamintea mult propriile sale sentimente de devotament pentru prietenul său, cancelarul, şi-l duse îndată pe dl. Weller-bătrânul la Temple să jure cu privire la datoria a cărei declarare fusese ticluită pe loc de micul secretar, asistat de geanta albastră.

În răstimp, fiind mai întâi recomandat domnului ce scăpase cu obraz curat, şi prietenilor săi, ca odraslă a d-lui Weller, de la *Sălbăticuța*, Sam fu primit cu o distincție vădită şi invitat să ciocnească împreună în cinstea acestei ocazii – invitație pe care el o acceptă fără să se dea în lături.

Voioşia domnilor din această categorie are de obicei un caracter grav şi liniştit; însă motivele de acum erau deosebit de sărbătoreşti, şi ca atare ei se lepădară, în mod proporțional, de gravitatea lor obişnuită. După câteva închinări destul de zgomotoase în cinstea şefului comisarilor şi a d-lui Solomon Pell, care arătase zilele acestea o iscusință atât de covârşitoare, un domn cu o față plină de pete stacojii şi cu un şal albastru propuse ca cineva să cânte un cântec. Sugestia cea mai lămurită a fost ca domnul cu pete stacojii, dornic de a auzi un cântec – să cânte el. La aceasta, domnul cu pete stacojii se împotrivi cu încăpățânare şi oarecum întărâtat; urmă, aşa cum se întâmplă destul de des în astfel de cazuri, o discuție destul de aprinsă.

— Domnilor, spuse clientul d-lui Pell, decât să tulburăm armonia acestei încântătoare reuniuni, poate că domnul Samuel Weller va binevoi să delecteze societatea.

— Zău, domnilor, glăsui Sam, nu prea sunt depriims să cânt fără enstrument; dar ce nu face omul pentru o viață liniştită, cum zicea ăla când şi-a luat în primire locul de paznic la un far.

Cu această introducere, dl. Samuel Weller dădu drumul deodată legendei zguduitor de frumoasă pe care ne îngăduim s-o citățm mai jos, căci ne închipuim că nu e cunoscută de toată lumea. Am dori să atragem cu deosebire atenția asupra disilabelor care încheie primul şi al patrulea vers, şi care nu numai că permit cântărețului să-şi tragă răsuflarea, dar înlesnesc mult şi măsura.

I

Odată îndrăznețul Turpin, hep-hep, hep-hep!
Pe iapa lui cea neagră, gonea-n galop turbat.
Când iată un episcop trântit într-o trăsură
Ieşise la plimbare, da, pe şosea, hep-hep!
După trăsură, atuncea, Turpin iuțeşte pasul
Şi vrând să vadă cine-i, îşi bagă capu-n ea;
„De nu-i Turpin, tâlharul care îşi vâră nasul,
Gândeşte episcopul – păi, dracu să mă ia”.

(Corul)

De nu-i Turpin, tâlharul care îşi vâră nasul,
Gândeşte episcopul – păi, dracu să mă ia.

II

Grăi Turpin: „Tu vorba ai să-ți înghiți, hep-hep!

Prea sfinte, şi cu gloanțe ți-o voi servi-o, sos".
De la oblânc el scoate pistolul şi, frumos,
În gură-i trage-un glonte cât ai clipi, hep-hep!
Dar vizitiul care papara nu-i plăcea
Dă iute bici la cai şi în galop porneşte;
Turpin, cu două gloanțe, în spate-l altoieşte,
Şi astfel îl convinge că trebuie să stea.

(Corul, cu ton batjocoritor).

Turpin, cu două gloanțe, în spate-l altoieşte,
Şi astfel îl convinge că trebuie să stea.

— Declar că acest cântec ne cam ia pe noi peste picior, glăsui domnul cu pete stacojii, întrerupându-l. Să ni se spuie numele vizitiului.

— Habar n-are nimeni, lămuri Sam; n-avea carte de vizită în buzunar.

— Sunt contra ca să se vâre politica aici, reluă domnul cu pete stacojii pe față. Constat că, în soțietatea prezentă, cântecul ăsta e politic şi, ceea ce e cam acelaşi lucru, că nu este adevărat. Eu zic că vizitiul n-a dat bir cu fugiții, ci că a murit vitejeşte… vitejeşte ca un cocoş, şi nu dau voie să se spuie contrar.

Deoarece domnul cu pete stacojii vorbea plin de energie şi hotărâre, şi pentru că opiniile societății păreau deosebite în această privință, plana primejdia de-a se isca noi certuri, când dl. Weller şi dl. Pell sosiră tocmai la timp.

— E în regulă, Sammy, spuse dl. Weller.

— Ofițerul va fi aci la orele patru, glăsui dl. Pell. Îmi închipui că n-o să fugi până atunci. Hahaha!

— Poate că pân-atunci o să se căiască crudul meu părinte, îngăimă Sam cu un rânjet până la urechi.

— A, nu! declară dl. Weller-senior.

— Te rog! Continuă Sam.

— Pentru nimic în lume, ripostă neînduplecatul

creditor.

— Îți dau polițe prin care îți plătesc câte şase penny pe lună.

— Nu vreau, răspunse dl. Weller.

— Hahaha! foarte bună chestia, foarte bună! exclamă dl. Solomon Pell, care-şi întocmea mica notă de cheltuieli. Foarte hazlie întâmplare, nu zău! Benjamin, copiază asta! şi dl. Pell zâmbi iarăşi arătând d-lui Weller totalul. Mulțumesc, mulțumesc, glăsui omul legii luând bancnotele unsuroase pe care bătrânul vizitiu le scotea din portofel. Trei lire şi zece şilingi, plus o liră şi şase şilingi face cinci lire sterline. Foarte îndatorat, domnule Weller… fiul dumitale e un flăcău foarte interesant. Da – da, domnule, e o trăsătură foarte lăudabilă în caracterul unui tânăr, da – da! adăugă dl. Pell zâmbind grațios în juru-i şi băgând banii în buzunar.

— Straşnică poznă! glăsui dl. Weller, chicotind; un adevărat copil minune.

— Un copil risipitor, domnule, sugeră dl. Pell cu blândețe.

— Lăsați, dom'le, zise dl. Weller cu demnitate. Ştiu eu ce ştiu. Când n-oi şti, o să vă întreb pe dumneavoastră.

În răstimp sosi ofițerul. Sam devenise aşa de popular, că domnii adunați acolo se hotărâră să-l însoțească în corpore la închisoare. Porniră deci la drum; reclamantul şi pârâtul mergeau la braț; ofițerul era în frunte, iar opt vizitii vânjoşi formau ariergarda. Se opriră la cafeneaua din *Sergeant's Inn* să se răcorească şi, după ce puseră la punct toate formele legale, alaiul porni din nou.

A stârnit oarecare vâlvă în Fleet Street toana hazlie a celor opt domni care stăruiau să meargă în front câte patru. Hotărâră că se impunea să-l lase în urmă pe domnul cu pete stacojii pentru a boxa cu un hamal, şi se înțeleseră să-l ia la înapoiere. De altminteri, nu s-au întâmplat pe. drum decât aceste incidente mărunte. Când ajunseră la poarta închisorii, cei din alai, sub conducerea reclamantului, scoaseră trei năprasnice

urale pentru pârât şi, după ce dădură mâna cu el, plecară.

Fiind predat în regulă în grija gardianului temniței, spre imensa uimire a lui Roker şi chiar spre emoția evidentă a flegmaticului Neddy, Sam intră numaidecât în închisoare, se duse de-a dreptul la uşa camerei stăpânului său şi bătu la uşă.

— Intră! spuse dl. Pickwick.

Sam se ivi, îşi scoase pălăria şi zâmbi.

— A, Sam, dragul meu! spuse dl. Pickwick vădit încântat că revede pe umilu-i prieten; ieri, nu aveam intenția să te jignesc prin cele ce ți-am spus, credinciosul meu servitor. Pune colo pălăria, Sam, şi lasă-mă să-ți explic ceva mai pe larg părerile mele.

— Țineți neapărat acum, dom'le?

— Da, desigur. Dar de ce nu acum?

— Aş vrea mai încolo, dom'le.

— De ce?

— Pentru că… glăsui Sam ezitând.

— Pentru că ce? întrebă dl. Pickwick, neliniştit de atitudinea servitorului său. Vorbeşte limpede, Sam.

— Pentru că… am o mică chestie pe care trebuie s-o aranjez.

— Ce chestie? întrebă dl. Pickwick, uimit de aerul încurcat al lui Sam.

— Nimic deosebit, dom'le.

— A, spuse dl. Pickwick zâmbind, dacă nu-i nimic deosebit, atunci poți să vorbeşti cu mine mai întâi.

— Crez ca e mai bine să termen cu chestia mea, replică Sam şovăind iarăşi.

Dl. Pickwick păru surprins, însă tăcu.

— La urma urmelor… spuse Sam oprindu-se deodată.

— Ei, ce? Vorbeşte, Sam! îl îndemnă dl. Pickwick.

— La urma urmelor, rosti Sam ou o sforțare disperată, poate că ar fi mai bine să-mi caut un pat înainte de toate.

— Un pat! exclamă dl. Pickwick plin de uimire.

— Da, un pat, dom'le, sunt întemnițat; am fost arestat azi după amiază pentru datorii.

— Arestat pentru datorii?! exclamă dl. Pickwick căzând pe un scaun.

— Da, dom'le, pentru datorii, şi omul care m-a băgat aici n-o să-mi dea drumul până nu ieşiți dumneavoastră.

— Pentru Dumnezeu! strigă dl. Pickwick. Ce vrei să spui?

— Ce spui, dom'le, e că sunt întemnițat, chiar de ar fi să dureze patruzeci de ani! Ba încă îmi pare foarte bine; iar dacă erați în Newgate, s-ar fi întâmplat la fel. Acum ştiți totul; şi cu asta, basta!

După ce rosti cuvintele acestea pe care le repetă apăsat, cu violență, Sam îşi trânti pălăria de podea, într-o stare de agitație foarte neobişnuită la el; apoi, încrucişându-şi brațele, îl privi pe stăpân în față, cu tărie.

CAPITOLUL XLIV

Tratează despre felurite mici întâmplări petrecute în închisoarea Fleet, precum şi despre misterioasa conduită a d-lui Winkle; şi unde vedem cum bietul deținut de la Cancelarie a scăpat în sfârşit de chinuri.

Pe dl. Pickwick îl mişcase prea mult devotamentul călduros al lui Sam ca să-şi poată manifesta în vreun fel supărarea sau nemulțumirea în fața hotărârii pripite a acestuia de a se lăsa de bună voie, pentru cine ştie câtă vreme, întemnițat. Singurul amănunt asupra căruia stărui să ceară o lămurire era numele creditorului lui Sam; dar tocmai asupra acestui punct dl. Weller refuză tot atât de stăruitor să dea vreo explicație.

— N-ar folosi la nimic, dom'le, repeta Sam întruna. E un individ răutăcios, hapsân, cărpănos şi răzbunător, care a făcut totul dinadins şi mi-a purtat la inimă o pică aşa de mare, că nimic nu l-a mai putut îmblânzi, cum zicea cuviosul vicar despre gentlemanul umflat ca un burduf, care spunea că mai bine îi lasă nevesti-sii averea decât să bage banii într-o capelă.

— La drept vorbind, Sam, se împotrivi dl. Pickwick, suma este aşa de mică, încât s-ar putea plăti foarte uşor; şi, deoarece eu m-am hotărât să te păstrez în slujbă, ar trebui să ştii că mi-ai fi mult mai de folos afară.

— Vă foarte mulțumesc, dom'le, rosti dl. Wellller grav, însă n-aş vrea.

— Ce n-ai vrea?

— N-aş vrea să mă-ncovoi şi să cer un hatâr duşmanului ăl rău.

— Dar nu înseamnă că-i ceri un hatâr dacă îi înapoiezi banii, Sam, raționă dl. Pickwick.

— Iertați-mă, dom'le, ar fi un mare hatâr daca i-aş plăti, căci nu merită. Aşa se prezantează chestia, dom'le.

Fiindcă dl. Pickwick îşi frecă nasul oarecum supărat, dl. Weller socoti de cuviință să schimbe vorba.

— Dom'le, zise el, hotărârea mea e luată din prințip, ca şi a dumneavoastră, şi asta-mi aduce aminte de ăla care s-a omorât din prințip. Cu siguranță că o ştiți, dom'le.

Ajungând la acest punct, Sam tăcu şi aruncă stăpânului său, cu coada ochiului, o uitătură comică.

— Nu înțeleg de ce... „cu siguranță", Sam? spuse dl. Pickwick cedând treptat nevoii de-a zâmbi, în ciuda neplăcerii pe care i-o pricinuise încăpățânarea lui Sam. Faima domnului în chestiune n-a ajuns niciodată la urechile mele.

— Nu, 'dom'le? Mă miră, dom'le; era slujbaş în birourile guvernului.

— Serios?

— Da, dom'le; şi era un gentelman simpatic, unul din tagma ălora grijulii, cu tipicuri, care îşi pune în picioare ciubote de gumă ca nişte găleți când e timpul ploios şi care n-are alt prieten mai aproape de inima lor decât o blăniță de iepure. El făcea economii, din prințip; îmbrăca în fiecare zi o cămaşă curată, din prințip; nu vorbea niciodată cu vreo rudenie, din prințip, de teamă c-o să-i ceară bani; în sfârşit, era o fire cât se poate de simpatică. Se tundea la câte cinşpe zile, din prințip, şi se abona la croitorul său pe baza prințipului economic: trei veşminte pe an, şi pe alea vechi le dădea înapoi. Pentru că era un gentelman foarte chibzuit, mânca în fiecare zi, în acelaşi loc, c-un şiling şi nouă penny. Şi mânca straşnic pentru un şiling şi nouă penny – zicea ades jupânul vărsând şiroaie de lacrimi – fără să mai

pomenesc de cum aţâţa focul iarna – pricinuindu-i o pagubă bună de patru penny şi jumate pe zi – şi cu ce ochi se uita jupânul la foc, care el până şi treaba asta o făcea după tipic. „Dă-mi gazeta după ce isprăveşte de citit domnul de colo”, îl bătea la cap în fiecare zi pe chelner când venea la birt. „Vezi de *Times*, Thomas; vreau să mă uit prin *Morning Herald* când o fi liber; nu uita să ceri *Chronicle*, şi dă-mi *Advertiser*”. Îşi pironea apoi ochii pe ceas şi ieşea cu un sfert de minut înainte ca băiatul care aducea ziarul de seară să se fi ivit, îi aţinea calea, şi se apuca apoi să citească cu atâta luare aminte şi stăruinţă, că îi împingea la desperare şi-i scotea din pepeni pe muşteriii ăilalţi, mai cu seamă pe un bătrânel foarte mânios; chelnerul era nevoit să stea toată vremea cu ochii pe el, în clipele alea, ca nu cumva să-l împingă păcatul pe bătrânel de a săvârşi cu cuţitul cine ştie ce faptă nesăbuită. Dom’le, stătea acolo, ocupând cel mai bun loc timp de trei ceasuri, şi nemaiconsumând după masă decât un pui de somn; pe urmă, se ducea la o cafenea, câteva străzi mai încolo, unde dădea peste cap o ceşcuţă cu cafea şi patru pesmeţi, după care se înapoia la Kensington şi se culca. Într-o noapte i s-a făcut foarte rău; trimete după doftor, vine doftorul într-o trăsură verde, cu un fel de trepte ca-n Robinson Crusoe, pe care putea să le lase când cobora şi să le ridice după ce urca, pentru ca vizitiul să nu fie nevoit să se dea jos şi să se facă de râsul lumii, arătând că n-are decât o livrea cu pantaloni de coloare ce nu se potrivea. „Ce ai?” zice doftorul. „Mi-e foarte rău”, zice bolnavul. „Ce ai mâncat?” zice doftorul. „Friptură de viţel”, zice bolnavul. „Care e ultimul lucru pe care l-ai înghiţit?” zice doftorul. „Pesmeţi, zice bolnavul”. „Asta e cauza, zice doftorul!. Am să-ţi trimet pe dată o cutie cu pilule, şi să nu mai iei”, zice el. „Ce să nu mai iau? zice bolnavul; pilule?”. „Nu; pesmeţi”, zice doftorul. „De ce? zice bolnavul ridicându-se. De cinşpe ani mănânc, din prinţip, câte patru pe seară”. „Din prinţip, ai face bine

să te laşi păgubaş!", zice doftorul. „Pesmeții e sănătoşi, dom'le", zice bolnavul. „Pesmeții nu e sănătoşi, dom'le", zice doftorul ieşindu-şi din sărite. „Dar e aşa de ieftini, zice bolnavul coborând nițel glasul, şi te satură aşa de bine pentru prețul ăsta" – „N-are a face prețul, zice doftorul, pentru dumneata e prea scumpi; prea scumpi, chiar de ți s-ar plăti să-i mănânci. Patru pesmeți pe seară! zice el, asta te dă gata în şase luni." Bolnavul îl privi o bucată de vreme drept în față şi, la urmă, îi spuse după ce chibzui bine: „Sunteți sigur, dom'le?" „Bag mâna în foc", zice doftorul. „Câți pesmeți credeți c-ar trebui să mănânc dintr-odată, ca să mor?" zice bolnavul. „Nu ştiu", zice doftorul. „Credeți că dacă aş mânca de o jumătate de coroană, m-ar ucide?" zice bolnavul. „Se prea poate", zice doftorul. „De trei şilingi ar fi sigur, nu e aşa", zice bolnavul. „Desigur", zice doftorul. „Prea bine, zice bolnavul. Bună seara". A doua zi se scoală, aprinde focul, trimite să i se cumpere de trei şilingi pesmeți, îi prăjeşte, îi mănâncă, şi-şi zboară creierii.

— Dar de ce a făcut asta? întrebă brusc dl. Pickwick, zguduit la culme de deznodământul tragic al povestirii.

— De ce a făcut asta, dom'le? repetă Sam. Ca să dovedească marele lui prințip, cum că pesmeții e sănătoşi şi ca să arate că nimeni nu putea să-l scoată din ale lui.

Prin atari tertipuri oratorice, dl. Weller înlătură întrebările stăpânului în prima seară a şederii sale la Fleet. În cele din urmă, văzând că orice dojană era de prisos, dl. Pickwick consimți, deşi cu părere de rău, ca Sam să stea, plătind săptămânal, la un cârpaci chel care ocupa o odăiță într-una dintre galeriile de sus. Dl. Weller duse în umila încăpere o saltea, cele necesare pentru aşternut, închiriate de la dl. Roker, iar când se întinse noaptea pe pat, se simți aşa de bine, de parcă ar fi crescut în închisoare iar toată familia lui ar fi lâncezit de trei generații acolo.

— Totdeauna fumezi, cocoşule bătrân, după ce te-ai culcat? întrebă dl. Weller pe gazdă după ce amândoi intraseră în pat.

— Da, totdeauna, cocoşule pitic, răspunse cârpaciul.

— Îmi dai voie să te întreb de ce-ți faci culcuşul sub masa aia de brad?

— Pentru că totdeauna am fost obişnuit cu un baldachin, înainte de a veni aici, şi mi se pa re că picioarele mesei îl pot înlocui foarte bine, răspunse cârpaciul.

— Ai caracter, dom'le! glăsui Sam.

— N-am aşa ceva, răspunse cârpaciul, clătinând din cap; dar dacă vrei să găseşti unul cum trebuie, mă tem c-o să cauți mult şi bine în condica închisorii.

În răstimpul scurtului dialog de mai sus, dl. Weller stătea lungit pe saltea, într-un capăt al camerei, şi cârpaciul pe-a sa, în capătul celălalt. Odaia era luminată de un opaiț şi de pipa cârpaciului, care lucea sub masă ca un cărbune aprins. Oricât de scurtă fusese conversația, ea avusese o mare influență asupra d-lui Weller, care căpătă simpatie pentru amfitrion. Ca atare, se ridică în cot şi începu să-l examineze cu mai multă luare aminte decât avusese până atunci răgazul sau dorința.

Era un om livid, ca toți cârpacii. Şi avea o barbă aspră, deasă; cum o au îndeobşte cârpacii. Figura îi era ciudată, cu un aer de bună dispoziție, cu nişte trăsături colțuroase – o piesă lucrată cu măiestrie, împodobită cu o pereche de ochi care cândva avuseseră desigur o expresie foarte voioasă, căci şi-acum scânteiau. Cârpaciul era în vârstă de şaizeci de ani, şi Dumnezeu ştie cât stătuse în închisoare, astfel că era destul de curios să descoperi încă într-însul ceva care se apropie de veselie sau mulțumire. Scund la trup şi, cum stătea chircit în pat, părea atâta de lung cât s-ar fi cuvenit să fie de nu ar fi avut picioare. Ținea în gură o pipă groasă, roşie şi, în timp ce fuma, privea opaițul cu o linişte într-

adevăr demnă de pizmuire.

— Eşti demult aici? îl întrebă Sam rupând tăcerea care se aşternuse o vreme între ei.

— De doişpe ani, răspunse cârpaciul muşcând, în timp ce vorbea, capătul pipei.

— Ai călcat legea? întrebă Sam.

Cârpaciul încuviinţă din cap.

— De ce te încăpăţânezi să-ţi toci viaţa dumneatale aşa de preţioasă aici, în cuşca asta vestită? reluă Sam cu oarecare asprime. Pentru ce nu te dai bătut şi nu spui cancelarului că-ti pare rău că te-ai abătut de la lege, şi că n-ai să mai faci?

Cârpaciul îşi puse pipa în coltul gurii, ca să zâmbească, şi o readuse apoi la locul ei, însă nu răspunse nimic.

— De ce? stărui Sam cu mai multă tărie.

— Aha, dumneata nu prea înţelegi lucrurile astea, spuse cârpaciul Dar ce crezi că m-a dat la fund?

— Eh, îmi închipui că ai început ca să faci datorii, glăsui Sam curăţind opaiţul.

— N-am fost niciodată dator o lăţcaie, spuse cârpaciul; ia să vedem, ghiceşti?

— Ce mai e şi asta?

— Un instrument legal. Cum s-ar zice: stai!

— Văz; neam cu *caveas corpus*. Apoi?

— Apoi, ei văzând că nu puteau să se înţeleagă între ei şi că prin urmare nu puteau să atace executarea testamentului, retrag *caveat*-ul, şi eu plătesc toate legatele. Abia fac treaba asta, când iată că un nepot introduce o acţiune prin care cere anularea testamentului. Afacerea se ia din nou după câteva luni în faţa unui domn bătrân, surd, într-o odăiţă de lângă cimitirul Sf. Paul; şi, după ce patru avocaţi au stat şi l-au bătut la cap fiecare câte o zi, bătrânul îşi pierde o zi, două, chibzuind şi citind materialul care alcătuia vreo şase volume, după care se pronunţă cum că testatorul nu era zdravăn la minte şi că eu trebuie să plătesc din

nou toți banii şi toate cheltuielile. Fac apel. Afacerea vine în fața a trei sau patru domni foarte adormiți, care o mai auziseră la cealaltă Curte unde ei sunt avocați fără procese. Singura deosebire e că la Curtea cealaltă li se zicea delegați şi la asta li se zice doctori: înțelege ceva dacă poți! Ei întăresc cu mult respect hotărârea bătrânului. Pe urmă, am dat faliment. Aşa am rămas şi azi şi aşa voi fi întotdeauna. Avocații mei îmi mâncase de multă vreme mia de lire, aşa că acum mă găsesc aici pentru zece mii de lire sterline, căci s-au adăugat şi cheltuielile, şi-o să rămân aici, cârpind ciubote, până la moarte. Câțiva domni au vorbit să aducă chestia în fața parlamentului şi sunt sigur că s-ar fi ținut de vorbă; însă nu aveau timp să vie să mă vază, iar eu nu puteam să mă duc la ei, aşa că s-au plictisit de scrisorile mele lungi şi au lăsat lucrurile baltă. Tot ce-am spus e adevărul curat, fără să las o iotă la o parte şi fără să pun de la mine nimic, după cum ştiu prea bine cincizeci de persoane atât aici, cât şi-n afară.

Cârpaciul se opri să vadă ce efect produsese istoria sa asupra lui Sam. Băgând de seamă că adormise, cârpaciul scutură scrumul din pipă, o puse jos lângă el, oftă, trase pătura peste cap şi adormi şi dânsul.

A doua zi dimineață, dl. Pickwick îşi lua dejunul singur (Sam lustruia de zor pantofii stăpânului şi îi peria ghetrele negre, în odaia cârpaciului) când o bătaie uşoară se auzi în uşă. Înainte ca dl. Pickwick să fi avut vreme să strige: *Intră!* văzu un cap pletos, cu o tichie de catifea, articole de îmbrăcăminte pe care le recunoscu lesne ca fiind proprietatea personală a d-lui Smangle.

— Ce faci? întrebă onorabilul dând mereu din cap. Ascultă… Aştepți pe cineva în dimineața asta? Trei inşi – dați naibii de spilcuiți – întreabă jos de dumneata şi bat la toate uşile. Toți pensionarii îi bruftuiesc pentru că trebuie să se ostenească să le deschidă.

— Vai de mine! Dar ce le trece prin gând? exclamă dl. Pickwick sculându-se. Da, sunt fără îndoială câțiva

prieteni pe care-i aşteptam, la drept vorbind, ieri.

— Prietenii dumitale? exclamă Smangle apucându-l pe dl. Pickwick de mână. De-ajuns; din momentul ăsta sunt şi prietenii mei şi ai lui Mivins. Foarte simpatic şi distins animalul de Mivins, nu e aşa? întrebă Smangle înduioşat.

— Îl cunosc aşa de puțin pe acest domn, glăsui dl. Pickwick ezitând, că…

— Ştiu, îl întrerupse Smangle bătându-l pe umăr. Ai să-l cunoşti mai bine într-o zi; o să fii încântat. Omul ăsta, domnule, continuă Smangle cu solemnitate, are talente comice care ar face cinste teatrului Drury Lane.

— Adevărat?

— Da, pe Jupiter! Dacă l-ai auzi când imită patru pisici într-o roabă… patru pisici deosebite, pe cuvântul meu de onoare. E dat dracului de deştept! Să mă bată Dumnezeu, nu poți să nu ții la un om aşa de talentat. N-are decât un singur cusur: meteahna aia mică despre care ți-am vorbit, ştii?

Cum, în momentul acesta, dl. Smangle bălăbăni capul confidențial şi cu simpatie, dl. Pickwick socoti că era în aşteptarea unui cuvânt al său; de aceea exclamă „Ah!" şi se uită nerăbdător spre uşă.

— Ah, rosti ca un ecou dl. Smangle cu un oftat adânc, omul acela, domnule, e o tovărăşie fermecătoare; nu cunosc o mai bună tovărăşie. N-are decât meteahna asta mică: dacă umbra lui bunicu-său i s-ar arăta, iar făcea o poliță pe hârtie timbrată şi l-ar ruga să i-o gireze.

— Vai de mine! spuse dl. Pickwick.

— Da – da! adăugă dl. Smangle; şi dacă ar putea să-d cheme încă odată, l-ar chema după două luni şi trei zile să-i prelungească polița.

— Foarte interesante trăsături de caracter, spuse dl. Pickwick; însă, în timp ce noi vorbim aci, mă tem că prietenii mei vor rămâne consternați că nu mă găsesc.

— Le-arăt eu drumul! declară Smangle îndreptându-se spre uşă. Cu bine; n-am să te deranjez câtă vreme au

să fie aici. Ascultă…

Rostind ultimul cuvânt, Smangle se opri deodată, închise uşa pe care o deschisese şi, înapoindu-se în vârful picioarelor lângă dl. Pickwick, îi şopti la ureche:

— N-ai putea, fără strâmtorare, să-mi împrumuți o jumătate de coroană până la sfârşitul săptămânii viitoare?

Dl. Pickwick abia se putu împiedica să zâmbească; izbuti totuşi să-şi păstreze gravitatea, scoase moneda şi o puse în mâna d-lui Smangle. Acesta dând din cap, cu clipiri din ochi foarte misterioase, dispăru în căutarea celor trei străini cu care se înapoie curând. Atunci, după ce tuşi de trei ori şi făcu d-lui Pickwick tot atâtea semne din cap ca o încredințare că nu va uita să plătească, dădu mâna cu întreaga societate, în mod foarte curtenitor, şi în cele din urmă se retrase.

— Dragii mei prieteni, sunt încântat că vă văd! spuse dl. Pickwick strângând pe rând mâna d-lui Tupman, a d-lui Winkle şi a d-lui Snodgrass, cei trei vizitatori despre care fusese vorba.

Triumviratul era foarte mişcat. Dl. Tupman clătină din cap cu un aer jalnic; dl. Snodgrass îşi scoase batista cu vădită emoție; dl. Winkle se retrase la fereastră şi-şi smiorcăi nasul.

— Bună ziua, dom'lor! rosti Sam, care intra în momentul acela cu pantofii şi ghetrele. Fără milancolie, cum zicea băieţaşul şcoler când i-a murit profisoara. Fiți bineveniți la puşcărie, dom'lor!

— Nebunul ăsta de băiat, spuse dl. Pickwick atingându-l pe cap în timp ce Sam îngenunchea să încheie ghetrele stăpânului, nebunul ăsta s-a lăsat arestat ca să rămână cu mine!

— Cum?! exclamară cei trei prieteni.

— Da, dom'lor, glăsui Sam, eu sunt… Staţi liniştiți! Dom'le, vă rog. Sunt întemnițat, domnilor; închis, cum zicea cocoana.

— Întemnițat?! exclamă dl. Winkle cu o înflăcărare de

neînchipuit.

— Hei, dom'le? întrebă Sam ridicând capul; ce este, dom'le?

— Nădăjduisem, Sam, că... Adică... Nimic, nimic, răspunse dl. Winkle cu grabă.

Dl. Winkle avea ceva atât de neliniştit în atitudinea sa, că dl. Pickwick se uită fără să vrea la prietenii săi pentru a le cere o explicație.

— Nu ştim nimic, spuse dl. Tupman ca răspuns la întrebarea mută. A fost foarte agitat în ultimele două zile şi cu totul altfel decât este de obicei. Ne temeam să nu aibă ceva, însă el tăgăduieşte cu hotărâre.

— Nu, nu, glăsui dl. Winkle roşind sub privirea d-lui Pickwick, nu am propriu zis nimic, te asigur că n-am nimic, scumpe domn. Voi fi însă nevoit să părăsesc pentru scurtă vreme oraşul, într-o chestiune particulară, şi nădăjduisem că mi-ai fi dat voie să-l iau pe Sam.

Înfățişarea d-lui Pickwick exprimă şi mai multă uimire.

— Îmi închipui, îngăimă dl. Winkle, că Sam n-ar fi refuzat; evident, însă, că lucrul devine imposibil din moment ce e deținut aici. Voi fi deci obligat să plec singur.

Pe când dl. Winkle rostea aceste cuvinte, dl. Pickwick simți cu oarecare mirare că degetele lui Sam tremurau fixând ghetrele, ca şi cum ar fi fost surprins sau emoționat. După ce dl. Winkle tăcu, Sam înălță capul să-l privească şi, măcar că ochirea schimbată de ei dură numai o clipă, avură aerul de a se fi înțeles.

— Sam, întrebă cu aprindere dl. Pickwick, ştii ceva?

— Nu, dom'le, replică dl. Weller reîncepând cu sârguință deosebită să încheie ghetrele.

— Eşti sigur, Sam? întrebă dl. Pickwick.

— Eh, dom'le, sunt sigur că până acum n-am auzit nimic în privința asta. Dacă îmi dau oarecum cu ideea, adăugă Sam uitându-se la dl. Winkle, nu am dreptul să

spun, căci mi-e teamă că mă înşel.

— Şi nici eu nu am dreptul să mă vâr în afacerile unui prieten, oricât de intim ar fi el, glăsui dl. Pickwick după o tăcere scurtă. Voi spune numai că nu pricep nimic. Dar ajunge în privința asta.

După ce se exprimă astfel, dl. Pickwick aduse vorba despre alt subiect, iar dl. Winkle păru că-şi recapătă treptat aerul firesc, deşi nu în întregime. Aveau atâtea să-şi spună, că dimineața se scurse repede. Când, pe la orele trei, dl. Weller puse pe o măsuță o pulpă friptă de berbec şi un pateu enorm, împreună cu alte câteva feluri de legume, căni cu bere neagră, aşezate pe scaune, pe canapeaua de dormit sau pe unde se nimerea, fiecare se arătă dispus să onoreze prânzul, deşi carnea fusese cumpărată şi preparată în bucătăria închisorii care se afla la doi paşi, la fel ca şi pateul, pregătit şi copt tot acolo.

Berii îi urmară una sau două sticle cu vin admirabil pentru care dl. Pickwick trimisese anume la cafeneaua din *Doctor's Commons*. De fapt, am putea vorbi mai degrabă nu de una sau două sticle, ci de una sau şase sticle. După ce acestea fură golite şi ceaiul terminat, clopotul începu să sune vestind plecarea străinilor.

Dacă purtarea d-lui Winkle fusese inexplicabilă, în cursul dimineții, ea deveni, sub influența sentimentelor sale şi a sticlelor golite, cu totul desprinsă de cele pământeşti şi solemnă când se pregăti să-şi ia rămas bun de la prietenul său. Rămase mai în urmă până ce d-nii Tupman şi Snodgrass dispărură, şi atunci, apucând plin de înflăcărare mâna d-lui Pickwick, spuse printre dinți cu o expresie în care calmul unei hotărâri disperate se amesteca înfricoşător cu chintesența tristeții:

— Bună seara, scumpe domn!

— Dumnezeu să te binecuvânteze, băiete dragă! replică inimosul domn Pickwick, strângând cu căldură mâna tânărului său prieten.

— Haide odată! strigă dl. Tupman din galerie.

— Da, da, numaidecât, răspunse dl. Winkle. Bună seara!

— Bună seara! spuse dl. Pickwick.

Fu schimbat încă un bună seara, apoi altul, pe urmă alte o jumătate de duzină, şi totuşi dl. Winkle ținea încă zdravăn mâna prietenului său, examinându-l cu aceeaşi neobişnuită expresie.

— Ți s-a întâmplat cumva ceva? îl întrebă în cele din urmă dl. Pickwick, când îşi simți brațul obosit de zguduituri.

— Nu, nimic, răspunse dl. Winkle.

— Atunci, bună seara, reluă dl. Pickwick încercând să-şi desprindă mâna.

— Prietene, binefăcătorul meu, respectabilul meu îndrumător, murmură dl. Winkle apucându-l de mână; să nu mă judeci cu asprime, iar când vei afla că din pricina atâtor piedici de netrecut, am…

— Haide odată! spuse dl. Tupman ivindu-se din nou în uşă. Vii sau rămânem încuiați aici?

— Da, da, sunt gata, răspunse dl. Winkle şi, cu o sforțare violentă, porni în goană.

În vreme ce dl. Pickwick îi însoțea cu privirile, plin de-o uimire mută, de-a lungul coridorului, Sam Weller se arătă în capătul scării şi şopti ceva la urechea d-lui Winkle.

— O, desigur, contează pe mine! răspunse acesta cu glas tare.

— Vă mulțumesc, dom'le. N-o să uitați, dom'le?

— Nu, nici vorbă! declară dl. Winkle.

— Noroc, dom'le! glăsui Sam ducând mâna la pălărie. Aş fi ținut mult să merg cu dumneavoastră, dom'le; dar, fireşte, stăpânul înainte de toate.

— Faptul că rămâi aici te înaltă în ochii noştri, spuse dl. Winkle; şi, vorbind astfel, coborau amândoi scara şi dispăreau.

— Extraordinar! rosti dl. Pickwick intrând în camera sa şi aşezându-se lângă masă, pe gânduri. Ce i-o fi

trecând prin cap tânărului ăsta să facă?

Era în meditare de câtva timp, când Roker, temnicerul, întrebă dacă poate să intre.

— Desigur, spuse dl. Pickwick.

— V-am adus o pernă mai moale, domnule, în locul aceleia provizorii pe care ați avut-o azi noapte.

— Îți mulțumesc. Vrei să iei un pahar cu vin?

— Sunteți foarte bun, domnule, încuviință dl. Roker privind paharul care i se oferea. În sănătatea dumneavoastră, domnule!

— Mulțumesc!

— Îmi pare rău că vă comunic că proprietarul dumneavoastră se simte foarte rău astă seară, domnule, glăsui temnicerul punând paharul pe masă şi inspectând marginea pălăriei înainte de-a o aşeza din nou pe cap.

— Cum? Deținutul de la Cancelarie?! exclamă dl. Pickwick.

— N-o să mai fie multă vreme deținutul de la Cancelarie, domnule, replică Roker învârtindu-şi pălăria ca să poată citi numele pălărierului.

— Mă înfiori, glăsui dl. Pickwick. Ce vrei să spui?

— E ofticos demult, şi îşi trăgea foarte greu răsuflarea azi noapte. De mai bine de şase luni doctorul ne spune că numai schimbarea de aer ar putea să-l salveze.

— Dumnezeule mare! exclamă dl. Pickwick, omul ăsta a fost asasinat pe îndelete, de lege, timp de şase luni?

— Nu ştiu, domnule, declară Roker cântărindu-şi pălăria pe care o ținea cu amândouă mâinile de margine; îmi închipui că tot ar fi murit şi-n altă parte. S-a dus la infirmerie azi dimineață. Doctorul zice că trebuie să i se păstreze puterile pe cât cu putință, şi directorul îi trimite vin şi supă de la el. Directorul nu are nicio vină, domnule.

— Nu, fără-ndoială, răspunse dl. Pickwick grăbit.

— Cu toate astea, reluă Roker moțăind din cap, mi-e teamă că s-a sfârşit cu el. Am vrut să fac prinsoare pe

şase penny, adineaori, cu Neddy că nu se mai înzdrăveneşte, şi el n-a vrut să facă prinsoare, şi a avut dreptate. Vă mulțumesc, domnule. Noapte bună, domnule.

— Ia stai, unde-i infirmeria? întrebă dl. Pickwick cu hotărâre.

— Chiar deasupra camerei dumneavoastră, domnule; dacă vreți, v-o arăt.

Dl. Pickwick îşi luă pălăria fără să vorbească şi-l urmă pe temnicer îndată.

Acesta îl conduse în tăcere şi, apăsând uşurel clanța uşii infirmeriei, îi făcu semn să intre. O încăpere mare, goală, tristă, cu mai multe paturi greoaie de fier; într-unul se afla întins un om slab ca o umbră, palid, cadaveric. Respirația îi era scurtă şi sugrumată; şi de fiecare dată când inspira şi expira, gemea jalnic. La căpătâiul patului stătea un bătrânel cu şorț de cârpaci care, ajutat de ochelari cu montură de corn, citea tare din biblie. Era fericitul legatar.

Bolnavul îşi puse mâna pe brațul bătrânului şi-i făcu semn să se oprească. El închise cartea şi-o aşează pe pat.

— Deschide fereastra, zise bolnavul.

Fereastra fu deschisă şi zgomotul căruțelor şi trăsurilor, huruitul roților, strigătele oamenilor şi copiilor, toate sunetele zorite ale unei mulțimi imense, plină de viață şi de treburi, pătrunseră năvalnic în odaie, contopite într-un murmur profund. Din zarva răguşită se înălța din când în când un hohot de râs strident; sau crâmpeie de cântece de pahar pornite dintr-un grup de cheflii îți izbeau pentru o clipă auzul şi se pierdeau apoi în hărmălaia vocilor şi în zgomotul înfundat al paşilor – mugete ale valurilor din marea agitată a vieții, ce se rostogoleau greoaie afară.

În toate împrejurările, sunetele acestea par melancolice celui ce le ascultă cu sânge rece, dar cu cât mai melancolice sunt ele pentru cel ce veghează lângă patul unui muribund!

— Nu e aer aci, spuse bolnavul cu voce slabă. Odaia îl strică. Era proaspăt primprejur când mă plimbam, sunt mulți ani de atunci, dar, când intră în închisoare, devine fierbinte, apăsător... Nu mai pot să-l respir.

— Noi l-am respirat împreună multă vreme, glăsui cârpaciul. Haide-haide!

Se lăsă o tăcere scurtă în răstimpul căreia cei doi spectatori se apropiară de pat. Bolnavul trase pe patul lui mâna bătrânului tovarăş de închisoare şi o ținu strânsă cu dragoste între ale sale.

— Nădăjduiesc, îngână el apoi cu voce întretăiată şi aşa de slabă că ascultătorii se plecară peste pat să culeagă sunetele pe jumătate articulate ce scăpau de pe buzele livide; nădăjduiesc că judecătorul meu plin de îndurare n-o să uite osânda pe care am suferit-o pe pământ. Douăzeci de ani, dragul meu, douăzeci de ani în mormântul ăsta hidos! Mi s-a rupt inima de durere când copilaşul meu şi-a dat sufletul... şi n-am putut măcar să-l sărut în sicriul lui micuț. De atunci, printre toate zgomotele şi dezmățurile, singurătatea mea a fost grozavă. Dumnezeu să mă ierte! El a văzut agonia mea singuratică şi de lungă durată!

Bolnavul îşi împreună mâinile şi mai murmură ceva, însă aşa de încet că nu-l puteai auzi, pe urmă adormi. La început adormi numai, căci cei de față îl văzură zâmbind.

Câteva minute ei îşi vorbiră în şoaptă, dar temnicerul, plecându-se peste pernă, se ridică îndată.

— Iată-l în sfârşit izbăvit întru Domnul! spuse el.

Era adevărat. Încă din viață nefericitul devenise aşa de asemănător cu un mort, că nu se putea şti în ce clipă îşi dăduse duhul.

CAPITOLUL XLV

Unde se descrie o întrevedere mişcătoare între dl. Samuel Weller şi familia lui. Dl. Pickwick face ocolul micii lumi în care trăieşte şi ia hotărârea de-a se amesteca într-însa, în viitor, cât mai puțin cu putință.

La câteva dimineți după întemnițare, dl. Samuel Weller deretică în camera stăpânului cât putu cu mai multă grijă, îl lăsă apoi aşezat lângă cărțile şi hârtiile lui şi se retrase să petreacă un ceas sau două cum va putea mai bine. Deoarece ziua era frumoasă, lui Sam îi veni în minte că o cană cu bere la aer liber ar putea să-l învioreze pentru un sfert de oră tot atâta cât şi orice altă mică distracție cu care i s-ar fi îngăduit să se desfăteze.

Ajungând la această încheiere, se îndreptă spre bufet şi, după ce cumpără berea, căpătând pe deasupra şi-un ziar vechi, se duse în curte la jocul de popice; aşezându-se pe-o bancă, începu să se amuze în chip foarte chibzuit şi metodic. Trase mai întâi o duşcă bună de bere şi, ridicându-şi ochii spre un geam, aruncă o ocheadă platonică unei tinere domnişoare care se îndeletnicea curățând nişte cartofi. Desfăcu apoi ziarul şi-l păturи astfel încât să aibă în fața ochilor dările de seamă ale poliției; cum însă treaba este anevoioasă, mai ales când suflă vântul, trase încă o duşcă după ce izbuti. Citi pe urmă două rânduri din ziar şi se opri să contemple doi indivizi care sfârşeau o partidă cu mingea. Când partida fu gata, le strigă „foarte bine”, ca să le dea curaj, apoi privi în juru-i să vadă dacă starea

sufletească a spectatorilor se potrivea cu-a sa. De aici, nevoia de-a se uita şi la ferestre; iar cum tânăra domnişoară se afla încă acolo, nu era decât un act de pură politeță să clipească din ochi, din nou, şi să bea, prin semne, în sănătatea ei, o altă duşcă de bere. După aceea, încruntându-şi fioros sprâncenele spre un băiețel care îl privise cu ochi holbați, îşi încrucişă picioarele şi, cu ziarul în ambele mâini, se apucă să citească serios.

Abia se cufundase în starea de concentrare necesară, când i se păru că-l strigă cineva de departe. Nu se înşelase, numele său trecea repede din gură în gură şi, peste câteva secunde, aerul răsuna de strigătele: „Weller! Weller!"

— Aici! mugi Sam cu glas de stentor. Ce e? Cine are nevoie de el? A venit un curier să-i spună că-i arde vila de la țară?

— Eşti chemat la vorbitor, spuse un om de lângă el.

— Bătrâne, vrei să ai grijă, puțintel, de ziarul meu şi de cană? întrebă Sam. Viu, viu! Zău, dacă m-ar chema la bara tribunalului, nu s-ar făcea mai multă gălăgie.

Sam îşi însoți vorbele cu o ciocănitură uşoară pe capul tânărului domn amintit adineaori, care, neînchipuindu-şi că se află aşa de aproape de persoana căutată, striga „Weller!" din răsputeri; apoi străbătu curtea, urcă treptele scării în goană şi se îndreptă spre vorbitor. Când ajunse acolo, cea dintâi persoană care-i izbi privirile fu scumpul său părinte aflat în capul scării, cu pălăria în mână şi vociferând la fiecare jumătate de minut: „Weller!", cât îl țineau plămânii.

— Ce tot răcneşti aşa? întrebă Sam furtunos, după ce bătrânul se descarcă de încă un strigăt. Te-ai înroşit la față ca un suflător de sticle, mâniat; ce este?

— Aha! replică dl. Weller. Începeam să mă tem, Sammy, că te-ai fi dus să dai o raită prin parc.

— Ei, asta el glăsui Sam; îți mai arde să şi glumeşti pe socoteala victimei zgârceniei dumitale. Scoală-te de pe treaptă. De ce te-ai aşezat? Nu locuiesc aici.

— Ai să vezi o chestie năstruşnică, Sammy, spuse dl. Weller ridicându-se.

— Stai o clipă, spuse Sam. Eşti alb pe dindărăt.

— Ai dreptate, Sammy; curăță-mă, replică dl. Weller în timp ce fiul său îl ştergea de praf. Cine m-ar vedea aşa plin de var, ar crede că sunt un coate-goale.

Dl. Weller arăta, vorbind astfel, simptome sigure că se va aşterne pe râs, aşa că Sam se grăbi să-l oprească.

— Stai liniştit, îi spuse el. N-am mai văzut om să se schimonosească aşa. Acum ce ți s-a mai întâmplat?

— Sammy, băiatule, zise dl. Weller ştergându-şi fruntea, mi-e teamă că, într-una dintre zilele astea, de atâta râs, o să mă lovească damblaua.

— Ei, atunci de ce mai râzi? întrebă Sam. Ce vrei să-mi spui?

— Ghiceşte cine a venit aici cu mine, Samivel? întrebă dl. Weller dându-se înapoi vreo doi paşi, strângându-şi buzele pungă şi înălțându-şi sprâncenele.

— Pell?

Dl. Weller clătină din cap şi obrajii lui trandafirii se umflară de râsul care căuta neapărat o ieşire.

— Te pomeneşti că omul cu fața pătată, îşi dădu Sam părerea.

Dl. Weller clătină iar din cap.

— Dar cine atunci?

— Mamă-ta vitregă, Sammy! exclamă vizitiul care, din fericire, se hotărâse să-l lămurească; altminteri, obrajii i-ar fi plesnit fără doar şi poate, într-atâta i se umflaseră. Mamă-ta vitregă, Sammy, şi omul cu nas roşu, băiatule; şi omul cu nas roşu, băiatule, hohoho!

Vorbind astfel, dl. Weller se lăsă în voia unor hohote de râs, pe când Sam îl privea cu un zâmbet glumeț care se răspândea treptat pe întreaga-i figură.

— Au venit să stea puțin şi serios de vorbă cu tine, Samivel, reluă dl. Weller ştergându-şi ochii. Să nu-i laşi să bănuiască nimic cu privire la creditorul denaturat, Sammy.

— Cum, nu ştie cine e el?

— Deloc.

— Unde e ei? întrebă Sam, reproducând toate strâmbăturile bătrânului.

— În salonaş, glăsui dl. Weller. Du-l pe omul cu nasul roşu acolo unde nu sunt băuturi, Samivel, să-l vedem ce-o să spuie. Am făcut o plimbare plăcută cu trăsura, azi dimineaţă, că venim de la *Marchiz*, urmă dl. Weller când se simţi în stare să vorbească mai lămurit. L-am înhămat pe Tărcatul la cărucioara pe care mamă-ta vitregă a căpătat-o când şi-a luat câmpii întâia oară. A fost pus într-însa un jilţ pentru păstor, şi zău, Samivel, continuă dl. Weller cu profund dispreţ, zău, i s-a adus în stradă, chiar în faţa uşii, şi o scăriţă ca să se urce!

— Eh, nu se poate 1 zise Sam.

— Ba da, Sammy; şi păcat că n-ai fost acolo să-l vezi cum se ţinea de marginile scării când s-a urcat, de parcă i-ar fi fost teamă c-o să cază de la câteva şchioape înălţime şi se face fărâme. Dar cu chiu, cu vai s-a urcat şi-am pornit; şi crez, Sam… crez că a cam fost zdruncinat când întorceam la cotituri.

— Aha, îmi închipui că te-ai poticnit în vreo două pietre de hotar…

— Tare mi-e teamă, spuse dl. Weller clipind cu încântare din ochi, tare mi-e teamă că m-am poticnit, Sammy, de vreo câteva ori. Sălta din jilţ tot drumul.

Dl. Weller îşi bălăbăni capul dintr-o parte într-alta, scoţând un hârâit răguşit; faţa i se umflă deodată grozav şi trăsăturile i se destinseră – simptome care îl alarmară pe feciorul său destul de binişor.

— Nu te speria, Sammy, nu te speria, zise el după ce, datorită sforţărilor sale de a se stăpâni şi bătând din picior, îşi recapătă graiul. Încerc să râd mai încetişor, Sammy.

— A, dacă e numai asta, ai făcea bine să nu încerci prea des; ai să vezi că născocirea e cam periculoasă.

— Nu-ţi place, Sammy?

— Deloc.

— Mi-ar fi fost de mare folos dacă aş fi putut să mă obişnuiesc, spuse dl. Weller cu lacrimi ce-i curgeau încă pe obraji; m-ar fi scăpat adeseori de multă vorbăraie cu mamă-ta vitregă. Însă mi se pare că ai dreptate: aduce foarte mult cu damblaua; mult prea mult, Samivel.

Ajunseră din vorbă în vorbă la uşa salonaşului. Sam, oprindu-se o clipă, aruncă peste umăr o ochire şireată către prea respectatul său zămislitor, care încă mai chicotea din urmă, şi-l conduse înăuntru.

— Mamă, spuse el salutând-o politicos pe femeie, îți sunt foarte recunoscător pentru vizită. Ce faci, păstorule?

— Ah, Samuel, e groaznic aici! glăsui d-na Weller.

— Câtuşi de puțin, mămico, spuse Sam. Nu e aşa, păstorule?

Dl. Stiggins îşi ridică mâinile şi-şi îndreptă ochii spre cer, astfel că nu i se mai văzu decât albul, mai bine zis, galbenul ochilor; nu dădu însă niciun răspuns prin vorbe.

— Ce, îi e rău? o întrebă atunci Sam pe mama lui vitregă de la care aştepta o explicație.

— Bunul om e mâhnit văzându-te aici, Samuel! declară d-na Weller.

— A, asta-i tot? Văzându-l aşa, mă temusem c-o fi uitat să pipăreze castravetele pe care l-a mâncat de curând. Ia loc, dom'le, scaunele nu se plăteşte, aşa cum a zis regele miniştrilor săi când i-a luat la trei-păzeşte.

— Tinere, spuse dl. Stiggins cu trufie, mă tem că întemnițarea nu te-a prea domolit.

— Iartă-mă, dom'le, replică Sam, ce aveai bunătatea să spui?

— Mă tem, tinere, că pedeapsa nu te-a prea domolit, repetă dl. Stiggins cu o voce puternică.

— O, dom'le, eşti foarte bun; nădăjduiesc însă că prea domol nu sunt; foarte îndatorat, dom'le, pentru buna dumneatale părere.

În momentul acesta, un sunet care semăna în chip necuviincios cu o hohotire de râs se auzi în partea unde dl. Weller-bătrânul stătea, iar d-na Weller, examinând repede cazul, se crezu obligată să dea drumul, treptat, unui atac de nervi.

— Weller! strigă d-na W. (bătrânul se afla într-un colț); Weller, vino-ncoa'!

— Foarte mulțumesc, dragă; mă simt cât se poate de bine aici.

D-na Weller izbucni atunci în lacrimi.

— Ce e, mamă? o întrebă Sam.

— Oh, Samuel! răspunse ea, sunt foarte nenorocită din cauza tatălui tău! Oare nimic nu-l poate face mai bun?

— Auzi? glăsui Sam. Doamna întreabă dacă nimic nu te poate face mai bun.

— Foarte îndatorat pentru întrebarea ei politicoasă, Sammy, replică bătrânul. Îmi închipui că o pipă mi-ar prinde foarte bine. Pot să capăt una, Sammy?

D-na Weller se porni atunci să plângă şi mai tare, iar dl. Stiggins scoase un geamăt.

— Eh, uite, că iar i s-a făcut rău bietului domn, spuse Sam întorcând capul. Unde te doare, dom'le?

— În acelaşi loc, tinere, reluă dl. Stiggins, în acelaşi loc.

— Unde o fi locul ăsta, dom'le? întrebă Sam cu ton în aparență foarte firesc.

— În piept, tinere, răspunse dl. Stiggins apăsându-şi umbrela pe vestă.

La auzul mişcătorului răspuns, d-na Weller, câtuşi de puțin neînstare să-şi stăpânească emoția, hohoti şi mai zgomotos în plâns, declarând că omul cu nas roşu era un sfânt; la care dl. Weller-senior îndrăzni să insinueze cu jumătate glas, că trebuie că reprezintă parohiile reunite Sf. Pimon dinafară cu Sf. Welker dinăuntru.

— Mamă, glăsui Sam, mi-e teamă că dumnealui care se tot schimonoseşte aici, i s-a făcut mai degrabă sete în

fața unei privelişti aşa de triste. Nu-i aşa, mamă?

Mândra doamnă se uită la dl. Stiggins ca să capete un răspuns, iar el, rostogolindu-şi de nenumărate ori ochii, îşi strânse gâtlejul cu mâna dreaptă şi imită actul înghițirii, în semn că-i este sete.

— Samuel, mă tem într-adevăr că emoțiile i-au stârnit setea, spuse d-na Weller cu glas tânguitor.

— Ce bei de obicei, dom'le? întrebă Sam.

— O, dragă tinere, toate băuturile nu sunt decât zădărnicii! răspunse dl. Stiggins.

— Cât se poate de adevărat, cât se poate de adevărat! murmură d-na Weller cu un geamăt şi-un semn aprobator din cap.

— Da, crez şi eu, glăsui Sam; însă care anume e zădărnicia dumneatale specială, dom'le? Ce zădărnicie îți place mai mult?

— O, dragă tinere, răspunse dl. Stiggins, le disprețuiesc pe toate! Dar dacă există una mai puțin odioasă decât celelalte, este băutura aceea care se cheamă rom; cald, dragă tinere, cu trei bucăți de zahăr la pahar.

— Îmi pare foarte rău, dom'le, spuse Sam, însă zădărnicia asta specială nu e voie să se vândă aici.

— Oh, inimi de piatră, oameni înrăiți! exclamă dl. Stiggins. Oh, afurisită cruzimea călăilor aceştia neomenoşi!

Rostind cuvintele de mai sus, dl. Stiggins se apucă să-şi dea iar ochii peste cap şi să-şi izbească pieptul cu umbrela; iar pentru a fi drepți cu el, vom spune că indignarea sa nu părea nici prefăcută, nici uşuratică.

După ce d-na Weller şi domnul cu nas roşu făcură aspre comentarii asupra acestui obicei barbar, şi zvârliră împotriva inițiatorilor lui potop de blesteme pioase, dl. Stiggins recomandă o sticlă cu vin de Porto, amestecat cu puțină apă caldă, cu mirodenii şi zahăr, ca fiind o băutură plăcută stomacului şi mai puțin plină de zădărnicie ca multe alte combinațiuni.

În consecință porunciră să se prepare băutura; în acest timp omul cu nasul roşu şi d-na Weller îl contemplau pe bătrânul W., tânguindu-se.

— Hei, Sammy, spuse acesta, nădăjduiesc că plăcuta vizită are să te înveselească. O conversație foarte veselă şi foarte folositoare, nu e aşa?

— Eşti un împielițat, spuse Sam; şi te rog să nu-mi mai adresezi vorbele dumneatale neobrăzate.

Departe de a se declara lămurit de răspunsul acesta foarte potrivit, dl. Weller-bătrânul rânji până la urechi, iar pentru că se încăpățâna să nu-şi schimbe purtarea, d-na Weller şi dl. Stiggins fură nevoiți să închidă ochii şi să se lase pe scaun, stânjeniți; el însă nu se feri să-şi exprime, prin diferite acte de pantomimă, dorința de a-i da la cap şi de a-i rupe nasul lui Stiggins, lucru care părea să-i aducă o mare uşurare sufletească; însă odată fu cât pe-aci să se dea de gol căci dl. Stiggins, tresărind la sosirea vinului cald, aduse onorabilul său cap spre pumnul strâns al d-lui Weller care, de câteva minute, descria la o şchioapă de urechile lui un joc imaginar de artificii.

— E nevoie să întinzi mâna ca un sălbatic pentru a-ti lua paharul? strigă Sam cu multă prezentă de spirit. Nu vezi că l-ai lovit pe domnu'?

— N-am făcut într-adins, Sammy, răspunse dl. Weller cam fâstâcit de neaşteptata întorsătură a lucrurilor.

— Dom'le, spuse Sam domnului cu nas roşu care îşi freca țeasta luând o mină plângăreață, încearcă o oblojeală pe dinăuntru. Cum ți se pare zădărnicia asta caldă, dom'le?

Dl. Stiggins nu răspunse prin cuvinte, însă mişcările sale erau expresive. Gustă conținutul paharului pe care Sam i-l dăduse în mână, îşi puse umbrela pe podea, gustă din nou, trecându-şi uşurel mâna de două-trei ori peste stomac; pe urmă înghiți tot restul dintr-o suflare şi, plescăindu-şi buzele, întinse paharul ca să i se mai toarne.

D-na Weller nu întârzie nici ea să onoreze vinul cel combinat. Buna femeie protestase la început, declarând că nu poate să ia măcar o picătură; apoi, acceptase o mică picătură; pe urmă o picătură mare, pe urmă, o sumedenie de picături; şi, cum simțirea ei era ca acele substanțe care sunt puternic influențate când li se aplică o cantitate oarecare de băuturi spirtoase, cu fiecare strop de băutură vărsa o lacrimă; aşa că simțirea ei se topi treptat în lacrimi până când, în cele din urmă, ajunse într-un hal fără hal.

Dl. Weller-bătrânul manifesta un dezgust profund observând simptomele acestea, iar când, după a doua cană, dl. Stiggins începu să ofteze cumplit, el îşi exprimă din plin dezaprobarea, murmurând cu nemiluita fraze desperecheate, printre care o mânioasă repetare a cuvântului „moft” era singura ce putea fi prinsă de auz.

— Samivel băiatule, şopti el fiului său după o îndelungă şi stăruitoare contemplare a nevestei şi a d-lui Stiggins, să-ți spun un lucru: cu siguranță că e ceva scrântit pe dinăuntru în mamă-ta vitregă şi în domnul Stiggins.

— Ce vrei să spui? întrebă Sam.

— Vreau să spui, Sammy, că tot ce beau ei nu pare să le priască. Se schimbă numaidecât în apă caldă şi curge pe ochi. Crede-mă, Sammy, e o enfermitate constituțională.

Dl. Weller îşi întări opinia ştiințifică prin numeroase clipiri din ochi şi prin semne din cap, iar d-na Weller, remarcându-le şi trăgând încheierea că ele cuprindeau desigur un înțeles ofensator, fie pentru dl. Stiggins, fie pentru ea, fie pentru amândoi, era cât pe-aci să se simtă nespus de rău, când dl. Stiggins, ridicându-se cum putu pe picioare, începu să rostească un discurs instructiv, închinat celor prezenți şi-n special lui Samuel Weller, pe care îl ruga, în termeni mişcători, să fie cu ochii în patru în cloaca de vicii în care căzuse. Îl imploră să se oprească de la orice fățărnicie şi trufie a inimii, iar

pentru asta să-l ia de model pe el (Stiggins), în care caz va ajunge mai curând sau mai târziu la concluzia plăcută de-a fi ca şi dânsul, un om respectabil, neprihănit, pe când toţi cunoscuţii şi prietenii săi vor rămâne doar nişte desfrânaţi ticăloşi, părăsiţi de Dumnezeu şi fără nicio nădejde de mântuire, ceea ce – adăugă dl. Stiggins – lui nu poate să-i aducă decât satisfacţia cea mai vie.

Îl mai imploră să ocolească, mai presus de orice, patima beţiei, pe care o asemuia cu dezgustătoarele deprinderi ale porcilor, ori cu drogurile vătămătoare ce nimicesc memoria celui ce le mestecă. În punctul acesta al discursului, cucernicului domn cu nas roşu începu să i se împleticească limba şi, bălăbănindu-se încoace şi-ncolo în focul elocinţei, fu nevoit să se ţină de spătarul unui scaun pentru a-şi păstra echilibrul.

Dl. Stiggins nu-şi îndemnă ascultătorii să fie cu ochii în patru asupra acelor profeţi mincinoşi şi batjocoritori mizerabili ai religiei care, pentru că nu au priceperea să înfăţişeze doctrinele ei de bază, nici inima să simtă principiile de seamă ale religiei, sunt mult mai primejdioşi pentru societate decât criminalii de rând; căci târăsc în rătăcire firile cele mai slabe şi mai neştiutoare, atrăgând disprețul asupra a ceea ce ar trebui să fie mai sfânt, şi făcând să se răsfrângă, până la un punct, neîncrederea şi sila asupra multor oameni virtuoşi, cumsecade, membri ai unor excelente secte şi credinţe. Totuşi, cum dl. Stiggins rămăsese multă vreme rezemat de spătarul scaunului, cu un ochi închis şi clipind întruna din celălalt, e de presupus că s-a gândit la toate, însă le-a păstrat pentru sine.

D-na Weller plângea cu sughiţuri în decursul cuvântării lui şi hohotea după fiecare paragraf. Sam stătea călare peste un scaun, cu braţele rezemate pe spătar; uitându-se la predicator cu o înfăţişare plină de candoare şi blândeţe, arunca din când în când, asupra părintelui său o privire cu tâlc. Bătrânul care păruse

încântat la început, se apucă pe la jumătatea predicii s-adoarmă.

34. „Discursul d-lui cu nasul roşu” – Phiz, august 1837

— Bravo! Foarte frumos! spuse Sam când dl. Stiggins, oprindu-se, începu să-şi pună mânuşile uzate şi îşi înfundă degetele prin vârfurile găurite până când nodurile lor începură să iasă la iveală, Foarte frumos!

— Nădăjduiesc c-o să-ți fie de folos, Samuel, glăsui d-na Weller cu solemnitate.

— Nădăjduiesc şi eu, mamă, răspunse Sam.

— Aş ține mult să-i fie la fel şi tatălui dumitale.

— Mulțumesc, dragă, spuse dl. Weller-senior. Cum te simți acum, îngeraşule?

— Nelegiuitule! exclamă d-na Weller.

— Om rătăcit! spuse cucernicul domn Stiggins.

— Vrednica mea făptură, răspunse dl. Weller, dacă n-o să am o lumină mai bună decât a lunii ăsteia a dumitale, de bună seamă că am să călătoresc toată noaptea. Uite ce e însă, doamnă Weller: dacă Tărcatu mai rămâne mult înhămat, n-o să fie bun de nimic la înapoiere şi s-ar putea prea bine să arunce jilțul cât colo în vreun tufiş, odată cu păstorul.

Auzind presupunerea, cucernicul domn Stiggins îşi luă cu vădită consternare pălăria şi umbrela şi propuse să se pornească fără întârziere. D-na Weller acceptă, iar Sam îi petrecu până la uşă, unde îşi luă cuviincios bun-rămas de la ei.

— A-dio, Sam, zise bătrânul vizitiu.

— Ce e aia a-dio? întrebă Sam.

— Atunci la revedere, spuse bătrânul.

— Aşa da, mai înțeleg, replică Sam. La revedere, talpa iadului!

— Sammy, glăsui în şoaptă dl. Weller uitându-se cu luare aminte în jurul său, zi-i cele cuvenite jupânului tău şi spune-i că, dacă se mai gândeşte la afacerea asta, să-mi trimiță vorbă. Eu şi un tâmplar am făcut un plan ca să-l scoatem de-aici. Un pian, Samivel, un pian! spuse dl. Weller ciocănindu-l pe fiul său în piept cu

dosul palmei şi trăgându-se îndărăt vreo doi paşi.

— Ce vrei să spui? întrebă Sam.

— Un pian... foarte... Samivel, replică dl. Weller în chip şi mai misterios. Unul pe care poate să-l ia cu chirie, însă care nu cântă, Sammy.

— Şi atunci la ce o să slujească?

— O să-i trimiță vorbă prietinului meu, tâmplarul, ca să-l ia îndărăt; înțelegi? zise dl. Weller.

— Nu, răspunse Sam.

— Înăuntru nu e nimic, murmură tată-său; poate să stea în voie, într-însul, cu pălăria şi cu pantofii, şi să respire pe la picioarele pianului care e scobite. Aveți un bilet gata de plecare pentru America... Guvernul americanilor n-o să-l predea când o să vază că are bani de cheltuit, Sammy. Jupânul n-are decât să rămâie acolo până ce doamna Bardell o să dea ortu' popii sau până când domnii Dodson şi Fogg au să fie spânzurați, şi chestia asta din urmă îmi pui capul că o să se întâmple întâi; pe urmă poate să se întoarcă şi să scrie o carte despre americani, şi cartea o să-i scoată toate cheltuielili, ba chiar mai mult dacă-i muştruluieşte bine.

Dl. Weller înfățişă într-un suflet ideea complotului său, cu un iureş de şuşotiri, iar pe urmă, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu slăbească prin alte discuții efectul uluitoarei veşti, făcu salutul vizitiului şi îşi luă tălpăşița.

Sam abia îşi recăpătase liniştea obişnuită – mult zdruncinată de comunicarea tainică a respectabilului său părinte, când dl. Pickwick îl întâmpină.

— Sam! îi spuse el.

— Da, dom'le...

— Vreau să dau o raită prin închisoare şi doresc să mă însoțeşti. Sam, adăugă dl. Pickwick zâmbind, uite că vine încoa' un deținut pe care îl cunoaştem.

— Care, dom'le! Domnu' ăla cu o claie de păr sau captivu' enteresant cu ciorapi?

— Niciunul şi nici altul. E unul dintre cei mai vechi prieteni ai tăi.

— Ai mei?

— Sunt sigur că ți-l aminteşti foarte bine; ori poate că pentru cunoştințele tale vechi eşti înzestrat cu mai puțină memorie decât mi-aş fi închipuit. Sst, nicio vorbă, nicio silabă, Sam! Uite-l!

În răstimp, dl. Jingle se apropia. Nu mai avea înfățişarea aşa de amărâtă, şi purta nişte veşminte uzate, scoase, grație d-lui Pickwick, de la Muntele de Pietate. Se tunsese, avea rufăria curată; dar era încă foarte palid şi slab. Se târa încet, rezemându-se într-un baston şi se vedea cât de colo că fusese greu încercat de boală şi nevoie, căci abia se ținea pe picioare. Îşi scoase pălăria când dl. Pickwick îl salută, şi păru foarte tulburat şi ruşinat dând cu ochii de Sam.

În urma lui numaidecât, venea dl. Job Trotter care, pe lista păcătoşeniilor lui, măcar atât: lipsa de devotament pentru tovarăş nu era trecută. Arăta încă zdrențăros şi murdar, însă chipul nu-i mai era scofâlcit ca la prima întâlnire cu dl. Pickwick, acum câteva zile. Scoțându-şi pălăria în fața binevoitorului nostru prieten, murmură câteva cuvinte întretăiate de recunoştință, adăugând că, de n-ar fi fost dl. Pickwick, ar fi murit de foame amândoi.

— Bine, bine! spuse dl. Pickwick întrerupându-l cu nerăbdare. Rămâi cu Sam în urmă. Domnule Jingle, vreau să-ți vorbesc. Poți să mergi fără brațul lui?

— Desigur, domnule; vă stau la dispoziție. Nu prea repede – picioarele se clatină – capul buimac – totul se-nvârte – parcă se cutremură pământul; – foarte.

— Atunci dă-mi brațul, glăsui dl. Pickwick.

— Nu, nu, nu vreau; mai bine nu, răspunse Jingle.

— Fleacuri, zise dl. Pickwick. Reazemă-te de mine, este dorința mea, domnule.

Văzând că Jingle era tulburat, frământat şi nu ştia ce să facă, dl. Pickwick puse capăt discuției, luând sub brațul său brațul comediantului invalid şi ducându-l cu sine fără vorbă.

În tot acest timp, figura d-lui Samuel Weller exprima cea mai mare uimire, uimirea cea mai copleşitoare care se poate imagina. După ce-şi plimbă într-o tăcere adâncă ochii de la Job la Jingle şi de la Jingle la Job, exclamă în şoaptă: „Naiba să mă ia!” şi repetă cuvintele de câteva ori; apoi parcă îi pieri graiul cu totul şi iar se apucă să-i contemple, când pe unul, când pe altul, într-o buimăceală mută.

— Haide, Sam! spuse dl. Pickwick privind în urmă.

— Vin, dom’le, răspunse dl. Weller urmându-şi maşinaliceşte stăpânul, dar fără să-şi ia ochii de la dl. Job Trotter care păşea lângă el în tăcere.

Job îşi ţinu câtva timp privirile în pământ, pe când Sam, cu ochii aţintiţi asupră-i, se ciocnea de trecători, dădea peste copii, se împiedica de trepte şi de balustrade, de parcă la nimic nu mai lua seamă; deodată Job, privindu-l pe furiş, îi spuse:

— Ce mai faci, domnule Weller?

— El e! strigă Sam şi, stabilind cu certitudine identitatea lui Job, se bătu cu mâna pe picior şi-şi exprimă emoţia printr-un fluierat prelung şi ascuţit.

— S-au schimbat tare mult lucrurile pentru mine, domnule, glăsui Job.

— Aşa mi se pare şi mie! exclamă dl. Weller cercetând cu neprefăcută mirare zdrenţele tovarăşului său. E însă o schimbare în rău, domnule Trotter, cum zicea gentlemanul când a primit, pentru o monedă bună de o jumătate de coroană, doi şilingi şi şase penny falşi.

— Ai toată dreptatea, replică Job clătinând din cap; nu mai e nicio înşelăciune acum, domnule Weller. Lacrimile, adăugă el cu o expresie de viclenie momentană, lacrimile nu sunt singurele dovezi ale nenorocirilor şi nici cele mai bune.

— Adevărat, nu e, întări Sam cu tâlc.

— Ele pot fi prefăcute, domnule Weller, rosti Job.

— Ştiu, zise Sam. E persoane care le are totdeauna gata şi ridică zăgazul ca să le dea drumul când vrea.

— Da, dar *aceste* lucruri nu pot fi făcute cu uşurinţă, domnule Weller; şi, ca să izbuteşti, e un chin, răspunse Job.

Vorbind astfel, Job îşi arătă obrajii scofâlciţi şi, suflecând mâneca hainei, arătă un braţ aşa de firav şi de uscat, încât ţi se părea că s-ar frânge dacă i-ai fi atins pojghiţa de carne care-l acoperea.

— Dar ce ai făcut?! exclamă Sam trăgându-se înapoi.

— Nimic, răspunse Job.

— Nimic, repetă Sam, ca un ecou.

— De mai multe săptămâni nu fac nimic, glăsui Job; nu mănânc şi nu beau mai nimic.

Sam învălui într-o ochire înţelegătoare figura slabă a d-lui Trotter şi îmbrăcămintea lui jerpelită apoi, apucându-l de braţ, începu să-l tragă cu de-a sila.

— Unde mă duci, domnule Weller? întrebă Job zbătându-se zadarnic sub mâna puternică a fostului vrăjmaş.

— Vino, vino! răspunse Sam fără a catadicsi să-i dea altă lămurire până când ajunseră la cârciuma închisorii, unde ceru o cană cu bere care fu adusă repede. Acum, glăsui Sam, fă bine şi bea-mi asta până la ultima picătură şi pe urmă dă ulcica peste cap ca să-mi arăţi că ai luat doftoria întreagă.

— Dar, dragă domnule Weller… se împotrivi Job.

— Dă-o pe gât! reluă Sam cu ton poruncitor.

Luat astfel la refec, dl. Trotter duse cana la buze şi-i ridică fundul pe îndelete în chip aproape neobservat. Odată, numai o singură dată, se opri să respire îndelung, însă fără să depărteze cana de la gură, iar peste câteva momente o ţinea în mâna întinsă, cu fundul în sus. Nimic nu căzu la pământ afară de trei-patru clăbuci de spumă ce se prelingeau încetişor de pe margine.

— Bravo! glăsui Sam. Cum te simţi acum?

— Mai bine, domnule, cred că mult mai bine.

— Fireşte; e ca şi cum ai pune gaz într-un balon. Te

umfli văzând cu ochii. Ce-ai zice de încă una de aceeaşi mărime?

— Mi-este de-ajuns, domnule, îți foarte mulțumesc, dar mi-ajunge.

— Ce zici atunci de ceva mai zdravăn?

— Grație vrednicului dumitale stăpân, domnule, avem la ceasurile trei fără un sfert o jumătate de pulpă de berbec friptă împreună cu cartofii, ca să nu mai trebuiască să-i fiarbă.

— Cum? El vă ajută aşa? întrebă Sam apăsând pe fiecare cuvânt.

— Da, domnule. Şi mai mult decât atâta, domnule Weller; deoarece stăpânul meu era foarte bolnav, a luat o cameră pentru noi – stăteam într-o cocină înainte – şi a plătit chiria, domnule. A venit să ne vadă noaptea, fără să ştie nimeni. Domnule Weller, urmă Job cu lacrimi acum adevărate, aş fi în stare să-l slujesc pe omul acesta până aş cădea mort la picioarele lui.

— Ascultă, lasă asta, prietene, nu te mai necăji! strigă Sam.

Job Trotter îl privi mirat.

— Lasă asta; ascultă băiete! repetă Sam cu tărie. N-o să-l slujească nimeni afară de mine; şi, pentru că veni vorba de asta, urmă el plătind berea, am să-ți spui alt sicret. N-am auzit niciodată, ține minte, n-am citit în nicio carte de poveşti şi n-am văzut în niciun tablou un înger cu pantaloni şi ghetre; nu, nici măcar la teatru, după câte îmi aduc aminte, deşi acolo ar fi cu putință; dar nu uita vorbele mele, Job Trotter, el e un adevărat înger; şi arată-mi omul care să îndrăznească să spuie că a cunoscut vreunul mai bun!

După ce rosti provocarea pe care o întări prin numeroase gesturi şi semne din cap, Sam băgă restul în buzunar şi porni în căutarea celui despre care vorbise.

Îl găsiră pe dl. Pickwick, care era încă cu Jingle şi-i vorbea însuflețit, fără să arunce o ochire asupra grupurilor adunate pe terenul de sport; erau felurite

grupuri la care merita să te uiți măcar din simplă curiozitate.

— Bine, spunea dl. Pickwick când Sam şi tovarăşul lui se apropiară, ai să vezi cum o să te înzdrăveneşti şi, până una-alta, mai chibzuieşte. Când te vei simți destul de tare, să-mi spui şi-o să mai stăm de vorbă la timpul potrivit. Acum întoarce-te în odaia dumitale, trebuie să fii obosit şi nu eşti destul de voinic ca să zăboveşti mult afară.

Dl. Alfred Jingle, căruia nu-i mai rămăsese o scânteie din vioiciunea de altădată şi nici măcar din voioşia sumbră pe care o afectase în prima zi când dl. Pickwick îl întâlnise în mizerie, salută până la pământ în tăcere şi se depărtă domol după ce făcu semn lui Job să nu-l însoțească numaidecât.

— Sam, nu e curioasă scena asta? întrebă dl. Pickwick privind în juru-i cu bună voie.

— Foarte curioasă, dom'le, răspunse Sam; şi adăugă pentru sine: „Minunile nu s-a sfârşit. Nu-l vezi şi pe Jingle cum se boceşte?"

În partea închisorii unde se afla dl. Pickwick în momentul acela, spațiul mărginit de ziduri era destul de întins ca să formeze un bun teren pentru jocul cu mingea; o latură a curții era închisă, bineînțeles, chiar de zid, iar cealaltă de partea aceea a închisorii ce avea vedere spre Sf. Paul; sau, mai degrabă, care ar fi avut vedere spre catedrală dacă n-ar fi fost zidul. Aici se arătau numeroşi datornici, în mişcare sau în repaus, în toate atitudinile unei nelinişti trândave. Cei mai mulți aşteptau în temniță ziua când urmau să apară înaintea Curții insolvabililor, în vreme ce alții erau trimişi înapoi la închisoare pentru un timp pe care se sileau să-l petreacă cum puteau mai bine. Câțiva erau ca vai de capul lor; alții arătau bine; mulți erau jegoşi; câțiva, mai curăței. Toți, însă, hoinărind, tălălăind de colo-colo, pierzându-şi vremea fără niciun rost şi pustiiți de speranțe la fel ca animalele dintr-o menajerie.

Alți deținuți își petreceau vremea trândăvind la ferestrele ce dădeau spre alei; unii conversau zgomotos cu cunoștințele de jos; alții jucau mingea cu persoane sprintene care-i *serveau* de afară; alții, în sfârșit, priveau la jucători, ori erau atenți la băieții care făceau pe arbitrii.

Femei soioase treceau în sus și-n jos, în galenți, ducându-se la bucătăria care se afla într-un ungher al curții. Într-alt colț copiii țipau, se jucau și se băteau. Zgomotul popicelor și strigătele jucătorilor se contopeau mereu cu zarva pe care o făceau copiii; totul era un amestec de sunete, un întreg vacarm, exceptând șopronul mic, dărăpănat, care se găsea la câțiva pași de acolo, unde zăcea livid, încremenit, corpul deținutului de la Cancelarie, răposat cu o noapte înainte și așteptând batjocura unei anchete. Corpul! Termenul legal pentru a exprima amestecul turbulent de griji, neliniști, afecțiuni, speranțe, dureri, care alcătuiesc omul viu. Legea avea corpul deținutului; corpul zăcea acolo, înveșmântat în haine de mort, ca un martor înfricoșător față de grija ei binevoitoare.

— Vreți să vedeți o dugheană fluierătoare{53}, domnule? întrebă Job Trotter.

— Ce vrei să spui? întrebă dl. Pickwick la rândul său.

— O dugheană fluierătoare, dom'le, adăugă Sam.

— Ce e asta, Sam? O dugheană de păsărar? se interesă dl. Pickwick.

— Câtuși de puțin, domnule, declară Job; un loc unde se vând băuturi spirtoase.

Dl. Job Trotter explică atunci, pe scurt, că în închisoarea datornicilor era interzisă, sub aspre pedepse, introducerea de băuturi spirtoase; dar că articolul acesta fiind foarte apreciat, câțiva temniceri speculanți au închis ochii, determinați de anume considerațiuni lucrative care aveau să le aducă venituri și au dat voie câtorva deținuți să vândă, în propriul lor profit, băutura favorită a doamnelor și domnilor din

puşcărie.

— Obiceiul, continuă Job, a fost introdus treptat în toate închisorile pentru datorii.

— Şi are avantajul, glăsui Sam, că temnicerii are grijă să-i prinză pe toți care încearcă să se dea după deşte şi nu le plăteşte; iar când se întâmplă asta, e lăudați la jurnale pentru vegherea lor; aşa că, cu o piatră, dă două lovituri: îi împiedică pe alții să facă negoț şi-şi sporeşte faima.

— Aşa stau lucrurile, domnule Weller, întări Job.

— Dar camerele astea, întrebă dl. Pickwick, nu sunt vizitate niciodată ca să se vadă dacă nu cumva acolo sunt băuturi spirtoase?

— Cum să nu, dom'le, lămuri Sam; însă temnicerii ştie dinainte; ei dă de veste fluierătorilor, şi atunci poți să le pui sare pe coadă.

Pe când Sam termina explicațiile, Job bătea la uşa care fu imediat deschisă de un domn ciufulit. Ciufulitul închise apoi uşa cu zăvorul în urma lor şi rânji; atunci se porni şi Job să rânjească, iar Sam făcu la fel; dl. Pickwick, gândind că, fără îndoială, se aştepta acelaşi lucru şi de la dânsul, zâmbi şi el până la sfârşitul întrevederii.

Gentlemanul ciufulit păru că a înțeles perfect modul acesta tăcut de-a intra în materie. Scoase de sub pat o sticlă turtită de piatră, care putea să conțină cam o oca şi umplu cu ienupăr trei pahare pe care Job şi Sam le goliră îndată cu meşteşug.

— Mai vreți? întrebă domnul fluierător.

— Nu, mulțumesc, spuse Job Trotter.

Dl. Pickwick plăti, uşa fu deschisă, se depărtară; şi cum tocmai în momentul acela dl. Roker trecea pe acolo, domnul ciufulit îi făcu un semn prietenos din cap.

După ce ieşi de acolo, dl. Pickwick rătăci pe scări şi de-a lungul galeriilor, apoi ocoli încă odată curtea închisorii.

I se părea că lumea din temniță era alcătuită numai

din indivizi ca Mivins, Smangle, ca pastorul, măcelarul; mereu, la fiece pas, aceiaşi indivizi. Aceeaşi murdărie, aceeaşi larmă, acelaşi tărăboi, aceleaşi trăsături caracteristice în toate ungherele, în cele mai bune, ca şi în cele mai rele. Peste tot era ceva turbulent şi neliniştit, şi vedeai tot felul de oameni adunându-se, despărţindu-se, ca umbrele într-un vis apăsător.

— Am văzut destul, spuse dl. Pickwick trântindu-se pe un scaun în odăiţa lui. Mă doare capul de câte mi s-au perindat pe dinaintea ochilor şi inima mă doare. De acum încolo, voi rămâne prizonier în camera mea.

Dl. Pickwick respectă cu perseverenţă hotărârea pe care o luase. Trei luni întregi el stătu toată ziua închis, furişându-se ca să respire aer curat numai pe înnoptate, când cei mai mulţi dintre deţinuţi se aflau în pat ori chefuiau în odăile lor.

Sănătatea sa începea, vădit, să sufere de pe urma arestului, însă nici ades repetatele implorări ale prietenilor şi ale d-lui Perker, nici înştiinţările şi mustrările şi mai repetate ale d-lui Samuel Weller nu-l putură îndupleca să schimbe cu o iotă hotărârea-i nezdruncinată.

CAPITOLUL XLVI

Unde se istoriseşte un mişcător şi nu lipsit de haz act de delicatețe, pe care l-au săvârşit d-nii Dodson şi Fogg.

Era în ultima săptămână a lunii iulie, când o cabrioletă de piață, al cărei număr nu e menționat, înainta zorită spre Goswell Street. Se aflau grămădite într-însa trei persoane, afară de vizitiul care stătea, firește, pe capra lui, într-o parte. Pe poclit spânzurau două şaluri aparținând, după toate semnele, unor cocoane afurisite, aşezate sub numitul poclit. Un domn cu înfățişare greoaie şi supusă era înghesuit, că aproape nu se mai vedea, între cele două doamne care îl repezeau scurt când cuteza să facă şi el vreo observație. Cele două cocoane afurisite şi domnul greoi dădeau vizitiului instrucțiuni care se băteau cap în cap, tinzând toate spre acelaşi scop, adică de a opri la uşa d-nei Bardell; uşă despre care domnul greoi susținea, în directă opoziție şi în ciuda cocoanelor, că era verde, iar nu galbenă.

— Vizitiu, spunea domnul greoi, opreşte la casa cu uşa verde.

— Ce om nesuferit! exclamă una dintre cocoanele afurisite. Opreşte, vizitiu, la casa cu uşa galbenă!

Ca să oprească la uşa verde, vizitiul îşi înfrânase calul aşa de brusc, încât îl împinsese aproape în cabrioletă; auzind însă de noua indicație, îi dădu drumul pe picioarele dinainte şi stătu locului.

— Atunci unde să opresc? întrebă vizitiul. Înțelegeți-

vă între dumneavoastră. Tot ce vreau să ştiu este unde.

Gâlceava reîncepu atunci cu violență; iar pentru că animalul era sâcâit de o muscă ce i se tot învârtea pe la bot, vizitiul îşi întrebuința în chip omenos timpul liber plesnindu-l cu biciul peste cap după principiul revulsiunii.

— Majoritatea hotărăşte, spuse la urmă una dintre cocoanele afurisite. Vizitiu, uşa galbenă!

Dar când cabrioleta ajunse în mod strălucit dinaintea uşii galbene „, făcând", după cum spunea triumfător una dintre cocoane, „de fapt, mai mult zgomot decât ar produce propria-ți cupea", şi când vizitiul coborî să dea ajutor cocoanelor, căpşorul rotund al d-şorului Thomas Bardell se arătă la fereastra unei case cu uşă roşie, situată cu câteva numere mai departe.

— Ființă îngrozitoare! strigă cocoana mai sus amintită aruncând domnului greoi o privire nimicitoare.

— Dar, draga mea, nu sunt eu de vină, zise el.

— Taci, criatură imposibilă! Casa cu uşă roşie, vizitiu! Oh, dacă vreodată o femeie a fost chinuită de o făptură brutală ce găseşte plăcere şi-i creşte inima când poate să-şi umilească nevasta în fața străinilor, eu sunt aceea!

— Ar trebui să intri în pământ de ruşine, Raddle, spuse femeiuşca a doua, care nu era alta decât d-na Cluppins.

— Spuneți-mi măcar ce am făcut? întrebă dl. Raddle.

— Taci, brută, să nu mă faci să-mi uit sextu' şi să mă cobor ca să te iau la palme! zise d-na Raddle.

În răstimpul dialogului acestuia, vizitiul îşi târa în chipul cel mai netrebnic calul de hăț, până la casa cu uşă roşie pe care d-şorul Bardell o şi deschisese. Ce manieră banală şi comună să te prezinți aşa dinaintea uşii unei prietene! În loc să soseşti cu tot focul, în iureşul nebun al cailor; în loc ca vizitiul să sară de pe capră şi să bată puternic în uşă; în loc să trânteşti poclitul cu zgomot exact în ultimul moment ca să nu rămâi în bătaia curenților; în loc să pui să ți se întindă

şalul ca şi cum ai avea un vizitiu al tău! Tot efectul situației se pierdea: mai bine ar fi venit pe jos!

— Ascultă, Tommy, strigă d-na Cluppins, ce face scumpa ta mămițică?

— A, foarte bine, răspunse d-şorul Bardell. E în salonul din față, gata. Şi eu sunt gata.

D-şorul Bardell îşi vârî mâinile în buzunare şi se distră sărind de pe prima treaptă a peronului pe trotuar şi invers.

— Mai vine cineva cu noi, Tommy? reluă d-na Cluppins potrivindu-şi pelerina.

— Merge şi doamna Sanders; şi merg şi eu, răspunse Tommy.

— Ia te uită, mucosul naibii, rosti micuța doamnă Cluppins, nu se gândeşte decât la el. Ascultă, Tommy, puiule…

— Ce? rosti d-şorul Bardell.

— Cine mai vine, dragostea mea? continuă d-na Cluppins în mod insinuant.

— O, şi doamna Rogers, răspunse d-şorul Bardell, holbându-şi ochii când îi aduse vestea la cunoştință.

— Cum? Doamna care a luat cu chirie locuința?! exclamă d-na Cluppins.

D-şorul Bardell îşi vârî mai adânc mâinile în buzunare şi moțăi din cap exact de treizeci şi cinci de ori ca să exprime că într-adevăr era vorba de cocoana cu locuința şi nu de alta.

— Aha, parc-ar fi un *jour*, continuă d-na Cluppins.

— Aşa ați zice dacă ați şti ce e în bufet, adăugă d-şorul Bardell.

— Ce e, Tommy? întrebă d-na Cluppins linguşitoare. Sunt sigură că-mi spui, Tommy.

— Nu, nu vreau, ripostă d-şorul Bardell clătinând din cap şi reîncepând zbenguitul pe scară.

— Mucosul naibii! murmură d-na Cluppins. Ce împielițat nesuferit! Haide Tommy, povesteşte-i scumpei tale doamne Cluppy.

— Nu vrea mama, răspunse d-şorul Bardell. Dacă nu zic nimic, am să capăt şi eu; de aceea!

Bucuros de plăcuta perspectivă, băiatul minune începu cu o nouă vigoare să sară de pe-un picior pe altul.

Interogatoriul la care copilul fusese supus avea loc în timp ce dl. şi d-na Raddle şi vizitiul se certau cu privire la preţul cursei. Incidentul terminându-se în favoarea vizitiului, d-na Raddle intră în casă abia mai ţinându-se pe picioare.

— Dumnezeule, ce ai, Mary-Ann? întrebă d-na Cluppins.

— Ah, Betsy, tremur şi acum toată! replică d-na Raddle. Raddle nu se poartă ca un bărbat; lasă toate pe spinarea mea.

Atacul împotriva bietului domn Raddle nu prea era loial: căci de la începutul certei, el fusese împins la o parte de buna lui soţie şi primise ordinul categoric să-şi ţină gura. Oricum însă, el nu avu răgazul să se apere, căci era vădit că d-na Raddle arăta semne de leşin; văzând aceasta de la fereastra salonului, d-na Bardell, d-na Sanders, chiriaşa şi servitoarea chiriaşei ieşiră repede şi o duseră pe d-na Raddle în casă, vorbind toate deodată, copleşind-o cu expresii de compătimire şi milă, de parcă ar fi fost cea mai chinuită muritoare de pe pământ. O aşezară pe o sofa în salonul din faţă, iar doamna de la primul etaj alergă înapoi pe scări la etaj, reveni cu un flacon de sare volatilă şi, luând-o pe d-na Raddle de gât, i-l ţinu sub nas cu toată solicitudinea compătimitoare a sexului frumos; după ce se zbătu şi se zvârcoli îndelung, doamna leşinată n-avu încotro şi trebui să declare că se simţea mai bine.

— Ah, biata făptură, exclamă d-na Rogers; înţeleg prea bine suferinţele ei.

— Ah, biata făptură! Şi eu ştiu, repetă d-na Sanders.

Toate doamnele începură atunci să se tânguiască la unison spunând că şi *ele* ştiau despre ce este vorba şi

deplângând-o din toată inima. Până şi mica servitoare a chiriaşei, înaltă de trei coți şi în vârstă de treisprezece ani, manifesta profunda ei simpatie.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă d-na Bardell.

— Da ce v-a adus în starea asta, doamnă? întrebă şi d-na Rogers.

— Am fost foarte tulburată, răspunse d-na Raddle cu ton dojenitor.

Toate doamnele aruncară îndată d-lui Raddle priviri pline de indignare.

— Fapt e, spuse nefericitul gentleman înaintând, fapt e că, dându-ne jos la uşă, am avut o neînțelegere cu vizitiul cabrioletei.

Un țipăt puternic al nevesti-sii, la pomenirea acestui nume, făcu orice altă explicație imposibilă.

— Raddle, spuse d-na Cluppins, ai face bine să ne laşi singure cu dânsa ca s-o liniştim. Câtă vreme vei fi aci, n-o să-şi vie în fire.

Toate doamnele fiind de aceeaşi părere, dl. Raddle fu împins din cameră şi sfătuit să ia aer în curtea de dinapoia casei. Se plimba de vreun sfert de oră, când d-na Bardell îl anunță, cu figură solemnă, că poate să reintre; însă că e dator să ia seama la felul cum se va purta cu femeia sa. D-na Bardell ştia că el n-are intenții rele, însă Mary-Ann era departe de a fi tare şi, dacă el nu bagă de seamă, ar putea s-o piardă în momentul când s-ar aştepta mai puțin; ceea ce va fi pentru dânsul, apoi, un subiect cumplit de remuşcări; şi multe altele.

Dl. Raddle ascultă cu multă supunere toate aceste sfaturi şi se înapoie în sfârşit în salon, blând ca un mieluşel.

— Vai, doamnă Rogers, spuse d-na Bardell, nu v-a fost prezentat nimeni! Domnul Raddle, doamnă; doamna Cluppins, doamnă; doamna Raddle, doamnă…

— Sora doamnei Cluppins, observă d-na Sanders.

— A, da?! exclamă d-na Rogers cu grație, căci ea era chiriaşă, iar servitoarea ei urma să servească şi, pe

temeiul poziției sale, trebuia să fie mai mult grațioasă decât intimă. A, da?

D-na Raddle zâmbi simpatic, dl. Raddle salută, iar d-na Cluppins declară că „se simțea foarte fericită având cinstea de-a face cunoştința unei persoane despre care auzise atâtea lucruri bune" – compliment pe care d-na Rogers îl primi cu o bunăvoință recunoscătoare.

— Domnule Raddle, glăsui d-na Bardell, ştii că trebuie să te simți foarte onorat că dumneata şi Tommy sunteți singurii gentlemeni datori să escorteze atâtea doamne, tot drumul, până la Grădina Spaniolă din Hampstead. Nu-i aşa, doamnă Rogers?

— O, desigur, doamnă, declară d-na Rogers; după care celelalte doamne repetară şi ele: O, desigur!

— Nici vorbă, doamnă, îmi dau seama, spuse dl. Raddle frecându-şi mâinile şi lăsând să se vadă o uşoară tendință spre voioşie. Aşa, de fapt, chiar îi spuneam doamnei Raddle, pe când veneam cu cabrioleta…

Auzind cuvântul acesta care trezea atâtea amintiri penibile, d-na Raddle îşi duse din nou batista la ochi şi scoase un strigăt înăbuşit; d-na Bardell încruntă sprâncenele, privindu-l pe dl. Raddle ca să-i dea de înțeles că ar fi mai bine să tacă şi, apoi, cu ifos, o rugă pe servitoarea d-nei Rogers să „pună vinul pe masă".

La semnalul acesta, comorile ascunse în bufet fură aduse în cinstea chiriaşei şi prilejuiră tuturor celor de față o satisfacție fără margini. Erau mai multe farfurii cu portocale şi pişcoturi, o sticlă de Porto vechi, de treizeci şi patru penny, apoi o altă sticlă cu celebrul Xeres din Indiile orientale, de paisprezece penny. Dar, spre marea consternare a d-nei Cluppins, Tommy păru gata să povestească cum l-a iscodit dânsa cu privire la ce era-n bufet; noroc că, vorbind, se înecă înghițind jumătate din paharul cu vin vechi, ceea ce îi puse viața în pericol câteva clipe, astfel că-şi înăbuşi istorisirea în germen. Societatea porni atunci în căutarea trăsurii pentru Hampstead. O găsiră curând şi, după două

ceasuri, ajunseră cu toții nevătămați la Grădina Spaniolă, unde primul act al nefericitului domn Raddle fu cât pe-aci să pricinuiască delicatei sale soții o nouă criză; căci, nici mai mult, nici mai puțin, el comandă ceai pentru şapte persoane, când (cum toate doamnele remarcară deodată) nimic nu era mai uşor decât să-i dea lui Tommy să bea din ceaşca cuiva sau din a tuturora, când chelnerul n-ar fi observat – economisindu-se astfel ceaiul pentru o persoană fără ca băutura să fie mai puțin bună.

În orice caz, nu mai aveau încotro, astfel că tava fu adusă cu şapte ceşti, şapte farfurioare şi tot atâtea porții de pâine şi unt. D-na Bardell fu proclamată, în unanimitate, prezidentă; d-na Rogers se aşează la dreapta ei, d-na Raddle la stânga. Masa se desfăşură cu multă voioşie şi mult succes.

— Ce frumoasă e viața la țară! oftă d-na Rogers; aproape că aş vrea să trăiesc mereu aci!

— O, multă vreme nu v-ar plăcea, doamnă! replică d-na Bardell cu oarecare grabă, căci nu se cuvenea sa încurajeze atare idei la chiriaşa ei; nu, nu v-ar plăcea.

— O, sunteți o fire prea veselă şi vă bucurați de prea multă simpatie pentru a vă putea simți bine la țară, zise mica doamnă Cluppins.

— Se poate, doamnă… se poate, spuse ofând chiriaşa de la primul etaj.

— Viața la țară, pentru persoanele singure, care n-au pe nimeni să le poarte de grijă, ori pentru persoanele care au trecut prin zbuciumări sufleteşti şi prin altele, observă dl. Raddle recăpătând oarecare voioşie şi privind în juru-i; viața la țară e foarte bună. Se spune că viața la țară e indicată pentru un suflet care a fost rănit.

Dar dintre toate cuvintele pe care le putea rosti nefericitul domn, acestea erau desigur cele mai prost găsite. Fireşte, d-na Bardell izbucni în lacrimi şi vru să părăsească masa pe dată; la care, iubitorul ei fiu începu să scoată țipete groaznice.

— Cine ar putea crede, doamnă, exclamă d-na Raddle, întorcându-se furioasă spre chiriaşa de la primul etaj; cine ar putea crede că o femeie să fie măritată cu o ființă aşa de nesuferită care se joacă cu simțămintele ei în fiecare clipă?

— Draga mea, se apără dl. Raddle, nu mă gândisem câtuşi de puțin…

— Nu te gândiseşi câtuşi de puțin! repetă d-na Raddle cu mult dispreț. Pleacă; nu pot să te mai văd; eşti o brută.

— *Nu* trebuie să te necăjeşti, Mary-Ann, o întrerupse d-na Cluppins. Trebuie să ai grijă de sănătatea ta, draga mea, lucru pe care niciodată nu-l faci. Pleacă, Raddle, fii bun, dacă nu vrei să-i înrăutățeşti starea.

— Da-da, ar fi bine să vă luați ceaiul singur, domnule, spuse d-na Rogers aplicând din nou flaconul ei cu săruri.

D-na Sanders care, potrivit obiceiului, era foarte ocupată cu pâinea şi cu untul, exprimă aceeaşi opinie, astfel că Raddle se retrase fără să mai scoată o vorbă.

Doamnele se grăbiră apoi să-l ridice pe d-şorul Bardell în brațele mamei, însă, cum el era prea mare pentru a fi ținut în brațe, picioarele îi ajunseră pe masă, pricinuind oarecare harababură printre ceşti şi farfurioare. Noroc că soiul acela de crize de leşin, molipsitor la doamne, rareori durează îndelung; de aceea, după ce-şi sărută bine copilul, după ce plânse puțin, d-na Bardell îşi reveni în fire, îl aşeză jos, se miră cum de a putut fi aşa de nesăbuită şi-şi mai turnă un ceai.

Atunci se auzi huruitul roților unei trăsuri care se apropia şi doamnele, înălțând ochii, văzură o birjă oprindu-se la poarta grădinii.

— Altă lume, spuse d-na Sanders.

— Un gentleman, spuse d-na Raddle.

— Stați, e domnul Jackson, tânărul de la Dodson şi Fogg! exclamă d-na Bardell. Nu cumva domnul Pickwick

a plătit daunele?

— Sau s-o fi oferit să se însoare, sugeră d-na Cluppins.

— Dar ce mult zăboveşte domnul ăsta! spuse d-na Rogers. De ce nu s-o fi grăbind?

În vremea asta, dl. Jackson, după ce adresase câteva cuvinte unui individ jerpelit cu ghetre negre care coborâse din trăsură, în mână cu un baston gros de frasin, se îndreptă spre locul unde se aflau doamnele, potrivindu-şi din mers părul în jurul borurilor pălăriei.

— Ce e nou, s-a întâmplat ceva, domnule Jackson? întrebă d-na Bardell cu încordare.

— Absolut nimic, doamnă, răspunse Jackson. Bună ziua, doamnelor. Iertați-mă, doamnelor, că vă deranjez, însă legea, doamnelor, legea…

Scuzându-se astfel, dl. Jackson zâmbi, adresă un salut tuturor persoanelor prezente şi-şi trecu iarăşi mâna prin păr. D-na Rogers îi şopti d-nei Raddle că tânărul era într-adevăr foarte elegant.

— Am fost la dumneavoastră, în Goswell Street, reluă Jackson şi, aflând de la slujnică cum că eraţi aici, am luat o trăsură şi am venit. Avem nevoie de dumneavoastră numaidecât, doamnă Bardell.

— Dumnezeule mare! strigă d-na Bardell tresărind la auzul neaşteptatei comunicări.

— Da, spuse Jackson muşcându-şi buzele, e o afacere foarte importantă, foarte urgentă şi care nu suferă amânare. Dodson mi-a spus special, şi Fogg la fel. Aşa că am păstrat trăsura ca să vă iau.

— Ce nostimadă! exclamă d-na Bardell.

Toate doamnele recunoscură că lucrul *era* într-adevăr foarte nostim, însă fură unanim de acord că era desigur şi foarte important; altminteri Dodson şi Fogg n-ar fi trimis după ea. Adăugară, în sfârşit, că, deoarece afacerea era urgentă, d-na Bardell ar trebui să se ducă la Dodson şi Fogg fără întârziere.

Când eşti chemată cu o grabă atât de monstruoasă de

avocații tăi, capeți un anume grad de însemnătate care nu era câtuşi de puțin neplăcută d-nei Bardell. Într-adevăr, ea putea în mod logic să spere că va câştiga în ochii chiriaşei de la primul etaj. Făcu oarecare nazuri, afectă multă supărare şi ezitare, însă la urmă încheie că ar fi bine să se ducă.

— Nu vreți să vă răcoriți puțin, domnule Jackson, după cursa pe care ați făcut-o? întrebă d-na Bardell cu glas convingător.

— Propriu zis, nu avem de pierdut multă vreme; şi apoi am un prieten aici, răspunse Jackson arătând pe omul cu baston de frasin.

— Vai, dar poftiți-l, domnule, şi pe prietenul dumneavoastră, declară d-na Bardell.

— O, vă mulțumesc! replică Jackson cam stingherit. Nu e deprins cu societatea cocoanelor şi se cam intimidează. Dacă vreți să porunciți chelnerului să-i ducă ceva, nu sunt absolut sigur că va bea, însă puteți să încercați.

Rostind aceste cuvinte, degetele d-lui Jackson se jucau glumeț, în jurul nasului, în semn că vorbea ironic.

Chelnerul fu expediat îndată la gentlemanul timid, şi gentlemanul timid consimți să ia ceva. Dl. Jackson luă şi el ceva şi doamnele luară şi ele ceva din spirit de ospitalitate. Dl. Jackson, declarând apoi că era timpul să pornească, d-na Sanders, d-na Cluppins şi Tommy, căci se hotărâse ca el s-o întovărăşească pe d-na Bardell, lăsându-le pe celelalte doamne sub protecția d-lui Raddle, se urcară în trăsură.

— Isaac! spuse Jackson privindu-şi prietenul care stătea pe capră şi fuma o țigară când d-na Bardell se pregătea să urce.

— Ce e?

— Dumneaei e doamna Bardell.

— A, ştiam demult!

D-na Bardell intră în trăsură, dl. Jackson se urcă după ea şi caii porniră. Pe drum, d-nei Bardell nu-i

ieşeau din cap vorbele spuse de prietenul d-lui Jackson. „Sunt daţi naibii avocaţii ăştia, cum ştiu să-i recunoască pe oameni!…”

— Ce neplăcută e chestia asta a cheltuielilor de proces, nu-i aşa? glăsui Jackson când d-na Cluppinsi şi d-na Sanders adormiseră. Mă gândesc la cambia dumneavoastră.

— Îmi pare rău că nu puteţi să impuneţi achitarea acestor cheltuieli, răspunse d-na Bardell. Ei, dar pentru că dumneavoastră oameni ai legii faceţi afaceri, trebuie să înghiţiţi din când în când şi câte o papară.

— Mi s-a spus că, după proces, aţi dat lui Dodson şi Fogg un *cognovit* pentru totalul cheltuielilor, zise Jackson.

— Da, o simplă chestie de formă, răspunse d-na Bardell.

— Nici vorbă, declară Jackson cu tonul sec. O simplă chestie de formă, cum spuneţi.

Continuau să meargă, şi d-na Bardell adormi. Se deşteptă după un timp, când se opri trăsura:

— Cum?! exclamă ea. Am şi ajuns la Freeman’s Court?

— Nu mergem chiar aşa de departe, declară Jackson. Vreţi să coborâţi?

D-na Bardell, care nu se trezise încă de-a binelea, se supuse. Se afla într-un loc curios: un zid înalt cu o poartă la mijloc, de unde se vedea un bec de gaz arzând.

— Haidem, doamnelor, spuse omul cu baston de frasin uitându-se în trăsură şi scuturând-o pe d-na Sanders ca s-o trezească; coborâm!

D-na Sanders îşi trezi prietena şi amândouă se dădură jos; d-na Bardell, sprijinită de braţul d-lui Jackson şi ţinându-l pe Tommy de mână, intrase sub boltă. Prietenele ei o urmară.

Încăperea unde cele trei doamne pătrunseseră era şi mai curioasă decât intrarea clădirii. Se găseau atâţia bărbaţi în picioare şi se uitau la doamne aşa de fix!

— Dar unde suntem aici? întrebă d-na Bardell oprindu-se.

— E unul dintre birourile noastre, răspunse Jackson zorind-o să intre. Apoi, întorcând capul să vadă dacă îl urmaseră şi celelalte femei: Aibi grijă, Isaac! strigă el.

— Nu-ți fie frică! răspunse omul cu bastonul de frasin.

Uşa se închise greoaie în urma lor; coborâră o scară de câteva trepte.

— În sfârşit, iată-ne aici în păr, doamnă Bardell! exclamă Jackson privind radios în juru-i.

— Ce vreți să spuneți? întrebă d-na Bardell cu inima la gură.

— Uite, să nu te sperii, doamnă Bardell, răspunse Jackson luând-o mai la o parte. N-a existat niciodată, doamnă, om mai delicat decât Dodson, şi mai omenos decât Fogg. Era datoria lor, ca oameni de lege, să ia măsuri pentru plata cheltuielilor; țineau însă, pe cât cu putință, să menajeze sensibilitatea dumitale. Ce mângâiere pentru dumneata să-ți închipui cum s-a făcut asta! Eşti în închisoarea pentru datorii, doamnă. Vă spun bună seara, doamnă Bardell. Bună seara, Tommy.

Jackson se depărtă repede, dimpreună cu individul cu bastonul de frasin. Un alt individ care se găsea acolo cu nişte chei în mână, şi se uitase la ei tot timpul, o conduse pe femeia năucită către o intrare, după ce mai înainte urcaseră o scară scurtă. D-na Bardell scoase un strigăt violent; Tommy urla; d-na Cluppins rămase împietrită; d-na Sanders fugi fără întârziere, căci dl. Pickwick, omul insultat, se afla acolo, în plimbarea sa obişnuită, iar lângă el era Sam Weller care, zărind-o pe d-na Bardell, îşi scoase pălăria cu o politeță batjocoritoare, în timp ce stăpânul său se răsucea indignat pe călcâie.

— Nu necăji femeia! îi spuse lui Sam Weller, temnicerul; abia a venit.

— Au băgat-o la răcoare?! exclamă Sam punându-şi pălăria pe cap cu însufleţire. Şi de ce? Cine e reclamantul? Hai, spune, prietene!

— Aşa au cerut Dodson şi Fogg, răspunse omul. Pe temeiul unui *cognovit* pentru cheltuieli.

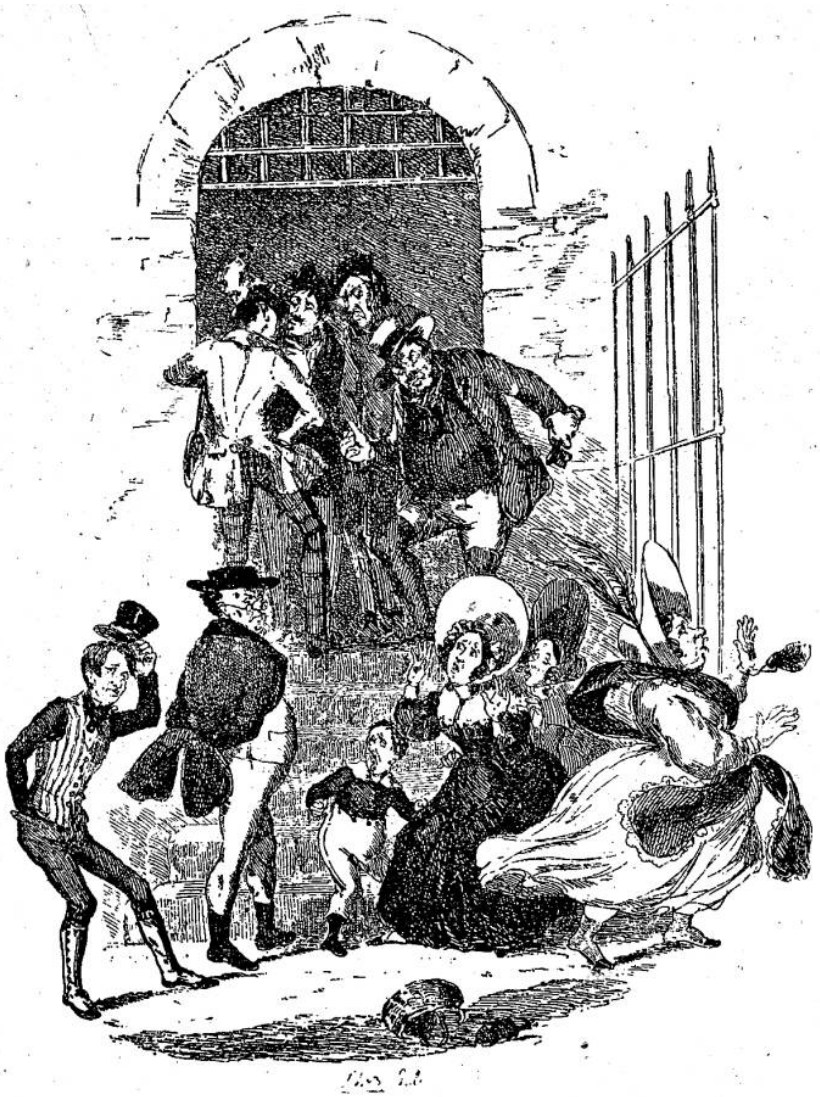

35. „D-na Bardell îl întâlneşte pe dl. Pickwick în închisoare” – Phiz, august 1837

— Job! Job! vino încoaț! răcni Sam năpustindu-se pe coridor; aleargă la domnul Perker, Job; am nevoie numaidecât de el. Nădăjduiesc că asta e o afacere bună pentru noi. Ah, straşnică poznă! Ura! Unde este stăpânul?

Dar nu-i răspunse nimeni, căci de îndată ce Job aflase despre ce era vorba, plecase ca un repezit, iar d-na Bardell leşinase cu adevărat.

CAPITOLUL XLVII

Consacrat în special afacerilor şi câştigurilor vremelnice ale d-lor Dodson şi Fogg. Dl. Winkle îşi face din nou apariţia în împrejurări extraordinare. Bunăvoinţa d-lui Pickwick se arată mai tare decât îndărătnicia lui.

Fără să încetinească câtuşi de puţin goana, Job Trotter alerga prin cartierul Holborn, când prin mijlocul străzii, când pe trotuar, când prin şanţ, căutând să-şi croiască drum unde vedea mai multe şanse să înainteze prin mulţimea bărbaţilor, a femeilor, a copiilor, a trăsurilor şi fără să se sinchisească de piedicile care-i ieşeau în cale la tot pasul. Nu se opri măcar o clipă până nu ajunse la Gray's Inn, Totuşi, în ciuda iuţelii sale, poarta se închisese de mai bine de o jumătate de ceas. Dădu în cele din urmă de spălătorească d-lui Perker, care locuia cu o fiică a ei, măritată cu un om de serviciu cu ziua şi stând la un anume număr fără soţ, într-o anume stradă, foarte aproape de o anume fabrică de bere, undeva dincolo de Gray's Inn Lane. Nu mai rămâneau decât cincisprezece minute până când închisoarea îşi va fereca porţile în vederea nopţii. Trebui să-l dibuiască pe dl. Lowten în odaia din fund de la *Butucul şi Coţofana*, şi Job abia îşi îndeplinise misiunea comunicând mesajul lui Sam, când orologiul sună orele zece.

— Aha, glăsui Lowten, în noaptea asta nu mai poţi să te înapoiezi; e prea târziu. Ai rămas pe dinafară, prietene.

— Nu vă ocupaţi de mine, replică Job. Eu pot să dorm

oriunde; dar n-ar fi mai bine să-l găsim pe domnul Perker astă seară, pentru ca să aibă în vedere, mâine dimineață, în primul rând, chestiunea noastră?

— Uite ce e, răspunse Lowten după ce chibzui câteva clipe; dacă ar fi vorba de orice altă persoană, Perker nu s-ar simți prea încântat să-l deranjez acasă; cum însă e vorba de domnul Pickwick, îmi închipui că-mi pot permite să iau o cabrioletă pe cheltuiala cancelariei ca să mă duc la el.

Potrivit acestei hotărâri, dl. Lowten îşi luă pălăria, îşi rugă prietenii să încredințeze prezidenția unui vice prezident, pe durata absenței sale temporare, îl conduse pe Job la cea mai apropiată stație de trăsuri şi, alegând vehiculul care arăta cel mai bine, dădu vizitiului următoarea adresă: *Montague Place, Russel Square*.

Dl. Perker avusese lume la masă, aşa cum dovedeau luminile zărite prin ferestrele salonului, sunetul unui pian *perfecționat* şi al unei voci de salon *perfecționabile*, care răzbeau până afară, şi mirosul cam prea tare de bucate ce năpădea scările şi intrarea. Fapt e că o pereche de excelenți agenți de afaceri din provincie, fiind veniți la Londra din întâmplare în acelaşi timp, dl. Perker reunise, pentru a-i primi, o societate plăcută şi destul de restrânsă, alcătuită din dl. Snicks, secretarul biroului de asigurare pe viață; dl. Prosee, celebrul avocat; alți trei avocați, un comisar al falimentelor, un avocat special de la Temple şi elevul său, un tânăr domn, având un aer autoritar, cu ochi mici, şi care scrisese asupra legii succesorale o carte amuzantă, cu numeroase note marginale şi trimiteri; în sfârşit, diverse alte personaje, tot aşa de eminente şi distinse. Aceasta era societatea pe care o părăsi micul Perker când i se anunță în şoaptă că secretarul său voia să-i vorbească. Îl găsi în sufragerie pe dl. Lowten cu Job Trotter. Păreau foarte palizi şi sumbri la lumina unei lumânări de bucătărie, pusă pe masă, cu acel dispreț firesc pe care-l nutrea față de secretar şi de tot ce privea „biroul”, de

către valetul cu simbrie fixă, trimestrială, ce catadicsise să se înfăţişeze în pantaloni scurţi de pluş şi-n ciorapi de bumbac.

— Ei, ce e nou, Lowten? întrebă micul Perker închizând uşa. Mi-a venit cumva vreo scrisoare importantă?

— Nu, domnule; dumnealui e trimisul domnului Pickwick.

— Al lui Pickwick, da?! exclamă omuleţul întorcându-se repede spre Job. Ei, ce e?

— Dodson şi Fogg au vârât-o pe doamna Bardell la răcoare pentru cheltuielile procesului ei, domnule, zise Job.

— Nu se poate! strigă Perker băgându-şi mâinile în buzunare şi rezemându-se de bufet.

— Ba aşa este, rosti Job. Se pare că numaidecât după judecată ei au luat de la ea, pentru cheltuieli, un *cognovit*.

— Pe Jupiter! exclamă Perker scoţându-şi mâinile din buzunare şi izbind teatral cu dosul mâinii drepte în palma stângă: Sunt cei mai deştepţi pungaşi cu care am avut vreodată de-a face.

— Şi cei mai şireţi vulpoi pe care i-am cunoscut, domnule! adăugă Lowten.

— Da, şireţi! repetă Perker; îţi scapă printre degete.

— E foarte adevărat, domnule, nu-i poţi prinde, răspunse Lowten.

Amândoi, şef şi subaltern, rămaseră tăcuţi câteva minute, cu o figură însufleţită, cugetând parcă asupra uneia dintre cele mai admirabile şi ingenioase descoperiri pe care a făcut-o cândva spiritul omenesc. Când îşi reveniră într-o oarecare măsură din extazul de admiraţie în care căzuseră, Job Trotter se achită de restul comisionului. Perker clătină îngândurat din cap, şi scoţându-şi ceasul:

— Mâine, la zece fix, voi fi acolo, glăsui el. Sam are toată dreptatea. Să-i spui asta. Lowten, iei un pahar cu

vin?

— Nu, domnule, vă mulțumesc.

— Îmi închipui că vrei să zici da, declară omulețul îndreptându-se spre bufet ca să aducă o carafă cu vin şi nişte pahare.

Deoarece într-adevăr voia să zică da, Lowten nu adăugă nimic în privința aceasta, dar, adresându-se lui Job, îl întrebă încet, destul de tare totuşi ca să fie auzit de Perker, dacă portretul care atârna pe peretele potrivnic celui unde se afla căminul nu era minunat; Job răspunse că *da*; apoi, după ce vinul fu vărsat în pahare, Lowten bău în sănătatea d-nei Perker şi a copiilor, iar Job într-a d-lui Perker. Deoarece gentlemanul cu pantaloni de pluş şi ciorapi de bumbac nu socotea ca fiind de datoria lui să-i însoțească până la uşă pe cei de la birou, şi refuzând cu încăpățânare să răspundă la sunetul clopoțelului, se însoțiră singuri. Avocatul se înapoie în salon, secretarul la *Butucul şi Coțofana* şi Job în târgul din *Covent Garden*, pentru a-şi petrece noaptea într-un coş de legume.

A doua zi dimineață, exact la ora fixată, voiosul avocățel bătu la uşa d-lui Pickwick, pe care Sam o deschise în grabă mare.

— Domnul Perker, dom'le! spuse el d-lui Pickwick care stătea pe scaun la fereastră, dus pe gânduri, apoi adăugă: Mă bucur foarte mult, dom'le, că ați venit întâmplător aici. Mi se pare că stăpânul are să vă spuie o vorbuliță, dom'le.

Printr-o ochire, Perker îi dădu lui Sam să înțeleagă că nu va pomeni de faptul că trimisese pe cineva după el, şi, făcându-i semn să se apropie, îi şopti ceva la ureche.

— Ei, asta n-aş fi crezut, dom'le! exclamă Sam trăgându-se îndărăt, plin de uimire.

Perker clătină din cap şi zâmbi. Dl. Samuel Weller se uită la micul avocat, apoi la dl. Pickwick, apoi în tavan, pe urmă din nou la Perker; zâmbi, izbucni de-a binelea în râs şi, după aceea, luându-şi pălăria de pe covor,

dispăru fără vreo explicație.

— Ce-nseamnă toate acestea? întrebă dl. Pickwick privindu-l pe Perker cu mirare. Ce s-a întâmplat cu Sam?

— O, nimic, nimic! replică Perker; dar scumpe domn, te rog, apropie-ți scaunul de masă, căci am a-ți spune multe.

— Ce-i cu hârtiile astea? întrebă dl. Pickwick văzând că omulețul pune pe masă un teanc de hârtii, legat cu sfoară roşie.

— Dosarul Bardell şi Pickwick, răspunse Perker deznodând sfoara cu dinții.

Picioarele scaunului hârşâiră pe podea când dl. Pickwick îl trase lângă masă; apoi se aşeză răsturnându-se pe spătar, îşi împreună mâinile şi se uită la omul legii, prietenul său avocatul, cu un aer sever, dacă e adevărat că dl. Pickwick ar fi putut lua vreodată un aer sever.

— Nu-ți place să auzi vorbindu-se despre afacerea asta? continuă omulețul ocupat tot cu nodul.

— Nu, într-adevăr, răspunse dl. Pickwick.

— Îmi pare rău, continuă Perker, căci ea va fi subiectul conversației noastre, şi…

— Perker, îl întrerupse repede dl. Pickwick, aş prefera ca această chestiune să nu fie pomenită niciodată între noi.

— Uf! Uf! scumpe domn, exclamă Perker desfăcând teancul şi privindu-şi clientul cu coada ochiului, trebuie să pomenim despre ea, căci de asta am venit aici. Eşti gata să asculți ce am a-ți spune, scumpe domn? Nu te grăbi; dacă însă nu eşti dispus, pot să aştept. Am la mine un ziar de dimineață; voi fi la ordinele dumitale când ai să vrei. Poftim!

Vorbind astfel, omulețul se aşeză picior peste picior şi păru că începe să citească cu multă linişte şi atenție.

— Haide-haide! glăsui dl. Pickwick cu un oftat care totuşi se topi într-un zâmbet: spune ce ai de spus. E iar

vechea poveste, nu?

— Cu o deosebire, scumpe domn, declară Perker împăturind cu grijă ziarul şi băgându-l în buzunar. Doamna Bardell, reclamanta, se află între aceste ziduri, domnule.

— Ştiu.

— Foarte bine, şi-mi închipui că ştii cum a venit? Vreau să spun de ce şi la cererea cui.

— Da!... adică am auzit versiunea lui Sam în această privinţă, răspunse dl. Pickwick cu prefăcută indiferenţă.

— Sunt încredinţat că versiunea lui Sam, dacă-mi este îngăduit să spun, era perfect exactă. Ei bine, acum, scumpe domn, prima întrebare pe care o am de pus este dacă femeia asta trebuie să rămână aici?

— Să rămână aici! repeta dl. Pickwick.

— Să rămână aici, scumpe domn, încuviinţă Perker rezemându-se de spătarul scaunului şi privindu-şi ţintă clientul.

— De ce mă-ntrebi pe mine? Depinde de Dodson şi Fogg, ştii foarte bine.

— Nu ştiu deloc, ripostă dl. Perker cu tărie. Nu depinde de Dodson şi Fogg; îi cunoşti tot aşa ca şi mine, scumpe domn. Depinde numai şi numai de dumneata.

— De mine?! exclamă dl. Pickwick ridicându-se nervos de pe scaun şi aşezându-se numaidecât din nou.

Omuleţul ciocăni de două ori în capacul tabacherei cu tutun de prizat, o deschise, luă o doză mare de tabac, închise cutia şi repetă cuvintele:

— De dumneata. Spun, scumpe domn, continuă omuleţul căruia priza de tabac părea că-i dă mai multă încredere, spun că eliberarea ei apropiată sau deţinerea ei veşnică atârnă de dumneata, şi numai de dumneata. Ascultă-mă până la capăt, te rog, scumpe domn; şi nu cheltui atâta energie, căci nu are alt rezultat decât să te facă să năduşeşti. Spun, urmă Perker înşirând, în timp ce vorbea, fiecare posibilitate pe câte un deget; spun că numai dumneata ai putea s-o scoţi din acest cuib al

nenorocirii, şi că nu poți să faci asta decât plătind cheltuielile procesului, pe cele ale reclamantei şi ale pârâtului, rechinilor de la *Freeman's Court*. Scumpe domn, fii calm, te rog!

Dl. Pickwick, care făcuse fețe-fețe în timp ce Perker vorbea şi care, se vedea cât de colo, era cât pe-aci să-şi dezlănțuie indignarea, îşi domoli cum putu furia; avocatul întărindu-şi argumentația cu altă priză de tabac, continuă:

— Am văzut-o pe femeie azi dimineață. Plătind cheltuielile, vei putea obține o descărcare deplină a cheltuielilor şi, ca urmare, ceea ce va fi pentru dumneata, sunt sigur, un motiv mult mai puternic, o declarație scrisă de ea de bunăvoie, sub forma unei scrisori adresată mie, în care să spună că, de la început, cei care au scormonit afacerea şi i-au dat curs punând paie pe foc, au fost indivizii Dodson şi Fogg; că ea regretă din adâncul sufletului de a fi servit ca instrument pentru a te necăji şi insulta, şi că mă roagă fierbinte să stăruiesc pe lângă dumneata s-o ierți.

— Dacă plătesc cheltuielile pentru ea?! exclamă dl. Pickwick cu indignare; zău, costisitor document!

— Nu e niciun *dacă* în acest caz, scumpe domn, reluă dl. Perker triumfător. Uite scrisoarea despre care îți vorbesc. A fost adusă la cancelaria mea azi dimineață, la nouă, de o altă femeie, înainte ca eu să fi călcat în această închisoare; înainte ca eu să fi avut vreo comunicare cu doamna Bardell; pe onoarea mea!

Scoțând scrisoarea din teancul de hârtii, micul avocat o puse dinaintea d-lui Pickwick şi mai trase o priză de tabac, fără să clipească, timp de două minute în şir.

— Asta e tot ce ai a-mi spune? întrebă cu blândețe dl. Pickwick.

— Nu tot, declară Perker. Încă nu pot să spun acum dacă conținutul *cognovit*ului, natura plauzibilă a considerațiunilor dintr-însul şi dovezile pe care le vom putea strânge cu privire la mersul întregului proces, au

să fie îndestulătoare pentru a justifica o acuzație de captațiune. Mă tem însă că n-au să fie îndestulătoare, scumpe domn; ei sunt, fără îndoială, prea iscusiți; dar voi spune, cel puțin că, luate în ansamblu, sunt destule fapte pentru a te justifica în ochii oricărui om cu judecată. Şi acum, scumpe domn, chibzuieşte: aceşti bani, o sută cincizeci de lire sterline, sau oricât ar fi aproximativ, nu înseamnă pentru dumneata nimic. Jurații au decis în contra dumitale; perfect; verdictul lor e greşit; totuşi au decis aşa cum au socotit că e bine, şi *contra* dumitale. Se prezintă însă acum o ocazie bună de a te aşeza într-o poziție mai avantajoasă decât ai putea să faci rămânând aici. Căci crede-mă, scumpe domn, pentru oamenii care nu te cunosc, lucrul acesta nu ar fi decât o îndărătnicie absurdă, o încăpățânare brutală. Poți să mai stai pe gânduri pentru a profita de o împrejurare care te redă prietenilor, îți redă sănătatea, ocupațiile, distracția; care liberează pe credinciosul şi devotatul dumitale servitor pe care altminteri l-ai sorti unei detențiuni egale cu durata vieții dumitale? Şi, mai presus de toate, care-ți îngăduie să te răzbuni în chip mărinimos – şi ştiu, scumpe domn, că e întru totul după inima dumitale – scoțând o femeie din acest mediu al mizeriei şi decăderii morale, unde niciodată n-aş arunca un bărbat, dacă ar sta în puterea mea, iar aplicând această pedeapsă unei femei, înseamnă a săvârşi un act de barbarie şi mai îngrozitoare. Scumpe domn, acum vreau să te întreb, nu numai ca om al legii care caută să-ți dea un sfat, ci ca prieten adevărat: ai să laşi să ți se strecoare printre degete ocazia de a ajunge la toate acestea, de a face atâta bine pentru considerația meschină că au să intre câteva lire sterline în buzunarul a doi pungaşi – pentru care ele nu înseamnă nimic, afară doar că, pe măsură ce vor câştiga mai mult, au să caute să câştige şi mai mult, şi ca atare se vor împotmoli mai grabnic într-o ticăloşie ce-i va da peste cap? Ți-am supus aceste observații, scumpe domn, în mod foarte

vag şi trunchiat, dar te rog să chibzuieşti asupra lor. Frământă-le în minte oricât vei vrea; eu voi aştepta răspunsul, cu răbdare.

Mai înainte ca dl. Pickwick să fi putut răspunde, mai înainte ca Perker să fi luat a douăzecea priză de tabac pe care o cerea imperios o cuvântare aşa de lungă, auziră pe sală un şuşotit uşor, urmat de-o ciocănitură şovăielnică în uşă.

— Ah! Ah! Ce plictiseală şi cu uşa asta! exclamă dl. Pickwick pe care, evident, cuvântarea prietenului său îl mişcase. Cine-i acolo?

— Eu, dom'le, răspunse Sam vârându-şi capul.

— Nu pot să-ți vorbesc în momentul ăsta, Sam, zise dl. Pickwick, sunt ocupat.

— Iertați-mă, dom'le, însă e aici o doamnă care pretinde că are ceva foarte urgent să vă spuie, ripostă dl. Weller.

— N-am timp de ea, replică dl. Pickwick, a cărui minte era plină de nălucirile d-nei Bardell.

— Nu crez asta, stărui Sam clătinând din cap. Dacă ați şti cine e, îmi închipui că ați schimba nota, cum zicea uliul în sinea lui chicotind când a auzit prihorul cântând în desiş.

— Dar cine e? întrebă dl. Pickwick.

— Vreți s-o vedeți, dom'le? glăsui Sam ținând uşa întredeschisă de parcă ar fi avut afară un animal curios.

— Cred că se impune, spuse dl. Pickwick uitându-se la Perker.

— Gata, toată lumea în sală! strigă Sam. Bate gongul, trage cortina! Intră cei doi conspiratori.

Vorbind astfel, Sam dădu uşa de perete, şi atunci se năpusti în odaie dl. Nathaniel Winkle de mână cu aceeaşi tânără doamnă care, la Dingley Dell, purtase ciubotele îmblănite şi pe care acum amestecul de tulburare şi îmbujorare, mătasea liliachie, pălăria minunată şi bogatul văl dantelat, o arătau mai frumoasă decât oricând.

— Domnişoara Arabella Allen! exclamă dl. Pickwick ridicându-se de pe scaun.

— Nu, replică dl. Winkle căzând în genunchi; doamna Winkle. Iertare, scumpul meu prieten, iertare!

Cu greu putea să dea crezare dl. Pickwick evidenței simțurilor sale, şi poate nici nu ar fi făcut-o dacă mărturia lor n-ar fi fost întărită de înfățişarea zâmbitoare a lui Perker şi de prezența fizică a lui Sam şi a nostimei cameriste care, dinapoia tabloului, contemplau pare-se cu cea mai vie mulțumire scena.

36. „Întoarcerea d-lui Winkle în circumstanțe extraordinare” – Phiz, septembrie 1837

— O, domnule Pickwick, spuse Arabella cu voce scăzută şi parcă neliniştită de tăcerea lui; puteți să-mi iertați imprudența?

Dl. Pickwick nu dădu un răspuns verbal întrebării, însă îşi scoase repede ochelarii şi, apucând ambele mâini ale tinerei doamne într-ale sale, o sărută de nenumărate ori – poate de mai multe ori decât ar fi fost absolut necesar; apoi, ținând-o încă de o mână, spuse d-lui Winkle că era un ticălos al naibii de îndrăzneț; şi-i porunci să se scoale. Dl. Winkle care, de câteva secunde, îşi scărpina nasul cu borul pălăriei, în semn de mare căință, se ridică atunci în picioare; iar dl. Pickwick, după ce-l bătu de mai multe ori pe spate, dădu mâna călduros cu Perker. La rându-i, ca să nu rămână mai prejos cu complimentele cerute de împrejurare, Perker salută din toată inima pe mireasă şi pe nostima cameristă apoi, după ce scuturăcordial mâna d-lui Winkle, îşi completă demonstrația de bucurie luând o cantitate de tabac îndestulătoare pentru ca o jumătate de duzină de oameni cu nasuri obişnuite să strănute tot restul vieții.

— Ei, scumpa mea copilă, întrebă dl. Pickwick, cum au decurs lucrurile? Haide, ia loc şi povesteşte-mi tot. Ce bine arată, nu-i aşa, Perker? adăugă dl. Pickwick examinând figura Arabellei cu deopotrivă plăcere şi mândrie, ca şi cum ar fi fost fiica sa.

— Fermecătoare, scumpe domn! replică omulețul. Dacă nu eram însurat, te-aş fi pizmuit, ticălosule norocos.

Spunând acestea, mărunțelul avocat îi trânti d-lui Winkle un pumn în piept, pe care dl. Winkle i-l înapoie. După care, şi unul şi altul se porniră pe hohote de râs, nu însă mai tare decât dl. Samuel Weller, care îşi domolise emoția sărutând-o pe nostima cameristă dinapoia uşii unui dulap.

— Sam, n-am să-ți pot arăta niciodată recunoştința mea, spuse Arabella cu cel mai dulce zâmbet care se poate închipui. Îmi voi aminti totdeauna de bunele dumitale servicii din grădina din Clifton.

— Să nu vorbim de asta, doamnă, răspunse Sam; n-am făcut decât să ajut natura, doamnă, cum zicea doftorul mamei copilului care murise după ce-i luase sânge.

— Mary, draga mea, ia loc, glăsui dl. Pickwick retezând scurt complimentele. Şi acum – de cât timp sunteți căsătoriți, hai?

Arabella se uită ruşinată la domnul şi stăpânul ei care răspunse:

— Numai de trei zile.

— Numai de trei zile! zise dl. Pickwick. Şi ce-ați făcut timp de trei luni?

— A, da, de fapt… interveni Perker, s-auzim! Cum de puteți scuza atâta încetineală? Vedeți bine că singura mirare a lui Pickwick e că nu v-ați căsătorit mai curând.

— Adevărul e, răspunse dl. Winkle privind-o pe tânăra soție care roşea; adevărul e că mi-a trebuit multă vreme până s-o pot convinge pe Bella să fugă cu mine; iar când am izbutit s-o conving, a trecut mult timp ca să putem găsi o ocazie. De altminteri, Mary a fost obligată să anunțe cu o lună înainte că părăseşte serviciul de la casa vecină, şi nu ne puteam lipsi de ajutorul ei.

— Pe onoarea mea, exclamă dl. Pickwick, care acum îşi pusese ochelarii din nou şi se uita de la Arabella la Winkle şi de la Winkle la Arabella cu aerul celei mai mari încântări pe care o pot da unei înfățişări omeneşti bunăvoința şi afecțiunea; pe onoarea mea! După cât se pare, ați procedat foarte chibzuit. Dar fratele dumitale este informat despre toate acestea, draga mea?

— O, nu, nu! răspunse Arabella schimbându-se la față. Dragă domnule Pickwick, numai de la dumneavoastră se cuvine să afle; din gura dumneavoastră. Este aşa de violent, aşa de plin de

prejudecăți, şi a fost aşa de... aşa de îngrijorat pentru prietenul său, domnul Sawyer, adăugă Arabella privind în jos, că mă tem grozav de urmări.

— A, nici vorbă! glăsui Perker cu gravitate. Scumpe domn, trebuie să te ocupi de afacerea asta în locul lor. Tinerii aceia vor avea respect pentru dumneata, lucru care nu se întâmplă față de nimeni altul. Numai dumneata poți să preîntâmpini o nenorocire, scumpe domn. Aprigi la mânie... Aprigi la mânie!

Şi omulețul luă prevenitor o priză de tabac, clătinând din cap cu îndoială.

— Dar, iubita mea, spuse dl. Pickwick cu blândețe, uiți că eu sunt închis?

— O, nu, nu uit, dragă domnule! răspunse Arabella. N-am uitat niciodată; n-am încetat o clipă de a mă gândi ce mari trebuie să fi fost suferințele dumneavoastră în locul acesta oribil. Nădăjduiam, însă, că ceea ce nu ați consimțit să faceți pentru dumneavoastră, veți face pentru fericirea noastră. Dacă fratele meu află vestea mai întâi din gura dumneavoastră, sunt sigură că ne vom împăca. El e singura mea rudă pe lume, domnule Pickwick şi, dacă nu-mi veniți în apărare, mă tem c-o să-l pierd şi pe el. Am greşit, am greşit foarte mult, ştiu...

Şi sărmana Arabella îşi ascunse chipul în batistă şi începu să plângă amar.

Firea d-lui Pickwick putea să reziste cu greu acestor lacrimi; iar când d-na Winkle, ştergându-şi ochii, începu să-l mângâie, să-l implore, cu cele mai dulci accente ale glasului ei dulce, el fu deosebit de tulburat şi era vădit că nu ştia ce să facă; dovadă grăitoare erau mişcările nervoase cu care îşi freca sticlele ochelarilor, nasul, pantalonii, capul şi ghetrele.

Folosindu-se de aceste semne de nehotărâre, dl. Perker (la care tânăra pereche se pare că se dusese întins de dimineață) aminti cu iscusința unui avocat, că dl. Winkle-senior nu aflase încă de importanta

ascensiune a fiului său pe scara vieții; că speranțele de viitor ale numitului fiu depindeau pe de-a-ntregul de afecțiunea neştirbită pe care numitul domn Winkle-senior va continua să i-o poarte; şi că această afecțiune va fi probabil mult ştirbită dacă marele eveniment îi va fi tăinuit multă vreme; că dl. Pickwick, mergând la Bristol să-l vadă pe dl. Allen, va putea de asemenea să se ducă şi la Birmingham să-l vadă pe dl. Winkle-senior; în sfârşit, că dl. Winkle-senior, putând cu bună dreptate să-l considere pe dl Pickwick, într-o oarecare măsură tutore şi îndrumător al fiului său, dl. Pickwick, prin urmare, putea şi era de datoria lui să-l informeze personal pe numitul Winkle-senior, prin viu grai, asupra tuturor împrejurărilor chestiunii şi asupra rolului pe care îl avea în această chestiune.

Dl. Tupman şi dl. Snodgrass sosiră tocmai la timp în momentul acesta al pledoariei; deoarece trebuia să li se comunice şi lor cele întâmplate, cu diversele motive pentru şi contra, totalitatea argumentelor fu din nou trecută în revistă; după care, fiecare persoană prezentă repetă la rându-i, în felul său, toate argumentele pe care putu să şi le imagineze. La urmă, dl. Pickwick, încolțit, pus în situația să renunțe la toate hotărârile sale şi fiind în pericol aproape iminent să-şi iasă din minte de atâta dăscăleală, o luă pe Arabella în brațe, declarând că ea era o ființă încântătoare, că nici el nu ştia cum, dar din clipa când a văzut-o, o iubise; adăugă că nu avea curajul să stea în calea fericirii unor tineri, şi că ei puteau să facă cu dânsul tot ce-ar vrea.

Primul lucru pe care dl. Weller îl făcu la auzul acestei concesii fu să-l expedieze pe Job Trotter la ilustrul domn Pell cu o procură cerând să-i fie eliberat actul formal de descărcare pe care prevăzătorul său părinte avusese grijă să-l lase în mâinile acestui savant, în eventualitatea că în vreo împrejurare neaşteptată ar putea deveni absolut necesar; în al doilea rând, Sam cheltui toți banii pe care îi avea cumpărând douăzeci şi

cinci de galoane de bere pe care o împărți el însuşi pe terenul de sport tuturor celor ce voiră să-şi astâmpere setea; apoi străbătu închisoarea scoțând urale până ce răguşi, după care recăzu în felu-i de a fi, potolit, filosofic.

La orele trei după amiază, dl. Pickwick privi pentru ultima dată odăița sa şi-şi croi drum anevoie prin mulțimea datornicilor care se îmbulzeau în juru-i să-i strângă cu nerăbdare mâna. Când ajunse pe treptele gheretei de la poartă, se întunră; ochii lui străluceau. În mulțimea de figuri gălbejite, slăbite, nu vedea una care să nu se fi simțit fericită prin simpatia şi milostenia lui.

— Perker, spuse dl. Pickwick făcând semn unui tânăr să se apropie: uite-l pe domnul Jingle despre care ți-am vorbit.

— Prea bine, scumpe domn, răspunse Perker ațintindu-l pe Jingle. Tinere, ai să mă vezi mâine, şi nădăjduiesc că-ți vei reaminti toată viața şi vei simți adânc cele ce-ți voi comunica.

Jingle salută cu respect, apucă tremurând mâna pe care dl. Pickwick i-o oferea, şi se retrase.

— Pe Job îl cunoşti, îmi închipui, reluă dl. Pickwick prezentându-l.

— Da, îl cunosc pe ticălos, răspunse Perker cu bună dispoziție. Du-te de vezi de prietenul dumitale, şi să fii aci mâine la ora unu, auzi? Nu mai ai altceva să-mi spui, Pickwick?

— Absolut nimic, răspunse dl. Pickwick. Sam, ai dat gazdei dumitale pachețelul pe care ți l-am încredințat?

— Da, dom'le; s-a pornit pe plâns, dom'le, şi a spus că dumneavoastră sunteți tare bun şi darnic, însă ar dori mai degrabă să-i fie inochilată o torbiculoză galupantă fin'că vechiul lui prieten care a trăit aşa de mult timp aici a murit şi că altul ca el n-o să mai găsească.

— Bietul om, bietul om, oftă dl. Pickwick. Dumnezeu să vă binecuvânteze, prieteni!

După ce dl. Pickwick îşi luă în acest chip rămas-bun,

mulțimea scoase urale zgomotoase şi numeroşi inşi se năpustiră spre el să-i strângă din nou mâinile; dar el îl luă de braț pe Perker şi se grăbi să iasă din închisoarea care avea un aspect cu mult mai trist şi mohorât decât când intrase. O, câte ființe nenorocite lăsa în urmă! Cât de mulți rămâneau acolo încă întemnițați!

A fost o seară fericită, cel puțin pentru o parte din cei care locuiau la hotelul *George şi Vulturul*; iar a doua zi dimineața ieşiră din ospitaliera clădire două inimi uşoare şi voioase, ai căror proprietari erau dl. Pickwick şi Sam Weller. Cel dintâi fu aşezat îndată într-o trăsură confortabilă, iar al doilea se urcă sprinten pe scăunelul de dinapoi.

— Dom'le! strigă dl. Weller către stăpânul său.

— Ce e, Sam? întrebă dl. Pickwick scoțând capul prin portieră.

— Tare aş vrea ca aceşti cai să fi stat trei luni şi mai bine în închisoare, dom'le!

— De ce, Sam?

— Eh, dom'le, exclamă Sam frecându-şi mâinile, cum ar mai fi pornit ei de-ar fi şezut acolo!

CAPITOLUL XLVIII

Povesteşte cum, cu ajutorul lui Samuel Weller, dl. Pickwick a încercat să înduioşeze inima d-lui Benjamin Allen şi să potolească mânia d-lui Robert Sawyer.

Dl. Ben Allen şi dl. Bob Sawyer erau împreună în micul lor cabinet din spatele dughenei, mâncau cu poftă un pateu de viţel şi făceau planuri de viitor, când discuţia căzu, destul de firesc, asupra clientelei dobândite de numitul Bob Sawyer şi asupra şanselor actuale de a obţine un venit îndestulător, graţie onorabilei profesiuni căreia i se consacrase.

— Eu cred însă, remarcă dl. Bob Sawyer urmând firul conversaţiei, eu cred însă, Ben, că sunt cam problematice.

— Ce anume găseşti că e cam problematic? întrebă dl. Ben Allen, stimulându-şi inteligenţa cu o duşcă de bere. Ce anume găseşti cam problematic?

— Păi, şansele! răspunse dl. Bob Sawyer.

— Uitasem, Bob. Berea mi-a adus aminte că uitasem; Bob… da: ele *sunt* problematice.

— Este uimitor cum mă patronează oamenii săraci, reluă dl. Bob Sawyer dus pe gânduri. Bat la uşa mea la orice oră din noapte, cer o sumedenie de leacuri, nemaipomenit de multe, pun plasturi şi lipitori cu o perseverenţă vrednică de o cauză mai bună şi-şi sporesc familia într-un mod care este de-a dreptul înspăimântător. Câte şase plozi – şase promisiuni de plată, toate exigibile în aceeaşi zi – şi toţi încredinţaţi îngrijirilor mele, Ben!

— Lucrul e foarte satisfăcător, nu? rosti dl. Ben Allen întinzând farfuria să mai ia din pateul de vițel.

— O, desigur! răspunse Bob. Atâta numai că aş vrea să mă bucur şi de încrederea clienților care să pună deoparte un şiling sau doi pentru mine. Chestiunea aceasta era excelent descrisă în anunț, Ben, şi când colo am doar o clientelă, o clientelă foarte întinsă... şi atâta tot!

— Bob, glăsui dl. Ben Allen lăsându-şi jos cuțitul şi furculița şi fixându-şi ochii asupra prietenului său; Bob, am să-ți spun ce trebuie făcut.

— Ce anume? întrebă dl. Bob Sawyer.

— Trebuie să pui mâna cât mai repede pe mia de lire sterline a Arabellei.

— Trei la sută venituri din banii depuşi la bancă, actualmente pe numele ei în registrul sau registrele guvernatorului şi ale Băncii Angliei, adăugă Bob Sawyer cu frazeologia legală.

— Exact, zise Ben. Se va bucura de suma aceasta la majorat sau când se va mărita. Mai are un an până să devină majoră; iar dacă tu ai avea curaj, n-ar trebui mai mult de o lună ca să fie măritată.

— E o ființă încântătoare, delicioasă, Ben, şi nu are decât un singur şi unic defect, dar din păcate acest uşor cusur e o lipsă de gust. Nu mă iubeşte.

— După părerea mea ea habar n-are pe cine iubeşte, replică dl. Ben Allen disprețuitor.

— Se poate; părerea mea însă e că ştie pe cine nu iubeşte, şi asta e mai grav, remarcă dl. Bob Sawyer.

— Aş vrea să văd dacă există într-adevăr vreun mizerabil care să fi încercat în taină să-i câştige afecțiunea! exclamă Ben Allen strângând din dinți şi vorbind ca un războinic fioros care devorează carnea crudă a unui lup după ce l-a sfâşiat cu unghiile, iar nu ca un tânăr gentleman civilizat care mănâncă un pateu de vițel cu un cuțit şi-o furculiță. Cred că l-aş asasina, Bob.

— Dacă aş da de el, răspunse dl. Sawyer oprindu-se la mijlocul unei lungi înghiţituri de bere şi privind duşmănos pe deasupra cănii; dacă l-aş întâlni, l-aş străpunge cu un glonte; şi dacă atâta n-ar fi de-ajuns, l-aş ucide extrăgându-i-l.

Dl. Benjamin Allen se uită câteva minute, îngândurat şi în tăcere la prietenul său, după care îi spuse:

— Nu i-ai făcut niciodată propuneri directe, Bob?

— Nu, pentru că ştiam că nu ar servi la nimic.

— Ai să-i faci până în douăzeci şi patru de ore, reluă Ben cu calmul deznădejdii. Ori se va mărita cu tine, ori… va spune de ce nu vrea. Voi întrebuința toată autoritatea mea.

— Ei bine, vom vedea!

— Da, prietene, vom vedea! repetă Ben Allen, sălbatic. Câteva secunde tăcu, apoi adăugă cu vocea întretăiată de emoție: Ai iubit-o din copilărie, prietene; o iubeai când mergeam la şcoală împreună, şi pe atunci chiar făcea pe mironosița şi disprețuia afecțiunea ta tinerească. Îți aduci aminte că, într-o zi, o sileai cu toată căldura unei iubiri copilăreşti să primească un pachețel rotund cu un măr şi două pişcoturi cu anason, învelite curat în coperta unui caiet al tău de scris?

— Da, mi-aduc aminte, răspunse Bob Sawyer.

— Te-a refuzat, nu-i aşa? zise Ben Allen.

— Da, mi-a spus că am ținut pachetul în buzunarul pantalonului aşa de multă vreme, că mărul căpătase o căldură neplăcută.

— Mi-amintesc, reluă dl. Allen posomorât. Şi atunci l-am mâncat noi doi, muşcând din el pe rând.

Bob Sawyer arătă prin încruntarea melancolică a sprâncenelor că încă îşi amintea de această din urmă împrejurare; şi ambii prieteni rămaseră, câteva minute, cufundați în gânduri.

În timp ce dl. Bob Sawyer şi dl. Benjamin Allen schimbau aceste păreri, iar băiatul cu livrea cenuşie, minunându-se de prelungirea neobişnuită a mesei şi

având triste presimțiri cu privire la cantitatea de pateu ce-i va rămâne ca să-şi astâmpere foamea, arunca din când în când, spre uşa de sticlă, priviri foarte neliniştite, o trăsură particulară, vopsită cu o culoare de-un verde trist, mergea domol pe străzile din Bristol, trasă de un cal murg, dolofan, pe care-l conducea un om posac, cu pantaloni de rândaş şi cu haină de vizitiu. Astfel de aparențe sunt comune multor trăsuri întreținute de cocoane bătrâne, econoame; şi, într-adevăr, în trăsură stătea o doamnă bătrână, care era stăpâna şi proprietara.

— Martin! spuse bătrâna doamnă strigându-l pe omul posac prin fereastra din față.

— Ce e? răspunse omul posac ducând mâna la pălărie.

— La domnul Sawyer, spuse bătrâna doamnă.

— Păi, acolo mergem, răspunse omul posac.

Bătrâna doamnă arătă printr-un semn mulțumirea pe care i-o pricinuia această dovadă de înțelegere din partea servitorului; iar omul posac arse un bici zdravăn calului dolofan. Ajunseră la casa d-lui Bob Sawyer.

— Martin! spuse bătrâna doamnă când trăsura se opri la uşa d-lui Bob Sawyer, succesorul lui Nockemorf.

— Ce poftiți? întrebă Martin.

— Spune-i băiatului să vină afară şi să aibă grijă de cal.

— Lasă că am eu grijă, răspunse Martin punându-şi biciul deasupra trăsurii.

— Nu, nu-ți permit în niciun caz: mărturia dumitale va fi foarte importantă, aşa că te iau cu mine înăuntru. Să nu te mişti de lângă mine; ai auzit?

— Auzit, replică Martin.

— Atunci de ce mai stai?

— Nu stau, răspunse Martin.

Rostind aceste cuvinte, omul posac coborî domol de pe roata pe care bălăbănea în vârful degetelor piciorului drept; după ce-l chemă pe băiatul cu livrea cenuşie,

deschise uşa trăsurii, lăsă scara în jos şi, întinzând mâna îmbrăcată într-o mănuşă de piele de culoare închisă, o scoase pe bătrâna doamnă cu atât de puțină luare aminte, de parcă ar fi fost vorba de-un sac cu vechituri.

— Vai! exclamă bătrâna; acum, când mă găsesc aici, sunt aşa de tulburată, că tremur toată.

Dl. Martin tuşi dinapoiia mânuşii de piele închisă, dar alte semne de simpatie nu arătă. Ca atare, bătrâna doamnă se potoli şi, urmată de servitorul ei, urcă treptele casei d-lui Bob Sawyer. De cum intră bătrâna în dugheană, d-nii Ben Allen şi Bob Sawyer, care se grăbiseră să dosească băuturile şi să împrăştie droguri grețoase pentru a tăinui mirosul de tutun, ieşiră grăbiți în întâmpinarea ei, extaziați parcă de atâta bucurie şi dragoste.

— Scumpă mătuşă, exclamă dl. Ben Allen, ce frumos este din partea dumitale că ai venit să ne vezi! Domnule Sawyer, mătuşa mea... Prietenul meu, domnul Bob Sawyer, despre care ți-am vorbit, cu privire la... ştii dumneata, mătuşă.

Dl. Ben Allen, care nu era prea lucid, adăugă cuvântul „Arabella" cu o voce pe care el o credea un murmur, însă care, în realitate, era aşa de lămurită şi de ridicată, că nimeni nu s-ar fi putut împiedica s-o audă, oricâtă bunăvoință ar fi avut.

— Dragul meu Benjamin, rosti bătrâna doamnă străduindu-se să-şi tragă răsuflarea şi tremurând din creştet până-n tălpi, nu te alarma, dragul meu... Cred, însă, că e mai bine să vorbesc domnului Sawyer în particular o clipă, numai o clipă.

— Bob, spuse dl. Allen, vrei s-o iei pe mătuşa în cabinet?

— Desigur, răspunse Bob cu glas profesional. Poftiți pe aici, scumpă doamnă. Nu vă fie frică, doamnă, sunt încredințat că vă vom însănătoşi în foarte scurtă vreme. Aici, scumpă doamnă, vă ascult.

Vorbind astfel, dl. Bob Sawyer o conducea pe bătrâna lady spre fotoliu, închidea uşa, trăgea un scaun lângă ea şi aştepta ca dânsa să-i descrie amănunţit simptomele vreunei boli din care el nădăjduia să tragă profituri importante.

Primul lucru pe care bătrâna doamnă îl făcu fu să-şi clatine capul de nenumărate ori şi să înceapă a plânge.

— Nervozitate, spuse Bob Sawyer cu satisfacţie. Loţiune de camfor de trei ori pe zi şi, seara, poţiune calmantă.

— Nu ştiu cum să încep, domnule Sawyer, zise bătrâna doamnă. E aşa de penibil, de dezolant…

— Nu e nevoie să începeţi, doamnă, o ajută dl. Bob Sawyer, ghicesc tot ce aţi vrea să spuneţi. Capul bolnav.

— Aş fi foarte disperată să cred că e bolnavă inima, zise doamna oftând uşor.

— Nici cel mai mic pericol, doamnă, răspunse Bob Sawyer. Cauza principală este stomacul.

— Domnule Sawyer! exclamă bătrâna doamnă tresărind.

— Nu încape nici cea mai mică îndoială, doamnă, urmă Bob cu aer extrem de înţelept; un medicament la timpul său, scumpă doamnă, ar fi preîntâmpinat totul.

— Domnule Sawyer! exclamă bătrâna doamnă mai agitată decât înainte; purtarea dumitale faţă de o persoană în starea mea este o mare necuviinţă, afară doar de cazul că nu înţelegi obiectul vizitei mele. Dacă ar fi fost în puterea medicinii sau a prudenţei să împiedic cele întâmplate, de bună seamă că aş fi făcut-o. Era însă mai bine să vorbesc nepotului meu, adăugă bătrâna doamnă frământându-şi poşeta şi ridicându-se deodată.

— Un moment, doamnă; mă tem că nu v-am înţeles bine. Despre ce este vorba, doamnă?

— Nepoata mea, domnule Sawyer, zise bătrâna; sora prietenului dumitale…

— Da, doamnă, o întrerupse Bob plin de nerăbdare, căci bătrâna doamnă, deşi extrem de agitată, vorbea cu

o tărăgăneală exasperantă, aşa cum vorbesc de obicei bătrânele; da, doamnă.

— A părăsit casa mea, domnule Sawyer, acum trei zile, sub pretext că se duce să facă o vizită surorii mele, o altă mătuşă a ei, şi care ţine un mare pension de domnişoare cam la a treia milă depărtare de-aci, unde e un copac mare – un bobiţel – şi o poartă de stejar.

Aici, bătrâna doamnă se opri să-şi şteargă ochii.

— Ei, dracu să-l ia de bobiţel, doamnă! strigă Bob care, din cauza încordării, uită de demnitatea sa medicală. Spuneţi ceva mai repede, vă implor; daţi-i zor, doamnă!

— Azi dimineaţă, continuă bătrâna doamnă cu încetineală, azi dimineaţă…

— S-a înapoiat, îmi închipui! o întrerupse Bob cu aprindere. S-a înapoiat?

— Nu, nu s-a înapoiat; a scris.

— Şi ce zice? întrebă Bob cu nerăbdare.

— Zice, domnule Sawyer, răspunse bătrâna – şi pentru aceasta te rog să-l pregăteşti pe Benjamin cu grijă şi pe îndelete – zice că s-a… Am scrisoarea în buzunar, domnule Sawyer, dar mi-am lăsat ochelarii în trăsură şi, fără ei, te-aş face să pierzi timpul încercând să-ţi arăt pasajul. Pe scurt, zice, domnule Sawyer, că s-a măritat.

— Cum! exclamă sau, mai bine zis, răcni dl. Bob Sawyer.

— S-a măritat! repetă bătrâna doamnă.

Bob nu mai ascultă, ci, dând buzna din cabinet în dugheană, strigă cu glas de stentor:

— Ben, băiatule, şi-a luat tălpăşiţa!

Dl. Ben Allen, ai cărui genunchi se înălţau la vreo jumătate de sfert de cot deasupra capului, dormita dinapoia tejghelei. De îndată ce auzi înfricoşătoarea comunicare, se năpusti asupra d-lui Martin şi, încolăcindu-şi mâna în cravata servitorului taciturn, exprimă intenţia îndatoritoare de a-l gâtui pe loc;

intenție pe care, cu o promptitudine deseori produsă de disperare, el începu s-o pună în aplicare numaidecât, plin de vigoare şi iscusință chirurgicală.

Dl. Martin, care nu era un om vorbăreț şi conta prea puțin pe talentele-i oratorice sau pe puterea de convingere, se supuse câteva secunde acestei operații, cu o fizionomie foarte calmă şi agreabilă; observând totuşi că operația amenință să ducă la un rezultat care l-ar fi pus în neputință de a-şi mai cere pe veci leafa, masa şi altele, murmură câteva obiecțiuni nearticulate şi îl doborî pe dl. Benjamin Allen pe podea; dar cum cravata îi era răsucită pe după mâinile celuilalt, trebui să cadă şi el jos. Se zvârcoleau deci amândoi, când uşa se deschise şi numărul celor de față crescu prin sosirea a două persoane cu totul neaşteptate, şi anume: dl. Pickwick şi dl. Sam Weller.

La vederea acestui spectacol, prima impresie produsă asupra spiritului d-lui Weller a fost că Martin era plătit de instituția lui Sawyer, succesorul lui Nockemorf, pentru a lua vreun medicament tare; sau pentru a avea crize şi a se supune unor experiențe; sau pentru a înghiți din când în când otravă, ca să demonstreze eficacitatea vreunui nou antidot; ori pentru a face cine ştie ce, în interesul marii ştiințe medicale, satisfăcând dorința arzătoare de cercetător care clocotea în pieptul celor doi tineri învățați. Aşa că, fără a-şi îngădui cel mai neînsemnat amestec, Sam rămase perfect calm, uitându-se la ei ca şi cum ar fi fost stăpânit de un mare interes în legătură cu rezultatul experienței care se desfăşura; dar nu la fel se întâmplă cu dl. Pickwick. Cu energia-i obişnuită, el se repezi între combatanții uimiți şi-i îndemnă pe cei de față să-i despartă.

Strigătul lui îl trezi pe dl. Sawyer, care rămăsese până atunci paralizat parcă de înverşunarea tovarăşului său; ajutat de dânsul, dl. Pickwick îl ridică pe Ben Allen pe picioare. Dl. Martin pomenindu-se singur pe podea, se sculă şi se uită în juru-i.

— Domnule Allen, rosti dl. Pickwick, ce s-a întâmplat, domnule?

— Nimic, domnule! replică Benjamin cu trufie provocatoare.

— Ce e? întrebă dl. Pickwick înturnându-se spre Bob Sawyer. Nu-i e bine?

Mai înainte ca Bob să poată răspunde, dl. Ben Allen îl apucă pe dl. Pickwick de mână şi murmuiră îngrijorat:

— Sora mea, dragă domnule, sora mea!

— A, asta e totul? glăsui dl. Pickwick. Nădăjduiesc că vom aranja lesne chestiunea aceasta. Sora dumitale e în siguranță şi sănătoasă, scumpe domn; am venit aici pentru...

— Vă cer iertare, dom'le, întrerupse Sam care se uitase prin uşa de sticlă, îmi pare rău că mă amestec în aceste plăcute operații, cum zicea regele alungând parlimentul, însă dincoace se face altă ixperiență, dom'le. Aici, o venirabelă bătrână zace pe covor şi aşteaptă să fie desecată sau să treacă prin ea un corent galvanic sau cine ştie ce altă născocire ştiințifică, care s-o aducă la viață.

— A, uitasem de ea! exclamă dl. Ben Allen; este mătuşa mea.

— Dumnezeule mare! spuse dl. Pickwick. Biata doamnă! Încetişor, Sam, încetişor.

— Nostimă situație pentru o persoană din famelie, observă Sam Weller, aşezând-o pe mătuşă pe-un scaun. Doftoraşule, adu acu mirositoarele.

Ultima fraza era adresată băiatului cu livrea cenuşie care, lăsând cupeul în grija unui sergent de stradă, intrase să vadă ce era cu gălăgia care se stârnise. Grație îngrijirilor sale, acelora ale d-lui Bob Sawyer şi ale d-lui Ben Allen (care o înspăimântase aşa de rău pe mătuşa, încât ea leşinase, iar acum el se arăta plin de o afectuoasă solicitudine spre a o aduce în fire) bătrâna doamnă fu, în sfârşit, readusă în simțiri, şi atunci dl. Ben Allen, întorcându-se spre dl. Pickwick cu o

înfățişare buimăcită, îl întrebă ce voia să spună când a fost întrerupt în chip aşa de alarmant.

— Îmi închipui că nu se găsesc aici decât prieteni, glăsui dl. Pickwick tuşind spre a-şi limpezi vocea şi privind pe omul laconic cu înfățişare posacă ce mânase trăsura la care era înhămat calul cel dolofan.

Bob Sawyer îşi aminti atunci că băiatul cu livrea cenuşie se afla acolo, numai ochi şi urechi. După ce farmacistul în devenire fu luat de gulerul hainei şi zvârlit pe uşă afară, Bob Sawyer îl asigură pe dl. Pickwick că poate să vorbească fără ocoluri.

— Sora dumitale, scumpe domn, spuse dl. Pickwick înturnându-se spre Benjamin Allen, e la Londra, sănătoasă şi fericită.

— Nu fericirea ei e scopul ce-mi propun, domnule! declară dl. Benjamin Allen fluturând mâna în aer.

— Soțul ei este o țintă pentru *mine*, domnule! strigă Bob Sawyer; va fi o țintă pentru mine, domnule, de la doisprezece paşi, şi am să fac o țintă bună, domnule, din el, din nemernicul ăsta!

Amenințarea era frumoasă şi foarte măreață totodată; însă dl. Bob Sawyer îi slăbi întrucâtva efectul, adăugând câteva observațiuni generale asupra unor capete sparte şi a unor ochi scoşi care, prin comparație, nu erau decât nişte banalități.

— Opreşte-te, domnule! îl întrerupse dl. Pickwick; şi, înainte de a aplica epitete gentlemanului în chestiune, examinează cu sânge rece proporțiile vinovăției lui şi, mai cu seamă, aminteşte-ți că el e prietenul meu.

— Cum?! exclamă dl. Bob Sawyer.

— Numele lui! vociferă Ben Allen; numele lui!

— Domnul Nathaniel Winkle! rosti dl. Pickwick cu tărie.

La auzul acestui nume, Benjamin Allen îşi strivi sub călcâiul ghetei ochelarii, ridică cioburile pe care le puse în trei buzunare diferite, îşi încrucişă brațele, îşi muşcă buzele şi zvârli priviri amenințătoare, asupra trăsăturilor

blajine ale d-lui Pickwick. În cele din urmă, rupând tăcerea:

— Vasăzică dumneata, domnule, ai încurajat şi pus la cale căsătoria asta? întrebă dl. Benjamin Allen.

— Şi mi se pare, întrerupse bătrâna doamnă, mi se pare că servitorul dumnealui a fost văzut dând târcoale în jurul casei mele şi încercând să-i momească pe servitorii mei spre a unelti împotriva stăpânei lor. Martin!

— Ce este? întrebă omul posac, înaintând.

— Acesta e tânărul pe care l-ai văzut în ulicioară şi despre care îmi vorbiseşi azi dimineaţă?

Dl. Martin, care după cum s-a văzut, era un om laconic, se uită la Sam Weller, făcu un semn din cap şi mormăi: „El e ăla!" Dl. Weller, de felu-i niciodată trufaş, îi adresă un zâmbet prietenesc când ochii săi întâlniră pe ai rândaşului posac, mărturisind în termeni politicoşi că îl „cunoştea dinainte".

— Şi acesta e servitorul credincios pe care eram gata-gata să-l sugrum! exclamă Benjamin. Domnule Pickwick, cum de-ai îndrăznit să permiţi individului de a participa la răpirea surorii mele? Îţi cer să-mi explici, domnule!

— Explică, domnule! strigă Bob Sawyer, sălbatic.

— E o conspiraţie! strigă Ben Allen.

— O adevărată gaşcă! urmă Bob.

— O viclenie ruşinoasă! adăugă bătrâna doamnă.

— V-a tras pe sfoară, asta-i! observă Martin.

— Vă rog să m-ascultaţi, stărui dl. Pickwick în timp ce Ben Allen se trânti pe scaunul unde se lua sânge bolnavilor şi se şterse cu batista. Eu nu am dat niciun ajutor în această afacere, am fost doar de faţă la întrevederea dintre doi tineri, pe care n-o puteam împiedica, socotind că prezenţa mea va şterge până şi cea mai uşoară urmă de cutezanţă care altminteri ar fi putut umbri întrevederea. Asta e toată partea pe care am avut-o în afacere, şi nici nu bănuiam atunci că e

vorba de o căsătorie imediată. Reţineţi însă, adăugă dl. Pickwick oprindu-se scurt, reţineţi că nu spun că aş fi împiedicat-o, de-aş fi ştiut de ea.

— Aţi auzit cu toţii, aţi auzit? glăsui dl. Benjamin Allen.

— Îmi închipui că da, urmă calm dl. Pickwick privind în juru-i, şi nădăjduiesc că vor auzi şi ce mai am a spune, adăugă el înviorându-se la faţă în timp ce vorbea; nădăjduiesc că ei aud toate acestea, domnule, precum şi cuvintele ce mi-au fost adresate, din care am înţeles, domnule, că ai vrut să forţezi înclinările surorii dumitale când, mai degrabă, ar fi trebuit prin dragostea şi bunăvoinţa dumitale să te străduieşti să ţii locul părinţilor pe care ea i-a pierdut din copilărie. Cât despre tânărul meu prieten, daţi-mi voie să adaug că din toate punctele de vedere el se află într-o situaţie cel puţin egală cu a dumitale, dacă nu cu mult mai bună, şi că refuz categoric a mai auzi să se vorbească despre această chestiune, afară numai daca se discută cu moderaţia cuvenită.

— Aş dori să fac şi eu câteva obsirvaţii la ce-a spus gentlemanul care a termenat de vorbit, rosti atunci Sam păşind înainte. Uite de ce e vorba: o persoană din societatea asta m-a făcut individ.

— Asta n-are nicio legătură cu chestiunea, Sam, îl întrerupse dl. Pickwick. Ţine-ţi gura, te rog!

— Nu vreau să zic nimic despre subiectul ăsta, urmă Sam; dar uite ce e, dom'le: poate că gentlemanul ălălalt îşi închipuie că era la mijloc o legătură mai veche; nu era însă nimic de felul ăsta, căci domnişoara a spus chiar de la început că nu putea să-l sufere. Aşa că nimeni nu i-a stat în cale dumnealui de aici, şi tot cu nimic s-ar fi ales, chiar dacă domnişoara nu-l vedea niciodată pe domnul Winkle. Asta doream să zic, dom'le, şi acum nădăjduiesc că l-am liniştit pe gentelman.

O scurtă pauză urmă acestei consolatoare observaţii făcută de dl. Weller, după care dl. Ben Allen, ridicându-

se în picioare, declară că nu va mai voi să vadă niciodată figura Arabellei, pe când dl. Bob Sawyer, în ciuda încredințărilor măgulitoare ale lui Sam, continua să jure că se va răzbuna groaznic pe fericitul soț.

Dar tocmai în clipa când lucrurile ajunseseră în culmea încordării şi amenințau să rămână astfel, dl. Pickwick găsi un aliat puternic în bătrâna doamnă, care fusese vădit impresionată de modul cum pledase pentru nepoată. Ea se apropie deci de Benjamin Allen şi se încumetă să-i adreseze câteva reflexii mângâietoare, printre care principalele erau că, la urma urmei, tot a fost un noroc că nu s-a întâmplat şi mai rău; că, cu cât vor vorbi mai puțin, cu atât va fi mai bine; că, în definitiv, nu era dovedit că s-a întâmplat o nenorocire aşa de mare; că ce s-a făcut, s-a făcut, şi că trebuie să ştim a îndura ce nu se poate împiedica – şi alte diferite maxime la fel de noi şi de întăritoare.

La toate acestea, dl. Benjamin Allen răspunse că nu înțelegea să fie lipsit de cuviință față de mătuşă şi de alte persoane prezente, dar că, dacă lor le era egal şi-l lăsau în apele lui, el îşi va rezerva plăcerea s-o urască pe sora lui până la moarte şi dincolo de moarte.

În cele din urmă, după ce hotărârea aceasta fusese anunțată de vreo cincizeci de ori, bătrâna doamnă, ridicându-se deodată şi luând un aer foarte impunător, îşi exprimă dorința de-a afla ce a făcut ca să nu i se arate niciun respect față de vârsta ei şi față de poziția în societate la care ajunsese, ca să fie obligată a-l implora astfel pe propriul ei nepot, a cărui istorie putea s-o spună cu vreo douăzeci şi cinci de ani înainte de naşterea lui şi pe care îl cunoscuse personal mai înainte ca el să fi avut măcar un dinte în gură; fără a mai vorbi că ea a fost prezentă când i s-a tăiat moțul şi a asistat de asemenea la numeroase alte ceremonii din frageda lui copilărie, toate îndeajuns de importante ca să merite pentru de-a pururi iubirea, supunerea, venerația lui.

Pe când buna doamnă îl dojenea astfel pe dl. Ben

Allen, Bob Sawyer şi dl. Pickwick se retrăseseră în cabinet, unde avură o discuţie intimă în care vreme primul se apropiase de mai multe ori de gura unei sticle negre sub a cărei influenţă trăsăturile sale se destinseră, ba chiar căpătară treptat o expresie plină de voioşie. La urmă, ieşi din încăpere, cu sticla în mână şi, atrăgând atenţia că-i părea foarte rău că s-a purtat ca un nebun, propuse să se bea în sănătatea şi pentru fericirea d-lui şi d-nei Winkle, al căror noroc era aşa de departe de a-l invidia, încât ar fi gata să-i felicite el cel dintâi. Auzind acestea, dl. Ben Allen se sculă subit de pe scaun, apucă sticla neagră şi închină cu atâta inimă, că figura lui deveni aproape la fel de neagră ca sticla, căci băutura era tare. Sticla neagră trecu apoi din mână în mână până se goli, şi urmară atâtea strângeri de mâini, atâtea complimente, încât până şi chipul îngheţat al d-lui Martin binevoi să zâmbească.

— Iar acum, spuse Bob frecându-şi palmele, haide să ne veselim în seara asta!

— Îmi pare rău, rosti dl. Pickwick, că sunt obligat să mă înapoiez la hotel. De la un timp, nu mai sunt obişnuit să suport osteneala, şi călătoria m-a obosit nespus.

— Vreţi să luaţi puţin ceai, domnule Pickwick? întrebă bătrâna doamnă cu o blândeţe de nedescris.

— Vă mulţumesc, doamnă, mi-ar fi cu neputinţă, răspunse gentlemanul.

Fapt e că admiraţia vădit crescândă a bătrânei doamne era principalul motiv care îl îndemna pe dl. Pickwick să se retragă; se gândea la d-na Bardell, şi fiecare privire a bătrânei îi dădea o sudoare rece.

Deoarece dl. Pickwick refuză cu orice preţ să rămână, se înţeleseră, în urma propunerii sale, ca dl. Benjamin Allen să-l întovărăşească în călătorie la părintele d-lui Winkle, şi că trăsura va fi la uşă a doua zi dimineaţa, la nouă. Pe urmă, îşi luă rămas-bun şi, însoţit de Samuel Weller, dl. Pickwick se duse la hotelul *Tufişul*. Vrednic

de remarcat e faptul că figura d-lui Martin se schimonosi oribil când scuturǎ mâna lui Sam la despărțire, şi că dădu drumul, în acelaşi timp, unei înjurături şi unui surâs. Persoanele mai bine instruite asupra manierelor gentlemanului au tras din aceste semne încheierea că el era încântat de societatea d-lui Weller şi că exprima dorința de a-i face onoarea să rămână cunoştințe şi mai departe.

— Vreți un salon particular, dom'le? întrebă Sam pe stăpân când ajunseră la hotel.

— A, nu, Sam! îi răspunse stăpânul; deoarece am cinat în cafenea şi mă voi culca curând, n-are niciun rost. Vezi ce persoane se găsesc în sala călătorilor, Sam.

Dl. Weller plecă în recunoaştere şi se întoarse îndată, spunând că nu era decât un domn chior care bea *bishop*[54] cu patronul.

— Bun, mă duc şi eu acolo, rosti dl. Pickwick.

— Chiorul ăsta e un tip ciudat, dom'le, spuse Sam întovărăşindu-l pe dl. Pickwick. Îi toarnă verzi şi uscate patronului, că bietul om nu mai ştie unde-i e căpățâna.

Când dl. Pickwick intră, individul la care se referea observația de mai sus, stătea într-un capăt al sălii, fumând o pipă enormă, olandeză, şi-şi ținea unicul ochi fixat necontenit asupra figurii rotunjite ia hangiului. Povestise, de buna seamă, jovialului bătrân, o istorie minunată, ceea ce se dovedea din numeroasele exclamații fără şir ale acestuia: „Ei, nu, asta n-aş fi crezut! E lucrul cel mai năstruşnic pe care l-am auzit vreodată! Nu-mi închipuiam că este cu putință!" şi alte diferite expresii de mirare care izbucneau de pe buzele lui în timp ce şi el îl privea țintă pe omul cu un singur ochi.

— Sluga dumneavoastră, domnule, spuse chiorul d-lui Pickwick; frumoasă seară, domnule.

— Foarte frumoasă, răspunse dl. Pickwick după ce chelnerul îi puse în față o carafă mică cu brandy şi apă fierbinte.

În timp ce dl. Pickwick amesteca brandyul cu apă, chiorul îl privi de câteva ori cu atenție şi în cele din urmă spuse:

— Îmi pare că v-am mai întâlnit.

— Nu-mi aduc aminte, răspunse dl. Pickwick.

— Nu mă mir㠄, dumneavoastră nu mă cunoaşteți. Eu însă i-am cunoscut pe doi dintre prietenii dumneavoastră care stăteau la *Păunul* din Eatanswill, în epoca alegerilor, zise chiorul.

— A, da, într-adevăr! exclamă dl. Pickwick.

— Da, reluă chiorul, le-am povestit o mică întâmplare din viața unui prieten al meu cu numele de Tom Smart. Poate că ați auzit-o de la ei.

— Deseori, spuse dl. Pickwick zâmbind. Era unchiul dumitale, îmi pare?

— Nu, nu, numai un prieten al unchiului meu, răspunse chiorul.

— Cu toate astea, unchiul dumitale era un om minunat, spuse hangiul clătinând din cap.

— Mda, cred, cred că se poate spune asta, răspunse chiorul. V-aş putea povesti o istorie despre acelaşi unchi, care v-ar uimi, domnilor.

— Da? spuse dl. Pickwick. Povesteşte-ne-o în orice caz.

Voiajorul comercial – chiorul – umplu cu polonicul din castron un pahar cu *negus*{55} şi-l bău; trase un fum zdravăn din pipa olandeză şi, văzând că Sam zăbovea lângă uşă, îi spuse că poate să rămână şi el dacă vrea, căci nu e niciun secret în povestirea lui. În sfârşit, ațintindu-şi unicul ochi asupra hangiului, rosti primele cuvinte din cuprinsul capitolului următor.

CAPITOLUL XLIX

Cuprinde o poveste despre unchiul voiajorului comercial.

— Unchiul meu, domnilor, glăsui voiajorul comercial, era unul dintre oamenii cei mai voioşi, mai hazlii, mai isteți, care au existat vreodată. Aş vrea ca dumneavoastră să-l fi cunoscut, domnilor… Dar nu, cugetând bine, n-aş vrea; căci, potrivit mersului firii, dacă l-ați fi cunoscut, ați fi fost acum, sau răposați, sau aşa de aproape de moarte, încât ar fi trebuit să rămâneți acasă, renunțând la societate, şi în acest caz, mi-ați fi răpit plăcerea nespusă de a vă vorbi în momentul de față. Domnilor, aş vrea ca taţii şi mamele dumneavoastră să-l fi cunoscut pe unchiul meu; şi ar fi fost foarte pe placul lor, în primul rând pe al respectabilelor dumneavoastră mame. Sunt cât se poate de sigur. Dacă printre numeroasele lui virtuți, două dintre ele predominau asupra celor multe care-i înfrumusețau caracterul, aş îndrăzni să spun că acestea erau punchul şi cântecele de chef. Iertați-mă că zăbovesc asupra acestor melancolice amintiri despre omul care s-a dus; nu se întâlneşte în fiecare zi un om ca unchiul meu, domnilor.

Am socotit întotdeauna ca un lucru deosebit de mare pentru unchiul meu acela de a fi fost tovarăş intim cu Tom Smart de la marea casă Bilson şi Slum de pe *Cateaton Street, City*. Unchiul meu încasa banii pentru Tiggin şi Welps, însă multă vreme el a făcut cam aceleaşi drumuri ca şi Tom. În întâia seară când se

întâlnire, unchiul meu prinse simpatie pentru Tom şi Tom prinse simpatie pentru unchiul meu. Nu se cunoşteau de o jumătate de ceas, când puseră rămăşag pe o pălărie nouă – cine prepară cel mai bun castron cu punch şi-l bea mai repede. Se constată că unchiul meu a câştigat în ce priveşte preparatul; dar în ce priveşte băutul, Tom îl întrecu cam cu o jumătate de linguriță. Mai luară câte un castron spre a bea unul în sănătatea celuilalt şi rămaseră de atunci prieteni la cataramă. Există un destin în toate, domnilor; el e mai presus de puterile noastre.

Ca înfăţişare, unchiul meu era o idee mai scund decât statura mijlocie; era însă şi-o idee mai gras decât sunt oamenii de obicei; şi poate că figura lui era o idee mai roşcovană. Avea cel mai voios chip pe care îl veți fi văzut vreodată, domnilor. Ceva ca de paiață, cu un nas şi o bărbie mai acătării; ochii lui scânteiau totdeauna de veselie, şi pe figura lui înflorea totdeauna un zâmbet; nu un rânjet mecanic şi şters, ci un zâmbet adevărat, voios, mulțumit, din inimă. Într-un rând a fost aruncat din cabrioleta lui şi s-a izbit cu capul de-o piatră de hotar. A rămas acolo, năucit, şi cu fața jupuită aşa de rău de pietrişul strâns în grămezi în jurul pietrei, încât, spre a mă servi de vorba tare a unchiului meu, dacă mama lui s-ar fi sculat din groapă, nu l-ar fi recunoscut. Într-adevăr, dacă stau şi chibzuiesc, domnilor, sunt sigur că nu l-ar fi recunoscut, pentru că, atunci când ea a murit, unchiul meu nu avea decât doi ani şi şapte luni; şi chiar fără zgârieturile făcute de pietriş, ciobotele lui cu carâmbi răsfrânți ar fi pus-o în mare încurcătură, ca să nu mai amintesc de obrazul lui roşcovan şi duhliu. N-are a face: zăcea lungit acolo şi l-am auzit deseori pe unchiul meu spunând că omul care l-a ridicat zicea că un zâmbet aşa de vesel îi brăzda fața, de parcă s-ar fi dat de-a tumba şi că, după ce i s-a luat sânge, la primele licăriri care arătau că-şi revine în puteri, a sărit în pat, s-a pornit pe râs, a sărutat-o pe fata ce ținea

ligheanul şi a cerut numaidecât o costiță de berbec şi alune conservate în oțet. Era foarte mare amator de astfel de alune, domnilor; zicea că, mâncate fără oțet, berea mergea şi mai bine cu ele.

Călătoria cea mare a unchiului meu avea loc odată cu căderea frunzelor. Atunci făcea el încasările datoriilor şi lua comenzi în Nord. Mergea de la Londra la Edinburgh, din Edinburgh la Glasgow; din Glasgow se înapoia la Edinburgh şi, în sfârşit, la Londra cu vaporul. Trebuie să ştiți că a doua vizită la Edinburgh era pentru plăcerea lui. Avea obiceiul să vină aci pentru o săptămână, doar să-şi vadă vechii prieteni; şi, deoarece lua micul dejun cu unul, gustarea cu altul, prânzea cu al treilea şi cina cu al patrulea, petrecea din belşug o săptămână întreagă. Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră, domnilor, s-a înfruptat vreodată dintr-un ospitalier mic dejun scoțian, substanțial, apoi dacă s-a dus să mai ia şi o gustare uşoară, compusă din mormane de stridii cu o duzină sau cam aşa ceva de sticle de bere sau cu un clondir, două, de whisky, la urmă. Dacă vi s-a întâmplat asta, apoi veți recunoaşte dimpreună cu mine ca trebuie sa te ții tare bine ca să mai poți lua după aceea un prânz şi o cină.

Dar – vai, Doamne! — aşa ceva era nimica toată pentru unchiul meu. Era aşa de zdravăn că, pentru el, acestea însemnau un fleac. L-am auzit spunând că putea să țină piept oamenilor din Dundee, şi sa se înapoieze acasă fără a se împletici; şi, cu toate astea, oamenii din Dundee sunt aşa de tari iar punchul aşa de tare, domnilor, cum nu ştiu daca mai exista între cei doi poli. Am auzit despre un om din Glasgow şi altul din Dundee care s-au întrecut la băut cincisprezece ceasuri în şir. După câte s-a spus, s-au înecat de atâta băutură cam în aceeaşi clipă, dar afară de această măruntă întâmplare, nici unuia, nici altuia nu i-a fost mai rău.

Într-o seară, cu douăzeci şi patru de ceasuri înainte de momentul hotărât pentru a se îmbarca în vaporul

pentru Londra, unchiul meu s-a ospătat la unul dintre cei mai vechi prieteni ai săi, care locuia în. partea veche a Edinburghului, un oarecare consilier Mac şi nu mai ştiu cum, cu patru silabe în coadă. Se aflau acolo nevasta consilierului şi cele trei fiice ale consilierului, şi băiatul cel mare al consilierului, şi trei sau patru scoțieni de modă veche, solizi, cu sprâncenele stufoase, pe care consilierul îi invitase în cinstea unchiului meu şi pentru a înveseli atmosfera. A fost un ospăț minunat. S-a mâncat somon afumat, batog, un cap de miel, şi haggis{56}, faimoasă mâncare scoțiană care, spunea unchiul meu, când era adusă la masă, îi făcea totdeauna impresia că e stomacul unui Cupidon.

Mai erau şi o sumedenie de alte lucruri al căror nume l-am uitat, însă cu toate astea lucruri foarte gustoase. Fetițele erau drăguțe şi simpatice, nevasta consilierului părea una dintre cele mai bune făpturi ce-au existat cândva, iar unchiul meu se arătă într-o dispoziție încântătoare. De aceea, toată seara, trebuia să le vezi pe fete chicotind şi pe bătrâna doamnă izbucnind în râs, şi pe consilier şi pe veselii tovarăşi pufnind aşa de straşnic, că se înroşiră la față. Nu-mi aduc bine aminte câte pahare de grog, cu whisky a băut fiecare după ospăț; ceea ce însă ştiu e că, pe la unu noaptea, fiul cel mare al consilierului şi-a pierdut cunoştința în momentul când începea primul vers al cântecului *O, Willie mi-a făcut un grog*{57}!

Cum băiatul fusese cu vreo jumătate de ceas înainte singurul comesean rămas deasupra mesei, unchiul meu îşi dădu seama că era timpul să se gândească la plecare – cu atât mai mult cu cât începuseră să bea de la şapte seara – spre a putea ajunge acasă la o oră cuviincioasă. Socotind, totuşi, că n-ar fi politicos să plece tocmai atunci, unchiul meu se alese singur prezident, amestecă încă un pahar cu grog, se sculă să închine în sănătatea sa, îşi adresă un discurs bine ticluit din condei şi foarte măgulitor şi bău plin de entuziasm. Cu toate acestea, nu

se deştepta nimeni. Unchiul meu mai bău o picătură de whisky, de data aceasta curat, temându-se să nu-i facă rău grogul şi, în cele din urmă, înşfăcându-şi pălăria, ieşi în stradă.

Vântul bătea puternic în toiul nopții, când unchiul meu, închizând poarta consilierului, îşi înfundă zdravăn pălăria pe cap ca să nu i-o ia vântul, îşi vârî mâinile în buzunare şi, privind în sus, căută să-şi dea seama ce fel de timp era. Norii treceau peste lună cu o iuțeală amețitoare, când întunecând-o cu totul, când îngăduindu-i să-şi răspândească toată strălucirea peste lucrurile înconjurătoare; apoi se repezeau din nou peste ea cu o repeziciune şi mai mare, învăluind totul într-un zăbranic negru. „La drept vorbind, aşa nu poate să meargă", spuse unchiul meu adresându-se timpului, ca şi cum se simțea jignit. „Nu, asta nu e vreme prielnică pentru călătorie. Nu, câtuşi de puțin", declară unchiul meu, foarte impunător. După ce repetă cuvintele acestea de mai multe ori, îşi recăpăta cu oarecare greutate cumpănirea – căci era cam amețit privind mereu spre cer – şi porni voios la drum.

Casa consilierului era în *Canongate*, iar unchiul meu mergea în capătul celălalt al lui *Leith Walk;* o distanță ca de o milă şi ceva. De o parte şi de alta se înălțau spre cerul tuciuriu case înalte, subțiratice, răzlețe, cu fațada mâncată de vreme, cu ferestre care parcă avuseseră aceeaşi soartă ca ochii muritorilor şi care, cu anii, ajunseseră tulburi, îşi pierduseră lumina. Şase, şapte, opt caturi aveau casele, aşezate unul deasupra celuilalt – aşa cum copiii clădesc case din cărți de joc – aruncându-şi umbra deasă pe drumul pavat, însă plin de hârtoape, făcând noaptea şi mai întunecoasă. Ici-colo, felinare cu petrol, prizărite la depărtări mari, slujeau să arate numai intrarea respingătoare a câtorva fundături înguste sau câteva scări abrupte ce duceau, cu ocoluri complicate, la diverse etaje superioare. Privind toate astea cu ochii unui om care le-a văzut de

prea multe ori ca să merite să le mai ia în seamă în chip deosebit, unchiul meu mergea prin mijlocul străzii, cu câte un deget mare în fiecare buzunar al vestei, cântând voios din când în când frânturi din diferite cântece, cu atâta căldură şi bună dispoziție, că oamenii paşnici, cumsecade, de prin partea locului, treziți brusc din somnul lor dintâi, tremurau în pat până ce sunetul se stingea depărtându-se; convingându-se atunci că vreun beţivan netrebnic se înapoia acasă, se înfăşurau în pături şi adormeau din nou.

Domnilor, va povestesc în amănunt cum mergea unchiul meu prin mijlocul străzii, cu degetele în buzunarele vestei, pentru că, după cum zicea el deseori (şi cu drept cuvânt) nu e absolut nimic extraordinar în istoria asta dacă nu înțelegi de la început că el nu era câtuşi de puțin o natură romantică şi nu credea în minuni.

Domnilor, unchiul meu mergea cu degetele în buzunarele vestei, ocupând singur mijlocul străzii, şi cântând când un refren de dragoste, când unul de chef apoi, ostenit de amândouă, începu să fluiere melodios până ajunse la *Podul North* care, în locul ăsta, leagă vechiul oraş Edinburgh cu oraşul cel nou; se opri un minut să privească sumedenia ciudată, haihuie, de lumini grămădite aşa de sus în aer, aidoma unor stele licărind, într-o parte, pe zidurile castelului, într-alta, peste *Carlton Hill*, şi luminând parcă nişte adevărate castele aeriene, în vreme ce, la poalele lor, străvechiul şi pitorescul oraş dormea un somn greu în bezna întunericului; iar palatul şi capela Holywood, străjuite zi şi noapte, cum obişnuia să spună un prieten al unchiului meu, de către bătrânul Arthur, se înălțau sumbre şi întunecate, asemenea unor genii severe, deasupra străvechii cetăți pe care el a păzit-o atât de lungă vreme. Am spus, domnilor, că unchiul meu se opri acolo un minut, să privească în juru-i; pe urmă, făcând un semn de laudă cerului care se luminase

puțin, deşi luna apunea, porni din nou la drum, tot aşa de mândru ca înainte, ocupând mijlocul străzii cu multă demnitate, de-abia aşteptând parcă să înfrunte pe oricine ar fi îndrăznit să-i tăgăduiască dreptul la stăpânire. Totuşi, cum nu se afla acolo nimeni dispus să ridice vreo tăgadă în privința aceasta, el continuă să meargă cu degetele în buzunarele vestei, cuminte ca un mieluşel.

Când unchiul meu trecu de Leith Walk, fu nevoit să străbată un maidan mare de unde, printr-o străduță, ajungea numaidecât la locuința lui. Pe acest maidan era, pe vremea aceea, o îngrăditură aparținând unui rotar care se înțelesese cu administrația poştelor să cumpere diligențele hodorogite şi, pentru că unchiul meu era mare amator de trăsuri bătrâne, tinere sau de vârstă mijlocie, îi veni gustul să se abată din cale fără alt scop decât de-a se duce să privească prin gard trăsurile, vreo douăsprezece la număr, pe care îşi amintea că le-a văzut acolo claie peste grămadă, uitate de Dumnezeu şi deschiolate. Unchiul meu, domnilor, se înflăcăra foarte uşor. Neputând să vadă în voie prin gard, se cățără deasupra şi, aşezându-se liniştit pe-o oişte veche, începu să examineze diligențele cu o gravitate deosebită.

Erau poate vreo douăsprezece sau chiar mai multe – unchiul meu n-a fost niciodată sigur şi, deoarece era un om foarte conştiincios în materie de cifre, nu-i prea plăcea să vorbească despre acest lucru – toate de-a valma, unele peste altele, într-un hal fără hal. Uşile fuseseră smulse din țâțâni, căptuşeala luată; numai din loc în loc mai atârna o zdreanță de un cui ruginit; nici urmă de felinare, hulubele se mistuiseră de multă vreme, fierăria ruginită, vopseaua ştearsă. Vântul şuiera prin crăpăturile lemnăriei şi ploaia care se grămădise pe coviltire cădea picătură cu picătură, înăuntru, cu un sunet dogit şi trist. Erau scheletele diligențelor răposate; iar în locul ăsta singuratic, în ceasul acela din noapte,

ele aveau un aer înfiorător şi lugubru.

Unchiul meu îşi rezemă capul în mâini şi începu să se gândească la forfota oamenilor harnici, care merseseră cândva în trăsurile vechi, şi care erau acum la fel de tăcuți şi de schimbați ca ele. Se gândi la numeroşii inşi cărora cine ştie care dintre trăsurile acelea putregăite, în bucăți, le aduseseră, noapte de noapte, ani de-a rândul, în toate anotimpurile, atâtea veşti aşteptate cu nerăbdare; veşti de călătorie făcută cu bine, şi de sănătate; trimiteri de bani, anunțuri subite de boală şi moarte. Negustorul, amantul, soția, văduva, mama, şcolarul, copilaşul care abia se ținea pe picioare, dând buzna spre poartă la bătaia poştaşului – cu câtă nelinişte aşteptase fiecare sosirea diligenței bătrâne! Unde erau oare acum ei? Domnilor, unchiul meu avea obiceiul să spună că s-a gândit atunci la toate astea; eu însă cred, mai degrabă, că le-a aflat apoi în vreo carte, căci el declara categoric că, stând acolo pe o oişte şi privind scheletele trăsurilor, a căzut într-o aţipeală din care l-a trezit deodată clopotul puternic al unei biserici ce bătea ceasurile două. Unchiul meu nu era ager la gândire. Dacă într-adevăr ar fi cugetat la toate aceste lucruri, sunt convins că l-ar fi apucat cel puțin ceasurile două şi jumătate. Sunt încredințat, deci, domnilor, că unchiul meu a aţipit fără să fi cugetat la ceva.

În orice caz, orologiul bisericii sună ceasurile două. Unchiul se trezi, se frecă la ochi şi sări în picioare, uimit.

Cât ai clipi, de îndată ce orologiul sună ceasurile două, locul acela părăsit şi pustiu deveni plin de viață şi însuflețire. Uşile erau iarăşi în țâțâni, căptuşeala pusă la loc, fierăria era ca nouă, vopseaua proaspătă, felinarele aprinse. Pe fiecare scaun – perne, mantale; hamalii aruncau pachete în lăzi. Conductorii orânduiau sacii cu scrisori, rândaşii aruncau găleți cu apă peste roțile reînnoite ale trăsurilor; o mulțime de oameni grăbea să prindă hulubele la fiece trăsură. Soseau

călătorii; erau urcate geamantanele; erau înhămați caii; în sfârşit, se vedea de la o poştă că fiecare diligență sta gata de plecare. Domnilor, unchiul meu holba nişte ochi văzând toate acestea că, până când şi-a dat sufletul, s-a tot mirat cum de a mai fost în stare să-i închidă.

— Haide! Haide! spuse o voce şi unchiul meu simți o mână pe umăr; eşti înscris pentru un loc înăuntru: e vremea să te urci.

— *Eu*, înscris?! exclamă unchiul meu întorcând capul.

— Da, fireşte.

Unchiul meu, domnilor, nu putu să scoată o vorbă, într-atâta era de uluit. Ciudățenia cea mai mare era că, deşi se aflau acolo o sumedenie de persoane, şi măcar că prin fața ochilor lui se perindau în fiece clipă alte figuri, nu se putea spune de unde veneau ele; țâşneau parcă, misterioase, din pământ sau din aer şi piereau tot aşa. De îndată ce un hamal punea bagajul în trăsură şi-şi căpăta plata, se întorcea, şi dus era. Până să se întrebe unchiul meu ce se petrecea cu acesta, se iveau alți vreo şase clătinându-se sub povara pachetelor ce păreau îndeajuns de grele ca să-i doboare la pământ. Şi unde mai pui că toți călătorii erau îmbrăcați curios. Aveau fracuri mari, cu fireturi şi cu pulpane late, cu manşete largi, dar fără gulere, şi purtau peruci, domnilor, peruci la modă pe atunci, prinse la spate cu o panglică. Unchiul meu nu mai ştia pe ce lume se află.

— Hei, *te* urci odată? întrebă insul care se adresase înainte unchiului meu.

Era îmbrăcat ca un conductor de diligență; purta o perucă pe cap şi nişte manşete enorme la mâneci. Într-o mână ținea un felinar şi într-alta o flintă cât toate zilele, pe care o punea tocmai la umăr.

— Hei, Jack Martin, *te* urci odată? repetă conductorul, apropiind felinarul de obrazul unchiului meu.

— Ia te uită ce familiaritate! exclamă unchiul dându-

se înapoi vreo doi paşi.

— Aşa e scris pe foaia de drum, răspunse conductorul.

— Nu există un „domn” înainte? întrebă unchiul; căci socotea, domnilor, că e o cutezanță ca un conductor pe care nu-l cunoştea să-i spună pe şleau Jack Martin – cutezanță pe care administrația poştei n-ar fi aprobat-o dacă i s-ar fi adus la ştiință.

— Nu, nu există! ripostă conductorul cu răceală.

— Locul e plătit? întrebă unchiul meu.

— Bine-nțeles, răspunse conductorul.

— Da? A, atunci haidem. Care trăsură? zise unchiul meu.

— Asta, răspunse conductorul arătând o diligență de modă veche, cu uşa deschisă şi scara coborâtă, şi care făcea serviciul de la Edinburgh la Londra. Stai, uite alți călători: lasă-i pe ei întâi.

În timp ce conductorul vorbea, unchiul meu văzu deodată ivindu-se în fața lui un domn tânăr cu o perucă pudrată şi cu un frac albastru, împodobit cu argint, ale cărui pulpane căptuşite cu pânză tare erau neobişnuit de mari. Tiggin şi Welps, domnilor, făceau comerț cu creton imprimat şi furnituri de haine, aşa că unchiul meu recunoscu de la prima ochire toate stofele. Străinul purta pantalonul până la genunchi şi un fel de ghetre petrecute peste nişte ciorapi de mătase, încălțați în pantofi cu catarame. La mâini avea manşete crețe, pe cap o pălărie în trei colțuri şi la şold o sabie lungă cu vârf foarte subțire. Pulpanele vestei îi acopereau jumătate din coapse, iar capetele cravatei coborau până la brâu. Tânărul înaintă cu gravitate spre uşa trăsurii, îşi scoase pălăria şi-o ținu cu brațul întins deasupra capului, rotunjindu-şi totodată degetul mic, aşa cum fac unele persoane manierate când beau ceaiul. Pe urmă îşi împreună picioarele, făcu o plecăciune adâncă şi, în sfârşit, întinse mâna stângă. Unchiul meu se pregătea să înainteze şi s-o scuture cu căldură, când băgă de

seamă că amabilitățile nu erau pentru el, ci pentru o tânără doamnă, care se arătă atunci lângă scara trăsurii. Ea avea o rochie verde de catifea, de-o croială străveche, cu o talie lungă şi un corsaj strâns în şireturi. Nu purta pălărie, ci o glugă neagră de mătase. Femeia se înturnă o clipă înainte de a intra în trăsură; unchiul meu dădu atunci cu ochii de cea mai frumoasă figură pe care o văzuse vreodată, chiar în pictură.

37. „Pasageri fantomatici într-o diligență fantomă” – Phiz, septembrie 1837

Când ea se urcă în trăsură, îşi ridică rochia cu-o mână şi, aşa cum zicea unchiul meu trăgând o înjurătură ori de câte ori povestea întâmplarea, nu şi-ar fi închipuit niciodată că nişte picioare pot să ajungă la o atare desăvârşire, dacă nu le-ar fi văzut cu ochii lui.

Dar numai din această străfulgerare de privire unchiul meu băgase de seamă că tânăra doamnă părea speriată şi nenorocită şi că aruncase spre el o privire imploratoare. Mai băgă de seamă că, în ciuda aparentelor unei amabilități delicate şi respectuoase, tânărul cu peruca pudrată o apucase repezit de încheietura mâinii pe doamna odată urcată în trăsură şi o urmă numaidecât. Alt individ, cu mutră foarte suspectă, era cu ei. Purta o perucă strânsă, cafenie, un frac de culoarea prunelor, o sabie lată şi cizme până la şolduri. Când se aşează lângă fermecătoarea doamnă, ea se trase în ungherul ei; unchiul meu se încredință de-a binelea că se petrecea între ei ceva sumbru, misterios; sau, cum zicea el totdeauna, „nu mirosea a bine". Este de-a dreptul uimitor cât de repede luă hotărârea s-o ajute pe doamna aceea, oricât de mare ar fi fost primejdia, dacă ea ar fi avut nevoie de sprijinul lui.

— Moarte şi trăsnete! strigă tânărul punând mâna pe sabie când unchiul meu intră în trăsură.

— Sânge şi tunete! răcni celălalt individ scoțându-şi sabia şi năpustindu-se la atac asupra unchiului meu fără să se mai codească.

Unchiul meu nu avea arme, dar cu multă iscusință smulse pălăria în trei colțuri de pe capul individului suspect şi, primind vârful săbiei într-însa, strânse pălăria în două, şi înşfăcă lama, solid.

— Înțeapă-l pe la spate! strigă omul cu mutră suspectă către tovarăşul său, trudindu-se să-şi libereze sabia.

— Să nu-i treacă prin minte cumva, strigă unchiul

meu ridicând amenințător călcâiul unui pantof, că-i zbor creierii, dacă-i are, iar de nu – îi sparg țeasta.

Încordându-şi toate puterile în acea clipă, smulse sabia adversarului cu o smucitură şi-o zvârli afară pe fereastră.

— Moarte şi trăsnete! strigă din nou tânărul punând iarăşi mâna pe mânerul spadei, însă fără s-o scoată din teacă.

Poate, domnilor, cum zicea unchiul zâmbind, poate că-i era frică să n-o sperie pe tânăra doamnă.

— Acum, domnilor, zise unchiul meu aşezându-se liniştit la locu-i, nu vreau să mai aud vorbindu-se de moarte, cu sau fără trăsnete, în prezenta unei doamne, căci am avut destul sânge şi destule tunete, pentru o călătorie. Aşa că vă rog să ne aşezăm paşnici la locurile noastre ca nişte călători de treabă. Vino aici, conductor! Adu custura domnului!

Nu mântuise unchiul meu cuvintele acestea, când conductorul se ivi la fereastră cu sabia. I-o înmână, înălțând felinarul şi se uită țintă la unchiul meu care, spre marea lui mirare, zări în jurul trăsurii un furnicar de conductori, toți cu ochii ațintiți sever asupră-i. Nu văzuse în viața lui o mare atât de întinsă de chipuri palide, trupuri roşii şi priviri aspre.

„Acesta e lucrul cel mai ciudat care mi s-a întâmplat până azi, gândi unchiul meu”.

— Dați-mi voie să vă înapoiez pălăria, domnule.

Individul cu mutră suspectă primi în tăcere pălăria în trei colțuri, se uită cu luare aminte la gaura din mijloc şi, în cele din urmă, o aşeză pe creştetul perucii cu o solemnitate al cărei efect fu micşorat totuşi întrucâtva de un strănut puternic ce-i aruncă tricornul cât colo.

— La drum! strigă conductorul cu felinarul în mână, urcând dinapoi pe scăunelul lui.

Trăsura porni. Ieşind din curte, unchiul meu se uită prin geam şi văzu că celelalte diligențe, vizitiii, conductorii, caii şi călătorii se învârteau în trap mărunt

cu o viteză cam de cinci mile pe oră. Unchiul meu clocotea de indignare, domnilor. Ca negustor, el socotea că nu trebuie să se glumească cu scrisorile, şi se hotărî să se plângă administrației poştelor de îndată ce va ajunge la Londra.

Curând, totuşi, gândurile i se îndreptară asupra tinerei doamne care stătea în colțul celălalt al trăsurii, cu fața învăluită în glugă. Domnul cu frac albastru avea un loc dinaintea ei, iar alături de ea celălalt individ cu frac de culoarea prunelor. Amândoi o supravegheau cu luare aminte. Era de-ajuns ca faldurile glugii să foşnească puțin – unchiul meu îl şi auzea pe omul cu mutră suspectă punând mâna pe sabie, şi era sigur, după respirația tânărului (căci nu-i putea vedea fața din pricina întunericului) că se schimonosea la ea cu nişte ochi de parcă ar fi vrut s-o înghită. Acest lucru îl întărâta pe unchiul meu tot mai mult, astfel că se hotărî să vadă cu orice preț sfârşitul. El avea o mare admirație pentru ochii strălucitori, pentru figurile frumoase şi pentru picioarele suple; într-un cuvânt, era pasionat pentru întregul sex. Toți din familia noastră sunt aşa, şi eu la fel.

Unchiul meu întrebuință multe tertipuri ca să atragă luarea aminte a tinerei doamne, sau cel puțin să intre în vorbă cu misterioşii ei tovarăşi. Dar degeaba; domnii nu voiau să vorbească, iar tânăra doamnă nu cuteza. Din când în când, unchiul meu scotea capul prin fereastră şi striga în gura mare de ce nu merg mai repede. Răcni aşa până ce răguşi; nu-l lua nimeni în seamă. Se înfundă atunci în ungherul său, cugetând la chipul cel frumos şi la picioarele drăguțe. Era mai bine aşa; timpul trecea mai uşor şi nu se mai întreba încotro mergea şi nici cum se întâmplase că se afla într-o situație atât de ciudată. E drept că lucrul ăsta nu l-ar fi neliniştit prea mult, deoarece unchiul meu, domnilor, era un om vesel, cutezător, fără teamă şi nu-şi făcea griji din toate celea.

Deodată trăsura se opri.

— Hei, ce s-a întâmplat? strigă unchiul meu.
— Coboară aici! spuse conductorul lăsând scara.
— Aici? întrebă unchiul meu.
— Aici! repetă conductorul.
— Nici nu-mi trece prin minte, zise unchiul meu.
— Bine, rămâi atunci unde eşti, ripostă conductorul.
— Aşa şi am de gând, spuse unchiul.
— Bine, încuviinţă conductorul.

Ceilalţi călători ascultaseră conversaţia cu multă luare aminte. Văzând că unchiul meu era hotărât să rămână, tânărul îşi făcu loc dinaintea lui ca să ajute doamnei la coborâre. În momentul acela omul cu mutră suspectă cerceta cu atenţie gaura din fundul pălăriei în trei colţuri. Tânăra doamnă lăsă, când trecu, să-i cadă o mănuşă în mâna unchiului meu şi, apropiindu-şi buzele de chipul lui, aşa de aproape, că îi simţi pe nas respiraţia călduţă, îi şopti cuvântul acesta: „Ajutor!”

Domnilor, unchiul meu sări imediat cu atâta putere, încât trăsura se clătină pe arcuri.

— A, te-ai răzgândit? spuse conductorul când îl văzu pe unchiul meu jos.

Unchiul meu îl privi câteva clipe, şovăitor, neştiind dacă nu făcea bine să-i smulgă flinta, s-o descarce în obrazul tânărului cu spadă, să spargă capul celorlalţi cu patul armei, s-o apuce pe tânăra doamnă şi să plece în lumea largă. Chibzuind, însă, părăsi planul acesta ca fiind cam prea melodramatic în executare şi îi urmă pe cei doi bărbaţi misterioşi într-o casă veche în faţa căreia trăsura se oprise. Conducând-o pe tânăra doamnă între ei, intrară în coridor; unchiul meu mergea după dânşii.

Dintre toate locurile ruinate şi pustii pe care unchiul meu le întâlnise în viaţă, acesta era cel mai pustiu şi mai ruinat. Se vedea că fusese cândva un han mare, însă acoperişul era spart în multe locuri, iar scările erau abrupte, crăpate, văruite. În camera unde călătorii intrară, se afla un cămin vast, negru de fum, deşi focul nu era aprins. Scrumul albicios al lemnului ars era încă

împrăştiat în vatră, dar soba era rece şi totul părea sumbru şi trist.

— Asta e frumos, spuse unchiul meu privind în jurui; o diligență care merge cu şase mile şi jumătate pe ceas şi care se opreşte cine ştie cât într-o văgăună ca asta! E prea de tot, dar lucrul o să se afle; am să scriu la jurnale.

Unchiul meu rosti cuvintele acestea destul de tare şi pe şleau, căutând să intre în vorbă cu cei doi străini. Dar niciunul dintre ei nu-l lua în seamă, ci se mărginiră să şuşotească între dânşii, aruncându-i priviri încruntate. Femeia era în capătul celălalt al camerei şi se încumetă într-un rând să fluture mâna ca pentru a implora ajutorul unchiului meu.

În cele din urmă, străinii înaintară puțin şi conversația începu cu adevărat.

— Ascultă, individule, poate că nu ştii că asta-i o cameră specială, rosti domnul în albastru.

— Nu, nu ştiam, individule, ripostă unchiul meu. Decât, dacă asta e o cameră rezervată anume, îmi închipui ce plăcută trebuie să fie sala de mese.

Glăsuind astfel, unchiul meu se aşează într-un jilț cu spătar înalt şi-i măsură din ochi pe cei doi domni cu atâta precizie că, ținând seamă de aprecierile lui, Tiggin şi Welps ar fi putut să le furnizeze creton imprimat pentru vestminte, fără să dea un deget mai mult sau mai puțin.

— Părăseşte camera! spuseră împreună cei doi bărbați punând mâna pe săbii.

— Cum? întrebă unchiul meu prefăcându-se că nu a înțeles o iotă.

— Părăseşte camera, ori eşti mort! spuse omul suspect cu sabia lungă, scoțând-o în acelaşi timp din teacă şi rotind-o pe deasupra capului.

— La pământ cu el! strigă omul în albastru scoțându-şi şi el sabia şi trăgându-se înapoi câțiva paşi. La pământ cu el!

Doamna dădu frâu liber unui țipăt puternic.

Unchiul meu, domnilor, era cunoscut pentru marea lui cutezanță şi pentru marea lui prezență de spirit. Tot timpul cât păruse aşa de nepăsător la cele ce se întâmplau, el căuta pe furiş niscai ghiulele sau vreo armă de apărare; şi, în chiar momentul când spadele fură scoase, zări în colțul căminului o sabie veche cu un mâner împletit din pai, cu teaca ruginită. Dintr-un salt, unchiul meu o apucă, o scoase, o învârti iscusit pe deasupra capului, strigă tinerei doamne să se retragă într-un ungher, aruncă un scaun în omul cu frac albastru, zvârli teaca în cel cu frac de coloarea prunei şi, profitând de buimăceala lor, se năpusti peste amândoi.

Domnilor, e o veche istorie – şi, deşi adevărată, ea nu e mai puțin interesantă – în legătură cu un tânăr irlandez care, întrebat dacă el cântă la vioară, răspunse că ar putea cânta, fireşte, dar nu putea să spună precis, căci nu încercase niciodată. Lucrul s-ar putea potrivi prea bine unchiului meu şi scrimei lui. Nu mai ținuse în viața lui o sabie în mână, afară de odată când a jucat pe Richard al III-lea la un teatru de amatori; dar şi atunci fusese înțeles că Richmond îl va ucide pe la spate fără să mai facă înscenarea luptei; aici, însă, iată-l că lovea în stânga şi-n dreapta, luptându-se cu doi spadasini încercați, atacând şi parând, împungând şi doborând în chipul cel mai curajos şi mai îndemânatic, cu toate că până atunci nu bănuise că are cea mai mică noțiune despre ştiința scrimei. Se vede dintr-asta temeiul vechiului proverb, domnilor, că un om nu ştie ce poate să facă până când nu încearcă.

Hărmălaia luptei era cumplită. Cei trei luptători înjurau ca nişte soldați de cavalerie, iar săbiile lor zăngăneau mai tare decât ar zornăi toate cuțitele şi obiectele de oțel din târgul Newport laolaltă. În momentul cel mai aprins, tânăra doamnă – fără îndoială pentru a da curaj unchiului meu – îşi scoase cu totul gluga şi-i arătă o frumusețe aşa de uluitoare că el s-ar fi

bătut cu cincizeci de oameni pentru a câştiga un zâmbet din partea ei şi a muri apoi. Făcuse până atunci minuni, dar acum începu să facă prăpăd ca un uriaş înnebunit de furie.

În clipa asta, domnul cu frac albastru observă, întorcând capul, că tânăra doamnă îşi descoperise faţa; scoase un strigăt de turbare şi gelozie şi, îndreptând spada spre pieptul ei frumos, se apropie cu sabia întinsă s-o străpungă în inimă, ceea ce îl făcu pe unchiul meu să slobozească un urlet de spaimă, care răsună în toată clădirea. Dar doamna sări uşor în lături şi, smucind spada din mâna tânărului, mai înainte ca el să-şi revină, îl împinse spre perete, şi împlântând-o până la mâner, îl înfipse cu putere în lemnărie. Exemplul era splendid. Cu un strigăt de triumf şi cu o vigoare de neînfrânt, unchiul meu îşi împinse adversarul în aceeaşi direcţie şi, înfigându-şi sabia exact în centrul uneia din florile imprimate pe vestă, îl pironi alături de prietenul lui. Stăteau acolo amândoi, domnilor, bâţâind din braţe şi din picioare în agonia lor, ca paiaţele de carton pe care copiii le trag cu o aţă. Unchiul meu repetă deseori, mai târziu, că acesta era, după câte ştia el, mijlocul cel mai sigur de a te descotorosi de-un duşman, şi că nu prezenta decât un neajuns: cheltuială, deoarece trebuia să pierzi o sabie pentru fiecare om scos din luptă.

— Diligenţa! Diligenţa! strigă tânăra doamnă repezindu-se spre unchiul meu şi aruncându-şi braţele frumoase de după gâtul lui; mai putem să scăpăm.

— Mai putem? strigă unchiul meu. Păi, draga mea, nu mai e nimeni de ucis, nu-i aşa?

Unchiul meu era cam dezamăgit, domnilor, căci gândea că puţină dragoste ar fi fost foarte plăcută după masacrul acela, chiar de-ar fi fost numai ca să schimbe subiectul.

— Nu avem o clipă de pierdut aici, reluă tânăra doamna. Acesta (arătându-l pe tânărul în frac albastru) e fiul unic al puternicului marchiz de Filletoville.

— Draga mea, mi-e teamă că n-o să-şi mai poarte niciodată titlul, răspunse unchiul meu privind cu nepăsare pe tânărul înfipt în perete, după cum am spus, ca un cărăbuş. Ai stins neamul, iubita mea.

— Eu am fost răpită din familia mea, dintre prietenii mei, de ticăloşii aceştia, strigă tânăra doamnă, ale cărei priviri ardeau de indignare. Până într-o oră mizerabilul m-ar fi luat de soție, cu sila.

— A dracului neruşinare! spuse unchiul meu aruncând o ochire disprețuitoare moştenitorului muribund al familiei Filletoville.

— După cum îți poți da seama prin cele ce-ai văzut, rosti tânăra doamnă, complicii lor sunt gata să mă asasineze dacă ceri ajutorul cuiva. Dacă ne găsesc aici, suntem pierduți. Peste două minute va fi, poate, prea târziu. Diligența!

Rostind cuvintele acestea, tânăra doamnă, istovită de emoție şi de sforțarea ce-o făcuse înjunghiindu-l pe marchizul de Filletoville, căzu în brațele unchiului meu care o prinse şi o duse la uşă. Diligența era acolo, trasă de patru cai negri, cu cozi lungi şi coamele în vânt, gata înhămați, însă fără vizitiu, fără conductor şi chiar fără rândaş la capul cailor.

Domnilor, cred că nu aduc nicio vătămare memoriei unchiului meu spunând că, deşi burlac, el *ținuse* până atunci câteva femei în brațe. Cred chiar că avea obiceiul să le sărute pe slujnicele de han şi ştiu că, o dată sau de două ori, a fost văzut de martori ce merită crezare, îmbrățişând o hangiță în ochii tuturor. Pomenesc de împrejurările acestea ca să vă dați seama ce neobişnuit de frumoasă trebuie să fi fost tânăra doamnă ca să-l impresioneze pe unchiul meu în halul acela. El spunea adesea că, văzând părul ei lung, negru, care unduia pe brațul său, şi ochii ei frumoşi, întunecați, pironiți pe fața lui, când şi-a venit în fire, s-a simțit cuprins de o tulburare atât de ciudată, încât începură să-i dârdâie picioarele. Dar cine poate să privească o pereche de ochi

negri, catifelați, fără a se simți tulburat? Dinspre partea mea, *eu* nu pot domnilor, şi cunosc anumiți ochi la care, pe onoarea mea, nu aş cuteza să mă uit.

— Să nu mă părăseşti niciodată! murmură tânăra doamnă.

— Niciodată! răspunse unchiul meu. Şi spunea adevărul.

— Dragul meu salvator, exclamă tânăra doamnă. Scumpul, bunul, bravul meu salvator!

— Nu-mi spune aşa, glăsui unchiul meu întrerupând-o.

— De ce nu? întrebă ea.

— Pentru că gura dumitale este aşa de fermecătoare când vorbeşti, încât mi-e teamă c-o să am neobrăzarea s-o sărut.

Tânăra femeie îşi ridică mâna ca pentru a-l înştiința pe unchiul meu să nu facă asta, şi spuse... nu, nu spuse nimic – ci zâmbi. Când priveşti cea mai încântătoare pereche de buze din lume, şi când ele înfloresc dulce într-un zâmbet şăgalnic – dacă te găseşti lângă ele, fără de martor – nu-ți poți mărturisi mai bine admirația pentru forma şi culoarea lor fermecătoare decât sărutându-le îndată: ceea ce unchiul meu făcu, şi îl preamăresc pentru fapta lui.

— Ascultă, strigă tânăra doamnă tresărind; auzi zgomotul de roți şi cai?

— Adevărat! spuse unchiul meu ascultând.

El avea urechea fină şi era deprins să recunoască huruitul trăsurilor şi bocănitul copitelor, însă se auzeau parcă aşa de mulți cai şi de multe trăsuri care veneau din depărtare, huruind, că-i fu cu neputință sa-şi facă măcar o idee despre numărul lor. Se părea că sunt vreo cincizeci de cupeuri, trase fiecare de câte şase cai de rasă.

— Suntem urmăriți! strigă tânăra doamnă frângându-şi mâinile. Suntem urmăriți! Nu mai am altă speranță decât în dumneata!

Pe chipul ei frumos se întipărise o expresie de groază aşa de mare, că unchiul meu se hotărî îndată. O sui în trăsură, îi spuse să nu se sperie, îşi mai apăsă odată buzele pe buzele ei şi, sfătuind-o să ridice geamul ca să nu-i fie frig, se urcă pe capră.

— Stai, iubitule, spuse tânăra doamnă.

— Ce e? întrebă unchiul meu de pe capră.

— Aş vrea să-ți vorbesc. Un cuvânt... numai unul, dragul meu!

— Trebuie să cobor? întrebă unchiul meu.

Tânăra doamnă nu răspunse, dar zâmbi iarăşi; şi ce zâmbet, domnilor! că-l întrecea pe celălalt. Cât ai clipi din ochi, unchiul meu sări jos de pe capră.

— Ce este, draga mea? întrebă el uitându-se prin fereastră în trăsură.

Doamna se plecă înainte, din întâmplare în acelaşi timp, şi lui i se păru mai frumoasă decât oricând. Stătea foarte aproape de ea în momentul acela, domnilor, aşa că nu putea să se-nşele.

— Ce e, draga mea? întrebă unchiul meu.

— N-ai să iubeşti niciodată altă femeie afară de mine? N-ai să te însori niciodată cu alta?

Unchiul meu jură pe toți dumnezeii că n-o să se însoare niciodată cu altă femeie, iar tânăra doamnă îşi retrase capul şi ridică geamul.

Unchiul meu sări din nou pe capră, potrivi hățurile şi, dând coatele în lături, luă biciul de pe imperială, plesni din el cu iscusință calul înaintaş şi – la drum! Cei patru cai negri, cu cozi lungi şi coamele în vânt porniră în goană cu diligența bătrână după ei, mistuind cincisprezece mile engleze într-un ceas. Phi! cum mai galopau!

Totuşi, huruitul trăsurilor devenea mai tare în urma lor. Oricât de repede mergea diligența veche, urmăritorii – oameni, cai şi câini – alergau şi mai repede, goneau în rânduri strânse. Hărmălaia era năprasnică, dar mai presus de toate se înălța glasul tinerei doamne,

îndemnându-l pe unchiul meu şi ţipând:

— Mai repede! Mai repede!

Lăsară în urmă copacii întunecaţi, ca nişte fulgi măturaţi de uragan. Case, porţi, biserici, căpiţe de fân, tot ce întâlneau în cale se perinda cu o iuţeală şi un zgomot aidoma mugetului apelor care se dezlănţuie rupând zăgazuri. Dar zgomotul pe care îl făceau urmăritorii se auzea şi mai tare; unchiul meu, totuşi, mai se desluşea glasul sfâşietor al doamnei, ţipând:

— Mai repede! mai repede!

Unchiul meu mânuia biciul şi hăţurile, iar caii zburau mai departe până se făcură albi de spumă, şi totuşi zgomotul din urmă creştea şi tânăra doamnă striga întruna: „Mai repede! Mai repede!" În clipele acelea cumplite unchiul meu izbi cu piciorul, puternic, în lada de bagaje şi îşi dădu seama atunci că se lumina de ziuă, că stătea pe capra unei diligente vechi din Edinburgh, în curtea rotarului, dârdâind de frig şi umezeală, şi bătând din picioare ca să le încălzească. Coborî şi o căută nerăbdător pe fermecătoarea tânără doamnă dinăuntru... Vai! nu era nici uşă, nici pernă; era doar scheletul trăsurii.

Unchiul meu văzu că aici era un mister, că lucrurile se petrecuseră întocmai cum le povestea de obicei. Rămase credincios jurământului pe care îl făcuse tinerei doamne: refuză, din dragoste pentru ea, mai multe hangiţe foarte ispititoare, şi muri în cele din urmă burlac. Totdeauna spunea câte ciudăţenii i-a fost dat să descopere dintr-o simplă întâmplare, căţărându-se peste gard: umbrele diligenţelor şi cailor, ale conductorilor, vizitiilor şi pasagerilor care obişnuiau să călătorească în fiecare noapte. Avea obiceiul să adauge că-şi închipuia că el era singurul om viu care a fost luat vreodată ca pasager într-una dintre aceste excursii; şi cred că avea dreptate, domnilor, sau în orice caz n-am auzit de altul.

— Nu pricep ce-or fi putând să ducă în sacii lor

umbrele diligentelor... spuse hangiul care ascultase istorisirea cu adâncă atenție.

— Firește, scrisorile care niciodată n-au fost predate! zise voiajorul.

— A, da! Nu mă gândisem la ele, replică hangiul.

CAPITOLUL L

Cum dl. Pickwick s-a grăbit să-şi ducă la îndeplinire misiunea şi cum a fost sprijinit, din capul locului, de un colaborator cu totul neprevăzut.

Caii fură înhămaţi a doua zi dimineaţa, exact la nouă fără un sfert şi, după ce dl. Pickwick şi Sam îşi ocupară locurile, unul înăuntru, altul afară, surugiul poştalionului primi ordin să oprească mai întâi în faţa casei d-lui Bob Sawyer ca să-l ia pe dl. Benjamin Allen.

Trăsura trase dinaintea uşii cu un felinar roşu şi cu o firmă pe care se citea: *Sawyer, succesorul lui Nockemorf;* şi dl. Pickwick, scoţând capul prin fereastra trăsurii, văzu cu mirare nespusă pe băiatul cu livrea cenuşie ocupat de zor să închidă obloanele. La ora aceea de dimineaţă îndeletnicirea era neobişnuită, ceea ce îl făcu pe dl. Pickwick să creadă că, ori vreun prieten bun şi pacient al d-lui Sawyer murise, ori poate că dl. Bob Sawyer dăduse faliment.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă dl. Pickwick pe băiat.

— Nimic, domnule, răspunse acesta deschizându-şi gura până la urechi.

— Totul e în regulă, e în regulă! strigă Bob Sawyer arătându-se subit în uşă cu un sac mic de călătorie, din piele, murdar, într-o mână, şi pe braţul celălalt având aruncate o redingotă groasă şi un şal. Merg şi eu, bătrâne.

— Dumneata?! exclamă dl. Pickwick.

— Da, şi vom face o adevărată expediţie, răspunse

Bob Sawyer. Hei, Sam… prinde!

Trezind astfel atenția d-lui Weller şi zvârlindu-i sacul de piele, Sam, care privea procedeul d-lui Bob Sawyer cu multă admirație, vârî obiectul numaidecât în lada de sub scaun. După aceea, cu ajutorul băiatului, dl. Bob Sawyer îşi îmbrăcă anevoie redingota groasă, cam strâmtă pentru el şi, apropiindu-se de fereastra trăsurii, îşi băgă capul înăuntru şi începu să râdă zgomotos.

— Bună poznă, nu-i aşa? spuse el ştergându-şi lacrimile cu una dintre manşetele redingotei groase.

— Dragă domnule, rosti dl. Pickwick oarecum încurcat, nici nu-mi trecuse prin minte că ai să ne însoțeşti.

— Aci e hazul! replică Bob apucându-l pe dl. Pickwick de pulpana redingotei. Tocmai aici e hazul!

— Cum, hazul? repetă dl. Pickwick.

— Da – da, fireşte, reluă Bob, aici e nodul chestiunii, îți dai seama… pe lângă că las farmacia să-şi poarte singură de grijă, de vreme ce ea pare hotărâtă să nu aibă grijă de mine.

Explicând astfel fenomenul obloanelor, dl. Bob Sawyer făcu un semn dughenei şi recăzu într-un extaz de bucurie.

— Vai de mine! Nu eşti nebun să-ți laşi bolnavii fără niciun ajutor? îl dojeni dl. Pickwick cu ton serios.

— De ce nu? replică Bob. Am să fac în felul acesta economie. Niciunul dintre ei nu plăteşte. Şi apoi, adăugă el coborându-şi glasul până la un şuşotit confidențial, au să se simtă mai bine, căci eu, rămânând aproape fără medicamente şi neputându-mi completa în momentul acesta stocul, aş fi obligat să dau tuturor calomel; şi unora ar fi putut să le facă rău. Aşa că toată lumea e mulțumită.

Era în răspunsul lui o forță de judecată şi de filosofie la care dl. Pickwick nu se aştepta. Chibzui câteva clipe şi spuse apoi, cu mai puțină tărie ca înainte:

— Dar trăsura asta, tânărul meu prieten… trăsura

asta nu poate să cuprindă decât două persoane, şi i-am făgăduit domnului Allen.

— Nu te îngriji nicio clipă de mine, am aranjat totul. Sam îmi va face loc lângă el pe scaunul dinapoi. Ia te uită; anunțul ăsta va fi lipit pe uşă: *Sawyer, succesorul lui Nockemorf. A se adresa în față, la doamna Cripps*. Doamna Cripps e mama băiatului meu de prăvălie. Domnului Sawyer îi pare rău, va spune doamna Cripps, dar n-a avut încotro… s-a trimis după el azi dimineață pentru o consultație cu cei mai mari chirurgi ai țării… nu puteau să se lipsească de el… voiau să-l aibă cu orice preț… O operație grozavă. Fapt e, adăugă Bob în încheiere, că asta o să-mi facă, nădăjduiesc, mai mult bine decât rău. Dacă s-ar putea anunța plecarea mea în ziarul din localitate, situația mea ar fi aranjată. Dar uite-l pe Ben… Hai, sus!

În timp ce rostea cuvintele acestea cu grabă, dl. Bob Sawyer îl împingea într-o parte pe băiatul din diligentă, îi dădu un brânci prietenului său în trăsură, trântea uşa, ridica scara, lipea anunțul pe uşă, o încuia, băga cheia în buzunar, se cățăra alături de Sam, poruncea vizitiului să pornească – totul cu o iuțeală aşa de neobişnuită încât, când trăsura gonea, dl. Bob Sawyer se şi încorporase echipajului mai înainte ca dl. Pickwick să fi avut răgazul să cântărească în gând dacă era bine ca tânărul să meargă sau nu.

Câtă vreme trăsura înaintă pe străzile Bristolului, poznaşul Bob îşi păstră ochelarii verzi pe nas şi se purtă cu calmul şi gravitatea profesională, cuvenită, mulțumindu-se a şuşoti diverse glume pentru înveselirea exclusivă a d-lui Samuel Weller; dar, ajungând pe şosea, el se lepădă totodată de ochelarii verzi şi de gravitatea sa şi se îndeletnici a face diverse şotii menite să atragă într-o măsură atenția drumeților asupra trăsurii şi să-i facă pe cei dintr-însa obiectul unei curiozități neobişnuite. Cea mai puțin remarcabilă dintre isprăvi era imitarea zgomotoasă a unei goarne şi

desfăşurarea semeaţă a unei batiste roşii de mătase, prinsă în vârful unui baston, pe care o flutura din când în când cu un aer de supremaţie şi provocare.

— Tare aş vrea să ştiu, spuse dl. Pickwick oprindu-se în mijlocul unei conversaţii serioase cu Ben Allen asupra numeroaselor calităţi ale d-lui Winkle şi ale tinerei lui soţii, tare aş vrea să ştiu ce-or fi văzând aşa de extraordinar la noi drumeţii pe lângă care trecem, de se uită la noi aşa?

— Înfăţişarea frumoasă a echipajului, răspunse Ben Allen cu o oarecare mândrie în glas. Cred că nu le e dat să vadă în toate zilele ceva asemănător.

— Se poate… replică dl. Pickwick. Se poate… aşa o fi.

Este foarte probabil că dl. Pickwick ar fi fost înclinat să creadă că aşa era dacă, privind tocmai atunci prin uşă, nu ar fi observat că atitudinea drumeţilor exprima orice, însă nu o uimire respectuoasă, şi că diverse comunicări telegrafice păreau să se schimbe între ei şi unii pasageri din afara trăsurii, ceea ce îl făcu să creadă că acele manifestări ar putea fi datorite, într-o oarecare măsură, comportării vesele a d-lui Robert Sawyer.

— Nădăjduiesc, zise el, că poznaşul nostru prieten nu face niscai şotii acolo, la spatele trăsurii.

— O, nu! replică Ben Allen; afară de cazurile când e cherchelit, Bob este fiinţa cea mai potolită de pe pământ.

În momentul acela se auzi imitatul prelungit al unei trâmbiţe, urmat numaidecât de strigăte, de urale ce ieşeau de bună seamă din gâtlejul şi din plămânii celei mai potolite fiinţe de pe lume sau, în termeni mai lămuriţi, din ai d-lui Bob Sawyer.

Dl. Pickwick şi dl. Ben Allen schimbară o privire cu înţeles, iar cel dintâi, scoţându-şi pălăria şi aplecându-se prin uşă în aşa fel că aproape toată vesta lui era afară, izbuti în sfârşit să-l zărească pe năstruşnicul său prieten.

Dl. Bob Sawyer stătea, nu pe scaunul de dinapoi, ci

pe acoperişul trăsurii, cu picioarele cât mai depărtate cu putință; purta pe-o ureche pălăria lui Sam şi ținea într-o mână un sandviş enorm, pe când cu cealaltă ridica un clondir de-o mărime apreciabilă; gusta pe rând, cu mare poftă, din unul şi din altul, înlăturând totodată monotonia acestei îndeletniciri prin strigăte sau schimbând cu drumeții glume spirituale. Steagul stacojiu era prins cu grijă de scaunul trăsurii, într-o poziție verticală, iar dl. Samuel Weller, împodobit cu pălăria lui Bob Sawyer, stătea în mijlocul aceluiaşi scaun, îndeletnicindu-se cu un sandviş geamăn şi arătând întreaga-i aprobare față de cele ce se petreceau printr-o figură foarte veselă.

Era de-ajuns atâta pentru a scoate din sărite pe cineva care avea, ca dl. Pickwick, simțul bunei cuviințe; nu era însă asta toată nenorocirea, căci trăsura lor se încrucişa tocmai atunci cu o trăsură încărcată pe dinafară şi pe dinăuntru cu pasageri a căror uimire se vădea în mod foarte semnificativ. Hiritisirile unei familii irlandeze care alerga pe lângă trăsură, cerând pomană, erau de asemenea foarte zgomotoase, mai cu seama acelea ale şefului familiei; căci el îşi închipuia că parada face parte dintr-o demonstrație politică sau din vreo manifestație triumfală.

— Domnule Sawyer! strigă dl. Pickwick cu multă enervare. Domnule Sawyer, domnule!

— Hei, răspunse acesta aplecându-se într-o parte a trăsurii cu toată nepăsarea care se poate închipui.

— Eşti nebun, domnule? întrebă dl. Pickwick.

— Câtuşi de puțin! Sunt numai vesel, răspunse Bob.

— Vesel? Scoate, rogu-te, batista ceea roşie, scandaloasă, domnule! Te rog… şi insist, domnule! Sam, scoate-o imediat! strigă dl. Pickwick.

38. „Cum călătoreşte dl. Bob Sawyer" – Phiz, octombrie 1837

Mai înainte ca Sam să poată interveni, dl. Bob Sawyer îşi luă graţios drapelul, îl băgă în buzunar, făcu un semn politicos din cap d-lui Pickwick, şterse gâtul sticlei ducând-o la gură, arătându-i astfel, fără cheltuială inutilă de vorbe, că închină pentru fericirea şi norocul lui. Apoi, Bob astupă sticla cu dopul şi, privindu-l pe dl. Pickwick cu aer blajin, muşcă o bucată zdravănă din sandviş şi zâmbi.

— Haide, haide, domnule, lasă fleacurile, te rog! spuse dl. Pickwick, a cărui mânie momentană nu era pe măsura stăpânirii de sine, nezdruncinate, a lui Bob.

— Nu, nu! replică Bob, din nou schimbându-şi pălăria cu dl. Weller. N-am făcut într-adins; călătoria m-a înviorat aşa de mult că nu m-am putut stăpâni.

— Gândeşte-te la efectul pe care purtarea dumitale îl produce, reluă dl. Pickwick cu glas dojenitor. Aibi oarecare grijă pentru convenienţe.

— O, desigur! declară Bob. Nu era deloc decentă. S-a sfârşit, stăpâne.

Satisfăcut de asigurarea aceasta, dl. Pickwick îşi băgă capul la loc în trăsură şi ridică geamul; dar abia reluase conversaţia întreruptă de dl. Bob Sawyer, că-l uimi apariţia unui mic corp opac, de o formă prelungă, ce lovi de mai multe ori geamul ca pentru a-şi arăta nerăbdarea să fie admis înăuntru.

— Ce e asta?! exclamă dl. Pickwick.

— Seamănă cu o sticlă, răspunse Ben Allen privind cu oarecare interes prin ochelari, obiectul. Îmi pare că aparţine lui Bob.

Opinia era perfect exactă. Legând sticla de capătul bastonului, dl. Bob Sawyer o bălăbănea la fereastră spre a-şi îndemna tovarăşii dinăuntru să se împărtăşească din conţinutul ei, în bună armonie şi-n bună înţelegere.

— Ce e de făcut? întrebă dl. Pickwick privind sticla. Ideea asta e şi mai năstruşnică decât cealaltă.

— Cred că ar fi mai bine s-o luăm la noi, îşi dădu cu părerea Ben Allen. I se cuvine să-i servim o lecţie; o luăm şi o păstrăm aici, nu?

— Desigur. S-o iau?

— Cred că e ceea ce putem să facem mai nimerit.

Părerea coincizând pe deplin cu opinia d-lui Pickwick, el coborî încetişor geamul şi desprinse sticla de baston. Bastonul fu atunci retras şi îl auziră pe dl. Bob Sawyer râzând din toată inima.

— Vesel băiat! spuse dl. Pickwick cu sticla în mână, uitându-se la tovarăşul său.

— Într-adevăr! răspunse dl. Allen.

— Nu poate să se supere cineva pe el, remarcă dl. Pickwick.

— Nici vorbă de aşa ceva.

În decursul scurtei împărtăşiri de sentimente, dl. Pickwick destupase maşinaliceşte sticla.

— Ce e înăuntru? întrebă dl. Allen indiferent.

— Habar nu am, replică dl. Pickwick cu aceeaşi indiferenţă. Miroase, mi se pare, a *milk-punch*{58}.

— Serios? întrebă Ben.

— Aşa *cred*, reluă dl. Pickwick, care n-ar fi vrut să se expună afirmând un neadevăr. Îmi închipui, căci, fără să gust, mi-ar fi cu neputinţă să afirm sigur.

— Ar fi mai bine să gustaţi, spuse Ben. Nu strică să ştim ce conţine.

— Eşti de părere? Ei bine, dacă îţi face plăcere, n-am nimic împotrivă.

Dispus în tot momentul să-şi jertfească simţămintele pentru dorinţele prietenului său, dl. Pickwick se apucă îndată să guste îndelung.

— Ce e? întrebă dl. Allen întrerupându-l cu oarecare nerăbdare.

— Ciudat, răspunse dl. Pickwick lingându-şi buzele, sigur nu sunt. A, da! adăugă el după ce mai gustă odată; *e* punch!

Dl. Ben Allen se uită la dl. Pickwick, şi dl. Pickwick se

uită la dl. Ben Allen. Dl. Ben Allen zâmbi, însă dl. Pickwick nu.

— Ar merita, zise acesta cu oarecare severitate, ar merita să i-l bem tot, până la ultima picătură.

— La fel gândeam şi eu, glăsui Ben Allen.

— Adevărat? Atunci, în sănătatea lui!

Grăind astfel, admirabilul nostru prieten trase o duşcă zdravănă şi înmână apoi sticla lui Ben Allen, care nu se lăsă rugat spre a-i urma exemplul. Zâmbetele deveniră reciproce, iar punchul dispăru treptat, cu voioşie.

— La urma urmei, spuse dl. Pickwick savurând ultima picătură, năzbâtiile lui sunt într-adevăr foarte nostime, foarte hazlii.

— Aveți dreptate, replică dl. Ben Allen.

Şi, pentru a dovedi că Bob Sawyer era unul dintre cei mai veseli tovarăşi din lume, istorisi pe îndelete şi-n amănunte cum prietenul său băuse atâta într-un rând, încât căpătase nişte friguri şi a trebuit să se radă în cap. Relatarea simpaticului incident luă sfârşit când trăsura opri la hotelul *Clopotul*, din Berkeley Heath, să schimbe caii.

— Prânzim aci, nu e aşa? întrebă Bob la fereastră.

— Să prânzim?! exclamă dl. Pickwick. N-am făcut încă nici nouăsprezece mile, şi avem optzeci şi şapte şi jumătate.

— Tocmai de aceea trebuie să luăm ceva care să ne ajute să suportăm oboseala, susținu dl. Bob Sawyer.

— O, e absolut imposibil să prânzim la unsprezece şi jumătate dimineața! glăsui dl. Pickwick uitându-se la ceas.

— Exact, reluă Bob; atunci luăm o gustare. Hei, domnule, o gustare pentru trei, îndată, şi nu înhăma caii decât peste un sfert de ceas! Pune pe masă tot ce ai rece, cu câteva sticle de bere şi cea mai buna Maderă a dumitale.

După ce dădu ordinele acestea cu o grabă şi o

importanță extraordinară, dl. Bob Sawyer intră numaidecât în han să supravegheze executarea lor. Reveni în mai puțin de cinci minute, declarând că gustarea era excelent pregătită.

Calitatea ei îndreptăți pe deplin cuvintele de laudă ale lui Bob şi masa fu cinstită, aşa cum se cuvenea, nu numai de el, dar şi de dl. Ben Allen şi dl. Pickwick. Sub auspiciile celor trei, berea în sticlă şi vinul de Madera dispărură îndată; şi când (caii fiind din nou înhămați) îşi reluară locurile în trăsură, după ce sticla lui Bob fusese umplută, în graba mare, cu cel mai bun echivalent posibil al punchului, goarna sună, iar steagul roşu fâlfâi fără cea mai mică împotrivire din partea d-lui Pickwick.

La hanul *Prăjina şi Hameiul* din Tewkesbury opriră să mănânce şi iar băură bere, Madera şi vin de Porto pe deasupra; în sfârşit, sticla lui Bob fu umplută pentru a patra oară. Sub influența combinată a acestor stimulente, dl. Pickwick şi dl. Allen dormiră adânc, preț de treizeci de mile, în vreme ce Bob şi Sam Weller cântau duete pe scaunul lor de dinapoia trăsurii.

Se întunecase de-a binelea când dl. Pickwick se dezmetici îndeajuns ca să privească afară pe fereastră. Colibele prizărite pe marginea drumului, nuanța fumurie a tuturor obiectelor vizibile, atmosfera tulbure, drumurile acoperite cu zgură şi praf de cărămidă, din depărtare, licărirea roşiatică a cuptoarelor încinse, trâmbele de fum care ieşeau greoaie din hornurile de o înălțime amețitoare, înnegrind şi întunecând totul în preajmă, strălucirea luminilor depărtate, căruțele, împovărate şi târându-se anevoie pe şosea, încărcate cu drugi de fier ce zăngăneau în mers, sau cu alte mărfuri grele, arătau că se aflau în vecinătatea imediată a marelui oraş industrial Birmingham.

Mişcarea şi zarva unei munci serioase deveneau tot mai simțite pe măsură ce înaintau pe drumurile înguste care duc în centrul acestui oraş tumultuos. Străzile erau înțesate de muncitori. Zumzetul muncii răsuna din fiece

clădire; la şiruri lungi de ferestre străluceau lumini până sub acoperişuri, iar mişcarea roților şi zgomotul mecanismelor cutremurau zidurile. Focurile, ale căror răsfrângeri roşiatice, mohorâte, erau vizibile de la depărtare de mile, scăpărau în atelierele mari şi în fabricile oraşului. Dangătul ciocanelor, şuieratul aburului, huruitul greoi al maşinilor răsunau pretutindeni ca o muzică aspră. Vizitiul mâna repede pe străzile largi, trecând pe dinaintea frumoaselor şi strălucitoarelor prăvălii aşezate între periferia oraşului şi *Vechiul Hotel Regal*, mai înainte ca dl. Pickwick să fi început a examina caracterul delicat, dificil, al însărcinării care-l adusese acolo.

Gingăşia însărcinării şi dificultatea îndeplinirii ei în mod convenabili, nu erau câtuşi de puțin micşorate de dl. Bob Sawyer care se oferise de bună voie să-i întovărăşească. Pentru a spune adevărul, dl. Pickwick socotea că, în această situație, prezența acestuia, oricât de plăcută şi îndatoritoare, nu era deloc o onoare pe care el ar fi vrut a şi-o procura. Ar fi dat chiar cu bucurie o sumă bună de bani pentru ca dl. Bob Sawyer să fie transportat, fără întârziere oriunde, la cincizeci de mile distanță.

Dl. Pickwick nu avusese niciodată legături personale cu dl. Winkle-tatăl, măcar că, în două-trei rânduri, corespondase cu el prin scris, dând răspunsuri satisfăcătoare la întrebările în privința conduitei şi caracterului fiului său. Înțelegea – şi acest lucru îl enerva – că mijlocul cel mai nimerit pentru a-l dispune în favoarea sa nu era acela de a-i face prima vizită în tovărăşia lui Bob Sawyer şi a lui Ben Allen, amândoi binişor amețiți.

„În orice caz, gândea dl. Pickwick căutând să se liniştească singur, trebuie să-mi dau toată silința. Trebuie să-l văd în seara asta, căci am făgăduit categoric; iar dacă tinerii stăruiesc în a mă însoți, va trebui să scurtez cât mai mult întrevederea, nădăjduind

că, din respect față de ei înşişi, nu-şi vor da în petec.”

Dl. Pickwick se mângâia cu aceste reflecții, când trăsura opri la poarta *Vechiului Hotel Regal*. Putu să coboare după ce Ben Allen, trezit pe jumătate dintr-un somn de plumb, fu luat de guler de către dl. Samuel Weller şi târât afară. Introdus dimpreună cu tovarăşii săi într-un apartament confortabil, dl. Pickwick îl întrebă îndată pe servitor despre împrejurimile reşedinței d-lui Winkle.

— E foarte aproape de aici, domnule, răspunse servitorul: nici cinci sute de metri. Domnul Winkle are un antrepozit pe chei, domnule, dar casa lui nu e nici… A, nu, domnule, *nu* sunt nici măcar cinci sute de metri de aici, domnule.

Servitorul stinse o lumânare şi se tot codea s-o aprindă din nou, ca să-i lase d-lui Pickwick răgazul de a-i pune şi alte întrebări dacă ar mai fi vrut.

— Doriți ceva, domnule? întrebă el aprinzând lumânarea, deznădăjduit că dl. Pickwick continua să tacă. Luați masa, domnule? Ceai sau cafea?

— Deocamdată nimic.

— Prea bine, domnule. Nu vreți să comandați cina, domnule?

— Nu, nu acum.

— Prea bine, domnule.

Servitorul porni încetişor spre uşă dar, oprindu-se scurt, se întoarse şi întrebă plin de suavitate:

— Să v-o trimit pe cameristă, domnilor?

— Da, dacă vrei, răspunse dl. Pickwick.

— Dacă dumneavoastră vreți, domnule!

— Şi să aduci pe urmă o sticlă cu sifon, adăugă Bob Sawyer.

— Sifon, domnule? Da, domnule.

Şi servitorul, căruia i se luase parcă o piatră de pe inimă după ce căpătase în sfârşit ordinul de a servi ceva, se făcu nevăzut. Într-adevăr, servitorii de hotel nu merg, nici nu aleargă; ei sunt înzestrați cu un dar

deosebit şi misterios, pe care ceilalţi muritori nu-l au, de a se strecura din camere.

După ce bău sifon şi se mai trezi puţin, dl. Ben Allen începu să dea uşoare semne de viaţă; el consimţi în cele din urmă să-şi spele faţa şi mâinile şi să se lase periat de Sam. D-nii Pickwick şi Bob Sawyer căutară de asemenea să-şi pună la punct neorânduiala provocată de călătorie în îmbrăcămintea lor, şi tustrei porniră la braţ, îndreptându-se spre locuinţa d-lui Winkle. Pe drum, Bob Sawyer fumă tot timpul, îmbâcsind aerul.

La un sfert de milă de acolo, într-o stradă liniştită cu clădiri mari, se înălţa o casă veche din cărămidă roşie. Uşa, la care ajungeai urcând trei trepte, avea pe o tăbliţă de alamă cuvintele acestea, gravate cu litere groase: Dl. *Winkle*. Treptele erau foarte albe, cărămizile foarte roşii, casa foarte curată.

Orologiul suna orele zece când d-nii Pickwick, Ben Allen şi Bob Sawyer băturã la uşă. O servitoare drăguţă le deschise şi tresări văzând trei străini.

— Domnul Winkle e acasă, draga mea? întrebă dl. Pickwick.

— Tocmai se pregăteşte de masă, domnule, răspunse fata.

— Dă-i, te rog, cartea mea de vizită şi spune-i că-mi pare rău că-l deranjez la o oră aşa de târzie, dar am sosit acum şi ţin să-l văd neapărat astă seară.

Fata se uită cu sfială la dl. Sawyer care exprima, printr-o uimitoare varietate de strâmbături, admiraţia ce-i inspirau farmecele ei, apoi, aruncând o ochire spre pălăriile şi redingotele agăţate în coridor, chemă o altă servitoare să păzească uşa în timp ce ea urca. Santinela fu repede schimbată, căci fata se înapoie numaidecât, ceru iertare celor trei domni că-i lăsase în stradă şi-i introduse într-un salonaş, jumătate cabinet de lucru, jumătate cabinet de toaletă, ale cărui principale mobile şi ornamente erau un birou, un lavabou, o oglindă de ras, o policioară pentru cizme, un cârlig de tras cizme,

un scaun cu spătar înalt, patru scaune obişnuite, o masă şi un orologiu vechi care se întoarce la opt zile.

Pe prichiciul căminului se afla o casetă de fier cu uşi înfundate; în sfârşit, un calendar şi două polițe cu cărți şi hârtii colbuite decorau pereții.

— Îmi pare foarte rău că v-am lăsat să aşteptați la uşă, domnule, spuse fata aprinzând o lampă şi adresându-se d-lui Pickwick c-un zâmbet grațios; dar nu vă cunoşteam deloc, şi sunt atâția derbedei care vin să vadă de pot să pună mâna pe ceva, încât…

— Nu e nevoie să-ți ceri scuze, draga mea, replică dl. Pickwick bine dispus.

— Câtuşi de puțin, iubita mea, adăugă Bob întinzând glumeț brațele şi sărind dintr-o parte într-alta ca pentru a o împiedica pe fată să iasă din cameră.

Ea însă nu fu deloc mişcată de aceste ademeniri, căci îşi exprimă îndată cu glas tare părerea că dl. Bob Sawyer era o „criatură adioasă", iar când el vru s-o măgulească prin mijloace şi mai stăruitoare, ea îşi întipări degetele-i drăgălaşe pe obrazul lui şi dădu buzna din încăpere cu multe mărturii de aversiune şi dispreț.

Lipsit de societatea fetei, dl. Bob Sawyer căută să se distreze privind în birou, deschizând toate sertarele mesei, prefăcându-se că descuie caseta de fier, întorcând calendarul cu fața la perete, încercând, peste cizmele sale, cizmele d-lui Winkle-senior, şi făcând cu mobilele diverse experiențe amuzante ce pricinuiau d-lui Pickwick o groază şi-un chin de nedescris, însă care ofereau lui Bob Sawyer o desfătare în aceeaşi măsură.

În cele din urmă, uşa se deschise şi un bătrânel cu frac de culoarea tabacului de prizat, c-o figură şi-un cap ce semănau leit cu figura şi capul d-lui Winkle-junior, (atâta numai că bătrânelul era cam chel) intră grăbit, ținând într-o mână cartea de vizită a d-lui Pickwick şi într-alta un sfeşnic de argint.

— Bună seara, domnule Pickwick, glăsui dl. Winkle-

senior, punând jos sfeşnicul şi întinzând mâna. Nădăjduiesc că vă simțiți bine, domnule. Încântat că vă văd. Luați loc, domnule Pickwick, vă rog. Domnul este…

— Prietenul meu, domnul Sawyer, interveni dl. Pickwick; un prieten al fiului dumneavoastră.

— Aha! exclamă dl. Winkle uitându-se cam îmbufnat la Bob. Nădăjduiesc că vă simțiți bine, domnule…

— Sănătos tun! declară Bob.

— Celălalt, strigă dl. Pickwick, este, după cum veți vedea când veți fi citit scrisoarea ce mi-a fost încredințată, o rudă foarte apropiată… sau mai degrabă ar trebui să spun, un prieten intim al fiului dumneavoastră. Se numeşte Allen.

— Dumnealui? întrebă dl. Winkle arătând cu cartea de vizită spre Ben Allen, care dormea dus într-o poziție ce nu îngăduia să i se vadă decât şira spinării şi gulerul hainei.

Dl. Pickwick se pregătea să răspundă întrebării şi să înşire, pe larg, lista titlurilor şi distincțiile onorabile ale d-lui Benjamin Allen când, ca să dea de înțeles prietenului său situația în care se găsea, veselul domn Bob Sawyer îl pişcă straşnic de partea cărnoasă a brațului. Ben sări în picioare, răcnind. Observând însă, îndată, că se află în prezența unui străin, dl. Ben Allen înaintă spre dl. Winkle şi, scuturându-i cu afecțiune mâinile timp de vreo cinci minute, murmură câteva fragmente de propoziții inteligibile pe jumătate, privitor la plăcerea ce-o simțea că-l vede, întrebându-l foarte politicos dacă era dispus să ia ceva după plimbarea făcută, sau dacă prefera să aştepte până la masă; după care se aşează şi începu să privească năuc în juru-i, ca şi cum habar nu avea unde se găseşte; ceea ce, la drept vorbind, era adevărat.

Dl. Pickwick se simțea foarte stânjenit din cauza aceasta, cu atât mai mult cu cât dl. Winkle-senior mărturisea o uimire vădită față de conduita năstruşnică, pentru a nu spune extraordinară, a tovarăşilor săi. Ca

să curme situația, dl. Pickwick scoase o scrisoare din buzunar şi, prezentând-o d-lui Winkle, îi spuse:

— Scrisoarea aceasta, domnule, e de la fiul dumneavoastră. Veți vedea din conținutul ei că viitoarea bunăstare şi fericire a lui atârnă de felul binevoitor şi părintesc în care o veți primi. Mă veți îndatora mult citind-o calm, fără patimă, şi discutând apoi cu mine cuprinsul ei, pe tonul şi spiritul cuvenit. Puteți să apreciați câtă însemnătate are pentru fiul dumneavoastră hotărârea ce-o luați, şi cu câtă nerăbdare o aşteaptă, de vreme ce mă înfățişez la dumneavoastră, la o oră aşa de înaintată, fără vreo înştiințare prealabilă şi – adăugă dl. Pickwick privindu-şi tovarăşii în treacăt – şi în împrejurări aşa de neprielnice.

După această introducere, dl. Pickwick puse în mâna bătrânului mirat patru pagini de căință, scrise îndesat pe hârtie supra-fină; apoi, luând loc, îi examina figura şi ținuta – cu nelinişte, este drept, însă, cu aerul deschis al omului ce-a acceptat un rol de care nu are motive să roşească, nici să se apere.

Dl. Winkle întoarse pe-o parte şi pe alta scrisoarea; examina adresa, dosul, marginile; se uită cu o atenție microscopică la băiețelul grăsuliu de pe sigiliu; îşi ridică ochii spre figura d-lui Pickwick; în sfârşit, aşezându-se pe scaunul cu spătar înalt şi apropiind lampa, rupse pecetea, deschise epistola, o înălță lângă lumină şi se pregăti să citească.

Tocmai în momentul acela, dl. Bob Sawyer, al cărui spirit dormita de câteva minute, îşi puse mâinile pe genunchi cu o înfățişare de clown, ca în portretele defunctului domn Grimaldi. Dar întâmplarea făcu ca dl. Winkle, în loc să fie ocupat adânc cu lectura scrisorii, cum îşi închipuia dl. Bob Sawyer, avu inspirația să se uite pe deasupra chiar la dl. Bob Sawyer; şi, deducând cu drept cuvânt că figura în chestiune era alcătuită în bătaie de joc față de propria sa persoană, îşi aținti ochii

asupra lui Bob cu atâta asprime, că trăsăturile defunctului domn Grimaldi se destinseră, treptat, într-o ținută foarte umilă şi încurcată.

— Mi-ați spus ceva, domnule? întrebă dl. Winkle, după o pauză amenințătoare.

— Nu, domnule, replică Bob care nu mai avea nimic dintr-un clown, afară de roşeața extremă a obrajilor.

— Sunteți sigur, domnule? întrebă dl. Winkle-senior.

— O, desigur; da, domnule, absolut sigur, răspunse Bob.

— Mi se păruse, domnule, ripostă bătrânul domn cu o semeție plină de indignare. Poate că m-ați *privit*, domnule…

— O, nu, domnule, deloc, declară Bob în modul cel mai politicos.

— Mă bucur că aflu, domnule, urmă bătrânul încruntându-şi sprâncenele măreț către Bob, care se simțea ruşinat; pe urmă, apropie scrisoarea de lumină şi începu să citească cu seriozitate.

Dl. Pickwick îl examina atent în timp ce trecea de la ultimul rând al primei pagini la primul rând al celei de-a doua; şi de la ultimul rând al paginii a doua la primul rând al celei de-a treia; şi de la ultimul rând al paginii a treia la primul rând al celei de-a patra; dar deşi căsătoria fiului îi era anunțată în primele şase rânduri, după cum dl. Pickwick ştia prea bine, nicio tulburare a fizionomiei nu arătă cu ce simțăminte primea bătrânul vestea.

Dl. Winkle citi scrisoarea până la ultimul cuvânt, o pături cu precizia şi meticulozitatea unui om de afaceri şi, în momentul când dl. Pickwick aştepta să izbucnească, el muie o pană în călimară, şi spuse liniştit ca şi cum ar fi vorbit de cea mai obişnuită afacere comercială:

— Care e adresa lui Nathaniel, domnule Pickwick?

— La hotelul *George şi Vulturul*, deocamdată, răspunse acesta.

— Unde e *George şi Vulturul*?

— George Yard, Lombard Street.

— În City?

— Da.

Bătrânul domn scrise metodic adresa pe dosul scrisorii şi, băgând-o în biroul pe care îl închise, spuse ridicându-se de pe scaun şi vârând mănunchiul de chei în buzunar:

— Îmi închipui că nimic altceva nu mai avem să ne spunem, domnule Pickwick.

— Nimic altceva, scumpe domn?! exclamă inimosul Pickwick uimit şi indignat. Nimic altceva? Nu aveţi de exprimat nicio opinie cu privire la un eveniment aşa de important în viaţa tânărului meu prieten? Nicio asigurare de transmis prin mine că veţi continua să-l iubiţi şi să-l ocrotiţi? N-aveţi nimic de spus care să-l încurajeze şi să-l întărească, pe el şi pe tânăra fată nelinişţită care caută în el mângâiere şi sprijin? Scumpe domn, gândiţi-vă.

— Mă voi gândi. Acum nu pot să spun nimic. Eu sunt un om de afaceri, domnule Pickwick, nu-mi place să mă grăbesc, când e vorba de bani şi, după cele ce văd, nu-mi convin deloc aparenţele acesteia. O mie de lire sterline nu înseamnă mare lucru, domnule Pickwick.

— Aveţi toată dreptatea, domnule, interveni Ben Allen îndeajuns trezit în clipa aceea ca să şţie că el cheltuise mia sa de lire fără cea mai mică greutate. Sunteţi un om inteligent. Bob, dumnealui e un băiat tare inteligent.

— Sunt încântat că dumneavoastră îmi recunoaşteţi meritul acesta, spuse dl. Winkle aruncând o privire dispreţuitoare către Ben Allen, care clătina cu înţelepciune din cap. Fapt e, domnule Pickwick, că, îngăduind fiului meu să hoinărească timp de aproximativ un an, spre a învăţa să cunoască oamenii şi obiceiurile (ceea ce a şi făcut sub auspiciile dumneavoastră) şi ca să nu intre în viaţă ca un şcolar papă-lapte ce se lasă tras pe sfoară de primul venit, nu

m-aş fi aşteptat la un astfel de rezultat. El ştie prea bine lucrul acesta şi, dacă aş înceta să-l mai sprijin, n-ar avea motive să se mire. De altminteri, va afla hotărârea mea, domnule Pickwick. Bună seara! Margaret, deschide uşa!

În toată vremea aceasta, Bob Sawyer îi trăgea coate d-lui Ben Allen, îndemnându-l să spună ceva care să meargă la inimă; de aceea Ben slobozi, fără să dea câtuşi de puțin de veste, o cuvântare scurtă, dar plină de căldură.

— Domnule! spuse dl. Ben Allen privindu-l pe bătrân cu ochi tulburi şi somnoroşi: şi bălăbănindu-şi totodată brațul drept, în sus şi în jos. Ar… ar trebui să roşiți de purtarea dumneavoastră.

— Într-adevăr, replică dl. Winkle; ca frate al tinerei doamne sunteți un admirabil judecător al situației. Haide, destul! Domnule Pickwick, vă rog să nu mai adăugați nimic. Noapte bună, domnilor.

Cu aceste cuvinte, bătrânul domn luă sfeşnicul şi deschise uşa camerei arătând politicos coridorul.

— Veți regreta conduita dumneavoastră, domnule, spuse dl. Pickwick încleştându-şi dinții ca să-şi stăpânească mânia, căci ştia cât de important era să se înfrâneze în interesul tânărului său prieten.

— Deocamdată sunt de altă părere, răspunse dl. Winkle liniştit. Încă odată, domnilor, vă spun noapte bună.

Dl. Pickwick ajunse în stradă, enervat. Dl. Bob Sawyer, complet deprimat de atitudinea hotărâtă a bătrânului domn, luă acelaşi drum; pălăria d-lui Ben Allen se rostogoli după ei, pe trepte, iar persoana d-lui Ben Allen o urmă imediat. Apoi, cei trei tovarăşi merseră la culcare, în tăcere, fără să mai cineze. Înainte însă de-a adormi dl. Pickwick gândi că, dacă ar fi ştiut că dl. Winkle-senior era chiar într-atât om de afaceri, foarte probabil că nu şi-ar fi asumat o atare sarcină pe lângă el.

CAPITOLUL LI

În care dl. Pickwick întâlneşte o cunoştinţă veche – împrejurare norocoasă căreia în special cititorul îi datorează amănunte de un interes arzător, consemnate mai jos, cu privire la doi mari oameni puternici şi influenţi.

Când dl. Pickwick se trezi la opt, dimineaţa nu era deloc indicată să-i învioreze spiritul şi nici să micşoreze deprimarea pe care i-o inspirase rezultatul neaşteptat al misiunii sale. Cerul era întunecat şi mohorât, aerul umed şi tare, străzile ude şi noroioase. Fumul atârna alene de vârful coşurilor, de parcă îi lipsea cutezanţa să se înalţe, iar ploaia cobora încetişor ca şi cum nu s-ar fi îndurat să cadă. Un cocoş, lipsit de însufleţirea-i obişnuită, se legăna trist într-un picior, într-un colţ al curţii, în timp ce un măgar stătea dus pe gânduri, cu capul sub un şopron cu acoperişul îngust şi, judecând după înfăţişarea-i jalnică, medita desigur la sinucidere. Pe străzi nu se vedeau decât umbrele şi nu se auzea decât plescăitul galenţilor şi clipocitul apei.

În decursul dejunului, conversaţia lâncezi; până şi dl. Bob Sawyer resimţea influenţa vremii şi a întâmplării din ziua precedentă. După limbaju-i propriu şi expresiv, era „turtit”; dl. Ben Allen era la fel şi dl. Pickwick de-aşijderea.

În aşteptarea prelungită a unei înseninări, ultimul ziar de seară din Londra fu citit şi răscitit cu o intensitate de interes care nu se manifestă decât când nu ai absolut nimic mai bun de făcut. Nu rămăsese un

colțişor de covor pe care cei trei călători să nu-l fi parcurs în repetate rânduri; priveau aşa de mult pe ferestre, încât o taxă în plus pe ele ar fi fost justificată; atacară zadarnic tot soiul de subiecte, iar la urmă, când amiaza sosi fără a oferi vreo schimbare în bine, dl. Pickwick sună hotărât şi ceru să i se aducă trăsura.

Cu toate că drumurile erau noroioase şi burnița cădea mai deasă ca înainte, şi cu toate că glodul şi apa răzbeau prin ferestrele deschise ale trăsurii în aşa măsură încât îi stânjenea pe cei doi dinăuntru aproape tot atâta cât şi pe cei doi de afară, totuşi, în mişcarea propriu-zisă, în sentimentul unei schimbări, al unei acțiuni, era ceva infinit preferabil plictiselii de-a rămâne închişi într-o cameră mohorâtă şi de-a privi ploaia ce cădea, mohorâtă, pe-o stradă mohorâtă, astfel că, pornind la drum, îşi dădură cu toții seama că schimbarea înseamnă pentru ei mare lucru, şi se mirară cum de zăboviseră atâta până să se hotărască.

Când se opriră la Coventry pentru schimb, aburul se înălța de pe cai în nori aşa de groşi, că rândaşul nu se mai vedea; îl auziră numai strigând în ceață că nădăjduia să capete medalia de aur a societății umanitariste, la prima distribuire a premiilor, deoarece a izbutit să scoată pălăria vizitiului; altminteri, apa ce curgea de pe boruri, declara invizibilul domn, l-ar fi înecat cu siguranță (pe vizitiu) dacă el nu ar fi avut prezența de spirit să i-o smulgă repede de pe cap şi să şteargă cu un şomoiog de paie figura celui care abia îşi mai trăgea suflarea.

— E plăcut aşa, spuse Bob ridicându-şi gulerul hainei şi trăgându-şi şalul peste gură ca să concentreze aburul unui pahar cu brandy pe care tocmai îl înghițise.

— Foarte plăcut, răspunse Sam cu aer liniştit.

— Nu s-ar putea spune că te consumi prea mult, observă Bob.

— Păi, la ce mi-ar mai folosi? întrebă Sam.

— Ei nu, ăsta zic şi eu că-i un motiv, nu glumă, zise

Bob.

— Da, dom'le. Tot rău-i spre bine, cum zicea mieros tânărul nobel când a căpătat o pensie pentru că bunicul nevestei unchiului mamă-sii aprinsese odată pipa regelui cu-o brichetă de buzunar.

— Nu este rea ideea, replică Bob aprobator.

— La fel zicea şi tânărul nobel apoi, ori de câte ori venea ziua să-şi încaseze pensia pe viată, glăsui dl. Weller.

După o scurtă pauză, Sam aruncă o ochire vizitiului şi coborând vocea în aşa fel încât să nu producă decât o şuşotire misterioasă, întrebă:

— Aţi fost chemat vreodată, când învăţaţi meşteşugul doftoricesc, la vreun vizitiu?

— Nu, nu-mi amintesc să mă fi dus vreodată, răspunse Bob Sawyer.

— N-aţi văzut niciodată un vizitiu în spital, când aţi *umblat* pe-acolo (cum zice lumea despre strigoi), nu e aşa?

— Nu, nu cred să fi văzut, răspunse Bob Sawyer.

— N-aţi fost niciodată în vreun cimitir în care era mormântul unui vizitiu? N-aţi văzut niciun vizitiu mort, nu este aşa? întrebă Sam urmărindu-şi catehismul.

— Nu, declară Bob, niciodată.

— A, şi nici n-o să vedeţi vreodată, reluă Sam cu aer triumfător; şi mai e ceva care nu se poate vedea niciodată: un măgar mort. N-a văzut nimeni un măgar mort, afară de gentlemanul cu pantalon negru de mătase, care cunoştea pe tânăra femeie ce creştea o capră, şi încă acela era un măgar francez; aşa că nu era, la urma urmei, de rasă{59}.

— Bine, dar ce legătură au toate astea cu vizitiul? întrebă Bob Sawyer.

— Să vedeţi. Nu vreau să asigur, aşa cum face unele persoane foarte deştepte, că vizitiii şi măgarii e fiinţe nemuritoare; ci vreau să spui că, atunci când ei simte că ologeşte şi nu mai poate munci, îşi ia tălpăşiţa

împreună, şi asta se întâmplă *aşa* cu unul dintre doi vizitii; ce se alege din ei după aia, nimeni nu ştie, dar nu mai încape îndoială că se duce pe lumea ailaltă să se înveselească, căci niciun om de pe faţa pământului n-a văzut în viaţa lui un vizitiu sau un măgar înveselindu-se pe lumea asta.

Dezvoltând remarcabila şi savanta teorie, şi citând în sprijinul ei diverse fapte statistice destul de curioase, Sam Weller i-a ţinut de urât lui Bob tot drumul până la Dunchurch. Aici căpătară un vizitiu uscat şi cai odihniţi. Staţia următoare era Daventry, următoarea Fowcester şi, la sfârşitul fiecăreia, ploua mai tare decât până atunci.

— Ştiţi, spuse Bob cu ton dojenitor, privind prin geamul trăsurii când ea opri la *Capul Sarrasinului*, în Towcester, ştiţi că aşa nu mai merge!

— Vai de mine! exclamă dl. Pickwick care aţipise puţin; mi-e teamă că eşti ud.

— Zău? Da, m-am cam udat, parcă, răspunse Bob. Într-adevăr, era ud, căci ploaia curgea şiroaie de pe gâtul, coatele, mânecile, pulpanele şi genunchii lui.

Întregu-i costum lucea aşa de tare, de apă, încât s-ar fi putut crede că era îmbrăcat în haine de piele unse cu ulei.

— Îmi pare că m-am *cam* udat, repetă Bob scuturându-se şi împrăştiind în juru-i puzderie de stropi, cum fac câinii de Terranova când ies din apă.

— Cred că e cu neputinţă să mergem mai departe în astă seară, interveni Ben Allen.

— Nici vorbă, dom'le, glăsui Sam Weller apropiindu-se pentru a lua parte la discuţie. E o cruzime fată de animale, dom'le, să le scoatem pe o vreme ca asta. E aici paturi, dom'le, adăugă Sam adresându-se stăpânului său, totul curat şi plăcut. O cină foarte bună care poate să fie gata într-o jumătate de ceas; o pereche de păsări şi cotlete de viţel, fasole verde, cartoafe, prăjitură şi alte lucruri pe cinste. Ar fi bine să rămâneţi aici, dom'le,

dacă e să-mi dau cu părerea. Urmați rețeta, cum zicea doftorul.

Hangiul de la *Capul Sarrasinului* sosi tocmai la timp, atunci, ca să confirme spusele lui Sam cu privire la meritele localului său şi să-i sprijine rugăminţile printr-o sumedenie de presupuneri năprasnice în legătură cu starea drumurilor, exprimându-şi îndoiala că vor găsi cai odihniți la stația următoare şi certitudinea absolută că va ploua toată noaptea, şi la fel certitudinea absolută că timpul se va lumina dimineața; şi alte asemenea raționamente ademenitoare, proprii tuturor hangiilor.

— Bine! zise dl. Pickwick; dar, în cazul acesta, trebuie să trimit, oricare ar fi mijlocul de transport, o scrisoare la Londra, astfel ca ea să fie înmânată neapărat mâine dimineață. Altminteri, mă voi vedea nevoit să-mi urmez drumul, fie ce-o fi.

Hangiul schiță un zâmbet care îi tălmăcea plăcerea. Nimic mai uşor, decât să trimiți o scrisoare înfăşurată într-o hârtie de împachetat, cafenie, fie cu diligența, fie cu trăsura de noapte din Birmingham. Dacă domnul ținea în orice caz ca ea să fie înmânată numaidecât, putea să scrie pe plic „a se preda urgent”, în felul ăsta având siguranța că va fi dusă imediat, sau „o jumătate de coroană aducătorului, dacă scrisoarea e predată numaidecât”, ceea ce ar fi şi mai sigur.

— Foarte bine! spuse dl. Pickwick. Atunci rămânem aci.

— John! strigă hangiul; fă lumină în odăile cu fața la miazăzi; aprinde repede focul, domnii sunt uzi. Pe aici, domnilor. Nu vă îngrijiți de vizitiu, vi-l trimit când veți suna. Lumânările, John!

Lumânările fură aduse, focul aţâţat şi o nouă buturugă zvârlită în el. În zece minute un servitor punea fața de masă, perdelele erau coborâte, focul ardea vâlvătăi şi totul era aranjat astfel (aşa cum se întâmplă totdeauna în hanurile englezeşti mai acătării) ca şi cum drumeții ar fi fost aşteptați şi pregătirile pentru ei făcute

cu zile înainte!

Dl. Pickwick se aşeză la o mescioară şi scrise în grabă d-lui Winkle un bilet prin care îl informa doar că era împiedicat de timpul rău, însă că va sosi cu siguranță la Londra, a doua zi; amâna până atunci comunicarea amănuntelor în legătură cu tratativele pe care le dusese. Biletul fu strâns, învelit într-o hârtie şi trimis jos prin dl. Samuel Weller. Sam îl lăsă hangiței şi, după ce se zvântă la focul din bucătărie, se înapoie să scoată cizmele stăpânului când, uitându-se în treacăt printr-o uşă întredeschisă, zări un bărbat cu păr roşcat, în fața căruia, pe o masă, era un teanc de ziare; citea articolul de fond al unuia dintre ele cu atenție şi cu un aer de sarcasm întipărit pe față, ce dădea nărilor şi tuturor trăsăturilor sale o expresie de dispreț superb şi maiestuos.

„Hei, parcă aş cunoaşte căpățâna asta cu trăsături cu tot: şi lornionul şi găina cu boruri mari! glăsui Sam. Naiba să mă ia de nu-i din Eatanswill!"

În chiar clipa aceea, pentru a-i atrage atenția, Sam fu cuprins de o tuse foarte sâcâitoare. Omul tresări auzind zgomot, înălță capul şi lornionul, şi arătă trăsăturile profunde, îngândurate, ale d-lui Pott, directorul *Gazetei din Eatanswill*.

— Iertați-mă, dom'le, intră în vorbă Sam apropiindu-se cu o plecăciune. Stăpânul meu e aici, dom'le Pott.

— Sst! Sst! strigă Pott, trăgându-l pe Sam în cameră şi închizând uşa cu o expresie plină de mister şi de temere.

— Ce este, dom'le? întrebă Sam privind cu uimire în juru-i.

— Nu cumva să-mi şopteşti numele, răspunse Pott! Ne aflăm într-un ținut galben; dacă populația ar şti că sunt aici, m-ar sfâşia în bucăți.

— Serios, dom'le? întrebă Sam.

— Da; aş deveni victima furiei sale, zise Pott. Dar ce spuneai, tinere, despre stăpânul dumitale?

— Că-şi petrece, în drum spre Londra, noaptea în hanul ăsta, cu doi prieteni, rosti Sam.

— Este şi un domn Winkle printre ei? întrebă Pott încruntându-şi uşor sprâncenele.

— Nu, dom'le, domnul Winkle rămâne acum acasă, reluă Sam; s-a însurat.

— S-a însurat?! exclamă Pott cu o aprindere înfricoşătoare. Se opri, zâmbi posomorât şi adăugă în şoaptă, cu ton răzbunător: Aşa-i trebuie!

După ce-şi dădu pe faţă, cu un triumf sălbatic, răutatea de moarte împotriva unui vrăjmaş răpus, dl. Pott întrebă dacă prietenii d-lui Pickwick erau „albaştri".

Primind un răspuns afirmativ, foarte satisfăcător, din partea lui Sam care ştia despre această chestiune cât şi Pott însuşi, consimți să-l întovărăşească în camera d-lui Pickwick, unde fu primit cu multă căldură şi un acord cu privire la unirea maselor fu de îndată încheiat şi ratificat.

— Cum merg treburile la Eatanswill? întrebă dl. Pickwick când dl. Pott se aşeză lângă foc şi călătorii noştri îşi scoseseră încălțămintea udă, înlocuind-o cu papuci uscați. *Independentul* mai ființează?

— *Independentul*, domnule, replică Pott, îşi târăşte încă jalnica şi lânceda-i activitate, hulit şi disprețuit chiar şi de micul număr al celor ce-i cunosc ruşinoasa şi netrebnica existență; sufocat de lăturile ce le împrăştie cu atâta îmbelşugare, asurzit şi orbit de duhoarea propriei mocirle, obscenul ziar, din fericire inconştient de decăderea sa, se cufundă repede sub nămolul amăgitor ce-i pare că oferă un punct solid de sprijin pe lângă clasele cele mai de jos ale societății, dar care, înălțându-se treptat deasupra capului său nesuferit, îl va înghiți în curând pentru totdeauna.

După ce debită cu vehemență manifestul acesta (care era o parte din articolul de fond al săptămânii precedente), directorul se opri să-şi tragă răsuflarea, şi privi cu trufie spre Bob.

— Dumneavoastră sunteți tânăr, domnule, spuse Pott.

Dl. Bob Sawyer încuviință din cap.

— Şi dumneavoastră, domnule, adăugă Pott adresându-se d-lui Ben Allen.

Ben recunoscu această plăcută vină.

— Şi sunteți pătrunşi amândoi, adânc, de acele principii albastre pe care eu am făgăduit noroadelor regatului să le apăr şi să le menţin câtă vreme voi trăi? întrebă pe ocolite Pott.

— Eh, în privința asta, nu mă prea pricep, spuse Bob Sawyer; eu sunt…

— Nu cumva e galben, domnule Pickwick? îl întrerupse directorul trăgându-şi scaunul înapoi. Prietenul dumneavoastră nu e un galben, domnule?

— Nu, nu! declară Bob. Sunt în prezent un fel de şal scoțian; un amestec din toate culorile.

— Un şovăitor, exclamă dl. Pott cu voce solemnă, un şovăitor! Aş vrea să vă arăt, domnule, o serie de opt articole care au apărut în *Gazeta din Eatanswill*; cred că pot îndrăzni să spun că, luând cunoştință de ele, v-ați aşeza fără întârziere opiniile pe o bază albastră, fermă şi solidă.

— Şi eu îndrăznesc a spune că, până să ajung la sfârşitul lor, m-aş învineți pe de-a-ntregul, ripostă Bob.

Dl. Pott îl privi bănuitor câteva clipe, apoi, întorcându-se spre dl. Pickwick, spuse:

— Ați citit, desigur, articolele literare care au apărut la intervale, în ultimele trei luni, în *Gazeta din Eatanswill*, stârnind o atenție aşa de generală şi… pot spune, o admirație aşa de universală.

— Eh, răspunse dl. Pickwick cam încurcat de întrebarea pusă, fapt e că am fost aşa de ocupat, într-alt chip, încât n-am avut, propriu zis, prilejul să le parcurg.

— Ar trebui să le citiți, domnule! declară Pott sever.

— Da, desigur.

— Au apărut sub forma unei critici foarte amănunțite

a unei lucrări asupra metafizicii chineze.

— Oh! exclamă dl. Pickwick; din pana dumneavoastră, nădăjduiesc.

— Din pana unui colaborator al meu, un critic, domnule! replică dl. Pott cu multă demnitate.

— Un subiect greu de priceput, după câte se pare… glăsui dl. Pickwick.

— Foarte greu, răspunse Pott cu aerul profund al unui înțelept. A *tocit* mult, pentru a folosi un termen tehnic dar expresiv; a cercetat în legătură cu acest subiect, ținând seamă de dorința mea, *Enciclopedia Britanică*.

— Adevărat? Nu ştiam că această valoroasă lucrare conține ceva cu privire la metafizica chineză.

— Domnule, a citit, continuă Pott punând mâna pe genunchiul d-lui Pickwick şi privind în juru-i cu un zâmbet de superioritate intelectuală, a citit în privința metafizicii, la litera M; şi în privința Chinei, la litera C; şi a combinat aceste informații, domnule!

Trăsăturile d-lui Pott luară o expresie de măreție aşa de grandioasă evocând puterea de gândire şi cunoştințele desfăşurate în docta lucrare amintită, încât se scurseră câteva minute până când dl. Pickwick îndrăzni să reînceapă conversația. Ținuta directorului recăzând totuşi, treptat, în expresia sa obişnuită de supremație morală, se încumetă să-i spună:

— Mi-este îngăduit să-ntreb ce importantă chestiune v-a adus tocmai aci?

— Chestiunea care mă călăuzeşte şi mă însufleţeşte totdeauna în uriaşele mele lucrări, replică Pott zâmbind calm: binele țării mele.

— Îmi închipuiam că era vorba de o misiune oficială, observă Pickwick.

— Da, domnule, aşa şi este, răspunse Pott. Apoi, aplecându-se spre dl. Pickwick, îi murmură la ureche cu voce adâncă, dogită: Urmează să aibă loc mâine seară un bal galben la Birmingham.

— Vai de mine! exclamă dl. Pickwick.

— Da, domnule; şi-un supeu, adăugă dl. Pott.

— E cu putinţă?! exclamă dl. Pickwick.

Pott întări, plin de importanţă, printr-un semn din cap.

Deşi se prefăcu înmărmurit auzind această comunicare, dl. Pickwick se pricepea aşa de puţin în politica locală, că nu putea să înţeleagă îndeajuns însemnătatea groaznicei conspiraţii. Dl. Pott băgă de seamă şi, scoţând ultimul număr al *Gazetei din Eatanswill*, începu să citească următorul paragraf:

ÎNTRUNIREA CONSPIRATOARE A GALBENILOR

O reptilă contemporană şi-a vărsat de curând veninu-i negru cu speranţa zadarnică de-a terfeli renumele neprihănit al ilustrului şi excelentului nostru reprezentant, onorabilul Samuel Slumkey – acel Slumkey despre care am prezis, cu mult înainte ca el să fi ajuns la situaţia actuală, aşa de nobilă şi de măreaţă, că va fi într-o zi – după cum este astăzi – onoarea şi triumful patriei sale, cutezătorul ei apărător şi mândria ei – o reptilă contemporană, spunem, a făcut glume cu privire la un vas de cărbuni din metal, superb cizelat, oferit admirabilului cetăţean de mandatarii săi încântaţi, la cumpărarea căruia mizerabilul anonim insinuează ca onorabilul Samuel Slumkey a contribuit personal, prin mijlocirea unui prieten intim al valetului său, cu mai mult de trei sferturi din suma totală a subscripţiei. Păi, nu vede creatura târâtoare că, dacă faptul ar fi adevărat, el n-ar servi decât să-l aşeze pe onorabilul dl. Slumkey într-o aureolă şi mai strălucitoare ca înainte, dacă e cu putinţă?

Creierul său obtuz nu înțelege că amabila şi mişcătoarea dorință de a împlini intențiile alegătorilor e de natură a-l face pentru de-a pururi scump inimilor şi spiritelor acelor compatrioți ai săi care nu sunt mai răi decât porcii sau, cu alte cuvinte, care nu s-au înjosit în halul contemporanului nostru? Dar aşa sunt mizerabilele tertipuri ale galbenilor conspiratori! Şi nu acestea sunt singurele lor uneltiri! Trădarea e în floare! Declarăm sus şi tare, acum când suntem provocați să dezvăluim totul, şi ne aşezăm deci sub paza țării noastre şi a polițiştilor ei, declarăm sus şi tare că, în momentul acesta, sunt în toi pregătiri secrete; pentru un bal *galben* care va fi dat într-un oraş *galben*, în chiar centrul unei populații *galbene*, dirijat de un maestru de ceremonii *galben*, la care vor asista patru membri *ultragalbeni* ai parlamentului şi unde nu se va putea intra decât cu bilete *galbene*! Se înfioară infernalul nostru contemporan? Zvârcolească-se în răutatea-i neputincioasă, în vreme ce noi scriem cuvintele acestea:

VOM FI ACOLO

Ziaristul închise gazeta, istovit, spunând:

— Iată, domnule, iată cum stau lucrurile!

Hangiul şi chelnerul intrând tocmai atunci cu cina, dl. Pott duse degetul la buze pentru a arăta că se bizuie pe discreția d-lui Pickwick şi că de această discreție atârna viața lui. D-nii Bob Sawyer şi Benjamin Allen, care adormiseră în mod necuviincios în timpul lecturii fragmentului din *Gazeta din Eatanswill* şi al discuției care urmase, fură treziți doar de rostirea în şoaptă, la urechile lor, a cuvântului de vrajă: „Cina”, astfel că se aşezară la masă cu multă poftă, aşteptând chelnerul;

după o digestie bună, pofta de mâncare creşte, şi ei erau sănătoşi tun.

În decursul mesei şi şedinţei care-i urmă, dl. Pott, coborând pentru câteva clipe la subiecte domestice, îl informă pe dl. Pickwick că aerul din Eatanswill neconvenind soţiei sale, ea plecase să viziteze câteva staţiuni balneare elegante, spre a-şi recăpăta buna dispoziţie şi sănătatea obişnuită. Era acesta un mod delicat de a trece cu vederea faptul că d-na Pott, punând în practică ameninţarea de despărţire deseori repetată, şi pe temeiul unei înţelegeri cu dl. Pott, stabilită prin intermediul fratelui ei, locotenentul, se retrăsese să trăiască pentru totdeauna, dimpreună cu camerista ei credincioasă, din jumătatea veniturilor anuale rezultate din editarea şi vânzarea *Gazetei din Eatanswill*.

În timp ce marele domn Pott, oricare ar fi fost diferitele subiecte pe care le tratã, îşi însufleţea din când în când conversaţia cu pasaje felurite, extrase din rezultatele propriilor cercetări făcute de-a lungul multor nopţi, un străin posac, scoţându-şi capul prin fereastra unei diligenţe, care se oprise dinaintea hanului spre a lăsa câteva pachete, vru să afle dacă, întrerupând călătoria şi rămânând acolo peste noapte, ar putea găsi un pat bun de dormit.

— Desigur, domnule, declară patronul.

— Eşti sigur? Pot să contez pe dumneata? stărui străinul ale cărui priviri şi purtări aveau un aer bănuitor.

— Nici vorbă, domnule, că da.

— Bine. Vizitiu, eu rămân aci. Conductor, dă-mi geamantanul.

Apoi, spunând ţâfnos bună seara celorlalţi pasageri, străinul coborî. Era un domn mărunţel, al cărui păr sârmos, negru, ca de arici, sau ca peria, stătea drept pe cap. Avea înfăţişarea pompoasă şi ameninţătoare; gesturi poruncitoare, ochi străpungători, nelinişţiţi; întreaga lui ţinută, în sfârşit, trăda sentimentul unei

mari încrederi în sine şi conştiinţa unei nemăsurate superiorităţi faţă de restul lumii.

Fu introdus în camera rezervată de la început patriotului domn Pott, şi chelnerul observă cu o uimire mută – ciudata potriveală – că lumânarea abia fusese aprinsă, când străinul cufundându-şi mâna în pălărie, scoase un ziar pe care începu să-l citească cu aceeaşi expresie de indignare şi dispreţ ce ţâşnise, cu un ceas mai înainte, din trăsăturile măreţe ale d-lui Pott şi care îl făcuse să încremenească locului. Îşi aminti de asemenea că indignarea d-lui Pott fusese aprinsă de un ziar cu numele *Independentul din Eatanswill*, pe când dispreţul profund al noului domn era stârnit de o foaie intitulată: *Gazeta din Eatanswill*.

— Trimite-mi pe stăpânul hanului, spuse străinul.

— Da, domnule.

Hangiul sosi numaidecât.

— Dumneata eşti stăpânul hanului?

— Eu sunt, domnule.

— Mă cunoşti?

— Nu am această plăcere, domnule.

— Numele meu este Slurk.

Hangiul înclină uşor capul.

— Slurk, domnule! repetă celălalt cu aer semeţ. Acum mă cunoşti, omule?

Hangiul se scărpină în cap, se uită în tavan, pe urmă la străin, şi zâmbi uşor.

— Mă cunoşti, omule? întrebă străinul supărat.

Hangiul făcu o sforţare mare şi răspunse:

— Nu, domnule, nu vă cunosc.

— Dumnezeule mare! strigă străinul izbind cu pumnul în masă. Şi asta înseamnă popularitate!

Hangiul se trase înapoi, spre uşă, vreo doi paşi, iar străinul continuă urmărindu-l din ochi:

— Asta înseamnă recunoştinţa pentru anii de studiu şi de muncă sacrificaţi maselor! Mă dau jos din trăsură, ud, obosit; dar unde sunt mulţimile care să se

îmbulzească şi să-l salute pe eroul lor? Nicăieri! Clopotele bisericilor sunt mute; nici chiar numele meu nu trezeşte vreun ecou în piepturile lor amorţite. Asta e de-ajuns, urmă dl. Slurk păşind agitat încoace şi încolo, e de-ajuns ca cerneala să îngheţe în pană şi să determine pe cineva a le abandona cauza pentru totdeauna.

— Aţi cerut brandy şi apă, domnule? întrebă hangiul cutezând să facă o insinuare.

— Rom! răspunse Slurk întorcându-se spre dânsul, fioros. Ai foc undeva?

— Putem să-l aprindem pe dată, domnule, încredinţă hangiul.

— Da! şi camera n-o să se încălzească până la culcare, îl întrerupse dl. Slurk. E cineva în bucătărie?

Nici ţipenie de om acolo. Focul însă ardea frumos. Lumea se retrăsese şi uşa era zăvorită pentru noapte.

— Îmi voi bea grogul lângă focul din bucătărie, rosti dl. Slurk.

Luându-şi pălăria şi ziarul, străinul porni solemn pe urma hangiului, spre umila cameră, se trânti pe un scaun, în faţa focului, îşi reluă fizionomia disprețuitoare, şi începu să citească şi să bea cu o demnitate tăcută.

Dar un demon al discordiei zbură în momentul acela peste *Capul Sarrasinului* şi, aruncându-şi ochii în jos, din simplă curiozitate, îl zări pe Slurk, aşezat confortabil în faţa focului de la bucătărie şi, într-altă cameră, pe Pott înfierbântat uşor de vin. Numaidecât răutăciosul demon se abătu în numita cameră cu o repeziciune de neînchipuit şi, vârându-se pe dată în capul lui Bob Sawyer, îl îndemnă, în scopul realizării necuratelor sale intenţii, se rostească următoarele:

— Ascultă, am lăsat să se stingă focul; ploaia asta a răcit straşnic aerul.

— Într-adevăr, răspunse dl. Pickwick înfiorându-se.

— N-ar fi o idee rea să fumăm o ţigară dinaintea focului de la bucătărie, ce ziceţi? reluă Bob îmboldit mai

departe de amintitul demon.

— După părerea mea cred că ar fi foarte plăcut, replică dl. Pickwick; ce gândeşti, domnule Pott?

Dl. Pott binevoi să fie de acord cu propunerea, şi cei patru călători se duseră îndată la bucătărie, ţinându-şi fiecare paharul în mână. Sam Weller mergea în capul procesiunii, c-a să arate drumul.

Străinul citea încă. Îşi ridică ochi şi tresări. Dl. Pott tresări şi el.

— Ce e? şopti dl. Pickwick.

— Reptila! declară dl. Pott.

— Ce reptilă?! exclamă dl. Pickwick privind în juru-i cu teamă să nu calce peste vreun gândac uriaş sau peste vreun păianjen hidropic.

— Reptila asta! murmură Pott luându-l pe dl. Pickwick de braţ şi arătându-i-l pe străin; reptila Slurk de la *Independentul*.

— N-ar fi poate mai bine să ne retragem? întrebă dl. Pickwick.

— Niciodată! exclamă Pott, căruia alcoolul îi dăduse curaj. Niciodată!

Spunând acestea, dl. Pott luă poziţie pe un scaun în partea opusă, scoase un ziar din teancul său şi începu să-l citească în faţa inamicului.

Dl. Pott, fireşte, citea *Independentul*, iar dl. Slurk, fireşte, *Gazeta*, fiecare dintre ei exprimându-şi cu glas tare, prin chicotiri amare şi prin pufăituri sarcastice, disprețul pentru compoziţiile celuilalt. Trecură apoi la manifestaţii mai făţişe ca: „Absurd!”, „mizerabil!”, „monstruozitate!”, „şarlatanie!”, „ticăloşie!”, „murdărie!”, „lături!”, „mocirlă!”, „cloacă!” şi alte observaţii critice de natură asemănătoare.

D-nii Bob Sawyer şi Ben Allen remarcaseră amândoi mărturiile acestea de rivalitate şi ură, c-o plăcere intimă care sporea mult gustul ţigării din care trăgeau vârtos. Când rivalii se mai potoliră, răutăciosul domn Bob Sawyer, adresându-se foarte politicos lui Slurk, îi spuse:

— Îmi veți permite să-mi arunc ochii pe ziarul acela după ce veți termina, domnule?

— O să găsiți puține lucruri care să merite a fi citite în fițuica asta nevrednică, răspunse Slurk zvârlindu-i lui Pott o privire satanică.

— Uite, vi-l dau eu pe acesta, spuse Pott înălțându-şi figura palidă de mânie, cu un glas care tremura din aceeaşi pricină. Haha! o să vă distreze cutezanța acestui *individ*.

O semeție cumplită fu pusă în cuvintele „fițuica" şi „individ", iar chipurile ambilor directori începură să se învăpăieze.

— Pălăvrăgeala şi infamia acestui mizerabil sunt din cale-afară de dezgustătoare, continuă Pott prefăcându-se că se adresează lui Bob Sawyer, însă aruncând priviri amenințătoare spre Slurk.

Dl. Slurk se porni pe un râs din toată inima şi, îndoind ziarul ca să treacă la lectura altei coloane declară că, într-adevăr, nătărăul acesta îl amuza.

— Ce ageamiu obraznic e individul ăsta! exclamă Pott trecând de la roşu la stacojiu.

— Ați citit vreodată neroziile acestui om? îl întrebă Slurk pe Bob Sawyer.

— Niciodată, răspunse Bob. Sunt aşa de mari?

— Oh, detestabile, detestabile! îl încredință Slurk.

— Ei nu! exclamă Pott în acest moment critic, prefăcându-se cufundat în lectură; infamia e prea din cale-afară!

Slurk întinsese lui Bob ziarul său, spunându-i:

— Dacă ați avea răbdarea să parcurgeți câteva propozițiuni din noianul de răutăți, josnicii, minciuni, sperjururi, trădări, ipocrizii, veți râde poate cu oarecare plăcere de stilul acestui flecar agramat.

— Ce-ați spus, domnule? întrebă Pott înălțându-şi capul şi tremurând de furie.

— Ce vă priveşte, domnule? replică Slurk.

— Flecar agramat, nu-i aşa, domnule? strigă Pott.

— Da, domnule, aşa el stărui Slurk; şi *pisălog albastru*, domnule, dacă vă place mai mult; haha!

Dl. Pott nu răspunse nimic la această insultă spusă sub formă de glumă, însă, păturind cu grijă *Independentul*, îl aruncă frumuşel jos, îl strivi sub talpă, scuipă deasupra lui cu mare ceremonie, şi-l zvârli în foc.

— Uite, domnule, spuse el făcând câțiva paşi de la sobă, uite cum aş trata eu şarpele care şi-a vărsat veninul acesta, dacă, din fericire pentru el, nu m-ar opri legile patriei mele.

— Trataţi-l aşa, domnule! strigă Slurk ridicându-se. El nu va apela niciodată la legi într-un astfel de caz, domnule. Trataţi-l aşa, domnule!

— S-auzim! S-auzim! spuse Bob Sawyer.

— Nimic n-ar putea să fie mai loial, observă dl. Ben Allen.

— Trataţi-l aşa, domnule! repetă Slurk cu voce ridicată.

Dl. Pott îi aruncă o privire de dispreț, care ar fi putut îngheța şi apele.

— Trataţi-l aşa, domnule! repetă Slurk cu glas şi mai strident.

— Nu vreau, domnule! răspunse Pott.

— A, nu vreţi? Serios că nu vreţi? reluă Slurk provocator. Auziţi, domnilor, nu *vrea*! Nu pentru că-i este cumva frică! O, nu! Nu vrea. Haha!

— Domnule, ripostă Pott tulburat de sarcasmul rivalului; vă consider o viperă. Vă iau drept un om care s-a aşezat în afara societăţii prin purtarea lui obraznică, dezgustătoare, scârboasă. Pentru mine, personal sau politiceşte, nu sunteţi altceva decât o viperă cum nu s-a mai pomenit alta pe faţa pământului!

Independentul, indignat, nu aşteptă sfârşitul acestei caracterizări insultătoare ci, apucând sacul de călătorie, înțesat bine cu bunuri imobile, îl învârti prin aer, în vreme ce Pott se depărta şi, zvârlindu-l cu putere, îl lovi pe gazetar în cap tocmai cu colțul unde era împachetată,

întâmplător, o perie de păr voluminoasă, producând un trosnet care răsună în toată bucătăria; după care Pott se prăvăli pe podea.

— Domnilor! strigă dl. Pickwick în timp ce Pott se ridica şi punea mâna pe un vătrai, domnilor, gândiți-vă, pentru mumele lui Dumnezeu… Ajutor… Sam… vino-ncoa… Vă implor… domnilor… Să-mi dea cineva o mână de ajutor!

Rostind exclamațiile acestea fără şir, dl. Pickwick se repezise între cei doi combatanți care erau pradă furiei, tocmai la vreme spre a primi, dintr-o parte sacul de călătorie şi, dintr-alta, vătraiul. Fie că organele opiniei publice din Eatanswill erau orbite prin vrăjmăşia lor, fie că, subtili gânditori amândoi, îşi dăduseră seama de avantajul de-a avea între dânşii o a treia tabără care să încaseze loviturile, fapt sigur este că nu dădură cea mai uşoară atenție d-lui Pickwick ci, sfidându-se reciproc cu îndrăzneală, continuară să întrebuințeze, nepăsători, vătraiul şi sacul de voiaj. Dl. Pickwick ar fi suferit, fără îndoială, crunt pentru amestecul său plin de spirit umanitarist, dacă dl. Weller, atras de strigătele stăpânului, nu ar fi alergat în clipa aceea şi, apucând un sac cu făină, nu ar fi pus capăt conflictului, afundându-l peste capul şi umerii puternicului Pott şi înşfăcându-l de brațe.

— Luați-i sacul de călătorie turbatului ăluilalt! strigă Sam către Ben Allen şi Bob Sawyer care, până atunci, se mulțumiseră să țopăie în preajma combatanților, în mână cu o lanțetă cu mâner de baga, gata să ia sânge primului individ căzut. Dă drumul, lighioană păcătoasă, că de nu – te înăbuş în el!

Intimidat de amenințare, şi de altminteri cu suflarea tăiată, *Independentul* consimți să se lase dezarmat. Dl. Weller îi scoase atunci sacul din cap, şi-l lăsă liber spunându-i:

39. „Editori rivali” – Phiz, octombrie 1837

— Duceți-vă amândoi la culcare, în linişte; de nu – vă bag împreună în sac, îl leg şi vă las să vă bateți înăuntru, cu căluş la gură, cât poftiți, şi chiar de-ați fi o duzină, tot aşa v-aş face. Dumneavoastră, dom'le, continuă el adresându-se stăpânului, veniți încoa', vă rog.

Sam îl luă pe dl. Pickwick de braț şi-l duse, în timp ce directorii rivali erau purtați de hangiu spre paturile lor, sub controlul d-lor Bob Sawyer şi Ben Allen. Pe drum, cei doi combatanți, gâfâind, dădeau încă frâu liber înverşunării lor prin amenințări sângeroase, şi-şi fixau întâlniri pentru lupta cumplită de a doua zi. Totuşi, chibzuind mai bine, văzură că presa era arma cea mai bună: reîncepură, deci, fără întârziere, ostilitățile sângeroase, şi întregul Eatanswill răsuna de vitejia lor… pe hârtie.

A doua zi, directorii plecaseră, de dimineață, cu trăsuri diferite, mai înainte ca ceilalți călători să se fi trezit, iar pentru că vremea se limpezise, porniră şi ei spre Londra.

CAPITOLUL LII

Anunțând o schimbare serioasă în familia Weller, şi căderea prematură a omului cu nasul roşu.

Considerând că ar fi nedelicat din partea lui să-i prezinte pe Bob Sawyer sau pe Ben Allen tinerei perechi şi dorind să cruțe pe cât cu putință sensibilitatea Arabellei, dl. Pickwick propuse ca el şi Sam să coboare în vecinătatea hotelului *George şi Vulturul*, iar ceilalți doi tineri să tragă pentru un moment în altă parte. Ei acceptară lesne şi-şi aleseră, ca atare, reşedința într-o cârciumă situată la marginea cea mai îndepărtată a Boroughului, unde pe vremuri numele lor figurau deseori în fruntea unor calcule lungi şi complexe înregistrate cu tibişir pe uşă.

— Dragă doamne, domnu' Weller! exclamă camerista drăguță când dădu cu ochii de Sam în uşă.

— Ce n-aş da să fiu eu, draga mea, dragă doamne! răspunse Sam rămânând în urmă ca să nu fie auzit de stăpân. Ce ființă drăguță eşti dumneata, Mary!

— Vai, domnu' Weller, ce de nebunii spui! zise Mary. *Isprăveşte* odată, domnu' Weller.

— Ce să isprăvesc, draga mea?

— Ei, nu vezi ce faci… Lasă-mă, domnu' Weller.

Dojenindu-l astfel, drăgălaşa servantă zâmbi şi-l împinse pe Sam în perete, declarând că i-a strâmbat boneta pe cap şi i-a ciufulit părul.

— Şi m-ai întrerupt, voiam să-ți spun ceva, adăugă Mary. Ai aici o scrisoare care te aşteaptă de patru zile;

nu plecaseşi nici de-o jumătate de ceas când a sosit, şi scrie „urgent”.

— Unde e, dragostea mea? întrebă Sam.

— Am avut grijă de ea pentru dumneata, altminteri sunt sigură că s-ar fi pierdut de multă vreme, replică Mary. Uite, ia-o. Nu zău, n-ai fi meritat.

Vorbind astfel şi exprimând, cu o cochetărie uşoară, încântătoare, îndoieli, temeri şi speranța că nu a pierdut-o, Mary scoase scrisoarea din cel mai drăgălaş corsaj de muselină ce se poate închipui şi o întinse lui Sam, care o sărută îndată cu galanterie şi devotament.

— Ia uite, ia uite! spuse Mary potrivindu-şi corsajul cu o neştiință prefăcută; parcă ți-ar fi căzut deodată cu tronc la inimă scrisoarea asta!

Dl. Weller nu răspunse decât făcându-i cu ochiul, semn al cărui înțeles adânc n-ar putea fi redat de nicio descriere; apoi, aşezându-se lângă Mary, pe prichiciul ferestrei, deschide scrisoarea şi-i examină conținutul.

— Hei, ce înseamnă asta?! exclamă el.

— Nădăjduiesc că nu s-a întâmplat o nenorocire, spuse Mary privind peste umărul lui.

— Vai, ce ochi ai! strigă Sam întorcând capul spre ea.

— Nu te sinchisi de ochii mei; ci fă mai bine de citeşte scrisoarea, glăsui încântătoarea servantă şi, vorbind astfel, clipi cu o expresie plină de şiretenie şi frumusețe, față de care nu puteai rezista.

Sam se răcori deci c-o sărutare, şi citi apoi cele ce urmează:

Markis Gran
By dorken

Miercuri.

Dragă Samuile,

Îmi pare foarte rău că am Plăcerea săț anunț veşti proaste Mamă-ta vitregă a căpătat un

guturai fincă a făcut greşeala să şază prea mult pe earbă udă în ploaie ca să asculte pe un păstor care na putut săşi ție pliscu decât noaptea târziu fincă el se ameție atâta cu brandi că na tăcut până nu sa mai trezit niţeluş ceea ce a trebuit ca să treacă mai multe ceasuri doftoru zice că dacă ea ar fi băut brandi cald după în loc să bea înainte nar fi avut nimic roțile ei a fost îndată unse şi sa făcut totul ca să meargă Tatăl tău nădăjduia că ea o să poată să meargă cade obicei însă tocma când cârmea la cotitură a apucato pe drum prost şi unde ce vine devale băiatule co iuțeală care nu sa mai văzut şi cu toate că doftoru a vrut să încetinească na slujit la nimic fincă ea sa oprit la stația din urmă eri seară la ceasurile şase fără douăzeci de minute adicătelea să facă călătoria în mai scurt timp decât de obicei fincă pentru avea prea puține bagajuri la drum tată tău zice că dacă vrei să vi să mă vezi Sami el o să fie tare mulțumit că eu foarte singur sunt Samivel. N. B. el vrea să scrie aşa şi eu zic că nu e bine şi fincă e multe de aranjat e la mintea cucoşului că jupânu tău no să refuzeze Sami fincă eu îl cunosc bineaşa că el îți trimete voie bună ceea ceți doresc şi eu pentru vecie.

Tatăl tău
TONY WELLER

— Srisoarea asta n-are nici cap, nici coadă, glăsui Sam. Cine naiba mai ştie ce vrea să spuie omul ăsta cu *el* şi *eu* al lui. Nu e scrisu' lu' tata, afară de iscălitura cu litere de tipar. Aici e mâna lui.

— Poate că o fi pus pe cineva să scrie, şi el a iscălit-o pe urmă, zise drăgălaşa cameristă.

— La stai, reluă Sam parcurgând din nou scrisoarea

şi oprindu-se, ici-colo, să mediteze. Ştii c-ai nimerit-o? Gentelimanu care a scris-o povestea nenorocirea care s-a întâmplat, într-o formă cumsecade, şi atunci tata s-a uitat peste umărul lui şi a încurcat chestia vârându-şi şi el nasul. Aşa face totdeauna. Ai dreptate, Mary dragă.

Liniştindu-se în această privinţă, Sam citi încă odată scrisoarea şi, părând pentru întâia dată că-şi dă limpede seama de conţinut, o închise şi spuse îngândurat.

— Aşadar, biata fiinţă a murit. Îmi pare rău; n-ar fi fost o femeie rea dacă păstorii ăia o lăsa în pace. Îmi pare foarte rău.

Sam murmură cu atâta seriozitate cuvintele acestea, că drăgălaşa servantă îşi coborî ochii şi luă o înfăţişare gravă.

— În orişice caz, urmă Sam, băgând scrisoarea în buzunar cu un oftat uşor, aşa a fost să fie… aşa a fost şi pace, cum zicea bătrâna doamnă după ce s-a măritat cu lacheul ei. Acu' nu mai ai ce-i face, nu-i adevărat, Mary?

Mary clătină din cap şi oftă şi ea.

— Acum trebuie să cer un concediu stăpânului, rosti Sam.

Mary oftă din nou: scrisoarea era aşa de mişcătoare!

— Cu bine, spuse Sam.

— Cu bine, răspunse drăgălaşa servantă întorcând capul.

— Dar nu-mi dai mâna? întrebă Sam. Drăgălaşa cameristă întinse o mână care, deşi mâna unei cameriste, era foarte mică. Pe urmă se ridică să plece.

— N-am să lipsesc mult, o încredinţă Sam.

— Dumneata lipseşti mereu, îi răspunse Mary dând capului ei cea mai uşoară tresărire posibilă. Abia te-ai înapoiat, domnule Weller, şi iarăşi pleci.

Dl. Weller îşi trase frumoasa mai aproape de sine şi începu să-i vorbească în şoaptă. Curând ea îşi întoarnă faţa şi consimţi să-l privească din nou, astfel că atunci când se despărţiră, fu nevoită să se ducă în camera ei pentru a-şi potrivi boneta şi buclele înainte de-a merge

la stăpână. Pe când urca, sprintenă, scara, trimitea încă lui Sam, peste rampă, un mare număr de semne şi de zâmbete.

— N-am să lipsesc mai mult de-o zi... sau două, dom'le, cel mult, spuse Sam d-lui Pickwick, comunicându-i vestea pierderii pe care o suferise tatăl său.

— Lipseşte cât va fi nevoie, Sam, încuviinţă dl. Pickwick; ai toată permisiunea să rămâi.

Sam se înclină.

— Spune-i tatălui tău, Sam, că dacă, în situaţia în care se găseşte, pot să-i fiu de vreun folos, sunt gata să fac pentru el tot ce-mi va sta în puteri.

— Vă foarte mulţumesc, dom'le; am să-i spui, dom'le.

După ce schimbară unele cuvinte de bunăvoinţă şi interes, stăpânul şi omul său se despărţiră.

Erau tocmai orele şapte seara când Samuel Weller coborî de pe capra unei diligenţe care trecea prin Dorking, la câteva sute de paşi de *Marchizul de Granby*. Seara era rece şi mohorâtă, uliţa întunecoasă şi pustie, iar figura de mahon a nobilului marchiz, legănată în dreapta şi în stânga de vântul care o făcea să trosnească jalnic, părea mai tristă şi mai melancolică decât de obicei; transperantele erau coborâte, obloanele închise în parte; din numeroşii hoinari care se strângeau de regulă pe la uşi, nu se vedea niciunul; locul era tăcut şi părăsit.

Negăsind pe nimeni care să răspundă întrebărilor introductive, Sam intră încetişor şi, privind în juru-i, îl văzu numaidecât de departe pe tatăl său.

Văduvul stătea la o mescioară rotundă, în odăiţa dinapoia tejghelei, fumându-şi pipa, cu privirile aţintite asupra focului. Înmormântarea avusese, de bună seamă, loc, chiar în ziua aceea, căci o fâşie de zăbranic ca de un cot şi jumătate era încă prinsă la pălăria pe care el o păstrase pe cap şi, trecând peste spătarul scaunului, atârna neglijent în jos. Dl. Weller se afla

căzut pe gânduri într-o dispoziție așa de contemplativă, că Sam îl strigă zadarnic de câteva ori pe nume; continuă să fumeze cu aceeași înfățișare calmă și neclintită până în clipa când fiul său îl trezi de-a binelea punându-și mâna pe umărul lui.

— Sammy, spuse dl. Weller, bine-ai venit!

— Te-am strigat de vreo șase ori, răspunse Sam agățându-și pălăria într-un cârlig; dar nu mă auzeai.

— Adevărat, replică dl. Weller privind iarăși cu îngândurare focul; mă aflam într-o *riverie*, Sammy.

— Ce e asta? întrebă Sam trăgându-și un scaun lângă cămin.

— Eram într-o riverie, Sammy, declară bătrânul domn Weller. Mă gândeam la *ea*, Samivel.

Și văduvul își înclină capul în direcția cimitirului din Dorking, spre a arăta că vorbele lui se referă la defuncta doamnă Weller.

— Mă gândeam, Sammy, urmă el ațintindu-și fiul pe deasupra pipei cu toată seriozitatea, ca pentru a-l asigura că declarația ce va auzi, oricât ar fi fost de extraordinară, de necrezut, era rostită calm, cu toată chibzuința; mă gândeam, Sammy, că, la urma urmei, îmi pare foarte rău că s-a dus.

— Ei da, trebuie să-ți pară, întări Sam.

Dl. Weller făcu un semn de încuviințare și, pironindu-și din nou ochii asupra focului, se învălui într-un nor de fum și gânduri.

— Mi-a făcut obsirvații foarte cugetate, Sammy, glăsui dl. Weller după o îndelungă tăcere, destrămând vălul de fum cu mâna.

— Ce obsirvații? întrebă Sam.

— Alea pe care mi le-a făcut după ce a căzut la pat, bolnavă, răspunse bătrânul.

— Anume?

— Cam așa: „Weller, zice ea, mi-e teamă că n-am fost cu tine cum ar fi trebuit. Ești un om foarte bun la inimă, și aș fi putut să fac să-ți fie casa mai plăcută.

Acum când e prea târziu, zice ea, încep să bag de seamă că, dacă o femeie măritată vrea să se arate evlavioasă, trebuie să-şi facă mai întâi datoria în casa ei, şi să-i facă pe cei din jurul ei să se simtă bine şi mulțumiți. Poate să se ducă la biserică sau la capelă, sau mai ştiu eu unde, însă nu trebuie să se slujească de ele ca să-şi scuze lenevia sau îndestularea de sine, sau şi mai rău. Eu am făcut toate astea, zice ea, şi mi-am risipit vremea şi avutul pentru oameni care îşi întrebuințau vremea şi avutul mai rău ca mine. Weller, nădăjduiesc că după ce mor, o să-ți aminteşti de mine aşa cum eram într-adevăr prin firea mea înainte să-i fi cunoscut pe oamenii ăia." „Suzan", zic eu – mă cam tulburase observația ei, Samivel, nu vreau să tăgăduiesc, băiatule – „Suzan, zic eu, ai fost, la urma urmelor, o femeie foarte bună cu mine; aşa că să nu mai vorbim despre asta. Fă-ti coraj, draga mea, şi ai să trăieşti încă destul timp ca să mă vezi cum o să fărâm căpățâna lui Stiggins." Ea a zâmbit atunci, Samivel, glăsui bătrânul înăbuşindu-şi cu pipa un oftat. Cu toate astea, însă, a murit!

După trei-patru minute pe care bătrânul le irosi legănându-şi domol capul dintr-o parte într-alta şi fumând cu solemnitate, Sam îndrăzni să-i adreseze câteva cuvinte simple de mângâiere:

— Eh, jupâne, într-o zi ori alta toți trebuie să trecem pe acolo.

— E adevărat, Sammy, recunoscu dl. Weller-senior.

— Egzistă o providență în toate, zise Sam.

— De bună seamă, răspunse părintele cu un semn de aprobare adâncă; alminteri, ce-ar deveni antreprenorii de pompe funebre, Sammy?

Pierdut în câmpul vast al presupunerilor deschise de reflecția sa, dl. Weller îşi puse pipa pe masă şi, îngândurat, ațâță focul.

În timp ce era ocupat cu această îndeletnicire, o bucătăreasă grăsulie, îmbrăcată în doliu, şi care îşi

făcea de lucru la tejghea, se strecură în cameră; dăruindu-i lui Sam câteva zâmbete de recunoaştere, ea se aşează tăcută dinapoia scaunului d-lui Weller, căruia îi anunță prezența sa printr-o tuse uşoară; nefiind luată în seamă, tuşi ceva mai tare.

— Hei! făcu dl. Weller-senior lăsând să-i cadă vătraiul pe când întorcea capul şi trăgându-şi repede scaunul. Ce pofteşti?

— Luați o ceaşcă cu ceai, vă rog? întrebă cu voce mieroasă bucătăreasa cea durdulie.

— Nu vreau! răspunse dl. Weller cu tonul cam răstit. Du-te la... Dl. Weller se opri brusc şi adăugă pe un ton mai scăzut: Du-te mai încolo.

— Oh, Doamne, Doamne, uite cum îi schimbă nenorocirea pe oameni! exclamă femeia privind în sus.

— Pe mine n-o să mă schimbe însă, murmură dl. Weller.

— Zău, n-am văzut un om aşa de sucit, rosti femeia.

— Nu-mi duce grija... e pentru binele meu, cum zicea şcolerul cu pocăință ca să se mângâie când îl băteau, răspunse bătrânul.

Femeia durdulie clătină din cap cu multă milă şi simpatie şi, adresându-se lui Sam, îl întrebă dacă nu e de părere că tatăl său ar trebui să facă o sforțare spre a se înveseli şi a nu se mai lăsa pradă mâhnirii.

— Vedeți, domnule Samuel, urmă ea, asta îi ziceam alaltăieri. Se va simți tare singur. Nu e cu putință altfel, domnule; însă ar trebui să caute să-şi facă curaj, căci, vai, sunt sigură că noi îi deplângem din suflet pierderea şi suntem gata să facem ce-om putea pentru el. Nu există în viață o nenorocire oricât de mare, domnule Samuel, care să nu poată fi dreasă, şi asta mi-o spunea o persoană foarte demnă când mi-a murit bărbatul.

Aici femeia, punându-şi mâna la gură, tuşi din nou şi-l privi pe dl. Weller cu dragoste.

— Pentru că acum nu-mi arde să convirsez, cocoană, fii te rog bună şi retrage-te! spuse vizitiul cu voce gravă

şi răspicată.

— Bine, bine, domnule Weller, răspunse femeia durdulie. Să ştiți, însă, că nu v-am vorbit decât din bunătate de suflet.

— Se prea poate, cocoană, replică dl. Weller. Samivel, du-o pe doamna şi închide uşa după ea.

Bucătăreasa grăsulie înțelese aluzia, căci părăsi camera fără zăbavă şi trânti cu putere uşa în urma ei.

Atunci dl. Weller-senior, recăzând pe scaun, cu fruntea asudată, spuse:

— Sammy, dacă aş rămâne aici, singur, o săptămână – numai o săptămână, băiatule – sunt sigur că femeia asta m-ar lua cu de-a sila.

— Ce! Ține aşa de mult la dumneata? întrebă Sam.

— Dacă ține la mine! mormăi părintele; nu poci să scap de ea. De-aş stătea într-o ladă de fier încuiat cu-o broască patentă, ea tot ar răzbi să ajungă până la mine, Sammy.

— E grozav să aibă cineva atâta căutare! observă Sam zâmbind.

— Eu nu mă fudulesc deloc, Sammy, replică dl. Weller răscolind înverşunat focul cu vătraiul. Dar nu mai poci. De asta trebuie să fug din casa mea. Abia îşi dăduse sufletul biata mumă-ta vitregă, şi o bătrână îmi trimese un borcan cu dulceață; alta, un borcan cu peltea; alta mi-a adus singură un ulcior cu ceai de muşețel făcut de mâna ei.

Dl. Weller se opri plin de dezgust şi, privind în juru-i, adăugă în şoaptă:

— Şi toate era văduve, Sammy; toate, afară de aia cu muşețelul, care era o tânără domnişoară de cinzeci şi trei de ani.

Sam aruncă părintelui său o uitătură comică iar bătrânul, după ce sfărâmă o bucată mare de cărbune îndărătnic, cu o mutră aşa de răzbunătoare şi încruntată, de parcă ar fi fost capul uneia din văduvele amintite mai sus, glăsui:

— Pe scurt, Sammy, nu mă simt nicăieri mai la adăpost decât pe capra mea.

— Cum de te simți pe capră mai la adăpost decât în altă parte? îl întrerupse Sam.

— Pentru că un vizitiu e o ființă privelegeată, lămuri dl. Weller privindu-şi fiul țintă. Pentru că un vizitiu poate să facă, fără să-l bănuiască nimeni, ce nu poate să facă altcareva; pentru că un vizitiu poate să stea cot la cot cu oricâte femei, cale de optzeci de mile, fără ca nimeni să-şi închipuie vreodată că el ar avea poftă să se însoare cu vreuna. Care alt om poate să zică la fel, Sammy?

— Într-adevăr, ai dreptate, răspunse Sam.

— Dacă jupânul tău era vizitiu, rațională dl. Weller, crezi tu că jurații îl osândea? Închipuindu-ne că lucrurile ajungeau până acolo, ei n-ar fi cutezat, băiatule.

— De ce nu? întrebă Sam oarecum în zeflemea.

— De ce nu? Pentru că ar fi fost împotriva conşteinței lor. Un vizitiu adevărat e ca o verigă de lanț între burlăcie şi căsnicie; toți oamenii cu scaun la cap ştie asta.

— Poate vrei să spui că ei e favoriții lumii şi că nimeni nu-i trage pe sfoară? întrebă Sam.

Dl. Weller-senior încuviință din cap.

— Cum de s-a ajuns la asta, nu poci ca să-ți spui, reluă bătrânul. De ce vizitiii de diligență are pe vinoncoa, de ce li se scurge ochii femeilor după ei şi, aş putea pentru ca să zic, le cade la picioare... orişice femeie în orişice oraş pe unde trece ei... zău că nu ştiu; ştiu numai că aşa este. E o regulă a naturii... un dispensar, cum avea obiceiul să zică biata mumă-ta vitregă, Dumnezeu s-o ierte.

— O dispensă, vrei să spui, observă Sam îndreptându-l pe bătrânul domn.

— Fie, Samivel, o dispensă, dacă aşa-ți place mai mult ție; eu îi zic dispensar, că aşa scrie acolo unde se

dă pe gratis doftorii cu sticla ta; asta-i.

Spunând acestea, dl. Weller îşi îndopă şi-şi aprinse pipa din nou; apoi, luând iarăşi o mină îngândurată, continuă precum urmează:

— De aceea, băiatule, cum nu văz rostul precum ca să rămân aici să fiu însurat cu de-a sila, şi cum nu vreau nici să mă despart de cei mai simpatici membri ai societăţii, m-am hotărât să mă urc, Sammy, iarăşi pe capra *Nerăsturnatei* şi să trag la *Sălbăticuţa*, unde mă simt în apele mele.

— Şi cu dugheana cum rămâne? întrebă Sam.

— Dugheana, Samivel, şi tot ce ţine de ea, clientela, marfa, o să fie vândute prin bună învoială şi, aşa cum mamă-ta vitregă a lăsat cu limbă de moarte, din banii căpătaţi la vânzare, două sute de lire sterline le pune pe numele tău în... Cum le zice la şmecheriile alea?

— Ce şmecherii?

— Chestiile care umblă mereu în sus şi-n jos prin centru.

— Omnibuze?

— Pe naiba... nu, chestiile care se mişcă mereu şi se amestecă, într-un fel ori altul, cu datoria naţională, cu belelele de cescuri şi câte şi mai câte.

— Aha, fondurile publice.

— Da, fundurile publice. Două sute de lire sterline care o să fie băgate pentru tine în funduri, cu patru şi jumătate la sută venit, Sammy.

— Foarte drăguţ din partea babacei că s-a gândit la mine, şi-i sunt foarte îndatorat.

— Restul o să-l bag pe numele meu şi, când plec în călătoria a mare, o să ţi se cuvină tot ţie. Vezi numai să nu cheltuieşti totul dintr-odată, băiatule, şi ia seama să nu dibuiască vreo văduvă că ai părăluţe; că atunci, s-a zis cu tine.

După ce-i deschise ochii în felul acesta, dl. Weller îşi reluă pipa cu o atitudine mai senină, spiritul său fiind în aparenţă mult uşurat de destăinuirea acestor lucruri.

— Bate cineva la uşă, spuse Sam.

— Lasă-i să bată, răspunse părintele cu demnitate.

Sam făcu precum i se ceruse. Se auzi încă o bătaie, apoi alta, pe urmă o lungă serie de bătăi; Sam întrebă de ce nu era admisă persoana care bătea.

— Sst! murmură dl. Weller cu aer temător; n-o lua în seamă, Sammy, poate că e o văduvă.

După câtva timp, nevăzutul musafir, văzând că nu se sinchisea nimeni de dânsul, se încumetă să întredeschidă uşa spre a arunca o ochire în încăpere. Nu un cap de femeie se ivi prin deschizătură, ci pletele negre şi faţa roşiatică a d-lui Stiggins.

Domnului Weller îi căzu pipa din mână.

Cuviosul domn căscă uşa cu o mişcare aproape imperceptibilă, până ce deschizătura fu îndeajuns de largă ca să permită trecerea corpului său uscăţiv, apoi se strecură în odaie şi închise uşa cu grijă, fără să facă zgomot. Înturnându-se spre Sam, îşi înălţă ochii şi mâinile spre tavan, ca semn al mâhnirii nespuse ce-i pricinuise nenorocirea căzută asupra familiei; apoi duse jilţul cel mare într-un colţ, lângă foc, ca de obicei şi aşezându-se pe marginea scaunului scoase din buzunar o batistă mare, cafenie, pe care o aplică la ochi.

În răstimp, dl. Weller rămăsese pe scaun, cu ochii holbaţi, cu mâinile înfipte pe genunchi, întreaga lui ţinută exprimând cea mai copleşitoare uimire. Aşezat în faţa lui, Sam aştepta în tăcere, cu o curiozitate aprinsă, sfârşitul scenei.

Dl. Stiggins ţinu câteva minute batista cafenie la ochi, gemând totodată în chip cuviincios. Pe urmă, biruindu-şi cu o sforţare aprigă, starea sufletească, băgă batista în buzunar şi se încheie; după care, aţâţă focul, îşi frecă mâinile şi se uită la Sam.

— O, tinere prieten, declară dl. Stiggins rupând tăcerea cu o voce foarte înceată; ce năpastă!

Sam dădu uşor din cap.

— Şi pentru omul mâniei! adăugă dl. Stiggins. Poate

face să sângereze şi inima vasului.

Lui Sam i se păru că-l aude pe părintele său murmurând ceva cu privire la un nas al vasului care ar putea şi el să sângereze; însă dl. Stiggins nu-l auzi.

— Nu ştii, tinere, dacă dânsa a lăsat ceva pentru Emmanuel? întrebă în şoaptă cucernicul apropiindu-şi scaunul de Sam.

— Cine-i ăsta? întrebă Sam.

— Capela, replică dl. Stiggins, capela noastră... staulul nostru, domnule Samuel.

— N-a lăsat nimic pentru staul, nici pentru păstor, nici pentru animale şi nici pentru dulăi, răspunse Sam cu ton hotărât.

Dl. Stiggins îl privi pe Sam cu viclenie, aruncă o privire bătrânului domn care închisese ochii ca şi cum adormise şi, apropiind şi mai mult scaunul de Sam, îi zise:

— Nici pentru *mine*, domnule Samuel?

Sam clătină din cap.

— Îmi pare că trebuie să fi lăsat ceva, spuse Stiggins devenind palid atâta cât îi era cu putință. Gândeşte-te bine, domnule Samuel, nicio amintire mică?

— Nici măcar cât prețul umbrelei dumitale învechite, replică Sam.

— Poate că, reluă şovăitor dl. Stiggins după câteva minute de profundă gândire, poate că m-a recomandat grijii omului mâniei, domnule Samuel...

— Se prea poate, după câte mi-a apus el, glăsui Sam. Îmi vorbea adineauri de dumneata.

— Adevărat?! exclamă dl. Stiggins venindu-i inima la loc. Ah, nădăjduiesc că s-a schimbat! Vom putea să trăim acum foarte bine laolaltă, domnule Samuel. Am să pot purta de grija avutului său, după plecarea dumitale; multă grijă, crede-mă.

Scoțând din adâncul pieptului un oftat lung, dl. Stiggins se opri în aşteptarea unui răspuns. Sam clătină din cap, iar dl. Weller scoase un sunet neobişnuit care

nu era nici geamăt, nici grohăit, nici mormăit, nici hârâit, ci ceva asemănător, într-o oarecare măsură, cu toate patru.

Încurajat de sunetul pe care îl tălmăci ca un semn de remuşcare sau de căinţă, dl. Stiggins privi în juru-i, îşi frecă mâinile, plânse, zâmbi, plânse din nou; pe urmă, străbătând încetişor odaia, luă un pahar de pe o poliţă bine cunoscută aflată într-un colţ şi puse cu gravitate patru bucăţi de zahăr înăuntru. După aceea, privi din nou în juru-i, oftă lugubru, întră tiptil în prăvălie şi, înapoindu-se cu paharul plin pe jumătate cu rom de ananas, se apropie de oala cu apă care susura zglobie pe sobă, amestecă grogul, îl clătină, îl gustă, se aşeză, sorbi o înghiţitură prelungă din amestec şi se opri să-şi tragă răsuflarea.

Dl. Weller bătrânul, care continuase să facă diferite sforţări înfricoşătoare pentru a părea că este adormit, nu crâcni cât ţinură aceste operaţii, însă când dl. Stiggins se opri să-şi tragă răsuflarea, se năpusti asupră-i, îi smulse paharul din mână, îi zvârli în faţă restul grogului, aruncă paharul în grătarul sobei şi, apucându-l pe cucernicul gentleman de guler, începu, în culmea furiei, să-i care lovituri de picior în spate, însoţind fiecare aplicare a cizmei cu violente şi incoerente anateme asupra persoanei d-lui Stiggins, în legătură cu mădularele, ochii şi trupul lui.

— Sammy, strigă dl. Weller, aşază-mi pălăria mai bine pe cap!

Ca fiu supus, Sam înfundă pălăria, cu fâşia lungă de zăbranic pe capul tatălui său, şi bătrânul domn se porni să-i tragă lui Stiggins la picioare în spate cu şi mai multă râvnă decât până atunci, goni după el prin prăvălie, pe coridor, prin uşa de la stradă şi ajunse chiar în stradă – loviturile de picior continuând tot lungul drumului cu o înverşunare mai degrabă sporită decât scăzută, la fiecare ridicare a cizmei.

Era un spectacol frumos şi desfătător să-l vezi pe

omul cu nasul roşu, care bâțâia de frică din toate mădularele, frângându-se sub strânsoarea d-lui Weller, în timp ce izbiturile de picior se perindau furioase. Dar interesul spori când dl. Weller, după o luptă grozavă, vârî capul d-lui Stiggins într-un jgheab cu apă pentru cai, şi-l ținu acolo până-l înăbuşi aproape.

— Na! spuse el în sfârşit, îngăduind cuviosului să-şi scoată capul din jgheab şi punându-şi toată energia într-o ultimă lovitură. Mai trimite-mi aici câțiva din păstorii voştri leneşi, ca să-i fac piftie şi să-i bag în apă. Sammy, ia-mă de braț şi toarnă-mi un pahar cu brandy; mi s-a tăiat răsuflarea, băiatule.

40. „Tony Weller îl dă afară pe Stiggins” – Phiz, noiembrie 1837

CAPITOLUL LIII

Cuprinzând ieşirea finală a d-lor Jingle şi Job Trotter, dimpreună cu o mare dimineaţă de afaceri în Gray's Inn Square, terminată prin două bătăi în uşa d-lui Perker.

Când, după atente pregătiri şi numeroase încredinţări că nu avea cel mai mic motiv să fie descurajată, dl. Pickwick îi comunică Arabellei rezultatul puţin satisfăcător al vizitei sale la Birmimgham, Arabella izbucni în lacrimi şi se plânse în termeni mişcători că ea este cauza nefericită a înstrăinării dintre tată şi fiu.

— Dragă copilă, spuse dl. Pickwick cu bunătate, nu eşti câtuşi de puţin dumneata vinovată. Era cu neputinţă să prevedem că bătrânul Winkle va fi aşa de categoric împotriva căsătoriei fiului său. Sunt sigur, adăugă el privind chipul drăgălaş al fetei, că nici nu bănuieşte plăcerea pe care i-o refuză.

— O, dragă domnule Pickwick, ce vom face dacă el continuă să fie supărat pe noi? întrebă Arabella.

— Vom aştepta cu răbdare să se răzgândească, dragă copilă! replică dl. Pickwick, vesel.

— Dar, dragă domnule Pickwick, ce se va întâmpla cu Nathaniel dacă părintele său îi retrage sprijinul? stărui Arabella.

— În cazul acesta, micuţa mea, mă prind că va găsi un alt prieten care să-l ajute pentru a-şi croi drum în lume.

Tâlcul răspunsului nu era îndeajuns deghizat pentru ca Arabella să nu-l priceapă; de aceea, aruncându-şi

brațele pe după gâtul d-lui Pickwick, îl îmbrățișa drăgăstoasă şi plânse şi mai tare.

— Haide-haide! spuse el luându-i mâinile; vom mai aştepta câteva zile şi vom vedea dacă bătrânul scrie sau dacă dă vreun alt răspuns la comunicarea soțului dumitale. Dacă nu primim veşti, am în minte o duzină de planuri, dintre care unul singur ar ajunge spre a vă face fericiți pe dată. Aşa, draga mea, aşa!

Spunând acestea, dl. Pickwick strânse apoi blând mâna Arabellei şi o pofti să-şi şteargă lacrimile ca să nu-l necăjească pe soțul ei. Numaidecât tânăra femeie, care era făptura cea mai mică şi mai bună din lume, îşi băgă batista în poşetă, iar când dl. Winkle veni, găsi pe figura ei acelaşi grațios zâmbet şi aceleaşi priviri scânteietoare care-l captivaseră de la început.

„O situație dureroasă pentru ambii tineri, gândi dl. Pickwick îmbrăcându-se a doua dimineață. Am să mă duc la Perker să-l consult în privința aceasta."

Deoarece mai era îmboldit să meargă, neîntârziat, în Gray's Inn Square, şi de dorința vie de a aranja socotelile băneşti cu inimosul avocat, dejună în grabă şi-şi înfăptui intențiile cu atâta repeziciune, că orologiul nu sunase încă orele zece când ajunse în Gray's Inn. Mai erau încă zece minute până la zece când începu să urce scara care ducea la cancelaria lui Perker. Secretarii nu sosiseră încă, aşa că se aşeză la fereastră privind afară, ca să-şi mai treacă vremea.

Lumina înviorătoare a unei dimineți frumoase de Octombrie părea că înveseleşte puțin până şi casele vechi, murdare, iar câteva ferestre prăfuite erau parcă voioase, grație razelor soarelui care sclipeau pe ele. Secretarii, venind prin diferite porți, dădeau buzna pe rând în grădiniță şi, privind orologiul cel mare, îşi micşorau sau îşi sporeau viteza, după ora la care biroul lor urma să se deschidă, oamenii de la orele nouă şi jumătate devenind deodată foarte zoriți, iar domnii de la zece recăzând într-o încetineală aristocratică. Orologiul

sună orele zece, şi secretarii se grăbeau şi mai mult, fiecare mai asudat decât predecesorul său. Zgomotele uşilor descuiate şi pe urmă deschise răsuna pretutindeni; capete se iveau, ca prin farmec, la ferestre. Uşierii îşi ocupau locul; femeile de serviciu, în galenți, se retrăgeau repede; poştaşul alerga din casă în casă şi întregul stup al oamenilor legii se arăta în plină frământare.

— Foarte devreme ați venit, domnule Pickwick, rosti un glas în spatele lui.

— A, domnul Lowten! exclamă dl. Pickwick întorcându-se şi recunoscându-şi vechea cunoştință.

— E straşnic de cald când mergi, nu-i aşa? reluă Lowten scoțând din buzunar o cheie de siguranță, prevăzută cu un fel de dop ca s-o păzească de praf.

— S-ar părea că vi-e tare cald, spuse dl. Pickwick zâmbind secretarului roşu ca un rac.

— Pot să spun că am venit cam iute, răspunse Lowten. Era nouă şi jumătate când am traversat *Poligonul*; deoarece am sosit însă înaintea *lui*, nu-mi mai pasă.

Consolat de gândul acesta, dl. Lowten scoase dopul de la cheie, deschise uşa, puse din nou dopul, apoi cheia la loc în buzunar, culese scrisorile pe care poştaşul le băgase în cutie şi-l introduse pe dl. Pickwick în cabinet. Aici, cât ai clipi, se dezbrăcă de haină, scoase dintr-un pupitru şi îmbrăcă un veştmânt uzat, îşi agăță pălăria, scoase câteva foi de hârtie groasă şi sugativă din diferite teancuri şi, punându-şi condeiul la ureche, îşi frecă mâinile cu aer foarte satisfăcut.

— Domnule Pickwick, iată-mă în mare ținută! Mi-am pus fracul de birou, am scos hârtia, aşa că el poate să vină acum oricât o vrea de repede. N-aveți o priză de tabac?

— Din păcate, n-am, răspunse dl. Pickwick.

— Îmi pare rău, rosti Lowten. Nu e nimic; mă duc după o sticlă cu sifon. N-am ceva deosebit în ochi,

domnule Pickwick?

Personajul rugat să examineze de la oarecare distanță ochii d-lui Lowten îşi exprimă părerea că nu aveau nimic neobişnuit în ei.

— Mă bucur foarte mult, declară Lowten. Am făcut-o lată, azi noapte, la *Butucul*, şi nu mă prea simt în apele mele acum. Ascultați, Perker se ocupă de afacerea dumneavoastră?

— Ce afacere? Cheltuielile pentru doamna Bardell? întrebă dl. Pickwick.

— Nu, e vorba de clientul pentru care am plătit datoriile la Banca de Scont, în contul dumneavoastră. Urmează să fie scos din închisoare şi trimis la Demerara.

— A, domnul Jingle! exclamă cu însuflețire dl. Pickwick. Ei, ce e?

— S-a aranjat totul, răspunse Lowten ascuțindu-şi pana. Agentul din Liverpool a spus că se simțea îndatorat față de dumneavoastră pentru că l-ați ajutat în multe rânduri, pe când vă ocupați de afaceri, aşa că-l va lua cu plăcere în urma recomandației dumneavoastră.

— Foarte bine, răspunse dl. Pickwick; sunt încântat.

— Dar, urmă Lowten zgâriind altă pană cu dosul briceagului, înainte de a o ascuți, *ce* papă-lapte e celălalt?

— Care celălalt?

— Eh, servitorul sau prietenul… ştiți… Trotter.

— Hm, eu am gândit totdeauna contrariul despre el! spuse dl. Pickwick zâmbind.

— Şi eu la fel, atâta cât mi-am putut da seama. Cum se poate înşela omul! Ce-ați zice dacă ar merge şi el la Demerara?

— Cum? Ar renunța la ce i se oferă aci?! exclamă dl. Pickwick.

— A privit ca pe-un fleac oferta de optsprezece şilingi pe săptămână pe care i-o oferea Perker, cu perspectiva

avansării dacă se poartă bine. Zice că nu-l poate părăsi pe celălalt. L-a convins pe Perker să scrie din nou şi i s-a găsit ceva pe aceeaşi proprietate… mai puțin avantajos decât ar obține un puşcăriaş în *New South Wales* dacă s-ar prezenta în fața tribunalului cu haine noi.

— Ce nebunie! exclamă dl. Pickwick cu ochi strălucitori; ce nebunie!

— O, mai mult decât nebunie: e josnicie adevărată, precum vedeți, replică Lowten cu dispreț în timp ce-şi ascuțea pana. Zice că el e singurul prieten pe care l-a avut vreodată şi că-i este ataşat, şi aşa mai departe. Prietenia e desigur un lucru foarte bun în felul ei. De exemplu, după grogul nostru, noi suntem toți prieteni foarte buni, la *Butucul*, unde fiecare îşi plăteşte ce-a consumat. Dar dracu' să mă ia dacă m-aş băga în foc pentru cineva. Un om nu trebuie să aibă decât două ataşamente: unul pentru sine, altul pentru femei; asta-i părerea mea; haha!

Dl. Lowten încheie printr-un zgomotos hohot de râs, pe jumătate voios, pe jumătate în bătaie de joc, dar care fu curmat de tropăitul paşilor lui Perker pe scară. Auzindu-l că se apropie, secretarul se repezi la scăunelul lui cu o sprinteneală deosebită şi începu să scrie plin de sârg.

Salutările între dl. Pickwick şi consilierul său legal fură cordiale şi călduroase, dar clientul abia se întinsese în jilțul avocatului, când se auzi o bătaie la uşă şi o voce întrebă dacă dl. Perker era acolo.

— Ascultă, spuse omulețul, e unul dintre vagabonzii noştri… Jingle în persoană, scumpe domn. Vrei să-l vezi?

— Ce părere ai? întrebă dl. Pickwick şovăind.

— Eu cred că ar fi bine. Hai, domnule… cutare… intră.

Răspunzând familiarei invitații, Jingle şi Job Trotter intrară în cameră; dar, dând cu ochii de dl. Pickwick, se opriră încurcați.

— Hei, îl recunoaşteţi pe dumnealui? întrebă Perker.

— Avem motive temeinice pentru asta, replică Jingle înaintând. Domnule Pickwick... foarte îndatoraţi... salvat viaţa... făcut om din mine... N-o să vă pară rău niciodată, domnule.

— Sunt încântat să te aud glăsuind astfel, răspunse dl. Pickwick. Arătaţi mult mai bine.

— Mulţumită dumneavoastră, domnule... mare schimbare... Închisoarea majestăţii sale... nesănătoasă... foarte, zise Jingle clătinând din cap.

Era îmbrăcat curăţel, ca şi Job, care stătea în picioare dinapoia lui, aţintindu-l pe dl. Pickwick cu o înfăţişare încremenită.

— Când se duc la Liverpool? întreabă dl. Pickwick adresându-se mai mult lui Perker.

— Astă seară, domnule, la şapte, declară Job înaintând un pas; cu diligenţa cea mare pe care o luăm din centru, domnule.

— Locurile sunt reţinute?

— Da, domnule.

— Şi eşti hotărât de-a binelea să pleci?

— Da, domnule.

— Cât priveşte echiparea lui Jingle, care era absolut necesară, spuse Perker adresându-se cu glas tare d-lui Pickwick, mi-am asumat grija să-i reţin la trei luni, din salariu, pe timp de un an, câte o sumă mică, spre a ne înapoia banii pe care a trebuit să-i avansăm. Dezaprob categoric să faceţi ceva în ceea ce-l priveşte.

— Desigur, întrerupse Jingle cu tărie. Minte limpede... om de lume... are dreptate... toată dreptatea.

— Despăgubindu-i creditorii, scoţându-i hainele lăsate amanet, hrănindu-l în închisoare, plătind preţul călătoriei, continuă Perker fără să se sinchisească de observaţia lui Jingle, aţi pierdut peste cincizeci de lire sterline...

— Nu sunt pierdute! strigă Jingle cu aprindere, le plătesc... Voi munci ca un cal... pun la ciorap... leţcaie

cu leţcaie... Frigurile galbene, poate... n-ai ce le face... altfel...

Jingle se opri, izbi cu putere în fundul pălăriei, îşi trecu mâna peste ochi şi se aşeză.

— Vrea să spună, adăugă Job înaintând câţiva paşi, că dacă nu-l răpun frigurile galbene, va înapoia toţi banii. Dacă trăieşte, se va ţine de cuvânt, domnule Pickwick; îmi pun mâna în foc. Sunt sigur că se va ţine de cuvânt, domnule, repetă Job cu multă energie; fac jurământ.

— Bine-bine, zise dl. Pickwick; pentru a opri înşiruirea binefacerilor sale, adresase micului avocat o sumedenie de semne pe care acesta se îndărătnicise să nu le observe. Te sfătuiesc numai să joci mai moderat cricket, domnule Jingle, şi să nu reiei cunoştinţa cu sir Thomas Blazo. În felul acesta, nu mă îndoiesc că-ţi vei păstra sănătatea.

Dl. Jingle zâmbi auzind gluma, dar în acelaşi timp avea aerul încurcat; de aceea dl. Pickwick schimbă pe loc subiectul, spunând:

— Ştii cumva ce a devenit unul dintre prietenii dumitale, un nenorocit pe oare l-am văzut la Rochester?

— Jemmy lugubrul? întrebă Jingle.

— Da.

— Mare pehlivan... declară Jingle clătinând din cap; om ciudat, maestru în şarlatanii... frate cu Job.

— Frate cu Job?! exclamă dl. Pickwick. Ei da, acum când mă uit mai de aproape, *găsesc* asemănarea.

— Totdeauna s-a spus că semănăm unul cu altul, rosti Job cu un grăunte de viclenie care stătea la pândă în colţul ochilor lui; decât, eu eram o fire serioasă, cum el niciodată n-a fost. A emigrat în America, domnule, ca să se simtă la largul lui, pentru că aici mereu erau pe urmele lui. N-am mai auzit de atunci nimica despre el.

— Îmi explic, astfel, de ce n-am primit „pagina din romanţa vieţii reale" pe care mi-o făgăduise într-o dimineaţă pe podul din Rochester unde medita parcă la

o sinucidere, spuse Pickwick zâmbind. Nu mai e nevoie să întreb dacă purtarea lui era naturală sau prefăcută.

— Ştia să se prefacă în toate chipurile, domnule, şi trebuie să vă consideraţi foarte fericit că aţi scăpat aşa de uşor. Apropiindu-vă mai mult de el, ar fi fost pentru dumneavoastră o cunoştinţă şi mai primejdioasă decât… Job se uită la Jingle, şovăi şi adăugă în cele din urmă: Decât… decât… eu însumi…

— Ştii că familia dumitale făgăduia mult, domnule Trotter? glăsui micul avocat sigilând o scrisoare pe care o scrisese atunci.

— Adevărat, domnule, mult.

— Nădăjduiesc că ai s-o faci de ruşine, urmă Perker râzând. Dă scrisoarea asta agentului, când ai să ajungi la Liverpool, şi permiteţi-mi să vă sfătuiesc, domnilor, să nu fiţi prea isteţi în Indiile de Vest. Dacă pierdeţi prilejul acesta, veţi merita cu vârf şi îndesat să fiţi spânzuraţi amândoi, după cum nădăjduiesc de altminteri c-o să fiţi. Acum puteţi să mă lăsaţi singur cu domnul Pickwick, căci mai avem şi alte lucruri de discutat şi vremea este scumpă.

Spunând acestea, Perker privi uşa cu dorinţa vădită ca vorbele de despărţire să fie cât mai scurte.

Fură destul de scurte, într-adevăr, din partea lui Jingle. El mulţumi prin câteva cuvinte precipitate micului avocat pentru bunătatea şi graba de a-l ajuta; apoi, întorcându-se spre binefăcătorul său, rămase câteva clipe nemişcat, neştiind, parcă, ce să facă sau ce să spună. Job Trotter îl scoase din încurcătură căci, după ce adresă d-lui Pickwick un salut umil şi recunoscător, îşi apucă încetişor prietenul de braţ şi-l scoase din odaie.

— Vrednică pereche! spuse Perker când uşa se închise în urma lor.

— Nădăjduiesc că au să devină, replică dl. Pickwick. Ce părere ai? Sunt oarecare şanse de îndreptare pe calea bună?

Perker înălță din umeri cu îndoială, însă observând îngrijorarea şi dezamăgirea d-lui Pickwick, răspunse:

— Neapărat o şansă este: nădăjduiesc că ea va fi bună. Acum sunt pocăiți; dar, precum ştii, au încă amintirea proaspătă a suferințelor recente. Ce vor face când ea se va fi şters? E o problemă pe care nici dumneata, nici eu n-o putem rezolva. Totuşi, scumpe domn, adăugă punând mâna pe umărul d-lui Pickwick, fapta dumitale este deopotrivă de onorabilă, oricare va fi rezultatul. Las capetelor mai iscusite grija să hotărască dacă bunăvoința aceea – aşa de clarvăzătoare şi prudentă, ce se exercită rar de tot ca nu cumva cel care o exercită să fie înşelat şi astfel rănit în amorul său propriu – e o caritate reală sau numai o contrafacere de ochii lumii. Dar chiar dacă băieții aceştia ar săvârşi mâine o spargere, părerea mea asupra purtării dumitale va fi la fel de bună.

După ce făcu observațiile acestea, cu mai multă însuflețire şi seriozitate decât e în firea avocaților, Perker îşi apropie scaunul de birou şi ascultă istorioara d-lui Pickwick cu privire la încăpățânarea bătrânului domn Winkle.

— Dă-i un răgaz de-o săptămână, spuse Perker clătinând profetic din cap.

— Crezi că va ceda?

— O, sigur, altminteri va trebui să încercăm prin a folosi mijloacele de convingere ale tinerei doamne şi, oricare altul afară de dumneata, aşa ar fi început.

Dl. Perker luă cu diverse strâmbături comice ale figurii o priză de tabac în cinstea puterii de convingere a tinerelor doamne, când se auzi în biroul de alături un murmur de întrebări şi răspunsuri; după care Lowten bătu la uşa cabinetului.

— Intră! strigă omulețul.

Secretarul intră şi închise uşa după sine, misterios.

— Ce e? îl întrebă Perker.

— Cineva doreşte să vorbească cu dumneavoastră,

domnule.

— Cine?

Lowten se uită la dl. Pickwick şi tuşi.

— Cine întreabă de mine? Nu poți să vorbeşti, domnule Lowten?

— Ei cine, domnule? E Dodson, şi Fogg este cu el, răspunse Lowten.

— Phii! exclamă omulețul uitându-se la ceas; le-am dat întâlnire pentru dimineața asta la unsprezece şi jumătate, ca să lichidez chestiunea dumitale, Pickwick. Am făgăduit că le plătim, iar ei au şi venit cu chitanța. Situația e foarte delicată, scumpe domn. Ce-ai să faci dumneata? Vrei să treci în odaia de alături?

Odaia de alături fiind tocmai aceea în care se găseau d-nii Dodson şi Fogg, dl. Pickwick răspunse că voia să rămână pe loc, dat fiind că d-nii Dodson şi Fogg aveau motive de a se simți ruşinați arătându-se în fața lui, dar că el putea să-i privească în ochi – împrejurare de care, cu înflăcărare şi dând semne de mare indignare, îl rugă stăruitor pe dl. Perker să ia la cunoştință.

— Prea bine, scumpe domn, prea bine! replică dl. Perker. Îți voi spune numai că, dacă te aştepți ca Dodson sau Fogg să pară oarecum ruşinați sau să se sfiască, privindu-te pe dumneata, sau pe oricine altul în obraz, eşti omul cel mai optimist pe care *l-am* întâlnit vreodată. Pofteşte-i, domnule Lowten.

Dl. Lowten dispăru, zâmbind; şi, revenind îndată, îi introduse pe asociați precum se cuvenea: Dodson întâi şi Fogg pe urmă.

— Îmi închipui că l-ați mai văzut pe domnul Pickwick, spuse Perker înclinându-şi pana în direcția în care se afla acesta.

— Ce mai faceți, domnule Pickwick? strigă Dodson cu voce zgomotoasă.

— Vai! strigă Fogg, ce mai faceți, domnule Pickwick? Nădăjduiesc că nu vă simțiți rău? Eram sigur că vă cunosc figura, reluă Fogg apropiindu-şi scaunul şi

privind în juru-i cu un zâmbet.

Dl. Pickwick înclină foarte uşor capul ca răspuns la aceste întâmpinări apoi, văzând că Fogg scotea un teanc de hârtii din buzunar, se ridică şi se retrase lângă fereastră.

— Nu e nevoie ca domnul Pickwick să se deranjeze, domnule Perker, spuse Fogg desfăcând şnurul roşu care înconjura pachețelul şi zâmbind din nou cu şi mai multă amabilitate. Domnul Pickwick cunoaşte afacerea. Între noi nu există secrete, nădăjduiesc. Hehehe!

— Cred că multe nu sunt, adăugă Dodson. Hahaha!

Cei doi asociați se porniră pe un râs voios, aşa cum face de obicei cineva când este pe punctul de a primi bani.

— Domnul Pickwick va plăti pentru dreptul de-a vedea totul, reluă Fogg foarte spiritual în timp ce desfăcea hârtiile. Totalul sumelor taxate e de o sută treizeci şi trei de lire sterline, şase şilingi şi patru penny, domnule Perker.

Fogg şi Perker se îndeletniciră atunci, de zor, să compare acte, să cerceteze file, iar în vremea asta Dodson îi spuse d-lui Pickwick în chip amabil:

— Nu-mi faceți deloc impresia că sunteți tot aşa de voinic cum eraţi ultima dată când am avut plăcerea să vă văd, domnule Pickwick.

— Se poate, domnule, replică dl. Pickwick, care-i străfulgera pe cei doi vulpoi cu priviri pline de o indignare înfiorătoare, dar fără să producă asupra lor cel mai uşor efect. Se prea poate, domnule. Am fost în ultima vreme necăjit şi persecutat de nişte pungaşi, domnule.

Perker tuşi tare şi-l întrebă pe dl. Pickwick dacă nu vrea să arunce o privire în ziarul de dimineață; la această întrebare, dl. Pickwick răspunse prin refuzul cel mai categoric.

— Într-adevăr, reluă Dodson, *m-aş* prinde că aţi fost necăjit în închisoare. Sunt acolo oameni curioşi. Unde

aveați apartamentul, domnule Pickwick?

— Singura mea cameră, lămuri domnul cel atât de mult ofensat, era pe acelaşi coridor cu cafeneaua.

— Aha! exclamă Dodson. Este, îmi închipui, partea cea mai plăcută a instituției.

— Foarte plăcută! replică în silă dl. Pickwick.

Domnea o atmosferă rece care, pentru cineva cu un temperament iritabil în aceste împrejurări, nu putea avea alt efect decât de a-l scoate din sărite. Dl. Pickwick îşi înfrâna furia făcând uriaşe sforțări; însă, după ce Perker scrise un cec pentru totalul sumei, şi când Fogg îl băgă în carnet, cu un zâmbet triumfător care flutura pe trăsăturile-i buburoase şi care se comunică deopotrivă pe figura de piatră a lui Dodson, el simți că sângele clocotind de indignare i se urcă în obraji.

— Haidem, domnule Dodson, spuse Fogg vârându-şi carnetul în buzunar şi punându-şi mânuşile; sunt la ordinele dumitale.

— Foarte bine, răspunse Dodson ridicându-se; şi eu sunt gata.

— Mă consider foarte fericit, urmă Fogg, pe care cecul îl îndulcise, mă consider foarte fericit că am avut plăcerea să fac cunoştință cu domnul Pickwick. Nădăjduiesc, domnule, că nu mai aveți o părere aşa de proastă despre noi ca întâia oară când am avut plăcerea să vă întâlnim.

— Nădăjduiesc că nu, adăugă Dodson cu tonul înalt al unei virtuți calomniate. Cred că domnul Pickwick ne cunoaşte acum mai bine; oricare ar fi, însă, opinia dumneavoastră despre oamenii de profesia noastră, vă rog să fiți sigur, domnule, că nu vă păstrez nicio pică pentru sentimentele pe care ați ținut să le exprimați în biroul nostru de la *Freeman's Court*, Cornhill, cu ocazia la care a făcut aluzie asociatul meu.

— O, nu, nu; nici eu! zise Fogg plin de mărinimie.

— Conduita noastră, domnule, rosti Dodson, va vorbi de la sine şi se va justifica singură în toate prilejurile.

Am fost mulți ani în profesiune, domnule Pickwick, şi am fost onorați cu încrederea multor clienți de vază. Bună ziua, domnule.

— *Bună* ziua, domnule Pickwick, spuse Fogg luându-şi umbrela la subsuoară; apoi îşi scoase mănuşa dreaptă şi întinse o mână împăciuitoare domnului aceluia care era la capătul indignării şi care îşi vârî îndată mâinile sub pulpanele fracului, la spate, zvârlind avocatului priviri încărcate de-o uimire disprețuitoare.

— Lowten! strigă în aceiaşi clipă dl. Perker; deschide uşa!

— Stai o secundă! spuse dl. Pickwick. *Vreau* să vorbesc, Perker!

— Scumpe domn, te rog, ajunge în privința asta! îl întrerupse micul avocat care, tot timpul, fusese într-o stare de temere nervoasă. Te implor, domnule Pickwick…

— Domnule, reluă dl. Pickwick cu aprindere, nu vreau să mi se impună tăcere! Domnule Dodson, mi-ai adresat câteva observații…

Dodson se întoarse, îşi înclină uşor capul şi zâmbi.

— Mi-ai adresat câteva observații, repetă dl. Pickwick cu răsuflarea aproape tăiată, iar asociatul dumitale mi-a întins mâna şi amândoi ați luat față de mine un ton de generozitate şi mărinimie; aceasta este culmea unei neruşinări la care nu mă aşteptam nici măcar din partea dumneavoastră.

— Cum, domnule?! exclamă Dodson.

— Cum, domnule?! repetă Fogg.

— Ştiți că am fost victima comploturilor dumneavoastră perfide? Ştiți că eu sunt omul pe care l-ați întemnițat şi jefuit? Ştiți că sunteți avocații reclamantei în procesul Bardell şi Pickwick?

— Da, domnule, ştim, declară Dodson.

— Fireşte că ştim, domnule, adăugă Fogg bătându-se peste buzunar – poate întâmplător.

— Văd că vă amintiți asta cu satisfacție, reluă dl.

Pickwick încercând, pentru prima dată în viața sa, însă fără nicio izbândă, să dea drumul unei hohotiri batjocoritoare de râs. Măcar că de multă vreme ardeam de nerăbdare să vă spun în termeni limpezi şi precişi, părerea mea despre dumneavoastră, aş fi lăsat să treacă chiar şi acest prilej, din considerație pentru dorințele prietenului meu Perker, dacă nu m-ar fi împiedicat tonul ce nu poate fi scuzat, în care mi-ați vorbit şi familiaritatea dumneavoastră neobrăzată. Spun familiaritate neobrăzată, domnule! repetă dl. Pickwick întorcându-se spre Fogg cu o aprindere ce-l făcu pe acesta să bată cât mai repede în retragere până la uşă.

— Ia seama, domnule! strigă Dodson care, deşi mai înalt şi mai gras decât cei de față, se adăpostise cu prudență dinapoia lui Fogg şi care vorbea peste capul tovarăşului său cu o figură foarte palidă. Lasă-te atacat, domnule Fogg; nu-i răspunde la lovituri cu niciun chip.

— Nu, nu, n-am să-i răspund! spuse Fogg retrăgându-se ceva mai mult, spre uşurarea vădită a asociatului său care ajunsese astfel în biroul celălalt.

— Sunteți, continuă dl. Pickwick reluând firul vorbirii sale, sunteți o pereche bine potrivită de chițibuşari mârşavi, de ticăloşi, de hoți…

— Haide, destul! îl întrerupse Perker.

— Totul se rezumă în cuvintele astea, urmă dl. Pickwick. Sunteți nişte chițibuşari mârşavi, nişte ticăloşi, nişte hoți!

— Bine-bine! declară Perker cât se poate de împăciuitor. Scumpii mei domni, a spus tot ce avea de spus. Acum vă rog să plecați. Lowten, este deschisă uşa?

Dl. Lowten, care chicotea de la distanță, răspunse afirmativ.

— Haide-haide… bună ziua… bună ziua… haide, scumpii mei domni… Domnule Lowten, uşa! strigă omulețul scoțând pe Dodson şi pe Fogg din birou. Pe aci, scumpii mei domni. Să terminăm, vă rog. Uşa,

domnule Lowten, ce dracu! De ce nu-i conduci, domnule?

— Dacă e o justiție în Anglia, domnule, spuse Dodson punându-şi pălăria şi uitându-se la dl. Pickwick, ai să ne plăteşti.

— Sunteți o pereche de mârşavi…

— Nu uita că ai să plăteşti scump! strigă Fogg agitând pumnul.

— Chițibuşari! ticăloşi! Hoți! continuă dl. Pickwick fără să-l stânjenească amenințările ce-i erau adresate. Hoți! strigă el alergând până la scări, în timp ce avocații coborau. Hoți! vociferă el scăpând din mâinile lui Lowten şi ale lui Perker şi scoțând capul prin fereastra scării.

Când dl. Pickwick îşi retrase capul de la fereastră, fizionomia lui era zâmbitoare şi liniştită; reintrând în birou, declară că spiritul său era uşurat de o mare povară şi că se simțea acum pe deplin fericit.

Perker nu spuse absolut nimic până nu-şi goli tabachera şi-l trimise pe Lowten să i-o umple; dar atunci îl apucă o toană de râs cu lacrimi, care ținu cinci minute, după care declară că ar trebui să se înfurie, însă că nu se putea încă gândi serios la chestia aceasta şi că se va supăra de îndată ce-i va fi cu putință.

— Acum, zise dl. Pickwick, aş vrea să aranjez socoteala mea cu dumneata.

— La fel cum ai aranjat-o şi pe cealaltă? întrebă Perker începând iar să râdă.

— Nu, nu aşa, îl încredință dl. Pickwick scoțând carnetul şi scuturând călduros mâna micului avocat. Vreau să vorbesc numai despre socoteala noastră bănească. Mi-ai dat câteva dovezi de prietenie, de care n-am să mă pot achita niciodată, ceea ce de altminteri nu doresc, căci prefer să continuu a-ți rămâne îndatorat.

După introducerea aceasta, cei doi prieteni se cufundară în socoteli şi documente foarte complicate, prezentate în regulă de Perker şi soldate imediat de dl.

Pickwick cu multe expresii de prietenie şi stimă.

Operația abia se terminase, când se auziră bătăi foarte violente şi înfricoşătoare la uşa de jos. Nu erau două bătăi obişnuite, ci o succesiune statornică şi neîntreruptă de lovituri asurzitoare, ca şi cum ciocanul fusese înzestrat cu mişcarea perpetuă, sau ca şi cum persoana care-l mişca uitase să se oprească.

— Hei, dar ce-i asta?! exclamă Perker cu o tresărire.

— Mi se pare că bate cineva la uşă, răspunse dl. Pickwick, ca şi cum ar fi putut să existe cea mai mică îndoială în această privință.

Ciocanul dădu un răspuns! mai energic decât ar fi putut să-l dea vorbele, căci continua să bată fără un moment de răgaz, cu o putere şi o gălăgie surprinzătoare.

— Dacă mai urmează aşa, spuse Perker sunând clopoțelul, ridicăm în picioare tot cartierul! Domnule Lowten, n-auzi că bate?

— Mă duc numaidecât, domnule, răspunse secretarul.

Ciocanul păru că aude răspunsul şi, pentru a asigura că-i cu neputință să aştepte, făcu un tărăboi năprasnic.

— E înfricoşător! spuse Perker astupându-şi urechile. Grăbeşte-te, domnule Lowten, strigă el; o să spargă uşa.

Dl. Lowten, care tocmai se spăla pe mâini într-o cămăruță întunecoasă, dădu buzna spre uşă şi, întorcând mânerul, se pomeni în prezența cuiva care va fi descris în capitolul următor.

CAPITOLUL LIV

Cuprinzând câteva amănunte cu privire la puternicele lovituri în uşă, precum şi diverse alte chestiuni, printre care figurează în special anume descoperiri în legătură cu dl. Snodgrass şi cu o tânără doamnă.

Obiectul care se înfăţişă ochilor secretarului uimit era un flăcău – un flăcău extraordinar de gras – îmbrăcat cu o livrea de servitor şi stând smirnă pe preşul din faţa uşii, dar cu ochii închişi ca şi cum dormea. Lowten nu mai văzuse până atunci o fiinţă atât de grasă iar, pe deasupra, înfăţişarea-i calmă, atât de deosebită de aceea pe care s-ar fi cuvenit în mod normal s-o aibă un ciocănitor aşa de năbădăios, îi umplu de uimire.

— Ce vrei? întrebă secretarul.

Extraordinarul flăcău nu răspunse o iotă, ci înclină capul, şi Lowten avu impresia că-l aude sforăind uşor.

— De unde vii? reluă secretarul.

Flăcăul respiră profund, însă nu se clinti.

Secretarul repetă de trei ori întrebările şi, neprimind niciun răspuns, se pregătea să închidă uşa, când deodată flăcăul deschise ochii, clipi de mai multe ori, strănută odată şi întinse mâna, ca pentru a începe iarăşi să bată. Observând că uşa era deschisă, privi în juru-i buimăcit şi, în cele din urmă, îşi aţinti ochii asupra figurii lui Lowten.

— De ce dracu' baţi aşa? îl întrebă mâniat secretarul.

— Cum bat? răspunse flăcăul cu voce adormită.

— Ca patruzeci de birjari la un loc.

— Pentru că stăpânu-meu mi-a spus să nu mă opresc din bătut până nu se deschide uşa, ca nu cumva s-a dorm.

— Ei, şi ce mesaj aduci?

— Este jos.

— Cine?

— Stăpânu-meu. Vrea să ştie dacă sunteți acasă.

În momentul acela, dl. Lowten se gândi să se uite pe fereastră. Văzând într-o trăsură deschisă un domn voios, în vârstă, care se uita în sus cu nelinişte, îi făcu semn, şi domnul în vârstă coborî îndată.

— Îmi închipui că stăpânul dumitale e acela din trăsură, glăsui Lowten.

Flăcăul încuviință din cap.

Orice altă întrebare deveni de prisos prin apariția d-lui Wardle care, urcând cu sprinteneală scara şi recunoscându-l pe Lowten, trecu imediat în camera d-lui Perker.

— Pickwick, strigă el, dă-mi mâna, băiatule. Abia alaltăieri am aflat că te-ai lăsat închis în colivie. Cum de-ai îngăduit, Perker?

— Scumpe domn, n-am putut să-l împiedic, replică Perker cu un zâmbet şi-o priză de tabac. Ştiți cât este de îndărătnic.

— Desigur, ştiu, ştiu, dar cu toate astea mă bucur din toată inima că-l văd. N-am să-l mai pierd aşa de curând din vedere.

Grăind astfel, Wardle strânse din nou mâna d-lui Pickwick, şi după ce făcu acelaşi lucru şi cu Perker, se trânti într-un jilț, figura lui voioasă şi roşie strălucind mai mult ca oricând de bunăvoie şi sănătate.

— Hm, se petrec lucruri curioase! Perker, băiatule, dă-mi o priză de tabac. Nu s-a mai pomenit aşa ceva de când lumea, ce zici?

— Cum adică? întrebă dl. Pickwick.

— Adică, răspunse Wardle, am impresia că toate

fetele s-au scrântit la minte; o să spuneți că aşa ceva nu e o noutate? Poate că nu, dar în orice caz ăsta-i adevărul.

— Scumpe domn, glăsui Perker, nu cumva ați venit special la Londra ca să ne comunicați asta?

— Nu, nu, deloc, răspunse Wardle, măcar că asta e principala cauză a venirii mele. Ce face Arabella?

— Foarte bine, răspunse dl. Pickwick; şi va fi încântată să te vadă, sunt sigur.

— Cocheta micuță cu ochi negri! Plănuiam s-o mărit eu însumi într-o zi, însă mă bucur şi aşa; tare mă bucur, zise Wardle.

— Cum de-ai aflat? întrebă dl. Pickwick.

— O, prin fetele mele, fireşte. Arabella le-a scris alaltăieri că s-a măritat fără consimțământul părintelui soțului ei şi că dumneata te-ai dus să i-l ceri atunci când refuzul lui n-ar mai fi putut să împiedice căsătoria; şi aşa mai departe. Am gândit că era un bun prilej să dau o mică lecție fiicelor mele, ca să le arăt ce lucru grozav este când copiii se căsătoresc fără învoirea părinților, şi toate celelalte. Dar zadarnic, n-am putut să produc nici cea mai uşoară impresie asupra lor. Socoteau că e de o mie de ori mai grozav ca o nuntă să fie fără domnişoare de onoare, aşa că-mi stricam gura degeaba, de parcă l-aş fi dăscălit pe Joe.

Aici, bătrânul domn se opri izbucnind în râs, iar după ce dădu frâu liber mulțumirii sale depline, reluă:

— După câte se pare, însă, asta nu-i totul. Nu e decât jumătate din tăinuirile şi uneltirile amoroase care s-au urzit. De şase luni de zile umblă pe mine şi iată că în cele din urmă ele au explodat.

— Ce vrei să spui?! exclamă dl. Pickwick pălind. Nădăjduiesc că nu e vorba de o altă căsătorie secretă.

— Nu! nu! despre ceva aşa de grav, nu!

— Atunci ce? Eu am vreun amestec în afacere?

— Perker, să răspund întrebării?

— Dacă nu vă compromiteți, răspunzând, scumpe

domn…

— Ei bine, în cazul ăsta, da, eşti amestecat, spuse dl. Wardle.

— Cum adică? întrebă dl. Pickwick neliniştit. În ce fel?

— La drept vorbind, dumneata eşti un june aşa de aprins, că aproape mă tem să-ți spun. Cu toate acestea, dacă Perker vrea să se aşeze între noi, spre a preîntâmpina o nenorocire, mă voi încumeta.

După ce închise uşa camerei şi se fortifică printr-o altă priză luată din tabachera lui Perker, bătrânul domn îşi începu importanta destăinuire astfel:

— Fapt e că fiica mea Bella… Bella care s-a măritat cu tânărul Trundle, ştiți?

— Da, da, ştim, spuse dl. Pickwick cu nerăbdare.

— Nu mă intimida de la început. Fiica mea Bella s-a aşezat alaltăieri, lângă mine, când Emily s-a dus la culcare c-o durere de cap, după ce îmi citise scrisoarea Arabellei; şi a început să-mi vorbească despre căsătoria aceasta. „Tată, spune, dumneata ce părere ai?" „Draga mea, spusei eu, îmi place să cred că o să fie bine, cât se poate de bine". I-am răspuns astfel, pentru că mă aflam dinaintea unui foc bun, bându-mi în tihnă grogul şi-mi făceam socoteala, aruncând din când în când câte o vorbă, s-o îndemn să vorbească mai departe. Amândouă fiicele mele sunt leit chipul scumpei lor mame şi, cu cât îmbătrânesc, cu atâta simt mai multă plăcere şezând cu ele; căci glasul, înfățişarea lor, îmi amintesc de timpul cel mai fericit al vieții mele şi fac să mă simt în aceste clipe tânăr cum eram pe atunci, deşi nu atât de sprinten. „E o adevărată căsătorie din dragoste", spuse Bella după o scurtă tăcere. „Da, draga mea, răspunsei eu; astfel de căsătorii nu sunt totdeauna cele mai fericite".

— Eu susțin contrariul! întrerupse dl. Pickwick cu căldură.

— Foarte bine; susține ce ai să vrei când îți va veni

rândul să vorbeşti, dar nu mă întrerupe.

— Iartă-mă, zise dl. Pickwick.

— S-a făcut. „Tată, zise Bella roşindu-se puțin, îmi pare rău că te aud vorbind contra căsătoriilor din dragoste". „Am greşit, draga mea, răspunsei eu bătând-o pe obraji aşa de blând cât este în stare un bătrân ca mine. Am greşit vorbind astfel, căci mama voastră a făcut o căsătorie din dragoste şi tu la fel". „Nu asta vreau să spun, tată, urmă Bella; adevărul e că voiam să-ți vorbesc despre Emily".

Dl. Pickwick tresări.

— Ce e? îl întrebă Wardle oprindu-se din povestirea sa.

— Nimic, răspunse dl. Pickwick; continuă, te rog.

— Nu m-am priceput niciodată să îndrug o istorie, reluă Wardle brusc. Asta va veni mai curând sau mai târziu, şi ne-ar economisi mult timp dacă ar veni numaidecât. Fapt e că, în cele din urmă, Bella îşi luă inima-n dinți şi-mi spuse că Emily era foarte nenorocită: că, de la ultimul Crăciun, fusese în corespondență permanentă cu tânărul nostru prieten Snodgrass; că se hotărâse în chip foarte cuminte să fugă cu el, spre a imita lăudabila conduită a vechii ei prietene şi colege de şcoală; dar că, simțind unele mustrări de conştiință în privința aceasta, întrucât eu fusesem totdeauna destul de binevoitor față de amândoi, cugetase că ar fi mai bine să înceapă prin a-mi face onoarea să mă întrebe dacă m-aş împotrivi căsătoriei lor înainte de a mă pune în fața unui fapt împlinit. Asta e chestia; iar acum, domnule Pickwick, dacă binevoieşti să-ți reduci ochii la mărimea lor normală şi să mă sfătuieşti ce rămâne de făcut, îți voi fi foarte îndatorat.

Ultima frază, rostită de veselul bătrân pe un ton îndârjit, nu era cu totul nejustificată, căci trăsăturile d-lui Pickwick căpătaseră o foarte curioasă expresie de surpriză şi buimăcire.

— Snodgrass!... De la Crăciun... erau singurele

cuvinte, fără şir, pe care le rosti el, uluit.

— De la Crăciun, replică Wardle. Lucrul e limpede şi tare proşti ochelari trebuie să fi avut noi de nu am descoperit mai curând lucrul ăsta.

— Nu înțeleg nimic, urmă dl. Pickwick îngândurat. Nu înțeleg într-adevăr nimic.

— E destul de lesne de înțeles, ripostă mâniosul bătrân. Dacă erai mai tânăr, ai fi aflat de multă vreme taina. Mai mult decât atâta, adăugă el după oarecare şovăire, adevărul este că, neştiind nimic, eu o cam îmboldisem pe Emily, în ultimele patru-cinci luni, ca ea (dacă i-ar fi fost cu putință, căci n-am vrut niciodată să-i forțez simpatiile) să primească favorabil curtea unui tânăr de prin partea locului. Sunt foarte convins că, asemenea oricărei fete care vrea să se pună în valoare – şi de asemenea pentru a ațâța înflăcărarea domnului Snodgrass – ea îi va fi povestit lui lucrul acesta în culori foarte vii şi că, în cele din urmă, ei vor fi tras încheierea că formează o pereche de oameni nefericiți, tare persecutați şi că nu au altă cale decât o căsătorie clandestină sau un lighean cu cărbuni. Situația e acum asta: ce trebuie făcut?

— Dumneata ce-ai făcut? întrebă dl. Pickwick.

— Eu?

— Vreau să spun, ce-ai făcut auzind lucrurile astea de la fiica dumitale mai mare?

— O, fireşte că am făcut prostii! răspunse Wardle.

— E drept, îl întrerupse Perker care ascultase răsucindu-şi lanțul de la ceas, frecându-şi nasul şi arătând diverse alte semne de neastâmpăr. E foarte natural. Dar ce fel de prostii?

— M-am înfuriat straşnic, şi am speriat-o aşa de tare pe mama mea, că i s-a făcut rău, spuse Wardle.

— Era firesc, observă Perker. Şi mai ce, scumpe domn?

— Am bombănit şi-am strigat toată ziua următoare; dar, la urmă, sătul de a-i face pe toți, dimpreună cu

mine, nefericiți, am închiriat o trăsură la Muggleton şi, punând caii mei la ea, am venit la oraş sub pretextul de-a o aduce pe Emily ca s-o vadă pe Arabella.

— Aşadar, miss Wardle este cu dumneata? întrebă Pickwick.

— Desigur, în momentul acesta se află la hotelul Osborne, în cartierul Adelphi, dacă nu cumva cutezătorul dumitale prieten va fi răpit-o după ieşirea mea, răspunse Wardle.

— Vasăzică, v-ați împăcat? întrebă Perker.

— Deloc; ea a tânjit şi-a plâns tot timpul, afară de aseară, între ceai şi cină; căci atunci şi-a dat aere scriind o scrisoare, lucru pe care eu m-am prefăcut că nu-l observ.

— După câte îmi închipui, vreți să aveți sfatul meu în această privință? întrebă Perker privind pe rând fizionomia îngândurată a d-lui Pickwick şi ținuta neliniştită a lui Wardle, şi luând mai multe prize consecutive din stimulentul său favorit.

— Îmi închipui şi eu, răspunse Wardle uitându-se la dl. Pickwick.

— Desigur, replică acesta.

— Dacă este aşa, spuse Perker ridicându-se şi îndepărtând scaunul, sfatul meu este să plecați amândoi la plimbare pe jos sau cu trăsura, printr-un mijloc sau altul; căci mă plictisiți; o să vorbiți despre afacerea asta împreună, iar dacă nu ați aranjat totul la prima ocazie când vă voi vedea, am să vă spun ce aveți de făcut.

— Foarte bună idee, spuse Wardle care nu ştia bine dacă e cazul să râdă sau să se supere.

— Eh, scumpe domn, ripostă Perker, vă cunosc pe amândoi mult mai bine decât vă cunoaşteți singuri. În mintea dumneavoastră ați şi luat o hotărâre.

Vorbind astfel, micul domn îşi vârî tabachera întâi în pieptul d-lui Pickwick, şi apoi în vesta d-lui Wardle; tustrei se porniră pe râs, dar mai cu seamă ultimii doi

domni care îşi scuturară mâinile fără niciun motiv deosebit.

— Iei masa cu mine astăzi? spuse Wardle lui Perker în timp ce acesta îl conducea.

— Nu pot să vă făgăduiesc, scumpe domn; nu pot să vă făgăduiesc. În orice caz, voi trece pe la dumneavoastră deseară.

— Te-aştept la cinci, zise Wardle. Hai, Joe!

După ce Joe fu deşteptat cu chiu cu vai din adormire, cei doi prieteni plecară în trăsura d-lui Wardle, care, dintr-un simțământ de omenie, pusese dindărăt un scăunel pentru grăsun; căci, dacă ar fi trebuit să rămână în picioare, s-ar fi rostogolit jos şi-ar fi murit de la primul somn.

Prietenii noştri porunciră să fie duşi mai întâi la *George şi Vulturul*. Acolo aflară că Arabella poruncise să i se aducă o trăsură de piață, imediat ce primise de la Emily un bilețel, prin care o vestea că sosise la Londra, şi pornise împreună cu camerista ei spre cartierul Adelphi. Atunci, pentru că avea câteva treburi de aranjat în oraş, Wardle trimise trăsura şi pe grăsun la hotel, ca să anunțe că va veni la orele cinci cu dl. Pickwick spre a lua masa.

Încărcat cu mesajul acesta, grăsunul se înapoie, dormind pe scaun la fel de tihnit, cu toate hurducăturile trăsurii, pe drumul gloduros, ca într-un pat de puf cu arcuri de ceas. Printr-o minune se trezi singur când se opri trăsura şi, scuturându-se vârtos ca să-şi ascută simțurile, urcă scara pentru a îndeplini comisionul.

Dar, fie că scuturăturile îi încâlciseră dolofanului simțurile, în loc să le aranjeze într-o ordine firească, fie că ele deşteptaseră într-însul o sumedenie de idei noi, îndestulătoare spre a-l face să uite ceremoniile şi formalitățile obişnuite, fie (ceea ce e de asemenea cu putință) că ele nu-l putuseră împiedica să adoarmă din nou urcând scara, fapt e că a intrat în salon fără a mai bate la uşă, şi astfel a zărit un domn stând drăgăstos pe

sofa, lângă d-şoara Emily, cu un braț pe după mijlocul ei, în timp ce Arabella şi drăgălaşa cameristă se prefăceau că privesc atente printr-o fereastră, în capătul celălalt al camerei. Dolofanului îi scăpă atunci o exclamație, femeile scoaseră un țipăt, iar domnul dădu drumul, aproape în acelaşi timp, unei sudalme.

— Ce cauți aci, lighioană mizerabilă? strigă domnul care nu era altul decât dl. Snodgrass.

Speriat straşnic, grăsunul răspunse scurt:

— Pe duduia.

— Ce vrei cu mine, creatură neroadă? îl întrebă Emily întorcând într-o parte capul.

— Stăpânu-meu şi domnul Pickwick vin să mănânce aici la ceasurile cinci, răspunse grăsunul.

— Ieşi din cameră! strigă dl. Snodgrass, ai cărui ochi zvârleau flăcări asupra flăcăului buimăcit.

— Nu! Nu! Nu! exclamă Emily cu aprindere. Bella, draga mea, sfătuieşte-mă.

Emily şi dl. Snodgrass, Arabella şi Mary ținură sfat într-un colț începând să vorbească în şoaptă, cu însuflețire, câteva minute, în decursul cărora dolofanul ațipi.

— Joe, spuse în cele din urmă Arabella întorcându-se cu cel mai seducător zâmbet; ce mai faci, Joe?

— Joe, reluă Emily, tu eşti un băiat bun. N-am să te uit, Joe.

— Joe, urmă dl. Snodgrass înaintând spre flăcăul uimit şi luându-i mâna; nu te recunoscusem. Na cinci şilingi pentru tine, Joe!

— O să-ți dau şi eu cinci, adăugă Arabella, pentru că suntem cunoştințe vechi, ştii; şi-i dărui dolofanului nepoftit încă un zâmbet şi mai fermecător.

Simțurile dolofanului fiind cam molâi, el păru la început foarte mirat de schimbarea subită care se produsese în favoarea sa, ba chiar privi în juru-i cu multă nelinişte. Până la urmă, totuşi, fața lui mare începu să arate câteva simptome ale unui zâmbet

proporțional de mare apoi, vârând câte o jumătate de coroană în fiecare buzunar, şi după aceea mâinile, izbucni într-un râs răguşit. Pentru întâia şi singura dată, în viața lui, a fost auzit râzând.

— Văd că ne înțelege, spuse Arabella.

— Ar trebui să i se dea să mănânce numaidecât ceva, observă Emily.

Puțin a lipsit ca grăsunul să râdă iarăşi auzind propunerea aceasta. După câteva şuşotiri, Mary ieşi sprintenă din grup şi spuse:

— Domnule, am să mănânc astăzi cu dumneata, dacă nu ai nimic împotrivă.

— Poftim pe-aici, răspunse flăcăul plin de grabă. Este jos un pateu straşnic.

Dolofanul coborî scara spre a o conduce pe Mary la bucătărie, iar pe drum drăgălaşa lui însoțitoare captiva atenția tuturor chelnerilor şi stârnea îmbufnarea tuturor cameristelor.

Pateul despre care dolofanul vorbise cu-atâta duioşie, se găsea într-adevăr acolo: i se adăugă un biftec, o farfurie cu cartofi şi-o cană cu bere.

— Ia loc, zise Joe. Ce noroc! Bună masă. Mi-este o foame straşnică!

După ce repetă de cinci-şase ori aceste exclamații, c-un soi de încântare, flăcăul se aşează la un cap al mescioarei, şi Mary la capătul celălalt.

— Vrei puțin din asta? întrebă dolofanul înfundând în pateu cuțitul şi furculița până la mâner,

— Puțin, te rog, răspunse Mary.

Servind-o pe Mary cu puțin pateu şi servindu-se pe el cu mult, Joe se pregătea să mănânce, când deodată se plecă înainte pe scaun şi, lăsându-şi mâinile cu cuțitul şi furculița să-i cadă pe genunchi, spuse foarte tărăgănat:

— Ştii că eşti tare drăguță?

Cuvintele erau rostite cu un aer de admirație foarte măgulitoare, însă tânărul avea în priviri o expresie atât

de canibalică, încât complimentul părea îndoielnic.

— Vai de mine, Joseph, ce vrei să spui?! exclamă Mary prefăcându-se că roşeşte.

Reluându-şi treptat poziția de mai înainte, dolofanul răspunse numai printr-un suspin adânc, rămase câteva minute pe gânduri şi bău o înghițitură lungă de bere. După care, suspină iarăşi şi se ocupă de pateu cu multă sârguință.

— Ce drăguță ființă este domnişoara Emily! spuse Mary după o îndelungată tăcere.

41. „Mary şi dolofanul” – Phiz, noiembrie 1837

În răstimp, dolofanul isprăvise pateul. Îşi pironi ochii pe chipul fetei şi răspunse:

— Eu cunosc una şi mai drăguță.

— Adevărat?

— Da, adevărat, replică dolofanul cu o însuflețire neobişnuită.

— Cum o cheamă?

— Cum te cheamă pe dumneata?

— Mary.

— Aşa o cheamă şi pe ea. Dumneata eşti ea.

Spre a întări şi mai mult complimentul, dolofanul îi adăugă o schimonositurăşi dădu ochilor o expresie crucişe, închipuindu-şi, după toate aparențele, că aruncă astfel o ocheadă seducătoare.

— Nu trebuie să-mi vorbeşti aşa, spuse Mary. Nu-mi vorbeşti serios.

— Ba da.

— Ei, şi?

— Ai să vii totdeauna aici?

— Nu, glăsui Mary clătinând din cap, mâine seară plec. De ce întrebi?

— Vai, ce plăcere am fi avut mâncând împreună dacă rămâneai! exclamă grăsunul cu ton foarte sentimental.

— Poate că, din când în când, am să viu să te văd, dacă vei vrea să-mi faci un serviciu, răspunse Mary răsucind cu prefăcută sfială fața de masă.

Dolofanul privi pe rând pateul şi friptura ca şi cum şi-ar fi închipuit că un serviciu trebuia să fie legat de-un lucru de mâncare; apoi, scoțând din buzunar o jumătate de coroană, o examină cu nelinişte.

— Nu mă înțelegi? continuă Mary privindu-i cu şiretenie chipul dolofan.

El examină din nou jumătatea de coroană şi răspunse încet:

— Nu!

— Doamnele ar vrea să nu pomeneşti bătrânului domn despre tânărul domn care era sus; şi-aş vrea şi eu.

— Atâta tot? răspunse dolofanul, evident uşurat de o mare povară şi băgând la loc jumătatea de coroană. De bună seamă că n-am să spun nimic.

— Uite, zise Mary, domnul Snodgrass ține foarte mult la domnişoara Emily; şi domnişoara Emily ține foarte mult la domnul Snodgrass; iar dacă spui asta, bătrânul te-ar duce cine ştie unde departe, la țară, unde n-ai să mai poți vedea pe nimeni.

— Nu, nu, n-am să spun nimic! declară dolofanul cu hotărâre.

— Te rog, fii aşa de drăguț... Dar acum trebuie să mă duc sus şi să-mi îmbrac stăpâna pentru masă.

— Nu pleca încă, stărui grăsunul.

— Trebuie. Deocamdată, cu bine, spuse Mary.

Dolofanul întinse, cu galanteria unui elefant tânăr, brațele spre a-i fura o sărutare; cum însă nu-i trebuia prea multă agilitate ca să scape de el, frumoasa care-i rănise inima dispăru mai înainte ca el să le fi strâns. Dezamăgit, flăcăul mormoloc mâncă o livră sau două de biftec, într-o atitudine sentimentală, şi adormi profund.

Aveau atâtea să-şi spună în salon, atâtea planuri de pus la cale pentru cazul când cruzimea d-lui Wardle ar fi impus o răpire şi o căsătorie secretă, încât erau orele patru şi jumătate când dl. Snodgrass îşi lua ultimul rămas-bun. Doamnele alergară să se îmbrace în camera Emilyei, iar îndrăgostitul, luându-şi pălăria, ieşi din salon. Abia părăsise încăperea, când auzi vocea d-lui Wardle, vorbind tare. Se uită peste rampă şi îl văzu urcând, urmat de câțiva domni. În buimăceala sa, şi necunoscând ascunzişurile hotelului, dl. Snodgrass se înapoie grabnic în camera din care tocmai ieşise; apoi, trecând de acolo într-altă încăpere (odaia de dormit a d-lui Wardle) închise binişor uşa tocmai când persoanele zărite de el intrau în salon. Le recunoscu uşor glasurile:

erau dl. Wardle şi dl. Pickwick, dl. Nathaniel Winkle şi dl. Benjamin Allen.

„E un mare noroc că am avut prezența de spirit să-i evit", gândi dl. Snodgrass cu un zâmbet, mergând în vârful picioarelor spre altă uşă situată lângă pat. „Uşa asta dă în acelaşi coridor, aşa că pot să plec liniştit şi în voie".

Un singur obstacol se opunea ca el să plece liniştit şi în voie: anume că uşa era încuiată şi cheia – nicăieri.

— Chelner! spuse bătrânul Wardle frecându-şi mâinile: dă-ne astăzi cel mai bun vin pe care îl aveți.

— Da, vă aduc din cel mai bun, domnule, răspunse chelnerul.

— Trimite vorbă doamnelor că ne-am înapoiat.

— Da, domnule.

Dl. Snodgrass dorea fierbinte să li se comunice doamnelor că s-a înapoiat şi el. Într-un rând, chiar se încumetă să şoptească prin gaura cheii: „Chelner!" Dar, gândind că ar putea să atragă atenția altei persoane, şi amintindu-şi că citise de dimineață, în ziar, la rubrica polițienească, pățaniile unui gentleman arestat într-un hotel vecin, deoarece fusese găsit într-o situație asemănătoare, se aşeză pe un geamantan, tremurând din toate mădularele.

— Nu-l aşteptăm niciun minut pe Perker, declară Wardle uitându-se la ceas. El e totdeauna exact: va fi aici la țanc dacă are de gând să vină; dacă nu, ce rost are să-l aşteptăm? A, Arabella!

— Surioară! exclamă Benjamin Allen cuprinzând-o cu brațele în mod foarte romantic.

— Vai, Ben, dragul meu, cum miroşi a tutun! strigă Arabella vădit sufocată de dovada de dragoste a fratelui ei.

— Crezi? zise dl. Benjamin Allen. E posibil... (Era posibil, căci părăsise o fermecătoare reuniune de doisprezece studenți în medicină, care fumau înghesuiți într-o odăiță de cârciumă, dinaintea unui foc bun.) Ce

încântat sunt că te văd, Bella!

— Şi eu, spuse Arabella plecându-se să-şi sărute fratele; dar dragă Ben, nu mă strânge aşa; mă sugrumi.

În momentul acesta al împăcării, dl. Ben Allen, lăsându-se învins de sensibilitatea sa, de ţigări şi de bere, îşi plimba asupra tuturor celor de faţă ochii prin ochelarii umezi.

— Dar mie nu mi se spune nimic? strigă Wardle deschizând braţele.

— Dimpotrivă, şopti Arabella primind sărutul şi felicitările călduroase ale bătrânului domn; dumneata eşti un om rău, o inimă de piatră, un monstru de cruzime.

— Şi tu eşti o mică răzvrătită, i-o întoarse Wardle pe acelaşi ton; şi mi-e teamă că voi fi obligat să-ţi interzic intrarea în casa mea. Persoane ca tine, care s-au căsătorit în ciuda întregii lumi, n-ar trebui lăsate libere în societate. Dar haide, adăugă el eu glas tare, uite masa pusă; ai să stai lângă mine!

— Joe! Afurisit băiat, uite-l că este treaz!

Spre marea disperare a stăpânului său, dolofanul era într-adevăr într-o stare de remarcabilă luciditate. Ochii lui se ţineau larg deschişi şi parcă aveau intenţia să rămână aşa. În purtările lui era de asemenea o vioiciune la fel de inexplicabilă. Ori de câte ori privirile sale le întâlneau pe ale Emilyei sau Arabellei, zâmbea schimonosindu-se; iar într-un rând Wardle ar fi putut să jure că l-a văzut clipind din ochi.

Schimbarea dolofanului năştea din simţământul noii lui importanţe, şi din demnitatea ce-o dobândise văzându-se confidentul domnişoarelor. Zâmbetele şi clipirile din ochi erau tot atâtea asigurări binevoitoare că ele pot să conteze pe fidelitatea lui. Totuşi, pentru că semnele erau de natură mai mult să inspire bănuieli decât să le potolească, şi deoarece erau, pe deasupra, oarecum stânjenitoare, Arabella le răspundea din când în când printr-o încruntare a sprâncenelor, sau printr-

un gest din cap; dolofanul, nevăzând în aceasta decât o invitație să stea în gardă, reîncepea să clipească din ochi şi să zâmbească şi mai stăruitor, spre a dovedi că înțelegea perfect.

— Joe, spuse dl. Wardle după o cercetare infructuoasă prin toate buzunarele, tabachera mea e pe sofa?

— Nu, domnule, răspunse grăsunul.

— A, mi-aduc aminte; am lăsat-o pe toaletă azi dimineață. Dă fuga în camera mea şi adu-mi-o.

Dolofanul se duse în camera vecină, şi, după o absență cam de un minut, se înapoie cu tabachera, dar şi cu figura cea mai palidă pe care a avut-o cândva un rotofei.

— Ce i s-o fi întâmplat?! exclamă dl. Wardle.

— Nu mi s-a întâmplat nimic, răspunse Joe nelinişt it.

— Ai văzut cumva nişte strigoi? întrebă bătrânul domn.

— Ori ai luat ceva la măsea? sugeră Ben Allen.

— Mi se pare că ai dreptate, şopti Wardle peste masă; s-a ameț it, sunt sigur.

Ben Allen răspunse că şi el credea la fel; iar pentru că observase o sumedenie de cazuri asemănătoare, Wardle fu întărit în gândul ce căuta să i se furişeze de o jumătate de ceas în minte, şi ajunse îndată la încheierea că dolofanul era beat.

— Fiți cu ochii pe el câteva minute, murmură Wardle; vom vedea în curând dacă într-adevăr a băut.

Fapt e că nefericitul tânăr schimbase numai câteva cuvinte cu dl. Snodgrass; că acesta îl implorase să se adreseze vreunui prieten spre a-l pune în libertate, apoi îl împinsese afară cu tabachera, de teamă ca o absență prea prelungită să nu trezească bănuieli. Joe meditase câteva clipe cu o figură răvăşită, pe urmă ieşise din cameră s-o caute pe Mary.

Dar Mary se înapoiase la *George şi Vulturul* după ce-şi îmbrăcase stăpâna, astfel că dolofanul reveni şi mai

zdruncinat.

Wardle şi dl. Ben Allen schimbară câteva priviri.

— Joe! spuse Wardle.

— Da, domnule.

— De ce ai ieşit?

Dolofanul se uită deznădăjduit la comeseni şi îngăimă că nu ştia de ce.

— Aha, nu ştii? Dă brânza asta domnului Pickwick.

Dl. Pickwick, aflându-se în perfectă sănătate şi în perfectă dispoziție, fusese încântător tot timpul mesei, şi părea angajat, în momentul acela, într-o conversație însufleţită cu Emily şi dl. Winkle. Plecându-şi amabil capul, luminat de zâmbete senine, în focul peroraţiei sale, îşi mişca domol mânia stângă spre a da mai multă forță celor ce spunea. Luase o bucată de brânză din farfurie şi se întorcea să continue conversația, când dolofanul, încovoindu-se spre a-şi pune capul la nivelul celui al d-lui Pickwick, îşi îndreptă degetul peste umărul lui ca pentru a-i arăta ceva, şi făcu în acelaşi timp strâmbătura cea mai hidoasă ce s-a văzut cândva la vreo mască din carnaval.

— Ei, ce e?! exclamă dl. Pickwick tresărind.

Se opri scurt, căci Joe se ridicase şi era, sau pretindea că este, adormit buştean.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Wardle.

— Băiatul dumitale este aşa de ciudat! continuă dl. Pickwick privindu-l pe Joe cu nelinişte. Vă va mira, poate, ce spun, însă, pe onoarea mea, mă tem că uneori e cam scrântit la minte.

— Vai, domnule Pickwick, nu vorbi aşa! exclamară împreună Emily şi Arabella.

— N-aş garanta, bineînțeles, urmă dl. Pickwick în mijlocul unei linişti adânci şi al unei spaime generale; dar purtările lui cu mine, în momentul acesta, erau într-adevăr alarmante. Oh! exclamă dl. Pickwick sărind de pe scaun cu un geamăt scurt, vă cer iertare, doamnelor; dar mi-a înfipt ceva ascuțit în picior… Nu, nu este

teafăr.

— E beat! strigă bătrânul Wardle mânios. Sunați! chemați servitorii! e beat!

— Nu-s beat! strigă dolofanul căzând în genunchi pe când stăpânul său îl apuca de guler; nu-s beat!

— Atunci eşti nebun, ceea ce e şi mai grav; chemați servitorii!

— Nu-s nebun, sunt foarte teafăr, replică Joe începând să plângă.

— Atunci de ce dracu îl înțepi pe domnul Pickwick în picior? întrebă Wardle supărat.

— Nu voia să se uite la mine, aveam să-i spun ceva.

— Ce voiai să-i spui? întrebară vreo şase voci deodată.

Joe deschise gura, o închise la loc, privind uşa camerei de culcare, deschise gura din nou şi-şi şterse lacrimile cu încheieturile degetelor arătătoare.

— Ce voiai să-i spui? întrebă Wardle scuturându-l.

— Staţi! spuse dl. Pickwick; lăsați-mă să-i vorbesc eu. Ce doreai să-mi comunici, băieţelule?

— Voiam să vă vorbesc în şoaptă.

— Îmi închipui că voiai să-i muşti urechea, întrerupse Wardle; nu te apropia de el, Pickwick, e turbat. Sunați, să-l ducă jos.

În clipa când dl. Wardle apuca şnurul clopoţelului, îl opriră exclamații generale de surpriză. Cu o figură împurpurată de tulburare, amantul captiv ieşise deodată din camera de culcare şi saluta întreaga societate.

— A! A! strigă Wardle dând drumul dolofanului şi trăgându-se un pas înapoi; ce-nseamnă asta?

— Domnule, de când v-ați înapoiat, am stat ascuns în camera dumneavoastră! exclamă dl. Snodgrass.

— Emily, copila mea, spuse Wardle cu ton dojenitor, ştii totuşi bine că nu pot suferi tăinuirile şi minciunile, întâmplarea este absolut nedelicată şi nescuzabilă. Nu zău, nu meritam asta din partea ta, Emily.

— Dragă tată, glăsui Emily, Arabella ştie... toată lumea ştie... Joe ştie... că n-am avut niciun amestec în această tăinuire. August, pentru numele lui Dumnezeu, explică-te!

Dl. Snodgrass, care aşteptase numai să i se dea ascultare, povesti îndată cum s-a găsit pus în penibila situație; cum numai temerea de-a nu stârni neînțelegeri în familie l-a îndemnat să evite întâlnirea cu dl. Wardle; cum voia doar să iasă pe altă uşă şi cum, găsind-o încuiată, a fost nevoit să rămână împotriva voinței sale. Spuse că se găseşte într-o situație delicată; dar că acum îi părea mai puțin rău, deoarece avea prilejul să declare în fața prietenilor comuni că o iubea profund şi sincer pe fiica d-lui Wardle; că se mândrea mărturisind că dragostea lor era reciprocă şi că, chiar de ar fi despărțit de ea prin mii de leghe, chiar dacă Oceanul şi-ar rostogoli între ei apele, nu va uita o singură clipă ziua fericită când, pentru prima oară... etc.

După această perorație, dl. Snodgrass salută încă odată, îşi privi pălăria şi se îndreptă spre uşă.

— Stai, strigă Wardle. Pentru ce, în numele a tot ce este...

— Inflamabil, sugeră blând dl. Pickwick, gândind că se va întâmpla ceva grav.

— Ei bine... în numele a tot ce este inflamabil, spuse Wardle, adoptând această variantă, nu puteai să-mi vorbeşti mie în primul rând despre toate acestea?

— Sau de ce nu mi te-ai destăinuit mie? adăugi dl. Pickwick.

— Vai de mine şi de mine, exclamă Arabella luându-i apărarea lui Snodgrass, ce rost mai au acum atâtea întrebări, mai ales când ştii că aleseseşi, în scopuri interesate, un ginere mult mai bogat, şi că eşti aşa de rău şi de repezit, că toate lumea se sperie de dumneata afară de mine? Strânge-i mâna şi porunceşte să i se dea ceva de mâncare, pentru numele domnului! Uită-te la el, e mort de foame şi te rog să spui să ți se aducă vinul

numaidecât, căci nu vei fi suportabil până nu vei bea cel puțin două sticle.

Vrednicul bătrân o trase pe Arabella de ureche, o sărută fără nicio sfială, o sărută cu multă dragoste şi pe fiica sa, şi strânse cu căldură mâna d-lui Snodgrass.

— Ea are dreptate, măcar într-o privință, glăsui el voios: sunați pentru vin.

Vinul sosi, şi în acelaşi timp intră Perker. Dl. Snodgrass fu servit pe o mescioară, iar după ce mântui masa îşi trase scaunul lângă Emily, fără cea mai mică împotrivire din partea bătrânului.

Seara fu încântătoare. Micul domn Perker era foarte bine dispus. El povesti mai multe istorioare hazlii, şi cântă un cântec serios care păru aproape tot aşa de comic ca şi anecdotele lui. Arabella era răpitoare, dl. Wardle, foarte vesel, dl. Pickwick, foarte cumpătat, dl. Ben Allen, zgomotos, îndrăgostiții, foarte tăcuți, dl. Winkle, foarte vorbăreț şi, toți, nespus de fericiți.

CAPITOLUL LV

Dl. Solomon Pell, asistat de un comitet ales de vizitii, aranjează treburile d-lui Weller-senior.

— Samivel, am dat de el, spuse dl. Weller fiului său a doua zi după înmormântare; ştiam eu că-i aici, Sammy.

— Ce ştiai că-i aici? întrebă Sam.

— Testamentul mamei tale vitrege, Sammy, care orânduieşte chestiile alea cu fundurile despre care ți-am vorbit.

— Cum, nu-ți spusese unde era?

— Deloc, Sammy. Noi eram ocupați să lămurim micile noastre neînțelegeri, şi îi dădeam curaj, şi o îndemnam să se facă bine, aşa că am uitat să-i vorbesc despre el. Pe urmă, nu ştiu dacă i-aş fi vorbit, chiar dacă mi-aş fi adus aminte, căci e caraghios, Sammy, să sâcâi pe cineva cu avutul lui când îl veghezi la căpătâi. E ca şi cum ai băga mâna în buzunarul unui călător de pe imperială, aruncat la pământ, în vreme ce-l ajuți să se scoale şi-l întrebi, oftând, cum se simte.

După ce dădu această ilustrație figurată a gândirii sale, dl. Weller deschise portofelul şi scoase o hârtie de scrisoare, pătată, cu diverse slove îndesate claie peste grămadă.

— Uite docomentul, Sammy; l-am găsit în ceainicul ăl mic, negru, de pe raftul dulapului din prăvălie. Acolo îşi punea ea bagnotele până să se mărite, Samivel; de câte ori n-am văzut-o cum ridica capacul ca să-şi plătească datoriile! Biata de ea, ar fi putut să umple cu

testamenturi toate ceainicile din casă, nestânjenită, căci în vremea din urmă nu mai gusta deloc băutura asta, afară de serile de tempiranță, când începeau cu ceai şi punea capac cu băuturile cele mai tari.

— Şi ce glăsuieşte hârtia? întrebă Sam.

— Tocmai ce ți-am povestit eu, băiatule, spuse părintele. „Două sute de lire sterline în funduri, pentru fiu-meu vitreg Samivel, şi restul propietăților mele de tot felul pentru soțul meu dl. Tony Weller pe care îl numesc singurul meu izecutor."

— Asta e tot? glăsui Sam.

— Tot, răspunse dl. Weller. Şi fiindcă lucrul e limpede şi mulțumitor pentru tine şi pentru mine, singurele părți enteresate, îmi închipui că am putea să băgăm petecul de hârtie în foc.

— Ce vrei să faci, lunaticule! strigă Sam smulgându-i testamentul din mână pe când tatăl său, înainte de a-l arunca, aţâța inocent focul. Nu zău, eşti un izecutor deştept.

— De ce nu? întrebă dl. Weller întorcându-se sever, cu vătraiul în mână.

— De ce nu? Pentru că el trebuie să fie ligalizat, întărit, başca multe alte formalități.

— E serios ce spui? întrebă dl. Weller lăsând jos vătraiul.

Sam băgă cu grijă testamentul în buzunar, arătând printr-o privire că vorbea foarte serios.

— În cazul ăsta să-ți spui eu cum stă lucrurile, reluă dl. Weller după o scurtă gândire; asta e o afacere care priveşte pe pretinul entim al cancelarului. Pell trebuie să-şi bage nasul aici. El e straşnic în chestie de legi încurcate. Arătăm hârtia acuş la Curtea insolvabelilor, Samivel.

— Nu mi-a mai fost dat să văz un bătrân mai zănatic ca dumnealui! exclamă Sam plin de mânie. *Old Bailey* şi Curtea insolvabelilor şi *alebiurile* şi toate neroziile se bate în capul lui. Ai făcea mai bine să îmbraci fracul de

duminică şi să vii cu mine la oraş, ca să aranjăm lucrurile, decât să stai şi să îndrugi la verzi şi uscate.

— Prea bine, Sammy, şi sunt pe deplin de acorduri cu ăl care o putea să aranjeze chestia, Sammy. Da, ia seama, băiatule, că numai Pell se pricepe în marafetul legilor.

— Nu mă gândeam la altul; dar eşti gata să vii?

— Aşteaptă o minută, Sammy, îi spuse dl. Weller care, după ce îşi potrivi şalul în faţa unei oglinjoare atârnată la fereastră, se străduia din răsputeri să-şi pună haina. Aşteaptă o minută, Sammy; când o să fii bătrân ca tată-tu, nici tu n-ai să încapi aşa de uşor în haină ca acuma, băiatule.

— De n-am să pot încăpea aşa de uşor, să fiu spânzurat dacă aş îmbrăcă-o!

— Asta o spui acu', replică dl. Weller cu gravitatea vârstei; să vezi însă că o să devii mai înţelept când o s-ajungi mai dolofan. Grosimea şi înţelepciunea merge totdeauna mână în mână, Sammy.

După ce debită maxima aceasta fără cusur – rezultatul multor ani de observaţii personale – dl. Weller izbuti, printr-o iscusită îndoire a trupului, să încheie primul nasture al redingotei sale. Apoi, odihnindu-se câteva secunde ca să-şi tragă suflarea, îşi perie pălăria cu cotul şi se declară gata.

— Deoarece patru capete preţuieşte mai mult decât două, Sammy, spuse dl. Weller conducându-şi trăsura pe drumul Londrei, şi deoarece propitatea asta e o ispită pentru un gentelman al justiţiei, vom lua doi preteni ai mei cu noi, care să fie numaidecât pe urmele lui dacă i-ar da prin gând ca să umble cu şoalda; doi dintre ăia care te-au condus la închisoare deunăzi. Sunt cei mai buni cunoscători de cai pe care i-ai întâlnit vreodată, adăugă în şoaptă dl. Weller.

— Şi de avocaţi? se interesă Sam.

— Cine e în stare să aprețuiască cum se cuvine un cal, ştie să aprețuiască orice cum se cuvine, răspunse

dl. Weller, aşa de dogmatic, că Sam n-avu curajul să-l contrazică.

Ca urmare a importantei sale hotărâri, dl. Weller rechiziționă serviciile domnului cu obrazul pătat şi ale altor doi foarte dolofani vizitii, aleşi de bună seamă pentru corpolența şi pentru înțelepciunea lor proporțională. Cu toții se duseră atunci la cârciuma din *Portugal Street*, de unde un mesager fu expediat la Curtea insolvabililor să reclame prezența neîntârziată a d-lui Solomon Pell.

Mesagerul îl găsi din fericire pe dl. Solomon Pell în sală, îndeletnicindu-se cu o gustare rece compusă dintr-un pesmet şi-un cârnat. Afacerile cam lâncezeau în momentul acela; de aceea, de îndată ce mesajul îi fu suflat la ureche, el vârî resturile dejunului în buzunar, printre multe alte documente profesionale, şi se îndreptă cu atâta însuflețire spre clienții săi, că ajunse la cârciumă mai înainte ca mesagerul să fi putut scăpa din sala de şedințe.

— Domnilor, zise dl. Pell ducând mâna la pălărie, vă ofer serviciile mele. Nu spun asta ca să vă măgulesc, domnilor, însă nu există pe lume alte cinci persoane pentru care eu să-mi fi părăsit astăzi afacerile de la Curte.

— Aşa de ocupat sunteți? întrebă Sam.

— Ocupat, replică Pell, până peste cap, domnilor, cum îmi spunea deseori prietenul meu, defunctul lord cancelar, când auzea strigăte în Camera Lorzilor. Bietul de el! Era foarte plăpând şi se resimțea mult de pe urma acestor strigăte. Şi nu odată m-am temut că ele o să-l dea gata.

Dl. Pell clătină din cap şi se opri. Îndată dl. Weller, făcând cu cotul vecinului său pentru a-i atrage luarea aminte asupra cunoştințelor distinse ale avocatului, îl întrebă pe acesta dacă oboselile în chestiune au produs urmări rele, permanente, asupra constituției nobilului său prieten.

— Nu cred că şi-a revenit vreodată pe deplin, declară dl. Pell. La drept vorbind, sunt sigur că nu. „Pell, îmi spunea el adesea, cum dracu' de poți susține toată munca intelectuală, pe care o îndeplinești? E un mister pentru mine". „Nu zău, pe viața mea, îi răspundeam eu de obicei, nu ştiu". „Pell, adăuga el oftând şi privindumă cu oarecare invidie, (o invidie prietenească, după cum vedeți, domnilor, o simplă invidie prietenească… n-o luam în seamă niciodată) Pell, spunea el, dumneata eşti extraordinar, într-adevăr extraordinar". A, ați fi ținut la el foarte mult, dacă l-ați fi cunoscut, domnilor. Dă-mi de trei penny rom, drăguță.

Adresând ultima frază, cu ton de durere stăpânită, chelneriței, dl. Pell oftă, îşi privi pantofii, privi apoi în tavan, şi în răstimp romul fiindu-i adus, îl bău.

— În orice caz, spuse Pell trăgându-şi scaunul mai aproape de masă, un om de profesiunea mea nu are dreptul să se gândească la prieteniile particulare, când asistența sa legală e cerută. În treacăt fiind spus, domnilor, de când v-am văzut ultima oară, noi am avut a deplânge o întâmplare foarte tristă.

Dl. Pell îşi scoase batista rostind vorba *deplânge*, dar o întrebuința numai pentru a şterge un strop de rom ce atârna pe buza de sus.

— Am văzut din *Advertiser*, domnule Weller, urmă el. Şi când te gândeşti că dânsa nu avea mai mult de cincizeci şi doi de ani!

Exclamațiile acestea, ale unui spirit filosofic, erau adresate omului cu obrazul pătat, a cărui privire dl. Pell o întâlnise întâmplător. Omul cu obrazul pătat vedea lucrurile, în genere, într-un chip foarte încurcat; el se mişcă nelinişti pe scaun declarând că într-adevăr… cât priveşte *asta*… nu se putea spune cum de se întâmplase – observație îmbrăcată în una dintre acele propoziții subtile împotriva căreia este greu de luptat prin argumente şi pe care nu o combătu nimeni.

— Am auzit că era o femeie foarte frumoasă, domnule

Weller, adăugă Pell cu simpatie.

— Da, dom'le, adevărat! replică dl. Weller, deşi nu-i plăcea soiul acesta de conversaţie, gândea însă că avocatul, dată fiind lunga-i intimitate cu defunctul lord cancelar, se pricepea desigur mai bine decât dânsul în chestii de politeţă şi bune maniere. Era o femeie foarte frumoasă, dom'le, când am cunoscut-o eu. Pe atunci era văduvă.

— Curios! glăsui Pell privind în juru-i c-un zâmbet dureros; şi doamna Pell era văduvă.

— Nemaipomenit! observă omul cu obrazul pătat.

— Da, ciudată coincidenţă, reluă Pell.

— Câtuşi de puţin, declară dl. Weller cu tonul mohorât; văduvele care se mărită e mai multe decât fetele.

— Foarte bine, foarte bine, răspunse Pell; ai toată dreptatea, domnule Weller. Doamna Pell era o femeie elegantă şi desăvârşită; manierele ei stârneau prin partea locului admiraţia generală. Eram mândru când o vedeam dansând. Era ceva aşa de hotărât, de nobil, şi totuşi aşa de natural în ţinuta ei! Ţinuta ei, domnilor, era însăşi simplicitatea... Vai! domnule Samuel, permite-mi o întrebare, continuă avocatul cu voce mai scăzută; mama dumitale vitregă era înaltă?

— Nu prea, răspunse Sam.

— Doamna Pell era înaltă; o femeie superbă, cu trăsături nobile şi cu un nas, domnilor, menit să comande şi să fie maiestos. Mi-era foarte ataşată! În plus, avea o familie cu relaţii înalte; fratele mamei ei, domnilor, dăduse un faliment de opt sute de lire sterline ca *Law stationer*{60}.

— Acum, întrerupse dl. Weller care se arătase neliniştit în decursul discuţiei, acum să vorbim de afaceri...

Cuvintele sunară ca o muzică delicioasă pentru urechile lui Pell. El căuta demult să ghicească dacă era vreo afacere de tratat, sau dacă fusese invitat numai să

se înfrupte dintr-un castron de punch ori de grog sau din vreun alt compliment profesional asemănător; şi acum îndoiala se risipea, fără ca el să fi mărturisit vreo grabă de natură să-l compromită. Îşi puse pălăria pe masă şi ochii îi străluceau, spunând:

— Care e afacerea asupra căreia... hm...? Vreunul dintre domnii de aici doreşte să treacă în faţa Curţii? Avem nevoie de-o arestare? Facem o arestare prietenească. Suntem toţi prieteni, aici, îmi închipui...

— Sammy, dă-mi docomentul, spuse dl. Weller luând testamentul de la fiul său pe care scena părea că-l bucură mult. Ceea ce noi dorim, dom'le, e vetrificarea actului ăsta.

— Verificare, dragă domnule; verificare, observă Pell.

— Bine, dom'le, încuviinţă dl. Weller acru; verificare sau vetrificare, tot aia e. Dacă dumneata nu mă înţelegi, nădăjduiesc că am să găsesc pe cineva care să mă înţeleagă.

— Nu încape supărare, domnule Weller, răspunse Pell cu blândeţe. Dumneata eşti executorul, după câte văd, adăugă el aruncându-şi ochii asupra hârtiei.

— Da, dom'le, răspunse dl. Weller.

— Dumnealor de aici, sunt legatari, după câte îmi închipui? întrebă Pell cu un zâmbet amabil.

— Sammy e locatar, replică dl. Weller. Dumnealor e pretinii mei, veniţi cu mine să vază dacă chestia e-n regulă, un fel de albitri.

— O, foarte bine; de bună seamă că n-am niciun motiv să mă împotrivesc. Îţi voi cere mica sumă de cinci lire sterline ca acont, hahaha!

Comitetul hotărând că cele cinci lire sterline puteau să fie date, dl. Weller înmână suma. Apoi se ţinu o lungă consultaţie, fără un subiect anume, în care dl. Pell demonstră, spre deplina satisfacţie a arbitrilor, că dacă grija afacerii nu i-ar fi fost încredinţată lui, ea ar fi ieşit anapoda pentru motive pe care nu le explica limpede, însă care erau fără nicio îndoială, destule. După

rezolvarea acestui punct important, dl. Pell luă, spre a se întrema, trei cotlete stropite cu bere şi spirtoase, pe socoteala celorlalți, apoi cârdul se îndreptă spre *Doctor's Commons*.

A doua zi făcură o vizită la *Doctor's Commons*, dar atestările necesare fură zădărnicite întrucâtva de un rândaş beat care refuza cu încăpățânare să jure altfel decât rostind înjurături profane, spre marea indignare a unui procuror şi a unui judecător pentru chestiuni de moştenire. În săptămâna următoare a fost nevoie de alte vizite la *Doctor's Commons*, apoi la Cancelaria drepturilor de moştenire; pe urmă, trebui să se redacteze un contract de vânzare, să se ratifice numitul contract, să se întocmească inventare, să se grămădească sumedenie de hârtii, să se dea peste cap dejunuri, să se înghită prânzuri şi să se facă o mulțime de alte lucruri deopotrivă necesare şi profitabile. De aceea dl. Solomon Pell şi secretarul său, şi geanta sa albastră pe deasupra se întremară aşa de bine, că ar fi fost nespus de greu să recunoşti într-înşii acelaşi om, acelaşi secretar şi aceeaşi geantă care hoinăreau cu câteva zile înainte pe *Portugal Street*.

În cele din urmă, toate aceste importante chestiuni fiind puse la punct, fu fixată o zi pentru vânzare şi pentru transferul în rente ce urma să fie făcut de Wilkins Flasher, agent de schimb, cu domiciliul în preajma băncii, şi pe care îl recomandase dl. Solomon Pell.

Era un fel de sărbătoare, şi prietenii noştri nu uitaseră să se îmbrace după cuviință. Cizmele d-lui Weller erau lustruite proaspăt, şi veşmintele lui potrivite cu grijă specială. Domnul cu obrazul pătat purta la cheotoarea fracului o dalie enormă, garnisită cu câteva frunze, iar fracurile celor doi prieteni ai lui erau împodobite cu buchete de laur şi de alți arbori verzi. Tustrei îşi puseseră costumul de sărbătoare, adică erau înfăşurați până la bărbie, şi purtau cât mai multe straie,

ceea ce însemna ultima expresie a eleganței pentru vizitiii de trăsuri de piață, de când au fost inventate trăsurile de piață.

Dl. Pell îi aştepta la ora stabilită în localul de întâlnire, obişnuit. Îşi pusese şi el o pereche de mănuşi şi o cămaşă albă, din nefericire roasă la gât şi la manşete de prea multe spălături.

— Orele două fără un sfert, spuse Pell privind orologiul din sală. Dacă ajungem la domnul Flasher la două şi un sfert, e numai bine.

— Ce-ați zice de o picătură de bere, domnilor? sugeră omul cu obrazul pătat.

— Şi de-o bucățică de friptură rece? spuse al doilea vizitiu.

— Sau de-o stridie? adăugă al treilea vizitiu, răguşit, proptit pe picioare enorme.

— Se aprobă! Se aprobă! strigă Pell. Ca să-l felicităm pe domnul Weller pentru noua lui proprietate? Haha!

— Sunt cu totul de aceeaşi părere, dom'lor, răspunse dl. Weller. Sammy, trage de clopoțel.

Sam se supuse şi berea, dimpreună cu friptura rece şi stridiile aduse numaidecât, fură judecate numaidecât. Într-o operație la care fiecare lua o parte aşa de activă, ar fi foarte nepotrivit să semnalăm vreo distincțiune; totuşi, dacă un individ a arătat mai multe capacități decât altul, acesta a fost vizitiul cu vocea răguşită, căci el puse un sfert de oțet la stridii fără să trădeze cea mai mică emoție.

După ridicarea carapacelor de stridii, fu pus câte un pahar de apă şi brandy în fața fiecăruia.

— Dom'le Pell, glăsui dl. Weller amestecându-şi grogul, aveam de gând să propui o închinare în cinstea *fundurilor* în chestie; dar Samivel mi-a suflat (aici dl. Samuel Weller care, până atunci, îşi mâncase stridiile cu un zâmbet liniştit, strigă deodată cu voce sonoră: S-auzim!) mi-a suflat că ar fi mai bine să închinăm băutura dorindu-vă toate succesele şi belşugurile, şi

mulțumindu-vă pentru cum ați dus la capăt treburile mele. În sănătatea dumneavoastră, dom'le!

— Un moment! strigă pătatul cu o energie subită; uitați-vă la mine, domnilor!

Vorbind astfel, domnul cu obrazul pătat se ridică şi tovarăşii săi făcură la fel; îşi plimbă privirile asupra celor prezenți, apoi ridică domol mâna şi, toți, inclusiv el, cel cu obrazul pătat, răsuflară îndelung şi duseră paharul la gură. După o clipă, domnul cu obrazul pătat coborî mâna, şi paharele fură depuse pe masă, goale. Este cu neputință să descrii efectul zguduitor produs de această ceremonie impunătoare, mişcătoare, solemnă, plină totodată de demnitate; ea reuni toate elementele măreției.

— Domnilor, glăsui atunci dl. Pell, tot ce pot să vă spun e că dovezile dumneavoastră de încredere sunt foarte tulburătoare pentru un om de lege. N-aş vrea să am aerul unui egoist, domnilor; dar sunt încântat, în propriul dumneavoastră interes, că v-ați adresat mie; asta e tot. Dacă se întâmplă să cădeți în ghearele unor membri mărunți ai profesiunii mele, convingerea mea este – şi vă asigur că rostesc adevărul – este că ei v-ar fi adus la sapă de lemn. Păcat că nobilul meu prieten nu e în viață ca să fi văzut cum am rezolvat eu afacerea asta! Nu zic din vanitate, însă gândesc... nu, domnilor, nu vă voi obosi cu părerea mea în această privință. De obicei pe mine mă găsiți aici, domnilor; dar dacă nu sunt aici, ori în partea cealaltă a străzii, iată adresa mea. Tarifurile mele sunt foarte moderate şi foarte cuminți. Nu există om care să se ocupe mai mult decât mine de clienții săi, şi mă gândesc că, pe deasupra, îmi cunosc şi eu puțintel meseria. Dacă aveți vreodată prilejul să mă recomandați prietenilor dumneavoastră, domnilor, v-aş fi foarte îndatorat şi vă vor fi şi ei când au să mă cunoască. În sănătatea *dumneavoastră*, domnilor!

42. „Dl. Weller şi prietenii săi chefuind la dl. Pell” – Phiz, noiembrie 1837

După ce-şi exprimă astfel sentimentele, dl. Solomon Pell plasă trei cărți de vizită dinaintea prietenilor d-lui Weller şi, uitându-se din nou la orologiu, manifestă temerea c-ar fi timpul să pornească. Înțelegând aluzia, dl. Weller plăti cheltuielile; apoi executorul, legatarul, omul legii şi arbitrii îşi îndreptară paşii spre centru.

Biroul lui Wilkins Flasher, esquire, agent de schimb, era la primul etaj, într-o curte, dinapoia Băncii Angliei; casa lui Wilkins Flasher, esquire, era la *Brixton, Surrey*; calul şi brişca lui Wilkins Flasher, esquire, se aflau într-o piață de trăsuri, alăturată; rândaşul lui Wilkins Flasher, esquire, era la drum, spre *West End*{61} să ducă nişte vânat; secretarul lui Wilkins Flasher, esquire, se dusese la masă; astfel că Wilkins Flasher în persoană strigă: „Intră!” când dl. Pell şi tovarăşii săi bătură la uşa biroului.

— Bună ziua, domnule, spuse Pell salutând cu smerenie. Am dori să facem un mic transfer, vă rog.

— Bine, bine, intrați, răspunse dl. Flasher. Aşezați-vă un minut, sunt al dumneavoastră îndată.

— Mulțumesc, domnule, reluă Pell; nu e nicio grabă. Ia un scaun, domnule Weller.

Dl. Weller luă un scaun, Sam o cutie, arbitrii luară ce putură, şi începură să contemple un calendar şi două-trei hârtii lipite pe perete, cu ochi aşa de mari şi cu atâta respect, de parcă ar fi fost vorba de cele mai frumoase producții ale vechilor maeştri.

— Ei bine, te prinzi pe o jumătate de duzină de sticle de Bordeaux? spuse Wilkins Flasher, esquire, reluând conversația pe care intrarea d-lui Pell o întrerupsese o clipă.

Întrebarea se-adresa unui tânăr domn foarte elegant, care îşi ținea pălăria peste favoritul drept şi care, sprijinit alene de un birou, masacra plictisit muştele cu o linie. Wilkins Flasher, esquire, se legăna pe un taburet

foarte înalt echilibrându-l pe două picioare şi izbind într-o cutie cu buline, cu un briceag căruia îi dădea drumul să cadă, din timp în timp, cu-o mare iscusință, exact în centrul unui bulin roşu, mic, lipit de capac. Ambii domni aveau veste foarte deschise şi gulere foarte răsfrânte, ghete foarte mici şi inele foarte mari, ceasuri micuțe şi lanțuri foarte groase, pantaloni lipiți pe corp şi batiste parfumate.

— Eu nu mă prind niciodată pe o jumătate de duzină, spuse celălalt; pe-o duzină, de vrei!

— S-a făcut, Simmery, s-a făcut! glăsui Wilkins Flasher, esquire.

— Dar numaidecât! observă celălalt.

— Fireşte, replică Wilkins Flasher, esquire; şi Wilkins Flasher, esquire, înscrise rămăşagul într-un carnețel, cu un creion de aur. Celălalt domn îl înscrise de asemenea, într-alt carnețel, cu alt creion de aur.

— Am citit azi dimineață o notiță cu privire la Boffer, spuse apoi dl. Simmery. Nenorocitul! trebuie s-o şteargă din casă.

— Mă prind pe zece guinee contra cinci că-şi taie beregata, rosti Wilkins Flasher, esquire.

— S-a făcut, răspunse dl. Simmery.

— Stai! Mă răzgândesc, reluă Wilkins Flasher, esquire, pe gânduri. Poate c-o să se spânzure.

— Foarte bine! încuviință dl. Simmery scoțând creionul de aur. Sunt de acord. Să zicem că-şi pune capăt zilelor.

— Că se va sinucide, spuse Wilkins Flasher, esquire.

— Întocmai! replică dl. Simmery luând notă. Pe zece guinee contra cinci, Flasher, că Boffer se va sinucide. În cât timp să zicem?

— În două săptămâni, sugeră Wilkins Flasher, esquire.

— Nu! declară dl. Simmery oprindu-se o clipă să ucidă o muscă. Să zicem o săptămână.

— Să-mpărțim diferența; zece zile, zise Wilkins

Flasher, esquire.

— Bun, zece zile, întări dl. Simmery.

Trecură deci în carnețel că Boffer se va sinucide în interval de zece zile; de nu, Wilkins Flasher, esquire, va plăti lui Frank Simmery, esquire, suma de zece guinee; dacă, însă, Boffer se va sinucide în acest răstimp, Frank Simmery, esquire, va plăti cinci guinee lui Wilkins Flasher, esquire.

— Îmi pare foarte rău că i s-a înfundat, reluă Wilkins Flasher, esquire. Ce ospățuri straşnice dădea!

— Ce Porto bun avea! remarcă dl. Simmery. Trimit mâine pe valetul nostru la vânzare, să cumpere câteva sticle din acela de şaizeci şi patru.

— Drace! trebuie să meargă şi omul meu, zise Wilkins Flasher, esquire. Cinci guinee că omul meu o să dea mai mult la licitație decât al dumitale.

— S-a făcut.

Trecură o altă însemnare cu creionul de aur în carnetele lor, şi dl. Simmery, omorând în răstimp toate muştele şi ținând toate rămăşagurile, îşi luă tălpăşița spre bursă să vadă ce mai era pe-acolo.

Wilkins Flasher, esquire, binevoi atunci să primească instrucțiunile d-lui Solomon Pell şi, după ce acoperi câteva formulare, invită societatea să-l urmeze la bancă. Pe drum, dl. Weller şi cei trei prieteni ai săi căscau ochi mari, plini de uimire, la tot ce vedeau, pe când Sam privea lucrurile cu un sânge rece pe care nimic nu putea să-l tulbure.

După ce străbătură o curte plină de mişcare şi zgomot, şi trecură pe lângă doi portari îmbrăcați astfel încât să rivalizeze cu pompa de incendiu vopsită în roşu şi pusă într-un colț, ajunseră în biroul unde chestiunea lor urma să fie rezolvată şi unde Pell şi dl. Flasher îi lăsară câteva clipe, ei urcând la Cancelaria testamentelor.

— Unde suntem aici? murmură omul cu obrazul pătat la urechea d-lui Weller-senior.

— La biroul titlurilor, răspunse în şoaptă executorul testamentar.

— Dar gentlemenii de după tejghele? întrebă vizitiul răguşit.

— Îmi închipui că ei e titluri scăzute, răspunse dl. Weller; nu e titluri scăzute, Samivel?

— Cum? Îți închipui că titlurile e oameni vii? glăsui Sam cu oarecare dispreț.

— Păi, ştiu eu? replică dl. Weller. Aşa mi se părea. Atunci ce e?

— Fonționeri, răspunse Sam.

— Dar de ce mănâncă toți sangvice cu şuncă? întrebă părintele.

— Pentru că-mi închipui că intră în sarcina lor. Face parte din sestem. Toată ziua nu face decât asta, răspunse Sam.

Dl. Weller şi prietenii săi abia avură o clipă de răgaz pentru a medita asupra acestei particularități a sistemului financiar din Anglia, căci Pell şi Wilkins Flasher, esquire, se înapoiară îndată şi-i conduseră spre partea aceea a tejghelei deasupra căreia, pe o tăbliță neagră, era scris un „W” mare.

— Ce e asta, dom'le? întrebă dl. Weller pe dl. Pell atrăgându-i atenția asupra tăbliței.

— Prima literă a numelui defunctei, lămuri Pell.

— A, nu, aşa nu merge! glăsui dl. Weller întorcându-se spre arbitri. Aici e o greşeală! Litera noastră e V. Asta nu merge.

Arbitrii interpelați îşi dădură numaidecât părerea că afacerea nu putea să se încheie legal sub litera W; după toate probabilitățile ea ar fi fost întârziată cel puțin cu o zi, dacă Sam nu ar fi luat îndată o hotărâre prea puțin respectuoasă în aparență, dar categorică. Apucându-l pe părintele său de pulpana hainei, îl trase spre tejghea şi-l ținu pironit acolo până ce-şi depuse semnătura pe două acte; operație trudnică, dat fiind obiceiul d-lui Weller de a nu scrie decât cu litere de tipar. De aceea,

funcționarul avu în vremea aceasta răgaz să taie şi să curețe trei mere creţeşti.

Cum dl. Weller-senior stăruia să-şi vândă partea numaidecât, merseră toți de la bancă la uşa bursei, unde după o scurtă lipsă, Wilkins Flasher, esquire, se înapoie, aducând un cec, pe numele Smith, Payne şi Smith, de cinci sute treizeci lire sterline, care reprezentau, la cursul zilei, partea din rentele celei de-a doua doamne Weller, aferentă d-lui Weller-senior.

Cele două sute de lire sterline ale lui Sam rămaseră trecute pe numele său, iar Wilkins Flasher, esquire, dădu drumul cu nepăsare, în buzunar, comisionului pe care-l încasase, şi porni îndărăt spre birou.

La început, dl. Weller nu voia în ruptul capului să-şi încaseze altfel cecul decât în monede de aur; dar când arbitrii îi arătară că ar fi obligat să cheltuiască ceva bani şi pentru săculețul cu care trebuiau aduşi, acceptă să primească suma în bilete de câte cinci lire sterline.

— Fiu-meu şi cu mine, spuse el ieşind de la bancher, fiu-meu şi cu mine avem după masă treabă, aşa că aş vrea să isprăvim afacerea acum. Haidem undeva, să isprăvim socotelile!

Găsiră prin apropiere o încăpere liniştită unde socotelile fură înfățişate şi examinate. Contul d-lui Pell fu cercetat de Sam, iar câteva articole nu primiră aprobarea arbitrilor; deşi dl. Pell le declară solemn că sunt prea zgârciți cu el, operația fusese desigur cea mai rentabilă dintre câte făcuse el vreodată, asigurându-i pentru mai bine de şase luni locuința, hrana şi spălatul.

După ce băură ceva, arbitrii împărțiră strângeri de mâini, căci trebuiau să pornească la drum în seara aceea. Văzând că nu mai era nimic de făcut şi de mâncat, dl. Solomon Pell se despărți în modul cel mai prietenesc, astfel că Sam rămase singur cu părintele său.

— Băiatule, zise dl. Weller băgându-şi portofelul în buzunar, avem aici o mie o sută optzeci de lire sterline,

afară de biletele pentru contract şi rest. Samivel, cârmeşte acum caii spre *George şi Vulturul*.

CAPITOLUL LVI

Dl. Weller ia parte la o importantă conferință între dl. Pickwick şi Samuel Weller. Un domn bătrân, cu frac de culoarea tabacului, soseşte fără veste.

Dl. Pickwick se afla singur, visând la multe lucruri şi gândindu-se, printre altele, ce trebuia făcut pentru tânăra pereche a cărei situație nesigură era pentru el un prilej permanent de regrete şi de îngrijorare, când Mary intră pe nesimțite în cameră şi, înaintând spre masă, îi spuse cu voce cam zorită:

— Vă rog, domnule, Samuel este jos şi întreabă dacă tatăl lui poate să vă vadă.

— Desigur.

— Mulțumesc, domnule, spuse Mary întorcându-se spre uşă.

— E de mult Sam aici?

— O, nu, domnule! răspunse Mary cu vioiciune. Abia s-a înapoiat şi zice că n-o să vă mai ceara concediu.

Mary îşi dădu seama, fără îndoială, că împărtăşise ultima veste cu mai multă căldură decât era absolut necesar; sau remarcase, poate, zâmbetul bine dispus cu care dl. Pickwick a privit-o când ea isprăvi de vorbit. Fapt e că îşi coborî capul şi îşi examină colțul şorțulețului ei drăguț cu mai multă luare aminte decât părea să fie nevoie pentru acest lucru.

— Spune-le să vină îndată, zise dl. Pickwick.

Vădit uşurată, Mary alergă cu mesajul.

Dl. Pickwick făcu două-trei ocoluri prin odaie şi, frecându-şi bărbia cu mâna stângă, păru cufundat în

meditări adânci.

„Haide-hai, îşi spuse el la urmă cu ton blând, însă melancolic, e mijlocul cel mai bun de a-i răsplăti devotamentul şi credința. Aşa trebuie să fie. Destinul unui celibatar bătrân este să vadă pe cei din jurul său formând noi legături şi părăsindu-l. Nu am dreptul să aştept până la schimbarea situației mele. Nu, nu, adăugă el cu mai multă voioşie, asta ar însemna egoism şi ingratitudine. Trebuie să mă consider fericit că am un prilej aşa de bun pentru a-l aşeza la casa lui. Sunt fericit… fireşte că sunt fericit!”

Dl. Pickwick era aşa de cufundat în aceste gânduri, încât nu auzi bătaia în uşă decât când fu repetată pentru a treia sau a patra oară. Aşezându-se repede şi reluându-şi aerul binevoitor de totdeauna, dădu permisiunea cerută. Sam Weller intră, urmat de tatăl său.

— Sunt încântat că te-ai înapoiat, Sam, rosti dl. Pickwick; ce mai faci, domnule Weller?

— Foarte bine, dom’le, foarte mulțumesc, replică văduvul. Nădăjduiesc că şi dumneavoastră vă simțiți bine, dom” le.

— Cât se poate de bine; îți mulțumesc, răspunse dl. Pickwick.

— Aş dori să stau puțintel de vorbă cu dumneavoastră, dom’le, dacă puteți să-mi dăruiți cinci minute, zise dl. Weller.

— Desigur, aprobă dl. Pickwick. Sam, dă un scaun tatălui tău.

— Mulțumesc, Samivel, am aici un scaun, spuse dl. Weller, trăgând scaunul în timp ce vorbea. Frumoasă vreme, dom’le, adăugă dl. Weller aşezându-se şi punându-şi pălăria pe podea.

— Într-adevăr, deosebit de frumoasă, replică dl. Pickwick; foarte frumoasă.

— Cea mai frumoasă vreme pe care am văzut-o vreodată, dom’le, reluă dl. Weller.

Dar, spunând acestea, fu apucat de un acces violent de tuse, iar după tuse începu să clatine din cap, să clipească din ochi, să facă gesturi imploratoare şi amenințătoare spre fiul său, care se încăpățâna cu îndârjire să nu vadă nimic.

Dl. Pickwick, observând că bătrânul era oarecum stânjenit, se prefăcu ocupat cu tăiatul filelor unei cărți care se afla lângă el şi aşteptă cu răbdare ca dl. Weller să explice obiectul vizitei sale.

— Samivel, nu mi-a fost dat să văz un băiat mai supărător ca tine, spuse în cele din urmă dl. Weller, privindu-şi fiul cu indignare. În viața mea n-am văzut.

— Dar ce a făcut, domnule Weller? întrebă dl. Pickwick.

— Nu vrea să înceapă, dom'le; ştie că eu nu sunt în stare să mă exprim când e vorba de ceva particoler; el şade ca de lemn, dumneavoastră vă pierdeți vremea şi eu mă fac de râs stând aşa, în loc să m-ajute cu-o iotă. Asta nu-i purtare de fiu, Samivel! urmă dl. Weller ştergându-şi fruntea; câtuşi de puțin!

— Spuneai că vrei să vorbeşti, replică Sam; de unde să ştiu eu că te-ai înnămolit de la început?

— Ai văzut bine că nu eram în stare să mă urnesc, că stăteam pe partea rea a drumului şi că dădeam în gard, şi aveam alte încurcături. Cu toate astea nu vrei să-mi dai o mână de ajutor. Mi-e ruşine de tine, Samivel.

— Adevărul e, dom'le, declară Sam cu o plecăciune uşoară; adevărul e că jupânul şi-a retras banii…

— Foarte bine, Samivel, foarte bine, îl întrerupse dl. Weller mişcând capul cu aer mulțumit. Nu aveam de gând să fiu aspru cu tine, Sammy. Foarte bine, aşa trebuie început; să ajungem numaidecât la fapt. Foarte bine, Samivel, bravo!

Nespus de mulțumit, dl. Weller dădu din cap de o sumedenie de ori, şi aşteptă atent ca Sam să-şi continue vorbirea.

— Poți să iei loc, Sam, zise dl. Pickwick observând că

întrevederea făgăduia să fie mai lungă decât îşi închipuise.

Sam se înclină încă o dată, apoi se aşeză; şi pe când tatăl său se uita în jur, continuă:

— Jupânul, dom'le, a încasat cinci sute treizeci de lire sterline…

— Toate cosolindate! întrerupse dl. Weller cu glas scăzut.

— Mare lucru nu e că e sau nu cosolindate, reluă Sam. E, ori nu, cinci sute treizeci de lire sterline?

— Întocmai, Samivel, răspunse dl. Weller.

— La care s-a adăugat banii luați pe *Marchizul de Granby*…

— Casă, curte, iventar şi muşterii, lămuri dl. Weller.

— Total, o mie o sută optzeci de lire sterline, adăugă Sam.

— Adevărat?! exclamă dl. Pickwick; mă bucur. Te felicit, domnule Weller, că ai făcut afaceri aşa de bune.

— Staţi o minută, dom'le, spuse dl. Weller ridicând mâna implorător. Dă-i înainte, Samivel!

— El ține mult, urmă Sam cu oarecare ezitare, şi țiu şi eu mult să văz că pune banii într-un loc unde sa fie în siguranță; căci, dacă îi păstrează, are să-i împrumute cine ştie la cine, ori are să-i dea pe cai, ori o să piarză portofelul pe drum, ori o să adoarmă dus, Dumnezeu ştie pe unde.

— Foarte bine, Samivel, îl întrerupse dl. Weller cu un aer aşa de îndatoritor, de parcă fiul său ar fi adus cel mai mare elogiu prudenței şi prevederii lui. Foarte bine!

— De-aia, continuă Sam răsucind cu nelinişte marginea pălăriei; de-aia el i-a ridicat astăzi şi a venit aici cu mine, ca să spuie… adică să ofere… cu alte cuvinte, să…

— Ca să spuie atâta, urmă dl. Weller cu nerăbdare, că banii n-are la ce-mi sluji mie; am să mă apuc iar să-mi mân trăsura regulat; şi cum n-am unde să-i țiu la mine decât dacă plătesc un paznic să aibă grijă de ei, ori să-i

țiu în vreun buzunar al trăsurii, şi asta ar fi o ispită pentru călători; aşa că dacă vreți să-i păstrați la dumneavoastră, dom'le, v-aş fi tare îndatorat. Poate că, adăugă dl. Weller sculându-se şi venind să vorbească la urechea d-lui Pickwick, poate că o să vă slujească să plătiți o parte din osândirea aia. Tot ce vreau să zic, e să-i țineți până când am să vi-i cer.

Cu aceste cuvinte dl. Weller înmână portofelul d-lui Pickwick, îşi luă pălăria şi ieşi din cameră cu o iuțeală la care anevoie te-ai fi aşteptat din partea unei persoane aşa de corpolente.

— Opreşte-l, Sam! strigă dl. Pickwick cu tonul serios. Pune mâna pe el! adu-mi-l aici numaidecât. Domnule Weller, vino încoace!

Sam văzu că nu era de glumă cu somațiile stăpânului său. Îşi înşfacă părintele de braț, pe când acesta cobora scara, şi-l aduse înapoi cu de-a sila.

— Prietene, spuse dl. Pickwick apucându-l de mână, încrederea dumitale cinstită mă copleşeşte.

— N-aveți de ce, dom'le! declară dl. Weller cu încăpățânare.

— Te asigur, prietene, că eu am mai mulți bani decât îmi trebuie; cu mult mai mulți decât ar putea să cheltuiască un om la vârsta mea.

— Nimeni nu ştie cât e în stare să cheltuiască până nu încearcă, observă dl. Weller.

— Se poate; cum însă eu nu vreau să fac experiența asta, probabil că n-am să ajung la ananghie. Sunt deci dator să te rog să-ți iei înapoi banii, domnule Weller, zise dl. Pickwick.

— Foarte bine! replică bătrânul vizitiu cu ton nemulțumit. Ia seama, Samivel; am să fac o neghiobie mare cu avutul ăsta; o neghiobie mare!

— Nu te sfătuiesc, răspunse Sam.

Dl. Weller chibzui un timp, apoi, încheindu-şi haina cu un aer hotărât, spuse:

— Am să țiu un tumpike{62}.

— Un ce?! exclamă Sam.

— Un *tumpike*, declară dl. Weller printre dinții strânşi; am să țiu un *tumpike*... Spune adio părintelui tău, Samivel; închin restul vieții mele ținând un *tumpike*!

Amenințarea era aşa de cumplită, dl. Weller părea aşa de hotărât s-o înfăptuiască şi era atât de mâhnit de refuzul d-lui Pickwick, că acesta grăi după câteva clipe de gândire:

— Haide-hai, domnule Weller, îți păstrez banii. S-ar putea într-adevăr să-i folosesc mai bine decât dumneata.

— Ei, asta spui şi eu! glăsui dl. Weller înseninându-se; nici vorbă c-o să-i folosiți bine, dom'le.

— Să nu mai vorbim de asta, spuse dl. Pickwick închizând portofelul în birou. Îți sunt sincer îndatorat, prietene. Şi acum, ia loc, vreau să-ți cer un sfat.

Râsul pricinuit de triumful vizitei sale, care zguduise nu numai fața, dar şi brațele, picioarele şi tot trupul d-lui Weller, în timp ce portofelul era închis, fu înlocuit de gravitatea cea mai solemnă, de îndată ce auzi cuvintele acestea.

— Sam, lasă-ne câteva minute, spuse dl. Pickwick.

Sam se retrase numaidecât.

Dl. Weller avea un aer grav şi era foarte uimit, când dl. Pickwick deschise vorba spunând:

— Domnule Weller, după câte ştiu, dumneata nu eşti un apărător al căsătoriei...

Dl. Weller clătină din cap, însă nu avu tăria să vorbească; rămase înmărmurit la gândul nedesluşit că vreo afurisită de văduvă izbutise să-l prindă pe dl. Pickwick în mreje.

— Adineaori, când urcai scara cu fiul dumitale, n-ai observat o fată? întrebă dl. Pickwick.

— Ba da... Am văzut o fetişcană, replică dl. Weller tăios.

— Cum ți s-a părut, domnule Weller? Spune-mi

sincer, cum ți s-a părut?

— Mi s-a părut că era durdulie şi bine legată, răspunse vizitiul cu ton critic.

— Adevărat, ai dreptate, zise dl. Pickwick. Dar ce-ai gândit despre felul ei de a fi din câte ai putut să vezi?

— Ehe, foarte drăguță şi foarte cumsecade, dom'le!

Nimic nu indica sensul precis pe care dl. Weller îl dădea ultimului adjectiv; însă cum tonul cu care îl pronunțase arăta, de bună seamă, că era o expresie favorabilă, dl. Pickwick fu la fel de mulțumit ca şi cum l-ar fi înțeles perfect.

— Fata aceasta mă interesează foarte mult, domnule Weller, reluă dl. Pickwick.

Vizitiul tuşi.

— Mă interesează, şi când spun asta mă gândesc la binele ei, urmă dl. Pickwick, adică nutresc dorința ca ea să ducă o viață îndestulată şi să fie fericită; mă înțelegi?

— Foarte lămurit, declară dl. Weller care însă nu pricepea nimic.

— Ființa asta tânără e legată de fiul dumitale.

— De Samivel Weller?! exclamă părintele.

— Întocmai.

— E la mintea omului, spuse dl. Weller după câteva clipe de gândire; da chestia e cam cu bocluc; Samivel trebuie să bage bine de seamă.

— Ce înțelegi prin asta?

— Să bage bine de seamă să nu-i spuie, într-un moment de nevinovăție, ceva care să poată sluji la un proces pentru călcarea făgăduielii de luare în căsătorie. Nu trebuie să se joace cu astea, dom'le Pickwick. Când ele îşi pune ochii pe noi, nu ştim cum să scăpăm şi, cât chibzuim, ne şi înhață. Aşa am fost eu însurat întâia oară, dom'le; şi Samivel e urmarea acestei manopire.

— Nu mă prea încurajezi să închei ceea ce aveam a-ți spune, observă dl. Pickwick; cred însă că e mai bine să isprăvim. Nu numai că tânăra ființă e legată de fiul dumitale, dar şi fiul dumitale este legat de ea, domnule

Weller.

— Hm, frumoase lucruri pentru urechile unui părinte! Frumoase lucruri! zise dl. Weller.

— Eu i-am observat în diferite ocazii, urmă dl. Pickwick fără să comenteze ultima observație a d-lui Weller; şi nu imă îndoiesc deloc. Închipuieşte-ți că aş dori să-i aşez, ca bărbat şi nevastă, într-o situație în care să poată trăi liniştiți; ce-ai avea de zis, domnule Weller?

Mai întâi dl. Weller primi schimonosindu-se propunerea implicând căsătoria unei persoane care-l interesa; dar cum dl. Pickwick, discutând cu el, stărui asupra faptului că Mary nu era văduvă, începu treptat să cedeze. Dl. Pickwick avea mare influență asupra lui, iar pe de altă parte, vizitiul fusese izbit de farmecele fetei căreia îi şi aruncase câteva ocheade foarte puțin paterne. Declară în cele din urmă că el nu se va împotrivi dorințelor d-lui Pickwick şi că-i va urma părerea cu multă plăcere. Dl. Pickwick, bucuros, ținu seama de vorbele lui, şi îl chemă pe Sam în încăpere.

— Sam, spuse dl. Pickwick dregându-şi glasul, tatăl tău şi cu mine am avut o conversație cu privire la tine.

— Cu privire la tine, Samivel! repetă dl. Weller răspicat, pe ton ocrotitor.

— Nu sunt aşa de orb, Sam, ca să nu fi observat demult că nutreşti pentru camerista doamnei Winkle simțăminte mai mult decât de prietenie, zise dl. Pickwick.

— Auzi, Samivel! adăugă dl. Weller dojenitor.

— Nădăjduiesc, dom'le, spuse Sam adresându-se stăpânului său; nădăjduiesc că nu e niciun rău ca un tânăr să se uite la o tânără care e desigur drăguță şi cu bună purtare.

— Fireşte că nu, încuviință dl. Pickwick.

— Câtuşi de puțin, adăugă dl. Weller cu voce amabilă, dar magistrală.

— Departe de-a gândi că e vreun rău în ceva aşa de

natural, reluă dl. Pickwick, sunt foarte dispus să-ți înlesnesc dorințele în această privință. De aceea am avut o scurtă conversație cu tatăl tău; şi el este de părerea mea…

— Persoana nefiind o văduvă… interveni dl. Weller, lămuritor.

— Persoana nefiind o văduvă, repetă dl. Pickwick zâmbind, doresc să te liberez de constrângerea pe care ți-o impune situația ce-o ai acum la mine, şi să-ți mărturisesc recunoştința mea pentru fidelitatea ta şi minunatele tale calități, îndemnându-te să te însori numaidecât cu fata, şi sprijinindu-te să câştigi în mod independent existența ta şi a familiei tale. Voi fi mândru, Sam, urmă dl. Pickwick al cărui glas tremurător până atunci îşi recăpătase tonul obişnuit, voi fi mândru şi fericit făcând din planurile tale de viitor o grijă personală deosebită.

Câteva clipe stărui o tăcere adâncă, după care Sam spuse cu voce înceată şi răguşită, dar sigură:

— Vă sunt foarte îndatorat pentru bunătatea dumneavoastră, dom'le, întrutotul vrednică de dumneavoastră, dar asta nu se poate.

— Ce nu se poate?! exclamă dl. Pickwick uimit.

— Samivel! spuse dl. Weller cu demnitate.

— Spun că asta nu se poate, repetă Sam cu ton mai ridicat. Dumneavoastră ce o să faceți, dom'le?

— Dragă băiete, răspunse dl. Pickwick, ultimele evenimente care s-au întâmplat în rândurile prietenilor mei, vor schimba pe de-a-ntregul felul meu de trai în viitor. În afară de asta, îmbătrânesc, am nevoie de odihnă şi linişte; s-a sfârşit cu plimbările mele, Sam.

— Cum pot să ştiu eu, dom'le? Credeți aşa acum; dar închipuiți-vă că vă schimbați părerea, tot ce se poate, căci aveți încă focul unui tânăr de douăzeci şi cinci de ani; ce-o să faceți fără mine? Asta nu se poate, dom'le, nu se poate, argumentă Sam.

— Foarte bine, Samivel. Ai multă dreptate în ce spui,

observă dl. Weller cu glas îmbietor.

— Sam, vorbesc după îndelungată chibzuință şi cu certitudinea că-mi voi ține cuvântul, urmă dl. Pickwick clătinând din cap. Nu-mi mai plac aventurile; s-a sfârşit cu călătoriile.

— Prea bine, dom'le. Atunci e un motiv mai mult să aveți totdeauna cu dumneavoastră pe cineva care să vă cunoască, să vă ție de urât şi să vă ajute. Dacă vreți să aveți un băiat mai aligant, n-aveți decât să-l luați; însă, cu sau fără leafă, cu concediu sau fără, hrănit sau nehrănit, adăpostit sau nu, Sam Weller pe care l-ați luat din vechiul han din Borough rămâne scai după dumneavoastră, întâmplă-se ce s-o întâmpla; şi orice-o face şi-o spune lumea, nimic n-o să-l împiedice!

La sfârşitul acestei declarații pe care Sam o făcuse foarte emoționat, tatăl său se sculă de pe scaun şi, uitând orice considerație de loc şi de cuviință, flutură pălăria deasupra capului, scoțând trei urale înflăcărate.

— Băiatule, spuse dl. Pickwick după ce dl. Weller se aşează cam ruşinat de entuziasmul său; băiatule, trebuie să te gândeşti şi la fată.

— Mă gândesc la fată, dom'le; m-am gândit la fată şi i-am spus situația mea, şi ea vrea să aştepte până ce-oi fi gata. Crez c-o să-şi ție făgăduiala, dom'le; de nu, ar însemna că nu e fata pe care mi-am închipuit-o, şi mă las păgubaş de dânsa. Mă cunoaşteți bine, dom'le; hotărârea mea e luată şi nimic n-ar putea să mă facă s-o schimb.

Cine ar fi avut tăria să combată această hotărâre? Dl. Pickwick, nu. Dragostea dezinteresată a umililor săi prieteni îi inspira, în momentul acela, mai multă mândrie şi încântare decât i-ar fi putut prilejui zece mii de declarații ale celor mai mari personaje de pe fața pământului.

Pe când în camera d-lui Pickwick avea loc conversația amintită, un bătrânel înveşmântat în haine de culoarea tabacului, urmat de un hamal care ducea o valiză, se

înfăţişă la uşa hotelului. După ce-şi opri o cameră pentru noapte, întrebă pe servitor dacă nu se află acolo o doamnă Winkle; şi, fireşte, servitorul răspunse afirmativ.

— E singură? întrebă bătrânelul.

— Cred că da, domnule. Aş putea s-o chem pe camerista dumneaei dacă…

— Nu, n-am nevoie, întrerupse repede omuleţul. Condu-mă la camera doamnei fără să m-anunţi.

— Dar, domnule! glăsui servitorul.

— Eşti surd? se răsti omuleţul.

— Nu, domnule.

— Atunci ascultă-mă, te rog. Poţi să m-auzi acum?

— Da, domnule.

— Bine. Condu-mă la camera doamnei Winkle, fără să m-anunţi.

Rostind porunca, bătrânelul strecură cinci şilingi în mâna servitorului şi-l privi ţintă.

— La drept vorbind, domnule, nu ştiu dacă…

— Ei, tot ai să m-asculţi, văd bine; aşa că e preferabil să te execuţi numaidecât; vom economisi timpul, zise bătrânelul.

Era ceva aşa de liniştit şi de hotărât în felul de a fi al bătrânelului, că servitorul băgă cei cinci şilingi în buzunar şi-l conduse pe scări fără a mai adăuga o iotă.

— Asta e camera? întrebă străinul. Bine, poţi să pleci.

Servitorul se supuse, întrebându-se însă cine-o fi domnul şi ce-o fi vrând. Acesta îl aşteptă să dispară, şi bătu la uşă.

— Intră! glăsui Arabella.

— Hm, drăguţă voce, oricum, murmură bătrânelul, dar asta nu înseamnă nimic.

Deschise uşa şi intră în odaie. Arabella care lucra, se sculă văzând un străin. Era oarecum tulburată, şi nu-i stătea rău.

— Nu vă deranjaţi, doamnă, rogu-vă, spuse necunoscutul intrând şi închizând uşa. Doamna Winkle,

dacă nu mă înşel?

Arabella înclină capul.

— Doamna Nathaniel Winkle, care s-a măritat cu fiul bătrânului din Birmingham? urmă străinul examinând-o pe Arabella cu o curiozitate vădită.

Arabella înclină capul şi privi stânjenită în juru-i, ca şi cum nu ştia dacă să cheme pe cineva într-ajutor.

— După câte văd, doamnă, vizita mea vă surprinde, spuse bătrânul domn.

— Mărturisesc, întrucâtva, răspunse Arabella, mirându-se din ce în ce mai mult.

— Am să iau un scaun, dacă-mi permiteți, doamnă, spuse străinul aşezându-se şi scoțând din buzunar un toc de ochelari din care luă liniştit o pereche de ochelari pe care îi potrivi pe nas. Nu mă cunoaşteți, doamnă? întrebă el privind-o pe Arabella cu atâta luare aminte că ea începu să se îngrijoreze.

— Nu, domnule, răspunse ea cu timiditate.

— Nu! repetă străinul legănându-şi piciorul stâng; nu văd cum m-ați cunoaşte. Ştiți totuşi numele meu, doamnă.

— Credeți? întrebă Arabella, tremurând, fără să-şi dea bine seama de ce. Vă pot ruga să-mi aduceți aminte?

— Îndată, doamnă, îndată, răspunse necunoscutul care nu-şi luase ochii de pe figura ei. Sunteți măritată de puțin timp, doamnă?

— Da, domnule, răspunse Arabella cu voce abia perceptibilă, punându-şi lucrul deoparte; din ce în ce mai neliniştită, căci un gând, care o izbise şi înainte, o frământa din ce în ce mai mult.

— Fără să fi arătat soțului dumneavoastră îndatorirea de a-l consulta mai întâi pe părintele lui, de care depinde în întregime după câte mi pare? zise străinul.

Arabella îşi duse batista la ochi.

— Fără măcar să căutați a afla pe cale indirectă care erau sentimentele bătrânului într-o chestiune ce-l

interesa, firește, tot atât de mult?

— Nu pot să tăgăduiesc, domnule, îngăimă Arabella.

— Şi fără ca dumneavoastră să fi fost destul de înstărită spre a asigura soțului o despăgubire pentru foloasele de care el s-ar fi bucurat în cazul când se însura după dorințele părintelui său? Asta numesc băieții şi fetele iubire dezinteresată, până ce au băieți şi fete la rândul lor şi atunci o văd şi ei într-o altă lumină, mai severă, spuse bătrânul.

Lacrimile Arabellei curgeau potop în timp ce susținea că era tânără, fără experiență, că numai iubirea o împinsese să facă acest pas şi că fusese lipsită aproape din copilărie de îngrijirile şi de povețele părinților.

— N-a fost bine, spuse bătrânul gentleman cu ton mai blând; foarte rău. A fost o copilărie romanțioasă, ceva nesăbuit.

— Eu sunt de vină, domnule, numai eu, domnule! replică biata Arabella plângând.

— Eh, fleacuri! Îmi închipui că nu eşti de vină dacă el s-a îndrăgostit de dumneata... Dar totuşi, adăugă necunoscutul privind-o pe Arabella cu un aer şiret, totuşi într-adevăr dumneata eşti vinovată, căci el n-a avut încotro.

Micul compliment sau modul ciudat în care îl făcuse bătrânul gentleman, ori schimbarea atitudinii sale în bine, devenind mult mai blând decât fusese la început, ori toate aceste trei cauze la un loc, smulseră Arabellei un zâmbet printre lacrimi.

— Unde este soțul dumitale? întrebă brusc necunoscutul, pentru a ascunde un zâmbet ce-i luminase fața.

— Îl aştept dintr-o clipă într-alta, domnule. L-am convins să se plimbe puțin în dimineața asta; e foarte nefericit, foarte abătut că n-a primit veşti de la tatăl său.

— Aha, abătut; foarte bine, merită!

— Mi-e teamă că suferă pentru mine, domnule; şi, la drept vorbind, eu sufăr mult pentru el, căci eu sunt

cauza, singura cauză care l-a adus în starea aceasta.

— Nu te necăji din pricina lui, draga mea; merită. Mă bucur… mă bucur foarte mult, întrucât îl priveşte.

Cuvintele abia ieşiseră din gura bătrânului domn, când se auziră paşi pe scară. Arabella şi străinul părură că-i recunosc în aceeaşi clipă; bătrânelul se îngălbeni şi, făcând o sforțare violentă să pară liniştit, se sculă în momentul intrării d-lui Winkle.

— Tată! strigă acesta dându-se înapoi cu uimire.

— Da, domnule! răspunse bătrânelul. Eh, domnule, ce ai să-mi spui?

Dl. Winkle rămase tăcut.

— Sper că roşeşti de purtarea dumitale.

Dl. Winkle tot nu spuse nimic.

— Roşeşti de purtarea dumitale, domnule; da sau nu?

— Nu, domnule! replică dl. Winkle trecând brațul Arabellei pe sub al său; nu roşesc nici de purtarea mea, nici de-a soției mele.

— Pe cuvântul meu! strigă bătrânelul cu ironie.

— Îmi pare foarte rău că am făcut ceva care a micşorat dragostea dumitale pentru mine, domnule; sunt însă totodată dator să spun că n-am niciun motiv să roşesc de alegerea mea, aşa cum nu trebuie să roşeşti nici dumneata că o ai ca noră.

— Dă-mi mâna, Nat, spuse bătrânul cu voce mişcată. Îmbrățişează-mă, îngerul meu; eşti, la urma urmei, o noră încântătoare.

După câteva minute, dl. Winkle se duse să-l caute pe dl. Pickwick şi, întorcându-se însoțit de acesta, îl prezentă părintelui său cu care îşi strânse mâna timp de cinci minute în şir.

— Domnule Pickwick, îți mulțumesc din tot sufletul pentru toată bunătatea arătată fiului meu, spuse bătrânul cu ton deschis şi direct. Eu sunt cam repezit, iar când te-am văzut ultima dată, eram surprins şi jignit. Am judecat cu ochii mei acum, şi sunt mai mult decât mulțumit. Alte scuze mai trebuie să cer, domnule

Pickwick?

— Câtuşi de puțin, răspunse acesta. Ai făcut singurul lucru care lipsea pentru desăvârşirea fericirii mele.

Urmară, timp de cinci minute, alte strângeri de mâini, însoțite de sumedenie de complimente care, pe lângă că erau politicoase, aveau meritul foarte mare şi foarte nou de a fi sincere.

Sam îl condusese, respectuos, pe părintele său la *Sălbăticuța* când, la înapoiere, îl întâlni în curte pe dolofanul care adusese un bilet de la Emily Wardle.

— Ascultă, îl strigă Joe care era neobişnuit de vorbăreț, ascultă, nu-i aşa că Mary e tare drăguță? Țiu *aşa* de mult la ea!

Sam nu-i răspunse verbal ci, înmărmurit de înfumurarea dolofanului, îl privi țintă un minut, îl duse de guler până la colțul străzii şi-l expedie cu o lovitură de picior, nevătămătoare, ceremonioasă, după care se întoarse la hotel fluierând.

CAPITOLUL LVII

În care Clubul Pickwick e definitiv dizolvat şi totul se sfârşeşte spre mulţumirea tuturor.

Timp de o săptămână întreagă după sosirea îmbucurătoare a d-lui Winkle din Birmingham, dl. Pickwick şi Sam Weller lipsiră toată ziua de la hotel, înapoindu-se numai la ora mesei şi având amândoi un aer de mister şi de importanţă cu totul străin de firea lor. Era vădit că se spunea la cale un eveniment însemnat, dar toţi se pierdeau în presupuneri. Câţiva (printre care dl. Tupman) erau dispuşi să creadă că dl. Pickwick plănuia vreo alianţă matrimonială; femeile însă respingeau cu tărie ideea. Alţii înclinau a bănui că proiectase vreo expediţie depărtată ale cărei pregătiri le făcea. Dar lucrul fusese tăgăduit cu vigoare de Sam care, prididit cu întrebările de Mary, declarase sus şi tare că nu era vorba de noi călătorii. În cele din urmă, după şase zile de zadarnice speculaţii, în care timp toţi îşi storseseră creierii căutând o lămurire, hotărâră în unanimitate că dl. Pickwick va fi invitat să-şi explice conduita şi să declare precis de ce lipsea astfel din mijlocul prietenilor plini de admiraţie pentru persoana sa.

În acest scop, dl. Wardle îi pofti pe toţi la masă, la *Adelphi*, iar după ce carafa făcu în două rânduri ocolul mesei, atinse chestiunea în următorii termeni:

— Suntem cu toţii nerăbdători să ştim cu ce te-am putut ofensa, de ne părăseşti astfel, consacrându-te

plimbărilor singuratice tot timpul.

— Sunteți într-adevăr? răspunse dl. Pickwick. E destul de ciudat; tocmai aveam intenția să vă dau chiar azi o explicație completă. Aşa că, dacă vreți să-mi mai turnați un pahar cu vin, vă voi satisface curiozitatea.

Carafa trecu din mână în mână cu o iuțeală neobişnuită, şi dl. Pickwick, privindu-şi cu un zâmbet voios prietenii, începu:

— Toate schimbările care s-au produs printre noi, spuse el, vreau să spun căsătoria mea care s-a făcut şi căsătoria care urmează să se facă, cu urmările pe care le atrag, îmi impuneau să gândesc serios, şi neîntârziat, la planurile mele de viitor. M-am hotărât să mă retrag în împrejurimile Londrei, în vreun loc drăguț şi liniştit. Am văzut o casă care îmi convenea, am cumpărat-o şi mobilat-o. Ea e gata să mă primească, şi socotesc să mă mut într-însa numaidecât. Sper să petrec încă mulți ani fericiți în refugiul acela tihnit, bucurându-mă pentru restul zilelor mele de tovărăşia prietenilor mei şi urmat, după moartea mea, de regretele lor afectuoase.

Aici, dl. Pickwick se opri, şi un murmur surd se auzi în jurul mesei.

— Casa pe care am ales-o, urmă el, e la Dulwich, într-una dintre cele mai plăcute poziții care se pot găsi în preajma Londrei. E acolo o grădină mare, şi locuința este orânduită astfel încât să nu-i lipsească niciun confort. Poate chiar că nu este lipsită de oarecare eleganță. Dar despre acest lucru vă veți da seama singuri. Sam mă va însoți. Am angajat, în urma recomandărilor lui Perker, o menajeră, o foarte bătrână menajeră, şi ceilalți servitori pe care ea i-a socotit necesari. Îmi propun să consacru micul refugiu unei ceremonii căreia îi port mult interes. Doresc, dacă prietenul meu Wardle nu se împotriveşte, ca nunta fiicei sale să aibă loc în noua locuință, în ziua când voi lua-o în stăpânire. Fericirea tinerilor, continuă dl. Pickwick uşor mişcat, a fost totdeauna cea mai mare plăcere a

vieții mele; mi se va încălzi inima când voi asista sub acoperământul meu la săvârşirea fericirii celor mai dragi prieteni.

Dl. Pickwick se opri iarăşi; Arabella şi Emily plângeau cu sughițuri.

— Am comunicat, personal şi în scris, cu Clubul, reluă dl. Pickwick. I-am arătat intenția mea. În decursul lungii noastre absențe, au avut loc în sânul său multe neînțelegeri. Retragerea mea, adăugată altor felurite împrejurări, a dus la dizolvarea lui. Clubul Pickwick a încetat de a mai exista. Nu voi regreta niciodată, rosti dl. Pickwick cu glas scăzut, nu voi regreta niciodată că am consacrat aproape doi ani studierii diferitelor varietăți ale caracterului speciei omeneşti, deşi preocuparea de ceea ce e nou părea multora o treabă uşuratică. Aproape toată viața mea fiind consacrată afacerilor pozitive şi îmbogățirii, am văzut deschizându-se dinainte-mi numeroase probleme despre care nu aveam nicio idee şi care, nădăjduiesc, mi-au lărgit inteligența şi mi-au desăvârşit spiritul. Dacă n-am făcut decât puțin bine, mă mândresc că am făcut şi mai puțin rău, şi că la apusul vieții mele, fiecare aventură a mea nu-mi va aduce decât amintiri distractive, plăcute. Iar acum, scumpi prieteni, Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți!

Dl. Pickwick îşi umplu paharul şi-l duse la buze cu mâna tremurândă. Ochii i se umeziră de lacrimi când prietenii se ridicară deodată să închine din toată inima pentru el.

Erau puține pregătiri de făcut pentru căsătoria d-lui Snodgrass. Deoarece el nu avea nici tată, nici mamă, şi pentru că, minor fiind, fusese sub tutela d-lui Pickwick, acesta îi cunoştea perfect situația materială şi planurile de viitor. Socoteala pe care o dădu d-lui Wardle îl satisfăcu deplin pe acesta – aşa cum l-ar fi satisfăcut orice altă socoteală; căci bunul bătrân avea inima plină de voioşie şi mulțumire. El dărui Emilyei o zestre frumoasă şi, deoarece căsătoria fusese fixată pentru a

patra zi, timpul scurt hărăzit pregătirilor împinse până aproape de nebunie trei croitorese şi-un croitor.

A doua zi, poruncind să se pună cai de poştă la trăsură, dl. Wardle plecă s-o aducă pe mama sa de la Dingley Dell. Bătrâna doamnă căreia îi comunică vestea cu înflăcărarea-i obişnuită, leşină pe dată; dar, adusă repede în simțiri, porunci să i se împacheteze numaidecât rochia de brocart şi începu să istorisească mai multe împrejurări analoage care avuseseră loc la căsătoria fiicei mai mari a răposatei doamne Tollimglower. Povestirea dură trei ceasuri, şi nu ajunsese nici la jumătate.

Se impunea să fie informată d-na Trundle despre extraordinarele pregătiri de la Londra; şi pentru că n-o ducea prea bine cu sănătatea, ştirea îi fu comunicată de dl. Trundle, ca nu cumva s-o zdruncine. Dar ea nu fu câtuşi de puțin zdruncinată, căci scrise îndată la Muggleton să i se confecționeze o nouă bonetă şi-o rochie neagră de saten, notificând în plus hotărârea ei de a fi prezentă la ceremonie. Auzind cuvintele acestea, dl. Trundle trimise îndată după doctor. Doctorul hotărî că d-na Trundle era în măsură să ştie mai bine decât oricine cum se simțea; la care d-na Trundle răspunse că se simțea destul de tare ca să meargă la Londra şi că va merge. Iar doctorul era un doctor iscusit şi prudent. El ştia ce e bun pentru sine şi pentru alții; fu deci de părere că dacă d-na Trundle rămânea acasă, se va necăji poate, şi necazul i-ar făcea mai mult rău decât călătoria şi că era preferabil s-o lase să plece. Ea plecă într-adevăr, şi medicul avu grijă să-i trimită o jumătate de duzină de doctorii ca să le bea pe drum.

Ca adaus la toate încurcăturile sale, Wardle căpătase două scrisorele pentru două mici domnişoare ce urmau să oficieze ca domnişoare de onoare. Aflând importanta veste, cele două domnişoare se necăjiră la culme că nu aveau pregătit niciun lucru într-o împrejurare aşa de importantă, şi nici măcar timpul să facă ceva, fapt care

prilejui celor doi părinți ai domnişoarelor un simțământ de satisfacție.

Totuşi au fost ajustate nişte rochii vechi, au fost fabricate nişte pălării noi, astfel că cele două domnişoare se înfățişară cât se poate de bine, ceea ce era de aşteptat. De altminteri, cum ele plânseră în anumite momente potrivite în ziua nunții, şi cum tremurară când trebuia, cei de față recunoscură că fetele s-au achitat admirabil de îndatoririle lor.

În ce fel au ajuns cele două rude sărace la Londra; dacă au mers pe jos, ori s-au urcat dinapoia trăsurilor, ori s-au cățărat în căruțe, ori s-au purtat reciproc în spinare, nu se ştia sigur; ele sosiseră însă înaintea d-lui Wardle şi bătuseră cele dintâi la uşa d-lui Pickwick în dimineața nunții. Erau numai zâmbete şi gulere scrobite.

Fură primiți călduros, căci sărăcia sau bogăția nu aveau nicio influență asupra d-lui Pickwick. Noii servitori erau plini de râvnă, de însuflețire; Sam, într-o stare fără de pereche de bună dispoziție şi exaltare; Mary, strălucitoare de frumusețe şi de panglici drăguțe.

Mirele, care locuia în casa d-lui Pickwick de două sau trei zile, ieşi galant în întâmpinarea miresei la biserica din Dulwich. Era însoțit de d-nii Pickwick, Ben Allen, Bob Sawyer şi Tupman. Sam stătea în afara trăsurii, îmbrăcat într-o livrea sclipitoare, născocită anume pentru acest prilej; purta la cheotoare o panglicuță albă, primită în dar de la iubita lui. În biserică se întâlniră cu familiile Wardle şi Winkle, cu mireasa şi domnişoarele de onoare şi cu soții Trundle, iar când ceremonia fu încheiată, trăsurile goniră toate spre casa d-lui Pickwick, unde nuntaşii urmau să ia dejunul şi unde dl. Perker îi aştepta.

Aici se împrăştiară norii uşori pe care-i zămislise solemnitatea ceremoniei. Figurile străluceau toate de bucurie şi nu se auzeau decât complimente şi felicitări. Era aşa de frumos totul: peluza din fața casei, grădina

de la spate, sera micuță, sala de mâncare, salonul, odăile de culcat, fumoarul şi, mai presus de orice, cabinetul de studii cu tablourile, fotoliile, scrinurile ciudate, mesele fanteziste, cărțile fără număr, fereastra mare dând spre o peluză drăguță şi spre o perspectivă încântătoare cu căsuțe prizărite ici-colo, aproape tăinuite sub pomi; apoi perdelele şi covoarele, scaunele şi sofalele! Toate erau aşa de frumoase, de trainice, curate şi de un gust aşa de ales, după cum spunea fiecare, că nu ştiai la ce să te uiți mai întâi.

În mijlocul tuturor acestor frumuseți, dl. Pickwick stătea în picioare, iar figura lui era luminată de zâmbete cărora nu le-ar fi putut rezista nicio inimă de bărbat, de femeie sau de copil. Părea cel mai fericit din tot grupul; strângea mereu, mereu, mâinile aceloraşi persoane, iar când mâinile lui nu-i erau ocupate astfel, le freca mulțumit. Se întorcea în toate părțile, la fiecare nouă expresie de curiozitate sau admirație, şi-i încânta pe toți cu aerul său de mulțumire şi voioşie.

Masa e anunțată. Dl. Pickwick o conduce în capul unei mese lungi pe bătrâna doamnă (foarte elocventă asupra subiectului Tollimglower); Wardle se aşază la capătul celălalt; prietenii se aranjează de o parte şi de alta, iar Sam îşi ocupă locul dinapoia stăpânului. Râsetele şi conversațiile încetează; dl. Pickwick, spunând rugăciunea de dinaintea mesei, se opreşte un moment şi priveşte în juru-i; lacrimi de bucurie copleşitoare îi curg din ochi.

Ne despărțim de prietenul nostru într-unul dintre acele momente de fericire curată care, dacă le căutăm, înfrumusețează din când în când existența noastră vremelnică aici. Sunt pe pământ umbre întunecoase, dar lumina pare prin contrast cu atâta mai strălucitoare. Sunt unii oameni care, asemenea bufnițelor şi liliecilor, au ochi mai buni pentru beznă decât pentru lumină; noi, care nu avem astfel de însuşiri optice, simțim o plăcere mai mare aruncând o

ultimă privire tovarăşilor imaginari ai multor ceasuri de singurătate, într-o clipă când scânteierea scurtă a soarelui îi scaldă în lumină.

Destinul celor mai mulți oameni care trăiesc în mijlocul lumii, chiar al acelora ce nu ajung decât în floarea vârstei, e să-şi facă numeroşi prieteni sinceri; şi să-i piardă, potrivit rostului firii. Destinul tuturor autorilor şi cronicarilor e să creeze prieteni fictivi şi să-i piardă, potrivit rostului artei. Dar nu în aceasta e toată nefericirea lor; sunt obligați să dea seama de ei.

Spre a ne supune acestui obicei – rău fără îndoială – vom adăuga aici o scurtă notiță biografică asupra persoanelor adunate la dl. Pickwick.

Dl. şi d-na Winkle, reintrați pe deplin în grațiile d-lui Winkle-senior, fură curând după aceea aşezați într-o casă nouă, clădită la mai puțin de o jumătate de milă de a d-lui Pickwick. Dl. Winkle fiind angajat ca agent sau corespondent al părintelui său în capitală, îşi schimbă vechiul costum cu îmbrăcămintea obişnuită a englezilor şi păstra totdeauna, după aceea, aparențele unui creştin civilizat.

Dl. şi d-na Snodgrass se aşezară la Dingley Dell, unde cumpărară şi cultivară o mică fermă, mai mult pentru a avea o îndeletnicire decât pentru a realiza un câştig. Dl. Snodgrass arătându-se încă, uneori, distrat şi melancolic, este socotit, până în ziua de azi, un mare poet printre prieteni şi cunoştințe, deşi noi nu ştim ca el să fi scris vreodată ceva spre a îndreptăți opinia aceasta. Cunoaştem multe personaje vestite în literatură, filosofie, şi aşa mai departe, care se bucură de o reputație înaltă, bazată pe aceleaşi temeiuri.

După ce dl. Pickwick se statornici în căminul său, iar prietenii se însurară, dl. Tupman luă o locuință la Richmond unde a rămas totdeauna. De atunci, în lunile de vară, el se plimbă regulat pe terasă cu aer tineresc şi cochet, stârnind astfel admirația multor doamne de-o anumită vârstă, care trăiesc în singurătate prin aceste

meleaguri. Totuşi, el nu s-a mai încumetat niciodată să facă noi propuneri.

După ce a dat faliment, dl. Bob Sawyer întovărăşit de dl. Ben Allen plecă în Bengal, unde amândoi căpătaseră posturi de medici ai Companiei Indiilor de Vest. Au avut amândoi friguri galbene în vreo patrusprezece rânduri şi s-au hotărât, în sfârşit, să încerce puțină abstinență. De atunci se simt bine.

D-na Bardell a continuat să-şi închirieze locuința la mai mulți domni singuri şi simpatici. A tras foloase mari, dar nu s-a mai legat de nimeni pentru nerespectarea făgăduielii de luare în căsătorie. Avocații ei, d-nii Dodson şi Fogg, continuă să facă afaceri din care au un venit bogat şi sunt considerați ca cei mai iscusiți printre iscusiți.

Sam Weller s-a ținut de cuvânt şi, timp de doi ani nu s-a căsătorit. Dar după aceea, bătrâna menajeră a d-lui Pickwick murind, dl. Pickwick a ridicat-o pe Mary la rangul acesta, cu condiția să se mărite numaidecât cu Sam, ceea ce ea făcu fără murmur. Suntem îndreptățiți să credem că Sam are o familie destul de numeroasă, căci în mai multe rânduri au fost văzuți doi băieţaşi voinici la grilajul grădinii.

Dl. Weller-senior îşi conduse trăsura timp de un an, dar, fiind atacat de gută, trebui să se retragă. Cu toate astea, conținutul portofelului său a fost aşa de bine plasat de către dl. Pickwick, încât el poate să trăiască liniştit, la un han admirabil, aproape de *Shooter's Hill*. E venerat ca un oracol, se laudă că este intim cu dl. Pickwick şi a păstrat pentru văduve o aversiune de neînfrânt.

Dl. Pickwick a continuat să trăiască în noua lui casă şi şi-a trecut timpul liber, fie punându-şi în ordine amintirile, pe care le-a dăruit apoi secretarului Clubului cândva faimos; fie făcându-i-se lectură de către Sam, ale cărui observații îl înveselesc totdeauna. Îl deranjară la început numeroasele rugăminți ale d-lor Snodgrass,

Winkle şi Trundle de a fi naşul copiilor lor; acum s-a obişnuit însă şi îndeplineşte această funcțiune ca pe ceva firesc. N-a avut niciodată motiv să regrete bunătatea sa fată de dl. Jingle şi de Job Trotter, căci amândoi au devenit, cu timpul, respectabili membri ai societății, refuzând totuşi cu îndârjire să revină la locul vechilor isprăvi şi ale primelor ispite. Dl. Pickwick e cam infirm acum; dar spiritul său este la fel de tânăr. Poate fi văzut adeseori contemplând tablourile galeriei din Dulwich sau, în zilele frumoase, făcând o plimbare plăcută prin vecinătate. Îl cunosc oamenii săraci din împrejurimi, care nu uită niciodată să-şi scoată pălăria cu respect când trece pe dinaintea lor. Copiii îl idolatrizează şi, pentru a spune adevărul întreg, toți vecinii fac la fel. Merge în fiecare an la o mare reuniune de familie, la dl. Wardle, şi cu acest prilej, ca întotdeauna, îl însoțeşte neapărat credinciosul său Sam; căci între stăpân şi servitor există o legătură reciprocă şi trainică, pe care numai moartea va putea s-o rupă.

SFÂRŞIT

ILUSTRAȚII

Se poate spune că romanul *Documentele postume ale Clubului Pickwick* a apărut accidental. Dickens a fost angajat inițial de Edward Chapman, să scrie nişte texte explicative pentru o serie de gravuri pe lemn realizate de *Robert Seymour.* Geniul lui Dickens şi-a pus pecetea asupra povestirii, iar „Pickwick" a devenit un fenomen literar şi cultural al secolului XIX.

Aşadar romanul nu poate fi separat de gravurile care l-au generat, ilustrațiile seriei foileton.

După sinuciderea lui Robert Seymour (20 aprilie 1836), seria de gravuri va fi continuată de *Hablot Knight Browne,* numit şi *„Phiz".* În ediția Chapman & Hall a romanului, prima care reunea fasciculele lunare, „Phiz" a gravat un nou set de plăci *„cu mult superioare celor folosite pentru fasciculele lunare, parțial pornind de la ilustrațiile originale"* (Hammerton 86), eliminând în întregime gravurile lui Robert Seymour. Gravurile au fost executate pe oțel.

Merită amintită şi ediția Harper Brothers apărută în Statele Unite în 1873, cu gravuri realizate de Thomas Nast (52 ilustrații).

Ilustrațiile din prezentul text sunt reproduceri după gravurile primei ediții, apărută în fascicule, la Londra, 1836—1837, ilustratori: *Robert Seymour* şi *„Phiz"* (Hablot Knight Browne).

Lista ilustrațiilor din prezenta ediție:

1. *„Dl. Pickwick adresându-se Clubului” – Robert Seymour, aprilie 1836*
2. *„Birjar bătăios” – Robert Seymour, aprilie 1836*
3. *„Câinele inteligent” – Robert Seymour, aprilie 1836*
4. *„Dl. Slammer îl sfidează pe Jingle” – Robert Seymour, aprilie 1836*
5. *„Clown murind” – Robert Seymour, mai 1836*
6. *„Dl. Pickwick în goana după pălărie” – Robert Seymour, mai 1836*
7. *„Dl. Winkle calmează armăsarul” – Robert Seymour, mai 1836*
8. *„Grăsunul…” – Phiz, iunie 1836*
9. *„Wardle şi prietenii săi” – Phiz, iunie 1836*
10. *„Accidentul” – Phiz, iulie 1836*
11. *„Prima apariție a d-lui Samuel Weller” – Phiz, iulie 1836*
12. *„D-na Bardell leşină în brațele d-lui Pickwick” – Phiz, august 1836*
13. *„Alegerile la Eatanswill” – Phiz, august 1836*
14. *„Dejun distins la d-na Lee Hunter” – Phiz, septembrie 1836*
15. *„Neaşteptatul atac asupra Seminarului de fete” – Phiz, septembrie 1836*
16. *„Dl. Pickwick în țarc” – Phiz, octombrie 1836*
17. *„Dl. Pickwick şi Sam în biroul avocatului” – Phiz, octombrie 1836*
18. *„Ultima vizită a lui Heyling la bătrân” – Phiz, noiembrie 1836*
19. *„Doamnă de vârstă mijlocie în camera cu pat dublu” – Phiz, noiembrie 1836*
20. *„Atacul d-lui Weller asupra autorităților din Ipswich” – Phiz, decembrie 1836*
21. *„Job Trotter îl întâlneşte pe Sam în bucătăria d-nei Muzzle” – Phiz, decembrie 1836*
22. *„Ajunul Crăciunului la dl. Wardle” – Phiz, ianuarie 1837*
23. *„Goblinul şi groparul” – Phiz, ianuarie 1837*
24. *„Dl. Pickwick patinează” – Phiz, februarie 1837*
25 *„Prima întrevedere cu maestrul Snubbin” – Phiz, februarie 1837*
26. *„Ziua Sf. Valentine” – Phiz, martie 1837*
27. *„Procesul” – Phiz, martie 1837*
28. *„Salonul de jocuri” – Phiz, aprilie 1837*
29. *„D-na Winkle în fața porții, pe furtună” – Phiz, April 1837*
30. *„Voioşie la Bob Sawyer” – Phiz, mai 1837*
31. *„Dl. Pickwick pozează pentru portret” – Phiz, mai 1837*
32. *„Sala gardienilor” – Phiz, iulie 1837*
33. *„Jingle în închisoarea Fleet” – Phiz, iulie 1837*

34. *„Discursul d-lui cu nasul roşu” – Phiz, august 1837*
35. *„D-na Bardell îl întâlneşte pe dl. Pickwick în închisoare” – Phiz, august 1837*
36. *„Întoarcerea d-lui Winkle în circumstanțe extraordinare” – Phiz, septembrie 1837*
37. *„Pasageri fantomatici într-o diligență fantomă” – Phiz, septembrie 1837*
38. *„Cum călătoreşte dl. Bob Sawyer” – Phiz, octombrie 1837*
39. *„Editori rivali” – Phiz, octombrie 1837*
40. *„Tony Weller îl dă afară pe Stiggins” – Phiz, noiembrie 1837*
41. *„Mary şi dolofanul” – Phiz, noiembrie 1837*
42. *„Dl. Weller şi prietenii săi chefuind la dl. Pell” – Phiz, noiembrie 1837*

{1} E vorba de Phiz, unul dintre ilustratorii primei ediții (n. tr.).

{2} Vicepreşedinte perpetuu. Membru al Clubului Pickwick. (nota ed. engleze).

{3} Preşedinte perpetuu. Membru al Clubului Pickwick. (nota ed. engleze).

{4} Sate din împrejurimile Londrei (n. tr.).

{5} Sat din apropierea Londrei (n. tr.).

{6} Prin strigătul acesta, membrii Parlamentului invită pe preşedinte să restabilească ordinea *(n. tr).*

{7} Similară ca aspect, dar falsă; Brummagem, expresie populară pentru Birmingham (n. tr.).

{8} Carol I, decapitat pe un eşafod ridicat la una dintre ferestrele acestui palat (n. tr.).

{9} Exemplu remarcabil de forță profetică a imaginației d-lui Jingle, dacă ne gândim ca acest dialog a avut loc in 1827 iar revoluția s-a produs in 1830 *(nota autorului).*

{10} Deşi în carnetul d-lui Pickwick găsim aceasta întâmplare considerată de el ca „extraordinară", nu ne putem opri de a exprima umilul nostru protest împotriva afirmației ilustrului savant. Anecdota străinului nu e nici pe sfert atât de minunată ca unele dintre acelea cuprinse în „Culegerile d-lui Jesse". Ponto rămâne mult mai prejos față de câinii ale căror isprăvi sunt istorisite în culegerea amintită *(nota autorului).*

{11} Marinar englez ale cărui aventuri l-au inspirat pe Daniel Defoe autorul lui „Robinson Crusoe" (n. tr.).

{12} Cam 100 grame (n. tr.).

{13} Personaj dintr-un basm spaniol *(n. tr.).*

{14} Aluzie la proverbul „N-o să dea foc Tamisei", care echivalează cu „N-a descoperit America". *(n. tr.)*

{15} Aceasta operă a lui Ch. Dickens, ca şi altele, a fost publicată întâia oară în fascicule ce apăreau lunar *(n. tr.).*

{16} Refrenul unui cântec bahic *(n. tr.).*

{17} În Anglia drumurile erau întreținute printr-o vamă care se percepea din distanță în distanță *(n. tr.).*

{18} Călău din vremea revoluției engleze de la 1688, sub Iacob II *(n. tr.).*

{19} Colegiu de avocați în Londra *(n. tr.).*

{20} La Londra, The Old Bailey – Curtea Criminală Superioară – se află în cartierul Sf. Paul, lângă penitenciarul Newgate şi îşi exercită

autoritatea judecătorească pe o rază de 10 mile engleze (aprox. 16 km.) *(n. tr.).*

{21} Expresie din dreptul roman: prietenul maselor, al poporului; aici, om popular, notoriu *(n. tr.).*

{22} Convingător *(n. tr.).*

{23} Aluzie la un proces celebru *(n. tr.).*

{24} Adică în listele electorale *(n. tr.).*

{25} Joc de cuvinte; Big Wig – peruca pe care o poartă judecătorii şi avocaţii. Indică, în general, o funcţie juridică *(n. tr.).*

{26} Oală – pot; joc de cuvinte *(n. tr.).*

{27} Până în anul 1783 exista în partea de vest a Londrei un loc de osândă, numit piaţa Tyburn *(n. tr.).*

{28} Temple – Colegiul avocaţilor *(n. tr.).*

{29} Locuinţa primarului din Londra *(n. tr.).*

{30} Sectă anglicană cu principii foarte severe, întemeiată în secolul XVIII *(n. tr.).*

{31} Expresie folosită în Noul Testament, a noua epistolă a lui Paul către romani, par. 22. *(n. tr.).*

{32} Un uriaş din basmul „Jack omoară uriaşul” *(n. tr.).*

{33} Somaţie pentru împrăştierea mulţimii *(n. tr.).*

{34} Personaj ridicol, neserios – moftangiu *(n. tr.).*

{35} Personaj hazliu din cărţile pentru copii *(n. tr.).*

{36} O farfurie cu puţin alcool aprins, în care sunt cufundate stafide pe care trebuie să le scoţi cu mâna *(n. tr.).*

{37} O băutură care se bea de Crăciun, făcută din bere blondă, vin, zahar şi tot felul de fructe *(n. tr.).*

{38} De la o anumită oră, locurile în teatrele engleze nu se mai plătesc decât cu jumătate de preţ *(n. tr.).*

{39} Citaţie *(n. tr.).*

{40} 14 februarie, zi în care tinerii, băieţi şi fete, îşi adresează în glumă sau în serios declaraţii de dragoste *(n. tr.).*

{41} Închisoarea pentru datornici *(n. tr.).*

{42} Autor de cântece la modă pe atunci *(n. tr.)*

{43} Joc de cuvinte intraductibil: sugerează obezitatea personajului *(n. tr.).*

{44} Cap de berbec *(n. tr.).*

{45} Cetate în Londra, clădită de William Cuceritorul (sec. XI); mai târziu închisoare; astăzi muzeu *(n. tr.).*

{46} În Anglia, mai cu seamă în oraşele mici, oamenii care vând

medicamente dau totodată consultații şi se intitulează chirurgi *(n. tr.).*

{47} Conducătorul unui complot sub Iacob I (1605) *(n. tr.).*

{48} Sesiunea judecătorească de după vacanța Paştelui *(n. tr.).*

{49} Strada unde se găseşte închisoarea pentru datornici *(n. tr.).*

{50} Numele unei celebre legi engleze, votată sub Carol II (1679), care garanta libertatea individului. Orice cetățean arestat trebuia să fie adus neapărat în fața tribunalului, spre a se constata validitatea arestării *(n. tr.).*

{51} Monedă de aur în Anglia *(n. tr.).*

{52} Un galon: 4 ½ l *(n. tr.).*

{53} „A umezi fluierul", expresie idiomatică în limba engleză, pentru a bea *(n. tr.).*

{54} O băutură caldă preparată din vin roşu, portocale, zahăr şi mirodenii *(n. tr.).*

{55} Băutură făcută din vin amestecat cu apă fierbinte, zahăr şi mirodenii *(n. tr.).*

{56} Un fel de drob de miel, făcut din inimă, plămâni şi ficat de oaie, totul tocat şi fiert în punga unui stomac de oaie *(n. tr.).*

{57} De Robert Burns, poet scoțian foarte popular *(n. tr.).*

{58} Băutură tare preparată din lapte, rom sau whisky, zahăr şi nucă tămâioasă *(n. tr.)*

{59} Aluzie la o scenă din cartea *„Călătorie sentimentală prin Franța şi Germania"* a scriitorului englez Lawrence Sterne (1713–1768) *(n. tr.).*

{60} Librar, deținând în acelaşi timp şi un birou de notariat *(n. tr.).*

{61} Partea de vest a Londrei *(n. tr.).*

{62} Tumpike, barieră pentru dijmuirea trăsurilor pe drumurile engleze *(n. tr.).*